

สุยามรณจสฺส เตปิฏกํ

๐๕

วินยปิฏเก

มหาวคฺคสฺส

หุติโย ภาโค

ชุดที่ ๒

ห้องกรมพระจันทบุรีนฤนาถ

๒๓/๖๑๓๐

วินยปิฎก
มหาวคคตต
ทุติโย ภาค

294-311
ต 97 ศ
ค.54.3

สยามรัฐสัต์ เคปี่งก์

วินยปฎเก มหาวคคสัต์

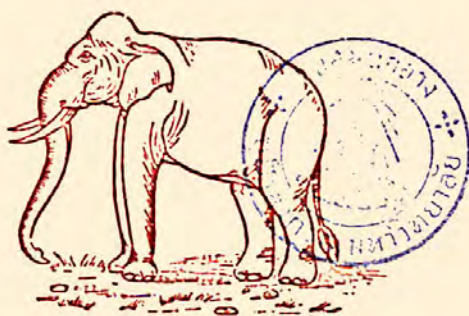
ทุติโย ภาโค

วชิรณาณน มหาสมณน ฮาโท โสธิต

ณานวรคฺเตเรน ส่าสนโสภณน

ปน โสธิต

ราชปุมฺเขน สยามรัฐวาดีนา มหาชนน มุทุทาปี่โค

สยามรัฐสัต์ ราชธานี
มหานภฏราชวิทยาลัยเขน ปกาสิต
พุทธปรินิพพานา ๒๕๓๐

มักรรมลิติตตามพระราชบัญญัติ

๖๔๔๖/

กรุงเทพ ฯ

โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ ถนนบำรุงเมือง

กิตฺตฺนปฺตฺติ

จุมฺภฏฆนุชกั โภฬิวิธโสณฺคฺคฺเรวคฺคฺ	อํ.เก ๓
ธาคคคฺคฺเรวคฺคฺ	„ ๒
อนฺพุพฺพิทกา จตุราริยธํจฺเจตฺตนา	„ ๔
โภฬิวิธโสณฺคฺคฺเรวคฺคฺ	„ ๕
วณฺณปมา อินฺทริยธมฺมา	„ ๗
ชณฺณสํวคฺคฺนกกา	„ ๘
ชณฺณสํวคฺคฺนนิคฺคฺมคฺคาคา	„ ๑๑
เอกปตฺตาสํกาทิอุปาหฺนากกา	„ ๑๒
อภิปฺเปยฺยอุปาหฺนาลยฺยคฺคฺติ	„ ๑๓
อคารวคฺคฺกา	„ ๑๖
อเนกวิหิตปาทุคฺคฺกาคา	„ ๑๘
ยานคฺคฺกา	„ ๒๔
อุจฺจาสยฺยหนมฺหาสยฺยานานิ	„ ๒๕
มหาจุมฺภฏกา ปาปภิกฺขุคฺคฺ	„ ๒๖
กฺกุฏิกณฺณโสณฺคฺคฺเรวคฺคฺ	„ ๒๘
มชฺฌิมชฺชนปทปฺปจฺจมุติมชฺชนปทคฺคฺกา	„ ๓๕
ภณฺตชฺชกฺฆนุชกั ภิกฺขุณฺโณ สํวตฺติกาพาชคฺคฺกา	„ ๓๘
ปญฺจภณฺตชฺชกกา	„ ๓๙

อนฺตฺตคกจฺนิกถา	ปงฺเก ๑๓๗
อุพฺภคกจฺนิกถา อฏฺฐ มาติกา	„ ๑๓๘
กจฺนสฺส ปถิโพธา อปถิโพธา	„ ๑๖๔
จิวฺรภูษณํ ราชคหฺกเนคมวตฺตํ	„ ๑๖๘
ชีวกโกมารภฺจฺจวตฺตํ	„ ๑๗๑
เสฏฺฐิภริยวตฺตํ	„ ๑๗๓
พิมฺพิสํวราชวตฺตํ ภคฺคทถาพาโห	„ ๑๗๗
ราชคหฺกเสฏฺฐจิวตฺตํ สีสํพาโห	„ ๑๗๘
พวราณเสฏฺฐยฺกเสฏฺฐจิวตฺตํ อนฺตคณฺฐาพาโห	„ ๑๘๒
จณฺทปฺปชฺโชตราชวตฺตํ ปณฺทฺโรคาพาโห	„ ๑๘๔
ภควโต วิเรจฺนิกถา	„ ๑๘๘
ชีวกโกมารภฺจฺจสฺส วรยาจฺนิกถา	„ ๑๙๑
นจฺจิวฺรคหฺติจิวฺรคถา	„ ๑๙๓
จิวฺรปฺปฏิกุคาหคฺคสํมุติ	„ ๑๙๕
จิวฺรนิทาหคฺคสํมุติ ภณฺฑาการคฺคสํมุติ	„ ๑๙๗
ภณฺฑาการคฺคสํมุติ	„ ๑๙๘
จิวฺรภาชคฺคสํมุติ	„ ๑๙๙
นรชนาธิอนฺชานํ	„ ๒๐๐
กุติยาภิกรณํ นิฆนํ ติจิวฺร อนฺตรฏฺฐจฺกรตฺติกถา	„ ๒๐๓
อติเรกจิวฺรปฺปณฺตคฺติ	„ ๒๐๕

กิตฺตฺนปคฺคํ

ง

วิสาขามิคารมาตาวตฺตฺ	อังก ๒๐๗
วิสาขามิคารมาตฺ อฏฺฐ วรยาจนกถา	,, ๒๑๐
มฺหุชฺชสฺสติภิกฺขุณีทฺทากถา	,, ๒๑๔
กถฺทปฺปฏิจฺฉาที่ มฺหุชฺชฌนโจถิ	,, ๒๑๗
วิสฺสุตฺตคฺคฺคาหกถา ปริกฺขารโจถิ	,, ๒๑๘
นิมนฺทากุณฺนิมนฺทานุชานนํ	,, ๒๑๙
อนฺนวาริกํ สทฺธฺทเทยฺยาวินิปาคนํ	,, ๒๒๐
คิจฺจิวรฺสฺส ๑ วสฺสสิกฺกสํวิทฺถาย ๑ นิภฺเขปฺปปฺปจฺยา	,, ๒๒๓
สํมุทฺทิจฺจิวรทฺทากถา	,, ๒๒๒
อุปฺปนฺนทฺตฺเตรวตฺตฺ จีวรภาคกถา	,, ๒๒๔
กฺกุณฺณิการาพาธิกภิกฺขุวตฺตฺ คิถานุปฺปจฺจํปสฺสํ	,, ๒๒๖
คิถานุสฺส ๑ คิถานุปฺปจฺจํกถา ๑ อํคฺคานิ	,, ๒๒๘
คิถานุปฺปจฺจํกถา กถาภคตปคฺคํจิวรทฺทากถา	,, ๒๓๐
นคฺคิยาทิตฺติธฺมฺมาทฺทากถา	,, ๒๓๒
สพฺพนํสกาทิจิวรทฺทากถา	,, ๒๓๔
วสฺสํ วุคฺคณํ อนฺนปฺปนฺนจิวรกถา	,, ๒๓๕
เรวตฺตฺเตรวตฺตฺ วิสฺสุตฺตคฺคฺคาหกถา	,, ๒๓๗
จิวรฺสฺส อุปฺปาทาย อฏฺฐ มาติกา	,, ๒๓๙
จมฺเปยฺยกฺขณฺทํ กสฺสํปโกตฺตฺตภิกฺขุวตฺตฺ	,, ๒๔๔
ธากนฺตฺตภิกฺขุวตฺตฺ	,, ๒๔๘

กิตฺติพนฺตํ

น

อฏฺฐิคุตฺตานุวตฺตกภิกฺขุวตฺต	ปิฎก ๓๑๕
อนฺโตสํมาทิสฺส อโปสถาทิกฺรณํ	,, ๓๑๘
ภณฺทณฺททาทิกฺกถา	,, ๓๒๓
ทิสฺสาอฏฺฐมารวตฺต	,, ๓๒๒
ชนฺติโสธฺรจํ เวรฺปสํคาถา	,, ๓๓๕
ภควโต พาสกโณณการกคามคณํ	,, ๓๓๗
สํมคฺคิชนฺมกถา	,, ๓๓๘
ปาริเตยฺยกหตุณฺนาควตฺต	,, ๓๔๑
อฏฺฐารสวตฺตอชนฺมวาทิ	,, ๓๔๔
อฏฺฐารสวตฺตอชนฺมวาทิ มหาโมคฺคตฺตนาทิวตฺต	,, ๓๔๕
อฏฺฐิคุตฺตภิกฺขุโอสารณา	,, ๓๔๘
สังฆสํมคฺคิกรณํ	,, ๓๕๑
อฺปาทิปุจฺจา สังฆสํมคฺคิกรณํ	,, ๓๕๒

วินยปฎิเก มหาวคคตต
ทุติโย ภาโค

จุมมกษณนุคกั

[๑] เตน สมนเณ พุทฺโธ ภควา ราชคเห วิหริติ คิซฺญกฺกุญเ
ปพฺพเต ฯ เตน โห ปน สมนเณ ราชา มาคโห เณนิโย พิมฺพิสาโร
ธตฺตคิยา คามิกถฺสฺสธฺสฺส อิตฺถวียาธิปจฺจํ ราชํ กาเรติ ฯ เตน โห ปน
สมนเณ จมฺปายํ โสโณ นาม โกฬิวิโส เสฏฺฐิปปุคฺโค สฺสุมมาโต โหติ ฯ
คตฺถ ปาทคเตสฺสุ โถมานิ ชาตานิ โหนติ ฯ อถโห ราชา มาคโห
เณนิโย พิมฺพิสาโร ตานิ ธตฺตํ คามิกถฺสฺสธฺสฺสํ สมนฺนิปาตาเปตฺวา
เกณจิเทว กรณเณน โสณธฺสฺสํ โกฬิวิธฺสฺสํ สมนฺติเก ทฺวํ ปาเหสิ
ธาคจฺฉคฺ โสโณ อิจฺฉามิ โสณธฺสฺสํ ธาคคฺคฺติ ฯ อถโห โสณธฺสฺสํ
โกฬิวิธฺสฺสํ มาตานิปฺปโตโร โสณํ โกฬิวิสํ เขตฺทวโจ ราชา เต ตาต
โสณ ปาเท ทฏฺฐิคุกาโม มา โห ควํ ตาต โสณ เณ ราชา
เตน ปาเท อภิปปสาเรยฺยาสิ รณฺโณ ปุโรโค ปตฺตตฺถเกณ นิสฺสํ
นินฺนํนธฺสฺสํ เต ราชา ปาเท ทฏฺฐิธฺสฺสคฺคิ ฯ อถโห โสณํ โกฬิวิสํ
ธวิกาย ธาเนสฺสุ ฯ อถโห โสโณ โกฬิวิโส เณ ราชา มาคโห
เณนิโย พิมฺพิสาโร เตนฺปตฺถกฺกมิ คฺคฺปตฺถกฺกิตฺวา ราชานํ นาคํ
เณนิโย พิมฺพิสํว อภิวาเทตฺวา รณฺโณ ปุโรโค ปตฺตตฺถเกณ นิสฺสํ ฯ

อหุทสา ไซ ราชา มาคโธ เณริโย พิมพิสาโร โสณธัส โกพิณธัส
 ปาทกเถสุ โถมานิ ชาตานิ ฯ อถไซ ราชา มาคโธ เณริโย พิมพิ-
 สาโร ตานิ อัสสัฏฐิ คามิกัสสัฏฐานิ ทิฏฐชัมมมิกะ อคฺคเถ อนุสัสสิคฺคา
 กุญฺโฆเชตฺติ คุเมหะ ชฺวคฺคธ ภาณะ มยา ทิฏฐชัมมมิกะ อคฺคเถ
 อนุสัสสิคฺคา คจฺจนธ ภคฺคณฺทํ^๑ ปยิริปาสถ โส โน ภควา
 สัมปรายิกะ อคฺคเถ อนุสัสสิสสัฏฐิ ฯ อถไซ ตานิ อัสสัฏฐิ คามิก-
 สหุทสาณิ เยน คิซฺจนฺทฺว ปพฺพโต เตนุปลงฺกมัสฺสุ ฯ เตน ไซ
 ปน สัมเยน อายสฺมา สํคโต ภควโต กุปฺปจฺวาโก โหติ ฯ
 อถไซ ตานิ อัสสัฏฐิ คามิกัสสัฏฐานิ เยนายสฺมา สํคโต เตนุปล-
 งฺกมัสฺสุ กุปลงฺกมิกฺคา อายสฺมนฺทํ สํคตํ เอตทโวจํ อิมานิ
 ภาณเต อัสสัฏฐิ คามิกัสสัฏฐานิ อธิปฺลงฺกนฺตานิ ภคฺคณฺทํ ทสฺสํนาย
 สํจํ มยํ ภาณเต ธมฺมชฺชาม ภคฺคณฺทํ ทสฺสํนายาติ ฯ เตนหิ
 คุเมหะ อายสฺมนฺโต มุหุคฺคํ อีเรว ตาว โหถ ยาวาหํ ภคฺคณฺทํ
 ปฏฺวิเอเทมฺหิติ ฯ อถไซ อายสฺมา สํคโต เตสํ อัสสัฏฐิยา คามิก-
 สหุทสาณํ ปุโรโต เปกฺขมานาณํ ปาฏิกาย นิมนฺตฺวชฺชิตฺวา ภควโต
 ปุโรโต กุมนฺตฺวชฺชิตฺวา ภคฺคณฺทํ เอตทโวจ อิมานิ ภาณเต อัสสัฏฐิ
 คามิกัสสัฏฐานิ อธิปฺลงฺกนฺตานิ ภคฺคณฺทํ ทสฺสํนาย ยสฺสํทหานิ
 ภาณเต ภควา กาสํ มณฺเฑตฺติติ ฯ เตนหิ คจฺจํ สํคต วิหารป-
 ปจฺญายายํ อาสํ ปณฺณวาเปหิติ ฯ เอวํ ภาณเตติ ไซ อายสฺมา

๑ ย. คํ ภคฺคณฺทํ ฯ

สาคโค ภควโค ปฏิสันฺธิตฺวา ปิฬํ คเหตฺวา ภควโค ปฺรโต
 นิมนฺนุชิตฺวา เสด์ ธัสฺสิตฺยา คามิกสฺสหัสฺसानํ ปฺรโต เปกฺขมานานํ
 ปาฏิกาย จุมฺนุชิตฺวา วิหารปฺปจฺจนายยํ ชาตฺนํ ปณฺณเปสึ ฯ
 ธถโฆ ภควา วิหารา นิกฺขมิตฺวา วิหารปฺปจฺจนายยํ ปณฺณตฺเต
 ชาตฺเน นิสฺสึทึ ฯ ธถโฆ ตานิ ธัสฺสิตึ คามิกสฺสหัสฺसानิ เยน ภควา
 เทนุปลงฺกมัสฺสํ กุปลงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เถถมนฺตํ
 นิสฺสึทิสฺสํ ฯ ธถโฆ ตานิ ธัสฺสิตึ คามิกสฺสหัสฺसानิ ฉายสฺมฺนฺตํเยว สาคคํ
 สมนฺนาหฺรณฺติ โน คถา ภควนฺตํ ฯ ธถโฆ ภควา เสด์ ธัสฺสิตฺยา
 คามิกสฺสหัสฺसानํ เจตฺสา เจโตปฺริวิตฺกถมณฺเฑน ยายสฺมฺนฺตํ สาคคํ
 ฉามนฺเตสฺสิ เทนฺหิ คฺวํ สาคคํ ภิโยโยสฺสํ มคฺคทายํ กุคฺคตฺริมนุสฺส-
 ธมฺมํ อิทฺธิปาฏิหาริยํ ทสฺสฺเสหฺตึ ฯ เอวํ ภนฺเตติ โฆ ฉายสฺมา
 สาคโค ภควโค ปฏิสันฺธิตฺวา เวหาสํ อพฺพกุคฺคนฺตฺวา อากาเส
 ธนฺตติกฺเข จงฺกมคฺคิปี คิฏฺฐคฺคิปี นิสฺสึทคฺคิปี เสยฺยคฺคิปี กปฺเปติ ปฐฺมปายคฺคิปี
 ปชฺชตคฺคิปี ธนฺตฺรชยคฺคิปี ฯ ธถโฆ ฉายสฺมา สาคโค อากาเส
 ธนฺตติกฺเข อเนกวิหิตํ กุคฺคตฺริมนุสฺสธฺมมํ อิทฺธิปาฏิหาริยํ ทสฺสฺเสตฺวา
 ภควโค ปาเท สิริสฺสา นิปตฺติตฺวา ภควนฺตํ เขตฺทโวจํ สฺตฺถา เม
 ภนฺเต ภควา สํวโกหฺมสฺมิ สฺตฺถา เม ภนฺเต ภควา สํว-
 โกหฺมสฺมิติ ฯ ธถโฆ ตานิ ธัสฺสิตึ คามิกสฺสหัสฺसानิ อจฺจนฺตํ วต
 โภ อพฺพกํ วต โภ สํวโก หิ นาม เอวํหิทุทฺธิโก ภวิสฺสฺสิตฺติ
 เอวํหาณฺภาโว อโห นฺน สฺตฺถาติ ภควนฺตํเยว สมนฺนาหฺรณฺติ

โน ตถา อายสฺมนุคฺติ สํคตํ ฯ อถโฆ ภควา เตสํ อสํติยา
 คามิกสหัสฺสํ เจตสา เจโตปริวตฺตกฺกมณฺเวยย อหุပ္พุพฺพิณฺทํ กเถสิ
 เสยฺยถึทํ ทานกถํ สีสฺสทถํ สํคฺคกถํ กามานํ อาทึนํว โยการํ
 สงฺกิเณสํ เนกขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ ยथा เต ภควา
 อณฺเวยยสิ กถฺตจิตฺเต มุทฺตจิตฺเต วิณฺวณจิตฺเต อุกฺกจิตฺเต ปสฺนุ-
 จิตฺเต อถ ยา พุทฺธานํ สํมุกฺกสิกา ขมฺมเทสนา ทํ ปกาเสสิ
 ทฺวขํ สํมุกฺกํ นิโรธํ มคฺคํ ฯ เสยฺยถาปิ นาม สํมุกฺกํ วคฺถํ อปคตกาพกํ
 สํมมเทว รชนํ ปฏฺิคุคฺคเนหฺมฺยฺย เอวเมว เตสํ อสํติยา คามิก-
 สหัสฺสํ คสฺมึเวยว อาสเน วิรชํ วิตมถํ ขมฺมจกฺขํ อุกฺกปาติ ยง-
 กิณฺนํ สํมุกฺกขมฺมํ สํพุพฺพุทํ นิโรธขมฺมํ ฯ เต ทิฏฺฐขมฺมา
 ปคฺคขมฺมา วิทิตขมฺมา ปรีโยคฺคาพฺพขมฺมา ตินฺนณวิจิกิฉฺชา วิคต-
 กถํกถา เวสํารชฺชปฺปคฺคา อปฺรปฺปจฺยา สคฺคํ สํสเน ภควนฺทํ
 เขตฺทโวจํ อภิกฺกนฺทํ ภนฺเต อภิกฺกนฺทํ ภนฺเต เสยฺยถาปิ
 ภนฺเต นิฏฺฐชฺชิตํ วา อุกฺกชฺชเยยฺย ปฏฺิจฺจนฺนํ วา วิวเรยฺย
 มุพฺพสฺสํ วา มคฺคํ อาจิกฺกเชยฺย อหุทฺทาเร วา เตถปฺปชฺโชทํ
 ชาเรยฺย จกฺขมฺมโต รุปานิ ทกฺขนฺตํติ เอวเมว ภควตา
 อเนกปริยาเยน ขมฺโม ปกาสิโต เอเต มยํ ภนฺเต ภควนฺทํ
 สฺรณํ คจฺฉาม ขมฺมณฺเวย ฆิกฺขุสงฺฆณฺเวย อุกฺกาสฺสเก โน ภควา ชาเรตุ
 อชฺชคฺคเต ปาณเปเต สฺรณงฺกเตติ ฯ

[๒] อถโฆ โสณฺสฺส โกฬิวิสฺสฺส เขตฺทโหสิ ยถา ยถา โฆ

อหิ ภควตา ฐมมํ เทลิตํ อาชานามิ นยิทํ สุกฺกริ อคาริ
 อชฺฌมาวสฺสตา เอกนฺตปริปฺปณฺณํ เอกนฺตปริสฺสฺสฺสํ สงฺฆติชิตํ พุทฺธมจฺริยํ
 จริตํ ยนฺนุนาหํ เกสฺมสฺสํ โอบาเรตฺวา กาสายานิ วตฺถานิ
 อจฺฉนาเทตฺวา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺเวยนฺติ ๑ อถโฆ ตานิ
 อลลิตํ คามิกสฺสสฺสํ ภควโต ภาสิตํ อภินนฺทิตฺวา อนฺนโมทิตฺวา
 กุญฺชํยาธนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกมิตฺตํ ๑
 อถโฆ โสโณ โกฬิวิโส อจิรปฏฺกนฺเตสฺส อลลิตฺยา คามิกสฺสสฺสํ
 เยน ภควา เทนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมนฺตํ นิสิตํ ๑ เอกมนฺตํ นิสินฺโน โฆ โสโณ โกฬิวิโส
 ภควนฺตํ เจตทโวจ ยถา ยถาหํ ฆนฺเต ภควตา ฐมมํ เทลิตํ
 อาชานามิ นยิทํ สุกฺกริ อคาริ อชฺฌมาวสฺสตา เอกนฺตปริปฺปณฺณํ
 เอกนฺตปริสฺสฺสฺสํ สงฺฆติชิตํ พุทฺธมจฺริยํ จริตํ อิจฺฉามหํ ฆนฺเต
 เกสฺมสฺสํ โอบาเรตฺวา กาสายานิ วตฺถานิ อจฺฉนาเทตฺวา อคารสฺมา
 อนคาริยํ ปพฺพชิตํ ปพฺพชฺเต มํ ฆนฺเต ภควาติ ๑ อถตฺถ
 โฆ โสโณ โกฬิวิโส ภควโต สฺนฺติเก ปพฺพชฺชํ อถตฺถ อุปสฺมปทํ ๑
 อจิรปสฺมปฺนโน จ ปนายสฺมา โสโณ สํคฺวเน วิหริติ ๑ ตสฺส
 อจฺจารทฺทวิริยสฺส จงฺกมโต ปาทา ภิชฺชิตฺตํ ๑ จงฺกโม โถหิเคน
 ฝุญฺจ^๑ โหติ เสงฺยถาปี คฺวาฆาคนํ ๑ อถโฆ อายสฺมโต
 โสณสฺสํ รโหคตสฺสํ ปฏฺฐิสฺสณฺสฺสํ เขวํ เจตโส ปวิตฺตโก อุกฺพาติ

เย โห เกจิ ภควโต สวากา อารทฺธวิริยา วิหฺรณฺติ อหฺนฺเตสํ
 อณฺเฑนโร อถ ๑ ปน เม นานุปาทาย ชาสฺสเวหิ จิตฺตํ วิมฺมจฺจติ
 สํวิชฺชนฺติ โห ปน เม กุเถ โภคา สกฺกา โภเค ๑ ภุญฺชิตฺตุ
 ปุญฺญานิ ๑ กาคฺคํ ยนฺนุนาหํ ให้นายาวตฺติคฺคฺวา โภเค ๑ ภุญฺเชยฺยํ
 ปุญฺญานิ ๑ กเรยฺยนฺติ ๑ อถ โห ภควา อายสุมฺโต สฺสณฺณสฺส
 เจตฺสา เจโตปริวิตฺตกฺกมณฺเฑนาย เสยฺยถาปํ นาม พทฺวา ปุริสํ
 สมนฺนิชฺชิตํ วา พาทํ ปสาเรยฺย ปสาวิตํ วา พาทํ สมนฺนิชฺชเยย
 เขวเมว คิञฺจนฺทฺเถ ปพฺพเต อนฺตรหิโต สํสวเน ปาตุรโหสิ ๑
 อถ โห ภควา สมนฺพหุเถหิ ภิกฺขุหิ สทฺธิํ เสนาสนจาริกํ อาหิณฺ-
 ทนฺโต เยนายสุมฺโต สฺสณฺณสฺส จงฺกโม เทนุปลงฺกมิ ๑ อทฺทสา
 โห ภควา อายสุมฺโต สฺสณฺณสฺส จงฺกมํ โสหิเตน ฌฺมฺจํ ทิสฺวาน
 ภิกฺขุ อามนฺเตสิ กสฺสํ นวายํ ภิกฺขเว จงฺกโม โสหิเตน ฌฺมฺจํ
 เสยฺยถาปํ ทวาทนฺนฺติ ๑ อายสุมฺโต ภนฺเต สฺสณฺณสฺส อจฺจารทฺธ-
 วิริยสฺส จงฺกมโต ปาทา ภิชฺชํสํ คสฺสํสํ จงฺกโม โสหิเตน
 ฌฺมฺจํ เสยฺยถาปํ ทวาทนฺนฺติ ๑ อถ โห ภควา เยนายสุมฺโต
 สฺสณฺณสฺส วิหาโร เทนุปลงฺกมิ กุปลงฺกมิตฺวา ปณฺณคฺเต ชาสฺสเน
 นิสฺสํ ๑ อายสุมํปํ โห สฺสโน ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เขกมนฺตํ
 นิสฺสํ ๑ เขกมนฺตํ นิสฺสินฺ ๒ อายสุมนฺตํ สฺสณฺ ภควา เขตทโวจ
 นนฺเต สฺสณฺ รโหคตสฺส ปฏิสตฺถนฺสฺส เขว เจตฺโส ปริวิตฺตโก
 อุกฺกปาติ เย โห เกจิ ภควโต สวากา อารทฺธวิริยา วิหฺรณฺติ

ขหนฺเตสํ อญฺเจตโร อถ จ ปน เม นานุปาทาย ชาตฺเวหิ
 จิตฺตํ วิมฺมจฺจติ สํวิชฺชนฺติ โห ปน เม กุเต โภคา สกฺกา
 โภเค จ ภุชฺชิตุํ ปุญฺณานิ จ กาคุํ ยนฺนุนาหํ ให้นายาวตฺติคฺคา
 โภเค จ ภุชฺชเยยฺยํ ปุญฺณานิ จ กเรยฺยนฺติ ๑ เขวํ ภาณฺเตติ ๑
 คํ ก็ มณฺเฑสิ โสณ กุสฺโส คุวํ ปุพฺเพ ชาตฺวาริกฺกุโต จัณาย
 ตฺนฺติสฺสเวติ ๑ เขวํ ภาณฺเตติ ๑ คํ ก็ มณฺเฑสิ โสณ ยทา
 เต จัณาย ตฺนฺติโย อจฺจายิกา^๑ โหนฺติ อปฺปํ เต จัณฺา คสฺมึ
 สฺมเย สรวคฺคํ วา โหติ กมฺมณฺเฑว วาติ ๑ โน เหนํ ภาณฺเตติ ๑
 คํ ก็ มณฺเฑสิ โสณ ยทา เต จัณาย ตฺนฺติโย อติลลิตา
 โหนฺติ อปฺปํ เต จัณฺา คสฺมึ สฺมเย สรวคฺคํ วา โหติ กมฺมณฺเฑว
 วาติ ๑ โน เหนํ ภาณฺเตติ ๑ คํ ก็ มณฺเฑสิ โสณ ยทา เต
 จัณาย ตฺนฺติโย เหนว อจฺจายิกา โหนฺติ นาทิลลิตา สฺเม คุณฺ
 ปติฏฺฐิตา อปฺปํ เต จัณฺา คสฺมึ สฺมเย สรวคฺคํ วา โหติ
 กมฺมณฺเฑว วาติ ๑ เขวํ ภาณฺเตติ ๑ เขวเมว โห โสณ อจฺจา-
 รทฺธวิริยํ อุตฺทจฺจาย สํวคฺคติ อติถึนวิริยํ โกสฺสชฺชาย สํวคฺคติ
 คสฺมาติห คุวํ โสณ วิริยสฺมคํ อธิฏฺฐาหิ^๒ อินฺทฺริยานญฺจ
 สฺมคํ ปฏิวิชฺฌ คคฺค จ นิमितฺตํ คณฺหาหิติ ๑ เขวํ ภาณฺเตติ โห
 อายสฺมา โลโณ ภควโต ปจฺจสฺสโลสิ ๑ อถ โห ภควา อายสฺมณฺคํ
 โลณํ อิมินา โอวาเทน โอวทิตฺวา เสยฺยถาปํ นาม พทฺวา

๑ ย. อจฺจายตา ๑ ๒ ย. อธิฏฺฐาหิ ๑

ปฐิโส สัมมิชชิตัง วา พาทัง ปฐาเรชช ปฐาริตัง วา พาทัง สัมมิชช-
 เชชช เหวเมว สัตถวเน อายสุมโต โสณสัส ปมุเช อหุตริโต
 กิซุมกุญเ ปพพเต ปาตุโรหสิ ๑ อถโธ อายสุมมา โสโณ อปเรน
 สัมเบเน วิริยสัมมัตถ์ อธิฐาติ อิมุทริยานนุจ สัมมัตถ์ ปฏิวิชณิ คคณ
 ๑ นิमित्तัตถ์ อคคเหสิ ๑ อถโธ อายสุมมา โสโณ เอโก อุกกกุโจ
 อปุปมตโต อาตาปปี ปหิตคโค วิหรนุโต นจิรสเสว ยสัสคคตถาย
 กุกคคตถา สัมมเทว อการสุมมา อหคาริยัม ปพพชนุติ คทนคคตถ์
 พุทุมจริยปริโยสานัม ทิฐุเช ๑ รมเม สยัม อภินนุวา สจจิกคตถา
 กุปสุมปชช วิหาลิ ชีณา ชาติ วุสิคัม พุทุมจริยัม กคัม
 กรณียัม นาวปรี อิตถคคตถายาติ อพภณณวาสิ ๑ อณณตโร ๑
 ปนายสุมมา โสโณ อรหคัม อโหสิ ๑

[๓] อถโธ อายสุมโต โสณสัส อรหคัม ปคคตถัสส เขตทโหสิ
 ยนุณนาหัง ภกวโต สันติเก อณณัม พุยากรเรชชนุติ ๑ อถโธ อายสุมมา
 โสโณ เชน ภกวา เคนุปลสงกมิ อุปสงกมิคตถา ภกวนคัม
 อภิวาเทคตถา เอกมณคัม นิสสิทิ ๑ เอกมณคัม นิสสินโน โธ อายสุมมา
 โสโณ ภกวนคัม เขตทโวจ โย โส ภนุเต ภิกขุ อรหัง ชีณาสโว
 วุสิคตถา กคกรณียโย โอหิตภาโร อหุปลคคตถคโค ปริกขีณภว-
 สโยชโน สัมมทณณวาจิสมุคโค โส อญจานานิ อธิสมุคโค โหติ
 เนกขมมาริสมุคโค โหติ ปวิเวการิสมุคโค โหติ อพยาปชฌา-
 ริสมุคโค โหติ กุปาทานกขยาริสมุคโค โหติ คณหกขยาริสมุคโค

โหติ อตมโมหาริมุคโต โหติ ลียา ไช ปน ภนฺเต อีเชกจ-
 จสฺส อายสฺมโต เอวมสฺส เภวถํ สทฺธามคฺคกํ ญฺน อยมายสฺมา
 นิสฺสําย เนกขมฺมาริมุคโตติ น ไช ปเนตํ ภนฺเต เอวํ ทฏฺฐพฺพํ
 ขัณาสโว ภนฺเต ภิกฺขุ วุตฺติว กคกรณํโย กรณํยมคฺคานํ อตม-
 นุปลฺลสฺนโต กตสฺส วา ปฏิจยํ ขยา รากสฺส จิตฺตราคคฺคา เนกขม-
 มาริมุคโต โหติ ขยา โทสฺสสฺส จิตฺตโทสคฺคา เนกขมฺมาริมุคโต
 โหติ ขยา โมหสฺสสฺส จิตฺตโมหคฺคา เนกขมฺมาริมุคโต โหติ ลียา
 ไช ปน ภนฺเต อีเชกจจสฺส อายสฺมโต เอวมสฺส ตาภสฺสการ-
 ติโลกํ ญฺน อยมายสฺมา นิกามยมาโน ปวิเวการิมุคโตติ น
 ไช ปเนตํ ภนฺเต เอวํ ทฏฺฐพฺพํ ขัณาสโว ภนฺเต ภิกฺขุ
 วุตฺติว กคกรณํโย กรณํยมคฺคานํ อตม-
 นุปลฺลสฺนโต กตสฺส วา ปฏิจยํ ขยา รากสฺส จิตฺตราคคฺคา
 ปวิเวการิมุคโต โหติ ขยา โทสฺสสฺส จิตฺตโทสคฺคา
 ปวิเวการิมุคโต โหติ ขยา โมหสฺสสฺส จิต-
 ตโมหคฺคา ปวิเวการิมุคโต โหติ ลียา ไช ปน ภนฺเต อีเชกจจสฺส
 อายสฺมโต เอวมสฺส สัตฺตพฺพตปฺปามาถ ญฺน อยมายสฺมา สารโต
 ปจฺจจากจฺณโต อพฺยาปชฺฌาริมุคโตติ น ไช ปเนตํ ภนฺเต
 เอวํ ทฏฺฐพฺพํ ขัณาสโว ภนฺเต ภิกฺขุ วุตฺติว กคกรณํโย
 กรณํยมคฺคานํ อตม-
 นุปลฺลสฺนโต กตสฺส วา ปฏิจยํ ขยา รากสฺส
 จิตฺตราคคฺคา อพฺยาปชฺฌาริมุคโต โหติ ขยา โทสฺสสฺส จิตฺตโทสคฺคา
 อพฺยาปชฺฌาริมุคโต โหติ ขยา โมหสฺสสฺส จิตฺตโมหคฺคา อพฺยา-

ปฐมาธิมุขโต โหติ ขยา รากสฺส วัตถาคคฺคา อูปาทานกฺขยา-
 ธิมุขโต โหติ ขยา โทสฺสฺส วัตถาคคฺคา อูปาทานกฺขยาธิมุขโต
 โหติ ขยา โมหสฺส วัตถาคคฺคา อูปาทานกฺขยาธิมุขโต โหติ
 ขยา รากสฺส วัตถาคคฺคา คณฺหกฺขยาธิมุขโต โหติ ขยา โทสฺสฺส
 วัตถาคคฺคา คณฺหกฺขยาธิมุขโต โหติ ขยา โมหสฺส วัต-
 ถาคคฺคา คณฺหกฺขยาธิมุขโต โหติ ขยา รากสฺส วัตถาคคฺคา
 อสฺมโมหาธิมุขโต โหติ ขยา โทสฺสฺส วัตถาคคฺคา อสฺม-
 โมหาธิมุขโต โหติ ขยา โมหสฺส วัตถาคคฺคา อสฺมโมหาธิมุขโต
 โหติ เอวํ สฺมมาวิมุคฺคจิตฺตสฺส ภาณเต ภิกฺขุโน ภูทํ เจปํ
 จกฺขุวิญญฺเญยฺยา รูปา จกฺขุสฺส อปาถํ อากฺขณฺนํ เหวสฺส จิตฺตํ
 ปริยาทียนฺติ อมิตฺถํกคฺคเหวสฺส จิตฺตํ โหติ จิตฺตํ อานนฺตชฺชปฺปคฺคํ
 วยญฺจสฺสํนุสฺสํติ ภูทํ เจปํ โสถวิญญฺเญยฺยา สทฺธา ...
 ฆานวิญญฺเญยฺยา คณฺธา ... ฐิฏฺฐาวิญญฺเญยฺยา รสา ... กายวิญ-
 ญฺเญยฺยา โผฏฺฐพฺพา ... มโนวิญญฺเญยฺยา ฐมฺมา มนสฺส อปาถํ
 อากฺขณฺนํ เหวสฺส จิตฺตํ ปริยาทียนฺติ อมิตฺถํกคฺคเหวสฺส จิตฺตํ
 โหติ จิตฺตํ อานนฺตชฺชปฺปคฺคํ วยญฺจสฺสํนุสฺสํติ เสยฺยถาปํ ภาณเต
 เสโต ปพฺพโต อจฺฉิตฺตํ อสฺสํโร เอกขโน ปุรตฺถิมาย เจปํ
 ทิสาย อากฺขณฺนํ ภูทํ วาตวฺวฺจํ เหว นํ สํกมฺเปยฺย น
 สฺมปกมฺเปยฺย น สฺมปเวชเยยฺย ปจฺฉิมาย เจปํ ทิสาย อากฺขณฺนํ
 ๓ ย. ส. อานนฺตชฺชปฺปคฺคํ ฯ

ภูส่า วาตวฺจุชี ๑เป๑ ฤๅ๓๓ราย เจมี ฑิถาย ๓าก๑ฅฅย ภูส่า
 วาตวฺจุชี ๑เป๑ ๓ก๓๓นาย เจมี ฑิถาย ๓าก๑ฅฅย ภูส่า
 วาตวฺจุชี ฅว ฅ ฅฅก๓เปย ฅ ฅฅ๓๓ก๓เปย ฅ ฅฅ๓๓เวฅย
 ๓วเมว ๓ ๓น๓เต ๓ว ฅฅ๓๓วิม๓๓๓จิจ๓๓๓ ๓ิก๓๓โน ภูส่า เจมี
 ๓ก๓๓วิฅฅย ๓๓ ๓ก๓๓๓ ๓า๓าฅ ๓าก๑ฅน๓ ฅว๓๓ จิจ๓
 ๓ริยา๓น๓ ๓มิ๓๓๓ก๓ฅว๓๓ จิจ๓ โห๓ จิ๓ ๓าฅฅ๓๓๓๓
 ๓ย๓๓๓๓๓๓๓๓ ภูส่า เจมี ๓๓๓วิฅฅย ๓๓๓ ... ๓า
 ๓วิฅฅย ๓น๓ ... ๓ิ๓๓วิฅฅย ๓๓ ... ๓ายวิฅฅย
 ๓๓๓๓๓ ... ๓โนวิฅฅย ๓๓ ๓น๓๓ ๓า๓าฅ ๓าก๑ฅน๓
 ฅว๓๓ จิจ๓ ๓ริยา๓น๓ ๓มิ๓๓๓ก๓ฅว๓๓ จิจ๓ โห๓ จิ๓
 ๓าฅฅ๓๓๓๓ ๓ย๓๓๓๓๓๓๓๓ ๑

[๔] เมฆวณฺมํ อธิมุคฺคตฺถํ	ปวิเวกญฺจ เจตโต
อพฺยาปชฺฌมาธิมุคฺคตฺถํ	อุปาทานกฺขยธฺตํ จ
คณฺหกฺขยาธิมุคฺคตฺถํ	ธตฺมโมหญฺจ เจตโต
ทิสฺสวา อายคณฺบุปฺปาทํ	สํมา จิตฺตํ วิมุจฺจติ
ตฺถํ สํมาวิมุคฺคตฺถํ	สํหจิตฺตตฺถํ ภิกฺขุโน
กตฺถํ ปฏิจฺฉโย นตฺติ	กธฺนํ น วิชฺชติ ฯ
เสโต ยถา เอกชนโน	วาเคน น สํมวติ
เอวํ ৰূปา ৰসা สํทุกฺทา	คณฺฐา ฆสฺสํ จ เภวตา
อญฺจํ ฐมา อญฺจํ จ	นบุปฺเวชนฺติ ตาทิโน

จิตํ จิตฺตํ วิปฺปมฺมุตฺตํ วยณฺณสํสาณุปสํสํตฺติ ๑

[๕] อถ โช ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส เหวํ โช ภิกฺขเว
 กุตฺตปฺปคฺคา อณฺเณ พฺยาการโณตฺติ อคฺคโธ ๑ อคฺคโธ อคฺคตา ๑
 อณฺเณ โธ อถ ๑ ปณฺเณจฺเจ โมชปฺริสา หสฺमानกํ มณฺเณ
 อณฺเณ พฺยาการโณตฺติ เต ปจฺจนา วิฆาตํ อปชฺชนฺตํ ๑ อถ โช
 ภควา อายสฺสมนฺตํ โสณํ อามนฺเตสฺส ควํ โชสฺส โสณํ สฺสุมมาโธ
 อณฺเณนามิ เต โสณํ เอกปถาสํกํ อฺปปาหณนฺติ ๑ อหํ โช ภนฺเต
 อสํสํกฏวาเห หิรณฺณํ โอยหาย อการสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชฺชโธ
 สคฺคตฺตคฺคิกณฺณ ๑ อนํกํ คสฺสํ เม ภวิสฺสํนฺติ วคฺคาโร โสโณ
 โกฬิวิโส อสํสํกฏวาเห หิรณฺณํ โอยหาย อการสฺมา อนคาริยํ
 ปพฺพชฺชโธ สคฺคตฺตคฺคิกณฺณ ๑ อนํกํ โสทานายํ เอกปถาสํกาสํ อฺปปา-
 หนํสํ สคฺคโธตฺติ สเจ ภควา ภิกฺขุสงฺฆสฺส อณฺเณนามิ สคฺคํ อหํ
 ปรีกฺขณฺณสํสํนามิ โน เจ ภควา ภิกฺขุสงฺฆสฺส อณฺเณนามิ สคฺคํ อหํ
 น ปรีกฺขณฺณสํสํนามิ ๑ อถ โช ภควา เขตฺตํ นีทาเน เขตฺตํ
 ปกฺกเรณ ฐมํ กถํ กถวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส อณฺเณนามิ ภิกฺขเว
 เอกปถาสํกํ อฺปปาหณํ น ภิกฺขเว ทิคุณา อฺปปาหณา ชาเรตฺตพฺพา
 น ทิคุณา อฺปปาหณา ชาเรตฺตพฺพา น คณฺณคณฺณปาหณา ชาเรตฺตพฺพา
 โย ชาเรยฺย อปคฺคิตฺติ ทฺตฺตคฺคํ ๑

[๖] เทน โช ปน สมนฺเณ นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สพฺพปฏิกขา
 อฺปปาหณาโย ชาเรนฺติ ๑ เป ๑ สพฺพปฏิกขา อฺปปาหณาโย ชาเรนฺติ ๑

สัพพโถหิติกา อุปาหนาโย ชาเรณฺติ ฯ สัพพมณฺเฑจิกกา อุปา-
 หนาโย ชาเรณฺติ ฯ สัพพกณฺหา อุปาหนาโย ชาเรณฺติ ฯ
 สัพพมหารุงฺครคฺตา อุปาหนาโย ชาเรณฺติ ฯ สัพพมหานามรคฺตา
 อุปาหนาโย ชาเรณฺติ ฯ มนุสฺสํ ชฺชณฺณยณฺติ ชฺชยณฺติ วิปาเจณฺติ
 เสยฺยถาปํ คีทํ กามโภคิโนติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสฺส ฯ
 น ภิกฺขเว สัพพนํติกา อุปาหนา ชาเรตฺตฺวา น สัพพปิตฺติกา
 อุปาหนา ชาเรตฺตฺวา น สัพพโถหิติกา อุปาหนา ชาเรตฺตฺวา
 น สัพพมณฺเฑจิกกา อุปาหนา ชาเรตฺตฺวา น สัพพกณฺหา
 อุปาหนา ชาเรตฺตฺวา น สัพพมหารุงฺครคฺตา อุปาหนา ชาเร-
 ตฺตฺวา น สัพพมหานามรคฺตา อุปาหนา ชาเรตฺตฺวา โย
 ชาเรยฺย อปคฺติ ทฺถกฺกนฺตํ ๑ เตนฺ ไช ปน สมนฺ
 นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ นํตกฺวทฺธิกา อุปาหนาโย ชาเรณฺติ ฯ ปิตกฺวทฺธิกา
 อุปาหนาโย ชาเรณฺติ ฯ โถหิตกฺวทฺธิกา อุปาหนาโย ชาเรณฺติ ฯ
 มณฺเฑจิกกฺวทฺธิกา อุปาหนาโย ชาเรณฺติ ฯ กณฺหวทฺธิกา อุปา-
 หนาโย ชาเรณฺติ ฯ มหารุงฺครคฺตกฺวทฺธิกา อุปาหนาโย ชาเรณฺติ ฯ
 มหานามรคฺตกฺวทฺธิกา อุปาหนาโย ชาเรณฺติ ฯ มนุสฺสํ ชฺชณฺณยณฺติ
 ชฺชยณฺติ วิปาเจณฺติ เสยฺยถาปํ คีทํ กามโภคิโนติ ฯ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโจะสฺส ฯ น ภิกฺขเว นํตกฺวทฺธิกา อุปาหนา ชาเร-
 ตฺตฺวา น ปิตกฺวทฺธิกา อุปาหนา ชาเรตฺตฺวา น โถหิตกฺวทฺธิกา
 อุปาหนา ชาเรตฺตฺวา น มณฺเฑจิกกฺวทฺธิกา อุปาหนา ชาเรตฺตฺวา

น กณฺหวทฺธิกา อฺปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น มหาวรฺกฺรตฺตวทฺธิกา
 อฺปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น มหานามรฺกฺตวทฺธิกา อฺปาหนา ชาเร-
 ตฺตพฺพา โย ชาเรยฺย อปฺปคฺติ ทฺถกฺกฏสฺสํสาติ ฯ เตนฺ ไซ ปน
 สํเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อตฺตกถา อฺปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ
 ปุณฺณวทฺธา อฺปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ ปาติคฺคณฺจิมฺหา อฺปาหนาโย
 ชาเรนฺติ ฯ คฺคฺตปฺปณฺณิกา อฺปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ คิคฺคิรปฺปคฺติกา
 อฺปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ เมณฺฑิตวิสาณวทฺธิกา อฺปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ
 อชฺชวิสาณวทฺธิกา อฺปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ วิจฺฉินฺทิกา อฺปาหนาโย
 ชาเรนฺติ ฯ โมรปฺปณฺชปฺริสฺสิพฺพิตา อฺปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ จิครา
 อฺปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ มนุสฺสํสา อฺชฺชณฺยานนฺติ อฺชฺชนฺติ วิปาเจนฺติ
 เสยฺยถาปํ คิหิ กามภิกฺคิโนติ ฯ ภคฺวโต เตตฺตมคฺคํ อาริเจสฺสุ ฯ
 น ภิกฺขเว อตฺตกถา อฺปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น ปุณฺณวทฺธา
 อฺปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น ปาติคฺคณฺจิมฺหา อฺปาหนา ชาเรตฺตพฺพา
 น คฺคฺตปฺปณฺณิกา อฺปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น คิคฺคิรปฺปคฺติกา อฺปาหนา
 ชาเรตฺตพฺพา น เมณฺฑิตวิสาณวทฺธิกา อฺปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น
 อชฺชวิสาณวทฺธิกา อฺปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น วิจฺฉินฺทิกา อฺปาหนา
 ชาเรตฺตพฺพา น โมรปฺปณฺชปฺริสฺสิพฺพิตา อฺปาหนา ชาเรตฺตพฺพา น
 จิครา อฺปาหนา ชาเรตฺตพฺพา โย ชาเรยฺย อปฺปคฺติ ทฺถ-
 กฺกฏสฺสํสาติ ฯ เตนฺ ไซ ปน สํเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สํหฺม-
 ปริกฺขวฺหา อฺปาหนาโย ชาเรนฺติ ฯ พุคฺคจฺจมฺมปริกฺขวฺหา อฺปาหนาโย

ชาเรณติ ๑ ที่ปี่จุมภฏปริกขฐา อุปาหนาโย ชาเรณติ ๑ อชินจุมภ-
 ฏปริกขฐา อุปาหนาโย ชาเรณติ ๑ อุตฺตจุมภฏปริกขฐา อุปาหนาโย
 ชาเรณติ ๑ มหฺชวริจุมภฏปริกขฐา อุปาหนาโย ชาเรณติ ๑ กาทก-
 จุมภฏปริกขฐา อุปาหนาโย ชาเรณติ ๑ อุตฺตจุมภฏปริกขฐา อุปา-
 หนาโย ชาเรณติ ๑ มนุสฺสํ อุตฺตมายนฺติ ชัยนฺติ วิปาเจนฺติ
 เสยฺยถาปี่ คีทึ กามโกคิโนติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อโรเจสฺสุ ๑
 น ภิกฺขเว สํหจุมภฏปริกขฐา อุปาหนา ชาเรตพฺพา น พฺยคฺช-
 จุมภฏปริกขฐา อุปาหนา ชาเรตพฺพา น ที่ปี่จุมภฏปริกขฐา อุปา-
 หนา ชาเรตพฺพา น อชินจุมภฏปริกขฐา อุปาหนา ชาเรตพฺพา
 น อุตฺตจุมภฏปริกขฐา อุปาหนา ชาเรตพฺพา น มหฺชวริจุมภ-
 ฏปริกขฐา อุปาหนา ชาเรตพฺพา น กาทกจุมภฏปริกขฐา อุปาหนา
 ชาเรตพฺพา น อุตฺตจุมภฏปริกขฐา อุปาหนา ชาเรตพฺพา โย
 ชาเรยฺย อปคฺติ ทุกกฺกนฺตํ สํคํ ๑

[๗] อถ โส ภควา ปุพฺพพนฺทสมํ นิวาเสตฺวา ปคฺตจํวรมาทาย
 ราชคหํ ปีนฺททาย ปาวีสี อณฺเฏตเรน ภิกฺขุณา ปจฺจาสมฺเมณ ๑
 อถ โส สํ ภิกฺขุ อณฺเฏชมาโน ภควนฺตํ ปิยฺยจฺจิโต ปิยฺยจฺจิโต อณฺเฏน ๑
 อตฺถสํ โส อณฺเฏตโร อุปาสโก คณงคณุปาหนํ อโรหิตฺวา
 ภควนฺตํ ทูโรโต ๑ อากจฺจนฺตํ ทิสฺวาน อุปาหนา อโรหิตฺวา
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เยน โส ภิกฺขุ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา ตํ ภิกฺขุ อภิ-

วาเทตฺวา เขตฺทโวจ กิถฺส ภนฺเต อโย ชนฺชติติ ๑ ปาทา เม
 อากุโธ ฌาติตาติ ๑ คณฺห ภนฺเต อูปาหนาโยติ ๑ ธถฺ อากุโธ
 ปฏิทฺธิตา ภควตา คณฺจคณฺปาหนาติ ๑ คณฺหาเหตา ภิกฺข
 อูปาหนาโยติ ๑ ธถฺ ภควา เขตฺถมฺมิ นิตาเน เขตฺถมฺมิ ปกรณ
 ฆมฺมิ ถถฺ ภควา ภิกฺข อามนฺเตสิ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว โอมกุก
 คณฺจคณฺปาหนํ น ภิกฺขเว นวา คณฺจคณฺปาหนา ชาเรตพฺพา
 โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏธฺมฺมาติ ๑

[๘] เตนฺ โช ปน สมนฺเนน ภควา ชฺชโณกาเส อุนฺปาหน
 จงฺกมฺมิ ๑ สคฺคา อุนฺปาหน จงฺกมฺมคฺติ เถวา ภิกฺข อุนฺปาหนา
 จงฺกมฺมฺมิ ๑ นพฺพคฺคิยา ภิกฺข สคฺคิ อุนฺปาหน จงฺกมฺมาน
 เถเรสุปฺปิ ภิกฺขุสฺส อุนฺปาหนสฺส จงฺกมฺมานสฺส สคฺคาปนา จงฺกมฺมฺมิ ๑
 เย เต ภิกฺขุ อปฺปิเจตฺวา ๑ เป ๑ เต อุนฺชานมฺมิ ชฺชมฺมิ วิปาเจตฺวา
 ถถฺ หิ นาม นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สคฺคิ อุนฺปาหน จงฺกมฺมาน เถเรสุปฺปิ
 ภิกฺขุสฺส อุนฺปาหนสฺส จงฺกมฺมานสฺส สคฺคาปนา จงฺกมฺมฺมคฺติ ๑
 ธถฺ เต ภิกฺขุ ภควโต เจตมฺมถถฺ อวโรเจสฺส ๑ สจฺจํ กิร
 ภิกฺขเว นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ สคฺคิ อุนฺปาหน จงฺกมฺมาน เถเรสุปฺปิ
 ภิกฺขุสฺส อุนฺปาหนสฺส จงฺกมฺมานสฺส สคฺคาปนา จงฺกมฺมคฺติ ๑ สจฺจํ
 ภควาติ ๑ วิครหิ พุทฺโธ ภควา ถถฺ หิ นาม เต ภิกฺขเว
 โมฆปริณฺดา สคฺคิ อุนฺปาหน จงฺกมฺมาน เถเรสุปฺปิ ภิกฺขุสฺส อุนฺปา
 หนสฺส จงฺกมฺมานสฺส สคฺคาปนา จงฺกมฺมคฺติ อิมํ หิ นาม

ภิกฺขเว คิหิโน โยทาตวสฺสหา อภิชฺฌนิกสฺส สิปฺปสฺส การณา
 อาจริเยสฺส สฺสการวา สฺสปปติสฺสสา สฺสภากวคฺคฺติกา วิหริสฺสํนฺติ อีช
 ไช ทํ ภิกฺขเว โสภเก ยํ ตุมฺเห เหวํ สฺสวากฺขาเต ชมฺมวินเย
 ปพฺพชิตา สฺสมาหา อาจริเยสฺส อาจริยมคฺเตสฺส อฺปชฺฌมาเยสฺส อฺปชฺ-
 ฌายมคฺเตสฺส สฺสการวา สฺสปปติสฺสสา สฺสภากวคฺคฺติกา วิหเรยฺยาถ เนตํ
 ภิกฺขเว อปฺปสํนฺนํ วา ปสํทาย ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา ชมฺมํ
 กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนุเตสฺสิ น ภิกฺขเว อาจริเยสฺส อาจริยมคฺเตสฺส
 อฺปชฺฌมาเยสฺส อฺปชฺฌายมคฺเตสฺส อนุปาทเนสฺส จงฺกมมาเนสฺส สฺสอฺปาทเนน
 จงฺกมิตพฺพํ โย จงฺกเมยฺย อปคฺติ ทฺวณฺณสฺส น ภิกฺขเว
 อชฺฌารามे อฺปาทนา ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อปคฺติ
 ทฺวณฺณสฺสํติ ๑

[๘] เตน ไช ปน สมนฺเยน อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน ปาทฉัฎฺฐาฬิ
 โหติ ๑ ภิกฺขุ ทํ ภิกฺขุํ ปริคฺคเหตฺวา อฺจุจารวี ปสฺสํวปี นิกฺขา-
 เมนฺติ ๑ อทฺทสา ไช ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณฺฑนฺโต เต
 ภิกฺขุ ทํ ภิกฺขุํ ปริคฺคเหตฺวา อฺจุจารวี ปสฺสํวปี นิกฺขาเมนฺเต
 ทิสฺวาน เยน เต ภิกฺขุ เตนฺปสฺสงฺกมิ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา เต ภิกฺขุ
 เขตฺทโวจ กิํ อิมสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาพาโหติ ๑ อิมสฺส
 ภนฺเต อายสฺมโต ปาทฉัฎฺฐาฬิ อิมํ มยํ ปริคฺคเหตฺวา อฺจุจารวี
 ปสฺสํวปี นิกฺขาเมมาติ ๑

[๓๐] อถ ไช ภควา เขตฺถมํ นิทาเน เขตฺถมํ ปกรเณ ชมฺมํ

กถํ กคฺวา ภิกฺขุ อามนุเตสิ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ยสฺส ปาทา
 วา ทุกฺขา ปาทา วา ผาติคา ปาทชฺฉาพาโห วา อุนฺปาหนํ
 ชาเรคฺคหิตํ ๑ เตน โห ปน สมนฺเยน ภิกฺขุ อโหเตหิ ปาทะหิ
 มณฺเฑปปี ปีจปี อภิรุหิตํ จีวรมนฺปี เสนาสนมนฺปี ทสฺสสฺสิตํ ๑ ภคฺวโต
 เขตมคฺคํ อารโหเจสฺส ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อิทานิ มณฺเฑปํ วา
 ปีจํ วา อภิรุหิตสํมัตติ อุนฺปาหนํ ชาเรคฺคหิตํ ๑ เตน โห ปน
 สมนฺเยน ภิกฺขุ รตฺติยา อุนฺโปสฺสคฺคปปี สมนฺนิสฺสชฺชปปี คจฺจนฺตา อุนฺชการ
 ราชณฺปี กณฺณฏกฺปปี อกฺกมมนฺติ ปาทา ทุกฺขา โหมนฺติ ๑ ภคฺวโต
 เขตมคฺคํ อารโหเจสฺส ๑ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว อชฺฌมาราเม อุนฺปาหนํ
 ชาเรคฺคํ อุกฺกํ ปทปปี กคฺคตฺรทณฺชมนฺติ ๑ เตน โห ปน สมนฺเยน
 ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ รตฺติยา ปจฺจุสฺสสํมยํ ปจฺจุจฺจุสฺสาย กจฺจุสฺสปาทุกาโย
 อภิรุหิตฺวา อชฺฌโณกาเส จงฺกมมนฺติ อจฺจุจาสฺสททา มหาสฺสททา
 ชฺชชฺชจฺจุสฺสททา อเนกวิหิตํ ติรจฺจุฉานกถํ กถเณตา เสยฺยถิํ ราช-
 กถํ โจรกถํ มหามคฺคกถํ เสนากถํ ภยกถํ ยุตฺตกถํ อุนฺนกถํ
 ปานกถํ วคฺคกถํ สยฺนกถํ มาตฺตากถํ คนฺชกถํ ฌาติกถํ ยานกถํ
 คามกถํ นิคมกถํ นครกถํ ชนปทกถํ อิตฺถิกถํ ปุริสกถํ สฺวรกถํ
 วิสฺสีชากถํ กุมฺภจฺจุสฺสจฺฉานกถํ ปุพฺพเปตฺกถํ นานคฺคกถํ โสภกฺขายิกํ
 สมนฺทุกฺขายิกํ อิตฺทิกวาภวกถํ อิตฺติ วา กัฏฺฐกปปี อกฺกมิตฺวา มาเรณฺติ
 ภิกฺขุมนฺปี สมาริมฺหา จาเวณฺติ ๑ เย เต ภิกฺขุ อปฺปปีจฺฉา ๑ เป ๑
 เต อชฺฌณายมนฺติ อัยมนฺติ วิปาเจณฺติ กถํ หิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ

รตุคิยา ปจฺจุสฺสํมํ ปจฺจุชฺชํ กฏฺฐปาทุกาโย อภิวิหิตฺวา อชฺ-
 โฌกาเส จงฺกมิตฺตํ อชฺชํ มหาสฺสํ ชฺชชฺชํ
 อเนกวิหิตํ ตีรจฺฉานกถํ กถนุตา เสยฺยถํ ราชนํ โจรกถํ
 ๑ เป ๑ อิตฺถวาภาวกถํ อิตฺติ วา กัฏฺฐํ อชฺชํ มาเรสฺสํ
 ภิภุชฺสํ สฺมาชิมา จาเวสฺสํ ๑ ธนฺโต เท ภิภุชฺสํ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโหสฺ ๑ สจฺจํ กิร ภิภุชฺสํ นพฺพคฺคิยา ภิภุชฺ-
 รตุคิยา ปจฺจุสฺสํมํ ปจฺจุชฺชํ กฏฺฐปาทุกาโย อภิวิหิตฺวา อชฺ-
 โฌกาเส จงฺกมิตฺตํ อชฺชํ มหาสฺสํ ชฺชชฺชํ
 อเนกวิหิตํ ตีรจฺฉานกถํ กถนุตา เสยฺยถํ ราชนํ โจรกถํ
 ๑ เป ๑ อิตฺถวาภาวกถํ อิตฺติ วา กัฏฺฐํ อชฺชํ มาเรสฺสํ
 ภิภุชฺสํ สฺมาชิมา จาเวสฺสํ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ เป ๑ จิตฺติคฺคิยา
 รมํ กถํ กถวา ภิภุชฺสํ อามนฺเตสิ น ภิภุชฺสํ กฏฺฐปาทุกา
 ธารคฺคิยา โย ธารคฺคิยา อปคฺคิยา ทุกฏฺฐคฺคิยา ๑

[๑๑] ธนฺโต ภควา ราชนํ ยถาภิรณํ วิหิตฺวา เยน
 พารานํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ ธนฺตํ จาริกํ จรมาโน
 เยน พารานํ คทวสฺ ๑ คคฺคิยา สจฺจํ ภควา พารานํ วิหิต
 อิตฺติคฺคิยา มิคทาเย ๑ เตน โข ปน สมฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิภุชฺ-
 ภควา กฏฺฐปาทุกา ปฏฺธิคฺคิยา คาสฺสํ เถทาเปตฺวา คาส-
 ปคฺคิยา ธารคฺคิยา คานํ คาสฺสํ นิมนฺนํ มิตฺตํ ๑
 มนุสฺสํ อชฺชํ อชฺชํ วิปาสฺสํ กถํ หิ นาม สมนํ

สกยปุตติยา คาทตฺรเณ เณทาเปตฺวา คาทปคฺตปาทุกาโย ชาเรธ-
 ฐนฺติ คาทตฺรเณ นินฺนํ นินฺนํ มิตายนฺติ เอกินฺทริยํ สมนฺนา
 สกยปุตติยา ชีวํ วิเหเสนฺตติ ๑ อสฺสํโส ๒ ภิက္ขุ เศลํ มนุสฺสํ
 อชฺชฌายนฺตานํ ชียนฺตานํ วิปาเจนฺตานํ ๑ อถ ๒ เค ภิက္ขุ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโจะสุ ๑ สจฺจํ ทิร ภิက္ขเว นพฺพคฺคิยา ภิက္ขุ
 คาทตฺรเณ เณทาเปตฺวา คาทปคฺตปาทุกาโย ชาเรนฺติ ตานิ
 คาทตฺรเณ นินฺนํ นินฺนํ มิตายนฺตติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิครหิ
 พุทฺโธ ภควา กถํ หิ นาม เค ภิက္ขเว โมฆปริณิสา คาทตฺรเณ
 เณทาเปตฺวา คาทปคฺตปาทุกาโย ชาเรธฺฐนฺติ ตานิ คาทตฺรเณ
 นินฺนํ นินฺนํ มิตายนฺติ ชีวสํณฺณิโน หิ ภิက္ขเว มนุสฺสํ รุกฺขสํ
 เนตํ ภิက္ขเว อปฺปสํณฺณํ วา ปสาทาย ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา ธมฺมํ
 กถํ กตฺวา ภิက္ขุ อามนุเคสึ น ภิက္ขเว คาทปคฺตปาทุกา
 ชาเรตฺตพฺพา โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํ ๑ เณ ๒
 ปน สมนฺเนน นพฺพคฺคิยา ภิက္ขุ ภควตา คาทปคฺตปาทุกา ปฏิก-
 ขิตฺตาติ เวพฺพตฺรเณ เณทาเปตฺวา เวพฺพคฺตปาทุกาโย ชาเรนฺติ
 ตานิ เวพฺพตฺรเณ นินฺนํ นินฺนํ มิตายนฺติ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ
 ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนฺนา สกยปุตติยา เวพฺพตฺรเณ
 เณทาเปตฺวา เวพฺพคฺตปาทุกาโย ชาเรธฺฐนฺติ ตานิ เวพฺพตฺรเณ
 นินฺนํ นินฺนํ มิตายนฺติ เอกินฺทริยํ สมนฺนา สกยปุตติยา ชีวํ วิ-
 เเหเสนฺตติ ๑ อสฺสํโส ๒ ภิက္ขุ เศลํ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺตานํ

ชี่ยนุตาณํ วิปาเจนุตาณํ ฯ อถ โข เต ภิกขุ ภควโต เขตมตฺถํ
 อารโหเส ๑ เป ๑ น ภิกขเว เวฬุตฺตปาตุกา ชาเรตพฺพา โย
 ชาเรยฺย อปคฺติ ทฺวักขสฺสํ ๑

[๑๒] อถ โข ภควา พารานสํ ยถาภินฺทํ วิหริตฺวา เยน
 ภทฺธิยํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
 เยน ภทฺธิยํ ตทวสฺริ ๑ ตตฺร สฺมํ ภควา ภทฺธิเย วิหริตฺ
 ชาติยาเว ๑ เตน โข ปน สมนฺเณ ภทฺธิยา ภิกขุ อเนกวิหิตํ
 ปาทุกมณฺฑนานุโยคมนุยุตฺตา วิหรนฺติ ตินฺปาทุกํ กโรนฺติ
 การาเปนฺติ มุชฺชปาทุกํ กโรนฺติ การาเปนฺติ ปพฺพชปาทุกํ
 กโรนฺติ การาเปนฺติ หินฺตาทปาทุกํ กโรนฺติ การาเปนฺติ
 กมตปาทุกํ กโรนฺติ การาเปนฺติ กมฺพตปาทุกํ กโรนฺติ
 การาเปนฺติ วิณฺจนฺติ อุกฺกเทสํ ปริปรุจฺฉํ อธิสฺสํ อธิจิตฺตํ อธิ-
 ปณฺณํ ๑ เข เต ภิกขุ อปฺปํ จฺณา ๑ เป ๑ เต อชฺชฌายนฺติ ชี่ยนุติ
 วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ภทฺธิยา ภิกขุ อเนกวิหิตํ ปาทุกมณฺ-
 ฑนานุโยคมนุยุตฺตา วิหริสฺสํ ตินฺปาทุกํ กริสฺสํ การา-
 เปสฺสํ มุชฺชปาทุกํ กริสฺสํ การาเปสฺสํ ปพฺพช-
 ปาทุกํ กริสฺสํ การาเปสฺสํ หินฺตาทปาทุกํ กริสฺสํ
 การาเปสฺสํ กมตปาทุกํ กริสฺสํ การาเปสฺสํ กม-
 พตปาทุกํ กริสฺสํ การาเปสฺสํ วิณฺจิสฺสํ อุกฺกเทสํ
 ปริปรุจฺฉํ อธิสฺสํ อธิจิตฺตํ อธิปณฺณนฺติ ๑ อถ โข เต ภิกขุ

ภควโต เอตมตฺถํ อารโหสํ ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภทฺธิยา ภิกฺข
 อเนกวิหิตํ ปาทุกมณฺฑานานุโยคมนุยฺยตฺตา จิหรนฺติ ตินปาทุกํ
 กโรนฺติปี การาเปนฺติปี มุณฺษปาทุกํ กโรนฺติปี การาเปนฺติปี
 ปพฺพชปาทุกํ กโรนฺติปี การาเปนฺติปี หินฺดาตปาทุกํ กโรนฺติปี
 การาเปนฺติปี กมตปาทุกํ กโรนฺติปี การาเปนฺติปี กมฺพตปาทุกํ
 กโรนฺติปี การาเปนฺติปี วิญฺจนฺติ อุตฺตเทสํ ปริปุณฺณํ อธิสฺสํ อธิจิตํ
 อธิปณฺณนฺติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ จิครหิ พุทฺโธ ภควา กถํ หิ
 นาม เต ภิกฺขเว โมชปฺริสา อเนกวิหิตํ ปาทุกมณฺฑานานุโยค-
 มนุยฺยตฺตา จิหริสฺสณฺติ ตินปาทุกํ กริสฺสณฺติปี การาเปสฺสณฺติปี
 มุณฺษปาทุกํ กริสฺสณฺติปี การาเปสฺสณฺติปี ปพฺพชปาทุกํ กริสฺสณฺติปี
 การาเปสฺสณฺติปี หินฺดาตปาทุกํ กริสฺสณฺติปี การาเปสฺสณฺติปี กมต-
 ปาทุกํ กริสฺสณฺติปี การาเปสฺสณฺติปี กมฺพตปาทุกํ กริสฺสณฺติปี
 การาเปสฺสณฺติปี วิญฺจิสฺสณฺติ อุตฺตเทสํ ปริปุณฺณํ อธิสฺสํ อธิจิตํ
 อธิปณฺณํ เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสฺสนานํ วา ปสาทาย ๑ เป ๑
 จิครหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส น ภิกฺขเว
 ตินปาทุกา ชาเรตฺตพฺพา น มุณฺษปาทุกา ชาเรตฺตพฺพา น ปพฺพช-
 ปาทุกา ชาเรตฺตพฺพา น หินฺดาตปาทุกา ชาเรตฺตพฺพา น กมต-
 ปาทุกา ชาเรตฺตพฺพา น กมฺพตปาทุกา ชาเรตฺตพฺพา น โสวณฺ-
 ณฺมยา ปาทุกา ชาเรตฺตพฺพา น รุเปียมยา ปาทุกา ชาเรตฺตพฺพา
 น มณฺนิยา ปาทุกา ชาเรตฺตพฺพา น เวฬุริยมยา ปาทุกา ชาเรตฺตพฺพา

๑๓] จมฺมกฺขณฺทํ ทิปาทุกานฺขานํ น คาวี คเหตพฺพา ๒๓

น ผลิกมฺยา ปาทุกา ชาเวตพฺพา น กัสฺมฺยา ปาทุกา ชาเวตพฺพา
น กาจฺมฺยา ปาทุกา ชาเวตพฺพา น ติปฺมฺยา ปาทุกา ชาเวตพฺพา
น สีสฺมฺยา ปาทุกา ชาเวตพฺพา น คมฺพโถหฺมฺยา ปาทุกา
ชาเวตพฺพา โย ชาเรยฺย อปฺปติ ทุกฺกฏสฺส น จ ภิกฺขเว
กาจิ สงฺกมฺนียา ปาทุกา ชาเวตพฺพา โย ชาเรยฺย อปฺปติ
ทุกฺกฏสฺส อฺนุขานามิ ภิกฺขเว คิสฺโส ปาทุกาโย ชฺวฏฺจานียา
อสงฺกมฺนียาโย วจฺจปาทุกํ ปสฺสสํวปาทุกํ อจฺมณปาทุกนฺติ ฯ

[๑๓] อถ โข ภควา ภทฺธิเย ยถาภิรฺนฺตํ วิหริตฺวา เยน
สํวคฺคิ เตน จาริกํ ปฏฺถามิ อฺนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
เยน สํวคฺคิ ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สฺสํ ภควา สํวคฺคิยํ วิหริติ
เชตวเน อนาถปฺปณฺติกสฺส อารามे ฯ तेन โข ปน สฺมเยน
ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อจิรวคฺคิยา นทียา คาวินํ ตรณฺคินํ วิสาเณสฺสปี
คณฺหนฺติ กณฺเณสฺสปี คณฺหนฺติ คํวายปี คณฺหนฺติ เณปฺพายปี
คณฺหนฺติ ปิฏฺฐีปี อภิรฺุหนฺติ รคฺคจิจฺจุตาปี องฺกชาคํ นฺุปฺนฺติ วจฺจคฺรีปี
โอคาเหตฺวา มาเรณฺติ ฯ มนุสฺสํ อฺนุชฺฌายนฺติ ชฺชยฺนฺติ วิปาเจนฺติ
กถํ หิ นาม สฺมณฺา สกฺยปฺคฺคิยา คาวินํ ตรณฺคินํ วิสาเณสฺสปี
คเหสฺสฺนฺติ กณฺเณสฺสปี คเหสฺสฺนฺติ คํวายปี คเหสฺสฺนฺติ เณปฺพายปี
คเหสฺสฺนฺติ ปิฏฺฐีปี อภิรฺุหิสฺสฺนฺติ รคฺคจิจฺจุตาปี องฺกชาคํ นฺุปฺิสฺสฺนฺติ
วจฺจคฺรีปี โอคาเหตฺวา มาเรสฺสฺนฺติ เสยฺยถาปี คิหิ กาม-
โกทิโนติ ฯ อสฺโสสฺสํ โข ภิกฺขุ เตสํ มนุสฺสํ อฺนุชฺฌายนฺตานํ

ชียนุทานํ วิปาเจนุทานํ ๑ อถโฆ เต ภิกขุ ภควโต เขตมตฺถํ
 อารโหเส ๑ น ภิกขเว คาวินํ วิสาเณสุ คเหตพฺพํ น กณเณสุ
 คเหตพฺพํ น คีวาย คเหตพฺพํ น เจปฺปาย คเหตพฺพํ น ปิฏฺฐิ
 อภิรฺหิตพฺพา โย อภิรฺหุเหยฺย อापคฺติ ทฺถกฺขณฺตํ น จ
 ภิกขเว รตฺตจิตฺเตน องฺกชาตํ นุปิตพฺพํ โย นุเปยฺย อापคฺติ
 กุตฺตจฺจยฺตํ น วจฺจตฺร มาเรตพฺพา โย มาเรยฺย ยถารมฺโม
 การेतพฺพโพิติ ๑

[๑๔] เตน โฆ ปน สัมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกขุ ยานเนน ยายนฺติ
 อิตฺถียุคฺเตนปี้ ปริสฺสยฺตฺเตนปี้ ปริสฺสยฺตฺเตนปี้ อิตฺถณฺตฺเตน ๑ มนุสฺสํ
 อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสงฺยณานิ คจฺคามหิยาयाติ ๑
 ภควโต เขตมตฺถํ อารโหเส ๑ น ภิกขเว ยานเนน ยายิตพฺพํ โย
 ยายะยฺย อापคฺติ ทฺถกฺขณฺตํ ๑ เตน โฆ ปน สัมเยน อณฺเวยโร
 ภิกขุ โถสฺสเสสุ ชนปฺเทสุ สํวตฺถิ คจฺจณฺโต ภควนฺตํ ทสฺสํนาย
 อณฺตรามคฺเต คิตาโน โหติ ๑ อถโฆ โส ภิกขุ มคฺคา โอฏฺถมม
 อณฺเวยตรสฺมึ รุกฺขมฺเเต นิสฺสีติ ๑ มนุสฺสํ คํ ภิกขุ ปสฺสํติว
 เขตทโวจํ กหํ ภาณฺเต อโยโย คมิสฺสํตฺติ ๑ สํวตฺถิ โฆ อหํ
 อากุโส คมิสฺสํมี ภควนฺตํ ทสฺสํนายาติ ๑ เอहि ภาณฺเต คมิสฺ-
 สํมาติ ๑ นาทํ อากุโส สกฺโกมิ คิตาโนมฺหิติ ๑ เอहि ภาณฺเต
 ยานํ อภิรฺหติ ๑ อถ อากุโส ปฏิกฺขิตฺตํ ภควตา ยานนฺติ ๑
 กุกฺกุจฺจายนฺโต ยานํ นภิรฺหติ ๑ อถโฆ โส ภิกขุ สํวตฺถิ คนฺตฺวา

ภิกขุณฺเฬ เอตมคฺคํ อารโหเสตี ๑ ภิกขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสตี ๑
 อถโฆ ภควา เขตฺตํ นีทาเน เขตฺตํ ปกรเณ ฐมํ กถํ กตฺวา
 ภิกขุ อามนุสฺสึ อมนุษย์านามิ ภิกขเว คิณาสฺสํ ยานนฺติ ๑ อถโฆ
 ภิกขุณฺเฬ เขตฺทโหสิ อิตฺถียุคฺคํ นุ โห ปริสฺสียุคฺคํ นุ โหติ ๑ ภควโต
 เอตมคฺคํ อารโหเสตี ๑ อมนุษย์านามิ ภิกขเว ปริสฺสียุคฺคํ หคฺคตฺวฏฺฐ-
 กนฺติ ๑ เตน โห ปน สมนฺเยน อญฺญตฺรสฺส ภิกขุโน ยานุกฺขมาเนน
 พาวุทฺธํ อฆาสุ อโหสิ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสตี ๑
 อมนุษย์านามิ ภิกขเว สีวิกํ ปาฏงฺกิณฺติ ๑

[๑๕] เตน โห ปน สมนฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกขุ อรุจาสยมน-
 มหาสมณานิ ชาเรณฺติ เสยฺยถิํ ๑ อารณฺทํ ปถฺตงฺกํ โคณกํ
 จิตฺตํ ปฏิกํ ปฏฺธิกํ สุตฺติกํ วิกิตฺกํ อุตฺตรโลมํ เขณฺฑโลมํ กฏิสฺสํ
 โกเสยฺยํ กุคฺคกํ หคฺคตฺตํ อสฺสํ รกฺตํ อชินปฺปเวณฺณํ
 กทฺทตฺติมคฺคปวรปจฺจตฺตรณํ สํวตฺตรจฺจทํ อุกฺกโตโลหิตกุปฺปานํ ๑ มนุสฺสํ
 วิหารจาริกํ อหิณฺฑนฺตา ปสฺสํ อมนุษย์านํ ชยฺยํ วิปาเจณฺติ
 เสยฺยถาปี คีหิ กามโภทิโนติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสตี ๑
 น ภิกขเว อรุจาสยมนมหาสมณานิ ชาเรทฺทพฺพานิ เสยฺยถิํ ๑ อารณฺทํ
 ปถฺตงฺโก โคณโก จิตฺตโก ปฏิกา ปฏฺธิกา สุตฺติกา วิกิตฺกา
 อุตฺตรโลมํ เขณฺฑโลมํ กฏิสฺสํ โกเสยฺยํ กุคฺคกํ หคฺคตฺตํ อสฺสํ รกฺตํ
 อชินปฺปเวณฺณํ กทฺทตฺติมคฺคปวรปจฺจตฺตรณํ สํวตฺตรจฺจทํ อุกฺกโต-
 โลหิตกุปฺปานํ โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทฺถกฏิสฺสํ ๑

[๑๖] เตน โข ปน สมนเยน นพพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควตา อจฺจาสย-
นมนมหาสยนาหิ ปฏิกฺขิตฺตทานีติ มหาจฺมฺมานิ ชาเรหฺติ สํหจฺมมํ
พฺยคฺคฺชจฺมมํ ทํปจฺมมํ ฯ ตานิ มนฺจปฺปมาเนนปํ ฉินฺหานิ โหหฺติ
ปจฺปมาเนนปํ ฉินฺหานิ โหหฺติ อนฺโตปํ มนฺเจ ปณฺณตฺตานิ
โหหฺติ พหิปํ มนฺเจ ปณฺณตฺตานิ โหหฺติ อนฺโตปํ ปจฺเช ปณฺณตฺตานิ
โหหฺติ พหิปํ ปจฺเช ปณฺณตฺตานิ โหหฺติ ฯ มนุสฺสํ วิหารจาริกํ
อาหิณฺชทฺตา ปสฺสํติตฺวา อจฺจณายนฺติ ชยฺนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปํ
คิทํ กามโกกิลนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺตํ อารโหเสํ ฯ น ภิกฺขเว
มหาจฺมฺมานิ ชาเรตฺตพฺพานิ สํหจฺมมํ พฺยคฺคฺชจฺมมํ ทํปจฺมมํ โย
ชาเรยฺย อปคฺติ ทฺวักกนฺตํสาติ ฯ

[๑๗] เตน โข ปน สมนเยน นพพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควตา
มหาจฺมฺมานิ ปฏิกฺขิตฺตทานีติ โคจฺมฺมานิ ชาเรหฺติ ฯ ตานิ มนฺจปฺ-
ปมาเนนปํ ฉินฺหานิ โหหฺติ ปจฺปมาเนนปํ ฉินฺหานิ โหหฺติ
อนฺโตปํ มนฺเจ ปณฺณตฺตานิ โหหฺติ พหิปํ มนฺเจ ปณฺณตฺตานิ
โหหฺติ อนฺโตปํ ปจฺเช ปณฺณตฺตานิ โหหฺติ พหิปํ ปจฺเช ปณฺณตฺตานิ
โหหฺติ ฯ อณฺณตโรปํ ปาปภิกฺขุ อณฺณตฺรสฺส ปาปฺปาสกสฺส
กฺกุปโก โหติ ฯ อถ โข โส ปาปภิกฺขุ ปุพฺพณฺหสมํ นิวาเสตฺวา
ปคฺคตจิวรมาทาย เยน ตสฺส ปาปฺปาสกสฺส นิเวสํ เตนฺปสฺสงฺกมิ
อฺปสฺสงฺกมิตฺวา ปณฺณตฺเต อาสเน นิสิตํ ฯ อถ โข โส ปาปฺปาสโก
เยน ปาปภิกฺขุ เตนฺปสฺสงฺกมิ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา ตํ ปาปภิกฺขุ

อภิวาเทตฺวา เถกมฺหคัม นิสฺสึทึ ๑ เตน โข ปน สฺมเยน คตฺถํ
 ปาปฺปาสกตฺถํ วรฺจนโก โหติ ตฺรฺจน อภิวฺโร ทสฺสณฺโณ ปาสาทโก
 จิโคฏฺร เสยฺยถาปึ ทึปฺปิจฺฉาโป ๑ อถ โข โส ปาปภิกขุ คัม วรฺจนกัม
 สกฺกจฺจํ อฺปนฺนิจฺฉมายติ ๑ อถ โข โส ปาปฺปาสโก คัม ปาปภิกขุ
 เขตทโวจ กิตฺถํ ฆนฺเต อโย อิมํ วรฺจนกัม สกฺกจฺจํ อฺปนฺนิจฺฉมา-
 ยตฺติ ๑ อตุโก เม อารุโส อิมสฺส วรฺจนกตฺถํ จมฺเมนาติ ๑
 อถ โข โส ปาปฺปาสโก คัม วรฺจนกัม วรฺจนา จมฺมํ วิรฺจนา
 คตฺถํ ปาปภิกขุโน อทาสึ ๑ อถ โข โส ปาปภิกขุ คัม จมฺมํ
 สงฺฆาฏิยา ปฏิจฺฉาเทตฺวา อคมาสิ ๑ อถ โข สํ คาวํ วรฺจนกิตฺถึ
 คัม ปาปภิกขุ ปิฏฺฐิจิโต ปิฏฺฐิจิโต อนุพฺพนํ ๑ ภิกขุ เหวมาหํ
 กิตฺถํ คฺยาอํ อารุโส คาวํ ปิฏฺฐิจิโต ปิฏฺฐิจิโต อนุพฺพชาติ ๑
 อหํปึ โข อารุโส น ชานามิ เกน มฺยาอํ คาวํ ปิฏฺฐิจิโต
 ปิฏฺฐิจิโต อนุพฺพชาติ ๑ เตน โข ปน สฺมเยน คตฺถํ ปาปภิกขุโน
 สงฺฆาฏิ โสทฺเตน มกฺขิตา โหติ ๑ ภิกขุ เหวมาหํ คยํ ปน เต
 อารุโส สงฺฆาฏิ ทึ กตาคิ ๑ อถ โข โส ปาปภิกขุ ภิกขุโน เขตมคฺคํ
 อารุเจสิ ๑ ทึ ปน ควํ อารุโส ปาณาติปาเต สฺมาทเปสฺสึติ ๑ เหว
 อารุโสติ ๑ เอ เต ภิกขุ อปฺปิจฺฉา ๑ เป ๑ เต อฺปนฺนมายติ อฺปนฺน-
 วิปาเจนฺติ ทถํ หิ นาม ภิกขุ ปาณาติปาเต สฺมาทเปสฺสึติ นนุ
 ภควตา อนนฺทปริยาเยน ปาณาติปาโต ครหิโต ปาณาติปาตา
 เวรมณํ ปสฺสตุตฺติ ๑ อถ โข เต ภิกขุ ภควโต เขตมคฺคํ อารุเจสฺสึ ๑

[๑๘] อถ โข ภควา เขตตัมมึ นิทานเ เขตตัมมึ ปกรณเ ภิกขุสงฺฆมึ
 สนนฺปิปาตาเปตฺวา ตํ ปาปภิกขุํ ปฏฺฐิปุจฺฉิ สจฺจํ กิรํ ตฺวํ ภิกขุ
 ปาณาติปาเต สฺมาทเปตฺตํ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิกรหิ พุทฺโธ
 ภควา กถํ หิ นามํ ตฺวํ โมฆปริณฺสํ ปาณาติปาเต สฺมาทเปตฺตํ
 นนุ มยา โมฆปริณฺสํ อเนกปริยาเยน ปาณาติปาโต ครหิโต
 ปาณาติปาตา เวรมณํ ปตฺตฺวา เนตํ โมฆปริณฺสํ อปฺปสฺสนฺนํ
 วา ปสาทาย ๑ เป ๑ วิกรหิตฺวา ชมฺมํ กถํ ภควา ภิกขุ อามนฺเตตฺติ
 น ภิกขเว ปาณาติปาเต สฺมาทเปตฺตํ โย สฺมาทเปยฺย ยถา-
 ชมฺโม กาเรตฺตฺวา ๑ น จ ภิกขเว โคจรมุํ ชาเรตฺตฺวา โย
 ชาเรยฺย อปฺปติ ทุกฺกฏธฺมํ ๑ น ภิกขเว กิณฺณํ จมฺมํ ชาเรตฺตฺวา
 โย ชาเรยฺย อปฺปติ ทุกฺกฏธฺมํ ๑ เตน โข ปน สฺมเยน
 มนุสฺสํ มนุสฺสํ ปิณฺณํ จมฺมํ โนหฺนติ จมฺมํ วิณฺณํ ๑
 ภิกขุ ทุกฺกฏจายนฺตา นานิธํยํ ๑ ภควโต เขตมตฺตํ อาริเจตฺตํ ๑
 อานุชานามิ ภิกขเว คิหิวิกตํ อภินิธํยํ น เทวํ อภินิพฺชิตฺตํ ๑
 เตน โข ปน สฺมเยน วิหารว จมฺมํ พนฺเชติ โยคฺคํ ๑ ภิกขุ
 ทุกฺกฏจายนฺตา นานิธํยํ ๑ ภควโต เขตมตฺตํ อาริเจตฺตํ ๑
 อานุชานามิ ภิกขเว พนฺชณมตฺตํ อภินิธํยํ ๑

[๑๙] เตน โข ปน สฺมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกขุ สจฺจุปาหนา
 คามํ ปวิตฺตํ ๑ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชีเยน วิปาเจนฺติ เสงฺฆธมฺมํ
 คิหิ กามโลภินฺติ ๑ ภควโต เขตมตฺตํ อาริเจตฺตํ ๑ น ภิกขเว

สอุปาทนเนน คาลโม ปวิสิตพุโพ โย ปวิเสยฺย อาปคฺติ ทุก-
กฏสฺสํคํ ๑ เตน ไช ปน สมนฺเนน อนฺนตโร ภิกฺขุ คิถาโน โหติ
น สกฺโกติ วิภา อูปาทนเนน คามํ ปวิสิตํ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
อาโรเจสฺสํ ๑ อานุชานามิ ภิกฺขเว คิถาเนน ภิกฺขุณา สอุปาทนเนน
คามํ ปวิสิตคฺคํ ๑

[๒๐] เตน ไช ปน สมนฺเนน อายสฺมา มหาภจฺจาโน อวคฺตํ
วิหริติ ภุจฺจเร ปปาเตี ปพฺพเต ๑ เตน ไช ปน สมนฺเนน
โสโณ อูปาสโก กุญฺญโกณฺเณน อายสฺมโต มหาภจฺจานสฺสํ อูป-
ชาโก โหติ ๑ อถไช โสโณ อูปาสโก กุญฺญโกณฺเณน เยนายสฺมา
มหาภจฺจาโน เตนฺปสงฺกมิมิ อูปสงฺกมิตฺวา อายสฺมคฺคํ มหา-
ภจฺจานํ อภิวาเทตฺวา เขมณคฺคํ นิสฺสีติ ๑ เขมณคฺคํ นิสฺสินฺโณ ไช
โสโณ อูปาสโก กุญฺญโกณฺเณน อายสฺมคฺคํ มหาภจฺจานํ เขตทโวจ
ยถา ยถาหํ ภนฺเต อโยเยน มหาภจฺจาเนน ชมฺมํ เทสิคฺคํ อาชานามิ
นยิทํ สฺกํ อคารํ อชฺฌวาสตา เขมณคฺคปริปฺพณฺณํ เขมณคฺคปริสฺสทฺธํ
สงฺขตฺติคํ พุทฺธมจฺริยํ จริคฺคํ อิจฺฉามหํ ภนฺเต เกสฺมสฺสํ โอหาเรตฺวา
กาธายานิ วตฺถานิ อจฺฉาเทตฺวา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตฺติ
ปพฺพชาเชตฺติ มํ ภนฺเต อโยโย มหาภจฺจาโนติ ๑ เอวํ วตฺถเต อายสฺมา
มหาภจฺจาโน โสณํ อูปาสกํ กุญฺญโกณฺเณน เขตทโวจ ทุกฺกํ ไช
โสโณ ยาวชฺฉิ เอเคเสยฺยํ เอกภคฺคํ พุทฺธมจฺริยํ จริคฺคํ อิจฺฉ ทวํ

๑ ปวตฺเตติปิ ปาไซ ๑

โสณ คคฺเคว อคาริกญฺโต พุทฺธานํ ตํสํ อนุยุญฺช กาดยฺยตุํ
 เอกเสยฺยํ เอกภคฺตํ พุทฺหมจฺริยนฺติ ฯ อถ โสณสฺส อฺปาสกสฺส
 กุฏิกณฺณสฺส โย อโหสิ ปพฺพชฺชาภิสฺสงฺขาโร โส ปฏฺธิปฺปสฺ-
 สมฺภา ฯ ทฺติยมฺปิ โส โสโณ อฺปาสโก กุฏิกณฺโณ ฯ เป ฯ
 ทฺติยมฺปิ โส โสโณ อฺปาสโก กุฏิกณฺโณ เยนายสฺมา มหา-
 กจฺจาโน เตนฺอุปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา อายสฺมมฺหํ มหากจฺจา-
 นํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหํ นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺหํ นิสฺสินฺโน โส โสโณ
 อฺปาสโก กุฏิกณฺโณ อายสฺมมฺหํ มหากจฺจา- นํ เขตฺทโวจ ยถา
 ยถาหิ ฆนฺเต อโยเยน มหากจฺจาเนน ชมฺมํ เทสิคํ อาชานามิ
 นยิทํ สฺสกรํ อคารํ อชฺฌมาวสฺสตา เอกนฺตปริปฺปณฺณํ เอกนฺตปริสฺสทฺธํ
 สงฺฆตฺติจิตํ พุทฺหมจฺริยํ จริตุํ อิจฺฉามหิ ฆนฺเต เกสฺมสฺสํ โอหาเรตฺวา
 กาสายานิ วคฺคณานิ อจฺฉนาเทตฺวา อคารสฺมา อนคาริยํ ปพฺพชิตุํ
 ปพฺพชาเชตฺตุ มํ ฆนฺเต อโยโย มหากจฺจาโนติ ฯ อถ โส อายสฺมา
 มหากจฺจาโน โสณํ อฺปาสกํ กุฏิกณฺณํ ปพฺพชาเชติ ฯ เตน โส
 ปน สฺมเยน อวณฺติทกฺขิณาปโก อปฺปภิกฺขุโก โหติ ฯ อถ โส
 อายสฺมา มหากจฺจาโน ตินฺณํ วสฺสํ อจฺฉเยน กิจฺฉเนน กสิเรน
 คโต คโต ทสฺสวคฺคํ ภิกฺขุสงฺฆํ สมนฺนิปาตาเปตฺวา อายสฺมมฺหํ โสณํ
 อฺปสฺมมฺปาเทสิ ฯ อถ โส อายสฺมโต โสณสฺส วสฺสํ วคฺคสฺส
 รโหคคสฺส ปฏฺธิสฺสทฺถินสฺส เอวํ เจตฺโส ปรีวิตฺกโก อุตฺปาติ สฺสโต-
 ยเว โส เม โส ภควา เอทิสฺส จ เอทิสฺส จาติ น จ มยา

สัมมุชา ทิฏฐโง คจฺเจยฺยาหํ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย อรหฺนํ
 สัมมาสัมพุทฺธํ สเจ มํ อุปชฺฌาโย อหฺชาเนยฺยาติ ฯ อถโ
 ขายสฺมา โสโณ สํยณฺหสฺมยํ ปฏิสฺสตุตฺตานา วุฏฺฐิโต เยนายสฺมา
 มหากจฺจาโน เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ขายสฺมนฺตํ มหา-
 กจฺจานํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสีนฺโน โห
 ขายสฺมา โสโณ ขายสฺมนฺตํ มหากจฺจานํ เอกทโวจ อธิ มยฺหํ
 ภาเน รโหคตสฺส ปฏิสฺสตุตฺถสฺส เหวํ เจตโส ปริวิตฺตโก อุตฺปาติ
 สฺสโตเยว โห เม โส ภควา เอหิโส ฯ เอหิโส จาติ น
 จ มยา สัมมุชา ทิฏฐโง คจฺเจยฺยาหํ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย
 อรหฺนํ สัมมาสัมพุทฺธํ สเจ มํ อุปชฺฌาโย อหฺชาเนยฺยาติ
 คจฺเจยฺยาหํ ภาเน ตํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย อรหฺนํ สัมมาสัมพุทฺธํ
 สเจ มํ อุปชฺฌาโย อหฺชาเนยฺยาติ ฯ สจฺจ สจฺจ โสโณ คจฺจ ตวํ
 โสโณ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย อรหฺนํ สัมมาสัมพุทฺธํ ทกฺขิสฺสึ
 ตวํ โสโณ ตํ ภควนฺตํ ปาสาทิเก ปสาทนียํ สันนิหฺตฺวิยํ สันตฺมานสํ
 อุตฺตมทมถสฺมณฺนุปรตฺตํ ทนฺตํ อุตฺตํ ยตินฺทฺวิยํ นาคํ เตนฺหิ ตวํ
 โสโณ มม วจฺเนน ภควโต ปาเท สิริสา วนฺท อุปชฺฌาโย เม
 ภาเน ขายสฺมา มหากจฺจาโน ภควโต ปาเท สิริสา วนฺทตฺติ
 เอวญฺจ วเทหิ อวฺนฺติทกฺขินาปโก ภาเน อปฺปภิกฺขโก ตินฺณํ
 เม วสฺสํ อจฺจเยน กิจฺจเยน กสิเรน ตโต ตโต ทสฺวคฺคํ
 ภิกฺขุสงฺฆํ สันนิปาตาเปตฺวา อุปสฺมปฺทํ อตฺตํ อปฺเปวณาม ภควา

อวณฺติทกฺขิณาปเถ อปฺปตฺตเวณ ทณฺเณ อฺปฺปสฺมปฺปํ อฺนุชาเนยฺย
 อวณฺติทกฺขิณาปเถ ภาณฺเต กณฺหุคฺคฺรา ภูมि ชฺรเว โลกณฺฏกฺกหา
 อปฺปเปวณาม ภคฺวา อวณฺติทกฺขิณาปเถ คณฺจฺคณฺปาหนํ อฺนุชาเนยฺย
 อวณฺติทกฺขิณาปเถ ภาณฺเต นฺนาหคฺคฺรา มนฺุสฺสํ อุกฺกสฺสํทฺธิกา อปฺป-
 เปวณาม ภคฺวา อวณฺติทกฺขิณาปเถ ชฺวณฺหานํ อฺนุชาเนยฺย อวณฺติ-
 ทกฺขิณาปเถ ภาณฺเต จมฺภมานิ อตุฏฺถณฺณานิ เขพฺพจมฺภํ อชจมฺภํ
 มิคจมฺภํ เสงฺฆยถาปํ ภาณฺเต มชฺฌิเมสฺส ชนฺปเทสฺส เหวจฺจ โมรจฺจ
 มชฺชชารุ ชนฺตุ เหวเมว โห ภาณฺเต อวณฺติทกฺขิณาปเถ จมฺภมานิ
 อตุฏฺถณฺณานิ เขพฺพจมฺภํ อชจมฺภํ มิคจมฺภํ อปฺปเปวณาม ภคฺวา
 อวณฺติทกฺขิณาปเถ จมฺภมานิ อตุฏฺถณฺณานิ อฺนุชาเนยฺย เขพฺพจมฺภํ
 อชจมฺภํ มิคจมฺภํ เขตฺรหิ ภาณฺเต มนฺุสฺสํ นิสฺสํคฺคานํ ภิกฺขุณฺโ
 จีวรํ เทนฺติ อิมํ จีวรํ อิตฺถณฺนามสฺสํ เทมาติ เต อากฺขนฺตุวา
 อารโจะนฺติ อิตฺถณฺนามเมหิ เต อากฺโข มนฺุสฺสํเตหิ จีวรํ ทินฺนํนฺติ
 เต กุกฺกจฺจายนฺตา น สํทียนฺติ มา โน นิสฺสํคฺคิยํ อโหสฺสํติ
 อปฺปเปวณาม ภคฺวา จีวเร ปฺริยาโย อากฺโขเขยฺยาติ ฯ เหว ภาณฺเตติ
 โห อายสฺมา สฺโสณ อายสฺมโต มหากจฺจามสฺสํ ปฺริยสฺสํณิควา
 อฺยฺยชฺยาธนา อายสฺมมฺหํ มหากจฺจามํ อภิเวทฺเตวา ปทกฺขิณํ กคฺวา
 เสงฺฆาณํ สํสาเมควา ปคฺคตจีวรมาทาย เยน สํวคฺคํ เตน
 ปกฺกามิ อฺนุปฺพุเพน เยน สํวคฺคํ เขตฺวํ อนาถปฺปณฺฑิตกฺกสฺส
 อารามิ เยน ภคฺวา เคนฺอุปสงฺกมิ อฺปฺปสงฺกมิตฺวา ภคฺวณฺตํ

อภิวาทเตตฺวา เขมมฺหํ นิสฺสํ ๑ อถโฆ ภควา อายสฺมฺหํ อานนฺทํ
 อามนฺเตสฺส อิมสฺส อานนฺท อากนฺตฺกสฺส ภิกฺขุโน เสนาสนํ
 ปณฺณเปหํ ๑ อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท ยสฺส โฆ มํ ภควา
 อาณาเปติ อิมสฺส อานนฺท อากนฺตฺกสฺส ภิกฺขุโน เสนาสนํ
 ปณฺณเปหํ อิจฺฉติ ภควา เตน ภิกฺขุณา สทฺธิํ เขกฺกิทาเร
 วคฺคํ อิจฺฉติ ภควา อายสฺมฺทา ไสเณน สทฺธิํ เขกฺกิทาเร
 วคฺคณฺติ ยสฺมํ จิทาเร ภควา จิหฺรติ คสฺมํ จิทาเร อายสฺมฺโต
 ไสณสฺส เสนาสนํ ปณฺณเปสิ ๑

[๒๑] อถโฆ ภควา พหุเทว รคฺคํ อชฺโฌกาเส จิตฺตนาเมตฺวา
 จิทาเร ปาวิสิ ๑ อายสฺมาปึ โฆ ไสเณ พหุเทว รคฺคํ อชฺ-
 โฌกาเส จิตฺตนาเมตฺวา จิทาเร ปาวิสิ ๑ อถโฆ ภควา รคฺคิยา
 ปจฺจุสฺสํมํ ปจฺจุชฺชาย อายสฺมฺหํ ไสณํ อชฺเณสิ ปฏฺฐากุ คํ
 ภิกฺขุ รมฺโม ภาสิตฺตฺติ ๑ เอวํ ภนฺเตติ โฆ อายสฺมา ไสเณ
 ภควโต ปฏฺฐิสฺสณฺติตฺวา สพฺพาเนว อชฺชกฺวคฺคิกานิ สเรณ อภาสี ๑
 อถโฆ ภควา อายสฺมฺโต ไสณสฺส สรณฺณปรีโยธานเ อพฺภา-
 นฺโมติ สํว สํว ภิกฺขุ สํวคฺคิกานิ โฆ เต ภิกฺขุ อชฺชกฺวคฺคิ-
 กานิ สมนฺตํคคานิ สุปฺปาริตานิ กตฺถยานิยาสิ วาจา ย สมนฺนาคโต
 วิสฺสชฺชาย อเนตฺกตฺยา อคฺคสฺส วิณฺณวปฺนิยา กตฺถิสฺสํสํสํ ควํ
 ภิกฺขุติ ๑ เอกวสฺสํสํ อหํ ภควาติ ๑ กิสฺสํ ปน ควํ ภิกฺขุ เอวํจิริ
 อภาสิตฺติ ๑ จิริ ทิฏฺฐโง เม ภนฺเต กาเมสฺสุ อาทันโง อปฺปจ

สัมพารา ขราวดา พหุกิจจา พหุกรรมยาติ ฯ ธนโธ ภควา
 เจตมตฺตํ วิทิตฺวา ตายํ เวธายํ อิมํ อุตฺตานํ อุตฺตานสฺส

ทิสฺสุวา ธาตึทฺถํ โธเก ฌตฺวา ฌมฺมํ นิรุပ္ปชฺชํ

ธโรโย น รมคํ ปาเป ปาเป น รมคํ สํจฺจติ ฯ

[๒๒] ธนโธ ขายสฺมา โสโณ ปฏิสมฺโมทติ โธ มํ ภควา
 ธมฺมํ ขุสฺสํ กาโธ ยํ เม อุตฺตมาโย. ปริทสฺสํติ อุตฺตยาธนา
 เขกํสํ อุตฺตราสํกํ กริตฺวา ภควโต ปาเทสฺส สิริสา นิปตฺติตฺวา
 ภควนฺตํ เจตทโวจ อุตฺตมาโย เม ภนฺเต ขายสฺมา มหากฺจาโน
 ภควโต ปาเทสฺส สิริสา วนฺตติ เขวณฺจ วเทติ อวณฺติ-
 ทกฺขิณาปโธ ภนฺเต อปฺปภิกฺขุโก ตินฺณํ เม วสฺสํ อจฺจุเยน
 กิจฺจุเณ กสิเรน คโต คโต ทสฺสวคํ ภิกฺขุสฺสํ สมนฺนิปาตาเปตฺวา
 อุตฺตมฺพทํ ธตฺตํ อปฺเปวณาม ภควา อวณฺติทกฺขิณาปเถ อปฺป-
 คเรน คเณน อุตฺตมฺพทํ อนฺุชาเนยฺย อวณฺติทกฺขิณาปเถ ภนฺเต
 กณฺหุคฺตรา ภูมिํ ขรา โคกณฺฏกททา อปฺเปวณาม ภควา
 อวณฺติทกฺขิณาปเถ คณฺฐคณฺฐาหนํ อนฺุชาเนยฺย อวณฺติทกฺขิณาปเถ
 ภนฺเต นหณฺครุกา มนฺุสฺสา อุตฺทกฺขุทฺธิกา อปฺเปวณาม ภควา
 อวณฺติทกฺขิณาปเถ อุนฺหาหนํ อนฺุชาเนยฺย อวณฺติทกฺขิณาปเถ
 ภนฺเต จมฺมานิ ธตฺตรณานิ เจพกจฺมมํ อจฺจจฺมมํ มิคจฺมมํ
 เสยฺยถาปี ภนฺเต มชฺฌิเมสฺส ขนฺปปเทสฺส เอรุคฺ โมรคฺ มชฺชารุ

๓ ย. สํสเน รมคํ สํจฺจติ ฯ

ชนฺตุ เอวเมว โข ภนฺเต อวฺนฺตฺตทกฺขิณาปเถ จมฺมานิ อตฺตกรณานิ
 เอพฺพจมฺมํ อชจมฺมํ มิคจมฺมํ ชปฺปเปวณาม ภควา อวฺนฺตฺ-
 ทกฺขิณาปเถ จมฺมานิ อตฺตกรณานิ อฺนุชาเนยฺย เอพฺพจมฺมํ อชจมฺมํ
 มิคจมฺมํ เขตฺตทฺธิ ภนฺเต มนุสฺสํ นิสฺสํมคฺคานํ ภิกฺขุณฺโณ จีวรํ
 เทนฺติ อิมํ จีวรํ อิตฺตณฺนามสฺสํ เทมาติ เต อากฺขตฺวา ธาโร-
 เจนฺติ อิตฺตณฺนามเมหิ เต อากฺโข มนุสฺสํเอหิ จีวรํ ทินฺนํนฺติ เต
 กุกฺกุจฺจายนฺตา น สํทฺธิยนฺติ มา โน นิสฺสํคฺคิยํ อโหสฺสํ
 ชปฺปเปวณาม ภควา จีวเร ปรียายํ อากฺกฺเขยฺยาติ ฯ

[๒๓] อถ โข ภควา เขตฺตมฺหิ นิทานเ เขตฺตมฺหิ ปกรณเ ชมฺมํ
 กถํ ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส อวฺนฺตฺตทกฺขิณาปเถ ภิกฺขเว ชปฺป-
 ภิกฺขุโก อฺนุชานามิ ภิกฺขเว สํพฺพปจฺจนฺติเมสฺส ชนปฺเทสฺส วนฺยธ-
 รมฺพจเมเน คณเณ กุปฺสํมฺปทํ ฯ คคฺคิเม ปจฺจนฺติมา ชนปฺทา
 ปฺรคฺคิมา ย ทิสฺสาย กชฺชกถํ นาม นิคโม คสฺสํ ปเรเน มหาธํมา
 คโต ปรา ปจฺจนฺติมา ชนปฺทา โอรโต มชฺฌเ ฯ ปฺรคฺคิมา
 ทกฺขิณาย ทิสฺสาย สลฺลวตฺถิ นาม นทฺติ คโต ปรา ปจฺจนฺติมา
 ชนปฺทา โอรโต มชฺฌเ ฯ ทกฺขิณาย ทิสฺสาย เสคกณฺณิกํ
 นาม นิคโม คโต ปรา ปจฺจนฺติมา ชนปฺทา โอรโต มชฺฌเ ฯ
 ปจฺจนิมา ย ทิสฺสาย ญฺมํ นาม พฺราหฺมณคฺคาโม คโต ปรา ปจ-
 จนฺติมา ชนปฺทา โอรโต มชฺฌเ ฯ อุกฺคฺตราย ทิสฺสาย อุกฺคฺตฺทชฺช
 นาม ปพฺพโต คโต ปรา ปจฺจนฺติมา ชนปฺทา โอรโต

มชฺเช ๑ อหุชานามิ ภิกฺขเว เอวฺวเปตฺตํ ปจฺจุณฺติเมตฺตํ ชนฺปเทตฺตํ
 วินยธรรปญฺจเมณ คณฺเณ กุปฺปมฺปทํ ๑ อวฺนุติทกฺขิณาปเถ ภิกฺขเว
 กณฺหุคฺคฺวรา ภูมि ชฺวรา โคกณฺฏกหฺตา อหุชานามิ ภิกฺขเว
 ตฺพพปจฺจุณฺติเมตฺตํ ชนฺปเทตฺตํ คณฺจคณฺปาหณํ ๑ อวฺนุติทกฺขิณาปเถ
 ภิกฺขเว นหฺนคฺคฺวรา มนุสฺสํ อุกฺกตฺตฺตริกา อหุชานามิ ภิกฺขเว
 ตฺพพปจฺจุณฺติเมตฺตํ ชนฺปเทตฺตํ ชฺวณฺหาณํ ๑ อวฺนุติทกฺขิณาปเถ ภิกฺขเว
 จมฺมานิ อคฺคฺตฺรณานิ เอพฺพจมฺมํ อชจมฺมํ มิคจมฺมํ เติยฺยถาปํ
 ภิกฺขเว มชฺฌิเมตฺตํ ชนฺปเทตฺตํ เอวคฺคํ โมรคฺคํ มชฺชารุ ชนฺคฺคํ เอวเมว
 โช ภิกฺขเว อวฺนุติทกฺขิณาปเถ จมฺมานิ อคฺคฺตฺรณานิ เอพฺพจมฺมํ
 อชจมฺมํ มิคจมฺมํ อหุชานามิ ภิกฺขเว ตฺพพปจฺจุณฺติเมตฺตํ ชนฺปเทตฺตํ
 จมฺมานิ อคฺคฺตฺรณานิ เอพฺพจมฺมํ อชจมฺมํ มิคจมฺมํ ๑ อิทํ ปน
 ภิกฺขเว มนุสฺสํ นิสฺสํมคฺคานํ ภิกฺขุณฺํ จีวรํ เทนฺติ อิมํ จีวรํ
 อิตฺถนฺนามตฺตํ เทมาติ อหุชานามิ ภิกฺขเว ตํทิกฺคํ น ตาว ตํ
 คณฺนุปคํ ยาว น หคฺคํ คจฺจนฺตํ ๑

จมฺมกฺขนฺธกํ ปญฺจมํ ๑

อิมมฺหิ ชนฺธเก วคฺคฺว เทตฺตํ ๑

ตตฺตํทาทานํ ๑

[๒๔] ราช ๑ มากโช โสโณ อตฺตํตตฺตํตตฺตํ

ตํคโต คิณฺณกฺขณํ พหุํ ทตฺตํ อคฺคฺตริ ๑

ปพฺพชารทฺธิชฺชิตฺตํ	จีณํ เอกปถาสกํ
นีถา ปีตา โถหิติกา	มณฺเฐฏฐา กณฺหเมว จ ๑
มหารุงฺกา มหานามา	วทฺธิกา จ ปฏิกฺขิเป
ชตฺตกา ปฏฺฐาถ ๑	คฺคตฺติคฺคิรเมณฺชชา ๑
วิจฺฉนิกา โมรจิกฺคณฺจ ^๑	สํหฺพยคฺคณา จ ทํปิกา
อชฺชนุททา มชฺชาร ^๒ จ	กาโฬถฺฐปฏิกฺขณฺนา ๑
ผาถิกฺคปาทนา ชีถา	โธคฺคณฺณชฺชณฺนา ^๓
คทาเวพุตฺติณฺณเจว	มฺภุชปพฺพชทฺธินฺคทา ๑
กมตฺกมฺภตฺโตวณฺณนา	รฐปิกา มณฺนิ เวพุ ^๔
ผตฺติกา กัสสกาจ จ	คิปปุสฺสณฺจ คมฺภกกา ๑
คาวี ยานํ คิถาโน จ	ปฺปวิสฺสยคฺคตฺตวิกา
สยฺยานนิ มหาจมฺมา ^๕	โคจมฺเมหิ จ ปาปโก ๑
คิถินํ จมฺมวทฺเธหิ	ปวิสฺสนฺติ คิถายโน
มหากจฺจายโน สฺสโน	สเรณฺณชฺชกฺคกิกํ ๑
ชฺชปตฺตมฺภทํ ปณฺจจ ^๖	คณฺนา ชฺชวตฺตินายนา ^๗
จมฺมคฺคณฺณนาชฺชณฺณวตฺติ	น คาว คณฺณปคํ
อทาถีเม วเร ปณฺจ	โสณคฺคณฺณสฺส นายโกติ ๑

- ๑ ย. โมรจิกฺคา จ ๑ ๒ ส. มชฺชารว ๑ ๓ ส. โธค-
 ฌณฺณชฺชณฺนา ๑ ๔ ย. เวพุริยา ๑ ๕ ส. มหาจมฺม ๑
 ๖ ย. ปณฺจคณฺ ๑ ๗ ย. คณฺณคณฺนา ชฺชวตฺตินา ๑

ເກຣ໌ທຸກຊະນິດ

[໒໕] ເຕນ ສ່ມເຍນ ພຸກໂຂ ກວາ ສ່າວຕຸຍິ ວິຫຣຕີ ເຂດວເນ
 ອນາດມີເຕນິກສຸດ ອາວາເນ ໑ ເຕນ ໂຂ ປນ ສ່ມເຍນ ກິກຊຸນິ
 ສ່າວຕິເກນ ອາວາເນ ມຸງຈຳນິ ຍາຄຸປີ ປັດາ ອຸຄຸຄຸດຕິ ກັດຕິປີ
 ກັດຕິ ອຸຄຸຄຸດຕິ ໑ ເຕ ເຕນ ກິດຳ ໂໂນຕິ ດູວາ ທຸພຸພຸດຸນາ
 ອຸປຸປຸນຸອຸປຸປຸນຸທຸກຊາຕາ ສມນິສຸດຕຸຄຸຕາ ໑ ອທຸທຸດຳ ໂຂ ກວາ
 ເຕ ກິກຊຸ ກິດຳ ດູວາ ທຸພຸພຸດຸນາ ອຸປຸປຸນຸອຸປຸປຸນຸທຸກຊາເຕ ສມນິ-
 ສຸດຕຸຄຸຕາ ທິສຸວານ ອາຍສ່ມນຸຕິ ອານນຸ ອາມນຸເຕສິ ກິນຸ
 ໂຂ ອານນຸ ເຂຕຣິ ກິກຊຸ ກິດຳ ດູວາ ທຸພຸພຸດຸນາ ອຸປຸປຸນຸອຸປຸປຸນຸ-
 ທຸກຊາຕາ ສມນິສຸດຕຸຄຸຕາຕິ ໑ ເຂຕຣິ ກນເຕ ກິກຊຸນິ ສ່າວຕິເກນ
 ອາວາເນ ມຸງຈຳນິ ຍາຄຸປີ ປັດາ ອຸຄຸຄຸດຕິ ກັດຕິປີ ກັດຕິ ອຸຄຸຄຸດຕິ
 ເຕ ເຕນ ກິດຳ ດູວາ ທຸພຸພຸດຸນາ ອຸປຸປຸນຸອຸປຸປຸນຸທຸກຊາຕາ ສມນິ-
 ສຸດຕຸຄຸຕາຕິ ໑ ອຄໂຂ ກວາໂຕ ວໂໂກຄສຸດ ປັດສຸດຕິສຸດ ເວ
 ເຈດໂສ ປັດສຸດຕິ ອຸທປາຕິ ເຂຕຣິ ໂຂ ກິກຊຸນິ ສ່າວຕິເກນ
 ອາວາເນ ມຸງຈຳນິ ຍາຄຸປີ ປັດາ ອຸຄຸຄຸດຕິ ກັດຕິປີ ກັດຕິ ອຸຄຸຄຸດຕິ
 ເຕ ເຕນ ກິດຳ ດູວາ ທຸພຸພຸດຸນາ ອຸປຸປຸນຸອຸປຸປຸນຸທຸກຊາຕາ ສມນິ-
 ສຸດຕຸຄຸຕາ ກິນຸ ໂຂ ອນິ ກິກຊຸນິ ເກຣ໌ທຸກ ອນຸຊາເນຍຍິ ຍິ
 ເກຣ໌ທຸກເຈວ ອສຸດ ເກຣ໌ທຸກສ່ມນຸຕຸຍ ໑ ໂໂກສຸດ ອາວາເນຕຸຍ ໑
 ມຸຍ ນ ໑ ໂໂວາວິໂກ ອາວາໂວ ປັດສຸດຕິເຍຍາຕິ ໑ ອຄໂຂ

໑ ຍຸ. ອາວາເນຕຸຍ ໑

ภควโต เขตทโหสิ อิมานิ โข ปณฺญ ภณฺฑชกานิ เสงฺยุถิํ
 สํปปี นวณิํคํ เคถํ มชฺ ฌาณิํคํ ภณฺฑชกานิ เจว ภณฺฑชกสํมุตตานิ
 จ โลกสฺส ออาหารคฺคณฺญจ ฌรณฺติ น จ โอปาริโก อหาโร
 ปณฺญาณนฺติ ยนฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺ อิมานิ ปณฺญ ภณฺฑชกานิ อนฺชา-
 เนยฺยํ กาเถ ปฏิกฺคเหตฺวา กาเถ ปริภุญฺชิตฺตุนฺติ ฯ อถ โข ภควา
 สํยณฺทสฺสเม ปฏิสตฺถนา วุฏฺฐิโต เขตสฺมึ นิทาเน เขตสฺมึ
 ปกรณํ ฐมฺมึ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อิท มยฺหํ ภิกฺขเว
 รโหคคสฺส ปฏิสตฺถนํสฺส เหวํ เจตโส ปริวิตฺตโก อุตฺปาทิ เขตรหิ
 โข ภิกฺขุณฺ สํวาทิเกน อพาเรน ฌญฺจํ ยาคุปี ปีตา อุกฺคจฺฉติ
 ภคฺคปปี ภคฺคํ อุกฺคจฺฉติ เค เคน กิสฺวา อฐา ทุพฺพณฺณา
 อปฺปณฺจอุปฺปณฺจกฺกชาคา ฐมฺนิสํมุตคคคฺคา กิณฺนุ โข อหํ ภิกฺขุณฺ
 ภณฺฑชกํ อนฺชานเอยฺยํ ยํ ภณฺฑชกเจว สสฺส ภณฺฑชกสํมุตตณฺญจ
 โลกสฺส ออาหารคฺคณฺญจ ฌเรยฺย น จ โอปาริโก อหาโร
 ปณฺญาเนยฺยยาติ คสฺส มยฺหํ ภิกฺขเว เขตทโหสิ อิมานิ โข
 ปณฺญ ภณฺฑชกานิ เสงฺยุถิํ สํปปี นวณิํคํ เคถํ มชฺ ฌาณิํคํ
 ภณฺฑชกานิ เจว ภณฺฑชกสํมุตตานิ จ โลกสฺส ออาหารคฺคณฺญจ ฌรณฺติ
 น จ โอปาริโก อหาโร ปณฺญาณนฺติ ยนฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺ อิมานิ
 ปณฺญ ภณฺฑชกานิ อนฺชานเอยฺยํ กาเถ ปฏิกฺคเหตฺวา กาเถ ปริภุญ-
 ชิตฺตุนฺติ ฯ อนฺชานามิ ภิกฺขเว ตานิ ปณฺญ ภณฺฑชกานิ กาเถ
 ปฏิกฺคเหตฺวา กาเถ ปริภุญฺชิตฺตุนฺติ ฯ

[๒๖] เตน โข ปน สมนเยน ภิกขุ ตานิ ปญฺจ เกสฺสชฺชานิ
 กาเถ ปฏิกฺขเหตฺวา กาเถ ปริภุญฺชนฺติ ฯ เสดฺ ยานิปี ตานิ
 ปากตฺถิกานิ อฺฐานานิ โภชนานานิ ตานิปี นจฺจาทนฺติ ปเคว เสนฺธิ-
 กานิ ฯ เต เตน เจว สํวาทิกเถน อาพาธเณ ญฺญุชา อิมินา ๑
 ภคฺตาจฺจนฺตเกน^๑ ตทฺฐายเณ ภิกฺขุโยโส มคฺตตาย กิธฺสา โหหนฺติ อฺฐา
 ทุพฺพณฺณา อฺฐปฺปณฺทฺฐปฺปณฺทฺฐกฺขชาตา ฌมฺนิสํนฺตคคฺคฺตา ฯ อทฺทสา
 โข ภควา เต ภิกฺขุ ภิกฺขุโยโส มคฺตตาย กิธฺสํ อฺฐทฺท ทุพฺพณฺเณ
 อฺฐปฺปณฺทฺฐปฺปณฺทฺฐกฺขชาเต ฌมฺนิสํนฺตคคฺคฺเต ทิสฺสุวณฺ อายสฺมฺนํ
 อานนฺทํ อามนฺเตติ กิณฺนุ โข อานนฺท เขตรฺหิ ภิกฺขุ ภิกฺขุโยโส
 มคฺตตาย กิธฺสา อฺฐทฺท ทุพฺพณฺณา อฺฐปฺปณฺทฺฐปฺปณฺทฺฐกฺขชาตา ฌม-
 นิสํนฺตคคฺคฺตาติ ฯ เขตรฺหิ ภาณฺเค ภิกฺขุ ตานิ ปญฺจ เกสฺสชฺชานิ
 กาเถ ปฏิกฺขเหตฺวา กาเถ ปริภุญฺชนฺติ เสดฺ ยานิปี ตานิ
 ปากตฺถิกานิ อฺฐานานิ โภชนานานิ ตานิปี นจฺจาทนฺติ ปเคว เสนฺธิ-
 กานิ เต เตน เจว สํวาทิกเถน อาพาธเณ ญฺญุชา อิมินา ๑
 ภคฺตาจฺจนฺตเกน ตทฺฐายเณ ภิกฺขุโยโส มคฺตตาย กิธฺสา อฺฐทฺท ทุพฺพณฺณา
 อฺฐปฺปณฺทฺฐปฺปณฺทฺฐกฺขชาตา ฌมฺนิสํนฺตคคฺคฺตาติ ฯ อทฺท โข ภควา เขตฺสุมิ
 นิตาเน เขตฺสุมิ ปกรณฺเณ ฌมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตติ
 อญฺชานามิ ภิกฺขเว ตานิ ปญฺจ เกสฺสชฺชานิ ปฏิกฺขเหตฺวา กาเถปี
 จิกาเถปี ปริภุญฺชนฺติ ฯ

๑ ภคฺตาจฺจนฺตเกนาติปี ปาโง ฯ

[๒๗] เตน ไช ปน สมนฺเนน คิณฺณานํ ภิกฺขุณฺโณ วเลทฺธิ ภัสสฺสชฺเชทฺธิ
 อตุโถ โหติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะถํ ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว
 วธฺยานิ ภัสสฺสชฺชานิ อจฺจนวธํ มจฺจนวธํ สุตฺตฺถวธํ สุตฺตวธํ คหฺมวธํ
 กาทเ ปฏิกุคฺคหิตํ กาทเ นิปฏกํ^๑ กาทเ สํสฺสฺสวธํ^๒ เตนปริโภเคน
 ปริภุญฺชิตุ ๑ วิกาเต เจ ภิกฺขเว ปฏิกุคฺคหิตํ วิกาเต นิปฏกํ
 วิกาเต สํสฺสฺสวธํ คณฺเฏ ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคิติ คิณฺณํ ทุกฺกฏานํ ๑
 กาทเ เจ ภิกฺขเว ปฏิกุคฺคหิตํ วิกาเต นิปฏกํ วิกาเต สํสฺสฺสวธํ
 คณฺเฏ ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคิติ ทุวณฺณํ ทุกฺกฏานํ ๑ กาทเ เจ
 ภิกฺขเว ปฏิกุคฺคหิตํ กาทเ นิปฏกํ วิกาเต สํสฺสฺสวธํ คณฺเฏ
 ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคิติ ทุกฺกฏสฺส ๑ กาทเ เจ ภิกฺขเว ปฏิกุคฺคหิตํ
 กาทเ นิปฏกํ กาทเ สํสฺสฺสวธํ คณฺเฏ ปริภุญฺชเยยฺย อนาปคฺคิติ ๑

[๒๘] เตน ไช ปน สมนฺเนน คิณฺณานํ ภิกฺขุณฺโณ มฺหเตทฺธิ ภัสสฺสชฺเชทฺธิ
 อตุโถ โหติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะถํ ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว
 มฺหทานิ ภัสสฺสชฺชานิ หตฺถํ สิงฺกิเวรํ วจํ วจคฺคํ อตฺตวิธํ กญฺจโรหิณฺณํ
 อุตฺตรํ ภาทุมคฺคกํ ยานิ วา ปนญฺญานานิเป อตฺตํ มฺหทานิ ภัสสฺสชฺชานิ
 เนว ชาทณฺเฏ ชาทณฺเฏคฺคํ^๓ ฌรณฺทิกํ น โภชนณฺเฏ โภชนณฺเฏคฺคํ^๔ ฌรณฺทิกํ
 ตานิ ปฏิกุคฺคเหตฺวา ยาวชฺฉวํ ปริหริตุํ สติ ปจฺจุเป ปริภุญฺชิตุ
 อตฺตํ ปจฺจุเป ปริภุญฺชนฺตสฺส อปคฺคิติ ทุกฺกฏสฺสํ ๑ เตน ไช

๑ ส. นิปฏกํ ๑ ๒ ส. สํสฺสวธํ ๑ ๓ ย. ชาทณฺเฏคฺคํ ๑ ๔ ย.
 โภชนณฺเฏคฺคํ ๑

ປນ ສ່ມເຍນ ຕິຖານານໍ ກິຖຽນໍ ມູເຕີ ເກຣ໌ທເຮີ ປີຼເຊີ ອຕູໂ
ໂຫີ າ ກກວໂຕ ເອຕມຕຸ່ ອາໂຣເຈຣໍ າ ອນຸຊານາມີ ກິຖຽເ
ນິຣໍ ນິຣໍໂປຕນຕີ າ

[๒๘] เตน ไช ปน สัมเยน คิถานานํ ภิกขุณฺํ กถาเวหิ เภสชฺเชหิ
 อตุโถ โหติ ฯ ภควโต เขตมตฺถํ อาริเจสฺส ฯ อนฺชานามิ ภิกขเว
 กถാവານิ เภสชฺชานิ นิมุพฺพกถാവํ กุญฺชกถാവํ ปโฆถกถാവํ ปคฺคว-
 กถാവํ นตฺตมาถกถാവํ ยานิ วา ปนญฺเญวานิปี อตฺถิ กถാവานิ
 เภสชฺชานิ เหนว ขาทนํเย ขาทนํยตฺถํ ผรณฺติ น โภชนํเย โภชนํยตฺถํ
 ผรณฺติ ตานิ ปฏิคฺคເຫດฺวา ยາວຂົ້ວ ປຣິຫຣິຕຸ ສັຕຕິ ປຈຸຈເຍ
 ປຣິກຸຣຸຣິຕຸ ອສັຕຕິ ປຈຸຈເຍ ປຣິກຸຣຸຣຸນທສຸສຸ ອາປຕຕິ ທຸກກຸຣຸສຸສຸຕຕິ ຯ

[๓๐] เตน ไช ปน สัมเยน คิตานานํ ภิกขุํ ปณฺณេหิ
 เกสฺสฺสເຫິ ອຕຸໂຕ ໂຫິຕິ າ ກວໂຕ ເຕມຕຸຕິ ອາໂກເຈຣຸ້ າ ອນຸຊານາມີ
 ກິກຸຂເວ ປນຸຊານີ ເກສ໌ສຸຂານີ ພິມຸພປນຸຣຸ ກຸຸຊປນຸຣຸ ປໂຫຼຕ-
 ປນຸຣຸ ສຸຕສິປນຸຣຸ ກປປາສິປນຸຣຸ ຍານີ ວາ ປນຸພານີປິ ອຕຸຕິ
 ປນຸຊານີ ເກສ໌ສຸຂານີ ເນວ ຂາທນີເຍ ຂາທນີຍຕຸຕິ ສຣນຸຕິ ນ ໂກຊນີເຍ
 ໂກຊນີຍຕຸຕິ ສຣນຸຕິ ຕານີ ປຸກິຄຸເຫຼວາ ຍາວຊີວິ ປຣິຫຣິຕຸ ສຕິ
 ປຈຸຈເຍ ປຣິກຸຸຸຸຸຸຸຸຸ ອສຕິ ປຈຸຈເຍ ປຣິກຸຸຸຸຸຸຸຸຸ ອປຕຕິ
 ທຸກກຸຸຸຸຸຸຸຸຸ າ

[๓๑] เตน โห ปน สัมเพน คิตานานํ ภิกขุณํ ผลเทหิ เกสชฺเชหิ
 ขตุโถ โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ ชาโรเจสฺส ฯ อนฺุชานามิ ภิกขเว

ผณานิ ภោตฺยชานิ วิตฺตํ ปิณฺณํ มริจํ หรีตํ จิภีตํ อามตํ
 โคสผตํ ยานิ วา ปณฺณณานิปี อตฺติ ผณานิ ภោตฺยชานิ เหน
 ขาถนึเย ขาถนึยตฺถํ ผรณฺติ น โภชนึเย โภชนึยตฺถํ ผรณฺติ ตานิ
 ปฏิคฺคเหตฺวา ยาวชฺฉิํ ปริหริตุํ สติ ปจฺจเย ปริภุชฺชิตุํ อตฺติ
 ปจฺจเย ปริภุชฺชตฺถํ อปคฺติ ทุคฺคฏฺฐสํวาทิ ฯ

[๓๒] เตน โข ปน สมนฺเยน คิถานานํ ภิกฺขุณฺโณ ชคฺคิ ภោตฺยเชหิ
 อตฺโต โหติ ฯ ภควโต เขตมตฺถํ อารโหเสํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 ชคฺคิ ภោตฺยชานิ หิงฺคุ หิงฺคุชคฺคุ หิงฺคุสิปาทิกํ ตกํ ตกปคฺติ
 ตกปณฺณณิ สชฺชตฺถํ ยานิ วา ปณฺณณานิปี อตฺติ ชคฺคิ ภោตฺยชานิ
 เหน ขาถนึเย ขาถนึยตฺถํ ผรณฺติ น โภชนึเย โภชนึยตฺถํ ผรณฺติ
 ตานิ ปฏิคฺคเหตฺวา ยาวชฺฉิํ ปริหริตุํ สติ ปจฺจเย ปริภุชฺชิตุํ
 อตฺติ ปจฺจเย ปริภุชฺชตฺถํ อปคฺติ ทุคฺคฏฺฐสํวาทิ ฯ

[๓๓] เตน โข ปน สมนฺเยน คิถานานํ ภิกฺขุณฺโณ โถเนหิ ภោตฺยเชหิ
 อตฺโต โหติ ฯ ภควโต เขตมตฺถํ อารโหเสํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 โถณานิ ภោตฺยชานิ สํมูทํ กาวโถณํ สนิหฺวํ อุกฺกิทํ พิตํ
 ยานิ วา ปณฺณณานิปี อตฺติ โถณานิ ภោตฺยชานิ เหน ขาถนึเย
 ขาถนึยตฺถํ ผรณฺติ น โภชนึเย โภชนึยตฺถํ ผรณฺติ ตานิ ปฏิคฺค-
 คเหตฺวา ยาวชฺฉิํ ปริหริตุํ สติ ปจฺจเย ปริภุชฺชิตุํ อตฺติ ปจฺจเย
 ปริภุชฺชตฺถํ อปคฺติ ทุคฺคฏฺฐสํวาทิ ฯ

[๓๔] เตน โข ปน สมนฺเยน อายสฺมโต อานนฺทสฺส อฺปช-

ฌายสฺส อายสฺมโต เวตฺตจฺจิสฺสํ ฤๅถกฺกจฺฉาปาโห โหติ ฯ ๑ ตสฺส
 ถลิกาย จีวรานิ กาเย ธคฺคณฺติ ฯ ตานิ ภิกฺขุ อุกฺเกณ เตเมตฺวา
 เตเมตฺวา อปฺกขุณฺณติ ฯ ๑ อทฺทสา โห ภาควา เสนาสนจาริกิ
 อาหิณฺชนฺโต เต ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ อุกฺเกณ เตเมตฺวา เตเมตฺวา
 อปฺกขุณฺณเต ทิสฺวาน เยน เต ภิกฺขุ เตหฺนฺสํกมฺมิ อฺปฺสํ-
 กมฺมิตฺวา เต ภิกฺขุ เขตฺทโวจ กิम्मสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
 อาพาโหติ ฯ ๑ อิมสฺส ภาเย อายสฺมโต ฤๅถกฺกจฺฉาปาโห ถลิกาย
 จีวรานิ กาเย ธคฺคณฺติ ตานิ มยฺ อุกฺเกณ เตเมตฺวา เตเมตฺวา
 อปฺกขุณฺณมาติ ฯ ๑ อถ โห ภาควา เขตฺตมฺมิ นีทาเน เขตฺตมฺมิ ปกรณ
 ฆมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อานุชานามิ ภิกฺขเว ยสฺส
 กณฺฑุ วา ปีฬกา วา ธสฺสาโว วา ฤๅถกฺกจฺฉา วา อาพาโห
 กาโย วา ทฺคฺคณฺโห จฺจนฺณานิ เภสฺสฺซานิ อคิถานสฺส ฉนฺนํ
 มคฺคิกํ วรรณิปปกํ อานุชานามิ ภิกฺขเว อุกฺกขลํ มุสฺสณฺติ ฯ

[๓๕] เตน โห ปน สมฺเยน คิถานานํ ภิกฺขุณํ จฺจนฺเนหิ
 เภสฺสฺเซหิ จาติเตหิ อคฺโค โหติ ฯ ๑ ภาควโต เขตฺมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ
 อานุชานามิ ภิกฺขเว จฺจนฺนจาทนฺนฺติ ฯ ๑ สฺสเนหิ อคฺโค โหติ ฯ
 อานุชานามิ ภิกฺขเว ทสฺสจาทนฺนฺติ ฯ

[๓๖] เตน โห ปน สมฺเยน อณฺเฏตฺรสฺส ภิกฺขุโน อมฺหุสฺสิ-
 กาพาโห โหติ ฯ ๑ คํ อาจริยฺชฌมายา อฺปฺยจฺชนฺตา นาสกฺขิํ
 อโรคํ กาคํ ฯ ๑ โส สฺมฺรณฺนํ คนฺตฺวา อามกมฺสฺ ชาติ อามกโหติคํ

ปฺปิตฺ ๑ คตฺถํ โส อมฺหุสฺสิกาพาโ ปรุฏฺฐปฺปสฺสํมฺภิ ๑ ภควโต เอตฺมคฺคํ
 อารโจะสฺส ๑ ฅนฺชานามิ ภิกฺขเว อมฺหุสฺสิกาพาเช อามกมฺลํ
 อามกโถหิตนฺติ ๑

[๓๗] เตน โข ปน สมฺเยน ฅนฺชตฺรสฺส ภิกฺขุโน จกฺขุ-
 โรคาพาโ โหติ ๑ ตํ ภิกฺขุ ปรุคฺคเหตฺวา อุกฺกจวฺปํ ปสฺสํวํปํ
 นิฏฺฐาเมนฺติ ๑ อทฺทสา โข ภควา เสนาสนจวริกํ อาหิณฺชนฺโต
 เต ภิกฺขุ ตํ ภิกฺขุ ปรุคฺคเหตฺวา อุกฺกจวฺปํ ปสฺสํวํปํ นิฏฺฐา-
 เมนฺเต ทิสฺวาน เยน เต ภิกฺขุ เตนฺปสฺสํมฺภิ อฺปสฺสํมฺภิตฺวา
 เต ภิกฺขุ เอตทโวจ กิम्मสฺส ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อาพาโหติ ๑
 อิมสฺส ภนฺเต อายสฺมโต จกฺขุโรคาพาโ อิมํ มยํ ปรุคฺคเหตฺวา
 อุกฺกจวฺปํ ปสฺสํวํปํ นิฏฺฐาเมมาติ ๑ ธถ โข ภควา เอตฺมมฺ
 นิทาเน เอตฺมมํ ปกรเณ ชมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
 ฅนฺชานามิ ภิกฺขเว ฅนฺชนํ กาพณฺชนํ วสณฺชนํ โสถณฺชนํ เกรกํ
 กปถณฺติ ๑ ฅนฺชนนฺปัสสเนหิ อตุโถ โหติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโจะสฺส ๑ ฅนฺชานามิ ภิกฺขเว จนฺทนํ คคฺวํ กาพานุสํวํ
 คาสฺสํ ภาทฺทมฺคฺคณฺติ ๑ เตน โข ปน สมฺเยน ภิกฺขุ ปิฏฺฐจํ
 ฅนฺชานามิ ภาถเกสฺสํ สฺราวเกสฺสํ นิฏฺฐิปนฺติ คินฺจณฺเนหิ
 มฺลํเกหิ โอทฺธิยณฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺส ๑ ฅนฺชานามิ
 ภิกฺขเว ฅนฺชนิณฺติ ๑ เตน โข ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
 อุกฺกจวฺจ ฅนฺชนิโย ชาเวณฺติ โสวณฺณมยํ ฐปฺบิยมยํ ๑ มหุสฺสา

อุชฌายนุติ ชัยนุติ วิปาเจนุติ เสยฺยถาปี นาม คีหิ กาม-
 โภคิโนติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเจสฺส ๑ น ภิกฺขเว อุกฺกาวจา
 อณฺฐนํ ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส อณฺชานา-
 นามิ ภิกฺขเว อฏฺฐิมํ ทนฺตมํ วิสาณมํ นพมํ เวพฺพมํ
 กฏฺฐมํ ชคฺคํ ผลมํ โสฬสมํ สงฺฆนาภิมยฺนุติ ๑ เตน โห
 ปน สมฺเยน อณฺฐนํ อปารุกา โหติ คิณฺจณฺเณหิปี มัสฺสเกหิปี
 โอทริยนุติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเจสฺส ๑ อณฺชานามิ ภิกฺขเว
 อมฺปฺชานนุติ ๑ อมฺปฺชานํ นิปตฺติ ๑ อณฺชานามิ ภิกฺขเว สุตฺตเกณ
 พฺนุชฺชวา อณฺฐนียา พฺนุชฺชุนฺติ ๑ อณฺฐนํ ผลติ ๑ อณฺชานามิ
 ภิกฺขเว สุตฺตเกณ สัพฺเพศฺชนุติ ๑ เตน โห ปน สมฺเยน ภิกฺข
 อญฺญคฺคิยา อณฺฐนุติ อฏฺฐนํ ทุกฺขานํ โหณฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเจสฺส ๑ อณฺชานามิ ภิกฺขเว อณฺฐนีสํธากนฺติ ๑ เตน โห
 ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺข อุกฺกาวจา อณฺฐนีสํธากาโย ชาเรนุติ
 โสวณฺณมมํ ฐปฺปมมํ ๑ มนุสฺสา อุกฺกาวายนุติ ชัยนุติ วิปาเจนุติ
 เสยฺยถาปี คีหิ กามโภคิโนติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเจสฺส ๑
 น ภิกฺขเว อุกฺกาวจา อณฺฐนีสํธากา ชาเรตพฺพา โย ชาเรยฺย
 อาปตฺติ ทุกฺกฏสฺส อณฺชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐิมํ ทนฺตมํ
 วิสาณมํ ๑ เป ๑ สงฺฆนาภิมยฺนุติ ๑ เตน โห ปน สมฺเยน
 อณฺฐนีสํธากา ฐมฺมํ ปตฺติ ๑ มนุสฺสา โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ

อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สตาโกธานิยฺหิตี ๑ เทน ไช
ปน สัมเยน ภิกฺขุ อญฺชนํปํ อญฺชนํสํตํปํ หตฺถเกน ปริหรณฺติ ๑
ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว อญฺชนิตฺต-
กิกณฺธิ ๑ อํสวทฺธโก น โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว อํสวทฺธกํ พนฺชนํคฺคกณฺธิ ๑

[๓๘] เทน ไช ปน สัมเยน อายสุมโต ปิตฺททวจฺจสฺส
สํสาภิตาไป โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ
ภิกฺขเว มุทฺธิ เทตกณฺธิ ๑ นกฺขมนํโย โหติ ๑ ภควโต เขต-
มคฺคํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว นคฺคกมฺมณฺธิ ๑ นคฺค-
คตฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
นคฺคกฺกรณฺนิยฺหิตี ๑ เทน ไช ปน สัมเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อฺจุจาวจา
นคฺคกฺกรณฺนิโย ชาเรณฺติ โสวณฺณมยํ รุเปียมยํ ๑ มนุสฺสา อฺจุจาว-
จาณฺธิ อฺจฺฉณฺธิ วิปฺลาเจณฺติ เสยฺยถาปํ คีหํ กามโกคฺคิโนติ ๑ ภควโต
เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑ น ภิกฺขเว อฺจุจาวจา นคฺคกฺกรณฺนิ ชาเร-
ตพฺพา โย ชาเรยฺย อปคฺคิ ทฺถกฺกสฺส อนุชานามิ ภิกฺขเว
อฺจฺฉิมยํ ๑ เป ๑ สํวทฺธกิกณฺธิ ๑ นคฺค วิสํ อาสํญฺจยติ ๑
ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว ยมกํ นคฺค-
กฺกรณฺนิยฺหิตี ๑ นกฺขมนํโย โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว รุณํ ปาตุณฺติ ๑ คณฺเณว วฏฺฐิ อติมุเปตฺวา
๓ ส. อํสวทฺธโก ๑ ย. อํสพฺพชโก ๑

ป้อนุติ กณโฐ ทหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสฏฺฐํ ฯ
 ออนุชานามิ ภิกฺขเว ชุมเนตฺตุนฺติ ฯ เตน โห ปน สัมเยน ฉพฺ-
 พุคฺคิยา ภิกฺขุ อญฺจาวจานิ ชุมเนตฺตานิ ชาเรนฺติ โสวณฺณมยํ
 รูเปียมยํ ฯ มนุสฺสํ อญฺญาณนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ เสยฺยถาปี
 คีหิ กามโกติโนติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสฏฺฐํ ฯ น ภิกฺขเว
 อญฺจาวจานิ ชุมเนตฺตานิ ชาเรตฺตพฺพานิ โย ชาเรยฺย อापคฺติ
 ทุกฺกฏธฺมํ ออนุชานามิ ภิกฺขเว อญฺจิมยํ ฯ เป ฯ สงฺฆนาภิมยฺนฺติ ฯ
 เตน โห ปน สัมเยน ชุมเนตฺตานิ อปารุคฺคานิ โหณฺติ ปาณกา
 ปวิธนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสฏฺฐํ ฯ ออนุชานามิ ภิกฺขเว
 อปฺปิชาณนฺติ ฯ เตน โห ปน สัมเยน ภิกฺขุ ชุมเนตฺตานิ หตฺถเกน
 ปริหรนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสฏฺฐํ ฯ ออนุชานามิ ภิกฺขเว
 ชุมเนตฺตตฺถวีกนฺติ ฯ เอกโต ฆณฺณนฺติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
 อารโหเสฏฺฐํ ฯ ออนุชานามิ ภิกฺขเว ยมกตฺถวีกนฺติ ฯ อํสวทฺธโก
 น โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสฏฺฐํ ฯ ออนุชานามิ ภิกฺขเว
 อํสวทฺธกํ พนฺชนตฺถตฺถนฺติ ฯ

[๓๘] เตน โห ปน สัมเยน อายสุมโต ปิณฺณทวจฺจธฺมํ
 วาตาพาโห โหติ ฯ เวชฺชา เขวมาหํสํ เคถํ ปจิตฺตพฺพนฺติ ฯ
 ภควโต เอตมตฺถํ อารโหเสฏฺฐํ ฯ ออนุชานามิ ภิกฺขเว เคตฺตปาณนฺติ ฯ
 ตสฺมิ โห เคตฺตปาเก มชฺฐํ ปกฺขิมิตฺตพฺพํ โหติ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ
 อารโหเสฏฺฐํ ฯ ออนุชานามิ ภิกฺขเว เคตฺตปาเก มชฺฐํ ปกฺขิมิตฺตุนฺติ ฯ

[๔๐] เคน ไช ปณ สัมเพน อายสุมโค มีติททวจุฉฐส ปพพวาโค โหติ ฯ ภควโค เขตมคฺคํ อารุเจสฺส ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว โถหิตํ โมเจตฺตุนฺติ ฯ นกฺขมนํโย โหติ ฯ ภควโค เขตมคฺคํ อารุเจสฺส ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว โถหิตํ โมเจตฺตวา วิสาณณคฺคเหตฺตุนฺติ ฯ

[๔๓] เตน ไช ปณ สัมเขน ขายสัมโต ปัตินทวจุณสัส ปาทา
ผาติคา โหนติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ ฯ อุนฺชานามิ
ภิกฺขเว ปาทพฺภณฺชนนฺติ ฯ นกฺขมนํโย โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ
อารโจะสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปชฺชํ อภิสํขวริตฺตุนฺติ ฯ

[๔๒] เตน ไช ปณ สัมเบณ อญฺญตรสฺส ภิกฺขุโน กณฺหาพาโ
 โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 สํคฺคกมฺมณฺติ ฯ กถาโวทเกณ อคฺโค โหติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 กถาโวทกณฺติ ฯ คิตฺตกฺกเกณ อคฺโค โหติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 คิตฺตกฺกกณฺติ ฯ กพฺพิกาย อคฺโค โหติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 กพฺพิกณฺติ ฯ วณฺณพนฺธนโจเตน อคฺโค โหติ ฯ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว วณฺณพนฺธนโจตณฺติ ฯ วโณ กณฺหาวติ ฯ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว สํสํปกฺกทฺเทน โหวิคฺคณฺติ ฯ วโณ กิธฺธิขิตฺถ ฯ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว ชุมฺมํ ปาตฺตณฺติ ฯ วทฺธมมฺสํ วุฏฺฐาติ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 โธณสํกฺขวิกาย ฉินฺนทิตฺตณฺติ ฯ วโณ น รุหติ ฯ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว วณฺณเตตฺตณฺติ ฯ เตถํ คตฺติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสํ ฯ

๔๔] เกษตรภูษณภัก จตุตถวิ มหาวิกขยานิ นานาพาธิกภิกขุคถา ๕๑

อนุชานามิ ภิกขเว วิกาสิกัม สัพพัม วณปฏิภมมุนติ ฯ

[๔๓] เตน โข ปน สัมเยน อณฺเฏคโร ภิกขุ อหิณา ทฏฺโฐ โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคัม อารุเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกขเว จตุตถวิ มหาวิกขยานิ ทาตุํ คฺคัม มุคฺคัม ฉาริกัม มตฺติกนฺติ ฯ อถโฆ ภิกขุณฺโณ เอตทโหสิ อปฺปปฏิคฺคหิตานิ นุ โห อุตฺทาหุ ปฏิคฺคเหตุพฺพานํติ ฯ ภควโต เอตมคฺคัม อารุเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกขเว สติ กปฺปิเยการเก ปฏิคฺคหาเปตุํ อสติ กปฺปิเยการเก สามํ คเหตุวา ปริภุชิตฺตุนฺติ ฯ เตน โข ปน สัมเยน อณฺเฏคเรน ภิกขุณา วิสํ ปิตํ โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคัม อารุเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกขเว คฺคัม ปาเยคฺคุนฺติ ฯ อถโฆ ภิกขุณฺโณ เอตทโหสิ อปฺปปฏิคฺคหิตานิ นุ โห อุตฺทาหุ ปฏิคฺคเหตุพฺโพติ ฯ ภควโต เอตมคฺคัม อารุเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกขเว ยํ กโรหฺนฺโต ปฏิคฺคณฺหาติ เสวว ปฏิคฺคโห กโต น ปฺนุ ปฏิคฺคเหตุพฺโพติ ฯ

[๔๔] เตน โข ปน สัมเยน อณฺเฏครสฺส ภิกขุโน ชรทินฺนกาพาโห โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคัม อารุเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกขเว สิตาโถฬิ ปาเยคฺคุนฺติ ฯ เตน โข ปน สัมเยน อณฺเฏคโร ภิกขุ ทฏฺฐคฺคหณิโก^๑ โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคัม อารุเจสฺสุ ฯ อนุชานามิ ภิกขเว อามิสฺซาวํ ปาเยคฺคุนฺติ ฯ เตน โข ปน สัมเยน อณฺเฏครสฺส ภิกขุโน ปณฺฑุโรคาพาโห โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคัม

๑. ส. ทฏฺฐคฺคหณิโก ฯ

อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกขเว มุคฺคหรีฏฺถํ ปาเยคฺคหรี ๑ เตน
 โหติ ๑ ปน สัมเมเยน อปฺปมตฺตโร ภิกขุ โฉ นวโทสาพาโร โหติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกขเว คณฺหาเดปฺปี
 กาตคฺคหรี ๑ เตน โหติ ๑ ปน สัมเมเยน อปฺปมตฺตโร ภิกขุ อภิสันฺนกาโย
 โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกขเว
 วิเรจฺจํ ปาเยคฺคหรี ๑ อจฺจกณฺธิยา อคฺคโถ โหติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกขเว อจฺจกณฺธิกคฺคหรี ๑
 อจฺจกณฺธิยา อคฺคโถ โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑
 อนุชานามิ ภิกขเว อจฺจกณฺธิกคฺคหรี ๑ กญฺจาเกนฺธ อคฺคโถ โหติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑ อนุชานามิ ภิกขเว กญฺจาเกนฺธ ๑
 ปฏิจฺฉนาทํเยน อคฺคโถ โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจตุ ๑
 อนุชานามิ ภิกขเว ปฏิจฺฉนาทํเยน ๑

[๔๕] เตน โหติ ๑ ปน สัมเมเยน อายสฺมา ปิณฑวจุณฺโณ ราชคเ
 ปพุทฺธารํ โสธาเปติ เถนํ กตฺตกาโม ๑ อถ โหติ ราชมาคโ
 เสนิโย พิมฺพิสาโร เยน อายสฺมา ปิณฑวจุณฺโณ เตนฺนปสงฺกมิ
 อายสฺมา อายสฺมคฺคํ ปิณฑวจุณฺโณ อภิวาเทตฺวา เขมมคฺคํ
 นิสีทิตฺวา ๑ เขมมคฺคํ นิสีทิตฺวา โหติ ๑ ราชมาคโ
 เสนิโย พิมฺพิสาโร อายสฺมคฺคํ ปิณฑวจุณฺโณ เขตมคฺคํ
 กิ ๑ ภนฺเต เถโร การาเปตฺติ ๑
 ปพุทฺธารํ มหาราช โสธาเปมิ เถนํ กตฺตกาโม ๑ อคฺคโถ ภนฺเต
 ๑ ส. ปิณฑวจุณฺโณ ๑

๔๕] เกสขทนต์นุทํ ปิตินทวจุณฺทเถรวตฺตํ อารามิกานุชานํ ๕๓

อัยยสฺส อํรามิกเณทาติ ฯ น โห มหาราชา ภควตา อารามิก
อนุญญาโตติ ฯ เตนฺหิ ภาณเต ภควนฺตํ ปฏิปฺจุณฺติว มม
อาโรเจยฺยาถาติ ฯ เหวํ มหาราชาติ โห อายสฺมา ปิตินทวจุ
ณฺโณ มาคธสฺส เสนียสฺส พิมฺพิสํวสฺส ปจฺจุสฺสโลติ ฯ อถโห
อายสฺมา ปิตินทวจุณฺ ราชา น มาคธํ เสนียํ พิมฺพิสํวํ ฌมฺมียา
กถาย สฺนุทสฺสโลติ สฺมาทเปติ สฺมฺกฺเตเชติ สฺมฺปหํสโลติ ฯ อถโห
ราชา มาคโห เสนียโห พิมฺพิสํวโร อายสฺมา ปิตินทวจุณ
ฌมฺมียา กถาย สฺนุทสฺสโลติ สฺมาทปฺปิตฺ สฺมฺกฺเตชิตฺ สฺมฺปหํสโลติ
อฺยฺยสาธนา อายสฺมฺนฺตํ ปิตินทวจุณฺ อภิวาทฺว ปทกฺขิณํ กถวา
ปฏกามิ ฯ อถโห อายสฺมา ปิตินทวจุณฺ ภควโต สฺนฺติเก ทฺวํ
ปาเหลสิ ราชา ภาณเต มาคโห เสนียโห พิมฺพิสํวโร อารามิกํ
ทาคฺคาโม กถํ นุ โห ภาณเต ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ อถโห ภควา
เขตสฺมึ นีทาเน เขตสฺมึ ปกรเณ ฌมฺมึ กถํ กถวา ภิกฺขุ
อามนฺเตสิ อานุชานามิ ภิกฺขเว อารามิกนฺติ ฯ ทฺติยมนฺปี โห ราชา
มาคโห เสนียโห พิมฺพิสํวโร เยนายสฺมา ปิตินทวจุณฺ เตนฺ
ปสฺงกมิ อฺปสฺงกมิทฺวา อายสฺมฺนฺตํ ปิตินทวจุณฺ อภิวาทฺว
เอกมนฺตํ นิสฺสํ ๑ เอกมนฺตํ นิสฺสนฺโน โห ราชา มาคโห เสนีย
พิมฺพิสํวโร อายสฺมฺนฺตํ ปิตินทวจุณฺ เขตทวโจ อนุญญาโต
ภาณเต ภควตา อารามิกโตติ ฯ เหวํ มหาราชาติ ฯ เตนฺหิ ภาณเต
อัยยสฺส อารามิกํ ฌมฺมํติ ฯ อถโห ราชา มาคโห เสนีย

พิมพิสาโร อายสุมโต ปัตินทวจุณสฺส อารามิกํ ปฏิสฺสฺสนิคุวา
 วิสฺสฺสริคุวา จิเรณ สคฺคํ ปฏิสฺสริคุวา อณฺเวยครํ สพุพฺพุทกํ มหามคฺคํ
 อามนฺเตสฺสิ โย มยา ภณฺเณ อยุยสฺส อารามิกอ ปฏิสฺสฺสโต
 ทินฺโน โส อารามิกอติ ๑ น โช เทว อยุยสฺส อารามิกอ
 ทินฺนอติ ๑ กัวจิริ นุ โช ภณฺเณ อิตฺโต รคฺคิ^๑ โหคฺคิ ๑ อถโช
 โส มหามคฺคโต รคฺคิโย คณฺเณคุวา^๒ ราชานํ มาคฺชํ เณฺนํ พิมพิสาร์
 เขตทโวจ ปณฺญา เทว รคฺคิสฺสคานํคิ ๑ เณฺนํ ภณฺเณ อยุยสฺส
 ปณฺญา อารามิกสฺสคานํ เทหคิ^๓ ๑ เหว เทวาคิ โช โส มหามคฺคโต
 รณฺโณ มาคฺชสฺส เณฺนํสฺส พิมพิสาร์สฺส ปฏิสฺสฺสนิคุวา อายสุมโต
 ปัตินทวจุณสฺส ปณฺญา อารามิกสฺสคานํ อทาสี^๔ ๑ ปาฏิเยกโก
 คาโม นินฺนํ ๑ อารามิกคามโกคิปี^๕ นํ อหังสุ ปัตินทวจุณคามโก-
 คิปี^๕ นํ อหังสุ ๑

[๔๖] เณ โช ปน สมฺเยน อายสุมมา ปัตินทวจุณ คสุมํ
 คามเก กุฏุปโก โหติ ๑ อถโช อายสุมมา ปัตินทวจุณ ปุพฺพณฺห-
 สมํ นินฺวาเสคุวา ปคฺคตจิวรมาทาย ปัตินทวจุณคามกํ ปีนฺนทาย
 ปาวิสิ ๑ เณ โช ปน สมฺเยน คสุมํ คามเก กุฏุสฺสโว โหติ ๑
 ทารกา อฏฺฏกตา มาถากิตา กัพฺพติ ๑ อถโช อายสุมมา ปัตินท-
 ๑ คิ. ย. หิตํ ๑ ๒ คิ. ย. วิคณฺเณคุวา ๑ ๓ คิ. ย.
 เทวาคิ ๑ ๔ คิ. ย. ปาทาสี ๑ ๕ คิ. ปัตินทิกคามโกคิปี ๑
 ย. ปัตินทคามโกคิปี ๑

วจุโน มีถิ่นทวจุณคามเก สปะทานัม ปีนุททาย จรมาโน เยน
 ฌนฺตฺรสุตฺตํ อารามิกสุตฺตํ นิเวสํญํ เคนฺอุปสงฺกมิมิ อุปสงฺกมิตฺวา
 ปณฺณตฺตเต อาสเน นิสิตฺติ ฯ เตน ๒ ปน สัมเมเน ตสุตฺตา อารามิ-
 กิณฺยา อิตฺตา ฌนฺตฺเว ทารเก อตฺตงฺกเต มาตาทิกเต ปสฺสิตฺตฺวา
 โรทฺติ มาถํ เม เทถ อตฺตงฺการํ เม เทถาคิ ฯ อถ ๒ อายสฺมา
 มีถินทวจุโน ตํ อารามิกินิ เอตทโวจํ กิสฺสุตฺตํ ทาริกา โรทตฺติ ฯ
 อยํ ภนฺเต ทาริกา ฌนฺตฺเว ทารเก อตฺตงฺกเต มาตาทิกเต ปสฺสิตฺตฺวา
 โรทฺติ มาถํ เม เทถ อตฺตงฺการํ เม เทถาคิ กุโธ อมฺหากํ
 ทุคฺคตฺตานํ มาตา กุโธ อตฺตงฺกาโรติ ฯ อถ ๒ อายสฺมา มีถินท-
 วจุโน ฌนฺตฺรํ ตินฺนชฺชูปกํ คเหตฺวา ตํ อารามิกินิ เอตทโวจํ
 หนฺทิมิ ตินฺนชฺชูปกํ ตสุตฺตา ทาริกาย สีสํ ปฏิมุญฺจาหํติ ฯ อถ ๒
 ตา อารามิกินิ ตํ ตินฺนชฺชูปกํ คเหตฺวา ตสุตฺตา ทาริกาย สีสํ
 ปฏิมุญฺจิ ฯ ตา อโหสิ สฺวณฺณมาตา อภिरูปา ทสฺสํนฺยา ปาสา-
 ทิกา ฯ นตฺติ ตาทิสฺสา รณฺโณเปมี อนฺเตปฺเร สฺวณฺณมาตา ฯ
 มนฺตฺตฺตา รณฺโณ มาคฺชสุตฺตํ เสณียสุตฺตํ พิมฺพิสฺสารสุตฺตํ อาโรเจสฺสุ
 อมฺกสุตฺตํ เทว อารามิกสุตฺตํ อเว สฺวณฺณมาตา อภिरูปา ทสฺสํนฺยา
 ปาสาทิกา นตฺติ ตาทิสฺสา เทวสุตฺตํปี อนฺเตปฺเร สฺวณฺณมาตา
 กุโธ ตสุตฺตํ ทุคฺคตฺตสุตฺตํ นิสฺสํตฺตํโย จาริกาย อภกฺตาคิ ฯ อถ ๒
 ราชา มาค ๒ เสณิโย พิมฺพิสฺสโร ตํ อารามิกกุตฺตํ พนฺธาเปสฺสิ ฯ

๓ ส. ย. ปฏิมุญฺจาติ ฯ

ทุติยัมปิ ๒ อายตฺมา ปัตินฺทวฺจฺฉน ปุพฺพพฺนหฺตมฺยัง นินฺวาเสตฺวา
 ปตฺตจฺจวฺรมาทาย ปัตินฺทวฺจฺฉนคํ ปัตินฺทาย ปาวิธํ ปัตินฺทวฺจฺฉน-
 คามเก ตปทานํ ปัตินฺทาย จรมาโน เยน ตสฺส อารามิกสฺส
 นิเวศนํ เทนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิตฺวา ปฏฺวิธสฺสเก ปุจฺฉิ กหํ
 อิทํ อารามิกกฺกุตํ คคฺคฺติ ฯ เอตสฺสํ ภาณเต สฺวณฺณมาตฺยา
 การณา รณฺเฑา พฺนุชํปิตฺคฺติ ฯ อถ ๒ อายตฺมา ปัตินฺทวฺจฺฉน
 เยน รณฺเฑา มาคฺตสฺส เณฺนยสฺส พิมฺพิสฺสวสฺส นิเวศนํ เทนุ-
 ปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิตฺวา ปณฺณคฺเต อสฺสเน นิสฺสํ ๑ อถ ๒
 ราชา มาคฺโธ เณฺนโย พิมฺพิสฺสวโร เยนายตฺมา ปัตินฺทวฺจฺฉน
 เทนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิตฺวา อายตฺมมฺหํ ปัตินฺทวฺจฺฉน อภิเวทฺเตวา
 เอกมฺหํ นิสฺสํ ๑ เอกมฺหํ นิสฺสนํ ๒ ราชนํ มาคฺชํ เณฺนยํ
 พิมฺพิสฺสวํ อายตฺมา ปัตินฺทวฺจฺฉน เอตทฺโวจ จิสฺสํ มหाराช
 อารามิกกฺกุตํ พฺนุชํปิตฺคฺติ ฯ ตสฺส ภาณเต อารามิกสฺส อเว
 สฺวณฺณมาตา อภิรฺฐปํ ทสฺสํนียา ปาสาทิกา นคฺติ คาทิสฺสา
 อมฺหากํปิ อนฺเตปุเร สฺวณฺณมาตา กุโธ ตสฺสํ ทฺกฺคตสฺส
 นิสฺสํสํ จอริกาย อภคฺคิตํ ๑ อถ ๒ อายตฺมา ปัตินฺทวฺจฺฉน
 รณฺเฑา มาคฺตสฺส เณฺนยสฺส พิมฺพิสฺสวสฺส ปาสาทํ สฺวณฺณนคฺติ
 อธิมุจฺฉิ ๑ โส อโหสิ สฺพทฺโสวณฺณมโย ๑ อิทํ ปน เต
 มหाराช คาวพฺหํ สฺวณฺณนํ กุโธติ ๑ อณฺเฑาคํ ภาณเต อยฺยตฺ-

๔๗] เกษชชกขนุรทํ ปิณฺณทวจุณฺศุเกรวตฺตํ ปรณฺจเกสฺสชฺชานิ ๕๗

เสวโส^๑ อิทฺธานุภาโวติ ตํ อารามิกกฺกํ มุญฺจาเปสํ ๑

[๔๗] มนุสฺสํ อายฺเยน กิร ปิณฺณทวจุณฺศุ เสงฺฆาย ปริสํย
อฺตฺตฺริมนุสฺสํมมํ อิทฺธิปาฏิหาริยํ ทสฺสํสํคฺคํ อตฺตมฺนา อภิปรสํมฺนา
อายสฺมโต ปิณฺณทวจุณฺศุ ปรณฺจ เกสฺสชฺชานิ อภิหริสฺสํ เสยฺยถิํ
สํปฺปํ นวณฺตํ เคถํ มจฺจุ ฌาณิตํ ๑ ปกฺคิยาปิจายสฺมา ปิณฺณทวจุ
ณฺทํ โหติ ปรณฺจณฺนํ เกสฺสชฺชานํ ททฺธํ ททฺธํ ปริสํย วิสฺสชฺ-
เชติ ๑ ปริสํ จสฺสํ โหติ พหุตฺตํ ททฺธํ ททฺธํ โถถมฺเพ
มฺเหปํ ปุเรตฺวา ปฏิสํเมติ ปริสํสํวณานิปํ ถวิกาโยปํ ปุเรตฺวา
วาทปาเนสฺสํ ตกฺคํ ๑ ตานิ โอถฺนํวิถฺนํ คิฏฺฐนฺติ ๑ อุนฺทฺเรปํ
วิหารา โอภิกฺกณฺณวิภิกฺกณฺนา โหนฺติ ๑ มนุสฺสํ วิหารจาริกํ อาภิกฺก-
ณฺนํ ปสฺสํติวํ อฺชฺชณฺณนฺติ ชฺชํนฺติ วิปาเจนฺติ อนฺโตโกฏฺฐจ-
วาริกา อิมํ สมนํ สกฺกยปฺคฺติยา เสยฺยถาปํ ราชา มาคโ
เสนฺนิโย พิมฺพิสาโรติ ๑ อสฺสํสํสํ โช ภิกฺขุ เคถํ มนุสฺสํ
อฺชฺชณฺณนํ ชฺชํนํ วิปาเจนํ ๑ เอ เต ภิกฺขุ อปรํปิจฺฉา
๑ เป ๑ เต อฺชฺชณฺณนํ ชฺชํนํ วิปาเจนํ กถํ หิ นาม ภิกฺขุ
เชวรูปาย พหุตฺตํ เจเตสฺสํคฺคํ ๑ อถ โช เต ภิกฺขุ ภควโต
เอตมฺคฺคํ อโรเจสฺสํ ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ภิกฺขุ เชวรูปาย
พหุตฺตํ เจเตสฺสํคฺคํ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา
มมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ ยานิ โช ปน ตานิ คิถานนํ

๑ ส. ย. อายฺยสฺสํ เสโส ๑

๔๘] เกษขุททนต์ ภาควโต อุทรวาทาพาโห เตกฏถายากุ ๕๘
 ขายนุติ อนุชานามิ ภิกขเว ยถาสฺมึ มุคฺคํ ปริภุณฺชิตฺตุนฺติ ๑
 เตน โห ปน สฺมเยน อญฺเฏตฺรสุตฺถํ ภิกขุโน อุทรวาทาพาโห
 โหติ ๑ โส โถณโสจิรํ^๑ อปายิ ๑ ตสุตฺถํ โส อุทรวาทาพาโห
 ปฏิปฺปสฺสํภิ ๑ ภาควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อนุชานามิ
 ภิกขเว ยถาสฺมึ คิถานสุตฺถํ โถณโสจิรํ อคิถานสุตฺถํ อุตฺถกสฺมฺภินฺนํ
 ปานปริโกเคน ปริภุณฺชิตฺตุนฺติ ๑

[๔๘] อถโห ภาควา อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน เยน
 ราชคหิ คทวสฺริ ๑ คตฺร สฺมึ ภาควา ราชคเห วิหริติ เวพฺพเน
 กถนุทกนิวาเป ๑ เตน โห ปน สฺมเยน ภาควโต อุทรวาทาพาโห
 โหติ ๑ อถโห อายสฺมา อานนฺโท ปุพฺเพ ภาควโต อุทร-
 วาทาพาโห เตกฏถาย ยากุยา ผาสฺมึ โหตฺติ สํมํ คิตฺตํ ตณฺหุตฺตํ
 มุคฺคํ วิณฺญาเปตฺวา อนุโต วาเสตฺวา อนุโต สํมํ ปจิตฺวา
 ภาควโต อฺปนาเมตฺติ มิวคฺ ภาควา เตกฏถํ ยากุณฺติ ๑ ชานนฺ-
 ตาปี คถาคตา ปุจฺจนฺติ ชานนฺตาปี น ปุจฺจนฺติ กถํ
 วิทิตฺวา ปุจฺจนฺติ กถํ วิทิตฺวา น ปุจฺจนฺติ อคฺคตฺสณฺhitํ
 คถาคตา ปุจฺจนฺติ โน อนคฺคตฺสณฺhitํ อนคฺคตฺสณฺhitเต เสตฺวาโต
 คถาคตานํ ๑ ทฺวํหาถาเวหิ พุทฺธา ภาควนฺโต ภิกขุ ปฏิปฺจุณฺติ
 ธมฺมํ วา เทเสตฺถํ สํวทามิ วา สิกฺขาปทํ ปญฺญาเปตฺ-
 ตํมาติ ๑ อถโห ภาควา อายสฺมฺหุตฺ อานนฺทํ อานนฺเตสิ กุทายิ
 ๑ ส. ย. โถณโสจิรํ ๑

อานนท ยาคฺฐิตี ๑ อถโฆ อายสฺมา อานนฺโต ภควโต เขตมคฺคํ
 อาริเจสฺส ๑ วิครหิ พุทฺโธ ภควา อหฺนฺจฺฉนฺตํ^๑ อานนท
 อหฺนฺโตมิกํ อปฺปฏฺฐิรํ^๒ อสฺสํมณํ อกปฺเปยฺมํ อกรณํ^๓ กถํ หิ
 นาม ทวํ อานนท เขวฺวปาย พหุสฺสํมณํ เจเตสฺสํมณํ ยถา^๔ อานนท
 อหฺนฺโต อคฺคํ ตทปฺเปยฺมํ อกปฺเปยฺมํ ยถา^๕ อหฺนฺโต ปกฺกํ ตทปฺเปยฺมํ
 อกปฺเปยฺมํ ยถา^๖ สํมํ ปกฺกํ ตทปฺเปยฺมํ เนตํ อานนท
 อปฺปสฺสํมณํ วา ปสฺสํมณํ ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา อหฺนฺตํ กถํ กถวา
 ภิกฺขุ อานนฺเตสฺส น ภิกฺขเว อหฺนฺโต อคฺคํ อหฺนฺโต ปกฺกํ สํมํ
 ปกฺกํ ปริภุญฺชิตพฺพํ โย ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคิตี ทฺถกฺกขุสฺสํ ๑
 อหฺนฺโต เจ ภิกฺขเว อคฺคํ อหฺนฺโต ปกฺกํ สํมํ ปกฺกํ ตทเจ
 ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคิตี ตินฺนํ ทฺถกฺกขุสฺสํ ๑ อหฺนฺโต เจ ภิกฺขเว
 อคฺคํ อหฺนฺโต ปกฺกํ อคฺคเณหิ ปกฺกํ ตทเจ ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคิตี
 ทฺถกฺกขุสฺสํ ๑ อหฺนฺโต เจ ภิกฺขเว อคฺคํ พหิ ปกฺกํ สํมํ
 ปกฺกํ ตทเจ ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคิตี ทฺถกฺกขุสฺสํ ๑ พหิ
 เจ ภิกฺขเว อคฺคํ อหฺนฺโต ปกฺกํ สํมํ ปกฺกํ ตทเจ ปริภุญ-
 ชเยยฺย อปคฺคิตี ทฺถกฺกขุสฺสํ ๑ อหฺนฺโต เจ ภิกฺขเว อคฺคํ
 พหิ ปกฺกํ อคฺคเณหิ ปกฺกํ ตทเจ ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคิตี
 ทฺถกฺกขุสฺสํ ๑ พหิ เจ ภิกฺขเว อคฺคํ อหฺนฺโต ปกฺกํ อคฺคเณหิ ปกฺกํ
 ตทเจ ปริภุญฺชเยยฺย อปคฺคิตี ทฺถกฺกขุสฺสํ ๑ พหิ เจ ภิกฺขเว

๑ ส. ย. อหฺนฺจฺฉนฺตํ ๑

๕๒] เกตฺตชฺชกฺขณฺทํ อฺนฺโต อฺนฺโต ปกฺกํ สํมํ ปกฺกํ ๖๑

อฺนฺโต พหิ ปกฺกํ สํมํ ปกฺกํ คณฺเญ ปริญฺญเชยฺย อปาตฺติ
ทฺตฺตฺตํ ๑ พหิ เญ ภิกฺขเว อฺนฺโต พหิ ปกฺกํ อณฺเวยฺหิ ปกฺกํ
คณฺเญ ปริญฺญเชยฺย อนาปตฺตํ ๑

[๕๐] เทน โข ปน สํเยน ภิกฺขุ ภควตา สํปาโก
ปฏิจฺจสํสํสํ ปุณฺณปาเก อุกฺกฏฺจายนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ
อาโรเจสฺสํ ๑ อฺนฺชานามิ ภิกฺขเว ปุณฺณปาเก ปจฺจุตฺตํ ๑

[๕๑] เทน โข ปน สํเยน ราชคหํ ทฺพภิกฺขุํ โหติ ๑ มนุสฺสํ
โถณฺมปํ เทตมปํ คณฺจตฺตมปํ ชาทณฺเยมปํ อารามํ อารนฺติ ๑
ตานิ ภิกฺขุ พหิ วาเสณฺติ อุกฺกฏฺมณฺเญทกานํ ชาทนฺติ โจรานํ
หรนฺติ ๑ ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสํ ๑ อฺนฺชานามิ ภิกฺขเว
อฺนฺโต วาเสตฺตมปํ ๑ อฺนฺโต วาเสตฺตวา พหิ ปาเจนฺติ ทมกา
ปริวารนฺติ ๑ ภิกฺขุ อวิสฺสํสํสา ปริญฺญชฺชนฺติ ๑ ภควโต เอต-
มตฺถํ อาโรเจสฺสํ ๑ อฺนฺชานามิ ภิกฺขเว อฺนฺโต ปจฺจุตฺตํ ๑
ทฺพภิกฺขเว กปเปยฺยการกา พหุตฺรํ หรณฺติ อปฺปตฺรํ ภิกฺขุณํ เทนฺติ ๑
ภควโต เอตมตฺถํ อาโรเจสฺสํ ๑ อฺนฺชานามิ ภิกฺขเว สํมํ ปจฺจุ ๑
อฺนฺชานามิ ภิกฺขเว อฺนฺโต อฺนฺโต ปกฺกํ สํมํ ปกฺกนฺติ ๑

[๕๒] เทน โข ปน สํเยน สํมพฺพุตา ภิกฺขุ กาสีสฺสํ วสฺสํ
อฺนฺตภา ราชคหํ คจฺจนฺตภา ภควนฺตํ ทสฺสํนํย อฺนฺตรามคฺเค น ตมฺสํ
อฺนฺตสฺสํ วา ปณฺตสฺสํ วา โภชนสฺสํ ยาวตตฺถํ ปาริบริ ๑ พหุญจ

๓ ย. สํมํ ปาโก ๑

ผตขาทนัยํ อโหสิ กบปิยการโก จ น อโหสิ ฯ อถโฆ เต
 ภิกขุ กิถนุตรูปา เยน ราชคหํ เวพูนํ กถนุทกนิวาโป เยน
 ภควา เตนุปลงฺกมัสสุ คุปลงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เขกมนฺตํ นิสิตฺตํ ฯ อาจิณฺณํ โฆ ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนฺตานํ
 อากนฺตฺเกหิ ภิกขุหิ สทฺธิํ ปฏิสมฺโมทิตุํ ฯ อถโฆ ภควา เต
 ภิกขุ เขตทโวจ กจฺจ ภิกฺขเว ชมนนฺตํ กจฺจ ยาบณฺตํ กจฺ-
 จิตฺตํ อปฺปกิตฺตมเถน อทฺธานํ อากตา กุโต จ คุเมห ภิกฺขเว
 อากจฺจนฺตาทิ ฯ ชมนนฺตํ ภควา ยาบณฺตํ ภควา อธิ มยฺ ภนฺเต
 กาสีตฺตํ วสฺสํ อุตฺตา ราชคหํ อากจฺจนฺตาทิ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย อนุตฺตรา-
 มกุเค น ตภิมฺหา อุตฺตํ วา ปณฺตสฺส วา โภชนสฺส ยาวทตฺถํ
 ปาริปรุํ พุทฺธเจ ผตขาทนัยํ อโหสิ กบปิยการโก จ น อโหสิ
 เตน มยฺ กิถนุตรูปา อทฺธานํ อากตาติ ฯ อถโฆ ภควา เขตสฺมึ
 นิทาเน เขตสฺมึ ปกรเณ ชมนนฺตํ กถํ กตฺวา ภิกขุ อามนฺเตสฺสิ
 อนุชานามิ ภิกฺขเว ยตฺถ ผตขาทนัยํ ปลฺลสฺสตี กบปิยการโก
 จ น โหติ สํมํ คเหตุวา หริตฺวา กบปิยการกํ ปลฺลสฺสิตฺวา
 ฐมียํ นิทฺธิยิตฺวา ปฏิคฺคหาเปตฺวา ปริภุญฺชิตุํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 อุกฺคหิตํ ปฏิคฺคเหตฺวนฺติ ฯ

[๕๓] เตน โฆ ปน สมฺเยน อปฺปณฺตสฺส พฺราหฺมณสฺส นวา
 จ ติตา นวณฺเจ มชฺ คุปฺปณฺนา โหณฺติ ฯ อถโฆ ตสฺส พฺราหฺม-
 ๒ ๓. อุกฺคหิตํ ปฏิคฺคหิตกนฺติ ฯ ย. อุกฺคหิตํ ปฏิคฺคหิตฺกนฺติ ฯ

ณณตฺ ฅตทโหสิ ยนฺนนาหิ นเว จ ติเต นวณฺจ มจฺจุ พุทฺธปฺ-
 ปมฺขณณตฺ ภิภุขณณตฺ ทเทยฺยนฺติ ฯ ๑ ฅถโฆ โส พฺราหมณ
 เยน ภควา เทนฺปสงฺกมิ ฅุปสงฺกมิตฺวา ภควตา สทฺธิ สฺมฺโมทิ
 สฺมฺโมทนียํ กถิ สํวณณิยํ วิตฺตํเรตฺวา ฅกมณฺคํ ฅญฺจาสํ ๑
 ฅกมณฺคํ จิโต โฆ โส พฺราหมณ ภควณฺคํ ฅตทโฆจ ฅริวาสฺส
 เม ภนฺเต ภวํ โคคโม สฺวาคนาย ภตฺตํ สทฺธิ ภิภุขณณตฺ ๑
 ฅริวาสฺส ภควา ฅณฺทํภาเวน ฯ ๑ ฅถโฆ โส พฺราหมณ ภควโต
 ฅริวาสฺมํ วิทิตฺวา ปกฺกามิ ฯ ๑ ฅถโฆ โส พฺราหมณ ฅตฺสํ
 รตฺติยา ฅจฺจเยน ปณฺณํ ฅาทนียํ โภชนนียํ ปฏฺยทาเปตฺวา ภควโต
 กถํ ฅาโรจาเปสิ กาโต โภ โคคม นฺนิจฺจิตํ ภตฺตนฺติ ฯ ๑
 ฅถโฆ ภควา ปุพฺพพนฺทสมํ นฺนิวาสฺสวา ปตฺตจฺจวมาทาย เยน
 ฅตฺสํ พฺราหมณณตฺ นฺนิเวสนํ เทนฺปสงฺกมิ ฅุปสงฺกมิตฺวา ปณฺ-
 ณตฺเต ฅาสเน นิสฺสํทิ สทฺธิ ภิภุขณณตฺ ๑ ฅถโฆ โส พฺราหมณ
 พุทฺธปฺมฺจ ภิภุขณณตฺ ปณฺณเตน ฅาทนีเยน โภชนนีเยน สทฺตฺตา
 สณฺทปฺเปตฺวา สมฺปวาเรตฺวา ภควณฺคํ ภตฺตาวํ โอนิเตปตฺตปาณํ
 ฅกมณฺคํ นิสฺสํทิ ๑ ฅกมณฺคํ นิสฺสินฺนํ โฆ ตํ พฺราหมณํ ภควา
 ฅมฺมียา กถาย สณฺทตฺสฺสวา สมาทเปตฺวา สมฺมเตเชตฺวา สมฺปหํ-
 เสตฺวา ฅญฺจายาสฺนา ปกฺกามิ ฯ ๑ ฅถโฆ ฅตฺสํ พฺราหมณณตฺ
 ฅจฺจปฏฺกณณตฺ ภควโต ฅตทโหสิ เยสํ โฆ มยา ฅตฺถาย
 พุทฺธปฺมฺจ ภิภุขณณตฺ นิมฺมิตฺโต นเว จ ติเต นวณฺจ มจฺจุ

ทตฺถัมมิตฺติ เต มยา ปมุจฺจา ทาตุํ ยนฺนุนาหํ นเว จ ติเถ
 นวณฺจ มจฺจุ โกถมฺเพหิ จ สมฺเมหิ จ. อารามํ หราเปยฺยนฺติ ๑
 อถ โข ใต้ พฺราหฺมโณ นเว จ ติเถ นวณฺจ มจฺจุ โกถมฺเพหิ
 จ สมฺเมหิ จ. อารามํ หราเปตฺวา^๑ เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ
 คุปลงฺกมิตฺวา เอกมฺนตํ อจฺจุสาถิ ๑ เอกมฺนตํ จิโต โข ใต้
 พฺราหฺมโณ ภควนฺตํ เขตฺตวโจ เยถ โข มยา โภ โคตม
 อตฺถาย พุทฺธปฺมุโข ภิกฺขุสงฺโฆ นิมนฺติโต นเว จ ติเถ
 นวณฺจ มจฺจุ ทตฺถัมมิตฺติ เต มยา ปมุจฺจา ทาตุํ ปฏิกฺคณฺหาตุ
 เม ภวํ โคตโม นเว จ ติเถ นวณฺจ มจฺจุ ๑. เตนฺหิ ตวํ
 พฺราหฺมณ ภิกฺขุํ เทหิติ ๑ เตน โข ปน สฺมเยน ภิกฺขุ พุทฺธิเก
 อปฺปมตฺตเกปปี ปวาระนฺติ ปฏิสงฺขาปปี ปฏิกฺขิปปนฺติ สฺพโป จ
 สงฺโฆ ปวาริโต โหติ ๑ ภิกฺขุ กุกฺกุจฺจาณนฺตา น ปฏิกฺคณ-
 หนฺติ ๑ ปฏิกฺคณฺหาถ ภิกฺขเว ปริญฺชถ อนฺชานามิ ภิกฺขเว
 ตโต นีหฺมํ ฤคฺคาวินา ปวาริเตน อนคิริคฺคํ ปริญฺชิตฺตุนฺติ ๑

[๕๔] เตน โข ปน สฺมเยน ฉายสฺมโต คุปฺนนฺทสฺส สกฺย-
 ปุคฺคสฺส คุปฺนจฺจากุถํ สงฺฆสฺส อตฺถาย ขาถนียํ ปาเหติ^๒ อยฺยสฺส
 คุปฺนนฺทสฺส ทตฺถเตตฺวา สงฺฆสฺส ทาตพฺพนฺติ ๑ เตน โข ปน
 สฺมเยน ฉายสฺมา คุปฺนนฺโท สกฺยปุคฺโค คามํ ปิณฺฑาย ปวิจฺโจ
 ๑ ส. ย. อหฺราเปตฺวา ๑ ๒ อิตฺ ปวํ อิมํ ขาถนียนฺติปปี
 ปาชทุยํ ๑

โหติ ๑ อถโห เต มนุสฺสา อารามํ คนฺดฺวา ภิกฺขุ ปุจฺฉิตฺตํ
 กหํ ภนฺเต อโย อุนฺนโหติ ๑ เขตฺตํ อายสฺมา อุนฺนโห
 สกฺยปุคฺโค คามํ ปิณฺทาย ปวิฏฺโงติ ๑ อิทํ ภนฺเต ขาถนํ
 อโยสํส อุนฺนสํส ทสฺเสตฺวา สํสสํส ทาคพฺพนฺติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโจะตฺส ๑ เตนฺหิ ภิกฺขเว ปฏิกฺขเหตฺวา นิฏฺธิปถ
 ยาว อุนฺนโห อากฺขณฺตํ ๑ อถโห อายสฺมา อุนฺนโห
 สกฺยปุคฺโค ปุเรภคฺคํ กุถาณิ ปยฺริปาสิตฺวา ทิวา อากฺขณฺติ ๑
 เตน โห ปน สมฺเยน ภิกฺขุ ทฺพภิกฺขเ อปฺปมคฺคเกมี ปวาเรณฺติ
 ปฏิสงฺขาปี ปฏิกฺขปฺนฺติ สพุโ ๑ สงฺโฆ ปวาริตฺโ โหติ ๑
 ภิกฺขุ กุกฺกุจฺจาณฺดา น ปฏิกฺคณฺหนฺติ ๑ ปฏิกฺคณฺหาถ ภิกฺขเว
 ปริภุชถ อณฺุชานามิ ภิกฺขเว ปุเรภคฺคํ ปฏิกฺคหิตํ กุตฺตาณิ
 ปวาริตฺเตน อนฺติริคฺคํ ปริภุชฺชิตฺตํ ๑

[๕๕] อถโห ภควา ราชคฺเห ยถาภิรํทํ วิหริตฺวา เยน
 สํวคฺคํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อณฺุพฺพเพน จาริกํ จรมาโน
 เยน สํวคฺคํ ตทวสฺวี ๑ ตตฺร สฺสํ ภควา สํวคฺคิยํ วิหริ
 เขตฺวเน อนาถปิณฺฑิตสํส อารามे ๑ เตน โห ปน สมฺเยน
 อายสฺมาโต สํวริปุคฺคสํส กายทาหาพาโห โหติ ๑ อถโห อายสฺมา
 มหาโมคฺคสฺสตาโน เยนายสฺมา สํวริปุคฺโค เทนฺปสํกมิ อุน
 สํกมิตฺวา อายสฺมณฺทํ สํวริปุคฺคํ เขตทโวจ ปุพฺเพ เต อากฺุโส
 สํวริปุคฺค กายทาหาพาโห เกน มาตฺส โหตฺติ ๑ ภิสฺสํ ๑ เม

ชาวุโส มฺหัตถิกาหิ จาติ ๑ อถโฆ อายสฺมา มหาโมคฺคฺคฺคฺคาโน
 เสยฺยถาปํ นาม พตฺวา ปุริโส สฺมมิมฺปิชาตํ วา พาทํ ปสาเรยฺย
 ปสาเวตํ วา พาทํ สฺมมิมฺปิเชยฺย เอวเมว เขตฺตวเน อนฺตรหิโต
 มนุทากินฺยา ปิฏฺฐวณฺนิยา ตีเร ปาตุโรหิตี ๑ อตฺถสฺมา โฆ
 อณฺเฏทโร นาคอ อายสฺมมฺหํ มหาโมคฺคฺคฺคฺคาโน ทูโรโต ว อากฺขณฺตํ
 ทิสฺสวาน อายสฺมมฺหํ มหาโมคฺคฺคฺคฺคาโน เอตทโวจฺจ เอตุ โฆ ฆนฺเต
 อยฺโย มหาโมคฺคฺคฺคฺคาโน สฺวาคํ ฆนฺเต อยฺยสฺส มหา-
 โมคฺคฺคฺคฺคาโนสฺส เกณ ฆนฺเต อยฺยสฺส อตุโโก ก็ ทมฺมํติ ๑ ภิสฺส
 จ เม ชาวุโส อตุโโก มฺหัตถิกาหิ จาติ ๑ อถโฆ โส นาคอ
 อณฺเฏทโร นาคํ อาณาเปตฺติ เตนฺหิ ฆนฺเต อยฺยสฺส ภิสฺส จ
 มฺหัตถิกาโย จ ยาวทกฺกํ เทหิตี ๑ อถโฆ โส นาคอ มนุทากินฺ-
 ปิฏฺฐวณฺนิ โอคาเหตฺวา สันฺนทาย ภิสฺสมฺหัตถิกาโย อพฺพาหิตฺวา
 สฺวิกฺขาตํ วิกฺขาเตตฺวา ฆนฺตํ พนฺธิตฺวา เยนายสฺมา มหา-
 โมคฺคฺคฺคฺคาโน เตนฺสปสงฺกมิ ๑ อถโฆ อายสฺมา มหาโมคฺคฺคฺคฺคาโน
 เสยฺยถาปํ นาม พตฺวา ปุริโส สฺมมิมฺปิชาตํ วา พาทํ ปสาเรยฺย
 ปสาเวตํ วา พาทํ สฺมมิมฺปิเชยฺย เอวเมว มนุทากินฺยา ปิฏ-
 ฐวณฺนิยา ตีเร อนฺตรหิโต เขตฺตวเน ปาตุโรหิตี ๑ โสปี โฆ นาคอ
 มนุทากินฺยา ปิฏฺฐวณฺนิยา ตีเร อนฺตรหิโต เขตฺตวเน ปาตุโรหิตี ๑
 อถโฆ โส นาคอ อายสฺมมฺหํ มหาโมคฺคฺคฺคฺคาโนสฺส ภิสฺส จ มฺหัต-

๓ ยฺ. ภิสฺสว จ มฺหัตถิกาโย ๑

๕๗] เกษตรกรรม อภิชาติอนุชา น สดุดกมม ๖๗

ติกาโย จ ปฏิภาณหาเปตวา เขตวเน อนุครหิโต มนุทาณินยา
โปกฐณินยา ตีเร ปาตุโรหิ ๑ อถโธ อายสุมมา มหา-
โมคคตตนาโม อายสุมโต สารีปุตตตสส ภิสเส ๑ มุตาติกาโย จ อป-
นาเมติ ๑ อถโธ อายสุมโต สารีปุตตตสส ภิสเส ๑ มุตาติกาโย
๑ ปริภุตตสส กายทาหาพาโธ ปฏิปปลสสมุภิ ๑ พหุ ภิสสา ๑
มุตาติกาโย ๑ อวสิญฺจา โหณติ ๑ เตน โธ ปน สมเยน
ภิกขุ ทฬภิกฺเข อปฺปมคฺคเกปปี ปวาเรณติ ปฏิสงฺขามปี ปฏิภินฺนติ
สพฺโพ ๑ สงฺโฆ ปวาริโต โหติ ๑ ภิกขุ กุกกุจฺจายนฺตา น
ปฏิคฺคณฺหนติ ๑ ปฏิคฺคณฺหาถ ภิกฺขเว ปริภุชถ อนุชานามิ
ภิกฺขเว วณฺธุสํ โปกฐรณฺธุสํ ภูตฺตาณินา ปวาริเตน อนตฺติวิคฺคํ
ปริภุชฺชิตฺตุนฺติ ๑

[๕๖] เตน โธ ปน สมเยน สํวคฺคิยํ พหุ ผลชานนํ
อตุสฺสณฺนํ โหติ กปฺเปยการโก ๑ น โหติ ๑ ภิกขุ กุกกุจ-
จายนฺตา ผลํ น ปริภุชฺชนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารุเจส ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว อพฺพิ นพฺพพฺพิ อกตกปฺปํ ผลํ ปริภุชฺชิตฺตุนฺติ ๑

[๕๗] อถโธ ภควา สํวคฺคิยํ ยถาภินฺนํ วิหริตฺวา เยน
ราชคหํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
เยน ราชคหํ ตทวสฺสี ๑ ตตฺร สฺสํ ภควา ราชคเห วิหริ-
เวพุวเน กถนฺตทณินฺวาเป ๑ เตน โธ ปน สมเยน อณฺเฏตฺรตฺสส
ภิกขุโน ภณฺตทณินฺวาโห โหติ ๑ อากาสโคคฺคโต เวชฺโธ สดุด-

กมุ มํ ฌโรติ ๑ อดโธ ภควา เสนาสนจาริกํ อากินฺนุทฺโต เยน
 ศฺคฺสํ ภิกฺขุโน วิหารโ ฌนุปลงฺกมํ ๑ อทฺทสา โธ อากาส-
 โคคฺโคโต เวชฺโธ ภควนฺทํ ทูรโธ ๑ อากจฺจนฺทํ ทิสฺสวาน ภควนฺทํ
 เขตทโวจ อากจฺจนฺทํ ภวํ โคตโม อิมสฺสํ ภิกฺขุโน วจฺจนฺทํ
 ปลฺลสฺสํ ฌยฺยถาปํ โครามฺนุทฺติ ๑ อดโธ ภควา มมํ ชฺวายํ
 โมชฺปฺริสฺสํ อฺปฺปณฺเขตฺติ ตโธ ๑ ปฏินิวดฺติทฺวา เขตฺถมํ นิทาเน
 เขตฺถมํ ปกรเณ ภิกฺขุสงฺฆมํ สฺมนิปาตาเปตฺวา ภิกฺขุ ปฏิปฺจุ-
 อคฺติ ภิกฺขเว อมฺภกฺษมํ วิหารเ ภิกฺขุ คิตาไนติ ๑ อคฺติ ภควาติ ๑
 กิณฺศฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อพาโธติ ๑ ศฺคฺสํ ฆนฺเต อายสฺมโต
 ภนฺนทสาพาโธ อากาสโคคฺโคโต เวชฺโธ สฺคฺคกมฺมํ ฌโรตฺติ ๑
 ฌิรหิ พุทฺโธ ภควา ฌนฺนจฺจนฺทํ ภิกฺขเว ศฺคฺสํ โมชฺปฺริสฺสํ
 ฌนฺนโถมิกํ อปฺปฏฺฐิรํ ฌสฺสํมณฺทํ ฌกปฺปํ ฌกณฺณํ ฌกํ หิ
 นาม โส ภิกฺขเว โมชฺปฺริสฺสํ สฺมฺพาเช สฺคฺคกมฺมํ การาเปสฺสํ
 สฺมฺพาเช ภิกฺขเว สฺสฺมา นวํ ทฺโรปโย วโน ทฺรฺปฺริหารํ
 สฺคฺคํ เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสฺสํนํ วา ปลฺลทาย ๑ เป ๑ ฌิรหิตฺวา
 ฌมฺมํ ฌกํ ฌตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ น ภิกฺขเว สฺมฺพาเช
 สฺคฺคกมฺมํ การาเปตฺพุํ โย การาเปยฺย อวปฺคฺติ กุตฺตจ-
 จยสฺสํติ ๑ ฌน โธ ปน สฺมฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควา
 สฺคฺคกมฺมํ ปฏิกฺขิตฺตฺนฺติ วคฺติกมฺมํ การาเปนฺติ ๑ เย เต ภิกฺขุ
 อปฺปํจฺจนา ๑ เป ๑ เต อฺชฺฌณฺณนฺติ ฌียนฺติ วิปาเจนฺติ ฌกํ หิ

๕๘] เกษขรณหุท กัตถกมมัม วตฺถิกมมัม ปฏิจฺจนาทนียัม ๖๘

นาม นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ วตฺถิกมมัม การราเปตฺตํคฺคิ ๑ อถ โข เต
ภิกฺขุ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว
นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ วตฺถิกมมัม การราเปตฺตํคฺคิ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ เป ๑
วิกรหิตฺวา ชมมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ น ภิกฺขเว
สํมฺพาสตฺส สํมฺมตํ ทฺวํกุเถ สตฺถกมมัม วา วตฺถิกมมัม วา
การราเปตฺตํ โย การราเปยฺย อปคฺคิ กุตฺตจฺจยสฺสํคฺคิ ๑

[๕๘] อถ โข ภควา ราชคฺเห ยถาภินฺทํ วิหริตฺวา เยน
พารานถึ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน
เยน พารานถึ ตทวสฺวิ ๑ ตตฺร สฺมํ ภควา พารานถึ
วิหริติ อธิปคฺเคน มิคทาเย ๑ เตน โข ปน สมฺเยน พารานถึ
สฺมํปิโย ๑ อฺปาสโก สฺมํปิยา ๑ อฺปาสิกา อฺโก^๒ ปสฺสนา
โหนติ ทายกา การกา สงฺฆปฺปญฺจกา ๑ อถ โข สฺมํปิยา อฺปาสิกา
อวรามํ คนฺตฺวา วิหารเณ วิหารํ ปรีเวเณน ปรีเวณํ อฺปสงฺก-
มิตฺวา ภิกฺขุ ปฺจฺจติ โโก ภนฺเต คิลาโน กตฺส กิ อหริย-
คฺคิ ๑ เตน โข ปน สมฺเยน อญฺญตฺเรณ ภิกฺขุณา วิเรจฺนํ
ปิตํ โหติ ๑ อถ โข โส ภิกฺขุ สฺมํปิยํ อฺปาสิกํ เขตทวโจ
มยา โข ภคินี วิเรจฺนํ ปิตํ อคฺโค เม ปฏิจฺจนาทนียเณนาติ ๑
สฺมํปิยํ อญฺญ อหริยสฺสํคฺคิ ชรํ คนฺตฺวา อนฺนคฺคิ อานาเปตฺติ
คจฺจน ภเน ปวตฺตมํ ชานาหิติ ๑ เอวํ อญฺเยติ โข โส ปรีโส

๑ สมนฺตํ ๑ ๑ อ. อฺปโต ๑

สุปปียาย อุปาสิกาย ปฏิสตฺถนิคฺคา เกวตถปมฺปี พารานตฺถิ อากิน-
 ทนฺโต น อทฺทตฺถ ปวตฺตมตฺถ ๑ อถโฆ โส ปุริโส เยน สุปปียา
 อุปาสิกา เทนุปลงฺกมฺมิ อุปลงฺกมฺมิกฺวา สุปปียํ อุปาสิกํ เขตทโวจ
 นตฺถยเย ปวตฺตมตฺถ มาฆาโต ชชฺชาติ ๑ อถโฆ สุปปียาย
 อุปาสิกาย เขตทโหสิ ตสฺส โฆ คิถานตฺถํ ภิกฺขุโน ปฏิจฺฉนาทณฺเฑ
 ชถณฺนตฺถํ อาพาโฆ วา อภิวทฺถมฺมตฺถิ กาลกิริยา วา ภวิสฺสตฺถิ
 น โฆ เม ตํ ปฏิจฺฉมฺปี ยาทํ ปฏิสตฺถนิคฺคา น หราเปยฺยนฺติ ๑
 ไปตฺถนิกํ คเหตฺวา อูรุมตฺถํ อุกฺกนฺตฺถิกฺวา ทาสฺยา อทาสฺสิ หนฺนท
 เข อิมํ มตฺถํ สมนุปาเทตฺวา อมฺภตฺถมฺมิ วิหารเ ภิกฺขุ คิถาโน
 ตสฺส ทชฺเชหิ โย ๑ มํ ปุจฺฉติ คิถานาติ ปฏิวเทหฺหิติ อุตฺตร-
 ลงฺเคน อูรํ เวเชตฺวา โอวรํ ปวิสฺสิกฺวา มณฺจเก นิลชฺชิ ๑
 อถโฆ สุปปียโย อุปาสโก ฆรํ คนฺตฺวา ทาสฺสิ ปุจฺฉิ กทํ สุปปีย-
 ยาคิ ๑ เขตฺถายเย โอวรเก นิลนฺนาติ ๑ อถโฆ สุปปียโย อุปาสโก
 เยน สุปปียา อุปาสิกา เทนุปลงฺกมฺมิ อุปลงฺกมฺมิกฺวา สุปปียํ
 อุปาสิกํ เขตทโวจ กิสฺส นิลนฺนาตฺถิ ๑ คิถานมฺหิติ ๑ กิณฺเต
 อาพาโหติ ๑ อถโฆ สุปปียา อุปาสิกา สุปปียสฺส อุปาสกสฺส
 เขตมตฺถํ อาโรเจสิ ๑ อถโฆ สุปปียโย อุปาสโก อจฺฉริยํ วก
 โภ อทฺทกฺตํ วก โภ ยาว สทฺธายํ สุปปียา ปลนฺนา ยตฺร
 หิ นาม อตฺตโนปฺปี มตฺถานิ ปริจฺจตฺตานิ กิ นินฺนํ ๑ ๑
 ๑. ส. กิณฺนํ ๑

มทิตถิกตา มหานุภาวตา ยตฺร หิ นาม สห ทสฺสเนน ภควโต
 ทาวมทา วโน รุโหห ภวิสฺสตี สฺจุณฺณิ โดมชาโตติ หฐุชา
 อุกคฺคา พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺเฑน ชาทนีเยน โภชนีเยน
 สหคฺคา สหคฺคปฺเปตฺวา สปฺปวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภุตฺตาวิ โอนฺตี-
 ปคฺคตฺวาณิ เขมมฺนํ นิสฺสํ ๑ อถ โข ภควา สุปฺปิเยนฺจ อฺปาสกํ
 สุปฺปิเยนฺจ อฺปาสกํ รมฺมียา กถาย สหฺทสฺสํเตตฺวา สฺมาทเปตฺวา
 สหฺคฺคเตเตตฺวา สหฺคฺคปฺเปตฺวา อฺนฺนํชายาสนา ปกฺกามิ ๑

[๕๘] อถ โข ภควา เขตฺตมํ นิตาเน เขตฺตมํ ปกรฺเณ ภิกฺขุ-
 สงฺฆํ สหฺนิปาตาเปตฺวา ภิกฺขุ ปฏฺฐิปุณฺณิ โโก ภิกฺขเว สุปฺปิเย
 อฺปาสกํ มํสํ วิณฺญาเปสฺสตี ๑ เขวํ อุกฺคเต โส ภิกฺขุ ภควนฺตํ
 เขตฺทโวจ อหํ โข ภนฺเต สุปฺปิเย อฺปาสกํ มํสํ วิณฺญาเปสฺสตี ๑
 อาหริยิตฺถ ภิกฺขุติ ๑ อาหริยิตฺถ ภควาติ ๑ ปริภุณฺชิ ตฺวํ ภิกฺขุติ ๑
 ปริภุณฺชาหํ ภควาติ ๑ ปฏฺฐิเวกฺขิ ตฺวํ ภิกฺขุติ ๑ นาทํ ภควา
 ปฏฺฐิเวกฺขินฺติ ๑ อิกฺรหิ พุทฺโธ ภควา กถํ หิ นาม ตฺวํ โมชปฺริส
 อปฺปฏฺฐิเวกฺขิตฺวา มํสํ ปริภุณฺชิสฺสสฺสि มนุสฺสํมํสํ โข คยา โมชปฺริส
 ปริภุคฺคํ เนตํ โมชปฺริส อปฺปสฺสณฺนาหํ วา ปสฺสาทาย ๑ เป ๑
 อิกฺรหิตฺวา รมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ สหฺนติ ภิกฺขเว
 มนุสฺสํ สหฺชา ปสฺสณฺนา เตหิ อคฺคโนปปี มํสาหิ ปริจฺจุตฺตานิ
 น ภิกฺขเว มนุสฺสํมํสํ ปริภุณฺชิตพฺพํ โย ปริภุณฺชเยยฺย อาปคฺติ
 กุตฺตจฺจยสฺส ๑ น จ ภิกฺขเว อปฺปฏฺฐิเวกฺขิตฺวา มํสํ ปริภุณฺชิตพฺพํ

โย ปริภุญฺชเยยฺย อวปตฺติ ทุกฺกฏฐสํสาติ ฯ

[๖๐] เตน โข ปน สมเยน รณฺโณ หตฺถํ มรณฺติ ฯ มนุสฺสํ
 ทฺวํปิเกว หตฺถิมํสํ ปริภุญฺชนฺติ ภิက္ขุํ ปิณฺทาย จรณฺตานํ หตฺถิมํสํ
 เทนฺติ ฯ ภิက္ขุ หตฺถิมํสํ ปริภุญฺชนฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ
 ขีณนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺยปฺตฺติยา หตฺถิมํสํ
 ปริภุญฺชิสฺสํสํสํ ราชนํ หตฺถํ สจฺเจ ราชา ชานเยยฺย น เตสํ
 อตฺตมโน อสฺสํสาติ ฯ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อวโรเจสฺสํ ฯ น ภิက္ขเว
 หตฺถิมํสํ ปริภุญฺชิตพฺพํ โย ปริภุญฺชเยยฺย อวปตฺติ ทุกฺกฏฐ-
 สํสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน รณฺโณ อสฺสํสา มรณฺติ ฯ มนุสฺสํ
 ทฺวํปิเกว อสฺสํสํสํ ปริภุญฺชนฺติ ภิက္ขุํ ปิณฺทาย จรณฺตานํ
 อสฺสํสํสํ เทนฺติ ฯ ภิက္ขุ อสฺสํสํสํ ปริภุญฺชนฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌาย-
 นฺติ ขีณนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺยปฺตฺติยา
 อสฺสํสํสํ ปริภุญฺชิสฺสํสํ ราชนํ อสฺสํสา สจฺเจ ราชา ชานเยยฺย
 น เตสํ อตฺตมโน อสฺสํสาติ ฯ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อวโรเจสฺสํ ฯ
 น ภิက္ขเว อสฺสํสํสํ ปริภุญฺชิตพฺพํ โย ปริภุญฺชเยยฺย อวปตฺติ
 ทุกฺกฏฐสํสาติ ฯ เตน โข ปน สมเยน มนุสฺสํ ทฺวํปิเกว สุนฺทรมํสํ
 ปริภุญฺชนฺติ ภิက္ขุํ ปิณฺทาย จรณฺตานํ สุนฺทรมํสํ เทนฺติ ฯ ภิက္ขุ
 สุนฺทรมํสํ ปริภุญฺชนฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ขีณนฺติ วิปาเจนฺติ
 กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺยปฺตฺติยา สุนฺทรมํสํ ปริภุญฺชิสฺสํสํ

๓. ย. เณสํ ฯ

เชตุจโน สุนโฆ ปฏิกงฺกโถติ ฯ ภาควโค เขตมคฺคํ อารโจะตุ ฯ
 น ภิกฺขเว สุนทฺธํ ปรีกฺขชิตพฺพํ โย ปรีกฺขชเยยฺย อาปคฺติ
 ทุกฺกฏธฺมฺมาติ ฯ เตน โฆ ปน สฺมเยน มนุสฺสํ ทุพฺพภิกฺขเว อหิมํ
 ปรีกฺขชนฺติ ภิกฺขุ น ปิณฺฑาทาย จรณฺตํ อหิมํ เทนฺติ ฯ ภิกฺข
 อหิมํ ปรีกฺขชนฺติ ฯ มนุสฺสํ อชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ
 กถํ หิ นาม สฺมณฺา สกฺยปฺตติยา อหิมํ ปรีกฺขชิตฺถนฺติ
 เชตุจโน อหิ ปฏิกงฺกโถติ ฯ สฺปฺสฺสํ นาคราชา เยน ภควา
 เตนฺปสฺสํกมฺิ อฺปสฺสํกมฺิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เขมณฺตํ
 อฏฺฐาสิ ฯ เขมณฺตํ จิโต โฆ สฺปฺสฺสํ นาคราชา ภควนฺตํ
 เขตทโวจ สฺนฺติ ภนฺเต นาคา อสฺสํทฺธา อปฺปสฺสนา เค
 อปฺปมคฺคเกปฺิ ภิกฺขุ วิเทเชยฺยํ สํวํ ภนฺเต อชฺชยา อหิมํ น
 ปรีกฺขชเยยฺยนฺติ ฯ อถ โฆ ภควา สฺปฺสฺสํ นาคราชานํ ชมฺมียา
 กถาย สฺนฺทสฺสํ สฺมาทเปสฺสิ สฺมคฺเตเชสฺสิ สฺมปทฺสํ สฺมาทเปสฺสิ ฯ อถ โฆ
 สฺปฺสฺสํ นาคราชา ภควา ชมฺมียา กถาย สฺนฺทสฺสํ สฺมาทเปสฺสิ
 สฺมคฺเตเชสฺสิ สฺมปทฺสํ ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา ปทกฺขิณํ กถวา
 ปกฺกามิ ฯ อถ โฆ ภควา เขตสฺมํ นิทาเน เขตสฺมํ ปกรเณ
 ชมฺมํ กถํ กถวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกฺขเว อหิมํ ปรีกฺข-
 ชิตพฺพํ โย ปรีกฺขชเยยฺย อาปคฺติ ทุกฺกฏธฺมฺมาติ ฯ เตน โฆ
 ปน สฺมเยน อชฺชวํ สฺสํ หนฺตฺวา สฺสํ ปรีกฺขชนฺติ ภิกฺขุ น

๑ ส. ย. อชฺชวํ ฯ

ปีนุทนาย จรณทาน์ ถี่หมัด เทนติ ๑ ภิภูฏ ถี่หมัด ปริภูฏชิตวา
 อรณเว วิหรนติ ๑ ถี่หา ถี่หมัดคณเรน ภิภูฏ ปริปาเคนติ ๑
 ภควโต เขตมคุด์ อารโจะตุ์ ๑ น ภิภูฏเว ถี่หมัด ปริภูฏชิตพฟ์
 โย ปริภูฏเชยยุย อปคติ ทุกฏฐัดธาติ ๑ เตน ไซ ปน สมเยน
 ดุทุทธกา พุคฆม์ หนุควา พุคฆม์มัด ปริภูฏชนติ ภิภูฏนั ปีนุทนาย
 จรณทาน์ พุคฆม์มัด เทนติ ๑ ภิภูฏ พุคฆม์มัด ปริภูฏชิตวา
 อรณเว วิหรนติ ๑ พุคฆมา พุคฆม์มัดคณเรน ภิภูฏ ปริปาเคนติ ๑
 ภควโต เขตมคุด์ อารโจะตุ์ ๑ น ภิภูฏเว พุคฆม์มัด ปริภูฏชิตพฟ์
 โย ปริภูฏเชยยุย อปคติ ทุกฏฐัดธาติ ๑ เตน ไซ ปน สมเยน
 ดุทุทธกา ที่ปี หนุควา ที่ปีมัด ปริภูฏชนติ ภิภูฏนั ปีนุทนาย
 จรณทาน์ ที่ปีมัด เทนติ ๑ ภิภูฏ ที่ปีมัด ปริภูฏชิตวา อรณเว
 วิหรนติ ๑ ที่ปี ที่ปีมัดคณเรน ภิภูฏ ปริปาเคนติ ๑ ภควโต
 เขตมคุด์ อารโจะตุ์ ๑ น ภิภูฏเว ที่ปีมัด ปริภูฏชิตพฟ์ โย
 ปริภูฏเชยยุย อปคติ ทุกฏฐัดธาติ ๑ เตน ไซ ปน สมเยน
 ดุทุทธกา อจณั หนุควา อจณมัด ปริภูฏชนติ ภิภูฏนั ปีนุทนาย
 จรณทาน์ อจณมัด เทนติ ๑ ภิภูฏ อจณมัด ปริภูฏชิตวา อรณเว
 วิหรนติ ๑ อจณา อจณมัดคณเรน ภิภูฏ ปริปาเคนติ ๑ ภควโต
 เขตมคุด์ อารโจะตุ์ ๑ น ภิภูฏเว อจณมัด ปริภูฏชิตพฟ์ โย
 ปริภูฏเชยยุย อปคติ ทุกฏฐัดธาติ ๑ เตน ไซ ปน สมเยน
 ดุทุทธกา ทรจณั หนุควา ทรจณมัด ปริภูฏชนติ ภิภูฏนั ปีนุทนาย

มรฺอุโคพกณฺญ ๑ อถโฆ โส พุราหฺมโน เยนายสฺมา อานนฺโท
 เทนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิทฺวา อายสฺมนฺตํ อานนฺทํ เขตทโวจ อธิ
 เม โภ อานนฺท ปฏฺธิปาฏฺฐิ อถภนฺตสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 เม เทว มาตานิ พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ อหฺนฺพุทฺธสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ยทา ปฏฺธิปาฏฺฐิ
 ทภิสฺสํมํ คทา ภคฺคํ ภริสฺสํมํมํติ น ๑ เม ปฏฺธิปาฏฺฐิ ทพฺภติ
 อหฺนฺญจฺมฺหิ เขทโก พหุ ๑ เม ชฺรราวาสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ภคฺคคฺคํ โอโตเกยฺยํ ยํ ภคฺคคฺคเค นาสฺสํ ตํ ปฏฺธิยาเทยฺยนฺติ
 โส โฆ อหํ โภ อานนฺท ภคฺคคฺคํ โอโตเกนฺโโค เทว นาทฺทตฺถ
 ยาคฺยุญ ๑ มรฺอุโคพกณฺญ ๑ สจฺจํ โภ อานนฺท ปฏฺธิยาเทยฺยํ ยาคฺยุญ
 ๑ มรฺอุโคพกณฺญ ๑ ปฏฺธิคฺคณฺเหยฺย เม ภวํ โคตโมติ ๑ เตนฺหิ พุราหฺมณ
 ภคฺคนฺตํ ปฏฺธิปฺจฺฉิสฺสํมํมํติ ๑ อถโฆ อายสฺมา อานนฺโท ภคฺคโโค
 เขตมคฺคํ อารุเจสฺสิ ๑ เตนฺหิ อานนฺท ปฏฺธิยาเทยฺย ๑ เตนฺหิ
 พุราหฺมณ ปฏฺธิยาเทหํติ ๑ อถโฆ โส พุราหฺมโน คสฺสํ รคฺคิยา
 อจฺจุเยน ปหฺนํ ยาคฺยุญ ๑ มรฺอุโคพกณฺญ ๑ ปฏฺธิยาทาเปตฺวา ภคฺคโโค
 อุปฺนಾಮสฺสิ ปฏฺธิคฺคณฺหาตุ เม ภวํ โคตโม ยาคฺยุญ ๑ มรฺอุโคพ-
 กณฺญจฺติ ๑ เตนฺหิ พุราหฺมณ ภิกฺขุณฺํ เทหํติ ๑ ภิกฺขุ กุกฺกฺกฺกฺกฺกฺกฺก
 น ปฏฺธิคฺคณฺนฺติ ๑ ปฏฺธิคฺคณฺหาถ ภิกฺขเว ปรีภุชฺชกาติ ๑ อถโฆ
 โส พุราหฺมโน พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปหฺนฺตาย ยาคฺยุยา ๑ มรฺอุโคพ-
 เกน ๑ สหคฺคา สหคฺคปฺเปตฺวา สหคฺคปฺวาเรตฺวา ภคฺคนฺตํ โชคฺคคฺคํ
 โอนํคปคฺคปานิ เขทมนฺตํ นิสฺสํติ ๑ เขทมนฺตํ นิสฺสํนํ โฆ ตํ

พฺรหฺมณํ ภควา เอตทโวจ ทสฺยิเม” พฺรหฺมณ อานิสฺสํ
 ยาคฺุยา กตฺเม ทสฺ ยาคฺุ เทนฺโต อายฺุ เทติ วนฺณํ เทติ
 สฺุขํ เทติ พถํ เทติ ปฏฺิภาณํ เทติ ยาคฺุ ปิศา ชุทํ ปฏฺิหนฺติ
 ปิปาสํ ปฏฺิวิโนเทติ วาตํ อณุโถเมติ วคฺุถิ โสเรติ อามา
 วเสสํ ปาเจติ อิเม โช พฺรหฺมณ ทสฺวานิสฺสํ ยาคฺุยาติ ฯ

[๖๒] โย สณฺณตานิ ปฺรทตฺตโกสิณํ
 กาถเน สกฺกจฺจ ททาติ ยาคฺุ
 ทสฺสฺสํ จํานานิ อณุปฺปเวจฺจนฺติ
 อายฺุญฺจ วนฺณญฺจ สฺุขํ พถญฺจ
 ปฏฺิภาณมสฺสฺสํ กุปฺชายเต ตโต
 ชุทํ ปิปาสํ พยฺปนฺติ วาตํ
 โสเรติ วคฺุถิ ปฺริณาเมติ ภคฺุถิ ฯ
 เกสฺสชฺชเมถํ สฺุคเตน วนฺณนิถํ ฯ
 ตสฺมา หิ ยาคฺุ อตฺตเมว ทาคฺุ
 นิจฺจํ มนุสฺสเสณ สฺุชฺชติเกณ
 ทิพฺพพานิ วา ปคฺุถยตา สฺุชฺชานิ
 มนุสฺสสฺสโถภคฺุคตฺตมิจฺจตา วาติ ฯ

[๖๓] อถโช ภควา คํ พฺรหฺมณํ อิมานิ คาลาหิ อณุโมทิตฺวา
 อญฺุจายาสนา ปกฺกามิ ฯ อถโช ภควา เอตสฺมิ นิทาเน เอตสฺมิ

๑ ส. ทสฺ อิเม ฯ ยฺ. ทสฺิเม ฯ

๖๔] เกตขุททกนิกาย ตรณุปปตฺตนิมมมทนต์ส ตถกถา ๘๓

ภิกขุโน ปตฺเต ปุเรนโต อคมาสี ภุชต วา หรต วาติ
กีนฺนุ ไช มยา พหุ ปสฺสํ ปุณฺณํ วา อปฺปณฺณํ วาติ ฯ อถ ไช
โส ตรณุปปตฺตนิมมมทนต์ส เยน ภควา เตนุปตฺตนิมมม
กมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสีติ ฯ เอกมนฺตํ นิสฺสินโน
ไช โส ตรณุปปตฺตนิมมมทนต์ส ภควนฺตํ เขตฺตวโจ อธิ
มยฺหิ ภนฺเต อจิรปฏกนฺตสฺส ภควโต อหุเทว ตถกถา อหุ
วิปฺปฏิสาโร อตภา วต เม น วต เม ตภา ทุตฺตทฺธ
วต เม น วต เม สุตฺตทฺธ โยหิ กุปฺปีโต อนคฺคตฺตนิมมม ทาสา
ทนาเปกฺโข ภิกขุโน ปตฺเต ปุเรนโต อคมาสี ภุชต วา หรต
วาติ กีนฺนุ ไช มยา พหุ ปสฺสํ ปุณฺณํ วา อปฺปณฺณํ วาติ
กีนฺนุ ไช มยา ภนฺเต พหุ ปสฺสํ ปุณฺณํ วา อปฺปณฺณํ วาติ ฯ
ยทฺตเคน ตยา อวฺโส สฺวาทนาย พุทฺธปฺปมฺโข ภิกขุสงฺฆโ
นิมมิตฺโต ตทฺตเคน เต พหุ ปุณฺณํ ปสฺสํ ยทฺตเคน เต เอก
เมเกน ภิกขุณา เอกเมกํ สิตฺถํ ปฏิคฺคหิตํ ตทฺตเคน เต พหุ
ปุณฺณํ ปสฺสํ สคฺคา เต อารทฺธาติ ฯ อถ ไช โส ตรณุปปตฺตนิมมม
ทนต์ส ตภา กิร เม สุตฺตทฺธ กิร เม พหุ กิร มยา
ปุณฺณํ ปสฺสํ สคฺคา กิร เม อารทฺธาติ หฺมฺโส ตทฺตโค ตฺตฺต
ยาสฺนา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา ปทฺตนิมมม ทคฺวา ปฏกามิ ฯ อถ ไช
ภควา เขตฺตมฺหิ นีทาเน เขตฺตมฺหิ ปกรณฺเน ภิกขุสงฺฆมฺหิ สมนฺนิปาตาเปตฺวา

๓ ส. สงฺโฆ ฯ

ภิกขุ ปฏิปฺปจฺฉิ สจฺจํ กิร ภิกขเว ภิกขุ อญฺเฏศฺร นิมนฺติตา
 อญฺเฏสฺส โภชฺชยาकुํ ปริภุญฺชนฺตํ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิคฺรหิ
 พุทฺโธ ภควา กถํ หิ นาม เต ภิกขเว. โมชฺชปริสา อญฺเฏศฺร
 นิมนฺติตา อญฺเฏสฺส โภชฺชยาकुํ ปริภุญฺชนฺตํ เนตํ ภิกขเว
 อปฺปสํนฺนํ วา ปสํนํ ๑ เป ๑ วิคฺรหิตฺวา ชมฺมํ กถํ กถฺวา
 ภิกขุ อามนฺเตสฺส น ภิกขเว อญฺเฏศฺร นิมนฺติเตน อญฺเฏสฺส
 โภชฺชยาकुํ ปริภุญฺชนฺตพฺพา โย ปริภุญฺเชยฺย ยถาสมฺโม กาวเร-
 ตพฺโพติ ๑

[๖๕] อถ โส ภควา อหฺมจฺฉินฺทฺเต ยถาภิรทํ วิหริตฺวา เยน
 ราชคหํ เตน จาริกํ ปฏฺกามิ มหตา ภิกขุสงฺฆเณ สทฺธิ อชฺฌ-
 เณเตหิ ภิกขุสงฺเณหิ ๑ เตน โส ปน สมฺเยน เวตฺถุโง^๑ กจฺจาโน
 ราชคหา อหฺมจฺฉินฺทํ อชฺฌานมคฺคปฏฺธิปฺนโน โหติ ปญฺจมคฺคเตหิ
 สกฺกฺสงฺเณหิ สพุเพเหว คุพฺพมฺภปฺเรหิ ๑ อทฺทสา โส ภควา
 เวตฺถุโง^๑ กจฺจานํ ทูโรโต ๑ อากฺขณฺทํ ทิสฺวาน มคฺคา โอฏ-
 กมฺม อญฺเฏศฺรสมฺมํ รุกฺขมฺเณ นิสฺสีทิ ๑ อถ โส เวตฺถุโง^๑ กจฺจาโน
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมฺมิ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺทํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺนทํ อชฺจาสิ ๑ เอกมฺนทํ จีโต โส เวตฺถุโง^๑ กจฺจาโน
 ภควนฺทํ เอกทโวจ อิจฺฉามหํ ภาเน เอกเมกสฺส ภิกขุโน
 เอกเมกํ คุพฺพมฺภํ ทาตฺตุนฺติ ๑ เตนหิ ตวํ กจฺจาน เอกเวย

๑ ตี. ย. เวตฺถุโง^๑ ๑

[illegible]

ปฐุโธติ ฐาเรยฺย จกฺขฺมฺนฺโต รูปานิ ทกฺขฺนฺตํ^๑ เหวเมว
ภควตา ธเนกปริยาเยน ฐมฺโม ปกาธํโต เสดํหํ ภนฺเต ภควนฺตํ
ธรรณํ คจฺฉามิ ฐมฺมณฺจ ภิกฺขุสงฺฆณฺจ อฺปาสกํ มํ ภควา ฐาเรตุ
อชฺชตคฺคเ ปาณเปตํ ธรรณํ คคฺคฺคํ ๑

[๖๖] ธถโธ ภควา อณฺุพฺพเพน จาริกํ จรมาโน เยน ราชคหํ
ตทวธฺริ ๑ คคฺคฺคํ สํหํ ภควา ราชคเห วิหริติ เวฬุเนน กถนฺทก-
นิวาเป ๑ เทน โธ ปน สมนฺเยน ราชคเห คุโธ อุตฺตมฺโน โหติ ๑
ภิกฺขุ คิถานสฺสเธว ภควตา คุโธ อณฺุณฺนาโต โน อคิถานสฺสํคิ
กุกฺกฺจายนฺตา คุพฺ ๑ ปริภุญฺชนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะตุ ๑
อณฺุชานามิ ภิกฺขเว คิถานสฺสํ คุพฺ อคิถานสฺสํ คุโพทกฺคํ ๑

[๖๗] ธถโธ ภควา ราชคเห ยถาภิรทฺตํ วิหริตฺวา เยน
ปาวฺถติคามิ เทน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิ
อชฺชตคฺคเเสหิ ภิกฺขุสฺสคฺคิ ๑ ธถโธ ภควา อณฺุพฺพเพน จาริกํ
จรมาโน เยน ปาวฺถติคามิ ตทวธฺริ ๑ อุตฺตมฺโน โธ ปาวฺถติ-
คามิกา อฺปาสกา ภควา กิร ปาวฺถติคามํ อณฺุปคฺคฺคิ ๑ ธถโธ
ปาวฺถติคามิกา อฺปาสกา เยน ภควา เทนฺปสงฺกมํสํ อฺปสงฺกมิตฺวา
ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนํ นิสํสํ ๑ เอกมฺนํ นิสินฺเน โธ
ปาวฺถติคามิกเ อฺปาสเก ภควา ฐมฺมียา กถาย สนฺทสฺสเเสหิ สมาทเปติ
สํคฺคเตเสหิ สมนฺปํสเเสหิ ๑ ธถโธ ปาวฺถติคามิกา อฺปาสกา ภควตา

๑ ส. ทกฺขฺนฺตํ ๑

รมมียา กถาย สมนุทสฺสิดา สมาทปฺปิตา สมนุคฺเตชิตา สมนุปหฺสิดา
 ภควนุคํ เขตทโวจุ อธิวาเสตฺถ โน ภนุเต ภควา อวสธถาคารํ
 สทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆเมนาติ ๑ อธิวาเสตฺถ ภควา ตฺตุนฺทํภาเวเน ๑ ธถโฆ
 ปาฐติคามิกา อฺปาสกกา ภควโค อธิวาสนํ วิทิตฺวา อฺนฺนํจายาสนา
 ภควนุคํ อภิวาทเตตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา เยเน อวสธถาคารํ
 เตนุปลสงฺกมํสํ อฺปสงฺกมิตฺวา สทฺทพฺพสฺสณฺทํ อวสธถาคารํ สมนฺทิตฺวา
 อาสนานิ ปณฺณเปตฺวา อุกกมณฺธิกํ ปติฏฺฐาเปตฺวา เตตฺตปฺปทํปํ
 อาโรเปตฺวา เยเน ภควา เตนุปลสงฺกมํสํ อฺปสงฺกมิตฺวา
 ภควนุคํ อภิวาทเตตฺวา เขกมณฺคํ อฏฺฐังสุ ๑ เขกมณฺคํ จิตฺตา โฆ
 ปาฐติคามิกา อฺปาสกกา ภควนุคํ เขตทโวจุ สทฺทพฺพสฺสณฺทํ สมนฺคํ
 ภนุเต อวสธถาคารํ อาสนานิ ปณฺณตฺตานิ อุกกมณฺธิโก ปติฏฺฐ-
 ฐาปิตฺวา เตตฺตปฺปทํปํ อาโรเปตฺวา ยสฺสสฺทานิ ภนุเต ภควา กาดํ
 มณฺณคํ ๑ ธถโฆ ภควา นีวาเสตฺถวา ปคฺคตจํวรมาทาย สทฺธิ
 ภิกฺขุสงฺฆเมเน เยเน อวสธถาคารํ เตนุปลสงฺกมํ อฺปสงฺกมิตฺวา
 ปาทะ ปกฺขาทเตตฺวา อวสธถาคารํ ปวิสิตฺวา มชฺฌิมํ กมฺภํ นิสฺสําย
 ปฺรตฺตภามิขฺโ ๑ นิสฺสํ ๑ ภิกฺขุสงฺฆเมเน โฆ ปาทะ ปกฺขาทเตตฺวา
 อวสธถาคารํ ปวิสิตฺวา ปจฺฉิมํ ภคฺคํ นิสฺสําย ปฺรตฺตภามิขฺโ ๒ นิสฺสํ
 ภควนุคํเยว ปฺรกฺขตฺวา ๑ ปาฐติคามิกายํ โฆ อฺปาสกกา ปาทะ
 ปกฺขาทเตตฺวา อวสธถาคารํ ปวิสิตฺวา ปฺรตฺตนิมํ ภคฺคํ นิสฺสําย

ปจฺจกัณฺโณ นิสฺสํ ภาวณฺโณ ปรกฺกชฺชวา ๑ อถ ๒ ภาว
ปจฺจกัณฺโณ อปฺปชฺชวา อามนฺเตติ ๑

[๖๘] ปณฺณิโก คหปตโย อาทันวา ทุสฺสํทุสฺสํ สํตวิปคฺคิยา ๑
กตเม ปณฺณ ๑ อธิ คหปตโย ทุสฺสํทุสฺสํ สํตวิปคฺคิโน ปมาทาทิกรณํ
มหติ โภคชนํ นิคฺคจฺจติ ๑ ๕ ปจฺจโม อาทันโว ทุสฺสํทุสฺสํ
สํตวิปคฺคิยา ๑ ปุณฺ จปรํ คหปตโย ทุสฺสํทุสฺสํ สํตวิปคฺคิโน
ปจฺจโก กิตฺติสฺสทฺโท อพฺพคฺคจฺจติ ๑ ๖ ทุคฺคิโย อาทันโว ทุสฺสํทุสฺสํ
สํตวิปคฺคิยา ๑ ปุณฺ จปรํ คหปตโย ทุสฺสํทุสฺสํ สํตวิปคฺคิโน ยณฺณเทว
ปริสํ อปฺปชฺชกมฺปิ ยถิ ชคฺคิยปริสํ ยถิ พฺรหฺมณฺณปริสํ ยถิ คหปติ-
ปริสํ ยถิ สมนฺณปริสํ วิสฺสวโร อปฺปชฺชกมฺปิ มงฺกฏโต ๑ ๗
คคฺคิโย อาทันโว ทุสฺสํทุสฺสํ สํตวิปคฺคิยา ๑ ปุณฺ จปรํ คหปตโย
ตุสฺสํทุสฺสํ สํตวิปคฺคิโน สมนฺนุโพท กถํ กโรติ ๑ ๘ จคฺคิโก
आतनवो तुस्सत्तुस्सํ สํตวิปคฺคิยา ๑ ปุณฺ จปรํ คหปตโย ทุสฺสํทุสฺสํ
สํตวิปคฺคิโน กายสฺสํ เกทา ปรมฺมรณฺนา อปายํ ทุคฺคํ วิณิปาตํ
นิรยํ อปฺปชฺชติ ๑ ๙ ปณฺณโม อาทันโว ทุสฺสํทุสฺสํ สํตวิปคฺคิยา ๑
อิม ๒ คหปตโย ปณฺณ อาทันวา ทุสฺสํทุสฺสํ สํตวิปคฺคิยา ๑

[๖๙] ปณฺณิโก คหปตโย อานิสฺสา สํตวโต สํตมฺพทาย ๑
กตเม ปณฺณ ๑ อธิ คหปตโย สํตวา สํตมฺพคฺคิโน อปฺปมาทาทิกรณํ
มหนฺตํ โภคกฺขนฺธํ อธิคฺคจฺจติ ๑ ๕ ปจฺจโม อานิสฺโส สํตวโต

๑ ย. ปจฺจกัณฺโณ ๑

ลัตถมฺปทาย ๑ ปุณ จปร คหปคโย ลัตถวโต ลัตถมฺปนฺนลัตถ
 กถยาโน กิตฺติสทฺโท อพฺพกุคฺคจฺฉติ ๑ อโย ทฺติโย อานิสฺโส
 ลัตถวโต ลัตถมฺปทาย ๑ ปุณ จปร คหปคโย ลัตถวา ลัตถมฺปนฺโน
 ยณฺณเทว ปริสํ อุปสงฺกมฺติ ยถิ ชฺชติยปริสํ ยถิ พฺราหฺมณปริสํ
 ยถิ คหปติปริสํ ยถิ สมนฺณปริสํ วิสารโท อุปสงฺกมฺติ อมฺงกุญฺโถ ๑
 อโย คติโย อานิสฺโส ลัตถวโต ลัตถมฺปทาย ๑ ปุณ จปร คหปคโย
 ลัตถวา ลัตถมฺปนฺโน อสฺมฺมุโพทฺถ กาลํ กโรติ ๑ อโย จตุตฺถโก
 อานิสฺโส ลัตถวโต ลัตถมฺปทาย ๑ ปุณ จปร คหปคโย ลัตถวา
 ลัตถมฺปนฺโน กายสฺส เกทา ปรมฺมรณํ สุกฺคิ สุกฺคิ โลกํ อุปปชฺชติ ๑
 อโย ปณฺจโม อานิสฺโส ลัตถวโต ลัตถมฺปทาย ๑ อิมํ โช คหปคโย
 ปณฺจ อานิสฺสา ลัตถวโต ลัตถมฺปทายาติ ๑

[๗๐] อถ โช ภควา ปาฐติคามิกเก อุปาธเก พหุเทว รตฺติ
 ธมฺมียา กถาย สํหุทฺธเสตฺวา สํมาทเปตฺวา สํมุเตเชตฺวา สํบหิ-
 เสตฺวา อโยเชติ อภิกฺกนฺตา โช คหปคโย รตฺติ ยสฺสทํหิ
 ตฺมุเทหิ กาลํ มณฺณณํ ๑ เอวํ ภาณเตติ โช ปาฐติคามิกา
 อุปาธกา ภควโต ปฏิสํยุตฺติวา^๒ อญฺชํยาสนา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกมํ^๑ ๑ อถ โช ภควา อจฺริปกฺกนฺเตสุ ปาฐติ-
 คามิกเกสุ อุปาธเกสุ สฺสณฺณาคารี ปาวีสี ๑

๑ ลัตถมฺปนฺนํ โปคฺคเกยํ ปาโง น โหติ ๑ ๒ ปฏิสํยุตฺติวาตี
 ปาโง ๑

[๗๑] เตน ไช ปน สัมเขน สุนิธวสุตถการา มคธมหามคฺคา
 ปาฏติคาเม นครี มาเปนฺติ วชฺชนิ ปฏีพาหยา ฯ อทฺทสา ไช
 ภควา รตฺติยา ปิจฺจุสฺสมยํ ปจฺจุจฺจาย ทิพฺเพน จกฺขฺนา วิสฺสุเทน
 อติกกฺกนฺตมานุสฺสเกน สัมพหฺรดา เทวตาโย ปาฏติคาเม วคฺคฺชนิ ปรีกฺ-
 คณฺหนฺติโย ยสฺมิ ปเทเส มเหสฺสกา เทวตา วคฺคฺชนิ ปรีกฺคณฺหนฺติ
 มเหสฺสกาณํ คคฺค ราชฺชนํ ราชมฺหามคฺคานํ จิตฺตานิ นมนฺติ นิเวสฺสานิ
 มาเปตฺติ ยสฺมิ ปเทเส มชฺฌิมา เทวตา วคฺคฺชนิ ปรีกฺคณฺหนฺติ
 มชฺฌิมาณํ คคฺค ราชฺชนํ ราชมฺหามคฺคานํ จิตฺตานิ นมนฺติ นิเวสฺสานิ
 มาเปตฺติ ยสฺมิ ปเทเส นีจา เทวตา วคฺคฺชนิ ปรีกฺคณฺหนฺติ นีจาณํ
 คคฺค ราชฺชนํ ราชมฺหามคฺคานํ จิตฺตานิ นมนฺติ นิเวสฺสานิ มาเปตฺติ ฯ
 อถ ไช ภควา อายสฺมณฺสํ อานนฺทํ อามนฺเตสฺสิ เก นุ ไช เค
 อานนฺท ปาฏติคาเม นครี มาเปนฺตฺติ ฯ สุนิธวสุตถการา ภาเ
 มคธมหามคฺคา ปาฏติคาเม นครี มาเปนฺติ วชฺชนิ ปฏีพาหยาติ ฯ
 เสยฺยถาปี นาม อานนฺท เทเวหิ ตาวตฺตฺเตหิ สทฺธิ มนฺเตคฺคา
 เขวเมว ไช อานนฺท สุนิธวสุตถการา มคธมหามคฺคา ปาฏติคาเม
 นครี มาเปนฺติ วชฺชนิ ปฏีพาหยา อิทาหิ อานนฺท รตฺติยา ปจฺจุสฺ-
 สมยํ ปจฺจุจฺจาย อทฺทสฺ ทิพฺเพน จกฺขฺนา วิสฺสุเทน อติกกฺกนฺต-
 มานุสฺสเกน สัมพหฺรดา เทวตาโย ปาฏติคาเม วคฺคฺชนิ ปรีกฺคณฺหนฺติโย
 ยสฺมิ ปเทเส มเหสฺสกา เทวตา วคฺคฺชนิ ปรีกฺคณฺหนฺติ มเหสฺสกาณํ
 คคฺค ราชฺชนํ ราชมฺหามคฺคานํ จิตฺตานิ นมนฺติ นิเวสฺสานิ มาเปตฺติ

ยสฺมึ ปเทเส มชฺฌิมา เทวตา วคฺคฺติ ปรีคฺคณฺหนฺติ มชฺฌิมานํ
 ตตฺถ ราชฺนํ ราชมหามคฺคตํ จิตฺตานํ นมฺมุติ นิเวสฺสนานํ มาเปคฺ
 ยสฺมึ ปเทเส นีจา เทวตา วคฺคฺติ ปรีคฺคณฺหนฺติ นีจํ ตตฺถ
 ราชฺนํ ราชมหามคฺคตํ จิตฺตานํ นมฺมุติ นิเวสฺสนานํ มาเปคฺ ยาวตา
 ชานนุท อริยานํ อายคฺนํ ยาวตา วณฺชิขปโป อิทํ อคฺคณคฺ
 ภวิสฺสํ ปาฏติปคฺคํ ปฏฺเฏทํ ปาฏติปคฺคตฺส ๒ ชานนุท โดย
 อมฺตรายา ภวิสฺสํ อคฺคิโต วา อุกฺกโต วา อพฺภนฺตรโต
 วา มินฺนุเกทํ ๑

[๗๒] อถ ๒ สุนิรวสฺสการา มคฺชมหามคฺคา เยน ภควา
 เตนฺอุปสงฺกมํ อฺอุปสงฺกมิตฺวา ภควตา สทฺธิํ สมนฺโมทิสฺสํ สมนฺโมทณฺียํ
 กถํ สํวณฺณํ วิตฺติสํเรคฺคา เอกมฺมุคฺ อฏฺฐสฺสํ ๑ เอกมฺมุคฺ จิตฺตา
 ๒ สุนิรวสฺสการา มคฺชมหามคฺคา ภควนฺตํ เขตฺทวโจ อธิวเสคฺ
 โน ภวํ โคตโม อชฺชตฺนาย ภคฺคํ สทฺธิํ ภิกฺขุสงฺฆเณนาติ ๑
 อธิวเสสิ ภควา คฺคณฺทิกาวเณ ๑ อถ ๒ สุนิรวสฺสการา มคฺชมหา-
 มคฺคา ภควโต อธิวสฺนํ วิทิตฺวา อฏฺฐายาสนฺนา ปกฺกมํ ๑
 อถ ๒ สุนิรวสฺสการา มคฺชมหามคฺคา ปณฺฑิตํ ชาทณฺียํ โภชนณฺียํ
 ปฏฺิยาทาเปคฺวา ภควโต กถํ อวโรจาเปสฺสํ กาโต โภ โคตม
 นิฏฺฐิจิตํ ภคฺคณฺติ ๑ อถ ๒ ภควา ปุพฺพณฺุฬมฺยํ นิวเสคฺวา
 ปคฺคจฺวรมาทาย เยน สุนิรวสฺสการานํ มคฺชมหามคฺคตํ ปรีเวสฺสนา
 เตนฺอุปสงฺกมํ อฺอุปสงฺกมิตฺวา ปณฺณคฺเต ชาตฺเน นิสฺสํ สทฺธิํ

ภิกขุสงฺฆเณ ๑ อถ โข สุนฺทรวสฺสการา มคฺชมหามคฺคา พุทฺธปฺปมฺมุขํ
 ภิกขุสงฺฆํ ปณฺเฑน ชาทณฺเฑน โภชนณฺเฑน สหคฺคา สมนุคฺคปฺเปตฺวา
 สมนุคฺคปฺเปตฺวา ภควนฺตํ ภุคฺคาจิ โอนฺตปคฺคตปณฺณํ เอกมฺหํ นิสฺสํ ๑
 เอกมฺหํ นิสฺสํเน โข สุนฺทรวสฺสกาเร มคฺชมหามคฺเค ภควา อิมานิ
 คทาหิ อานุโมทิตฺวา

[๗๓] ยสฺมึ ปเทเส กปฺเปติ วาสํ ปณฺทิตฺตชาติโย
 สํวณฺเตตฺถ โภเชตฺวา สณฺณเต พุทฺธมาโร
 ยา ตตฺถ เทวตา อาสํ คาสํ ทกฺขิณมาทิสํ ๑
 คา ปุริสา ปุชฺชนฺติ มานิสฺวา มานชนฺติ นํ
 คโต นํ อานุกมฺปนฺติ มาตา ปุตฺตํ โอรัส ๑
 เทวตานุกมฺปิโต โปโส สทา ภทฺรานิ ปสฺสํคํ ๑

[๗๔] อถ โข ภควา สุนฺทรวสฺสกาเร มคฺชมหามคฺเค อิมานิ
 คทาหิ อานุโมทิตฺวา อญฺจายาสฺนา ปฏฺฐามิ ๑ เตน โข ปน
 สมนฺเณ สุนฺทรวสฺสการา มคฺชมหามคฺคา ภควนฺตํ ปิฏฺฐิจิโต ปิฏฺฐิจิโต
 อานุพฺพธา โหณฺติ เชนชฺช สมนฺโณ โคตโม ทฺวาเรน นิกฺขมฺิสฺสํ
 คํ โคตมทฺวารํ นาม ภวิสฺสํ เชน ติตฺถเนน กงฺกํ นทํ อุตฺตริสฺสํ
 คํ โคตมติตฺถํ นาม ภวิสฺสํคํ ๑ อถ โข ภควา เชน ทฺวาเรน
 นิกฺขมฺิ คํ โคตมทฺวารํ นาม อโหสิ ๑ อถ โข ภควา เชน
 กงฺกา นทํ เตนฺปสฺสงฺกมิ ๑ เตน โข ปน สมนฺเณ กงฺกา นทํ
 ปฺรา โหติ สมนฺติตฺถิกา กากเปยฺยา ๑ มนุสฺสํ อณฺเณ นาวํ

ปริเยสนุติ ฌเนญ อุกุหมปํ ปริเยสนุติ ฌเนญ กุถุถํ พนุสนุติ
 โอรา ปารํ คนุตุกามา ฯ อททสา โห ภควา เต มนุสฺเส
 ฌเนญ นาวํ ปริเยสนุเต ฌเนญ อุกุหมปํ ปริเยสนุเต ฌเนญ
 กุถุถํ พนุสนุเต โอรา ปารํ คนุตุกามา ทิสฺวาน เถยฺยถาปํ
 นาม พทฺวา ปุริโส สฺมิมฺปิยํ วา พาทํ ปสาเรยฺย ปสาวิตํ วา
 พาทํ สฺมิมฺปิยเชยฺย เหวเมว ภควา คงฺคาย นทียา โอริเม ตํเร
 ฌนฺตรหิโต ปาริเม ตํเร ปจฺจุจฺจุสฺส สทฺธํ ภิกฺขุสงฺฆเณ ฯ ฌโฆ
 ภควา ฌตมคฺคํ วิทิตฺวา ตายํ เวตายํ อิมํ อุตฺถนํ อุตฺถเนติ

เย ตรฺนุติ ฌนฺณวํ สํ

เสคฺคํ กุถฺวาน วิสฺซชฺช ปตฺตถานิ

กุถุถํ หิ ชโน ปนุสนุติ

ติณฺณา เมชาวิโน ชนาคิ ฯ

[๗๕] ฌโฆ ภควา เยน โกฏิคาโม เตนุปลสงฺกมิ ฯ
 ตตฺร สทฺธํ ภควา โกฏิคาเม วิหริติ ฯ ตตฺร โห ภควา
 ภิกฺขุ อามนุเตสฺสิ จตฺตุนํ ภิกฺขเว อริยสัจฺจํ อนนุโพชา
 ฌปฺปฏิเวธา เหวมิตํ ที่สมฺมทฺธานํ สฺนุชาวิตํ สํสริคํ มมฺนฺเจว
 ตุมฺหากณฺจ กตเมสฺส จตฺตุนํ ทฺกฺขสฺสํ ภิกฺขเว อริยสัจฺจสฺส
 อนนุโพชา ฌปฺปฏิเวธา เหวมิตํ ที่สมฺมทฺธานํ สฺนุชาวิตํ สํสริคํ
 มมฺนฺเจว ตุมฺหากณฺจ ทฺกฺขสฺสํมฺทฺยสฺสํ อริยสัจฺจสฺส ฯ เป ฯ ทฺกฺข-
 นิโรธสฺส อริยสัจฺจสฺส ฯ เป ฯ ทฺกฺขนิโรธคามินียา ปฏิปทา

ปน มยา อยฺยปคฺคา สุวาทนํ พุทฺธปมฺโข ภิกฺขุสงฺโฆ นิมฺมิตฺติ-
 โคติ ๑ เทหิ เช อมฺพปาทิ อมฺหากํ เอตํ ภคฺคํ สกฺกสฺสเสนาติ ๑
 สเจปํ เม อยฺยปคฺคา เวธํ สํหาโร ทชฺเชยฺยาถ เณว ทชฺชาหํ
 ตํ ภคฺคณฺติ ๑ ธถโฆ เต จิจฺฉวํ อํกุตฺติ^๓ โปเชตฺถํ ปราชิตมฺหิ^๔
 วต โภ อมฺพกาย ปราชิตมฺหิ^๕ วต โภ อมฺพกายาติ ๑ ธถโฆ
 เต จิจฺฉวํ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิตฺถํ ๑ ธตฺถสา โฆ ภควา
 เต จิจฺฉวํ ทูรโต ว อากจฺฉนฺเต ทิสฺสุวณฺ ภิกฺขุ อามนฺเตสิ
 เขหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ เทวา ตาวคฺคํ อทฺธิจฺจุพฺพา โอโตเถถ
 ภิกฺขเว จิจฺฉวปริสํ อปโตเถถ ภิกฺขเว จิจฺฉวปริสํ อปสํหโร
 ภิกฺขเว จิจฺฉวปริสํ ตาวคฺคํปริสํณฺติ ๑ ธถโฆ เต จิจฺฉวํ ยาวตีกา
 ยานสฺส ภูมि ยานเน คนฺคฺวา ยานา ปจฺจุโรโรหิตฺวา ปคฺคิกา ว
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิตฺถํ อปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺนตํ นิสฺสํ ๑ เอกมฺนตํ นิสฺสินฺเน โฆ เต จิจฺฉวํ ภควา
 รมฺมียา กถาย สํหุสฺสเสถิ สํมาทเปถิ สํมุคฺเคเชถิ สํมุพฺหํเสถิ ๑
 ธถโฆ เต จิจฺฉวํ ภควตา รมฺมียา กถาย สํหุสฺสเสถิ สํมาทเปถิ
 สํมุคฺเคเชถิ สํมุพฺหํเสถิ ภควนฺตํ เขตฺทโวจํ อธิวาเสตฺถ โน ภนฺเต
 ภควา สุวาทนํ ภคฺคํ สทฺธิ ภิกฺขุสงฺกมฺหาติ ๑ อธิวคฺคโณมฺหิ จิจฺฉวํ
 สุวาทนํ อมฺพปาทิยา คณิกาย ภคฺคณฺติ ๑ ธถโฆ เต จิจฺฉวํ
 อํกุตฺติ โปเชตฺถํ ปราชิตมฺหิ^๕ วต โภ อมฺพกาย ปราชิตมฺหิ^๖

๓ ส. สงฺโฆ ๑ ๔ ย. อํกุตฺติ ๑ ๕-๔-๕-๖ ชิตมฺห ๑

๑๖ โภ อมฺพกยาติ ๑ ๑๗ โช เต ติจฺจนํ ภควโต ภาสิตํ
 อภินนฺทิตฺวา อมฺพโมทิตฺวา อมฺพสาธนา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา
 ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกมิตฺ๑ ๑ ๑๘ โช ภควา โภจฺจิกามเ ยถาภินนฺตํ
 วิหริตฺวา เยน นาทิกา เทนฺอุปสงฺกมิ ๑ ๑๙ สฺกํ ภควา
 นาทิกเ วิหรติ คิณฺชกาวสเถ ๑ ๒๐ โช อมฺพปาทํ คณิกา คสฺสํ
 รคฺติยา อจฺจุเยน สเถ อารามเ ปณฺธิคํ ขาทนํ โภชนํ ปฏิ-
 ยาทาเปตฺวา ภควโต กถํ อโรจาเปสิ กาลโต ภนฺเต นิฏฺฐิตํ
 ภคฺคณฺติ ๑ ๒๑ โช ภควา ปุพฺพพณฺหสมํ นิวาเสตฺวา ปคฺคจฺจ-
 มาทาย เยน อมฺพปาทิยา คณิกาย ปริเวสนา เทนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา ปณฺณคฺเต อาสเน นิสิตฺติ สกฺขํ ภิกฺขุสงฺฆเ ๑
 ๒๒ โช อมฺพปาทํ คณิกา พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺธิเคน ขาทนํ
 โภชนํ สหคฺคา สมนฺตฺเปตฺวา สมนฺตฺวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภคฺคจฺจิ
 โอนฺตปคฺคปณฺธิ เภกมฺนฺตํ นิสิตฺติ ๑ ๒๓ เภกมฺนฺตํ นิสินฺนา โช อมฺพปาทํ
 คณิกา ภควนฺตํ เขตฺทโวจ อิมํ ภนฺเต อมฺพปาทินํ พุทฺธป-
 ปมฺขสฺส ภิกฺขุสงฺฆสฺส ๒ ๒๔ ทมฺมํ ๑ ปฏิกฺกเหสิ ภควา อารามํ ๑
 ๒๕ โช ภควา อมฺพปาทํ คณิกํ รมฺมียา กถาย สมนฺตฺเสตฺวา
 สมนฺตฺเปตฺวา สมนฺตฺเตตฺวา สมนฺตฺเปตฺวา อมฺพสาธนา เยน
 มหาพนํ เทนฺอุปสงฺกมิ ๑ ๒๖ สฺกํ ภควา เวธํ วิหรติ
 มหาพนเ กุฏาคารสาธาย ๑

๑ ส. อมฺพปาทิบริเวณ ๑ ๒ ส. สงฺฆสฺส ๑

ติจฺจนวิภาณวาร์ นิฏฺฐิตํ ๑

[๘๘] เตน โข ปน สมนฺเณ อภินฺนุภาตา อภินฺนุภาตา ติจฺจนวํ
 สันนุถาคาเร สันนิสฺสีนฺนา สันนิปปิตตา อเนกปริยาเยน พุทฺธสฺส วณฺณํ
 ภาสฺสเนติ ฐมฺมสฺส วณฺณํ ภาสฺสเนติ สฺงฆสฺส วณฺณํ ภาสฺสเนติ ฯ
 เตน โข ปน สมนฺเณ สํโห เสนาปติ นิกฺคณฺฐสํวโก ตสฺส
 ปริธายํ นิสฺสีนฺโน โหติ ฯ อถ โข สํโหเสสฺส เสนาปติสฺส เขตฺตโหสิ
 นิสฺสํสํยํ โข โส ภควา อรหํ สมนฺมาสํมพุทฺโธ ภวิสฺสตีติ ตถา
 ทึเม อภินฺนุภาตา อภินฺนุภาตา ติจฺจนวํ สันนุถาคาเร สันนิสฺสีนฺนา
 สันนิปปิตตา อเนกปริยาเยน พุทฺธสฺส วณฺณํ ภาสฺสเนติ ฐมฺมสฺส
 วณฺณํ ภาสฺสเนติ สฺงฆสฺส วณฺณํ ภาสฺสเนติ ยนฺนุนาหํ คํ ภควนฺตํ
 ทสฺสํนาย คุปฺปสํกมฺเอยํ อรหฺนํ สมนฺมาสํมพุทฺธเนติ ฯ อถ โข สํโห
 เสนาปติ เยน นิกฺคณฺโจ นาฏปฺปคฺโค เตนฺคุปฺปสํกมฺโม คุปฺปสํกมฺมิตฺวา
 นิกฺคณฺฐํ นาฏปฺปคฺคํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺนํ นิสฺสีติ ฯ เอกมฺนํ
 นิสฺสีนฺโน โข สํโห เสนาปติ นิกฺคณฺฐํ นาฏปฺปคฺคํ เขตฺตโวจ อิจฺฉามหํ
 ภานฺเต สมนํ โคตมํ ทสฺสํนาย คุปฺปสํกมฺมิตฺตเนติ ฯ กิํ ปน คุวํ
 สํโห อภิรียวาโท สมนํ อภิรียวาหํ สมนํ โคตมํ ทสฺสํนาย
 คุปฺปสํกมฺมิตฺตสฺสี สมนํ โหติ สํโห โคตโม อภิรียวาโท อภิรียาย
 ฐมฺมํ เทเสตีติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺตีติ ฯ อถ โข สํโหเสสฺส
 เสนาปติสฺส โย อโหสิ คมิกกาภิสํฆาโร ภควนฺตํ ทสฺสํนาย
 โส ปฏฺธิปฺปสฺสํมฺภิ ฯ พุติยมฺปิ โข ๑ เปฯ ตติยมฺปิ โข อภินฺนุภาตา

๗๘] เกษชชกฺขนุชกํ สํหเสนาปติวคฺคํ อภิรียวาทกถา ๘๘

อภินฺนุณาตา อิจฺฉวํ สํนุณาตาเร สํนุณิสํนุณา สํนุณิปติกา อเนกปริ-
ยาเยน พุทฺธสฺส วณฺณํ ภาสํนุติ ฐมฺมสฺส วณฺณํ ภาสํนุติ สํวชฺสสฺส
วณฺณํ ภาสํนุติ ฯ คคฺคิยมฺปิ โห สํหสฺส สํนาปติสฺส เขตฺทโหสิ
นิสฺสํสํยํ โห โส ภควา อวํ สํมมาสํมพุทฺโธ ภวิสฺสติ ตถา
ทีเม อภินฺนุณาตา อภินฺนุณาตา อิจฺฉวํ สํนุณาตาเร สํนุณิสํนุณา
สํนุณิปติกา อเนกปริยาเยน พุทฺธสฺส วณฺณํ ภาสํนุติ ฐมฺมสฺส
วณฺณํ ภาสํนุติ สํวชฺสสฺส วณฺณํ ภาสํนุติ กิํ หิ เม ภวิสฺสํนุติ
นิคฺคณฺฐา อปฺปโลกิตา วา อปฺปโลกิตา วา ยนฺนุณํหา อปฺปโล-
เกตฺวา ว นิคฺคณฺฐํ ตํ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย กุปฺปํสํกเมยฺยํ อวทฺตํ
สํมมาสํมพุทฺธํนุติ ฯ อถ โห สํโห สํนาปติ ปณฺจหิ รกฺสเคหิ
ทิวา ทิวสฺส เวธํติยา นียฺยาสิ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย ยาวตฺติกา
ยานสฺส ภูมिํ ยานเนน คณฺฐวา ยานา ปจฺจโจโรหิตฺวา ปคฺคิโก ว
เยน ภควา เตนุปฺปํสํกมฺมิ กุปฺปํสํกมฺมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทेतฺวา
เอกมฺนํ นิสฺสํติ ฯ เอกมฺนํ นิสฺสํโน โห สํโห สํนาปติ ภควนฺตํ
เขตฺทโวจ สํคฺคมเมตํ ภานฺเต อภิรียวาโท สํโน โคตโม
อภิรียาย ฐมฺมํ เทเสติ เตน จ สํวเก วิเนตฺติติ เย เต
ภานฺเต เอวมาหํสํ อภิรียวาโท สํโน โคตโม อภิรียาย
ฐมฺมํ เทเสติ เตน จ สํวเก วิเนตฺติติ กจฺจิ เต ภานฺเต
ภควโต วุคฺคตฺวาทีโน น จ ภควนฺตํ อภฺยเตน อพฺภาจิกฺขณฺติ
ฐมฺมสฺส จ อนฺนํ พุยาโกโรติ น จ โกจิ สหฐมฺมิโก

วาทานุวาที การยหฐฐานํ อากุณฺณติ อนพฺภกฺขาคุกามมา หิ
มยํ ภนฺเต ภควนฺตมฺหิ ฯ

[๗๘] อคฺคิ สํห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมุมา วทมาโน
วเทยฺย อภิรียวาโท สมนฺโน โคตโม อภิรียาย ฐมฺมํ เทเสติ
เตน ฯ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อคฺคิ สํห ปริยาโย เยน มํ ปริ-
ยาเยน สํมุมา วทมาโน วเทยฺย อภิรียวาโท สมนฺโน โคตโม
อภิรียาย ฐมฺมํ เทเสติ เตน ฯ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อคฺคิ สํห
ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมุมา วทมาโน วเทยฺย อุกฺกุณฺณ-
วาโท สมนฺโน โคตโม อุกฺกุณฺณาย ฐมฺมํ เทเสติ เตน ฯ สํวเก
วิเนตฺติ ฯ อคฺคิ สํห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมุมา
วทมาโน วเทยฺย อคฺคฺจฺฉิ สมนฺโน โคตโม อคฺคฺจฺฉิตาย ฐมฺมํ
เทเสติ เตน ฯ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อคฺคิ สํห ปริยาโย เยน
มํ ปริยาเยน สํมุมา วทมาโน วเทยฺย เวณฺณโก สมนฺโน
โคตโม วิณฺยาย ฐมฺมํ เทเสติ เตน ฯ สํวเก วิเนตฺติ ฯ
อคฺคิ สํห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สํมุมา วทมาโน
วเทยฺย คปฺปสฺสํ สมนฺโน โคตโม คปฺปสฺสิตาย ฐมฺมํ เทเสติ
เตน ฯ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อคฺคิ สํห ปริยาโย เยน มํ
ปริยาเยน สํมุมา วทมาโน วเทยฺย อปคฺคฺพุทฺโธ สมนฺโน โคตโม
อปคฺคฺพุทฺธาย ฐมฺมํ เทเสติ เตน ฯ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อคฺคิ

๑. ส. วาทานุปาโต ฯ

โฆ สึห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย
 อฺจุเนทวาโท สฺมโน โคตโม อฺจุเนทาย รมฺมํ เทเสติ เตน
 จ สํวเก วิเนตฺติ ฯ กตโม จ สึห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน
 สฺมมา วทมาโน วเทยฺย เชคุจฺฉิ สฺมโน โคตโม เชคุจฺฉิตาย
 รมฺมํ เทเสติ เตน จ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อหฺมฺหิ สึห ชิกฺขุณฺณมิ
 ภายทฺจุจฺริเตน วจฺจุจฺริเตน มโนทฺจุจฺริเตน อเนกวิหิตานํ ปาปกาณํ
 อกฺุสฺสํ รมฺมานํ สฺมาปคฺติยา ชิกฺขุณฺณมิ อยํ โฆ สึห ปริยาโย
 เยน มํ ปริยาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย เชคุจฺฉิ สฺมโน
 โคตโม เชคุจฺฉิตาย รมฺมํ เทเสติ เตน จ สํวเก วิเนตฺติ ฯ
 กตโม จ สึห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สฺมมา วทมาโน
 วเทยฺย เวณฺณโก สฺมโน โคตโม วินยาย รมฺมํ เทเสติ เตน
 จ สํวเก วิเนตฺติ ฯ อหฺมฺหิ สึห วินยาย รมฺมํ เทเสมิ รากฺสุสฺสํ
 โทสฺสํ โมหฺสฺสํ อเนกวิหิตานํ ปาปกาณํ อกฺุสฺสํ รมฺมานํ
 วินยาย รมฺมํ เทเสมิ อยํ โฆ สึห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน
 สฺมมา วทมาโน วเทยฺย เวณฺณโก สฺมโน โคตโม วินยาย
 รมฺมํ เทเสติ เตน จ สํวเก วิเนตฺติ ฯ กตโม จ สึห
 ปริยาโย เยน มํ ปริยาเยน สฺมมา วทมาโน วเทยฺย คปฺสฺสํ
 สฺมโน โคตโม คปฺสฺสิตาย รมฺมํ เทเสติ เตน จ สํวเก
 วิเนตฺติ ฯ คปฺนียาหํ สึห ปาปเก อกฺุสฺสํ รมฺเม วทามิ ภายทฺจุจฺริคํ
 วจฺจุจฺริคํ มโนทฺจุจฺริคํ ยสฺส โฆ สึห คปฺนียา ปาปกา อกฺุสฺสา

ฐมา ปัทมา อรุณินมูตา ตาตาวตฤกตา อนภาวํ กตา ชายตี
 อนุปฺปาทฐมา ตมห์ คปฺสฺสึตี วทามิ ตถาคตสฺส ๒ สฺห
 คปฺนียา ปาปกา อกฺขฺสตา ฐมา ปัทมา อรุณินมูตา ตาตาวตฤกตา
 อนภาวํ กตา ชายตี อนุปฺปาทฐมา อยํ ๒ สฺห ปริยาโย
 เยน มํ ปริยาเณน สฺมา วทมาโน วเทยฺย คปฺสฺสึ สฺมโน
 โคตโม คปฺสฺสึตถาย ฐมํ เทเสติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ ๑
 กตโม ๑ สฺห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเณน สฺมา วทมาโน
 วเทยฺย อปคพฺโก สฺมโน โคตโม อปคพฺกตถาย ฐมํ เทเสติ
 เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ ๑ ยสฺส ๒ สฺห ชายตี คพฺกเสยฺยา
 ปุณฺณวาทินิพฺพตฺติ ปัทมา อรุณินมูตา ตาตาวตฤกตา อนภาวํ
 กตา ชายตี อนุปฺปาทฐมา ตมห์ อปคพฺโกติ วทามิ ตถา-
 คตสฺส ๒ สฺห ชายตี คพฺกเสยฺยา ปุณฺณวาทินิพฺพตฺติ ปัทมา
 อรุณินมูตา ตาตาวตฤกตา อนภาวํ กตา ชายตี อนุปฺปาทฐมา
 อยํ ๒ สฺห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเณน สฺมา วทมาโน
 วเทยฺย อปคพฺโก สฺมโน โคตโม อปคพฺกตถาย ฐมํ เทเสติ
 เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ ๑ กตโม ๑ สฺห ปริยาโย เยน มํ
 ปริยาเณน สฺมา วทมาโน วเทยฺย อสฺสํโส สฺมโน โคตโม
 อสฺสํสํสํ ฐมํ เทเสติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ ๑ อหฺมํ สฺห
 อสฺสํโส ปรมฺเณ อสฺสํสํสํ อสฺสํสํสํ ๑ ฐมํ เทเสมิ เตน
 ๑ สํวเก วิเนมิ อยํ ๒ สฺห ปริยาโย เยน มํ ปริยาเณน

๘๐] เกษฏรภานุรักษ์ สืบเสาะประวัติคุณ อุปาสกคุณเทศนา ๓๐๕

ภควา ชารเตศุ อชชชคคเค ปาณูปเต สรรณ คคณติ ฯ ที่มรคค
โฆ เต สห นิคณจัน โขปานภูค กุคฺ เยน เนลฺ อุปคคานํ
ป็นุทกํ ทาคพพํ มณฺเฒยยาดีติ ฯ อิมินาปาหํ ภนฺเต ภควโต
วจเนน ภิกฺขุโยโส มคฺคตาย อคฺคตมโน อภิวทฺโฆ ยํ มํ ภควา
เอวมาห ที่มรคค โฆ เต สห นิคณจัน โขปานภูค กุคฺ
เยน เนลฺ อุปคคานํ ป็นุทกํ ทาคพพํ มณฺเฒยยาดีติ สคฺคมเมคํ
ภนฺเต สมนฺโน โคคโคม เอวมาห มยฺหเมว ทานํ ทาคพพํ
น อณฺเฒลํ ทานํ ทาคพพํ มยฺหเมว สวากานํ ทานํ ทาคพพํ
น อณฺเฒลํ สวากานํ ทานํ ทาคพพํ มยฺหเมว ทินฺนํ มหปฺผลํ
น อณฺเฒลํ ทินฺนํ มหปฺผลํ มยฺหเมว สวากานํ ทินฺนํ มหปฺผลํ
น อณฺเฒลํ สวากานํ ทินฺนํ มหปฺผลนฺติ อถ ฯ ปน มํ ภควา
นิคณเจสฺสปี ทาเน สมาทเปติ อปปีจ ภนฺเต มยเมตถ กาคํ
ชานิสฺสํตาม เชสาหํ ภนฺเต คคิยมฺปปี ภควนุคํ สรรณ คจฺฉามิ
ธมฺมมณฺเฒจ ภิกฺขุสงฺฆมณฺเฒจ อุปาสกํ มํ ภควา ชารเตศุ อชชชคคเค
ปาณูปเต สรรณ คคณติ ฯ อถโฆ ภควา สหสฺสเสนาปคิสฺส
อนุปฺพุทฺธกํ กเถสิ เสยฺยถํ ทานกคํ สีสกคํ สคฺคกคํ
กามานํ อาทินฺนํ โขการํ สงฺกิเตสฺส เนกขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ฯ
ยทา ภควา อณฺเฒลสิ สหํ เสนาปคิ กถุจิจคคํ มุทฺธิจคคํ วินีวรณ-
จิจคคํ อุกคฺคจิจคคํ ปสฺสนนจิจคคํ อถ ยา พุทฺธานํ สามุทฺถิสฺสกา

๑. ย. ป็นุทกปาคํ ฯ

รมมเทสนา คัม ปกาเสถสี ทุภัง ธรรมุญ นิโรธัม มคัม ฯ เสยฺยา-
 ภาสี นาม สุตฺตัม วุตฺตัม อปคตกาฬํ ธรรมเทว รชนํ ปฏิคฺคณฺเฑยฺยา
 เขวเมว สีสฺสํ เสนาปตีสฺสํ ศัสสมิเยวาสเน วิรชํ วิตมถํ รมมจกฺขุ
 อุกฺกปาทิ ยงฺกนิยฺจา ธรรมุญ ธรรมุญ สัพพนํ นิโรธมฺมมฺหิตํ ฯ อถ โข
 สีสฺสํ เสนาปติ ติฏฺฐสมฺโม ปคฺคสมฺโม วิทิตสมฺโม ปริโยคาพฺพ-
 สมฺโม คินฺนณวิจิกิञฺโณ วิคตกถกโก เวสํารชฺชปฺปคฺโค อปรปฺ-
 ปรจฺจโย สคฺคํ สาสเน ภคฺคํ เขตฺตวโจ อธิวาเสตุ เม
 ภนฺเต ภควา สฺวาคณาย ภคฺคํ สุตฺตํ ภิกฺขุสงฺฆเณนาติ ฯ อธิวาเสติ
 ภควา คุณฺโฑภาเวน ฯ อถ โข สีสฺสํ เสนาปติ ภควโต อธิวาสนํ
 วิทิตฺวา อชฺชสาธนา ภคฺคํ อภิวาเทตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา
 ปกฺกามิ ฯ อถ โข สีสฺสํ เสนาปติ อญฺเฐวํ ปุริสํ อาณาเปตฺติ
 คจฺฉน ภาณํ ปวคฺคตมํ ชานาหิตํ ฯ อถ โข สีสฺสํ เสนาปติ
 ศัสสา รคฺคิยา อจฺจเยน ปณฺธิคํ ขาทนํ โภชนนํ ปฏฺยาทาเปตฺวา
 ภควโต กถํ อาโรจาเปตฺติ กาโต ภนฺเต นิฏฺฐิตํ ภคฺคํ ฯ
 อถ โข ภควา ปุพฺพพณฺโหมมํ นิวาเสตฺวา ปคฺคจฺจวราทาย เยน
 สีสฺสํ เสนาปตีสฺสํ นิเวถนํ เตนฺสปสงฺกมิ อุตฺตมํ กตฺวา ปณฺ-
 ญตฺเต อาสนเน นิสฺสํ สุตฺตํ ภิกฺขุสงฺฆเณ ฯ เตน โข ปน สมเยน
 สัมพยุตฺตา นิกฺคจฺจา เวสําทิยํ รติยาเย รติยํ สิงฺฆาฏเกน สิงฺฆาฏกํ
 พาทา ปคฺคยฺห ภนฺตมฺหิตํ อชฺชํ สีสฺสํ เสนาปติภา กุณฺธํ ปสฺสุ
 วิทิตฺวา สมนฺตสฺส โคตมสฺส ภคฺคํ กถํ คัม สมนฺโน โคตโม

๘๐] เกตขชกขนุชกั สัหเสนาปติวตฺตํ อุตฺตมุตฺตมมตฺตกา ๑๐๗

ชานํ อุตฺตมุตฺตม กตํ มตฺตํ ปริภุชชติ ปฏิจฺจุกมฺมุนฺหติ ๑ อตฺตโ
อณฺณคโร ปุริโส เยน สัโห เสนาปติ เตนุปลงฺกมิ อุตฺตม-
กมิคฺวา สัหสฺสํ เสนาปติสฺสํ อุตฺตมกณฺเณ อาโรเจติ ยคฺเช
ภนฺเต ชานเนยฺยาสี เอเต สมนุพฺพุตา นิคฺคณฺฐา เวธํวํ รติยา
รติยํ สิงฺฆาญฺเณ สิงฺฆาญฺกํ พาวา ปคฺคยฺห กนฺทนฺติ อชฺช สัเณ
เสนาปตินา กุตฺตํ ปลํ วตฺติคฺวา สมนฺตสฺส โคตมสฺส ภคฺคํ กตํ
คํ สมนฺเน โคตโม ชานํ อุตฺตมุตฺตม กตํ มตฺตํ ปริภุชชติ ปฏิจฺจุ-
กมฺมุนฺหติ ๑ อตฺตํ อญฺญํ^๑ ที่มฺวตฺตํ^๒ เต อายสฺมุนฺหา^๓ อวณฺณกามา
พฺพุตฺตสฺส อวณฺณกามา รมฺมสฺส อวณฺณกามา สิงฺฆสฺส น จ
ปนฺน เต อายสฺมุนฺหา^๔ กัรฺมฺมํ^๕ คํ ภควนฺตํ อสฺสตา ตุจฺจา มุตา
อญฺญเตน อพฺภาจิกขนฺตา น จ มยํ ชีวิตฺเตหฺมํ^๕ สมนฺจิจฺจ ปาณํ
ชีวิตฺตา โวโรเปยฺยมาติ ๑ อตฺตโ สัโห เสนาปติ พฺพุตฺตปมฺมํ
ภิกฺขุสฺสํ ปณฺเฑน ชาทนฺเณน โภชนนฺเณน สหคฺคา สมนุคฺคปฺเปตฺวา
สมนุคฺคาเรตฺวา ภควนฺตํ ภคฺคาจํ โอนฺตปคฺคปาณํ เอกมฺมํ นิสิตฺติ ๑
เอกมฺมํ นิสินฺนํ ๒ สัหํ เสนาปติ ภควา รมฺมียา กถาย
สมนุคฺคเสตฺวา สมนุคฺคปฺเปตฺวา สมนุคฺคเตเชตฺวา สมนุคฺคหํเสตฺวา อญฺญา-
ยาสฺนา ปกุกามิ ๑ อตฺตโ ภควา เอกสฺมํ นิตฺทาเน เอกสฺมํ
ปกรณํ รมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตติ น ภิกฺขเว ชานํ

๑ สั. ย. อญฺโย ๑ ๒-๓ อายสฺมุนฺหา ๑ ๔ ย. ชีรฺมฺม ๑

๕ สั. ชีวิตฺเตหฺมํ ๑

१०६

ปกฏํ ชุคฺคหิตปฏิกฺคหิตํ ปริภุญฺชิตพฺพํ โย ปริภุญฺเชยฺย อปคฺติ
 ทุกฺกฏธฺมํ ។ น จ ภิกฺขเว ตโต นีหฺนํ ปุเรภคฺติ ปฏิกฺคหิตํ
 วนฺนํ ใปกฺขรณฺํ ฤคฺคาวินา ปวาริเตน ธนฺติริคฺตํ ปริภุญฺชิตพฺพํ
 โย ปริภุญฺเชยฺย ยถาสมฺโม กาเรตพฺพโ ។

[๘๒] เตน ไช ปน สมนเณ ชานปทา มนุสฺสํ พหุ โถณปี
 เถตปี คณชุตปี ชาทนียปี สกเขสุ อารโเปควา พหารามโกฏฐเก
 สกฏปวิคคํ กริตฺวา อจฺจนฺติ ยทา ปฏิปาจฺฉิ ฌกิสฺสํ ตทา
 ภคฺคํ กริสฺสํมาติ ฯ มหา จ เมโฆ อุกฺคโต โหติ ฯ อถไช
 เค มนุสฺสํ เยนายสฺมา อานนฺโท เตนฺอุปสงฺกมฺมิสฺสุ อุปสง-
 กมิทฺวา อายสฺมณฺหํ อานนฺทํ เขตทวโจ อธิ ภาเเค อานนฺท
 พหุ โถณปี เถตปี คณชุตปี ชาทนียปี สกเขสุ อารโเปคา
 ติญฺชนฺติ มหา จ เมโฆ อุกฺคโต กถํ นุ ไช ภาเเค อานนฺท
 ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ อถไช อายสฺมา อานนฺโท ภคฺคโต เขตมคฺคํ
 อารโเจสิ ฯ เตนฺหิ อานนฺท สงฺโฆ ปจฺจุณฺณมํ วิหารํ กปฺเปยฺยมฺมิ
 สมนฺนนิทฺวา ตคฺค วาเสตุ ยํ สงฺโฆ อากงฺขติ วิหารํ วา
 อชฺฌมฺโยคํ วา ปาสาทํ วา หมฺมิมํ วา คุหํ วา ฯ เอวญฺจ
 ปน ภิกฺขเว สมนฺนนิทฺพโฬ ฯ พฺยคฺเตน ภิกฺขุนา ปฏิพเพณ สงฺโฆ
 ณาเปตพฺพโฬ สฺสฺนาตุ เม ภาเเค สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถฺส
 สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ วิหารํ กปฺเปยฺยมฺมิ สมนฺนเนยฺย ฯ เอสา ฌคฺติ ฯ
 สฺสฺนาตุ เม ภาเเค สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ วิหารํ กปฺเปยฺยมฺมิ

[illegible]

๘๓] เกตขุททกนุท กตสัสโส กปเปียมุญโย เมณฑกคหปติวตฺต ๑๑๑

อุกุกปเณชกาปี่ ขาทนฺติ โจราปี่ หรนฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
ชาโรเจสฺสุ ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว สฺมมตฺติกํ^๑ กปเปียมุญํ ปริญฺเจสิคฺคํ ๑
อนุชานามิ ภิกฺขเว กตสัสโส กปเปียมุญโย อุตฺตสาวนนฺตฺติกํ โคณิ-
สาทิกํ คหปติกํ สฺมมตฺติกนฺติ ๑

[๘๓] เตน โข ปน สฺมเยน ภทฺธิเย นคเร^๒ เมณฑโก คหปติ
ปฏิวสฺสติ ๑ คสฺสํ เขวฺรโป อิทฺธานุภาโว โหติ สัสฺสํ นหยาติว
ชณฺเณการํ สฺมมชฺชาเปตฺวา พหิทฺทวาระ^๓ นิสฺสํทติ ๑ อนุตฺตติชฺชา
ชณฺเณสฺสํ ชารว โอบตฺติวว ชณฺเณการํ ปุเรติ ๑ ภริยาย เขวฺรโป
อิทฺธานุภาโว โหติ เอกํเยว อพฺพหกถาติกํ อุนฺนิสฺสํทิตฺวา เอกณฺเจ
สฺมฺปติชฺชเร^๔ ทาสกมฺมกรโปริสฺสํ ภคฺเตน ปรีวสฺสติ ๑ น คาว คํ
ชียติ ยาว สํ น อญฺจาสติ ๑ ปุคฺคสฺสํ เขวฺรโป อิทฺธานุภาโว
โหติ เอกํเยว สหสฺสํคฺควีกํ คเหตฺวา ทาสกมฺมกรโปริสฺสํ
ณฺมมาสิกํ เวตฺนํ เทติ ๑ น คาว คํ ชียติ ยาวสฺสํ หคฺคคตา ๑
สฺมุณฺเณย เขวฺรโป อิทฺธานุภาโว โหติ เอกํเยว จตุโทณิกํ ปิฏฺกํ
อุนฺนิสฺสํทิตฺวา ทาสกมฺมกรโปริสฺสํ ณฺมมาสิกํ ภคฺคํ เทติ ๑ น
คาว คํ ชียติ ยาว สํ น อญฺจาสติ ๑ ทาสสฺสํ เขวฺรโป
อิทฺธานุภาโว โหติ เขเกณ นงฺกเตน กสฺมคฺคสฺสํ สคฺคํ สีสฺสาโย
คจฺจนฺติ ๑ อสฺสํโสสิ โข ราชา มากโข เสนิโย พิมฺพิสาโร
๑ สีสํ สฺมมตฺติกํ ๑ ๒. สฺมมตฺติ ๑ ๒ ๒. ภทฺธิยนคเร ๑ ๓ สีสํ
ปวาระ ๑ ๔ ๒. สฺมฺปวณฺณชนกํ ๑

อมุหากัม กิร วิชิตะ ภทฺธิเย นคเร เมณฑโก คหปติ ปฏิวสฺติ
 ตสฺส เหวรูป โย อิทฺธานุภาโว สีสํ นหายิตฺวา ธมฺมาคารํ สมนุชฺชา-
 เปตฺวา พหิทฺวาเร นิสฺสํทติ ธมฺมตฺติกา ธมฺมธสฺส ชารว
 โยปคิตฺวา ธมฺมาคารํ ปุเรติ ภริยาย เหวรูป โย อิทฺธานุภาโว
 เอกํเยว อาหุหคตฺติกํ อุนนิสฺสํทิตฺวา เอกธมฺมํ สูปคิตฺวํ ทาสกมฺม-
 กรโปริสํ ภคฺเตน ปวิสฺสติ น ตาว คํ ชียติ ยาว สํ น
 อุนฺจํติ ปุคฺตสฺส เหวรูป โย อิทฺธานุภาโว เอกํเยว สหสฺสคฺตฺติกํ
 คเหตุว ทาสกมฺมกรโปริสฺสํธสฺส ธมฺมาสํกํ เวตํ เทติ น ตาว
 คํ ชียติ ยาวสฺส หคฺคคตา สุนฺธํเยว เหวรูป โย อิทฺธานุภาโว
 เอกํเยว จตุทฺตํ ปิฏกํ อุนนิสฺสํทิตฺวา ทาสกมฺมกรโปริสฺสํธสฺส
 ธมฺมาสํกํ ภคฺคํ เทติ น ตาว คํ ชียติ ยาว สํ น อุนฺจํติ
 ทาสสฺส เหวรูป โย อิทฺธานุภาโว เอเกน นงฺกเถน กสฺนคฺตฺส
 สคฺคํ สีสํโย จจฺจนฺตํ ๑ อถ โข ราชว มาค โข เตนิโย
 พิมฺพิสํโร ธมฺมคฺตํ สพุพคฺตํ มหามคฺคํ อามนฺเตสิ อมฺหากัม
 กิร ภณ วิชิตะ ภทฺธิเย นคเร เมณฑโก คหปติ ปฏิวสฺติ ตสฺส
 เหวรูป โย อิทฺธานุภาโว สีสํ นหายิตฺวา ธมฺมาคารํ สมนุชฺชา-
 เปตฺวา พหิทฺวาเร นิสฺสํทติ ธมฺมตฺติกา ธมฺมธสฺส ชารว โยปคิตฺวา
 ธมฺมาคารํ ปุเรติ ๑ เป ๑ ทาสสฺส เหวรูป โย อิทฺธานุภาโว เอเกน
 นงฺกเถน กสฺนคฺตฺส สคฺคํ สีสํโย จจฺจนฺติ จจฺน ภณ ชานาหิ
 ยถา มยา สํมํ ทิฏฺฐํ เหว คว ทิฏฺฐํ ภวิสฺสํคํ ๑ เหว

๘๓] เกษขรภูษณกร์ เมณฑกคหปติวตฺต เมณฑกาทิธานุภาโว ๓๓๓

เทวาทิ ไช โส มหามคฺโต รณฺโณ มาคธสฺส เสนียสฺส
พิมฺพิฬารสฺส ปฏิสฺสณฺนิคฺวา จตุรงฺคินฺยา เสนาย เยน ภาทึยฺ
เตน ปายาสี อนุปฺพุเพน เยน ภาทึยฺ เยน เมณฑโก
คหปติ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิคฺวา เมณฑกํ คหปฺติ เอตทโวจ
อหณฺหิ คหปติ รณฺเณว อาณคฺโต อมฺหากํ กิร ภาเน วิชิตะ
ภาทึเย นคเร เมณฑโก คหปติ ปฏิวสฺติ ตสฺส เหวรูป
อิทฺธานุภาโว สฺสํ นหายิตฺวา ฌณฺณาการํ สํมมชฺชาเปตฺวา พหิ
ทฺวาระ นิสฺสํติ อนุตฺติฏฺฐา ฌณฺณสฺส ชารว โอบตฺติคฺวา ฌณฺณาการํ
ปุเรติ ๑ เป ๑ ทาสฺสํ เหวรูป อิทฺธานุภาโว เอเกน นนฺคเณ
กถฺนตฺสํ สํตฺต สฺสํตาโย คจฺจนฺติ คจฺจ ภาเน ชานาหิ ยถา
มยา สํมํ ทิฏฺฐโง เหวํ ตว ทิฏฺฐโง ภวิสฺสํตฺติ ปสฺสํสาม
เต คหปติ อิทฺธานุภาวนฺติ ๑ อถไช เมณฑโก คหปติ สฺสํ
นหายิตฺวา ฌณฺณาการํ สํมมชฺชาเปตฺวา พหิทฺวาระ นิสฺสํติ ๑ อนุต
ติฏฺฐา ฌณฺณสฺส ชารว โอบตฺติคฺวา ฌณฺณาการํ ปุเรติ ๑ ทิฏฺฐโง
เต คหปติ อิทฺธานุภาโว ภริยาย เต อิทฺธานุภาวํ ปสฺสํสามาติ ๑
อถไช เมณฑโก คหปติ ภริยํ อาณาเปสฺสิ เตนหิ จตุรงฺคินฺ
เสนํ ภตฺเตน ปรีวีสํติ ๑ อถไช เมณฑกสฺส คหปติสฺส ภริยา
เอกํเยว อาพฺพกถาถิกํ อุปนิสฺสํติคฺวา เอกณฺจ สฺวปคิณฺชกรํ จตุรงฺคินฺ
เสนํ ภตฺเตน ปรีวีสํติ ๑ น ตาวํ คํ ชียติ ยาวํ สํ น อฏฺฐจํติ ๑
ทิฏฺฐโง เต คหปติ ภริยาย อิทฺธานุภาโว ปุคฺคตสฺส เต อิทฺธา-

นุภาวํ ปสฺสํสามาติ ฯ อถ โข เมณฺฑาทโก คหปติ ปุคฺคํ อานาเปติ
 เตนฺหิ จตุรํคินียา เณฺนํยา นมฺมาลิกํ เวคณํ เทหํติ ฯ อถ โข
 เมณฺฑาทกสฺส คหปติสฺส ปุคฺคโต เอกํเยว สหสฺสํคฺคณิกํ คเหตฺวา
 จตุรํคินียา เณฺนํยา นมฺมาลิกํ เวคณํ อทาสี ฯ น ตาวํ คํ ชัยติ
 ยาวสฺส หคฺคกคา ฯ ทิฏฺฐโงฺ เท คหปติ ปุคฺคตสฺส อิทฺธานุภาโว
 สฺสณฺนิสาเย เท อิทฺธานุภาวํ ปสฺสํสามาติ ฯ อถ โข เมณฺฑาทโก คหปติ
 สฺสณฺนิสํ อานาเปติ เตนฺหิ จตุรํคินียา เณฺนํยา นมฺมาลิกํ ภคฺคํ
 เทหํติ ฯ อถ โข เมณฺฑาทกสฺส คหปติสฺส สฺสณฺนิสา เอกํเยว จตุโทณิกํ
 ปิฏฺฐกํ อุนฺนํสํทิตฺวา จตุรํคินียา เณฺนํยา นมฺมาลิกํ ภคฺคํ อทาสี ฯ
 น ตาวํ คํ ชัยติ ยาว สํ น อญฺจํสาติ ฯ ทิฏฺฐโงฺ เท คหปติ
 สฺสณฺนิสาเย อิทฺธานุภาโว ทาสฺสํส เท อิทฺธานุภาวํ ปสฺสํสามาติ ฯ
 มยํ ฆ โข สํมิ ทาสฺสํส อิทฺธานุภาโว เขตฺเต ปสฺสํสคฺคพฺโพติ ฯ
 อถ คหปติ ทิฏฺฐโงฺ เท ทาสฺสํสปี อิทฺธานุภาโวติ ฯ อถ โข โส
 มหามคฺคโต" จตุรํคินียา เณฺนํยา ปุณฺเทว ราชคหํ ปจฺจาคจฺฉิ เยน
 ราชสา มาคโฆ เณฺนํโย พิมฺพิสาโร เตนฺนํปสฺสํกมิ อุนฺนํสํกมิตฺวา
 รมฺณโย มาคธสฺส เณฺนํยสฺส พิมฺพิสํารสฺส เขตฺตมคฺคํ อารโจะติ ฯ

[๘๕] อถ โข ภควา เวลํถิยํ ยถาภิรหฺนํ วิหริตฺวา เยน
 ภทฺธิยํ เตนฺ จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสฺสํเสน สทฺธิ อจฺฉ-
 เตนฺเสหิ ภิกฺขุสฺสํเตหิ ฯ อถ โข ภควา อุนฺนํพฺพุเพน จาริกํ จรมาโน

๑. อิทํ ปาซคฺคยํ สํหโตปคฺคณเ น ทิสฺสํติ ฯ

เยน ภาททิยํ คทวสริ ๑ คคฺร สฺกํ ภควา ภาททิเย วิหริติ
 ชาตียาวเน ๑ อสฺสโสสฺสึ โข เมณฑกโก คหปติ สมนโน ชตุ
 โภ โคตโม สกฺขปฺปโต สกฺขกฺกตา ปพฺพชฺชิต ภาททิยํ อณฺุปฺปโต
 ภาททิเย วิหริติ ชาตียาวเน คํ โข ปน ภวนฺตํ โคตมํ เขวํ
 กถฺยาโน กิตฺติสฺสทฺโท อพฺภุคฺคโต อิตฺถิํ โส ภควา อรหํ
 สมนฺาสมฺพุทฺโธ วิชฺชาจฺรณสฺมนฺโน สฺสโคโต โลกวิทู อณฺุคฺคโร
 ปุริสทมฺมสํวริ สฺสคฺคา เทวมนุสฺสํานํ พุทฺโธ ภควา โส อิมํ
 โลกํ สเทวํ สมารํ สพุทฺธมํ สสฺสสมณพฺราหฺมณํ ปชฺ สเทว-
 มนุสฺสํ สยํ อภิญฺเญา สจฺฉนิกคฺคา ปเวเทติ โส รมํ เทเสติ
 อาทิกถฺยานํ มชฺเฌกถฺยานํ ปริโยสํานกถฺยานํ สําคํ สพุทฺธชฺรณํ
 เกวตปฺริปฺณณํ ปริสฺสทฺธํ พุทฺธมจฺริยํ ปกาเสติ สําสฺสึ โข ปน
 คถารูปานํ อรหํ ทสฺสํ โหคฺคิติ ๑ อถ โข เมณฑกโก คหปติ
 ภาทฺรานิ ภาทฺรานิ ยานานิ โยชาเปตฺวา ภาทฺร ภาทฺร ยานํ อภิรัฐิตฺวา
 ภาทฺเรหิ ภาทฺเรหิ ยานเหติ ภาทฺธิยา นียฺยาสิ ภควนฺตํ ทสฺสํนาย ๑
 อทฺทสฺสํ โข สมนฺพุทฺธา คิตฺติยา เมณฑกํ คหปติํ ทฺวโร ๑ อากฺขณฺตํ
 ทิสฺวาน เมณฑกํ คหปติํ เจตทวโจ จ กํ ควํ คหปติ คจฺฉตฺติ ๑
 คจฺฉามหํ ภนฺเต สมนํ โคตมํ ทสฺสํนายาติ ๑ กิํ ปน ควํ คหปติ
 กิริยวาโท สมนโน อกิริยวาทํ สมนํ โคตมํ ทสฺสํนาย อฺปสฺส-
 กมิสฺสสฺสึ สมนโน หิ คหปติ โคตโม อกิริยวาโท อกิริยาย
 รมํ เทเสติ เตน ๑ สํวเก วิเนตฺติ ๑ อถ โข เมณฑกสฺส

คหปติสฺส เอตทโหติ นิสฺสํสํ ไซ โส ภควา อรหํ สมนฺมา-
 สมฺพุทฺโธ ภวิสฺสติ ยถายิเม ติตฺติยา อุตฺตมมุตฺติ ยาวติกา
 ยานสฺส ภูมि ยานเน คนฺตุวา ยานา ปจฺจุโรโรหิตฺวา ปตฺติโก
 ว เยน ภควา เตนฺปตฺตํกมิ อุตฺตมมุตฺติวา ภควนฺตํ อภิเวทเหตุวา
 เอกมฺนตํ นิสฺสํ ๑ เอกมฺนตํ นิสฺสนฺสํ ไซ เมณฺฑกสฺส คหปติสฺส
 ภควา อณฺุพฺพุทฺถํ กเถสิ เสยฺยถึทํ ทานกํ ตีตกํ สคฺคกํ
 กามานํ ธาตุนํ โอการํ สํกฺกิตฺสํ เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสิ ๑
 ยथा ภควา อณฺเฑสิ เมณฺฑกํ คหปติํ กตฺตจิตฺตํ มุทฺติจิตฺตํ วินีวรณ-
 จิตฺตํ อุกฺกจจิตฺตํ ปตฺตมฺจจิตฺตํ อถ ยา พุทฺธานํ สํมุกฺกตฺติกา
 ชมฺมเทสนา ตํ ปกาเสติ ทฺวํ สํมุตฺตํ นิโรธํ มคฺคํ ๑ เสยฺยถาปี
 นาม สุตฺตํ วตฺถํ อปคตกาพํ สมนฺเทว รชนํ ปฏิคฺคณฺเอยฺย
 เหวเมว เมณฺฑกสฺส คหปติสฺส คสฺมึเยวาลเเน วิรชํ วิตมถํ ชมฺมจฺจุ
 อุกฺกปาติ ยงฺกิลฺลิจิ สํมุตฺตมฺมํ สพฺพนฺตํ นิโรธชมฺมมฺนติ ๑ อถ ไซ
 เมณฺฑกโก คหปติ ธิฏฺฐชฺมโม ปตฺตชฺมโม วิทิตชฺมโม ปริโยคาพุทฺ-
 ชมฺโม ตินฺนณฺวิจิจิจุโณ วิคตกถํโก เวสฺสารชฺชปคฺโค อปรป-
 ปจฺจุโย สคฺคํ สํสเน ภควนฺตํ เอตทโวจ อภิกฺกนฺตํ ภาณเต
 อภิกฺกนฺตํ ภาณเต เสยฺยถาปี ภาณเต นิกฺกชฺชิตํ วา อุกฺกชฺชเยยฺย
 ปฏิจฺจนฺนํ วา วิวเรยฺย มุพฺพหสฺสํ วา มคฺคํ อจิจิเยยฺย ธนฺชกาเร
 วา เคตปฺปชฺโชตํ ธาเรยฺย จกฺขมฺนโต รูปานิ ทฺวณฺตํติ เหวเมว
 ภควตา อเนกปริยาเยน ชมฺโม ปกาสิโต เสงฺहां ภาณเต ภควนฺตํ

นิโรธมมุตติ ๑ เต ทิฏฐชมฺมา ปตฺตชมฺมา วิทิตชมฺมา ปริโย-
 คาพุทฺธชมฺมา ตินฺนวิจิจฺจนา วิคตกถิกตา เวสํารชฺชปฺปตฺตา อปรปฺ-
 ปจฺจยา ตฺตถุ ตํสเน ภควนฺตํ เอตทโวจํ อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต
 อภิกฺกนฺตํ ภนฺเต เสยฺยถาปํ ภนฺเต นิกฺกชฺชิตํ วา อุกฺกชฺชเยย
 ปฏิจฺจนฺนํ วา จิวเรยฺย มุพฺพหสฺสํ วา มคฺคํ อจฺจิกฺเขยฺย อนฺนกาเร
 วา เถลปฺปชฺชิตํ ชาเรยฺย จกฺขมฺมโต รูปานิ ทกฺขนฺตํติ เอว-
 เมวํ ภควตา อเนกปริยาเยน ชมฺโม ปกาสิโต เอเต มยํ ภนฺเต
 ภควนฺตํ สฺรณํ คจฺฉาม ชมฺมมฺมจ ภิกฺขุสงฺฆมฺมจ อฺปาสํเก โน
 ภควา ชาเรตุ อชฺชตฺตเค ปาณฺเปเต สฺรณํ คเตติ ๑ อถโฆ
 เมณฺฑิกโก คหปติ พุทฺธปฺปมฺมํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺเฑน ชาทนีเยน
 โภชนีเยน สหตฺตา สมนฺตปฺเปตฺวา สมนฺตวาเรตฺวา ภควนฺตํ ภุตฺตาวิ-
 ไอนฺติปตฺตปาณํ เอกมฺมํ นิสฺสํ ๑ เอกมฺมํ นิสฺสินฺโน โฆ เมณฺฑิกโก
 คหปติ ภควนฺตํ เอตทโวจํ ยาว ภนฺเต ภควา ภทฺธิเย จิหฺรติ
 อหํ พุทฺธปฺปมฺมํ ภิกฺขุสงฺฆํ ชฺวภคฺเตนาติ ๑ อถโฆ ภควา
 เมณฺฑิกโก คหปติ ชมฺมิมยา กถาย สมนฺตสฺสํตฺวา สมนฺตปฺเปตฺวา
 สมนฺตเตเชตฺวา สมนฺตปฺหํสํตฺวา อญฺจายาสํหา ปกฺกามิ ๑

[๘๕] อถโฆ ภควา ภทฺธิเย ยถาภินฺตํ จิหฺรติวา เมณฺฑิกโก
 คหปติ อนาปุจฺฉา เยน อญฺจคฺคฺตราโป เตน จาริกํ ปกฺกามิ
 มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สทฺธิ อจฺจมฺมเตสฺสํติ ภิกฺขุสงฺคฺเทติ ๑ อตฺถโสสิ

๔๕] เกสขชกขนุรทํ เมณฑกคหปติวคฺคฺค เมณฑกปรีเวสฺสนา ๓๓๔

โฆ เมณฑโก คหปติ ภควา กิร เยน อญฺจุตฺตฺราโป เคน
จาริกํ ปกฺกนฺโศ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเมณ สทฺธิ อชฺชเมเตเสหิ ภิกฺขุ-
สฺสเทหิติ ๑ อถโฆ เมณฑโก คหปติ ทาเส ๑ กมฺมกเร ๑
อาณานิเปสสิ เคนหิ ภณ พหุ โฉณนํ เติสฺส คณฺฐนํ ขาทนํยํ
สกฺเขตฺถ อโรเปตฺวา อากฺขณฺณ อชฺชเมเตสฺสนิ ๑ โคปาลกสฺสคานิ
อชฺชเมเตสฺสนิ เชนฺธคานิ อาทาย อากฺขณฺณํ ยคฺค ภควนฺตํ
ปสฺสิสฺสํตาม คคฺค ขารุณฺเหณ ชฺเรน โภเชตฺถํตามาคิ ๑ อถโฆ
เมณฑโก คหปติ ภควนฺตํ อญฺจรามคฺเค กนฺดาเร สมนฺภาเวสิ ๑
อถโฆ เมณฑโก คหปติ เยน ภควา เคนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺ-
กมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺนฺตํ อญฺจาสิ ๑ เอกมฺนฺตํ
จฺโศ โฆ เมณฑโก คหปติ ภควนฺตํ เจตทวโจ อธิวาเสตฺถ เม
ภนฺเต ภควา สฺวาทนาย ภคฺคํ สทฺธิ ภิกฺขุสงฺฆเมณาคิ ๑ อธิวาเสสิ
ภควา คฺคณฺหิภาเวน ๑ อถโฆ เมณฑโก คหปติ ภควโศ อธิวาสนํ
วทิตฺวา อญฺจายาสฺนา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา ปทกฺขิณํ กตฺวา
ปกฺกามิ ๑ อถโฆ เมณฑโก คหปติ คสฺสํสา วตฺติยา อจฺจเยน
ปณฺณํ ขาทนํ โภชนํ ปฏฺยทาเปตฺวา ภควโศ กาสํ อโรจาเปสิ
กาโส ภนฺเต นิฏฺฐิตํ ภคฺคณฺติ ๑ อถโฆ ภควา ปุพฺพพนฺหสฺมยํ
นิวาเสตฺวา ปตฺตจฺจวราทาย เยน เมณฑกสฺส คหปติสฺส ปรีเวสฺสนา
เคนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ปณฺณคฺเค อาสเน นิสิตฺติ สทฺธิ
ภิกฺขุสงฺฆเมณ ๑ อถโฆ เมณฑโก คหปติ อชฺชเมเตสฺสนิ โคปาลก-

สดทานิ ชาณาเปติ เตนหิ ภณเ เอกเมกั เหมุ คเหตฺวา เอกเมกัสฺส
 ภิกฺขุโน อูปติฏฺฐถ ชารุญฺเฬน ชีเรน โภเชสฺสํมาติ ฯ อถโ
 เมณฺฑาโก คหปติ พุทฺธปฺปมฺหิ ภิกฺขุสงฺฆิ ปณฺเฑน ชาทนีเยน
 โภชนีเยน สหตุตา สมนฺคปฺเปติ สมนฺปวาเรติ ชารุญฺเฬน ฯ ชีเรน ฯ
 ภิกฺขุ กุกฺกุจฺจายนฺตา ชีริ นปฺปฏิกฺคณฺหนฺติ ฯ ปฏิกฺคณฺหาถ ภิกฺขเว
 ปริภุญฺชถาติ ฯ อถโ เมณฺฑาโก คหปติ พุทฺธปฺปมฺหิ ภิกฺขุสงฺฆิ
 ปณฺเฑน ชาทนีเยน โภชนีเยน สหตุตา สมนฺคปฺเปตฺวา สมนฺปวาเรตฺวา
 ชารุญฺเฬน ฯ ชีเรน ภควนฺตํ ภุตฺวาจิ โอนฺติคปคฺคปานิ เอกมฺหตฺ
 นิสฺสํ ๑ เอกมฺหตฺ นิสฺสินฺโน โว เมณฺฑาโก คหปติ ภควนฺตํ
 เขตฺทโวจ สฺนฺติ ภนฺเต มคฺคา กนฺตารว อปฺโปทกา อปฺปภกฺขา
 น สุกฺรา อปาเถยฺเยน คนฺตุํ สํวฺ ภนฺเต ภควา ภิกฺขุณฺ ปาเถยฺย
 อนฺชานาคฺคิ ๑ อถโ ภควา เมณฺฑาโก คหปติ ชมฺมียา กถาย
 สมนฺทสฺเสตฺวา สมนฺทเปตฺวา สมนฺคเตเชตฺวา สมนฺทสฺเสตฺวา อฏฺฐจฺจา
 ยาสฺนา ปกฺกามิ ๑ อถโ ภควา เขตฺตํ นิทาเน เขตฺตํ
 ปกฺกเรณ ชมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อนฺชานามิ ภิกฺขเว
 ปณฺญจ โครสํ ๑ ชีริ ทธี คกฺกํ นวณฺตํ สปฺม ๑ สฺนฺติ ภิกฺขเว
 มคฺคา กนฺตารว อปฺโปทกา อปฺปภกฺขา น สุกฺรา อปาเถยฺเยน
 คนฺตุ ๑ อนฺชานามิ ภิกฺขเว ปาเถยฺย ปริเยสฺสํ คณฺฑุโต
 คณฺฑุคฺคตฺติเกน มุคฺโค มุคฺคตฺติเกน มาสํ มาสฺตฺติเกน โถณฺ

๑ ส. ปณฺญจโครส ๑

๘๖] เกษขรขุขุขุ เกณียชฎิตวตุ พุทธคุณกถา ๓๒๓

โถณคฺคิเกณ คุโฬ คุพคฺคิเกณ เคถ์ เคถคฺคิเกณ สบปี่ สบปี่คฺคิ-
เกณ ๑ สันติ ภิกฺขเว มนุสฺสา สทฺธา ปสฺสนา เต กบปฺป-
การกานํ หตฺเต หิรณฺยสฺวณฺณ^๑ อุนฺนิภฺวปฺนติ อิมินา ยํ
อยุยสฺส กบปฺปํ คํ เทถาคิ ๑ อุนฺนทานมิ ภิกฺขเว ยํ คโต
กบปฺปํ คํ สาทิกุํ น เทวาทํ ภิกฺขเว เกณจิ ปริยาเยน
ชาตฺรปรชคฺ สาทิตพฺพํ ปริเยสฺสิตพฺพนฺติ วทามํติ ๑

[๘๖] อถ โข ภควา อุนฺนพฺพเพน จาริกํ จรมาโน เยน
อาปณฺ^๒ คทวสฺริ ๑ อสฺสโสสิ โข เกณียो ชฎิตอ สมนฺโน ชตุ
โก โคตโม สกฺยปฺปคฺโค สกฺยกฺกตา ปพฺพชฺชิตอ อาปณฺ อุนฺนปฺปคฺโค
คํ โข ปน ภวณฺทํ โคตมํ เขวํกฺกตฺยาโน กิตฺติสทฺโท อพฺภุคฺคโค
อิตฺปิ โส ภควา อรหํ สมนฺมาสฺมพฺพุโ วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน สกฺโค
โตกฺวิฑฺฐ อุนฺนคฺคโคโร ปุริสทมฺมสํวาริ สคฺคตา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ
ภควา โส อิมํ โลกํ สเทวํ สมารกํ สพฺพรหมํ สสฺสสมณพฺพรหมณฺ
ปจฺ สเทวมนุสฺสํ สยํ อภินฺเวยา สจฺฉนิกคฺวา ปเวเทคิ โส รหมํ
เทเสคิ อาทิกกฺกตฺยานํ มชฺฌนิกกตฺยานํ ปริโยธานกตฺยานํ สาคฺคํ
สพฺพยญฺชนํ เกวตปฺริปฺนณฺ ปริสฺสทฺธํ พฺพรหมจฺริยํ ปกาเสคิ สํช
โข ปน คถารูปานํ อรหํ ทสฺสํ โหคฺคิ ๑ อถ โข เกณียสฺส
ชฎิตสฺส เขตทโหสิ กิณฺหุ โข อหํ สมนฺนสฺส โคตมสฺส หรา-
เปยฺยนฺติ ๑ อถ โข เกณียสฺส ชฎิตสฺส เขตทโหสิ เยปํ โข
๑ ส. หิรณฺเว ๑ ย. หิรณฺณ ๑ ๒ ส. อาปณํ ๑

เม ภวํ โคตโม สฺวาคนาย ภคฺคํ สํหุจิ ภิกฺขุสงฺฆเขมาติ ฯ มหา
 ไช เกณีย ภิกฺขุสงฺฆโฆ อทฺธมเตตฺถานิ ภิกฺขุสงฺคานิ ตวณฺญ
 พฺรหฺมณฺเณสุ อภิปปตฺถโนติ ฯ ทุติยมฺปิ ไช เกณีย ชฎิล
 ภคฺควคฺคํ เขตฺตวโจ กิณฺจาปํ โภ โคตม มหา ภิกฺขุสงฺฆ
 อทฺธมเตตฺถานิ ภิกฺขุสงฺคานิ อหณฺญ พฺรหฺมณฺเณสุ อภิปปตฺถโน
 อธิวาเสตฺถ เม ภวํ โคตโม สฺวาคนาย ภคฺคํ สํหุจิ ภิกฺขุสงฺฆเขมาติ ฯ
 มหา ไช เกณีย ภิกฺขุสงฺฆโฆ อทฺธมเตตฺถานิ ภิกฺขุสงฺคานิ ตวณฺญ
 พฺรหฺมณฺเณสุ อภิปปตฺถโนติ ฯ ทุติยมฺปิ ไช เกณีย ชฎิล
 ภคฺควคฺคํ เขตฺตวโจ กิณฺจาปํ โภ โคตม มหา ภิกฺขุสงฺฆ
 อทฺธมเตตฺถานิ ภิกฺขุสงฺคานิ อหณฺญ พฺรหฺมณฺเณสุ อภิปปตฺถโน
 อธิวาเสตฺถ เม ภวํ โคตโม สฺวาคนาย ภคฺคํ สํหุจิ ภิกฺขุสงฺฆเข
 มาติ ฯ อธิวาเสตฺถิ ภคฺควา ตุนฺหิภาเวณ ฯ อถ ไช เกณีย ชฎิล
 ภคฺควโต อธิวาสนํ วิทิตฺวา อฏฺฐจายาธนา ปกฺกามิ ฯ อถ ไช
 ภคฺควา เขตฺตมํ นิทานเณ เขตฺตมํ ปกรเณ ชมฺมํ กถํ ภคฺควา ภิกฺขุ
 อามนฺเตสฺสิ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐ ปานานิ อมฺพพานํ
 ชมฺพพานํ โจจฺพานํ โมจฺพานํ มรฺุพานํ มุทฺทิกฺพานํ สํวฏฺกพานํ
 สวฏฺกพานํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว สํพฬํ ผลรฺธํ จเปตฺวา ชณฺเณ
 ผลรฺธํ ฯ อนฺุชานามิ ภิกฺขเว สํพฬํ ปคฺคผลรฺธํ จเปตฺวา ปกฺกชากรฺธํ ฯ
 อนฺุชานามิ ภิกฺขเว สํพฬํ ปุပ္ผผลรฺธํ จเปตฺวา มรฺุคฺคปุပ္ผผลรฺธํ ฯ
 อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อฏฺฐนฺุสฺสนฺุติ ฯ อถ ไช เกณีย ชฎิล คตฺถสา

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

[๘๗] อคฺคิหุตฺตมฺวรา ยဉ္ဇဏာ သံသိတီ ဂမုတၢ်လဲ မုခ်
 ရာသာ မုခ် မနုဋ္ဌဓာန် ကိန္တိံ တာကဝါ မုခ်
 ကပုဒုတုဏံ မုခ် အုဂ္ဂဟေ တာဘိအုအု တပတံ မုခ်
 ပုပ္ဖဉ္ဇဉ် တာကပုဒုမာဏံ တံဂ့ၤခါး ဝေ ဃစတံ မုခ်ပုဒိ ၊

ចត្តវិ រាគវា ពេនិយំ ឧទ្ទិទំ វិមាអិ គាតាអិ បុណ្ណិកុត្តវា
ច្បុយាសាស្តវា បុណ្ណាមិ ។

[๔๘] ชลไช ภาควา ฅาปนเน ยถาภินรุตํ วิหริตุวา เขน
 กุณินารว เตน จาริกํ ปกุกามิ มหตา ภิกขุสงฺฆเขน สทฺธิ
 ฅาฏมเตตเตหิ ภิกขุสงฺฆเตหิ ฯ ฅลฺโลสฺสํ ไช โกณินารกา มถฺธา
 ภควา ภิร กุณินารํ ฅาภจฺจติ มหตา ภิกขุสงฺฆเขน สทฺธิ ฅาฏม-
 เตตเตหิ ภิกขุสงฺฆเตหิติ ฯ เต สงฺกมํ ฅกัณฺโฏ โย ภควโต ปจฺจุกฺขมณํ

๔๘] เกษตรกรรมบท โขมถดถดถุ ภควโต ปจจุคฺคมนกรณ ๓๒๕

น กริธฺสฺติ ปณฺจ สฺตานิ ทณฺโฑติ ๑ เตน ไช ปน สฺมเยน
โรโซ มถฺโต ฉายสฺมาโต ฉานนุทสฺส สฺหาโย โหติ ๑ ธถไช
ภควา ธนุพฺพุเพน จาริกํ จรมาโน เยน กุสินารา ตทวธฺริ ๑
โกสินารกา มถฺตา ภควโต ปจจุคฺคมนํ ธกฺสุ ๑ ธถไช โรโซ
มถฺโต ภควโต ปจจุคฺคมนํ กริตุวา เยนายสฺมา ฉานนุโท
เตนุปลฺสงฺกมิ ธุปลฺสงฺกมิตุวา ฉายสฺมนฺตํ ฉานนุทํ ธภิวาเทตุวา
เอกมนฺตํ ธญฺจาสฺมิ ๑ เอกมนฺตํ จิตํ ไช โรโซ มถฺตํ ฉายสฺมา
ฉานนุโท ธेतทวโจ ธุพารํ ไช เตะ ธิทํ ธาธุโส โรโซ ยํ
ตุวํ ภควโต ปจจุคฺคมนํ ธกาสฺสฺติ ๑ นาทํ ฆนฺเต ฉานนุท พหุโก
พฺพุเรน วา ธมฺเมน วา สฺงฺเขน วา ธปฺปํ ฌาตฺตีหิ สฺงฺกโร
กโต โย ภควโต ปจจุคฺคมนํ น กริธฺสฺติ ปณฺจ สฺตานิ
ทณฺโฑติ โส ไช ธหํ ฆนฺเต ฉานนุท ฌาตฺตํ ทณฺจทภยา
ธวํ^๒ ภควโต ปจจุคฺคมนํ ธกาสฺนฺติ ๑ ธถไช ฉายสฺมา ฉานนุโท
ธนฺตฺตมโน ธโหสิ ธกํ หิ นาม โรโซ มถฺโต ธวํ วถฺจฺจฺติ ๑
ธถไช ฉายสฺมา ฉานนุโท เยน ภควา เตนุปลฺสงฺกมิ ธุปลฺสงฺ-
กมิตุวา ภควนฺตํ ธภิวาเทตุวา เอกมนฺตํ นิสฺสฺติ ๑ เอกมนฺตํ นิสฺสินโน
ไช ฉายสฺมา ฉานนุโท ภควนฺตํ ธेतทวโจ ธยํ ฆนฺเต โรโซ
มถฺโต ธภิณฺวาโต ฌาตฺตมนุสฺโส มหิตฺธิโก ไช ปน ธวรูปานํ
ฌาตฺตมนุสฺสํ ธิมฺสฺมิ ธมฺมวินเย ปสาโท สฺสาธุ ฆนฺเต ภควา

๑ ยฺย ส ไช ธหํ ๑ ๒ ส. ยฺย. ธวาทํ ๑

คณา ภโรสุ ยถา โรโซ มถโต อิมสุมิ ชมฺมวินเย ปสฺสเทยฺยาติ ฯ
 น โช คํ อานนฺทํ ทุกฺกัรํ คณาเคน ยถา โรโซ มถโต อิมสุมิ
 ชมฺมวินเย ปสฺสเทยฺยาติ ฯ อถโช ภควา โรโซ มถตํ เมตฺเตน
 จิตฺเตน ฌริตฺวา อญฺญาสาธนา วิหารํ ปาวิสี ฯ อถโช โรโซ
 มถโต ภควโต เมตฺเตน จิตฺเตน อญฺญาโส เสยฺยถาปํ นาม คาวํ
 ตฺรณวณฺณา เอวเมว วิหารเณ วิหารํ ปรีเวเณน ปรีเวณํ
 อุปสงฺกมิตฺวา ภิกฺขุ ปุณฺณติ กหํ นุ โช ภนฺเต เตจฺจหิ โส
 ภควา วิหริติ อรหํ สมนฺมาสมฺพุทฺธโร ทสฺสณฺกามา หิ มยํ คํ
 ภควนฺตํ อรหนฺตํ สมนฺมาสมฺพุทฺธนฺติ ฯ เอตฺตาสุโส โรโซ วิหาโร
 สํวุตฺตวาโร เตน อปฺปสฺสทฺโท อุปสงฺกมิตฺวา อตฺตมาโน อาติหุํ
 ปวิสีตฺวา อุกฺกาสิตฺวา อคฺคหํ อาโกเฆติ วิจฺจิสฺสติ เต ภควา
 ทวารนฺติ ฯ อถโช โรโซ มถโต เยน โส วิหาโร สํวุตฺตวาโร
 เตน อปฺปสฺสทฺโท อุปสงฺกมิตฺวา อตฺตมาโน อาติหุํ ปวิสีตฺวา
 อุกฺกาสิตฺวา อคฺคหํ อาโกเฆติ ฯ วิจฺจโร ภควา ทวารํ ฯ อถโช
 โรโซ มถโต วิหารํ ปวิสีตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหํ
 นิสฺสีติ ฯ เอกมฺหํ นิสฺสินฺสฺส โช โรชสฺส มถตสฺส ภควา
 ชนฺนุพุทฺธิกถํ กเถสี เสยฺยถํ ทานกถํ สํกถํ สคฺคกถํ
 กามานํ อาทึนํว โสการํ สงฺกิเลสํ เนกฺขมฺเม อานิสฺสํ ปกาเสสี ฯ
 ยथा ภควา อญฺญาติ โรโซ มถตํ กถตฺตจิตฺตํ มุทฺตจิตฺตํ วินฺวณ-
 จิตฺตํ อุตฺตมจิตฺตํ ปสฺสณฺนจิตฺตํ อถ ยา พุทฺธานํ สามุกฺกัสีกา

อานนทํ เอตทโวจ อีธ เม ภนุเต อานนท ปฏิปาฐิ อถภนุตตัส
 เอตทโหสิ ยนฺนุนาหํ ภคฺคคฺคํ โอโตเกยฺยํ ยํ ภคฺคคฺเค นาสฺส
 ตํ ปฏฺยยาเทยฺยนฺติ โส โช อหํ ภนุเต อานนท ภคฺคคฺคํ โอโต-
 เกนฺโต เทว นาทุสสํ จาทกฺกํ ปฏฺยจฺจาทนํนํนํ สจฺจํ ภนุเต
 อานนท ปฏฺยยาเทยฺยํ จาทกฺกํ ปฏฺยจฺจาทนํนํนํ ปฏฺยคฺคณฺเอย
 เม ภควาติ ฯ เตนฺนํ โวช ภควนฺตํ ปฏิปฺยจฺจนํนํนํ ๑ อถโช
 อายสฺมา อานนฺโท ภควโต อถมคฺคํ อวโรเจสิ ฯ เตนฺนํ อานนท
 ปฏฺยยาเทยฺยํ ๑ เตนฺนํ โวช ปฏฺยยาเทยฺยํ ๑ อถโช โวช มถฺโถ
 ตสฺสํ วคฺคิยา อจฺจเยน ปหุคฺคํ จาทกฺกํ ปฏฺยจฺจาทนํนํนํ ปฏฺยยา-
 ทาเปตฺวา ภควโต อปฺนนาเมสิ ปฏฺยคฺคณฺหาคฺ เม ภนุเต ภควา
 จาทกฺกํ ปฏฺยจฺจาทนํนํนํ ๑ เตนฺนํ โวช ภิกฺขุณฺํ เทยฺยํ ๑
 ภิกฺขุ กุกฺกุกฺกฺจายนฺตา นปฺปฏฺยคฺคณฺนํ ๑ ปฏฺยคฺคณฺหาท ภิกฺขเว
 ปฏฺยจฺจาทนํ ๑ อถโช โวช มถฺโถ พุทฺธปฺปมฺมํ ภิกฺขุสงฺฆํ
 ปหุเตยฺยํ จาทกฺกํ ๑ ปฏฺยจฺจาทนํนํ ๑ สหคฺคา สหคฺคปฺเปตฺวา
 สหคฺคปฺเปตฺวา ภควนฺตํ โชคฺคคฺคํ โอนํคฺคคฺคปฺปณฺํ เอภนฺนํ นิสฺสํ ๑
 เอภนฺนํ นิสฺสํ โช โวช มถฺโถ ภควา ธมฺมมฺยา กถาย สหคฺค-
 เปตฺวา สหคฺคปฺเปตฺวา สหคฺคคฺเคตฺวา สหคฺคคฺเคตฺวา อจฺจายาธนา
 ปฏฺยกามิ ๑ อถโช ภควา อถสฺมํ นิทาเน อถสฺมํ ปกฺกณ-
 ธมฺมํ กถํ กถวา ภิกฺขุ อานนฺเตสิ อานนฺตํนํนํ ภิกฺขเว สหคฺคคฺค
 จาทกฺกํ สหคฺคคฺค ปฏฺยจฺจาทนํนํ ๑

๘๘] เกณฑ์ชกษนุชกํ อุกุตมปพพิตวคฺคํ ชุรภณฺฑปริหาโร ๑๒๘

[๘๘] อถโฆ ภควา กุสึนารายํ ยถาภิรหฺตํ วิหริตฺวา เยน
อาคฺมา เตน จาริกํ ปกฺกามิ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สฺทฺธิ อชฺฌ-
มเตเสหิ ภิกฺขุสงฺกเถหิ ฯ เตน โฆ ปน สฺมเยน ฅนฺนตโร นหาปิต-
ปฺพุโพ อุกุตมปพพิตโ อาคฺมายํ ปฏิวสฺติ ฯ คสฺสํ เทว ทารกา
โหนติ มนฺชฺกา ปฏฺิภาณเยยฺกา ทกฺขา ปรีโยทาคสฺสิปฺปา สฺเก
อาจริยเก นหาปิตกมฺเม ฯ อสฺสํโส สฺ โฆ สฺ อุกุตมปพพิตโ
ภควา กิร อาคฺมํ อากฺกฺกฺติ มหตา ภิกฺขุสงฺฆเณ สฺทฺธิ อชฺฌ-
มเตเสหิ ภิกฺขุสงฺกเถหิ ฯ อถโฆ สฺ อุกุตมปพพิตโ เต ทารเก
เชตทโวจ ภควา กิร คาคา อาคฺมํ อากฺกฺกฺติ มหตา ภิกฺขุ-
สงฺฆเณ สฺทฺธิ อชฺฌมเตเสหิ ภิกฺขุสงฺกเถหิ คจฺจนฺตํ คฺเมห คาคา
ชุรภณฺฑํ อาทาย นาสฺปิยาจวปเกน ฅนฺนํ ฅนฺนํ อาหิณฺฑาท
โถณฺนํ เตถฺนํ คณฺนํ ชาติถฺนํ สฺหริํ ภควโ อากคสฺสํ
ยาคฺปานํ กิรํสฺมาติ ฯ เหวํ คาคาติ โฆ เต ทารกา คสฺสํ
อุกฺกมปพพิตคสฺสํ ปฏฺิสสฺสนิคฺคา ชุรภณฺฑํ อาทาย นาสฺปิยาจวปเกน
ฅนฺนํ ฅนฺนํ อาหิณฺฑาทนฺติ โถณฺนํ เตถฺนํ คณฺนํ ชาติถฺนํ
สฺหริณฺดา ฯ มนฺธํสา เต ทารเก มนฺชฺเก ปฏฺิภาณเยยฺเก ปสฺสํคฺคา
เยนํ น การาเปคฺคามา เตนํ การาเปนฺติ การาเปคฺคาปํ พหุ
เทนฺติ ฯ อถโฆ เต ทารกา พหุ โถณฺนํ เตถฺนํ คณฺนํ ชาติถฺนํ
ชาติถฺนํ สฺหริํ ฯ อถโฆ ภควา ฅนฺนํพพเพน จาริกํ จรมาโน

๑ สฺหริณฺดา ฯ

เยน ชาตุมา ตทวธริ ๑ ตตุร สฺกํ ภควา ชาตุมาย์ วิหริติ
 ภูถาคาเว ๑ ธถโธ โส อุตฺตมปพฺพชฺชิตฺตํ รตฺติยา อจฺจุเยน
 ปหุตฺติ ยาคุํ ปฏิยาทาเปตฺวา ภควโต อุนฺนาเมสฺส ปฏิคฺคณฺหาตุ
 เม ภนฺเต ภควา ยาคุนฺติ ๑ ชานนฺตาปํ ตถาคตา ปุจฺจนฺติ
 ชานนฺตาปํ น ปุจฺจนฺติ กถํ วิทิตฺวา ปุจฺจนฺติ กถํ วิทิตฺวา
 น ปุจฺจนฺติ อตฺถสฺสเนหิตํ ตถาคตา ปุจฺจนฺติ โน อนตฺถสฺสเนหิตํ
 อนตฺถสฺสเนหิตเ เตจฺจมาโต ตถาคตานํ ๑ ทฺวํหาถาเวหิ พุทฺธา
 ภควนฺโต ภิกฺขุ ปฏิปุจฺจนฺติ ฐมํ วา เทสฺสสฺสํม สํวกานํ
 วา สิกฺขาปทํ ปณฺญาเปสฺสํมาติ ๑ ธถโธ ภควา ตํ อุตฺตมปพฺพชฺชิตํ
 เขตฺทโวจ กุคฺคายํ ภิกฺขุ ยาคฺติ ๑ ธถโธ โส อุตฺตมปพฺพชฺชิตฺตํ
 ภควโต เขตฺตมคฺคํ ชาโรเจสฺส ๑ วิครหิ พุทฺโธ ภควา อนนฺจ-
 นวิกํ โมฆปฺริตฺตํ อนนฺจโลมิกํ อปฺปฏฺฐิรํ อสฺสํมณฺณํ อกปฺปิยํ
 อกรณฺณํ กถํ หิ นาม ตฺวํ โมฆปฺริตฺตํ ปพฺพชฺชิตํ อกปฺปิเย
 สฺมาทเปสฺสสฺสํ เนตํ โมฆปฺริตฺตํ อปฺปสฺสํนํ วา ปสฺสํทาย ๑ เป ๑
 วิครหิตฺวา ฐมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ ชานนฺเตสฺส น ภิกฺขเว
 ปพฺพชฺชิตน อกปฺปิเย สฺมาทเปตฺตพฺพํ โย สฺมาทเปยฺย อปคฺติ
 ทุกฺกฏสฺส น ๑ ภิกฺขเว นหามิเตปฺพเพน จฺรณนํ ปริหริตฺตพฺพํ
 โย ปริหเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํติ ๑

[๘๐] ธถโธ ภควา ชาตุมาย์ ยถาภินฺนํ วิหริตฺวา เยน

๑ ส. กุโธยํ ๑

๘๒] เกตขชกขนุทกํ สงฺฆิกปฺปคฺคตฺถิพชกคา กปฺปิยาภปฺปิยํ ๓๓๓

ธาวตฺถิ เตน จาริกํ ปกฺกามิ ฯ ธอโฆ ภควา ธนุพฺพุเพน
จาริกํ จรมาโน เยน ธาวตฺถิ ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สฺสํ ภควา
ธาวตฺถิยํ วิหริติ เชตวเน อนาถปฺปณฺฑิตสฺส อารามे ฯ เตน โฆ
ปน สมนฺเยน ธาวตฺถิยํ พหุํ ผลชาทนํ ยํ อุตฺตํ โหติ ฯ ธอโฆ
ภิกฺขุณฺโณ เตทโหสิ กิณฺหุ โฆ ภควตา ผลชาทนํ ยํ ธนุญฺเฒา
กํ ธนุญฺเฒาตฺถิ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺส ฯ ธนฺชานามิ
ภิกฺขเว สํพุทฺธํ ผลชาทนํ ยนฺติ ฯ

[๘๑] เตน โฆ ปน สมนฺเยน สงฺฆิกานิ พชานิ ปฺปคฺคตฺถิกาย
ภุมิยา โรปิยนฺติ ปฺปคฺคตฺถิกานิ พชานิ สงฺฆิกาย ภุมิยา โรปิยนฺติ ฯ
ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺส ฯ สงฺฆิกานิ ภิกฺขเว พชานิ ปฺปคฺคตฺถิ-
กาย ภุมิยา โรปิตานิ ภาคํ ทตฺวา ปริภุญฺชิตพฺพานิ ปฺปคฺคตฺถิกานิ
พชานิ สงฺฆิกาย ภุมิยา โรปิตานิ ภาคํ ทตฺวา ปริภุญฺชิตพฺพานํติ ฯ

[๘๒] เตน โฆ ปน สมนฺเยน ภิกฺขุณฺโณ กิธฺมมฺภิกฺขิ กิธฺมมฺภิกฺขิ จานเ
กุกฺกุจฺจํ อปฺปชชติ กิณฺหุ โฆ ภควตา ธนุญฺเฒา กํ ธนุญฺเฒา-
ตฺถิ ฯ ภควโต เอตมตฺถํ อารโจะสฺส ฯ ยํ ภิกฺขเว มยา
อิทํ น กปฺปตฺติ อปฺปฏิกฺขิตํ ตณฺเฏ อภปฺปิยํ ธนุโธเมติ
กปฺปิยํ ปฏีพาทิ ตํ โว น กปฺปติ ยํ ภิกฺขเว มยา อิทํ
น กปฺปตฺติ อปฺปฏิกฺขิตํ ตณฺเฏ กปฺปิยํ ธนุโธเมติ อภปฺปิยํ
ปฏีพาทิ ตํ โว กปฺปติ ยํ ภิกฺขเว มยา อิทํ กปฺปตฺติ
ธนุญฺเฒา ตณฺเฏ อภปฺปิยํ ธนุโธเมติ กปฺปิยํ ปฏีพาทิ ตํ

โว น กบฺปติ ยํ ภิกฺขเว มยา อิทํ กบฺปตฺติ อนนฺตญฺเฒาตํ
คณฺเจะ กบฺปิยํ อนฺตฺโตเมคฺคิ อกบฺปิยํ ปฏฺวิพาหิตํ ตํ โว กบฺปตฺติ ฯ

[๘๓] อถ โข ภิกฺขุณฺโณ เจตทโหสิ กบฺปติ นุ โข ยาวกาทิเกน
ยามกาทิกํ น นุ โข กบฺปติ กบฺปติ นุ โข ยาวกาทิเกน
สํคฺคาหกาทิกํ น นุ โข กบฺปติ กบฺปติ นุ โข ยาวกาทิเกน
ยวชฺชวีกํ น นุ โข กบฺปติ กบฺปติ นุ โข ยามกาทิเกน
สํคฺคาหกาทิกํ น นุ โข กบฺปติ กบฺปติ นุ โข ยามกาทิเกน
ยวชฺชวีกํ น นุ โข กบฺปติ กบฺปติ นุ โข สํคฺคาหกาทิเกน
ยวชฺชวีกํ น นุ โข กบฺปตฺติ ฯ ภควโต เจตมคฺคํ อวโรเจสฺสุ ฯ
ยาวกาทิเกน ภิกฺขเว ยามกาทิกํ ตทหุปฏฺฐิตํ กาทเ กบฺปติ วิกาเต
น กบฺปติ ยาวกาทิเกน ภิกฺขเว สํคฺคาหกาทิกํ ตทหุปฏฺฐิตํ
กาทเ กบฺปติ วิกาเต น กบฺปติ ยาวกาทิเกน ภิกฺขเว ยวชฺชวีกํ
ตทหุปฏฺฐิตํ กาทเ กบฺปติ วิกาเต น กบฺปติ ยามกาทิเกน ภิกฺ-
ขเว สํคฺคาหกาทิกํ ตทหุปฏฺฐิตํ ยามเ กบฺปติ ยามาติกฺกนฺเต
น กบฺปติ ยามกาทิเกน ภิกฺขเว ยวชฺชวีกํ ตทหุปฏฺฐิตํ ยามเ
กบฺปติ ยามาติกฺกนฺเต น กบฺปติ สํคฺคาหกาทิเกน ภิกฺขเว ยว-
ชฺชวีกํ ตทหุปฏฺฐิตํ สํคฺคาหํ กบฺปติ สํคฺคาหาติกฺกนฺเต น กบฺปตฺติ ฯ

ภสฺสชฺชกฺขนฺธํ นิฏฺฐิตํ ฉฏฺฐํ ฯ

อิมมฺหิ ชนฺธเก วคฺคฺสฺส เอภสฺสํ ฉวคฺคฺสฺส ฯ

คตฺถุตฺตทานํ

[๘๔] สํวทเท วิกาเตปี	วสฺส มฺเห ปิฏฺเฐหิ ๑
กสํวเทहि ปณฺณํ ๘	ชตุ โถณํ ๑ ฉกฺกณํ ^๑
จฺจนฺณํ จาติํ มํสํ ๑	อณฺชํ อปฺปัสสํ
อณฺชํ อจฺจุจฺวาปารุคฺคา	สํถากา สํถาโกธํ
ถวิกํ วทฺธกํ ^๒ สํคฺคํ	มฺหุทฺธนิเตถนคฺค ๑
นคฺคกฺกณํ ฐมณฺ ๑	เนคฺคคณฺจํปฺปนคฺควิ
เตถปาเกสฺส มชฺชณฺ ๑	อติฏฺฐิตคฺคํ อพฺภณฺชํ
คฺคมฺพํ เสทํ สํมฺภารณฺ ๑	มหาภงฺโกทกํ คคา
ทกโกฏฺฐํ โถหิตณฺ ๑	วิสาณํ ปาทพฺภณฺชํ
มชฺชํ สคฺคํ ถสํวณฺ ๑	คิตถกฺกกพฺพิกํ
โจถํ สํสํปฺกชฺชณฺ ๑	ฐมสํกฺขริกาย ๑
วณฺเตถ วิกาธายํ ^๓	วิกฺกณฺ ๑ ปฏิกฺคหํ
คฺคํ กโรนฺโต โถฬํ ๑	ชาวํ มุคฺคหรีฏฺกํ
คณฺชา วิเรจฺนณฺเจว	อจฺจุฉากฏฺ ๑ กฺกณฺ
ปฏิจฺจุฉาทนํ ปพฺภารว	ชาวามํ สคฺคคเณ ๑
คฺคํ มุคฺคํ สํจฺจณฺ ๔	สํมปากา ปุณฺาปเจ
ปุณฺาหุณฺวสฺสิ ทฺพภิกฺขเว	ผณฺ ๑ คิตฺตาทนํ

๑ ส. ย. ชตุโถณํ ฉกณํ ๑ ๒ ส. ถวิกํสํวทฺธกํ ๑
 ๓ ย. วิกาสิกํ ๑ ๔ ส. ย. สํจจณฺ ๑

กัจจिनกฺขนฺธกั

[๘๕] เตน สมนฺเนน พุทฺโธ ภควา สํวตฺถิยํ วิหริติ เขตฺตวเน
 อนาถปิ่นฺนิจิตฺถสฺส อารามเ ๑ เตน โห ปน สมนฺเนน ตัสสํมคฺคา
 ปาเจยฺยกา ภิกฺขุ สํพุเพ อารณฺณกา สํพุเพ ปิ่นฺนชาปาติกา สํพุเพ
 ปิ่นฺนกุฎิกา สํพุเพ เคจฺจวิริกา สํวตฺถิ คจฺจนฺตา ภควนฺตํ ทสฺสํนํ
 อุปกฺกขาย วสฺสํปนายิกาย นาสกฺขิํ สํวตฺถิยํ วสฺสํปนายิกํ สมนุ-
 ภาเวตุํ อมฺตรามคฺเค สํเกเต วสฺสํ อุปคจฺฉิํ ๑ เค อุกฺกณ-
 จิตฺรปา วสฺสํ วสฺสํ อาสมนฺเน ว โน ภควา วิหริติ อิตฺโต
 นสฺสํ โยชนสฺสํ น จ มยํ อภาม ภควนฺตํ ทสฺสํนํ ๑
 อถโห เค ภิกฺขุ วสฺสํ อุกฺกา เตมาสจฺเจน กตายนํ ปวารณายนํ
 เทเว วสฺสํนฺเต อุกฺกตํนฺเต อุกฺกจิกฺขตํนฺเต โอบุณฺณเนหิ จิวเรหิ
 กิตฺตฺตฺรปา เยน สํวตฺถิ เขตฺตวณํ อนาถปิ่นฺนิจิตฺถสฺส อารามเ
 เยน ภควา เตนุปสงฺกมิตฺถํ อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมนฺตํ นิสฺสํติํ ๑ อจฺฉินฺนํ โห ปนคํ พุทฺธานํ ภควนฺตานํ
 อากนฺตฺเกหิ ภิกฺขุหิ สํพุทฺธิํ ปญฺธิสฺสโมทิตฺกํ ๑ อถโห ภควา เค ภิกฺขุ
 อेतทโวจ กจฺจิ ภิกฺขเว ชมนฺนํ กจฺจิ ยাপนฺนํ กจฺจิ สมนฺคฺคา
 สมนฺโมทมานา อวิวทมานา นาสกํ วสฺสํ วสฺสํนํ น จ ปิ่นฺนชาเทน
 กิตฺตฺตฺรปาติ ๑ ชมนฺนํ ภควา ยাপนฺนํ ภควา สมนฺคฺคา จ มยํ
 ภาเนต สมนฺโมทมานา อวิวทมานา วสฺสํ วสฺสํนํ น จ ปิ่นฺนชาเทน

กิตติมฺหา อีธ มยฺ ภนฺเต คัสสมฺมตฺตา ปาเชยฺยกา ภิกฺขุ สวคฺคิ
 ฌากฺขณฺนฺตา ภควนฺตํ ทสฺสํนายํ อูปกฺกฺขายํ วสฺสํปนายิกาย นาสกฺ-
 ฆิมฺหา สวคฺคิยํ วสฺสํปนายิกํ สมนฺภาเวตฺถํ ออนุตฺตวณฺณํ สวคฺคิ
 วสฺสํ อูปกฺกฺขณฺนฺตา เต มยฺ ภนฺเต อุกฺกณฺณจิตฺตฺวา วสฺสํ วสฺสํ
 ฌาสฺนฺเน ว โน ภควา จิหฺรติ อิตฺโธ นสฺสุ โยชเนสฺสุ น จ มยฺ
 ตถาภวํ ภควนฺตํ ทสฺสํนายาติ อถโฆ มยฺ ภนฺเต วสฺสํ อุกฺกณ-
 เณนาสฺสจฺเจน กตฺถาย ปวารณาย เทเว วสฺสํนฺเต อุกฺกณฺณกฺเท
 อุกฺกณฺณกฺกฺกฺเต โอกฺกณฺณเนหิ จีวรฺเหหิ กิตฺตฺตฺวา อทฺธานํ ฌากฺคาติ ฯ

[๘๖] อถโฆ ภควา เขตฺถมฺมิ นีทาเน เขตฺถมฺมิ ปกรณฺเน ชมฺมํ
 กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ อานุชานามิ ภิกฺขเว วสฺสํ อุกฺกณ-
 ฌณฺณํ กจฺฉิํ อตุตฺตํ ๑ อตุตฺตกจฺฉินานํ โว ภิกฺขเว ปณฺญํ กปฺปมฺมํ
 สมนฺติ อณามนฺตจฺจาโร อสฺมาทณฺณจฺจาโร คณฺโณชฺฉนํ ยาวทตฺต-
 จีวรํ โย จ ตตฺถ จีวรํปฺปาโท โส เนสฺส ภวิสฺสํคิตฺติ ฯ
 อตุตฺตกจฺฉินานํ โว ภิกฺขเว อิมานิ ปณฺญํ กปฺปมฺมํ ๑ เอวญฺจ
 ปน ภิกฺขเว กจฺฉิํ อตุตฺตํ ๑ พยฺยเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพเพณ
 สจฺจํ ฌาเปตฺถ พุทฺโธ สจฺจํ เม ภนฺเต สจฺจํ อิทํ สจฺจํ
 กจฺฉินฺทสฺสํ อูปปนฺนํ ๑ ยถิ สจฺจํ ปตฺตํกถํ สจฺจํ อิมํ
 กจฺฉินฺทสฺสํ อิตฺตํนฺนามสฺสํ ภิกฺขุโน ททฺธย กจฺฉิํ อตุตฺตํ ๑
 เขตฺถา ฌาคฺคิ ๑ สจฺจํ เม ภนฺเต สจฺจํ อิทํ สจฺจํ กจฺฉินฺทสฺสํ
 อูปปนฺนํ ๑ สจฺจํ อิมํ กจฺฉินฺทสฺสํ อิตฺตํนฺนามสฺสํ ภิกฺขุโน เทติ

กชินิ อตุถวิตุ ๑ ยสฺสํายสฺมโต ชมติ อิมสฺส กชินนุสฺสสฺส อิตถนุ-
นามสฺส ภาฏนุโน ทานํ กชินิ อตุถวิตุ โส คุณฺหสฺส ยสฺส
นภุชมติ โส ภาเสยฺย ๑ ทินฺนํ อิทํ สงฺเขน กชินนุสฺส อิตถนุ-
นามสฺส ภาฏนุโน กชินิ อตุถวิตุ ๑ ชมติ สงฺเขสฺส ตสฺมา คุณฺหํ ๑
เขวเมตํ ชารยามีติ ๑

เขว โส ภาฏนุเว อตุถตํ โหติ กชินิ เขว อนคุดตํ

[๘๗] กถณฺจ ภาฏนุเว อนคุดตํ โหติ กชินิ ๑ น อุตฺถิต-
มคฺเตน อตุถตํ โหติ กชินิ ๑ น โชวณมคฺเตน อตุถตํ โหติ
กชินิ ๑ น จีวรวิจารณมคฺเตน อตุถตํ โหติ กชินิ ๑ น เถท-
ณมคฺเตน อตุถตํ โหติ กชินิ ๑ น พนฺธุณมคฺเตน อตุถตํ โหติ
กชินิ ๑ น โยวฏฺฐิกกรณมคฺเตน อตุถตํ โหติ กชินิ ๑ น กณฺฐส-
กรณมคฺเตน อตุถตํ โหติ กชินิ ๑ น ทฬฺหํกมฺมกรณมคฺเตน
อตุถตํ โหติ กชินิ ๑ น อนฺวาทกรณมคฺเตน อตุถตํ โหติ
กชินิ ๑ น ปริภณฺฑกรณมคฺเตน อตุถตํ โหติ กชินิ ๑ น
โยวฏฺฐเยยฺยกรณมคฺเตน^๑ อตุถตํ โหติ กชินิ ๑ น กมฺพลมทฺท-
ณมคฺเตน อตุถตํ โหติ กชินิ ๑ น นิमितฺตคฺเตน อตุถตํ โหติ
กชินิ ๑ น ปริกถากคฺเตน อตุถตํ โหติ กชินิ ๑ น กุกฺกุคฺเตน
อตุถตํ โหติ กชินิ ๑ น สันนิธิคฺเตน อตุถตํ โหติ กชินิ ๑
น นิธฺสํคฺคิเยน อตุถตํ โหติ กชินิ ๑ น อกปฺปกคฺเตน อตุถตํ โหติ

๑ ส. โยวฏฺฐเยยฺยกรณมคฺเตน ๑

กจัน ๑ น ขณฺณตฺร สงฺฆาฏฐิยา อตุถํ โหติ กจัน ๑ น
 ขณฺณตฺร อตุถราตฺถเกน อตุถํ โหติ กจัน ๑ น ขณฺณตฺร
 อนุตฺรวาตฺถเกน อตุถํ โหติ กจัน ๑ น ขณฺณตฺร ปญฺจเกน วา
 อติเรกปญฺจเกน วา ตทเหว สณฺณินฺเนน สมนฺชาตฺถิกเตน อตุถํ
 โหติ กจัน ๑ น ขณฺณตฺร ปุคฺคตตฺถ อตุถารว อตุถํ โหติ
 กจัน ๑ น สมนฺมา เจว อตุถํ โหติ กจัน ๑ ตณฺเจะ นิสฺสํมฺชฺไช
 อนุโมทติ เอวํ อตุถํ โหติ กจัน ๑ เอวํ ไซ ภิกฺขเว
 อตุถํ โหติ กจัน ๑

[๘๘] กณฺเจะ ภิกฺขเว อตุถํ โหติ กจัน ๑ อหเตน อตุถํ
 โหติ กจัน ๑ อหตกปฺเปน อตุถํ โหติ กจัน ๑ ปิโตติกาย
 อตุถํ โหติ กจัน ๑ ปัสสฺสเกน อตุถํ โหติ กจัน ๑ ปาปณิเกน
 อตุถํ โหติ กจัน ๑ อนิมิตฺตกเตน อตุถํ โหติ กจัน ๑
 อปฺริกถากเตน อตุถํ โหติ กจัน ๑ อกุกฺกเตน อตุถํ โหติ
 กจัน ๑ อสฺสนฺธิกเตน อตุถํ โหติ กจัน ๑ อนิสฺสํคฺคิเยน อตุถํ
 โหติ กจัน ๑ กปฺปกเตน อตุถํ โหติ กจัน ๑ สงฺฆาฏฐิยา
 อตุถํ โหติ กจัน ๑ อตุถราตฺถเกน อตุถํ โหติ กจัน ๑
 อนุตฺรวาตฺถเกน อตุถํ โหติ กจัน ๑ ปญฺจเกน วา อติเรกปญฺจ-
 เกน วา ตทเหว สณฺณินฺเนน สมนฺชาตฺถิกเตน อตุถํ โหติ
 กจัน ๑ ปุคฺคตตฺถ อตุถารว อตุถํ โหติ กจัน ๑ สมนฺมา เจว
 อตุถํ โหติ กจัน ๑ ตณฺเจะ สัมมฺชฺไช อนุโมทติ เอวํ อตุถํ

๓๐๐] กจินกฺขณฺหํ อุกฺกตกจินกกา อฏฺฐ มาติกา ๓๓๘

โหติ กจินํ ๑ เขวํ โห ภิกฺขเว อตฺตตํ โหติ กจินํ ๑

[๘๘] กณฺณจ ภิกฺขเว อุกฺกตํ โหติ กจินํ ๑ อฏฺฐมา ภิกฺขเว มาติกา กจินตฺถ อุกฺกการาย ปกฺกมณฺณติกา นิฏฺฐานฺณติกา สณฺนิฏฺฐานฺณติกา นาสณฺณติกา สวณฺณติกา ชาลวาทจฺฉติกา สํมาติกฺกณฺณติกา สหฺอุการาติ ๑

[๓๐๐] ภิกฺขุ อตฺตตกจฺฉิโน กตจฺฉิโร อาทาย ปกฺกมตฺติ น ปจฺเจตฺถตฺถนฺติ ๑ ตตฺถ ภิกฺขุโน ปกฺกมณฺณติโก กจินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตตกจฺฉิโน จฺฉิโร อาทาย ปกฺกมตฺติ ๑ ตตฺถ พหิสํมคตตฺถ เขวํ โหติ อีเชวิมํ จฺฉิโร การตฺถํ น ปจฺเจตฺถตฺถนฺติ ๑ โสํ คํ จฺฉิโร การตฺติ ๑ ตตฺถ ภิกฺขุโน นิฏฺฐานฺณติโก กจินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตตกจฺฉิโน จฺฉิโร อาทาย ปกฺกมตฺติ ๑ ตตฺถ พหิสํมคตตฺถ เขวํ โหติ เนวิมํ จฺฉิโร การตฺถํ น ปจฺเจตฺถตฺถนฺติ ๑ ตตฺถ ภิกฺขุโน สณฺนิฏฺฐานฺณติโก กจินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตตกจฺฉิโน จฺฉิโร อาทาย ปกฺกมตฺติ ๑ ตตฺถ พหิสํมคตตฺถ เขวํ โหติ อีเชวิมํ จฺฉิโร การตฺถํ น ปจฺเจตฺถตฺถนฺติ ๑ โสํ คํ จฺฉิโร การตฺติ ๑ ตตฺถ คํ จฺฉิโร กยิรฺมานํ นตฺถตฺติ ๑ ตตฺถ ภิกฺขุโน นาสณฺณติโก กจินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตตกจฺฉิโน จฺฉิโร อาทาย ปกฺกมตฺติ ปจฺเจตฺถตฺถนฺติ ๑ โสํ พหิสํมคโต คํ จฺฉิโร การตฺติ ๑ โสํ กตจฺฉิโร สฺสณฺนาติ อุกฺกตํ กิร ตตฺถํ ชาวาเส กจินฺนุทฺติ ๑ ตตฺถ ภิกฺขุโน สวณฺณติโก กจินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺตตกจฺฉิโน จฺฉิโร อาทาย ปกฺกมตฺติ ปจฺเจตฺถ-

สนธิ ๑ ไส พหิสัมคโต คัม จีวรํ การเวติ ๑ ไส กตจีวโร
 ปจุเจตฺถํ ปจุเจตฺถํสนฺธิ พหิทฺธา กจฺญนุทฺธารํ จิตฺตนาเมติ ๑ คตฺถํ
 ภิกฺขุโน สํมาติฏฺฐนฺติโก กจฺญนุทฺธารो ๑ ภิกฺขุ อตฺตคกจฺจโน จีวรํ
 อาทาย ปกฺกมตฺติ ปจุเจตฺถํสนฺธิ ๑ ไส พหิสัมคโต คัม จีวรํ
 การเวติ ๑ ไส กตจีวโร ปจุเจตฺถํ ปจุเจตฺถํสนฺธิ สมนุญฺญาติ
 กจฺญนุทฺธารํ ๑ คตฺถํ ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจฺญนุทฺธารो ๑

आतयात्तत्तकं निवृजितं पञ्चमं १

[๓๐๑] ภิกฺขุ อตฺตคกจฺจโน กตจีวรํ สํมาทาย ปกฺกมตฺติ น
 ปจุเจตฺถํสนฺธิ ๑ คตฺถํ ภิกฺขุโน ปกฺกมณฺณตฺติโก กจฺญนุทฺธารो ๑
 ภิกฺขุ อตฺตคกจฺจโน จีวรํ สํมาทาย ปกฺกมตฺติ ๑ คตฺถํ พหิสัมคตฺถํ
 เขวํ โหติ อีเขวิมํ จีวรํ การเวตฺถํ น ปจุเจตฺถํสนฺธิ ๑ ไส คัม
 จีวรํ การเวติ ๑ คตฺถํ ภิกฺขุโน นิวฺจฺจานนฺติโก กจฺญนุทฺธารो ๑
 ภิกฺขุ อตฺตคกจฺจโน จีวรํ สํมาทาย ปกฺกมตฺติ ๑ คตฺถํ พหิสัมคตฺถํ
 เขวํ โหติ เขวิมํ จีวรํ การเวตฺถํ น ปจุเจตฺถํสนฺธิ ๑ คตฺถํ
 ภิกฺขุโน สมนุญฺจฺจานนฺติโก กจฺญนุทฺธารो ๑ ภิกฺขุ อตฺตคกจฺจโน
 จีวรํ สํมาทาย ปกฺกมตฺติ ๑ คตฺถํ พหิสัมคตฺถํ เขวํ โหติ อีเขวิมํ
 จีวรํ การเวตฺถํ น ปจุเจตฺถํสนฺธิ ๑ ไส คัม จีวรํ การเวติ ๑ คตฺถํ
 ภิกฺขุโน คัม จีวรํ กยิรมาณํ นตฺถตฺติ ๑ คตฺถํ ภิกฺขุโน นาสนฺนตฺติโก
 กจฺญนุทฺธารो ๑ ภิกฺขุ อตฺตคกจฺจโน จีวรํ สํมาทาย ปกฺกมตฺติ
 ปจุเจตฺถํสนฺธิ ๑ ไส พหิสัมคโต คัม จีวรํ การเวติ ๑ ไส กตจีวโร

ตฺถนาติ อพุกํ กิร ตสฺมี อวาเส กชินนุติ ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน
 สวณนุติโก กชินนุทธารโ ๑ ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน จีวรํ สมาทาย
 ปกฺกมติ ปจุเจตฺตฺตฺตฺต ๑ โส พหิสํมคโต ตํ จีวรํ กาวเรติ ๑
 โส กตจฺจวโร ปจุเจตฺตฺตฺต ปจุเจตฺตฺตฺต พหิทฺธา กชินนุทธารํ วัติ-
 นามะติ ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน สํมาติภกฺกนุติโก กชินนุทธารโ ๑ ภิกฺขุ
 อตฺตคกจีโน จีวรํ สมาทาย ปกฺกมติ ปจุเจตฺตฺตฺต ๑ โส พหิ-
 สํมคโต ตํ จีวรํ กาวเรติ ๑ โส กตจฺจวโร ปจุเจตฺตฺตฺต ปจุเจตฺตฺตฺต
 สมนุทฺตนาติ กชินนุทธารํ ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กชินนุทธารโ ๑
 สมาทายตฺตคกํ นิฏฺฐิตํ ทฺธิยํ ๑

[๑๐๒] ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปคตจฺจวโร อาทาย ปกฺกมติ ๑
 ตสฺส พหิสํมคตสฺส เขวํ โหติ อีเรวิมํ จีวรํ กาวเรตฺตํ น
 ปจุเจตฺตฺตฺต ๑ โส ตํ จีวรํ กาวเรติ ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐา-
 นนุติโก กชินนุทธารโ ๑ ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปคตจฺจวโร อาทาย
 ปกฺกมติ ๑ ตสฺส พหิสํมคตสฺส เขวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ กาวเรตฺตํ
 น ปจุเจตฺตฺต ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน สมนิฏฺฐานนุติโก กชินนุทธารโ ๑
 ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปคตจฺจวโร อาทาย ปกฺกมติ ๑ ตสฺส พหิ-
 สํมคตสฺส เขวํ โหติ อีเรวิมํ จีวรํ กาวเรตฺตํ น ปจุเจตฺตฺต ๑
 โส ตํ จีวรํ กาวเรติ ๑ ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรमानํ นตฺตติ ๑ ตสฺส
 ภิกฺขุโน นาสวณนุติโก กชินนุทธารโ ๑ ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน วิปฺปคต-
 จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ ปจุเจตฺตฺต ๑ โส พหิสํมคโต ตํ

จีวร สมာทนาย ปกุกมตติ ปจุเจตฺตฺสนฺหิตี ๑ ไส พหิสัมคโต ตํ
 จีวรํ กาวเรติ ๑ ไส กตจิวโร สฺตฺนาติ อุกฺกมํ กิร คตฺตํ อวาทေ
 กจฺฉินฺนํ ๑ คตฺตํ ภิกฺขุโน สวณฺนํ ๑ กจฺฉินฺนํ ๑ ภิกฺขุ
 อตฺตคกจฺฉิโน วิปฺปกตจิวรํ สมာทนาย ปกุกมตติ ปจุเจตฺตฺสนฺหิตี ๑ ไส
 พหิสัมคโต ตํ จีวรํ กาวเรติ ๑ ไส กตจิวโร ปจุเจตฺตํ ปจุเจตฺ-
 ตฺสนฺหิตี พหิทฺธา กจฺฉินฺนํ วิตฺตินาเมติ ๑ คตฺตํ ภิกฺขุโน สฺมาติภฺกฺกนํ ๑
 กจฺฉินฺนํ ๑ ภิกฺขุ อตฺตคกจฺฉิโน วิปฺปกตจิวรํ สมာทนาย ปกุกมตติ
 ปจุเจตฺตฺสนฺหิตี ๑ ไส พหิสัมคโต ตํ จีวรํ กาวเรติ ๑ ไส กตจิวโร
 ปจุเจตฺตํ ปจุเจตฺตฺสนฺหิตี สมนุณฺนาติ กจฺฉินฺนํ ๑ คตฺตํ ภิกฺขุโน
 สห ภิกฺขุหิ กจฺฉินฺนํ ๑

[๓๐๕] ภิกขุ อตฺตตคจีโน จีวรํ อาพาทย ปฏกมตฺติ ฯ ตสฺส
 พหิสัมมคตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ กาเรสุตฺตํ น ปจุเจตฺตํนุติ ฯ
 โส ตํ จีวรํ กาเรติ ฯ ตสฺส ภิกขุโน นิฏฺฐานนุติโก กจฺนิหุชฺชาโร ฯ
 ภิกขุ อตฺตตคจีโน จีวรํ อาพาทย ปฏกมตฺติ ฯ ตสฺส พหิสัมมคตสฺส
 เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ กาเรสุตฺตํ น ปจุเจตฺตํนุติ ฯ ตสฺส
 ภิกขุโน สนนฺนิฏฺฐานนุติโก กจฺนิหุชฺชาโร ฯ ภิกขุ อตฺตตคจีโน
 จีวรํ อาพาทย ปฏกมตฺติ ฯ ตสฺส พหิสัมมคตสฺส เอวํ โหติ อีเชวิมํ
 จีวรํ กาเรสุตฺตํ น ปจุเจตฺตํนุติ ฯ โส ตํ จีวรํ กาเรติ ฯ ตสฺส
 ตํ จีวรํ กยิรमानํ นตฺตติ ฯ ตสฺส ภิกขุโน นาสนนฺนิฏฺฐานนุติโก กจฺนิหุชฺชาโร ฯ

[๑๐๕] ภิกขุ อตุลคกจีโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตฺติ น ปจฺเจตฺต-
 ญฺญตฺติ ฯ ๑ คตฺถํ พหิสํสกตฺถํ เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การเว-
 ตฺตญฺญตฺติ ฯ ๑ โส คํ จีวรํ การเวติ ฯ ๑ คตฺถํ ภิกขุโน นิฏฺฐาณญฺญตฺติโก
 กจฺจิทฺตญฺญาโร ฯ ๑ ภิกขุ อตุลคกจีโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตฺติ น
 ปจฺเจตฺตญฺญตฺติ ฯ ๑ คตฺถํ พหิสํสกตฺถํ เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ
 การเวตฺตญฺญตฺติ ฯ ๑ คตฺถํ ภิกขุโน สมนิฏฺฐาณญฺญตฺติโก กจฺจิทฺตญฺญาโร ฯ
 ๑ ภิกขุ อตุลคกจีโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตฺติ น ปจฺเจตฺตญฺญตฺติ ฯ
 ๑ คตฺถํ พหิสํสกตฺถํ เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การเวตฺตญฺญตฺติ ฯ ๑ โส
 คํ จีวรํ การเวติ ฯ ๑ คตฺถํ คํ จีวรํ กยิรมาณํ นตฺถตฺติ ฯ ๑ คตฺถํ
 ภิกขุโน นาสณญฺญตฺติโก กจฺจิทฺตญฺญาโร ฯ ๑

[๑๐๖] ภิกขุ อตุลคกจีโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตฺติ อนนฺธิจฺเจเตน
 เวนตฺถํ โหติ ปจฺเจตฺตญฺญตฺติ น ปนตฺถํ โหติ น ปจฺเจตฺตญฺญตฺติ ฯ
 ๑ คตฺถํ พหิสํสกตฺถํ เอวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การเวตฺถํ น
 ปจฺเจตฺตญฺญตฺติ ฯ ๑ โส คํ จีวรํ การเวติ ฯ ๑ คตฺถํ ภิกขุโน นิฏฺฐาณญฺญตฺติโก
 กจฺจิทฺตญฺญาโร ฯ ๑ ภิกขุ อตุลคกจีโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตฺติ
 อนนฺธิจฺเจเตน เวนตฺถํ โหติ ปจฺเจตฺตญฺญตฺติ น ปนตฺถํ โหติ
 น ปจฺเจตฺตญฺญตฺติ ฯ ๑ คตฺถํ พหิสํสกตฺถํ เอวํ โหติ เนวิมํ จีวรํ
 การเวตฺถํ น ปจฺเจตฺตญฺญตฺติ ฯ ๑ คตฺถํ ภิกขุโน สมนิฏฺฐาณญฺญตฺติโก
 กจฺจิทฺตญฺญาโร ฯ ๑ ภิกขุ อตุลคกจีโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตฺติ
 อนนฺธิจฺเจเตน เวนตฺถํ โหติ ปจฺเจตฺตญฺญตฺติ น ปนตฺถํ โหติ

[๓๐๗] ภิกขุ อตฺตกคจีโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตฺติ ปจฺเจส-
 สฺสํ ๑ ศฺลสฺสํ พหิสฺสํคศฺลสฺสํ เอวํ โหติ อีเรวํ จีวรํ การสฺสํ
 น ปจฺเจสฺสํ ๑ สฺสํ ตํ จีวรํ การตฺติ ๑ ศฺลสฺสํ ภิกขุโน นินฺนุจฺจานนฺตฺติโก
 กจฺินุทฺธวโร ๑ ภิกขุ อตฺตกคจีโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตฺติ
 ปจฺเจสฺสํ ๑ ศฺลสฺสํ พหิสฺสํคศฺลสฺสํ เอวํ โหติ เอวํ จีวรํ
 การสฺสํ น ปจฺเจสฺสํ ๑ ศฺลสฺสํ ภิกขุโน สฺนนิฺนุจฺจานนฺตฺติโก
 กจฺินุทฺธวโร ๑ ภิกขุ อตฺตกคจีโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตฺติ
 ปจฺเจสฺสํ ๑ ศฺลสฺสํ พหิสฺสํคศฺลสฺสํ เอวํ โหติ อีเรวํ จีวรํ
 การสฺสํ น ปจฺเจสฺสํ ๑ สฺสํ ตํ จีวรํ การตฺติ ๑ ศฺลสฺสํ ตํ
 จีวรํ กยิรมาํ นสฺสํ ๑ ศฺลสฺสํ ภิกขุโน นาสฺนนฺตฺติโก กจฺินุทฺธวโร ๑
 ภิกขุ อตฺตกคจีโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตฺติ ปจฺเจสฺสํ ๑
 สฺสํ พหิสฺสํคตฺติ ตํ จีวรํ การตฺติ ๑ สฺสํ กตจฺีวรํ สฺสํ
 อพฺพทํ กิร ศฺลสฺสํ อาวาทํ กจฺินนฺตฺติ ๑ ศฺลสฺสํ ภิกขุโน สฺวณนฺตฺติโก
 กจฺินุทฺธวโร ๑ ภิกขุ อตฺตกคจีโน จีวรํ อาทาย ปกฺกมตฺติ
 ปจฺเจสฺสํ ๑ สฺสํ พหิสฺสํคตฺติ ตํ จีวรํ การตฺติ ๑ สฺสํ กตจฺีวรํ
 ปจฺเจสฺสํ ปจฺเจสฺสํ พหิทฺธวโร กจฺินุทฺธวโร วิตฺติณามตฺติ ๑ ศฺลสฺสํ
 ภิกขุโน สฺมาตฺติกนฺตฺติโก กจฺินุทฺธวโร ๑ ภิกขุ อตฺตกคจีโน จีวรํ

ชาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตํ ๑ โส พหิสํสคฺโค ตํ จีวรํ
การเวติ ๑ โส กตจฺจโร ปจฺเจตฺตํ ปจฺเจตฺตํ สมนุณฺณํ
กจฺจิทฺถาโร ๑ คตฺตํ ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจฺจิทฺถาโร ๑

[๑๐๘] ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน จีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ๑ (ชาทาย-
วารสฺสทิสฺส เหวํ วิตุถาเรตพฺพํ ๑) ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน วิปฺปกตจฺจโร
ชาทาย ปกฺกมฺติ ๑ คตฺตํ พหิสํสคตฺตํ เหวํ โหติ อีริณฺณํ
จีวรํ การเวตฺตํ น ปจฺเจตฺตํ ๑ โส ตํ จีวรํ การเวติ ๑
คตฺตํ ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กจฺจิทฺถาโร ๑ (สฺมาทายวารสฺสทิสฺส
เหวํ วิตุถาเรตพฺพํ ๑)

[๑๐๙] ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน วิปฺปกตจฺจโร สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ๑
คตฺตํ พหิสํสคตฺตํ เหวํ โหติ อีริณฺณํ จีวรํ การเวตฺตํ น
ปจฺเจตฺตํ ๑ โส ตํ จีวรํ การเวติ ๑ คตฺตํ ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก
กจฺจิทฺถาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน วิปฺปกตจฺจโร สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ๑
คตฺตํ พหิสํสคตฺตํ เหวํ โหติ เณวณฺณํ จีวรํ การเวตฺตํ น
ปจฺเจตฺตํ ๑ คตฺตํ ภิกฺขุโน สมนิฏฺฐานนฺติโก กจฺจิทฺถาโร ๑
ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน วิปฺปกตจฺจโร สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ๑ คตฺตํ
พหิสํสคตฺตํ เหวํ โหติ อีริณฺณํ จีวรํ การเวตฺตํ น ปจฺเจตฺตํ ๑
โส ตํ จีวรํ การเวติ ๑ คตฺตํ ตํ จีวรํ กยิรมาณํ นตฺตํ ๑ คตฺตํ
ภิกฺขุโน นาสนฺติโก กจฺจิทฺถาโร ๑

[๑๑๐] ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน วิปฺปกตจฺจโร สฺมาทาย ปกฺกมฺติ

๑๑๑] กจันนุชนุชกํ อพฺพกตจันนุชกตา นิฏฺฐาณนุติกาติกจันนุชธาโร ๑๔๗

น ปจฺเจตฺถนุติ ๑ คตฺถํ พหิสํมคตฺถํ เขวํ โหติ อีhevim จีวรํ
การเวตฺถนุติ ๑ โสํ ตํ จีวรํ การเวติ ๑ คตฺถํ ภิกฺขุโน นิฏฺฐาณนุติโก
กจันนุชธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน วิปฺปกตจีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมตฺติ
น ปจฺเจตฺถนุติ ๑ คตฺถํ พหิสํมคตฺถํ เขวํ โหติ เนvim จีวรํ
การเวตฺถนุติ ๑ คตฺถํ ภิกฺขุโน สฺมนิฏฺฐาณนุติโก กจันนุชธาโร ๑
ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน วิปฺปกตจีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมตฺติ น ปจฺเจตฺ-
ถนุติ ๑ คตฺถํ พหิสํมคตฺถํ เขวํ โหติ อีhevim จีวรํ การเวตฺถนุติ ๑
โสํ ตํ จีวรํ การเวติ ๑ คตฺถํ ตํ จีวรํ กยิรมาณํ นตฺถติ ๑ คตฺถํ
ภิกฺขุโน นาสฺนนุติโก กจันนุชธาโร ๑

[๑๑๑] ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน วิปฺปกตจีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมตฺติ
อนนฺธิจฺเจเคน เนวตฺถํ โหติ ปจฺเจตฺถนุติ น ปนตฺถํ โหติ
น ปจฺเจตฺถนุติ ๑ คตฺถํ พหิสํมคตฺถํ เขวํ โหติ อีhevim จีวรํ
การเวตฺถํ น ปจฺเจตฺถนุติ ๑ โสํ ตํ จีวรํ การเวติ ๑ คตฺถํ
ภิกฺขุโน นิฏฺฐาณนุติโก กจันนุชธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน วิปฺปกต-
จีวรํ สฺมาทาย ปกฺกมตฺติ อนนฺธิจฺเจเคน เนวตฺถํ โหติ ปจฺเจตฺถนุติ
น ปนตฺถํ โหติ น ปจฺเจตฺถนุติ ๑ คตฺถํ พหิสํมคตฺถํ เขวํ
โหติ เนvim จีวรํ การเวตฺถํ น ปจฺเจตฺถนุติ ๑ คตฺถํ ภิกฺขุโน
สฺมนิฏฺฐาณนุติโก กจันนุชธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน วิปฺปกตจีวรํ
สฺมาทาย ปกฺกมตฺติ อนนฺธิจฺเจเคน เนวตฺถํ โหติ ปจฺเจตฺถนุติ
น ปนตฺถํ โหติ น ปจฺเจตฺถนุติ ๑ คตฺถํ พหิสํมคตฺถํ เขวํ

โหติ อีเฬมิ จัวรร กาเรตฺถํ น ปจุเจตฺถํนฺติ ฯ โส ตํ จัวรร
กาเรติ ฯ ตสฺส ตํ จัวรร กยิรมานํ นตฺถติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน
นาถนฺติโก กจฺินุทฺธาโร ฯ

[๑๑๒] ภิกฺขุ อตฺตคกจฺิโน วิปฺปกตจัวรรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ
ปจุเจตฺถํนฺติ ฯ ตสฺส พหิสฺมคตสฺส เอวํ โหติ อีเฬมิ จัวรร
กาเรตฺถํ น ปจุเจตฺถํนฺติ ฯ โส ตํ จัวรร กาเรติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน นิฏฺจานนฺติโก กจฺินุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺตคกจฺิโน วิปฺ-
ปกตจัวรรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ปจุเจตฺถํนฺติ ฯ ตสฺส พหิสฺม-
คตสฺส เอวํ โหติ เฬมิ จัวรร กาเรตฺถํ น ปจุเจตฺถํนฺติ ฯ ตสฺส
ภิกฺขุโน สฺนนิฏฺจานนฺติโก กจฺินุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺตคกจฺิโน
วิปฺปกตจัวรรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ปจุเจตฺถํนฺติ ฯ ตสฺส พหิสฺม-
คตสฺส เอวํ โหติ อีเฬมิ จัวรร กาเรตฺถํ น ปจุเจตฺถํนฺติ ฯ
โส ตํ จัวรร กาเรติ ฯ ตสฺส ตํ จัวรร กยิรมานํ นตฺถติ ฯ
ตสฺส ภิกฺขุโน นาถนฺติโก กจฺินุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺตคกจฺิโน
วิปฺปกตจัวรรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ปจุเจตฺถํนฺติ ฯ โส พหิสฺมคโต
ตํ จัวรร กาเรติ ฯ โส กตจัวรรํ สฺนนาติ อุกฺกตํ กิร ตตฺถมํ
อาวาเส กจฺินนฺติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน สฺวณนฺติโก กจฺินุทฺธาโร ฯ
ภิกฺขุ อตฺตคกจฺิโน วิปฺปกตจัวรรํ สฺมาทาย ปกฺกมฺติ ปจุเจตฺถํนฺติ ฯ
โส พหิสฺมคโต ตํ จัวรร กาเรติ ฯ โส กตจัวรรํ ปจุเจตฺถํ
ปจุเจตฺถํนฺติ พหิทฺธา กจฺินุทฺธารํ วตฺติมาเมติ ฯ ตสฺส ภิกฺขุโน

๑๓๓] กจินกขนุชกํ อพุกตกจिनกกา นิฏฺขานนุติกาทิกจिनฺทุชาโร ๑๔๘

สํมาติกฺกนุติโก กจिनฺทุชาโร ๑ ภิက္ขุ อคฺคตกจिโน วิปฺปกตจิวํ
ธมาทาย ปกฺกมฺติ ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑ โส พหิสํมคโต ตํ จิวํ
การฺติ ๑ โส กตจิวโร ปจฺเจตฺตํ ปจฺเจตฺตฺนฺติ สมนฺภูนาติ
กจिनฺทุชาโร ๑ ตสฺส ภิက္ขุโน สห ภิက္ขุหิ กจिनฺทุชาโร ๑

อาทายภาณวารํ นิฏฺขิจํ ๑

[๑๓๓] ภิက္ขุ อคฺคตกจิโน จิวราธาย ปกฺกมฺติ ๑ โส พหิสํ-
มคโต ตํ จิวราธํ ปยฺรฺปาสติ อนาคตาย ฌภาติ อาธาย น ฌภาติ ๑
ตสฺส เอวํ โหติ อีเชวํ จิวํ การฺตสฺสํ น ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑
โส ตํ จิวํ การฺติ ๑ ตสฺส ภิက္ขุโน นิฏฺขานนุติโก กจिनฺทุชาโร ๑
ภิက္ขุ อคฺคตกจิโน จิวราธาย ปกฺกมฺติ ๑ โส พหิสํมคโต ตํ
จิวราธํ ปยฺรฺปาสติ อนาคตาย ฌภาติ อาธาย น ฌภาติ ๑ ตสฺส
เอวํ โหติ เณวํ จิวํ การฺตสฺสํ น ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑ ตสฺส
ภิက္ขุโน สมนิฏฺขานนุติโก กจिनฺทุชาโร ๑ ภิက္ขุ อคฺคตกจิโน
จิวราธาย ปกฺกมฺติ ๑ โส พหิสํมคโต ตํ จิวราธํ ปยฺรฺปาสติ
อนาคตาย ฌภาติ อาธาย น ฌภาติ ๑ ตสฺส เอวํ โหติ อีเชวํ
จิวํ การฺตสฺสํ น ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑ โส ตํ จิวํ การฺติ ๑
ตสฺส ตํ จิวํ กยิรฺมานํ นสฺสติ ๑ ตสฺส ภิက္ขุโน นาสนฺนุติโก
กจिनฺทุชาโร ๑ ภิက္ขุ อคฺคตกจิโน จิวราธาย ปกฺกมฺติ ๑ ตสฺส
พหิสํมคตสฺส เอวํ โหติ อีเชวํ จิวราธํ ปยฺรฺปาสิตสฺสํ น
ปจฺเจตฺตฺนฺติ ๑ โส ตํ จิวราธํ ปยฺรฺปาสติ ๑ ตสฺส ธา จิวราธา

อุปัชฌายติ ๑ ศุสฺส ภิกฺขุโน อาธาวะเจติโก กชินฺทุทธารโ ๑

[๑๑๔] ภิกฺขุ อคฺคตคกจีโน จีวรธาย ปกฺกมตฺติ น ปจฺเจตฺตํ
 ๑ โส พหิสฺสํคโต ตํ จีวรํ ปยิรฺุปาสติ ๑ ธาธาย ธมฺม
 ๑ ศุสฺส เอวํ โหติ อธิวํ จีวรํ กาวเรตฺตํ ๑
 โส ตํ จีวรํ กาวเรติ ๑ ศุสฺส ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กชินฺทุทธารโ ๑
 ภิกฺขุ อคฺคตคกจีโน จีวรธาย ปกฺกมตฺติ น ปจฺเจตฺตํ ๑ โส
 พหิสฺสํคโต ตํ จีวรํ ปยิรฺุปาสติ ๑ ธาธาย ธมฺม ๑ ศุสฺส
 เอวํ โหติ เณวํ จีวรํ กาวเรตฺตํ ๑ ศุสฺส
 ภิกฺขุโน สนิฏฺฐานนฺติโก กชินฺทุทธารโ ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคกจีโน
 จีวรธาย ปกฺกมตฺติ น ปจฺเจตฺตํ ๑ โส พหิสฺสํคโต ตํ
 จีวรํ ปยิรฺุปาสติ ๑ ธาธาย ธมฺม ๑ ศุสฺส
 เอวํ โหติ อธิวํ จีวรํ กาวเรตฺตํ ๑ โส ตํ จีวรํ กาวเรติ ๑
 ศุสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ นตฺตํ ๑ ศุสฺส ภิกฺขุโน นานนฺติโก
 กชินฺทุทธารโ ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคกจีโน จีวรธาย ปกฺกมตฺติ น
 ปจฺเจตฺตํ ๑ ศุสฺส พหิสฺสํคตฺตํ เอวํ โหติ อธิวํ จีวรํ
 ปยิรฺุปาสติ ๑ โส ตํ จีวรํ ปยิรฺุปาสติ ๑ ศุสฺส ธา จีวรธ
 อุปัชฌายติ ๑ ศุสฺส ภิกฺขุโน อาธาวะเจติโก กชินฺทุทธารโ ๑

[๑๑๕] ภิกฺขุ อคฺคตคกจีโน จีวรธาย ปกฺกมตฺติ อนนฺตํ
 ๑ โส ปจฺเจตฺตํ น ปนตฺตํ โหติ น ปจฺเจตฺตํ ๑
 โส พหิสฺสํคโต ตํ จีวรํ ปยิรฺุปาสติ ๑ ธาธาย ธมฺม ๑

๑๓๖] กฉินกขมฺหํ อพฺพคกฉินกถา นิฏฺฐาณนฺติกาทิกฉินฺนุทฺธาโร ๑๕๑

น ธภาติ ។ คตฺถํ เหวํ โหติ อិເໝີມံ ခိဝံ ကာရေတံ န
ပခုဇေတံနုတိ ។ ခိဝံ ကံ ခိဝံ ကာရေတိ ។ နပခုဇေတံ ဂိဂ္ဂုနု နိဗ္ဗာ-
နနုတိဂေါ ကခိနုတုဗ္ဗာ ។ ဂိဂ္ဂုနု ဓပုဂ္ဂကခိဂေါ ခိဝုဗ္ဗာဓာယ ပပုဂ္ဂမတိ
ဓနိဗ္ဗုဒ္ဓိဓေ နေဝတံ ဟိတိ ပခုဇေတံနုတိ န ပနတံ ဟိတိ
န ပခုဇေတံနုတိ ។ ခိဝံ ပနိတံကတိ ကံ ခိဝုဗ္ဗာဓံ ပပိယုပာတိ ဓနာဓာယ
ဓဂတိ ဓာဓာယ န ဓဂတိ ។ နပခုဇေတံ ခိဝံ ဟိတိ နေဝိမံ ခိဝံ ကာရေတံ
န ပခုဇေတံနုတိ ។ နပခုဇေတံ ဂိဂ္ဂုနု ဓနိဗ္ဗာနနုတိဂေါ ကခိနုတုဗ္ဗာ ។
ဂိဂ္ဂုနု ဓပုဂ္ဂကခိဂေါ ခိဝုဗ္ဗာဓာယ ပပုဂ္ဂမတိ ဓနိဗ္ဗုဒ္ဓိဓေ နေဝတံ
ဟိတိ ပခုဇေတံနုတိ န ပနတံ ဟိတိ န ပခုဇေတံနုတိ ។ ခိဝံ
ပနိတံကတိ ကံ ခိဝုဗ္ဗာဓံ ပပိယုပာတိ ဓနာဓာယ ဓဂတိ ဓာဓာယ
န ဓဂတိ ។ နပခုဇေတံ ခိဝံ ဟိတိ နေဝိမံ ခိဝံ ကာရေတံ န
ပခုဇေတံနုတိ ។ ခိဝံ ကံ ခိဝံ ကာရေတိ ។ နပခုဇေတံ ကံ ခိဝံ ဂပိယုဓာယ
နပခုဇေတံ ។ နပခုဇေတံ ဂိဂ္ဂုနု ဓနိဗ္ဗာနနုတိဂေါ ကခိနုတုဗ္ဗာ ។ ဂိဂ္ဂုနု
ဓပုဂ္ဂကခိဂေါ ခိဝုဗ္ဗာဓာယ ပပုဂ္ဂမတိ ဓနိဗ္ဗုဒ္ဓိဓေ နေဝတံ ဟိတိ
ပခုဇေတံနုတိ န ပနတံ ဟိတိ န ပခုဇေတံနုတိ ។ နပခုဇေတံ ပနိတံ-
ကနပခုဇေတံ ခိဝံ ဟိတိ နေဝိမံ ခိဝုဗ္ဗာဓံ ပပိယုပာတိနပခုဇေ-
တံနုတိ ។ ခိဝံ ကံ ခိဝုဗ္ဗာဓံ ပပိယုပာတိ ។ နပခုဇေတံ ဓာ ခိဝုဗ္ဗာဓာ
ဓပုဂ္ဂနုတိ ។ နပခုဇေတံ ဂိဂ္ဂုနု ဓနာဓာယဓဂတိဂေါ ကခိနုတုဗ္ဗာ ។

ဓနာဓာတိပေသံ နိဗ္ဗုဒ္ဓိကံ ។

[၁၃၆] ဂိဂ္ဂုနု ဓပုဂ္ဂကခိဂေါ ခိဝုဗ္ဗာဓာယ ပပုဂ္ဂမတိ ပခုဇေတံနုတိ ។

โส พหิสัมคโต คัม จีวรารัม ปยิรุปาสติ อาธาย ธมฺมิกิ อมาธาย
 น ธมฺมิกิ ๑ ศตฺตฺตฺ เหวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การุสฺสํ น
 ปจุเจตฺตฺตฺตฺตฺตฺ ๑ โส คัม จีวรํ การุสฺสํ ๑ ศตฺตฺตฺ ภิกฺขุโน นิฆฺจฺจา-
 นนฺตฺตฺโก กจฺจฺนุทฺธารอ ๑ ภิกฺขุ อตฺตฺตฺกจฺจฺนุ จีวรารัม ปกฺกมตฺติ
 ปจุเจตฺตฺตฺตฺตฺ ๑ โส พหิสัมคโต คัม จีวรารัม ปยิรุปาสติ อาธาย
 ธมฺมิกิ อมาธาย น ธมฺมิกิ ๑ ศตฺตฺตฺ เหวํ โหติ เหวิมํ จีวรํ
 การุสฺสํ น ปจุเจตฺตฺตฺตฺตฺ ๑ ศตฺตฺตฺ ภิกฺขุโน สมนิฆฺจฺจานนฺตฺตฺโก
 กจฺจฺนุทฺธารอ ๑ ภิกฺขุ อตฺตฺตฺกจฺจฺนุ จีวรารัม ปกฺกมตฺติ ปจุเจตฺ-
 ตฺตฺตฺ ๑ โส พหิสัมคโต คัม จีวรารัม ปยิรุปาสติ อาธาย ธมฺมิกิ
 อมาธาย น ธมฺมิกิ ศตฺตฺตฺ เหวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การุสฺสํ
 น ปจุเจตฺตฺตฺตฺตฺ ๑ โส คัม จีวรํ การุสฺสํ ๑ ศตฺตฺตฺ คัม จีวรํ กยิรมาณํ
 นตฺตฺตฺ ๑ ศตฺตฺตฺ ภิกฺขุโน นานนฺตฺตฺโก กจฺจฺนุทฺธารอ ๑ ภิกฺขุ
 อตฺตฺตฺกจฺจฺนุ จีวรารัม ปกฺกมตฺติ ปจุเจตฺตฺตฺตฺตฺ ๑ ศตฺตฺตฺ พหิสัม-
 คตฺตฺตฺ เหวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรารัม ปยิรุปาสติ น ปจุเจตฺ-
 ตฺตฺตฺ ๑ โส คัม จีวรารัม ปยิรุปาสติ ๑ ศตฺตฺตฺ ตา จีวรารัม
 อฺปจุเจตฺตฺตฺตฺ ๑ ศตฺตฺตฺ ภิกฺขุโน อาธาวจฺเจตฺตฺโก กจฺจฺนุทฺธารอ ๑

[๓๑๗] ภิกฺขุ อตฺตฺตฺกจฺจฺนุ จีวรารัม ปกฺกมตฺติ ปจุเจตฺตฺตฺตฺตฺ ๑
 โส พหิสัมคโต สฺสณฺตฺติ อฺพฺภกํ กิร ศตฺตฺตฺ อาวาเส กจฺจฺนุทฺธารอ ๑
 ศตฺตฺตฺ เหวํ โหติ ยโต ศตฺตฺตฺ อาวาเส อฺพฺภกํ กจฺจฺนุ อีเชวิมํ
 จีวรารัม ปยิรุปาสติ ๑ โส คัม จีวรารัม ปยิรุปาสติ อาธาย

๑๑๗] กฉินกฺขนุชํ อุกฺกตกฉินกฺกา นิฏฺฐานนฺตีกาติกฉินฺทฺชาโร ๑๕๓

ธมฺมิ อมาถาย น ธมฺมิ ฯ คตฺถ เหวํ โหติ อีhevมํ จีวรํ
การเวตฺถ น ปจฺเจตฺถนฺติ ฯ โส ตํ จีวรํ การเวติ ฯ คตฺถ
ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺตีกโก กฉินฺทฺชาโร ฯ ภิกฺขุ อคฺคตกฉินฺ จีวรสาถาย
ปฏกมฺมิ ปจฺเจตฺถนฺติ ฯ โส พหิสํมคฺโค สฺสณฺณํ อุกฺกตํ กิร
คตฺถํ อววาเส กฉินฺนฺติ ฯ คตฺถ เหวํ โหติ ยโค คตฺถํ
อววาเส อุกฺกตํ กฉินํ อีhevมํ จีวรํ ปยิริปาสิตฺถนฺติ ฯ โส
ตํ จีวรํ ปยิริปาสิตํ อมาถาย ธมฺมิ อมาถาย น ธมฺมิ ฯ
คตฺถ เหวํ โหติ อีhevมํ จีวรํ การเวตฺถ น ปจฺเจตฺถนฺติ ฯ
คตฺถ ภิกฺขุโน สนิฏฺฐานนฺตีกโก กฉินฺทฺชาโร ฯ ภิกฺขุ อคฺคตกฉิน
จีวรสาถาย ปฏกมฺมิ ปจฺเจตฺถนฺติ ฯ โส พหิสํมคฺโค สฺสณฺณํ
อุกฺกตํ กิร คตฺถํ อววาเส กฉินฺนฺติ ฯ คตฺถ เหวํ โหติ ยโค
คตฺถํ อววาเส อุกฺกตํ กฉินํ อีhevมํ จีวรํ ปยิริปาสิตฺถนฺติ ฯ
โส ตํ จีวรํ ปยิริปาสิตํ อมาถาย ธมฺมิ อมาถาย น ธมฺมิ ฯ
คตฺถ เหวํ โหติ อีhevมํ จีวรํ การเวตฺถ น ปจฺเจตฺถนฺติ ฯ
โส ตํ จีวรํ การเวติ ฯ คตฺถ ตํ จีวรํ กยิริมานํ นลฺลํติ ฯ คตฺถ
ภิกฺขุโน นาสนฺตีกโก กฉินฺทฺชาโร ฯ ภิกฺขุ อคฺคตกฉิน จีวรสาถาย
ปฏกมฺมิ ปจฺเจตฺถนฺติ ฯ โส พหิสํมคฺโค สฺสณฺณํ อุกฺกตํ กิร
คตฺถํ อววาเส กฉินฺนฺติ ฯ คตฺถ เหวํ โหติ ยโค คตฺถํ อววาเส
อุกฺกตํ กฉินํ อีhevมํ จีวรํ ปยิริปาสิตํ น ปจฺเจตฺถนฺติ ฯ
โส ตํ จีวรํ ปยิริปาสิตํ ฯ คตฺถ ตํ จีวรํ อุกฺกตํติ ฯ

คตฺถ ภิกฺขุโน อาธาวจฺเจติโก กจฺญนุทฺธาโร ฯ

[๓๑๘] ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺฉิโน จีวรสาธาย ปกฺกมตฺติ ปจฺเจตฺตํนฺตฺติ ฯ
 โส พหิสฺสํคโต คํ จีวรํ ปยฺยรฺปาตติ อาธาย ธมฺมํ อนาธาย น
 ธมฺมํ ฯ โส คํ จีวรํ กาเรติ ฯ โส กตจฺจิวโร สฺสณฺณํ อพฺภทํ
 กิร คตฺถํ อาวาเส กจฺญนฺตฺติ ฯ คตฺถ ภิกฺขุโน สวณฺณํนฺตฺติโก กจฺญนุ
 ทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺฉิโน จีวรสาธาย ปกฺกมตฺติ ปจฺเจตฺตํนฺตฺติ ฯ
 คตฺถ พหิสฺสํคตฺถ เอวํ โหติ อธิเวมํ จีวรํ ปยฺยรฺปาตติ
 น ปจฺเจตฺตํนฺตฺติ ฯ โส คํ จีวรํ ปยฺยรฺปาตติ ฯ คตฺถ สว จีวรํ
 อปฺปจฺฉิยตฺติ ฯ คตฺถ ภิกฺขุโน อาธาวจฺเจติโก กจฺญนุทฺธาโร ฯ
 ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺฉิโน จีวรสาธาย ปกฺกมตฺติ ปจฺเจตฺตํนฺตฺติ ฯ โส
 พหิสฺสํคโต คํ จีวรํ ปยฺยรฺปาตติ อาธาย ธมฺมํ อนาธาย น
 ธมฺมํ ฯ โส คํ จีวรํ กาเรติ ฯ โส กตจฺจิวโร ปจฺเจตฺตํ
 ปจฺเจตฺตํนฺตฺติ พหิทฺธา กจฺญนุทฺธารํ วิตฺติมาเมติ ฯ คตฺถ ภิกฺขุโน
 สวณฺณํนฺตฺติโก กจฺญนุทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺฉิโน จีวรสาธาย
 ปกฺกมตฺติ ปจฺเจตฺตํนฺตฺติ ฯ โส พหิสฺสํคโต คํ จีวรํ ปยฺยรฺปาตติ
 อาธาย ธมฺมํ อนาธาย น ธมฺมํ ฯ โส คํ จีวรํ กาเรติ ฯ โส
 กตจฺจิวโร ปจฺเจตฺตํ ปจฺเจตฺตํนฺตฺติ สวณฺณํนฺตฺติ กจฺญนุทฺธารํ ฯ คตฺถ
 ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กจฺญนุทฺธาโร ฯ

อาธาทิสฺสํกํ นิยฺยจฺจํ ฯ

[๓๑๙] ภิกฺขุ อคฺคตคกจฺฉิโน เกณจฺเจว กรณฺณเยน ปกฺกมตฺติ ฯ

๓๒๐] กฉินกฺขนุทกํ อุกฺกตกฉินกถา นิฏฺฐานนฺติกาทิกฉินฺนุทฺธาโร ๑๕๕

คตฺถ พหิสฺมคคตฺถ จีวรสา อุกฺกตฺติ ๑ โส คํ จีวรสา ปิรฺ-
ปาสติ อนาถาย ททิตฺวา อนาถาย น ททิตฺวา คตฺถ เอวํ โหติ อีริณฺณ
จีวรํ ททิตฺวา น ปจฺเจตฺตํ ๑ โส คํ จีวรํ ททิตฺวา คตฺถ
ภิกฺขุโน นิฏฺฐานนฺติโก กฉินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน เกณจิทฺเทว
กรณฺเณน ปกฺกมตฺติ ๑ คตฺถ พหิสฺมคคตฺถ จีวรสา อุกฺกตฺติ ๑
โส คํ จีวรสา ปิรฺปาสติ อนาถาย ททิตฺวา อนาถาย น ททิตฺวา
คตฺถ เอวํ โหติ อีริณฺณ จีวรํ ททิตฺวา น ปจฺเจตฺตํ ๑
คตฺถ ภิกฺขุโน สนนฺนิฏฺฐานนฺติโก กฉินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน
เกณจิทฺเทว กรณฺเณน ปกฺกมตฺติ ๑ คตฺถ พหิสฺมคคตฺถ จีวรสา
อุกฺกตฺติ ๑ โส คํ จีวรสา ปิรฺปาสติ อนาถาย ททิตฺวา อนาถาย
น ททิตฺวา คตฺถ เอวํ โหติ อีริณฺณ จีวรํ ททิตฺวา น
ปจฺเจตฺตํ ๑ โส คํ จีวรํ ททิตฺวา คตฺถ คํ จีวรํ ททิตฺวา
นคฺคตฺติ ๑ คตฺถ ภิกฺขุโน นาคคคตฺติโก กฉินฺนุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ
อคฺคตคจฺจโน เกณจิทฺเทว กรณฺเณน ปกฺกมตฺติ ๑ คตฺถ พหิสฺมคคตฺถ
จีวรสา อุกฺกตฺติ ๑ คตฺถ เอวํ โหติ อีริณฺณ จีวรสา
ปิรฺปาสิตํ น ปจฺเจตฺตํ ๑ โส คํ จีวรสา ปิรฺปาสติ ๑
คตฺถ สา จีวรสา อุกฺกตฺติ ๑ คตฺถ ภิกฺขุโน อนาถาวจฺเจตฺติโก
กฉินฺนุทฺธาโร ๑

[๓๒๐] ภิกฺขุ อคฺคตคจฺจโน เกณจิทฺเทว กรณฺเณน ปกฺกมตฺติ
น ปจฺเจตฺตํ ๑ คตฺถ พหิสฺมคคตฺถ จีวรสา อุกฺกตฺติ ๑ โส

คัม จีวรราล์ ปยิรฺปาสติ ฌนาถาย ฌภาติ ฌาถาย น ฌภาติ ฯ
 คสฺสฺ เหวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การุสฺสฺนฺติ ฯ โส คัม จีวรํ
 การุติ ฯ คสฺสฺ ภิกฺขุโน นิฆฺจฺจฺนฺติโก กจฺินฺนฺทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ
 อตฺตคกจีโน เกณจีเทว กรณฺเยน ปกฺกมฺติ น ปจฺเจสฺสฺนฺติ ฯ
 คสฺสฺ พหิสฺสมคคสฺสฺ จีวรราถา อฺปฺปชฺชติ ฯ โส คัม จีวรราล์
 ปยิรฺปาสติ ฌนาถาย ฌภาติ ฌาถาย น ฌภาติ ฯ คสฺสฺ เหวํ โหติ
 เนวิมํ จีวรํ การุสฺสฺนฺติ ฯ คสฺสฺ ภิกฺขุโน สฺนฺนิฆฺจฺจฺนฺติโก
 กจฺินฺนฺทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน เกณจีเทว กรณฺเยน ปกฺกมฺติ
 น ปจฺเจสฺสฺนฺติ ฯ คสฺสฺ พหิสฺสมคคสฺสฺ จีวรราถา อฺปฺปชฺชติ ฯ
 โส คัม จีวรราล์ ปยิรฺปาสติ ฌนาถาย ฌภาติ ฌาถาย น ฌภาติ ฯ
 คสฺสฺ เหวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรํ การุสฺสฺนฺติ ฯ โส คัม จีวรํ
 การุติ ฯ คสฺสฺ คัม จีวรํ กยิรฺมานํ นสฺสฺติ ฯ คสฺสฺ ภิกฺขุโน
 นาสฺนฺนฺติโก กจฺินฺนฺทฺธาโร ฯ ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน เกณจีเทว กรณฺเยน
 ปกฺกมฺติ น ปจฺเจสฺสฺนฺติ ฯ คสฺสฺ พหิสฺสมคคสฺสฺ จีวรราถา
 อฺปฺปชฺชติ ฯ คสฺสฺ เหวํ โหติ อีเชวิมํ จีวรราล์ ปยิรฺปาสฺสฺนฺติ ฯ
 โส คัม จีวรราล์ ปยิรฺปาสติ ฯ คสฺสฺ ตา จีวรราถา อฺปฺปชฺชติ ฯ
 คสฺสฺ ภิกฺขุโน ฌาถาวจฺเจติโก กจฺินฺนฺทฺธาโร ฯ

[๑๒๓] ภิกฺขุ อตฺตคกจีโน เกณจีเทว กรณฺเยน ปกฺกมฺติ ฌน-
 ธิญฺจีเคน เหวสฺสฺ โหติ ปจฺเจสฺสฺนฺติ น ปนสฺสฺ โหติ น
 ปจฺเจสฺสฺนฺติ ฯ คสฺสฺ พหิสฺสมคคสฺสฺ จีวรราถา อฺปฺปชฺชติ ฯ โส

๓๒๑] กชินนุทธรกํ อพุกตกชินนกา นิฏจันนุติกาทิกชินนุทธาโร ๑๕๗

คํ จั้วราลํ ปยิริปาสติ อนาถาย ธมฺมิกิ อาถาย น ธมฺมิกิ ๑
คฺลฺลํ เหวํ โหติ อีเรวมิ จั้วรํ กาเรลฺลํ น ปจฺเจลฺลํนุติ ๑
โส คํ จั้วรํ กาเรติ ๑ คฺลฺลํ ภิกฺขุโน นิฏจันนุติโก กชินนุทธาโร ๑
ภิกฺขุ อคฺคตกจฺจโน เกณจิทฺเทว ภวณฺเอยน ปกฺกมฺมิกิ อนนฺธิจฺเจเตน
เนวลฺลํ โหติ ปจฺเจลฺลํนุติ น ปนลฺลํ โหติ น ปจฺเจลฺลํนุติ ๑
คฺลฺลํ พหิสฺสํคคฺลฺลํ จั้วราลํ อปฺปปฺปชฺชติ ๑ โส คํ จั้วราลํ ปยิริปาสติ
อนาถาย ธมฺมิกิ อาถาย น ธมฺมิกิ ๑ คฺลฺลํ เหวํ โหติ เหวมิ
จั้วรํ กาเรลฺลํ น ปจฺเจลฺลํนุติ ๑ คฺลฺลํ ภิกฺขุโน สมนฺนิฏจันนุติโก
กชินนุทธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตกจฺจโน เกณจิทฺเทว ภวณฺเอยน ปกฺกมฺมิกิ
อนนฺธิจฺเจเตน เนวลฺลํ โหติ ปจฺเจลฺลํนุติ น ปนลฺลํ โหติ
น ปจฺเจลฺลํนุติ ๑ คฺลฺลํ พหิสฺสํคคฺลฺลํ จั้วราลํ อปฺปปฺปชฺชติ ๑
โส คํ จั้วราลํ ปยิริปาสติ อนาถาย ธมฺมิกิ อาถาย น ธมฺมิกิ ๑
คฺลฺลํ เหวํ โหติ อีเรวมิ จั้วรํ กาเรลฺลํ น ปจฺเจลฺลํนุติ ๑
โส คํ จั้วรํ กาเรติ ๑ คฺลฺลํ คํ จั้วรํ กยิริมานํ นลฺลํติ ๑ คฺลฺลํ
ภิกฺขุโน นาสฺสนุติโก กชินนุทธาโร ๑ ภิกฺขุ อคฺคตกจฺจโน เกณจิทฺเทว
ภวณฺเอยน ปกฺกมฺมิกิ อนนฺธิจฺเจเตน เนวลฺลํ โหติ ปจฺเจลฺลํนุติ
น ปนลฺลํ โหติ น ปจฺเจลฺลํนุติ ๑ คฺลฺลํ พหิสฺสํคคฺลฺลํ จั้วราลํ
อปฺปปฺปชฺชติ ๑ คฺลฺลํ เหวํ โหติ อีเรวมิ จั้วราลํ ปยิริปาสติ
น ปจฺเจลฺลํนุติ ๑ โส คํ จั้วราลํ ปยิริปาสติ ๑ คฺลฺลํ ลํ จั้วราลํ
อปฺปนฺธิชฺชติ ๑ คฺลฺลํ ภิกฺขุโน อาถาวจฺเจติโก กชินนุทธาโร ๑

กรณียโทพธกัม นิฏฐิตัม ๑

[๑๒๒] ภิกขุ อตฺตคกจีโน ทิสฺสุมิโก ปกฺกมฺติ จีวรปฏิวีสํ
 อปฺปิตายมาโน^๑ ตเมเน ทิสฺสุมฺกํ ภิกขุ ปุจฺจนฺนํ กํ ทุวํ อากุโส
 วสฺสํ อุกฺโก กตฺถ ๑ เต จีวรปฏิวีสติ ๑ โส เขวํ วเทติ
 อมฺกํมํ อากุโส วสฺสํ อุกฺโกมฺหิ คตฺถ ๑ เม จีวรปฏิวีสติ ๑
 เต เขวํ วเทนฺติ อากุโส ตํ จีวรํ อากุโส มยฺนฺเต อิก
 จีวรํ กริสฺสํมาติ ๑ โส ตํ อากุโส อากุโส ภิกขุ ปุจฺจนฺนํ กํ
 เม อากุโส จีวรปฏิวีสติ ๑ เต เขวํ วเทนฺติ อากุโส
 จีวรปฏิวีส กํ คมิสฺสํมํ ๑ โส เขวํ วเทติ อากุโส นาม
 อากุโส คมิสฺสํมาติ คตฺถ เม ภิกขุ จีวรํ กริสฺสํมํ ๑ เต
 เขวํ วเทนฺติ อากุโส มา อากุโส มยฺนฺเต อิก จีวรํ
 กริสฺสํมาติ ๑ คตฺถ เขวํ โหติ อิกเขวํ จีวรํ อากุโส น
 ปจฺเจตฺตํ ๑ โส ตํ จีวรํ อากุโส ๑ คตฺถ ภิกขุโน นิฏฐา-
 นฺนํโก กจฺญฺหาโร ๑ ภิกขุ อตฺตคกจีโน ทิสฺสุมิโก ปกฺกมฺติ
 ๑ เป ๑ คตฺถ ภิกขุโน สมนฺนิฏฐานฺนํโก กจฺญฺหาโร ๑ ภิกขุ
 อตฺตคกจีโน ทิสฺสุมิโก ปกฺกมฺติ ๑ เป ๑ คตฺถ ภิกขุโน นาสฺนํโก
 กจฺญฺหาโร ๑

[๑๒๓] ภิกขุ อตฺตคกจีโน ทิสฺสุมิโก ปกฺกมฺติ จีวรปฏิวีสํ
 อปฺปิตายมาโน ๑ ตเมเน ทิสฺสุมฺกํ ภิกขุ ปุจฺจนฺนํ กํ ทุวํ อากุโส

๑ ส. อปฺปิตายมาโน ๑ ย. อปฺปิตายมาโน ๑

ภิกขุ ปุณฺณติ อาวุโส กหํ คมิสฺสํสํสํติ ฯ โส เอวํ วเทติ
 อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสํสํมิ ตตฺถ เม ภิกขุ จีวรํ กริณฺณํสํสํติ ฯ
 เต เอวํ วเทนฺติ อถํ อาวุโส มา อคมาสี มยฺหเต อีช
 จีวรํ กริณฺณํสํมาติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ เหนิมํ จีวรํ กาเรสฺส
 น ปจุเจสฺสํสํติ ฯ ตสฺส ภิกขุโน สมนฺนิฏฺฐานนฺติโก กจฺินุทฺธาโร ฯ
 ภิกขุ อตฺถตฺถกจฺิโน ทิสฺสํคมิโก ปฏกมฺติ จีวรปฏฺิวิสํ อปฺพิตฺถาย-
 มาโน ฯ ตเมณํ ทิสฺสํคํ ภิกขุ ปุณฺณติ กหํ คุวํ อาวุโส
 วสฺสํ วุตฺโต กตฺถ จ เต จีวรปฏฺิวิสํติ ฯ โส เอวํ วเทติ
 อมุกํสํมิ อาวาเส วสฺสํ วุตฺโตมฺหิ ตตฺถ จ เม จีวรปฏฺิวิสํติ ฯ
 เต เอวํ วเทนฺติ คจฺฉาธุโส ตํ จีวรํ อาทร มยฺหเต อีช
 จีวรํ กริณฺณํสํมาติ ฯ โส ตํ อาวาสํ คนฺตุวา ภิกขุ ปุณฺณติ กหํ
 เม อาวุโส จีวรปฏฺิวิสํติ ฯ เต เอวํ วเทนฺติ อยฺหเต อาวุโส
 จีวรปฏฺิวิสํติ ฯ โส ตํ จีวรํ อาทาย ตํ อาวาสํ คจฺฉนฺติ ฯ
 ตเมณํ อหุคฺรามคฺเค ภิกขุ ปุณฺณติ อาวุโส กหํ คมิสฺสํสํสํติ ฯ
 โส เอวํ วเทติ อมุกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสํสํมิ ตตฺถ เม
 ภิกขุ จีวรํ กริณฺณํสํสํติ ฯ เต เอวํ วเทนฺติ อถํ อาวุโส มา
 อคมาสี มยฺหเต อีช จีวรํ กริณฺณํสํมาติ ฯ ตสฺส เอวํ โหติ
 อีชเณิมํ จีวรํ กาเรสฺส น ปจุเจสฺสํสํติ ฯ โส ตํ จีวรํ กาวเรติ ฯ
 ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรฺมานํ นสฺสํติ ฯ ตสฺส ภิกขุโน นาสํนฺติโก
 กจฺินุทฺธาโร ฯ

๓๒๕] กสินกฤษณกัม ฤพภคกสินกถา นิฏจันนุติกาทิกสินุทชาโร ๓๒๓

[๑๒๔] ภิภุช อตฺตตคจีโน ทิสฺสุมิโก ปกฺกมตฺติ จีวรปฏฺิวิสฺส
 อปฺปิธายมาโน ๑ คเมณํ ทิสฺสุมคํ ภิภุช ปุจฺจนนฺติ กหํ ทวํ
 ชาวฺโส วสฺสํ วุฑฺโณ กตฺถ ๑ เท จีวรปฏฺิวิสฺสตี ๑ สฺโส เหวํ
 วเทติ อมฺกสฺมึ ชาวาเส วสฺสํ วุฑฺโณมฺหิ คตฺถ ๑ เม จีวร-
 ปฏฺิวิสฺสตี ๑ เท เหวํ วเทนฺติ คจฺจนาวฺโส ตํ จีวรํ ชาพร
 มยฺนเต อธิ จีวรํ กริสฺสํมาตฺติ ๑ สฺโส ตํ ชาวาสํ คนฺตฺวา ภิภุช
 ปุจฺจนนฺติ กหํ เม ชาวฺโส จีวรปฏฺิวิสฺสตี ๑ เท เหวํ วเทนฺติ
 อยฺนเต ชาวฺโส จีวรปฏฺิวิสฺสตี ๑ สฺโส ตํ จีวรํ ชาพาย ตํ ชาวา-
 สํ คจฺจนนฺติ ๑ คสฺสํ ตํ ชาวาสํ คคสฺสํ เหวํ โหติ อธิวณฺํ จีวรํ
 การเสสฺสํ น ปจฺเจสฺสํนฺติ ๑ สฺโส ตํ จีวรํ การเทติ ๑ คสฺสํ
 ภิภุชโน นิฏฺฐาณนฺติโก กจฺจินฺทุชาโร ๑ ภิภุช อตฺตตคจีโน ทิสฺ-
 สุมิโก ปกฺกมตฺติ ๑ เป ๑ เหวณํ จีวรํ การเสสฺสํ น ปจฺเจสฺสํนฺติ ๑
 คสฺสํ ภิภุชโ โสณนิฏฺฐาณนฺติโก กจฺจินฺทุชาโร ๑ ภิภุช อตฺตตคจีโน
 ทิสฺสุมิโก ปกฺกมตฺติ ๑ เป ๑ อธิวณฺํ จีวรํ การเสสฺสํ น ปจฺเจส-
 สํนฺติ ๑ สฺโส ตํ จีวรํ การเทติ ๑ คสฺสํ ตํ จีวรํ กยิรมาณํ
 นสฺสตี ๑ คสฺสํ ภิภุชโน นาสณนฺติโก กจฺจินฺทุชาโร ๑

อปวิธายนนวกัม นิฎฐิตํ ฯ

[๑๒๕] ภิกขุ อตุลคกจีโน ฆาณฺฑิหารโก จีวรํ อาทาย ปฏุมติ
อมฺภํ นาม อาวาลํ คมิสฺสํามิ ตตฺถ เจ เม ฆาณฺฑิ ภาณิสฺสตี

๑. ^๕ ส. ศกฺก ๙ เม ๑ บ. ศกฺก เม ๑

วสิสฺสํสามิ โน เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสํสาติ อมุกํ นาม ชาวาสํ
 คมิสฺสํสามิ คตฺถ เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสํสาติ วสิสฺสํสามิ โน เจ
 เม ฆาตุ ภวิสฺสํสาติ อมุกํ นาม ชาวาสํ คมิสฺสํสามิ คตฺถ เจ
 เม ฆาตุ ภวิสฺสํสาติ วสิสฺสํสามิ โน เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสํสาติ
 ปจฺเจตฺถนฺติ ๑ คตฺถ พหิสฺสํคตฺถ เอวํ โหติ อิวํ จีวรํ
 กาเรตฺถ น ปจฺเจตฺถนฺติ ๑ โส ตํ จีวรํ กาเรติ ๑ คตฺถ
 ภิกฺขุโน นิฏฺฐาณนฺติโก กจฺจุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺถคกฺขิโน ฆาตุ-
 วิหาริโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ อมุกํ นาม ชาวาสํ คมิสฺสํสามิ
 คตฺถ เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสํสาติ วสิสฺสํสามิ โน เจ เม ฆาตุ
 ภวิสฺสํสาติ อมุกํ นาม ชาวาสํ คมิสฺสํสามิ คตฺถ เจ เม ฆาตุ
 ภวิสฺสํสาติ วสิสฺสํสามิ โน เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสํสาติ อมุกํ นาม
 ชาวาสํ คมิสฺสํสามิ คตฺถ เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสํสาติ วสิสฺสํสามิ
 โน เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสํสาติ ปจฺเจตฺถนฺติ ๑ คตฺถ พหิสฺสํคตฺถ
 เอวํ โหติ เอวํ จีวรํ กาเรตฺถ น ปจฺเจตฺถนฺติ ๑ คตฺถ
 ภิกฺขุโน สนิฏฺฐาณนฺติโก กจฺจุทฺธาโร ๑ ภิกฺขุ อตฺถคกฺขิโน
 ฆาตุวิหาริโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมติ อมุกํ นาม ชาวาสํ คมิสฺสํสามิ
 คตฺถ เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสํสาติ วสิสฺสํสามิ โน เจ เม ฆาตุ
 ภวิสฺสํสาติ อมุกํ นาม ชาวาสํ คมิสฺสํสามิ คตฺถ เจ เม ฆาตุ
 ภวิสฺสํสาติ วสิสฺสํสามิ โน เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสํสาติ อมุกํ นาม
 ชาวาสํ คมิสฺสํสามิ คตฺถ เจ เม ฆาตุ ภวิสฺสํสาติ วสิสฺสํสามิ

๓๕] กฉินกฺขนุชํ อฺพมคกฉินกถา นาสฺนนฺตีกาติกฉินฺนุชาริ ๓๖๓

โน เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสตี ปจฺเจตฺตฺตฺตํ ๑ ตสฺส พหิสฺสํคตสฺส
เอวํ โหติ อีเธวํ จีวรํ กาวเรตฺสํ น ปจฺเจตฺตฺตํ ๑ โส
ตํ จีวรํ กาวเรติ ๑ ตสฺส ตํ จีวรํ กยิรมาณํ นสฺสตี ๑ ตสฺส
ภิกฺขุโน นาสฺนนฺตีกอ กฉินฺนุชาริ ๑ ภิกฺขุ อคฺคตคกจีโน ผาสฺ-
วิหริโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมตี อมฺกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสํ
คคฺค เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสตี วสฺสํคํ โน เจ เม ผาสฺ
ภาวิสฺสตี อมฺกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสํ คคฺค เจ เม ผาสฺ
ภาวิสฺสตี วสฺสํคํ โน เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสตี อมฺกํ นาม
อาวาสํ คมิสฺสํ คคฺค เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสตี วสฺสํคํ โน
เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสตี ปจฺเจตฺตฺตํ ๑ โส พหิสฺสํคโต ตํ จีวรํ
กาวเรติ ๑ โส กตจฺจวโร ปจฺเจตฺตํ ปจฺเจตฺตฺตํ พหิทฺธา กฉินฺนุชาริ
วีสฺนาคเมติ ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน สฺมาติกฺกนฺตีกอ กฉินฺนุชาริ ๑ ภิกฺขุ
อคฺคตคกจีโน ผาสฺวิหริโก จีวรํ อาทาย ปกฺกมตี อมฺกํ นาม
อาวาสํ คมิสฺสํ คคฺค เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสตี วสฺสํคํ โน
เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสตี อมฺกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสํ คคฺค
เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสตี วสฺสํคํ โน เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสตี
อมฺกํ นาม อาวาสํ คมิสฺสํ คคฺค เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสตี
วสฺสํคํ โน เจ เม ผาสฺ ภาวิสฺสตี ปจฺเจตฺตฺตํ ๑ โส
พหิสฺสํคโต ตํ จีวรํ กาวเรติ ๑ โส กตจฺจวโร ปจฺเจตฺตํ ปจฺเจตฺตฺตํ
สํภุณฺณาคี กฉินฺนุชาริ ๑ ตสฺส ภิกฺขุโน สห ภิกฺขุหิ กฉินฺนุชาริ ๑

ผาสุวิหารปณจกัม นิฏฐิตัม ฯ

[๑๒๖] เทวเม ภิกขเว กัจฉิสฺส ปติโพธา เทว อปติโพธา ฯ
 กตเม ฯ ภิกขเว เทว กัจฉิสฺส ปติโพธา ฯ อวสาปติโพโ
 จ จัวรรปติโพโ จ ฯ กถญฯ ภิกขเว อวสาปติโพโ โหติ ฯ
 อธิ ภิกขเว ภิกขุ วสฺสตี วา ทสฺมึ อวสาเส ส่าเปกฺโข วา
 ปกุกมฺติ ปจฺเจตฺตฺตฺตฺติ ฯ เอวํ โข ภิกขเว อวสาปติโพโ
 โหติ ฯ กถญฯ ภิกขเว จัวรรปติโพโ โหติ ฯ อธิ ภิกขเว
 ภิกขุโน จัวรํ อกตํ วา โหติ วิปฺลกตํ วา จัวรรสา วา
 อญฺปะจฺฉินฺนา ฯ เอวํ โข ภิกขเว จัวรรปติโพโ โหติ ฯ อิม
 โข ภิกขเว เทว กัจฉิสฺส ปติโพธา ฯ กตเม ฯ ภิกขเว เทว
 กัจฉิสฺส อปติโพธา ฯ อวสาปติโพโ จ จัวรรปติโพโ จ ฯ
 กถญฯ ภิกขเว อวสาปติโพโ โหติ ฯ อธิ ภิกขเว ภิกขุ
 ปกุกมฺติ ตมฺหา อวสาสา จตุเคน วนฺเตน มฺกฺเตน อนเปกฺเขน
 น ปจฺเจตฺตฺตฺตฺติ ฯ เอวํ โข ภิกขเว อวสาปติโพโ โหติ ฯ
 กถญฯ ภิกขเว จัวรรปติโพโ โหติ ฯ อธิ ภิกขเว ภิกขุโน
 จัวรํ กตํ วา โหติ นญฺจ วา วินญฺจ วา ททฺธํ วา จัวรรสา
 วา อญฺปะจฺฉินฺนา ฯ เอวํ โข ภิกขเว จัวรรปติโพโ โหติ ฯ
 อิม โข ภิกขเว เทว กัจฉิสฺส อปติโพธาติ ฯ

กัจฉินฺนุชฺชกัม นิฏฐิตัม สคฺคตมํ ฯ

อิมมฺหิ ชนฺธเก วตฺถุ โทพธฺ เปยฺยาตมฺขานิ เขกํ สคํ อฏฺฐารสํ ฯ

คตฺถสฺสทฺททานํ ฯ

[๑๒๗] คีลํ ปาเชยฺยกา ภิกฺขุ ธาเกตุกฺกณฺจिता วสฺสํ
 วสฺสํ วุตฺตโลกปฺปณฺณเณหิ ธาคุมฺมํ ชินทสฺสํ
 อิทํ วตฺถุ กสินสฺสํ กปฺปีสฺสํนฺติ ฯ ๑ ปณฺญกา
 อนามนฺตา อสฺมาจารว คเถว คณโฆชนํ
 ยาวทตฺถณฺจ อฺปฺปาโท อตฺถตทานํ ภวิสฺสํนฺติ ฯ ๑
 ฌคฺคิ เอวตฺถคตฺถณฺจ เอวณฺจ อนตฺถคตํ
 อุตฺถลลิตฺติ โธวนา เจว วิจยารณณฺจ .เฉทนํ
 พนฺธโนวฏฺฐิกณฺจทฺธ- ทพฺพิกมฺมานวาทิกา
 ปริภณฺทํ โอวฏฺฐเญยฺยํ มทฺทนา นิมิตฺตคทา
 กุกฺกุ สํนฺนิธิ นิสฺสํคฺคิ นกปฺปณฺณตฺว เท คโย
 อณฺณตฺว ปณฺจาคิเรเก สณฺณณฺเนน สมนฺจทฺธํ
 นานฺณตฺว ปุคฺคตา สมนฺมา นิสฺสํมฏฺโงสนฺโมทติ
 กสินํ อนตฺถคตํ โหติ เอวํ พุทฺธเชน เทลลิตํ
 อหตฺกปฺปนีโตติ- มิสฺสํปาปณิกาย ฯ ๑
 อนิมิตฺตปาริกตา อกุกฺกุ อสํนฺนิธิ ฯ ๑
 อนิสฺสํคฺคิ กปฺปกเต คทา คิจฺจวเรน ฯ ๑
 ปณฺญเก วาติเรเก วา นิมนฺเน สมนฺจทฺธกเต

กตจฺจโร ปจฺเจตฺตํ	ตมฺโภติ กจินฺทนุทฺธวํ
ตตฺถํ ตํ กจินฺทนุทฺธาวโร	ตฺห ภิกฺขุหิ ชายติ
อาทาย จ ตมาทาย	ตคฺคต ตคฺคต วิธํ ภเว
ปฏกมณฺเฑิกา นตฺถิ	ฉกฺกเก วิปฺปกเต คติ
อาทาย นิสฺสํกตํ	กาเรตฺตํ อิติ ชายติ
นิฏฺฐาณํ สมนิฏฺฐาณญจ	นาตมญจ อิมे คโย
อาทาย น ปจฺเจตฺตํ	พหิตฺตํเม กโรมิติ
นิฏฺฐาณํ สมนิฏฺฐาณมฺปิ	นาตมมฺปิ อิทนุทโย
อนนฺธิจฺเจเตน เหนวตฺตํ	เหฏฺฐา ตํณิ นยา วิธํ
อาทาย ยาทิ ปจฺเจตฺตํ	พหิตฺตํเม กโรมิติ
น ปจฺเจตฺตํ	นิฏฺฐาเน กจินฺทนุทฺธวโร
ตมฺนิฏฺฐาณํ นาตมญจ	ตวณํ สํมตฺตกฺกมา
ตฺห ภิกฺขุหิ ชายเถ	เอวํ ปณฺณรตฺ คติ
ตมาทาย วิปฺปกตา	ตมาทาย ปุณา ตถา
อิมे เต จตฺุโร วารว	ตพฺเพ ปณฺณรตฺสา วิธํ
อนาถาย จ อาถาย	กเรณฺโง จ เต คโย
นยโต ตํ วิชาเนยฺย	คโย ทฺวาทสํ ทฺวาทสํ
อปฺพิถายมาเนว ^๒	ผาสฺสํ ปณฺณจวิธํ คหิ
ปติโพธาปติโพธา	อฺุตฺตทานํ นยโต กตมฺหิ ๑

๑ ย. ฉจฺจโร วิปฺปกตา ๑ ๒ ย. อปฺพิณนา เหนวตฺถ ๑

จิ๋ววรรณคดี

[๑๒๘] เตน ส้มเยน พุทฺโธ ภาควา ราชคเห วิหริติ เวพุวเน
 กตมุตถนิวาเป ฯ เตน โห ปน ส้มเยน เวสํถิ อิทฺธา เจว
 โหติ ฌิตา ฯ พุทฺธนา อากิณฺณมนุสฺสํ สุกฺกิตฺตา ฯ สํคฺคต ฯ
 ปาสาทสํหสฺสํนิ สํคฺคต ฯ ปาสาทสํคานิ สํคฺคต ฯ ปาสาทา สํคฺคต
 ฯ กุฏฏาคารสํหสฺสํนิ สํคฺคต ฯ กุฏฏาคารสํคานิ สํคฺคต ฯ กุฏฏาคารานิ
 สํคฺคต ฯ อารามสํหสฺสํนิ สํคฺคต ฯ อารามสํคานิ สํคฺคต ฯ อารามา
 สํคฺคต ฯ โปกฺขรณีสํหสฺสํนิ สํคฺคต ฯ โปกฺขรณีสํคานิ สํคฺคต ฯ
 โปกฺขรณียอ อมฺพปาดิ ฯ คณิกา อภิรุปา โหติ ทสฺสํนียา
 ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณโปกฺขรตาย สมนฺนาคตา ปทกฺขา นจฺเจ
 ฯ คิเต ฯ วาทิเต ฯ อภิสฺสฺวา อคฺคิถานํ อคฺคิถานํ มนุสฺสํ
 ปณฺเณสาถาย ฯ รคฺคิ คจฺจณฺติ ฯ ตาย ฯ เวสํถิ ภิโยโยโส มคฺคต
 อฺปโสภณิ ฯ อถโห ราชคฺคโโก เนคโม เวสํถิ อคฺคมาสิ เกณจิ-
 เทว กรณียเณ ฯ อทฺทสา โห ราชคฺคโโก เนคโม เวสํถิ อิทฺ-
 ธนฺจ ฌิตนฺจ พุทฺธนํ อากิณฺณมนุสฺสํ สุกฺกิตฺตนฺจ สํคฺคต ฯ
 ปาสาทสํหสฺสํนิ สํคฺคต ฯ ปาสาทสํคานิ สํคฺคต ฯ ปาสาทา สํคฺคต
 ฯ กุฏฏาคารสํหสฺสํนิ สํคฺคต ฯ กุฏฏาคารสํคานิ สํคฺคต ฯ กุฏฏาคารานิ
 สํคฺคต ฯ อารามสํหสฺสํนิ สํคฺคต ฯ อารามสํคานิ สํคฺคต ฯ อาราม
 สํคฺคต ฯ โปกฺขรณีสํหสฺสํนิ สํคฺคต ฯ โปกฺขรณีสํคานิ สํคฺคต ฯ

โปกฺขรณิโย อมฺพปาดิณฺจ คณิกํ อภิรุมํ ทสฺสณียํ ปาสาทิกํ
 ปรมาย วณฺณโปกฺขรตาย สมนฺนาคคํ ปทกฺขํ นจฺเจ จ คีเต จ
 วาทิเต จ อภิสํญํ อตฺถิกานํ อตฺถิกานํ มนุสฺสํ ปณฺณาสาย จ รตฺถิ
 คจฺจนฺตํ ตาย จ เวสํถิ ภิโยโยสํ มตฺตตาย อฺปโสภณฺติ^๑ ฯ อถ โข
 ราชคหโก เนคโม เวสํถิยํ ตํ กรณียํ คีเรตฺวา ปุณฺเทว ราชคหํ
 ปจฺจนาคจฺนิ เยน ราชฯ มาคโธ เณนิโย พิมฺพิสาโร เตนฺอุปสงฺกมิ
 อฺปสงฺกมิตฺวา ราชานํ มาคธํ เณนิยํ พิมฺพิสาร์ เขตฺทโวจ เวสํถิ
 เทว อิทฺฐา เจว ฆีตา จ พุชฺชนา อภิณฺณมนุสฺสํ สํภิกฺขา
 จ สํคฺค จ ปาสาทสฺสํสํนิ สํคฺค จ ปาสาทสํตานิ สํคฺค จ
 ปาสาทา สํคฺค จ กฺุฏาการสํสํสํนิ สํคฺค จ กฺุฏาการสํตานิ
 สํคฺค จ กฺุฏาการา สํคฺค จ อารามสํสํสํนิ สํคฺค จ อาราม-
 สํตานิ สํคฺค จ อารามา สํคฺค จ โปกฺขรณีสํสํสํนิ สํคฺค
 จ โปกฺขรณีสํตานิ สํคฺค จ โปกฺขรณิโย อมฺพปาดิํ จ คณิกา
 อภิรุมฺพา ทสฺสณียา ปาสาทิกา ปรมาย วณฺณโปกฺขรตาย สมนฺ-
 นาคตา ปทกฺขา นจฺเจ จ คีเต จ วาทิเต จ อภิสํญา อตฺถิกานํ
 อตฺถิกานํ มนุสฺสํ ปณฺณาสาย จ รตฺถิ คจฺจนฺติ ตาย จ เวสํถิ
 ภิโยโยสํ มตฺตตาย อฺปโสภณฺติ สํชฺช เทว มยฺยํ คณิกํ อฺวฺชฺชา-
 เปยฺยามาติ ฯ เตนฺหิ ภเน ตาหิสํ กุมาริ ชานาถิ^๒ ยํ คฺมุเห
 คณิกํ อฺวฺชฺชาเปยฺยามาติ ฯ เตนฺ โข ปน สมนฺเณ ราชคเห สํตวตฺติ

๑ ย. อฺปโสภณฺติ ฯ ๒ ย. ชานาถิ ฯ

นาม กุมาริ อภิรุตปา โหติ ทสฺสํมียา ปาสาทิกา ปริมาย วณฺณ-
 ไปกฺขรตาย สมนฺนาคตา ฯ อถ โข ราชคหโก เนคโม สํวตฺตํ
 กุมาริ คณิกํ วุชฺสาเปสํ ฯ อถ โข สํวตฺตํ คณิกา นจิรุตฺตํ
 ปทกฺขา อโหสิ นจฺเจ ๑ คีเต ๑ วาทีเต ๑ อภิสฺสา อคฺคิกานํ
 อคฺคิกานํ มนุสฺसानํ ปฏิสฺเตน ๑ รตฺติ คจฺฉติ ฯ อถ โข
 สํวตฺตํ คณิกา นจิรุตฺตํ คพฺภินิ อโหสิ ฯ อถ โข สํวตฺตํ
 คณิกาย เอตทโหสิ อคฺคิ โข คพฺภินิ ปุริสํ อมฺพาปา สจ
 มํ โกจิ ฆานิสฺสํติ สํวตฺตํ คณิกา คพฺภินิ ติ สพุโพ เม
 สกฺกาโร ปริหายิสฺสํติ ๑ ยนฺนุนาหํ คิถานํ ๒ ปฏิวะเทยฺยนฺติ ฯ อถ โข
 สํวตฺตํ คณิกา โทวาริกํ ฆานาเปสํ มา ภเน โทวาริก โกจิ
 ปุริสํ ปาวิสสิ โย ๑ มํ ปุจฺฉติ คิถานาติ ปฏิวะเทหิ ติ ฯ
 เอวํ อญฺเยติ โข สํวตฺตํ โทวาริก สํวตฺตํ คณิกาย ปจฺจสฺสํติ ๑
 อถ โข สํวตฺตํ คณิกา คสฺส คพฺภสฺสํ ปริปากมฺภวาย ปุคฺคํ
 วิชยิ ฯ อถ โข สํวตฺตํ คณิกา ทาสี ฆานาเปสํ นนฺท เช
 อิมํ ทารกํ กตฺตรสฺสํเป ปฏฺธิปิตฺวา นีหริตฺวา สํการกฺกุญฺเ
 เทหิ ติ ๑ เอวํ อญฺเยติ โข สํวตฺตํ ทาสี สํวตฺตํ คณิกาย
 ปฏฺธิปิตฺวา คํ ทารกํ กตฺตรสฺสํเป ปฏฺธิปิตฺวา นีหริตฺวา สํการ-
 กฺกุญฺเ นนฺทเทสิ ๑ เตน โข ปน สมนฺน อภโย นาม ราชกุมารो
 กาสฺสํเตว ราชปฏฺฐานํ คจฺฉนฺโต อทฺทสํ คํ ทารกํ กาเกหิ สมนฺน-

๑ ภิรุตฺตํคิเป ปาโส ๑ ๒ ย. คิถานาติ ๑

กิณฺณํ ทิสฺวาน มนุสฺสํ ปุณฺณิ กิเมตํ ภณฺเน กาเกหิ สมนฺปริ-
 กิณฺณนฺนํ ๑ ทารโก เทวาคิ ๑ ขี้วติ ภณฺเนติ ๑ ขี้วติ เทวาคิ ๑
 เตนฺหิ ภณฺเน ตํ ทารกํ อมฺหากํ อมฺเตปรุํ เนตฺวา ชาตํ เท
 ไปเสตฺตุนฺนํ ๑ เขวํ เทวาคิ ๒ เตนฺ มนุสฺสํ อภยสฺสํ ราชกฺุมารสฺสํ
 ปฏิสสฺสนฺนํ ตํ ทารกํ อภยสฺสํ ราชกฺุมารสฺสํ อมฺเตปรุํ เนตฺวา
 ชาตํ อทฺธํ ไปเสตฺตาคิ ๑ คสฺสํ ขี้วคฺคิ ขี้วโกติ นามํ อทฺธํ
 กุมารเณ ไปสํปปีโตติ โกมารภักโขติ นามํ อทฺธํ ๑ อถ ๒ ขี้วโก
 โกมารภักโข นจิรสฺสํ วิณฺญคฺตํ ปาปฺปณิ ๑ อถ ๒ ขี้วโก
 โกมารภักโข เยน อภโย ราชกฺุมารโ เทนฺปสงฺกมิ อฺปสงฺ-
 กมิตฺวา อภยํ ราชกฺุมารํ เขตฺทโวจ กว เม เทว มาตา โก
 ปีตาคิ ๑ อทฺธี ๒ เตนฺ ภณฺเน ขี้วโก มาตวํ น ชานามิ อปฺปิจาหํ
 เตนฺ ปีตวํ ตวํ มยํปปี ไปสํปปีโตติ ๑ อถ ๒ ขี้วโกสฺสํ โกมาร-
 ภักขสฺสํ เขตฺทโหสิ อิมานิ ๒ ราชกฺุณฺณานิ น สฺกฺุณฺณานิ อตฺธิปฺเปน
 อฺปขี้วคฺคํ ยนฺนุนาหํ สิปป์ สิกฺขเขยฺยนฺนํ ๑

[๑๒๘] เตน ๒ ปน สมนฺเนน ตกฺกตฺถิตายํ ทิสฺวาปาโมกฺขโ
 เวชฺชโ ปฏิวสฺสติ ๑ อถ ๒ ขี้วโก โกมารภักโข อภยํ ราชกฺุมารํ
 อมาปฺปจฺฉา เยน ตกฺกตฺถิตา เตนฺ ปกฺกามิ อมฺปฺพพฺเพน เยน
 ตกฺกตฺถิตา เยน โส เวชฺชโ เทนฺปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา ตํ
 เวชฺชํ เขตฺทโวจ อิจฺฉามหํ อจฺฉริย สิปป์ สิกฺขิตฺตุนฺนํ ๑ เตนฺหิ
 ๑ ยฺโรปปีโยตฺถเก อภํ ปาโง น ทิสฺสติ ๑

ภณ ชีวโก สิกฺขสฺสฺติ ๑ อถ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ พหุญจ
 คณฺหาติ ญฺญจ คณฺหาติ สฺสฺจ ๑ อปฺปชาเรติ คหิตฺตญฺจ สฺสฺ น
 ปมฺมสฺสฺติ ๑ อถ โข ชีวโก สฺสฺ โกมารภจฺจ สฺสฺ สฺสฺคณฺโณ วสฺสํ
 อจฺจเยน เอตทโหติ อหํ โข พหุญจ คณฺหามิ ญฺญจ คณฺหามิ
 สฺสฺจ ๑ อปฺปชาเรมิ คหิตฺตญฺจ เม น ปมฺมสฺสฺติ สฺสฺคต ๑ เม
 วสฺสํ อธิษฺสํ นยิมสฺสํ สิบฺปสฺสํ อนฺโต ปณฺณายติ กทา
 อิมสฺสํ สิบฺปสฺสํ อนฺโต ปณฺณายิสฺสํ ๑ อถ โข ชีวโก โกมาร-
 ภจฺโจ เยน โส เวชฺช โข เตนฺนปสฺสงฺกมิ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา ตํ เวชฺช
 เอตทโวจ อหํ โข อจฺจริย พหุญจ คณฺหามิ ญฺญจ คณฺหามิ
 สฺสฺจ ๑ อปฺปชาเรมิ คหิตฺตญฺจ เม น ปมฺมสฺสฺติ สฺสฺคต ๑ เม
 วสฺสํ อธิษฺสํ นยิมสฺสํ สิบฺปสฺสํ อนฺโต ปณฺณายติ กทา
 อิมสฺสํ สิบฺปสฺสํ อนฺโต ปณฺณายิสฺสํ ๑ เตนฺน หิ ภณ ชีวโก
 ฆนิตฺตํ อาทาย ตถกฺกสฺสํ สมนฺนตา โยชนํ อาทิณฺฑิตฺวา ยงฺกิณฺโณ
 อภสฺสํ ปสฺสํ ยถา ๑ ตํ อาทราติ ๑ เวํ อจฺจริยาติ โข ชีวโก
 โกมารภจฺโจ สฺสฺ เวชฺช สฺสฺ ปฏิสฺสํ ๑ ฆนิตฺตํ อาทาย ตถก-
 กสฺสํ สมนฺนตา โยชนํ อาทิณฺฑิตฺวา น กิณฺโณ อภสฺสํ อทฺท ๑
 อถ โข ชีวโก โกมารภจฺโจ เยน โส เวชฺช โข เตนฺนปสฺสงฺกมิ
 อฺปสฺสงฺกมิตฺวา ตํ เวชฺช เอตทโวจ อาทิณฺฑิตฺวา อจฺจริย
 ตถกฺกสฺสํ สมนฺนตา โยชนํ น กิณฺโณ อภสฺสํ อทฺท ๑

๑ ย. สฺสฺจ ๑

๓๓๐] จักรกษัตริย์ ชั่วโกมารภุจวตฺต เสฏฐิภริยาอตฺต ๓๗๓

สิทฺธิโตติ ภาณ ชั่วก ขตฺตเต เขตฺตกํ ชั่วกยาติ ชั่วกตฺต
โกมารภุจตฺต ปริตฺตํ ปาถะยํ ปาธาติ ฯ อถ โข ชั่วโก โกมาร-
ภุจํ ตํ ปริตฺตํ ปาถะยํ อาทาย เยน ราชคหํ เตน
ปฏฺทามิ ฯ อถ โข ชั่วกตฺต โกมารภุจตฺต ตํ ปริตฺตํ ปาถะยํ
อนฺตรามคฺเต สํเกเต ปริกฺขยํ อคฺมาตี ฯ อถ โข ชั่วกตฺต
โกมารภุจตฺต เขตฺทโหตี อิม โข มคฺคา กนฺตารา อปฺโปทกา
อปฺปภกฺขา น สฺกฺรา อปาถะเยน คณฺตุํ ยนฺนุนาหํ ปาถะยํ
ปริเยสฺสยฺยนฺติ ฯ

[๓๓๐] เตน โข ปน สมนฺ เยน สํเกเต เสฏฐิภริยาย สตฺต-
วตฺตโก สํสาพาโห โหตี ฯ พหุ มนฺตา มนฺตา ทิสํปาโมกฺขา
เวชฺชา อคณฺตวา ติกิณฺณตา นาสกฺขิตฺตํ อโรคํ กาคํ พหุ
หิรณฺณํ อาทาย อคฺมํสุ ฯ อถ โข ชั่วโก โกมารภุจํ สํเกตํ
ปวีสิตฺวา มนฺตํเส ปุจฺฉิ โก ภาณ คิตาโน กํ ติกิณฺณามิตฺติ ฯ
เขตฺตัสสา อารยิย เสฏฐิภริยาย สตฺตวตฺตโก สํสาพาโห คจฺฉ
อารยิย เสฏฐิภริยํ ติกิณฺณาหิตฺติ ฯ อถ โข ชั่วโก โกมารภุจํ
เยน เสฏฐิตฺตํ คหปิตฺตํ นิเวสนํ เตนฺปตฺตํมิมิ อุตฺตํมิมิตฺวา
โทวาริกํ อาณานิเปตี คจฺฉ ภาณ โทวาริกํ เสฏฐิภริยาย ปาวท
เวชฺช โข อຍ္ယေ อคโธ โส ตํ ทฏฺฐกาโมติ ฯ เวนฺมาจริยาติ
โห โส โทวาริกโก ชั่วกตฺต โกมารภุจตฺต ปฏฺธิตฺตํมิตฺวา เยน
เสฏฐิภริยา เตนฺปตฺตํมิมิ อุตฺตํมิมิตฺวา เสฏฐิภริยํ เขตฺทโหจ

เวชฺชโช อญฺเษ อากโต โส ตํ ทฏฺฐกาโมติ ฯ กัถิโส ภณ
 โทวาริก เวชฺชโชติ ฯ ทหรโก อญฺเษติ ฯ ชถ ภณ โทวาริก
 กั เม ทหรโก เวชฺชโช กริสุตฺติ พฺหุ มหนฺตา มหนฺตา ทิสฺสา-
 ปาโมกฺขา เวชฺชา อากนฺตฺวา ติกิณฺณนฺตา นาสกฺขิสุ อโรคํ กาคุํ พฺหุ
 หิรณฺณํ อาทาย อคมฺภฺตฺติ ฯ ชถ โส โทวาริก เยน ชิวโก
 โกमारภจฺโจ เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา ชิวกํ โกमारภจฺจํ
 เขตทโวจ เสฏฺฐจิกริยา อจฺจริย เหวมาห ชถ ภณ โทวาริก
 กั เม ทหรโก เวชฺชโช กริสุตฺติ พฺหุ มหนฺตา มหนฺตา ทิสฺสา-
 ปาโมกฺขา เวชฺชา อากนฺตฺวา ติกิณฺณนฺตา นาสกฺขิสุ อโรคํ กาคุํ
 พฺหุ หิรณฺณํ อาทาย อคมฺภฺตฺติ ฯ ชจฺจ ภณ โทวาริก เสฏฺฐจิ-
 กริยาย ปาวท เวชฺชโช อญฺเษ เหวมาห มา กิร อญฺเษ ปุเร
 กิณฺณจ อทาสี ยทา อโรคา อโหสิ คทา ยํ อิจฺฉเยยฺยาสี
 ตํ ทฏฺฐเยยฺยาสีติ ฯ เหว อจฺจริยาติ โส โส โทวาริก ชิวกตฺส
 โกमारภจฺจตฺส ปฏฺฐิสฺสณฺณิตฺวา เยน เสฏฺฐจิกริยา เตนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา เสฏฺฐจิกริยํ เขตทโวจ เวชฺชโช อญฺเษ เหวมาห
 มา กิร อญฺเษ ปุเร กิณฺณจ อทาสี ยทา อโรคา อโหสิ คทา
 ยํ อิจฺฉเยยฺยาสี ตํ ทฏฺฐเยยฺยาสีติ ฯ เตนหิ ภณ โทวาริก เวชฺชโช
 อากจฺจตฺติ ฯ เหว อญฺเษติ โส โส โทวาริก เสฏฺฐจิกริยาย
 ปฏฺฐิสฺสณฺณิตฺวา เยน ชิวโก โกमारภจฺโจ เตนฺอุปสงฺกมิ อุป-
 สงฺกมิตฺวา ชิวกํ โกमारภจฺจํ เขตทโวจ เสฏฺฐจิกริยา ตํ อจฺจริย

๓ นิปาเตศฺวาคีปี ปาโง ๑ ๒. อิทํ ปาฐทวญฺญํ ยฺวโรปียิปตฺตเก
น ทิสฺสตี ๑

๑๓๑] จีวรกษนุรํ พิมฺพิสํารราชวตฺถุ ภคฺคทตฺตาพาทกฺกา ๑๗๗

[๑๓๑] เตน โข ปน สมนฺเน รณฺโณ มาคฺคธฺตฺถํ เสนิยธฺตฺถํ
พิมฺพิสํารธฺตฺถํ ภคฺคทตฺตาพาโห โหติ ฯ สํวฏฺกา โสหิเคน มกฺขิยนฺติ ฯ
เทวโง ทิสฺวา อุมฺภณฺเตนฺติ อุกฺคฺคํทานิ เทโว ปุปฺผํ เทวธฺตฺถํ
อุมฺภณฺนํ นจิรธฺตฺถํ^๑ เทโว วิชายิธฺตฺถํคฺคิ ฯ เตน ราชา มงฺกุ
โหติ ฯ อถโห ราชา มาคฺโห เสนิโย พิมฺพิสํารอ อภยํ ราชกุมารํ
เอตทโวจ มยฺหํ โห ภเน อภย คาทิสํ อาพาโห สํวฏฺกา
โสหิเคน มกฺขิยนฺติ เทวโง ทิสฺวา อุมฺภณฺเตนฺติ อุกฺคฺคํทานิ
เทโว ปุปฺผํ เทวธฺตฺถํ อุมฺภณฺนํ นจิรธฺตฺถํ เทโว วิชายิธฺตฺถํคฺคิ
อิงฺข ภเน อภย คาทิสํ เวชฺชํ ชานาหิ โย มํ คิกฺกิเจนฺยาติ ฯ
อภยํ เทว อมฺหากํ ชีวโก เวชฺชโห ครุโณ ภทรโก โส เทว
คิกฺกิเจนฺตฺถํคฺคิ ฯ เตนหิ ภเน อภย ชีวกํ เวชฺชํ อาณาเปหิ
โส มํ คิกฺกิเจนฺตฺถํคฺคิ ฯ อถโห อภโย ราชกุมารโห ชีวกํ โกมาร-
ภจํ อาณาเปสิ คจฺฉน ภเน ชีวก ราชานํ คิกฺกิเจนาหํติ ฯ
เอวํ เทวาติ โห ชีวโก โกมารภจโห อภยธฺตฺถํ ราชกุมารธฺตฺถํ
ปฏิสฺสณฺติคฺวา นเขน เกสฺสชฺชํ อาทาย เยน ราชา มาคฺโห
เสนิโย พิมฺพิสํารอ เตนฺปสฺสงฺกมํ อุมฺภณฺนํคฺวา ราชานํ มาคฺคํ
เสนิยํ พิมฺพิสํารํ เอตทโวจ อาพารํ เต เทว ปสฺสํามํติ^๒ ฯ อถโห
ชีวโก โกมารภจโห รณฺโณ มาคฺคธฺตฺถํ เสนิยธฺตฺถํ พิมฺพิสํารธฺตฺถํ
ภคฺคทตฺตาพารํ เอเกเนว อาเทเปน อปกฺกชฺฌมิ ฯ อถโห ราชา
๑ น จิรฺนฺติปี ปาโง ฯ ๒ ย. อาพารํ เทว ปสฺสํามํติ ฯ

มากโร เตนิโย พิมพิสาโร อโรโค สมานโน ปณฺจ อิตฺถิสฺสคานิ
 สพุพพาดงฺการํ วิภูสาเปตฺวา^๑ โอมุณฺจาเปตฺวา ปุณฺชํ การฺราเปตฺวา
 ชีวํโก โกมารภจฺจํ เขตฺตโวจ เอตํ ภณฺเณ ชีวก ปณฺจณฺนํ อิตฺถิ-
 สฺसानํ สพุพพาดงฺการํ คุยฺหํ โหตุติ ฯ ๑ ๑ถํ เทว อธิการํ เม
 เทโว สฺรตฺตติ ฯ ๑ เตนฺหิ ภณฺเณ ชีวก มํ อูปฏฺฐสฺห อิตฺถกาการณฺจ
 พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆณฺเฑจาติ ฯ ๑ เอวํ เทวาทิ โข ชีวโก โกมาร-
 ภจฺโจ รณฺโณ มาคฺคสฺสํ เตนิยสฺสํ พิมพิสารสฺสํ ปจฺจุตฺตํโสสิ ฯ

[๑๓๒] เตน โข ปณ สมนฺเณ ราชคฺคหสฺสํ เสฏฺฐจีสฺสํ สคฺคตฺตสฺสํโก
 สีสํพาโร โหติ ฯ ๑ พฺหุ มหฺนฺตา มหฺนฺตา ทิสํปาโมกฺขา เวชฺชา
 อากฺขนฺตฺวา ติกิณฺณฺตา นาสกฺขีสฺสํ อโรคํ กาคฺคํ พฺหุํ หิรณฺณํ อาทาย
 อคฺคํสฺสํ ๑ อปฺปีจ เวชฺเชหิ ปจฺจุกฺขาโต โหติ ฯ ๑ เอกจฺเจ เวชฺชา
 เอวมาหํสฺสํ ปณฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐจี คหปติ กาคํ กริสฺสํคฺคํ ๑ เอกจฺเจ
 เวชฺชา เอวมาหํสฺสํ สคฺคตฺมํ ทิวสํ เสฏฺฐจี คหปติ กาคํ กริสฺสํคฺคํ ๑
 ๑ถโร ราชคฺคหสฺสํ เนคคสฺสํ เขตฺตโหสิ อยํ โข เสฏฺฐจี คหปติ
 พฺหุปกาโร รณฺโณ เจว เนคคสฺสํ ๑ อปฺปีจ เวชฺเชหิ ปจฺจุกฺขาโต
 เอกจฺเจ เวชฺชา เอวมาหํสฺสํ ปณฺจมํ ทิวสํ เสฏฺฐจี คหปติ กาคํ
 กริสฺสํคฺคํ ๑ เอกจฺเจ เวชฺชา เอวมาหํสฺสํ สคฺคตฺมํ ทิวสํ เสฏฺฐจี
 คหปติ กาคํ กริสฺสํคฺคํ อยํ ๑ รณฺโณ ชีวโก เวชฺชโร คุรุโณ
 ภทฺรโก ยนฺนฺน มยํ ราชานํ ชีวํโก เวชฺชํ ยาเจยฺยาม เสฏฺฐจี

๑ ย. ภูสาเปตฺวา ฯ

คหบดี ตีถิถุณิคุนติ ๑ อถโธ ราชคคโก เนคโม เยน ราช
 มากโธ เณนิโย พิมพิสาโร เตนุปลังกมิ อุปลังกมิคฺวา ราชานํ
 มากธํ เณนิยํ พิมพิสาร์ เอคทโวจ อยํ เทว เญจฺจี คหปติ
 พหุปลการโ เทวตฺถํ เจว เนคมตฺถํ ๑ อยํ เวชเชหิ ปจฺจกฺขาโค
 เอกจุเจ เวชชา เอวมาหํสํ ปณฺณมํ ทิวสํ เญจฺจี คหปติ กถํ
 กริสฺสํคํคิ เอกจุเจ เวชชา เอวมาหํสํ สคฺคตมํ ทิวสํ เญจฺจี
 คหปติ กถํ กริสฺสํคํคิ สํวํ เทโว ชีวกํ เวชชํ อาณาเปคฺ
 เญจฺจี คหบดี ตีถิถุณิคุนติ ๑ อถโธ ราช มากโธ เณนิโย
 พิมพิสาโร ชีวกํ โกमारภจํ อาณาเปสิ คจฺจน ภเน ชีวก
 เญจฺจี คหบดี ตีถิถุณิคุนติ ๑ เอวํ เทวาคิ โธ ชีวโก โกमार-
 ภจโ จ รมฺปิเ มาคชตฺถํ เณนิยตฺถํ พิมพิสาร์ตฺถํ ปณฺธิสฺสํคิควา
 เยน เญจฺจี คหปติ เตนุปลังกมิ อุปลังกมิคฺวา เญจฺจิสฺสํ
 คหปติสฺสํ วิการํ สคฺคตกฺเขควา เญจฺจี คหปติ เอคทโวจ สจฺจาหนตํ
 คหปติ อโรคํ กเรยฺยํ กิ เม อสฺสํ เทยฺยชมฺโมติ ๑ สพฺพํ
 สํปเคยฺยณฺจ เต อาจริย โหตุ อหณฺจ เต ทาโสติ ๑ สกฺขสฺสิ
 ปน ควํ คหปติ เอเกน ปลฺลํเสน สคฺคต มาเส นิปชฺชิตฺคุนติ ๑
 สกฺโกมหนํ อาจริย เอเกน ปลฺลํเสน สคฺคต มาเส นิปชฺชิตฺคุนติ ๑
 สกฺขสฺสิ ปน ควํ คหปติ ทฺติเยน ปลฺลํเสน สคฺคต มาเส นิปชฺชิต-
 คุนติ ๑ สกฺโกมหนํ อาจริย ทฺติเยน ปลฺลํเสน สคฺคต มาเส นิปชฺชิต-

[illegible]

สคฺต มาเส นิปชฺชิตฺตุนฺติ ๑ สจฺจาหํ อจฺริย ปฏิสสฺสณัํ อปาทํ
 มริสฺสํ นาทํ สกฺโกมิ เอเกน ปสฺสเนน สคฺต มาเส นิปชฺชิตฺตุนฺติ ๑
 เตนหิ ตฺวํ คหปติ ทฺติเยน ปสฺสเนน สคฺต มาเส นิปชฺชาหิตี ๑
 อถ โข เสฏฺฐี คหปติ สคฺตาทสฺส อจฺจเยน ชีวํโก โโกมารภจฺจํ
 เขตทวโจ นาทํ อจฺริย สกฺโกมิ ทฺติเยน ปสฺสเนน สคฺต มาเส
 นิปชฺชิตฺตุนฺติ ๑ นนุ เม ตฺวํ คหปติ ปฏิสสฺสณัํ สกฺโกมํ อจฺริย
 ทฺติเยน ปสฺสเนน สคฺต มาเส นิปชฺชิตฺตุนฺติ ๑ สจฺจาหํ อจฺริย
 ปฏิสสฺสณัํ อปาทํ มริสฺสํ นาทํ สกฺโกมิ ทฺติเยน ปสฺสเนน
 สคฺต มาเส นิปชฺชิตฺตุนฺติ ๑ เตนหิ ตฺวํ คหปติ อุตฺตนาโน สคฺต
 มาเส นิปชฺชาหิตี ๑ อถ โข เสฏฺฐี คหปติ สคฺตาทสฺส อจฺจเยน
 ชีวํโก โโกมารภจฺจํ เขตทวโจ นาทํ อจฺริย สกฺโกมิ อุตฺตนาโน
 สคฺต มาเส นิปชฺชิตฺตุนฺติ ๑ นนุ เม ตฺวํ คหปติ ปฏิสสฺสณัํ
 สกฺโกมํ อจฺริย อุตฺตนาโน สคฺต มาเส นิปชฺชิตฺตุนฺติ ๑ สจฺจาหํ
 อจฺริย ปฏิสสฺสณัํ อปาทํ มริสฺสํ นาทํ สกฺโกมิ อุตฺตนาโน
 สคฺต มาเส นิปชฺชิตฺตุนฺติ ๑ อหณฺเฏ ตํ คหปติ น วเทยฺย
 เขตฺตกํปึ ตฺวํ น นิปชฺชเยยฺยาสิ อมฺมึจ ปฏิกจฺเจวาสิ^๑ มยา ฌาโค
 ตึหิ สคฺตาทเหสิ เสฏฺฐี คหปติ อโรโค ภวิสฺสํคตฺติ อญฺเจะหิ คหปติ
 อโรโคสิ ชานาหิ ก็ เม เทยฺยธมฺโมติ ๑ สหุํ สํปาเตยฺยณฺจ
 เต อจฺริย โหตุ อหณฺเฏ เต ทาโสติ ๑ ธถํ คหปติ มา

๑ ย. ปฏิกจฺเจว ๑

เม ตฺวํ สพุพฺผํ ตํปเคเตยฺยํ อทาสี มา จ เม ทาโส รมฺโฆ
 สัตถสฺสทนต์ เทหิ มยุหํ สัตถสฺสทนต์นฺติ ฯ อถปิ เตญฺจี คหปติ
 อโรโค สฺมาโน รมฺโฆ สัตถสฺสทนต์ อทาสี ชีวกสฺส โกมาร-
 ภจจสฺส สัตถสฺสทนต์ ฯ

[illegible]

ธูโฆ ทุพพณโน อนุปณชูปณชุกชาโต ธมนิสกตคคโต ธาตุ
 เทโว ชีวก เวชฐ อาณาเปตุ ปุตุค เม คิกิจุณินฺทิตี ๑ ธอโฆ
 ราชชา มาคโฆ เสนิโย พิมพิธโร ชีวก โกमारภจํ อาณาเปติ
 คจฺจ ภาณ ชีวก พารานตี คนฺดวา พารานเสยยกํ เสด็จไปตุค
 คิกิจุณินฺทิตี ๑ ธอ เทวาติ โฆ ชีวโก โกमारภจโ จ รมโย
 มาคธสฺส เสนิสฺส พิมพิธารสฺส ปฏิสฺสณินฺทวา พารานตี คนฺดวา
 เยน พารานเสยยกโก เสด็จไปตุคโต เคนฺปสฺงกมิ อนุปสฺงกมิทวา
 พารานเสยยกสฺส เสด็จไปตุคสฺส วิการํ สกฺกตฺตเวทวา ชนํ อนุสฺสา-
 เรทวา คิโรกรณํ ปริกฺขิเปทวา ฌมฺเภ อนุพนฺนชิตฺวา ๑ ภิยํ ปุโรโต
 จเปทวา อนุทฺรจฺฉวํ อนุปฺปาเจทวา ๒ อนุชคนฺจํ นํทริทวา ภิรียาย
 ทสฺสเสตี ปสฺส เต สํมิกสฺส อาพาธํ อิมินา ยาคูเป ปิตา
 น สมนฺมาปริณามํ คจฺจติ ภาตุคํ ภาตุคํ น สมนฺมาปริณามํ คจฺจติ
 อนุจจาโรเป ปสฺสธาวโรเป น ปคุโน อิมินายํ ทิสฺส ธูโฆ ทุพพณโน
 อนุปณชูปณชุกชาโต ธมนิสกตคคโตติ อนุชคนฺจํ วัณฺนิเวเจทวา
 อนุชานิ ปฏฺธิปเวเสทวา อนุทฺรจฺฉวํ สัพฺเพทวา อาเลเป อทาสี ๑
 ธอโฆ พารานเสยยกโก เสด็จไปตุคโต นจิริสฺสเสว อโรโค อโหสิ ๑
 ธอโฆ พารานเสยยกโก เสด็จไปตุคโต เม อโรโค จิโตติ
 ชีวกสฺส โกमारภจสฺส สกฺกสฺส สหสฺสธานิ ปาทาสี ๑ ธอโฆ ชีวโก
 โกमारภจโ คานิ สกฺกสฺส สหสฺสธานิ อาทาย ปุณฺเทว ราชคหํ

๑ ย. อนุพนฺนชิตฺวา ๑ ๒ ย. อนุปฺปาเจทวา ๑

ปัจจุจากจฺณิ ฯ

[๑๓๔] เตน ไช ปณ สมนเยน อฺชฺชเชนียิ^๑ รณฺโณ ปชฺชโชนสฺส
 ปณฺชโรคาพาโห โหติ ฯ พหุ มหนฺตา มหนฺตา ทิสฺวาปาโมกฺขา
 เวชฺชา อากนฺตฺวา ติกิจฺจนฺตา นาสกฺขิสฺส อโรคํ กาคํ พหุ
 หิรณฺณํ อาทาย อคมํสฺส ฯ อถไช ราชา ปชฺชโชนโต รณฺโณ
 มาคฺชสฺส เสนียสฺส พิมฺพิสฺสารสฺส สมนฺติเก ทฺธํ ปาเหติ มยฺหํ ไช
 เทว^๒ ตาติโส อพาโห สํวํ เทโว ชีวํ เวชฺชํ อาณาเปตุ
 โส มํ ติกิจฺณิสฺสคฺคิ ฯ อถไช ราชา มาคฺช เสนิโย พิมฺพิสฺสโร
 ชีวํ โกมารภจฺจํ อาณาเปติ คจฺณ ภาเน ชีวก อฺชฺชเชน
 คนฺตฺวา ราชาํ ปชฺชโชนํ ติกิจฺณาหิติ ฯ เอวํ เทวาติ ไช ชีวโก
 โกมารภจฺโจ รณฺโณ มาคฺชสฺส เสนียสฺส พิมฺพิสฺสารสฺส ปฏิสฺสฺสนฺติคฺวา
 อฺชฺชเชน คนฺตฺวา เยน ราชา ปชฺชโชนโต เตนฺนปสงฺกมิ อฺนฺนปสงฺ-
 กมิคฺวา รณฺโณ ปชฺชโชนสฺส วิการํ สตฺตตฺตฺวา ราชาํ ปชฺชโชนํ
 เขตฺตโวจ สบฺบิ เทว นิปฺปจิสฺสํสามิ คํ เทโว ปิวิสฺสคฺคิ ฯ
 อถ ภาเน ชีวก ยนฺนเค สกฺกา วิณา สบฺบิณา อโรคํ กาคํ
 คํ กโรหิ เชคฺคจฺณ เม สบฺบิ ปฏิกฺกตฺตฺวา อถไช ชีวกสฺส
 โกมารภจฺจสฺส เขตฺตโหสิ อิมสฺส ไช รณฺโณ ตาติโส อพาโห
 น สกฺกา มยา^๓ วิณา สบฺบิณา อโรคํ กาคํ ยนฺนุนาหํ สบฺบิ

๑ ยฺโรปียโปตฺตเก อยํ ปาโส น โหติ ฯ ๒ อยมนฺปี ตตฺถ
 น ทิสฺสคฺคิ ฯ ๓ ยฺโรปียโปตฺตเก อยํ ปาโส น ปณฺณายติ ฯ

๑๓๔] จักรวตุนุท กณฺทปฺปชฺชิตฺวตฺตํ ปณฺทฺโรคาพาชกกา ๑๘๕

นิปฺปเจยฺยํ กถาฉวณฺณํ กถาฉกฺขํ กถาฉวรตฺตํ ๑ อถ โช ชีวโก
โกมารภจฺโจ นานาเกสฺสเชหิ สํปฺปํ นิปฺปจฺจิ กถาฉวณฺณํ กถาฉกฺขํ
กถาฉวรตฺ ๑ อถ โช ชีวกสฺส โกมารภจฺจสฺส เขตฺทโหสิ อิมสฺส
โช รมฺโณ สํปฺปํ ปิตํ ปริณาเมหฺมํ อุตฺตมํ ทสฺสตี จณฺทายํ
ราชา ฆาตาเปยฺยาปี มํ ยนฺนุนาหํ ปฏิกจฺเจว อปฺปจฺเจยฺยมนฺติ ๑
อถ โช ชีวโก โกมารภจฺโจ เยน ราชา ปชฺชิตฺว เตนฺนปสงฺกมิ
อฺปสงฺกมิตฺวา ราชานํ ปชฺชิตํ เขตฺทโหจ มยฺ โช เทว เวชฺชา
นาม ตาติเสน มุหฺมุเตน มฺถานิ อุตฺตราม เกสฺสชานิ สํหราม
สํจฺจ เทโว วาหนาคารสฺ ๑ ทฺวาเรสฺ ๑ อาณาเปตฺ เยน วาหเนน
ชีวโก อิจฺฉติ เตนฺ วาหเนน คจฺฉตฺตฺ เยน ทฺวาเรน อิจฺฉติ
เตน ทฺวาเรน คจฺฉตฺตฺ ยํ กถํ อิจฺฉติ ตํ กถํ คจฺฉตฺตฺ ยํ
กถํ อิจฺฉติ ตํ กถํ ปวิสฺสตี ๑ อถ โช ราชา ปชฺชิตฺว
วาหนาคารสฺ ๑ ทฺวาเรสฺ ๑ อาณาเปสิ เยน วาหเนน ชีวโก
อิจฺฉติ เตนฺ วาหเนน คจฺฉตฺตฺ เยน ทฺวาเรน อิจฺฉติ เตนฺ
ทฺวาเรน คจฺฉตฺตฺ ยํ กถํ อิจฺฉติ ตํ กถํ คจฺฉตฺตฺ ยํ กถํ อิจฺฉติ
ตํ กถํ ปวิสฺสตี ๑ เตนฺ โช ปน สมนฺเยน รมฺโณ ปชฺชิตฺว
ภทฺทวตฺติกา นาม หตฺถินิกา ปณฺณาสโยชนิกา โหติ ๑ อถ โช ชีวโก
โกมารภจฺโจ รมฺโณ ปชฺชิตฺว ตํ สํปฺปํ อฺปนาเมสิ กถาฉ
เทโว ปิยฺตฺติ ๑ อถ โช ชีวโก โกมารภจฺโจ ราชานํ ปชฺชิตํ
สํปฺปํ ปาเยตฺวา หตฺถิสํถํ คนฺตฺวา ภทฺทวตฺติกาย หตฺถินิกาย นคฺรมาหา

นิปฺปติ ๑ อถโ ฆ รณฺโณ ปชฺชโศตฺตํ ตํ สบฺบํ ปิํ ตํ ปริณาเมหํ
 อุกฺกเทกํ อทํสํ ๑ อถโ ฆ ราชา ปชฺชโศโต มนุสฺสํ เอตทโวจ
 ทฺวเจน ภณํ ชีวเณ สบฺบํ ปายิตฺตมฺหิ เตนหิ ภณํ ชีวํ
 เวชฺชํ วิจิณาตติ ๑ ภทฺทวตฺติกาย เทว หตฺถิณิกาย นคฺครมหา
 นิปฺปโตติ ๑ เตน โ ฆ ปน สมฺเยน รณฺโณ ปชฺชโศตฺตํ กาโก
 นาม ทาโส สญฺชโยชนิกโก โหติ อมนุสฺสํ ปฏิจฺจ ชาโต ๑
 อถโ ฆ ราชา ปชฺชโศโต กากํ ทาสํ อาณาเปตฺติ คจฺฉน ภณํ
 กาก ชีวํ เวชฺชํ นีวคฺคเตหิ ราชา ตํ อาจเรย นีวคฺคาเปตฺติ
 เอเต โ ฆ ภณํ กาก เวชฺชา นาม พหุมายา มา จตฺตํ กิณฺนิจิ
 ปฏิกฺคเหตฺติ ๑ อถโ ฆ กาโก ทาโส ชีวํ โกมารภจฺจ อหุตฺตมคฺเค
 โกสฺมมฺปิยํ สมนฺภาเวสสิ ปาตฺราสํ กโรหุคํ ๑ อถโ ฆ กาโก ทาโส
 ชีวํ โกมารภจฺจ เอตทโวจ ราชา ตํ อาจเรย นีวคฺคาเปตฺติ ๑
 อาคเมหิ ภณํ กาก ยาว ภูณฺชามิ หนฺนท ภณํ กาก
 ภูณฺชตฺตฺติ ๑ อถ อาจเรย รณฺณามฺหิ อาณคฺโค เอเต โ ฆ
 ภณํ กาก เวชฺชา นาม พหุมายา มา จตฺตํ กิณฺนิจิ ปฏิกฺคเหตฺติ ๑
 เตน โ ฆ ปน สมฺเยน ชีวโก โกมารภจฺจ นเชน เกตฺตฺตํ
 โธตฺตมฺเปตฺวา อามตฺตคฺคชาตติ ปานีเยนฺจ มิวติ ๑ อถโ ฆ ชีวโก
 โกมารภจฺจ กากํ ทาสํ เอตทโวจ หนฺนท ภณํ กาก อามตฺตคฺค
 ชาต ปานีเยนฺจ มิวตฺตฺติ ๑ อถโ ฆ กาโก ทาโส อยํ โ ฆ เวชฺชโ

๓๓๔] จักรกฤษณ์ จันทนุรักษ์ โสภณกุล สิบเอกทูลละลึงค์ ๓๔๗

[illegible]

๓ ๒. ๒๒ ๒

ชีวกตฺถ โทมารภจฺจตฺถ เอตทโหสิ อิทํ โข เม สิวะยํ
 ทุสฺสยฺมํ รมฺเณ ปชฺชโชน ปหิตํ พหุณฺณํ ทุสฺสํ พหุณฺณํ ทุสฺสยฺมํ
 พหุณฺณํ ทุสฺสยฺมํ พหุณฺณํ ทุสฺสยฺมํ พหุณฺณํ ทุสฺสยฺมํ พหุณฺณํ
 ตํ อคฺคณฺณํ เสฏฺฐณฺณํ ปาโมกฺขณฺณํ อคฺคณฺณํ ปวณฺณํ นยิมิ
 ฌเน โภจิ ปจฺจารหติ ปริภุชติ ฌเน เตน ภควโต อรหตา
 สมนฺมาสมํพุทฺเธน รมฺเณ วา มากเชน เตนิเยน พิมฺพิสาเรนาติ ฯ

[๑๓๕] เตน โข ปน สมนเยน ภควโต กาโย โทสํภินฺโน
 โหติ ฯ อถ โข ภควา อายสฺมา อานนฺโท อามนฺเตสิ โทสํ-
 ภินฺโน โข อานนฺท ตถาคตสฺส กาโย อิจฺฉติ ตถาคโต วิเรจฺนํ
 ปาตุณฺติ ฯ อถ โข อายสฺมา อานนฺโท เยน ชีวโก โทมารภจฺโจ
 เตนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิตฺวา ชีวกํ โทมารภจฺจํ เอตทโวจ โทสํ-
 ภินฺโน โข อากุโส ชีวก ตถาคตสฺส กาโย อิจฺฉติ ตถาคโต
 วิเรจฺนํ ปาตุณฺติ ฯ เตนहि ภนฺเต อานนฺท ภควโต กายํ กติปํหา
 สีนะเหตาติ ฯ อถ โข อายสฺมา อานนฺโท ภควโต กายํ กติปํหา
 สีนะเหตาติ ฯ เตน ชีวโก โทมารภจฺโจ เตนุปลงฺกมิ อฺปลงฺก-
 มิตฺวา ชีวกํ โทมารภจฺจํ เอตทโวจ สีนฺทฺธํ โข อากุโส
 ชีวก ตถาคตสฺส กาโย ยสฺสทํ กถํ มนฺวสฺสติ ฯ อถ โข
 ชีวกตฺถ โทมารภจฺจตฺถ เอตทโหสิ น โข เม ตํ ปฏฺฐึ-
 โยหิ ภควโต โอฬาริกํ วิเรจฺนํ ทเทยฺยํ ยนฺนํ ทํ ตึณิ อฺป-
 ทฺตานิ นานาภตฺตํ ปรีภาเวตา ตถาคตสฺส อฺปนาเมยฺยณฺติ ฯ

อดโธ ชั่วโก โภมารภจโจ คณิ อุปปตฺตทณิ นานาภตฺตชเชหิ
 ปรีภาเวตฺวา เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา เขกั
 อุปปตฺตทณิ ภาควโต อุปนาเมสสิ อิมั ภนฺเต ภควา ปจฺม
 อุปปตฺตทณิ อุปสงฺกมิ อิทํ ภควนฺตํ ทสฺสทฺตคฺคํ วิเรเจตฺตคฺคิ
 ทุคฺคิ อุปปตฺตทณิ ภาควโต อุปนาเมสสิ อิมั ภนฺเต ภควา ทุคฺคิ
 อุปปตฺตทณิ อุปสงฺกมิ อิทํ ภควนฺตํ ทสฺสทฺตคฺคํ วิเรเจตฺตคฺคิ
 คคฺคิ อุปปตฺตทณิ ภาควโต อุปนาเมสสิ อิมั ภนฺเต ภควา คคฺคิ
 อุปปตฺตทณิ อุปสงฺกมิ อิทํ ภควนฺตํ ทสฺสทฺตคฺคํ วิเรเจตฺตคฺคิ เขว
 ภาควโต สฺมคฺคิสา ย วิเรจํ ภวิสฺสคฺคิ ฯ อดโธ ชั่วโก โภมาร-
 ภจโจ ภาควโต สฺมคฺคิสา ย วิเรจํ ทตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทตฺวา
 ปทกฺขิณํ ทตฺวา ปทกฺกามิ ฯ อดโธ ชั่วกสฺส โภมารภจจสฺส
 พหิทฺวารโกฏฺฐกา นิภนฺนคฺคสฺส เขตทโหสิ มยา โห ภาควโต
 สฺมคฺคิสา ย วิเรจํ ทินฺนํ โทสาภิสฺสนโน ตถาคคฺคสฺส กาโย น
 ภควนฺตํ สฺมคฺคิสงฺกคฺคํ วิเรเจตฺตคฺคิ เขณฺทตฺตทคฺคํ ภควนฺตํ วิเร-
 เจตฺตคฺคิ อปฺปจ ภควา วิริคฺโค นหยาตฺตคฺคิ นหาคํ ภควนฺตํ
 สกั วิเรเจตฺตคฺคิ เขว ภาควโต สฺมคฺคิสา ย วิเรจํ ภวิสฺสคฺคิ ฯ
 ยถา โห ภาควา ชั่วกสฺส โภมารภจจสฺส เจตสา เจโคปวิคฺคก-
 มณฺณาย ขายสฺมนฺตํ ขานนฺทํ ขามนฺเตสิ อิทานนฺท ชั่วกสฺส
 โภมารภจจสฺส พหิทฺวารโกฏฺฐกา นิภนฺนคฺคสฺส เขตทโหสิ มยา
 โห ภาควโต สฺมคฺคิสา ย วิเรจํ ทินฺนํ โทสาภิสฺสนโน ตถาคคฺคสฺส

กาโย น ภควนฺตํ สมคฺคํสํกฺขคฺคํ วิเรเจตฺตํ เถกฺขนคฺคํสํกฺขคฺคํ
 ภควนฺตํ วิเรเจตฺตํ อปฺปํ ภควา วิริคฺโค นหยาสิตฺตํ นหาคํ
 ภควนฺตํ สกฺกํ วิเรเจตฺตํ เหวํ ภควโต สมคฺคํสํกฺข วิเรจํ ภวิสสคฺคํ
 เตนหานนฺท ชุณฺโหลทกํ ปฏฺยยาเทหิตํ ฯ เหวํ ภาวนเตติ ๒ อายสฺมา
 อานนฺโท ภควโต ปฏฺยสฺสณฺณคฺคา ชุณฺโหลทกํ ปฏฺยยาเทหิตํ ฯ อถ ๒
 ชีวโก โกมารภสฺสโร เยน ภควา เตนฺนปสงฺกมิมิ อฺปนฺนปสงฺกมิตฺวา
 ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนคฺคํ นิสฺสํกํ ฯ เอกมฺนคฺคํ นิสฺสํกํ ๒
 ชีวโก โกมารภสฺสโร ภควนฺตํ เขตฺตวโจ วิริคฺโค ภาวนเต ภควาติ ฯ
 วิริคฺโคตฺมมิมิ ชีวกาติ ฯ อธิ มยฺหํ ภาวนเต พหิทฺทวโรโกฏจกา นิกฺขมฺ-
 นคฺคํ เขตฺตวโจ มยา ๒ ภควโต สมคฺคํสํกฺข วิเรจํ ทินฺนํ
 โทสํภิสฺสํกํ ตถาคคฺคํ กาโย น ภควนฺตํ สมคฺคํสํกฺขคฺคํ วิเร-
 เจตฺตํ เถกฺขนคฺคํสํกฺขคฺคํ ภควนฺตํ วิเรเจตฺตํ อปฺปํ ภควา
 วิริคฺโค นหยาสิตฺตํ นหาคํ ภควนฺตํ สกฺกํ วิเรเจตฺตํ เหวํ
 ภควโต สมคฺคํสํกฺข วิเรจํ ภวิสสคฺคํ นหยาตฺตํ ภาวนเต ภควา
 นหยาตฺตํ สกฺกํสํกฺข ๒ อถ ๒ ภควา ชุณฺโหลทกํ นหยาติ นหาคํ
 ภควนฺตํ สกฺกํ วิเรเจตฺตํ เหวํ ภควโต สมคฺคํสํกฺข วิเรจํ อโหสิ ฯ
 อถ ๒ ชีวโก โกมารภสฺสโร ภควนฺตํ เขตฺตวโจ ยาว ภาวนเต
 ภควโต กาโย ปกคฺคโค โหติ อถ ๒ ยุตฺตํปฺปณฺณกณฺหาติ ฯ อถ ๒
 ภควโต กาโย นจิริสฺสว ปกคฺคโค อโหสิ ฯ อถ ๒ ชีวโก
 โกมารภสฺสโร ตํ สิวเวยฺยํ ทุสฺสยฺยํ อาทาย เยน ภควา เตน-

๓๓๖] จักรกฤษณ์ ชีวโกมารภักดิ์ วรรณคดี ๓๘๓

[illegible]

[๑๓๖] ฉลุไธ่ลั้ ไช ราชคเห มนุสส์ดา ภควตา กิร ภิกขุณั

คหปติจิวร อนุญญาตุนติ ๑ เต ๑ มนุสฺสา หฺมฺชา อเหฺลฺลํ อุกคฺคา
 อิทานิ ๒ มยฺ ทานานิ ทสฺสํ ปญฺณานิ กริสฺสํ ยโต
 ภควตา ภิกฺขุณฺโณ คหปติจิวร อนุญญาตุนติ ๑ เอกาเหเนว ราชคเ
 พฺหิณิ จิวรทสฺสํ อปฺปชฺชิสฺสํ ๑ อสฺสํ ๒ ชานปทา มนุสฺสา
 ภควตา กิร ภิกฺขุณฺโณ คหปติจิวร อนุญญาตุนติ ๑ เต ๑ มนุสฺสา
 หฺมฺชา อเหฺลฺลํ อุกคฺคา อิทานิ ๒ มยฺ ทานานิ ทสฺสํ ปญฺณานิ
 กริสฺสํ ยโต ภควตา ภิกฺขุณฺโณ คหปติจิวร อนุญญาตุนติ ๑
 เอกาเหเนว ชนปเทปิ พฺหิณิ จิวรทสฺสํ อปฺปชฺชิสฺสํ ๑

[๑๓๗] เตน ๒ ปน สมฺเยน สงฺฆสฺส ปาวาโร อปฺปนฺโน
 โหติ ๑ ภควโต เตมคฺคํ อโรเจสฺสํ ๑ อหฺมฺชา นามิ ภิกฺขเว
 ปาวารนฺติ ๑ โกเสยฺยปาวาโร อปฺปนฺโน โหติ ๑ อหฺมฺชา นามิ
 ภิกฺขเว โกเสยฺยปาวารนฺติ ๑ โกชวํ อปฺปนฺนํ โหติ ๑ อหฺมฺชา นามิ
 ภิกฺขเว โกชวนฺติ ๑

ปจฺจมาณวํ นิฏฺฐิตํ ๑

[๑๓๘] เตน ๒ ปน สมฺเยน กาสฺสราชา ชฺวักกสฺส โกมาร-
 ภจฺจสฺส อชฺชกาสฺสํ กมฺพสฺส ปาเหติ อชฺชกาสฺสํ อปฺมานํ ๑
 อถ ๒ ชฺวักโก โกมารภจฺโจ คํ อชฺชกาสฺสํ กมฺพสฺส อาทาย
 เยน ภควา เตนฺตงฺกมิ อปฺตงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา
 เขมมฺหํ นิสฺสีติ ๑ เขมมฺหํ นิสฺสินฺโน ๒ ชฺวักโก โกมารภจฺโจ
 ๑ อชฺชกาสฺสํ ๑ ๒ อปฺมานํ ๑

ภควนุติ เอตทโวจ อยัม เม ภนุเต อชฺชกกาดีโย กมุพโต
 กาสีรณฺณา ปหิโต อชฺชกกาดีนํ อปฺมาโน ปฏิคฺคณฺหาตุ เม
 ภนุเต ภควา กมุพตํ ยัม มม อสฺสํ ที่ฆรคฺคํ หิตาย สุชยาติ ฯ
 ปฏิคฺคเหสี ภควา กมุพตํ ฯ อถโฆ ภควา ชีวโก โภมารภจํ
 รมฺมียา กถาย สฺนุทสฺสึเตสี สฺมาทเปสี สฺมฺคฺเตเชสี สฺมฺปหฺสึเตสี ฯ
 อถโฆ ชีวโก โภมารภจโ จ ภควา รมฺมียา กถาย สฺนุทสฺสึโต
 สฺมาทปฺปโต สฺมฺคฺเตชฺชโต สฺมฺปหฺสึโต อชฺชชยาสนา ภควนุติ อภิ
 วาเทคฺวา ปทกฺขิณํ กถฺวา ปกฺกามิ ฯ อถโฆ ภควา เอตฺถมิมิ นิทาเน
 เอตฺถมิมิ ปกฺกเรณ รมฺมิ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสี อนุชานามิ
 ภิกฺขเว กมุพตฺตนิติ ฯ

[๑๓๘] เคน โฆ ปน สมฺเยน สฺงฺฆสฺสํ อชฺชจาวจามิ จ้าวรามิ
 อชฺชปชฺชนุติ ฯ อถโฆ ภิกฺขุณํ เอตทโหสี กิํ นุ โฆ ภควา จ้าว
 อนฺนุณฺวาทํ กิํ อนนฺนุณฺวาทนุติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺสํ ฯ
 อนุชานามิ ภิกฺขเว ณ จ้าวรามิ โฆมํ กปฺปาสิกํ โภเสยฺยํ กมุพตํ
 สํณํ ภงฺกนุติ ฯ เคน โฆ ปน สมฺเยน เย เต ภิกฺขุ คหปติ
 จ้าว สํทียนุติ เต อชฺชกฺกชยาสนา ปัสสฺสณํ น สํทียนุติ เอก
 ยเว ภควา จ้าว อนฺนุณฺวาทํ น เทวติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโจะสฺสํ ฯ อนุชานามิ ภิกฺขเว คหปติจ้าว สํทียนุเตน ปัสสฺสณํ
 สํทิตฺตํ ตทฺถเยน จาหํ ภิกฺขเว สฺนุคฺคฺชํ วณฺณณฺมิตฺติ ฯ

[๑๔๐] เคน โฆ ปน สมฺเยน สฺมฺพหฺคฺกา ภิกฺขุ โภสฺสึเตสฺ

ชนปเทสฺ อทฺธานมคฺคปฏฺธิปฺปนา โหณฺติ ฯ เอกํ เอกํ ภิภูํ สํสาณํ
 โอบกมฺมํ ฆํสํ ภิภูํ เอกํ ภิภูํ นาคเมสฺ ๑ ยะ เต ภิภูํ
 สํสาณํ โอบกมฺมํ ฆํสํ เต ฆํสํ ภิภูํ ภิภูํ ๑ ยะ เต ภิภูํ
 นาคเมสฺ เต เอวมาหํ อมฺหากํ ภาคํ เทธาติ ฯ
 เต เอวมาหํ น มยํ ภาคํ อมฺหากํ ภาคํ ทสฺสํ กิณฺณํ
 อมฺหากํ นาคเมสฺ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อโรเจสฺ ๑ อทฺธานม
 ภิภูํ นาคเมสฺ นาคามา ภาคํ ทาณฺติ ฯ เตน ๒ ปน
 สมนฺ เสนํ ภิภูํ ภิภูํ โสธํ ๑ ชนปเทสฺ อทฺธานมคฺคปฏฺธิปฺปนา
 โหณฺติ ฯ เอกํ ภิภูํ สํสาณํ โอบกมฺมํ ฆํสํ ภิภูํ
 ภิภูํ อคเมสฺ ๑ ยะ เต ภิภูํ สํสาณํ โอบกมฺมํ ฆํสํ
 เต ฆํสํ ภิภูํ ภิภูํ ๑ ยะ เต ภิภูํ อคเมสฺ เต เอ-
 วมาหํ อมฺหากํ ภาคํ เทธาติ ฯ เต เอวมาหํ
 น มยํ ภาคํ อมฺหากํ ภาคํ ทสฺสํ กิณฺณํ อมฺหากํ
 โอบกมฺมํ ๑ ภควโต เอตมคฺคํ อโรเจสฺ ๑ อทฺธานม
 ภิภูํ อคเมสฺ อคามา ภาคํ ทาณฺติ ฯ เตน ๒ ปน
 สมนฺ เสนํ ภิภูํ ภิภูํ โสธํ ๑ ชนปเทสฺ อทฺธานมคฺคปฏฺธิปฺปนา
 โหณฺติ ฯ เอกํ ภิภูํ ภิภูํ สํสาณํ โอบกมฺมํ ฆํสํ
 ภิภูํ ภิภูํ ๑ ยะ เต ภิภูํ ภิภูํ สํสาณํ
 โอบกมฺมํ ฆํสํ เต ฆํสํ ภิภูํ ภิภูํ ๑ ยะ เต ภิภูํ
 ภิภูํ ภิภูํ เต น ภิภูํ ๑ เต เอวมาหํ อมฺหากํ

อาวุโส ภาคํ เทถาติ ฯ เต เหวมาหังสุ น มยํ อาวุโส ตุมฺหากํ
 ภาคํ ทสฺสํม กิสฺสํ ตุมฺเห ปจฺฉา โยกฺกมิตฺถาติ ฯ ภควโต
 เจตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว ปจฺฉา โยกฺกมฺมุตฺตํ
 นากามา ภาคํ ทาตุนฺติ ฯ เตน โห ปน สฺมเยน สฺมพฺพุตา
 ภิกฺขุ โกสฺสเสสฺสุ ชนปฺเทสฺสุ อทฺธานมคฺคปฺปิปฺปนา โหนฺติ ฯ เต
 สฺทิสฺสา สฺสํมํ โยกฺกมฺมํ มํสฺสํ ตาย ฯ เอกํเย ภิกฺขุ มํสฺสํ ตานิ
 ตมฺสํ เอกํเย ภิกฺขุ น ตมฺสํ ฯ ยะ เต ภิกฺขุ น ตมฺสํ
 เต เหวมาหังสุ ตุมฺหากํปิ อาวุโส ภาคํ เทถาติ ฯ เต เหวมาหังสุ
 น มยํ อาวุโส ตุมฺหากํ ภาคํ ทสฺสํม กิสฺสํ ตุมฺเห น ตมิตฺถาติ ฯ
 ภควโต เจตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว สฺทิสฺสํ
 โยกฺกมฺมุตฺตํ อกามา ภาคํ ทาตุนฺติ ฯ เตน โห ปน สฺมเยน
 สฺมพฺพุตา ภิกฺขุ โกสฺสเสสฺสุ ชนปฺเทสฺสุ อทฺธานมคฺคปฺปิปฺปนา โหนฺติ ฯ
 เต กตฺถิ กตฺวา สฺสํมํ โยกฺกมฺมํ มํสฺสํ ตาย ฯ เอกํเย ภิกฺขุ
 มํสฺสํ ตานิ ตมฺสํ เอกํเย ภิกฺขุ น ตมฺสํ ฯ ยะ เต ภิกฺขุ น ตมฺสํ
 เต เหวมาหังสุ ตุมฺหากํปิ อาวุโส ภาคํ เทถาติ ฯ เต เหวมาหังสุ
 น มยํ อาวุโส ตุมฺหากํ ภาคํ ทสฺสํม กิสฺสํ ตุมฺเห น ตมิตฺถาติ ฯ
 ภควโต เจตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ ฯ อญฺชานามิ ภิกฺขเว กตฺถิ กตฺวา
 โยกฺกมฺมุตฺตํ อกามา ภาคํ ทาตุนฺติ ฯ

[๑๔๓] เตน โห ปน สฺมเยน มนุสฺสํ จิวํ อาทาย อารามํ
 อาคจฺจนฺติ ฯ เต ปฺปิกุคาหํ อตฺถมานา ปฺปิทฺถนฺติ ฯ จิวํ

ปริตต์ อูปปชชติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสสุ ฯ อุนฺชานามิ
 ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคคํ ภิกฺขุ จีวรปฏิกุคาหกํ สมนฺนนิคฺคํ โย
 น ฉนฺทาคคํ คจฺญेยฺย น โทสํคคํ คจฺญेยฺย น โมหาคคํ คจฺญेยฺย
 น ภยาคคํ คจฺญेยฺย คหิตาคหิตณฺญ ชานเญยฺย ฯ เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว
 สมนฺนนิคฺคํ พุโ ๑ ปจฺมํ ภิกฺขุ ยาจิตฺพุโ ยาจิตฺวา พุคฺเคน
 ภิกฺขุนา ปฏิพเพน สงฺโฆ ฌาเปตฺพุโ สฺสณาคฺคํ เม ภนฺเต สงฺโฆ
 ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคตฺถสฺส สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ จีวรปฏิกุคาหกํ
 สมนฺนเนญฺย ฯ เอตํ ฌตฺติ ฯ สฺสณาคฺคํ เม ภนฺเต สงฺโฆ สงฺโฆ
 อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุ จีวรปฏิกุคาหกํ สมนฺนนิคฺคํ ฯ ยสฺสํ ยสฺสํ โส
 ฆมฺมํ อิตฺถนฺนามสฺสํ ภิกฺขุโน จีวรปฏิกุคาหกสฺสํ สมนฺนํ โส
 คุณฺหสฺสํ ยสฺสํ นภฺฆมฺมํ โส ภาเสยฺย ฯ สมนฺนํ โส สงฺฆเณ
 อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ จีวรปฏิกุคาหโก ฯ ฆมฺมํ สงฺฆสฺสํ คสฺมา
 คุณฺหํ ฯ เอวเมตํ ธารยามีติ ฯ

[๑๔๒] เคน โข ปน สมนฺเนน จีวรปฏิกุคาหกา ภิกฺขุ จีวร
 ปฏิกุคาเหตฺวา คตฺถเณว อชฺชณฺณํ ปฏกฺกมฺมํ ฯ จีวรํ นสฺสํติ ฯ
 ภควโต เอตมคฺคํ อารโหเสสุ ฯ อุนฺชานามิ ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ
 สมนฺนาคคํ ภิกฺขุ จีวรนิทาหกํ สมนฺนนิคฺคํ โย น ฉนฺทาคคํ
 คจฺญेยฺย น โทสํคคํ คจฺญेยฺย น โมหาคคํ คจฺญेยฺย น
 ภยาคคํ คจฺญेยฺย นิตฺทิตานิทฺทิตณฺญ ชานเญยฺย ฯ เอวณฺจ ปน
 ภิกฺขเว สมนฺนนิคฺคํ พุโ ๑ ปจฺมํ ภิกฺขุ ยาจิตฺพุโ ยาจิตฺวา

พยุคเตน ภิกขุณา ปฏีพเถน สงฺโฆ ฌาเปตพฺโผ สฺถนาตุ เม
 ภาณเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถถํ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ
 ภิกขุ จีวรนิทาหํ สัมมณฺเษย ๑ เขถา ฌคฺติ ๑ สฺถนาตุ เม
 ภาณเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกขุ จีวรนิทาหํ สัมมณฺหิ ๑
 ยสฺสํยสฺมโต ชมติ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกขุโน จีวรนิทาหสฺส สัมมติ
 โส คุณฺหสฺส ยสฺส นกฺขมติ โส ภาเสยฺย ๑ สัมมโต
 สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม ภิกขุ จีวรนิทาโก ๑ ชมติ สงฺฆสฺส
 คสฺมา คุณฺหิ ๑ เหวเมตํ ธารยามีติ ๑

[๓๔๓] เตน โห ปน สัมเณ จีวรนิทาหกา ภิกขุ มณฺทเบปปี
 รุกฺขมฺเฐปปี นิมุพโกเสปปี อชฺโฌกาเสปปี จีวรํ นิทหนฺติ ๑ อุนฺทฺเรหิปี
 อฺปฺปจิกาหิปี ชฺชชฺหนฺติ ๑ ภควโต เอตมคฺถํ อาโรเจสฺสุ ๑ อุนฺชานามิ
 ภิกฺขเว ภาณูชาการํ สัมมณฺหิตฺถํ ยํ สงฺโฆ อากฺกฺขติ วิหารํ วา
 อทฺฐมฺปิยํ วา ปาสาทํ วา หมฺมิมิ วา คุหิ วา ๑ เหวณฺจ
 ปน ภิกฺขเว สัมมณฺหิตพฺโผ ๑ พยุคเตน ภิกขุณา ปฏีพเถน สงฺโฆ
 ฌาเปตพฺโผ สฺถนาตุ เม ภาณเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺคกถถํ
 สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ วิหารํ ภาณูชาการํ สัมมณฺเษย ๑ เขถา ฌคฺติ ๑
 สฺถนาตุ เม ภาณเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺนามํ วิหารํ ภาณูชาการํ
 สัมมณฺหิ ๑ ยสฺสํยสฺมโต ชมติ อิตฺถนฺนามสฺส วิหารสฺส ภาณูชา-
 การสฺส สัมมติ โส คุณฺหสฺส ยสฺส นกฺขมติ โส ภาเสยฺย ๑
 สัมมโต สงฺเขน อิตฺถนฺนาโม วิหาโร ภาณูชาการํ ๑ ชมติ

ឥឡូវនេះ គង់ជា កុណ្ឌី ។ ខេរមេតំ ចារយាមិតិ ។

[๑๔๔] เทน ไช ปน สัมเพน สังฆสฺส ภนฺทาทาเว จีวรํ
 อคฺคตํ โหติ ฯ ภควโต เขมมคฺคํ อารโหสํ ฯ อนฺชานามิ
 ภิกฺขเว ปณฺญหํเกหิ สัมมุนาคํ ภิกฺขุ ภนฺทาทาวิกํ สัมมุนฺหิตุํ
 โย น ฉนฺทาคคํ คจฺญะย น โทสาคคํ คจฺญะย น โมหาคคํ
 คจฺญะย น ภยาคคํ คจฺญะย อคฺคตาคคฺคณฺเฑ ชานะย ฯ
 เหวณฺจ ปน ภิกฺขเว สัมมุนฺหิตพฺโพ ฯ ปจฺมํ ภิกฺขุ ยาจิตพฺโพ
 ยาจิตฺวา พุຍตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพເຕน สังໄຂ จาເປຕພູໂພ ສຸດາດ
 ເມ ກນເຕ ສຸໂຂ ຍທີ ສຸໂຂສຸສຸ ປຕຕກຄຸຕຸ ສຸໂຂ ອິຕຸດນຸນາມ
 ກິຸຊຸ ກນເຫາກາວິກິ ສຸມນຸເນຍ າ ເອສຳ ເວຕຸຕິ າ ສຸດາດ ເມ
 ກນເຕ ສຸໂຂ ສຸໂຂ ອິຕຸດນຸນາມ ກິຸຊຸ ກນເຫາກາວິກິ ສຸມນຸນຕິ າ
 ຍສຸສຳຍສຸມໂຕ ພມຕິ ອິຕຸດນຸນາມສຸສຸ ກິຸຊຸໂນ ກນເຫາກາວິກິສຸສຸ ສຸມມຕິ
 ໂສ ຄຸນເສສຸ ຍສຸສຸ ນກຸພມຕິ ໂສ ກາເສຍ າ ສຸມມໂຕ ສຸໂຂເນ
 ອິຕຸດນຸນາໂມ ກິຸຊຸ ກນເຫາກາວິກິ າ ພມຕິ ສຸໂຂສຸສຸ ຄສຸມາ
 ຄຸນຸທິ າ ເວເມຕຸ ພາຍາມິຕິ າ

[๓๕] เตน โข ปน สมนเณน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ภนฺตาทาการิโก
 วุฏฺฐาเปเนติ ฯ ภควโต เจตมตฺตํ ชาโรเจสุํ ฯ น ภิกฺขเว ภนฺตา-
 ทาริโก วุฏฺฐาเปตพฺโพ โย วุฏฺฐาเปยฺย ชาปคฺคิ ทกฺกฏฐสฺสาคิ ฯ

[๑๔๖] เตน ไช ปน ส้มแขวน สูงสุด ภณฑาคาระ จิว
กุดสนัน โหติ ฯ ภควโต เอตมคฺคํ อาริเจตุ ฯ อนุชาณามิ

ภิกขเว สัมมุขัฏฺเฐน สงฺเขน ภาเชตฺตุนฺติ ฯ เตน โห ปน สัมเยน
 สพุโพ สงฺโฆ จัวรํ ภาเชตฺตุนฺติ โทถาหํ อกาสิ ฯ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโหสิ ฯ อนฺุชานามิ ภิกขเว ปณฺุจหฺงฺเคหิ สมนฺุณาคคํ
 ภิกขุ จักรวราชกัมม์ สมนฺุณนิตฺตํ โย น ฉนฺุทาคคํ คจฺญเยยฺย น
 โทสาคคํ คจฺญเยยฺย น โมหาคคํ คจฺญเยยฺย น ภยาคคํ คจฺญเยยฺย
 ภาชิตาภาชิตญฺจ ชาเนยฺย ฯ เอวญฺจ ปน ภิกขเว สมนฺุณนิตฺตพุโพ ฯ
 ปจฺจํ ภิกขุ ยาจิตพุโพ ยาจิตฺวา พุยฺยเตน ภิกขุณา ปฏิพเพน
 สงฺโฆ ณาเปตพุโพ สฺตฺนาตุ เม ภนฺุเต สงฺโฆ ยถิ สงฺฆสฺส
 ปตฺตกถํ สงฺโฆ อิตฺถนฺุณามํ ภิกขุ จักรวราชกัมม์ สมนฺุณนิตฺตํ ฯ
 เอสา ฅตฺติ ฯ สฺตฺนาตุ เม ภนฺุเต สงฺโฆ สงฺโฆ อิตฺถนฺุณามํ
 ภิกขุ จักรวราชกัมม์ สมนฺุณนิตฺติ ฯ ยสฺสํายสฺมโต ชมตฺติ อิตฺถนฺุณามสฺส
 ภิกขุโน จักรวราชกสฺส สมนฺุติ โส คุณฺุหสฺส ยสฺสํ นกฺขมตฺติ
 โส ภาเสยฺย ฯ สมนฺุโต สงฺเขน อิตฺถนฺุณามํ ภิกขุ จักรวราชโก ฯ
 ชมตฺติ สงฺฆสฺส คสฺมา คุณฺุหํ ฯ เอวเมคํ ชารยามีตฺติ ฯ อถ โห
 จักรวราชกานํ ภิกขุณํ เขตทโหสิ กถํ นุ โห จัวรํ ภาเชตฺตุนฺติ ฯ
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหสิ ฯ อนฺุชานามิ ภิกขเว ปจฺจํ อฺุจฺฉินฺุติว
 คุตฺติยิตฺวา วณฺุณาวณฺุณํ กตฺวา ภิกขุ คณฺุณตฺวา วคฺคํ พนฺุชิตฺวา
 จักรปฏฺิวิสํ ฌเปตฺตุนฺติ ฯ อถ โห จักรวราชกานํ ภิกขุณํ เขตทโหสิ
 กถํ นุ โห สํมณฺุเรณํ จักรปฏฺิวิโส ทาทพุโพติ ฯ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโหสิ ฯ อนฺุชานามิ ภิกขเว สํมณฺุเรณํ อฺุปทฺตม-

ปฏิวิสั ทาตุณฺติ ๑ เตน โข ปน สัมเยน อญฺเฏวโร ภิกฺขุ
 สฺสเกน ภาเคน อุตฺตวิตุกาโม โหติ ๑ ภควโต เขตมฺตํ อารโจะสฺส ๑
 อญฺชานามิ ภิกฺขเว อุตฺตรนคฺคัสส สกํ ภากํ ทาตุณฺติ ๑ เตน โข
 ปน สัมเยน อญฺเฏวโร ภิกฺขุ อติเรกภาเคน อุตฺตวิตุกาโม โหติ ๑
 ภควโต เขตมฺตํ อารโจะสฺส ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว อญฺเฏเวเป
 ทินฺเณ อติเรกภากํ ทาตุณฺติ ๑ อถ โข จีวรภาชกานํ ภิกฺขุณํ
 เขตทโหสิ กถํ นุ โข จีวรปฏิวิสั ทาตุณฺติ ๑ อากคปฏิปาฏิยา
 นุ โข อุตฺทาหุ ยถาอุทฺตมฺมฺติ ๑ ภควโต เขตมฺตํ อารโจะสฺส ๑
 อญฺชานามิ ภิกฺขเว วิภตเต โดเสตฺวา กุสฺสปาตํ ทาตุณฺติ ๑

[๑๔๗] เตน โข ปน สัมเยน ภิกฺขุ ฉกฺกณณํ ปณฺฑิตํ กายมํ
 จีวรํ รเชนฺติ ๑ จีวรํ ทุพฺพณฺณํ โหติ ๑ ภควโต เขตมฺตํ
 อารโจะสฺส ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว น รชฺชานํ มฺถรชฺชนํ ชนฺชรชฺชนํ
 คจฺรชฺชนํ ปคฺคตฺรชฺชนํ ปุพฺผรชฺชนํ ผลรชฺชนฺติ ๑ เตน โข ปน สัมเยน
 ภิกฺขุ สํคฺคทกายํ จีวรํ รเชนฺติ ๑ จีวรํ ทุคฺคณฺณํ โหติ ๑ ภควโต
 เขตมฺตํ อารโจะสฺส ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว รชฺชนํ ปจฺจุ จูพรชฺชน-
 กุมฺภินฺติ ๑ รชฺชนํ อุตฺตตฺริยติ ๑ ภควโต เขตมฺตํ อารโจะสฺส ๑
 อญฺชานามิ ภิกฺขเว อุตฺตรราฟุ^๒ พนฺธิคฺคณฺติ ๑ เตน โข ปน สัมเยน
 ภิกฺขุ น ชานนฺติ รชฺชนํ ปกุกํ วา อปฺกุกํ วา ๑ ภควโต เขตมฺตํ
 อารโจะสฺส ๑ อญฺชานามิ ภิกฺขเว อุตฺเต วา นนฺทํ จิกาย วา

๑ ย. สํคฺคณฺนทกาย ๑ ๒ ย. อุตฺตรราฟุมํ ๑

เถวกัม ภาตุนุติ ๑ เตน ไช ปน สัมเยน ภิกขุ ราชัน โยโรเปนตา
 กุมภี อวอญญุติ กุมภี ภิกขุติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑
 อนุชานามิ ภิกขเว ราชบุรุษกัม ภาตุนุติ ๑ เตน ไช ปน
 สัมเยน ภิกขุณฺ ราชภาชนํ น สัมภุติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเส ๑ อนุชานามิ ภิกขเว ราชโกตมพํ ราชญญุติ ๑
 เตน ไช ปน สัมเยน ภิกขุ ปาติยาปํ ปตฺเตปํ จ้าว มทฺทนุติ ๑
 จ้าว ปริภิกษุติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อนุชานามิ
 ภิกขเว ราชโทณิกนุติ ๑ เตน ไช ปน สัมเยน ภิกขุ ฌมายํ
 จ้าว ปตฺตกรนุติ จ้าว มัสฺสํโกติ โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเส ๑ อนุชานามิ ภิกขเว คินตฺตมถารนุติ ๑ คินตฺตมถารโก
 ตฺตปจฺฉาหิ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อนุชานามิ
 ภิกขเว จ้าวรัส จ้าวราชญญุติ ๑ มชฺเชน ตกฺเคนุติ ราชํ อุกาโต
 คตฺติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อนุชานามิ ภิกขเว
 กณฺเณ พนฺธิคฺคนุติ ๑ กณฺโณ ชีวติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑
 อนุชานามิ ภิกขเว กณฺณตฺตคฺคนุติ ๑ ราชํ เอกโค คตฺติ ๑
 ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อนุชานามิ ภิกขเว สัมปวิวคฺคํ
 สัมปวิวคฺคํ ราชํ น จ อจฺฉินฺเน เถเว ปกฺกมิตฺตุนุติ ๑ เตน
 ไช ปน สัมเยน จ้าว ปตฺติณฺ ๑ โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ
 อารโหเส ๑ อนุชานามิ ภิกขเว อุกาโต โยธาทคฺคนุติ ๑ เตน
 ไช ปน สัมเยน จ้าว ฌรัส โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑

อนุชานานิ ภิกขเว ปาณินา อาโกญฺเฐตฺตุนฺติ ฯ

[๑๔๘] เตน โข ปน สมนฺเยน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อจฺฉินฺนํกานิ จัรวานิ ชาเรนฺติ ทนฺตกถาวันนิ ชาเรนฺติ ฯ มนุสฺสํ ตุชฺฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ^๑ ฯ ภิกฺขุ^๒ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสฺสุ^๓ ฯ น ภิกฺขเว อจฺฉินฺนํกานิ จัรวานิ ชาเรตฺตพฺพานิ โย ชาเรยฺย อปฺปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ฯ

[๑๔๙] อถ โข ภควา ราชคฺเห ยถาภิรฺนคํ วิหริตฺวา เยน ทกฺขิ-
ณาคิริ เตน จาริกํ ปกฺกามิ ฯ อตฺถสฺมา โข ภควา มาคธกฺเขตฺตํ^๔
อจฺฉิพฺพํ ปาติพฺพํ มรียาทพฺพํ สິงฺฆาฏกพฺพํ^๕ ทิสฺวาน อายสฺมํนคํ
อานนฺทํ อามนุเตสฺสิ ปสฺสํสฺสิ โน ควํ อานนฺท มาคธกฺเขตฺตํ อจฺฉิ-
พฺพํ ปาติพฺพํ มรียาทพฺพํ สິงฺฆาฏกพฺพนฺติ ฯ เอวํ ภาณเตติ ฯ
ตสฺสํหสิ ควํ อานนฺท ภิกฺขุณํ เขวรูปานิ จัรวานิ สํวิทฺธิคฺคฺตุนฺติ ฯ
ตสฺสํหามิ ภควาติ ฯ อถ โข ภควา ทกฺขิณาคิริสฺมึ ยถาภิรฺนคํ
วิหริตฺวา ปุณฺเทว ราชคฺห์ ปจฺจณาคจฺฉิ ฯ อถ โข อายสฺมา อานนฺโท
สมนฺพหุณฺณํ ภิกฺขุณํ จัรวานิ สํวิทฺธิคฺคฺตฺวา เยน ภควา เตนฺปสฺสํณมิ
กฺุปสฺสํณมิคฺคฺตฺวา ภควนคํ เขตทโวจ ปสฺสํสฺสุ เม ภาณเต ภควา
จัรวานิ สํวิทฺธิคานํติ ฯ อถ โข ภควา เขตสฺมึ นิทาเน เขตสฺมึ

๑ อโธ ปวฺ ญฺโรปฺเปยฺยโปกฺกเถ เสยฺยถาปฺเป นาม คีหิ กามโกภิกโกโนติ
ทิสฺสํติ ฯ ๒ ตคฺคถาปํ ปาโส น โหติ ฯ ญฺ. ๓ มคธกฺเขตฺตํ ฯ
๔ อจฺฉิพฺพํ ปาติพฺพํ มรียาทพฺพํ สິงฺฆาฏกพฺพํ ฯ

ปกรณ ษมึ กถั กถา ภิภู ชามนุเศสิ ปณฺธิโต ภิภูเว
 อานนุโท มหาปณฺโณ ภิภูเว อานนุโท ยตุร หิ นาม มยา
 สงฺฆิตฺเตน ภาสิตฺตํ วิตุถาเรน อตุถิ อชานิสฺสํ กุสุมฺปี นาม
 กริสฺสํติ อชณฺณกุสุมฺปี นาม กริสฺสํติ มณฺชทมฺปี นาม กริสฺสํติ
 อชณฺณมณฺชทมฺปี นาม กริสฺสํติ วิวญฺญมฺปี นาม กริสฺสํติ อญ-
 วิวญฺญมฺปี นาม กริสฺสํติ คัเวยฺยกมฺปี นาม กริสฺสํติ ชงฺเขยฺยกมฺปี
 นาม กริสฺสํติ พาหุณฺมฺปี นาม กริสฺสํติ ฉินฺนทกฺก ภาวิสฺสํติ
 สํกตฺตชฺชํ สมนฺตารูปํ ปจฺจุคฺคิตกานณฺจ อนภิษณฺติ อนุชานามิ
 ภิภูเว ฉินฺนํ สงฺฆาฐิ ฉินฺนํ อุตฺตราสํกํ ฉินฺนํ อนุตฺตวาสกนฺติ ฯ

[๑๕๐] อถ ไซ ภควา ราชคเษ ฆลาภิรณฺตํ วิหริตุวา เยน
 เวสํถิ เตน จาริกํ ปกฺกามิ ฯ อตฺถสํ ไซ ภควา อนุตฺตรา จ
 ราชคหํ อนุตฺตรา จ เวสํถิ อทฺธานมคฺคปฏฺธิปฺนโน สมนุพฺพุเต ภิภู
 จัวเรหิ อุกฺกุณฺณทักเค สึเสปํ จัวรภิสฺสํ กริตฺวา ชนฺเชปํ จัวรภิสฺสํ
 กริตฺวา กฏฺธิยาปํ จัวรภิสฺสํ กริตฺวา อากฺขณฺเต ทิสฺสวาน ภควโต
 เอตทโหสิ อติสํหุ ไซ อิเม โมฆปฺริสา จัวเร พาหุสฺสย
 อวญฺญา ยนฺนุนาหํ ภิภูชฺชํ จัวเร สัมมํ พนฺนุชฺชํ มรียาหํ จเปยฺ-
 ยนฺติ ฯ อถ ไซ ภควา อนุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน เยน เวสํถิ
 ตทวสฺริ ฯ คคฺคร สฺสํ ภควา เวสํถิยํ วิหริติ โคตมเก เจติเย ฯ
 เตน ไซ ปน สมนฺเยน ภควา สึคาสฺสํ เหมนฺตีกาสฺสํ รคฺคิํ อนุต-
 รวรุชกาสฺสํ หิมปาคสํเย รคฺคิํ อชฺโณกาเส เอกจิวโร นิสฺสีทิ น

ภควนตํ สัตํ อโหสิ^๑ นิกฺขนฺเต ปจฺเม ยามे สัตํ ภควนตํ
 อโหสิ ทฺติยํ ภควา จีวรํ ปารุเป น ภควนตํ สัตํ อโหสิ
 นิกฺขนฺเต มชฺฌิเม ยามे สัตํ ภควนตํ อโหสิ ทฺติยํ ภควา
 จีวรํ ปารุเป น ภควนตํ สัตํ อโหสิ นิกฺขนฺเต ปจฺฉิเม ยามे
 อุตฺตเร อรุณเ นนทิมุขิยา รตฺติยา สัตํ ภควนตํ อโหสิ จตุตฺถํ
 ภควา จีวรํ ปารุเป น ภควนตํ สัตํ อโหสิ ๑ อถโฆ ภควโต
 เขตทโหสิ เขเป โฆ เต กุตฺตปฺปคา อิมสฺมํ ฐมฺมวินเย สํคาสฺสกา
 สํคาสฺสกา เตเป สกฺโกณฺหิ ติจีวเรน ยาเปตฺติ ยนฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺ
 จีวเร สํมํ พนฺธะเยยฺม มริยาทํ จเปเยยฺม ติจีวรํ อชฺชานะเยยฺม ๑
 อถโฆ ภควา เขตสฺมํ นิทาเน เขตสฺมํ ปกรณเ ฐมฺมํ กถํ ภควา
 ภิกฺขุ อามนฺเตสิ อิทาหํ ภิกฺขเว อนฺตรวา ๑ ราชคหํ อนฺตรวา
 ๑ เวสาลี อุตฺตรานมคฺคปฺปนิ โฆ อุตฺตํ สมนฺพฺพุเต ภิกฺขุ จีวเรหิ
 อุตฺตฺถนํ กเต สํเสเป จีวรํ กิตฺวา ฐนฺเชเป จีวรํ กิตฺวา
 กฺกียาเป จีวรํ กิตฺวา อากจฺฉนฺเต ทิสฺสุวาน เม เขตทโหสิ
 อตฺถิหํ โฆ อิมเ โมชฺสปริสา จีวเร พาหุตฺถาย อาวฏฺฐา ยนฺนุนาหํ
 ภิกฺขุณฺ จีวเร สํมํ พนฺธะเยยฺม มริยาทํ จเปเยยฺม ๑ อิทาหํ ภิกฺขเว
 สํคาสฺสํ เหมนฺตีกาสฺสํ รตฺติสฺสํ อนฺตรวฺจฺจาสฺสํ หิมปาคสฺสมเย รตฺติ
 อชฺชโฆกาเส เอกจีวโร นิสิตํ น มํ สัตํ อโหสิ นิกฺขนฺเต
 ปจฺเม ยามे สัตํ มํ อโหสิ ทฺติยาหํ จีวรํ ปารุเป น มํ

๑ น ภควนตํ สัตํ อโหสิติ ภควโต สัตํ นวโหสิติ อชฺชกถา ๑

สัตว์ อโหสิ นิกุชนเต มชฺฌิเม ยามะ สัตว์ มํ อโหสิ ตติยาหํ
 จัรวํ ปารุเป น มํ สัตว์ อโหสิ นิกุชนเต ปจฺฉิเม ยามะ
 กุทฺธเต อรุณะ นนฺทิมุชฺชียา รตฺติยา สัตว์ มํ อโหสิ จตุตฺถาหํ จัรวํ
 ปารุเป น มํ สัตว์ อโหสิ ตสฺส มยฺหํ ภิกฺขเว เอกทโหสิ
 เยปิ โข เต กุตฺตปฺปคฺคา อิมสฺมํ ชมฺมวินฺเย สัตฺตาสุกา สัตถ์วฺรกา
 เตปิ สกฺโกณนฺติ ติจฺจวเรน ยาเปคฺคํ ยนฺนุนาหํ ภิกฺขุณฺโณ จัวเร สํมํ
 พนฺนุชฺชยํ มรียาหํ สเปยฺยํ ติจฺจวํ อนุชานะยฺยนฺติ อนุชานามิ
 ภิกฺขเว ติจฺจวํ ทฺวีกุณฺณํ สงฺฆาญฺจิ เอกจฺจุยํ กุตฺตวราสงฺกํ เอกจฺจุยํ
 อนฺตรวาสกนฺติ ฯ

[๑๕๑] เตน โข ปน สัมเมเน นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ ภควตา
 ติจฺจวํ อนฺนุญญาตฺตนฺติ อญฺเญเนว ติจฺจวเรน คามํ ปวิสฺสนฺติ อญฺเญ-
 เนว ติจฺจวเรน อารามะ อจฺฉนฺติ อญฺเญเนว ติจฺจวเรน นหานํ
 โยตฺรนฺติ ฯ เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา ฯ เป ฯ เต อุตฺตมายนฺติ
 ชียนฺติ วิปาเจยนฺติ กถํ หิ นาม นพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อติเรกจัรวํ
 ชาเรตฺสฺสจฺจตฺติ ฯ อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอกมคฺคํ อารโจะสุ ฯ
 อถ โข ภควา เอกสฺมํ นิทาเน เอกสฺมํ ปกรเณ ชมฺมํ กถํ กถฺวา
 ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกฺขเว อติเรกจัรวํ ชาเรตฺสฺส โย ชาเรยฺย
 ยถาชฺชโม กาเรตฺสฺสโพติ ฯ เตน โข ปน สัมเมเน อายสฺมโต
 อานนฺทสฺส อติเรกจัรวํ อุปฺปนฺนํ โหติ ฯ อายสฺมา จ อานนฺโท
 ทํ จัรวํ อายสฺมโต สวริปฺปคฺคสฺส ทาตุกาโม โหติ ฯ อายสฺมา

๑ สํวิปฺบุตฺโต สํเกเต วิหริติ ๑ อถ โข อายสฺมโต อานนฺตสฺส
 เขตฺทโหสิ ภควตา ปณฺณคฺคํ น อติเรกจฺวโร ชาเรตฺตพฺพนฺติ
 อิทฺตฺวา เม อติเรกจฺวโร อฺปฺปนฺนํ อหฺมจฺมํ จฺวโร อายสฺมโต
 สํวิปฺบุตฺตสฺส ทาคฺคกามิ อายสฺมา ๑ สํวิปฺบุตฺโต สํเกเต วิหริติ
 กถํ นุ โข มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑ อถ โข อายสฺมา อานนฺโต
 ภควโต เขตฺตมคฺคํ อารุเจสิ ๑ กัณฺโถ ปนฺนํ สํวิปฺบุตฺโต
 อากฺขณฺตสฺสคฺคิ ๑ นวํ วา ภควา ทิวสํ ทสฺมํ วาติ ๑ อถ โข
 ภควา เขตฺตมํ นิทาเน เขตฺตมํ ปกรเณ ชฺมมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ
 อานนฺเตสิ อหฺมจฺมามิ ภิกฺขเว ทสฺสํปรํ อติเรกจฺวโร ชาเร-
 ตฺตพฺพนฺติ ๑ เตน โข ปน สํเยน ภิกฺขุณฺ อติเรกจฺวโร อฺปฺปนฺนํ
 โหติ ๑ อถ โข ภิกฺขุณฺ เขตฺทโหสิ กถํ นุ โข อเมหิ
 อติเรกจฺวโร ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อารุเจสิ ๑
 อหฺมจฺมามิ ภิกฺขเว อติเรกจฺวโร วิกปฺเปตฺตพฺพนฺติ ๑

[๑๕๒] อถ โข ภควา เวสํติยํ ยถาภินฺทํ วิหริตฺวา येन
 พวฺวณฺตํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อหฺมจฺมามิ จาริกํ จรมาโน
 येन พวฺวณฺตํ ตทวสฺสํ ๑ ตตฺร สฺสํ ภควา พวฺวณฺตํ วิหริติ
 อิติปคฺเค มิคทาเย ๑ เตน โข ปน สํเยน อณฺณตฺตสฺส ภิกฺขุโน
 อณฺตรวาสโก นิทฺโต โหติ ๑ อถ โข ตสฺส ภิกฺขุโน เขตฺทโหสิ
 ภควตา คีจฺวโร อหฺมจฺมามิ ทฺวีกฺคณา สงฺฆาญฺจิ เอกจฺจโย

๑ ยฺยโรมียโปคฺคเก อญฺ ปาโง น โหติ ๑

อตุตฺตราสังโก เอกจฺจิโย อนุตฺตวาสโก อญฺญ เม อนุตฺต-
 วาสโก นิทฺโท ยนฺนุนาหํ อคฺคหํ อจฺจุเปยฺยํ สมนฺตโต ทฺวปฺปญฺญํ
 ภวิสฺสตี มชฺเฌ เอกจฺจิยนฺติ ฯ อถ โส ใส ภิกฺขุ อคฺคหํ
 อจฺจุเปสึ ฯ อทฺทสา โส ภควา เสนาสนจาริกํ อาหิณฺชนโต
 ตํ ภิกฺขุํ อคฺคหํ อจฺจุเปนฺตํ ทิสฺวาน เยน ใส ภิกฺขุ เตนฺอุป-
 สงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา ตํ ภิกฺขุํ เขตฺตโวจ กิํ कुวํ ภิกฺขุ
 กโรสฺสตี ฯ อคฺคหํ ภควา อจฺจุเปมฺตี ฯ สาธุ สาธุ ภิกฺขุ สาธุ
 โส कुวํ ภิกฺขุ อคฺคหํ อจฺจุเปสฺสตี ฯ อถ โส ภควา เขตฺตมฺหิ
 นิทานเณ เขตฺตมฺหิ ปกรเณ ฐมฺหิ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสึ
 อนุชานามิ ภิกฺขเว อหตฺถนํ ทฺสฺสํ อหตฺถกปฺปนํ ทฺวิคฺคณํ สังฆาญฺหิ
 เอกจฺจิยํ อตุตฺตราสังกํ เอกจฺจิยํ อนุตฺตวาสกํ อคฺคทฺษณนํ ทฺส-
 สํ จตฺตคฺคณํ สังฆาญฺหิ ทฺวิคฺคณํ อตุตฺตราสังกํ ทฺวิคฺคณํ อนุตฺตวาสกํ
 ปัสฺสุงฺเก ยาวทคฺคํ ปาปณฺนิเก อสฺสสาโห กรณฺโง อนุชานามิ
 ภิกฺขเว อคฺคหํ ตฺนุหนํ โขวญฺญิกํ กณฺฐสฺสํ ทพฺพทกฺกมฺมฺนฺติ ฯ

[๑๕๓] อถ โส ภควา พารานสียํ ยถาภิกฺษุํ วิหริตฺวา เยน
 สํวคฺคํ เตน จาริกํ ปกฺกามิ อนุปฺพุพฺเพน จาริกํ จรมาโน
 เยน สํวคฺคํ ตทวสฺริ ฯ ตตฺร สฺสํ ภควา สํวคฺคิยํ วิหริติ
 เขตฺตวเน อนาถปฺปณฺนิกสฺส อารามเณ ฯ อถ โส วิสาขา มิคารมาตา
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อฺปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺนฺตํ นิสฺสีทิ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺ โส วิสาข มิคารมาตว

ภควา ชุมิยา กถา สหุสเสถิ สมหาเปติ สมุเตเตเสถิ สมุ-
 ปหเสถิ ฯ อถ วิสาชา มิคารมาตา ภควตา ชุมิยา กถา
 สหุสเสถิ สมหาเปติ สมุเตเตเสถิ สมุปหเสถิ ภควตัม เขตทโวจ
 อธิวาเสตุ เม ภนุเต ภควา สหุสเสถิ ภควตัม สหุสเสถิ ภิกขุสงฺฆนาติ ฯ
 อธิวาเสติ ภควา สหุสเสถิ ภควา สหุสเสถิ ภควตัม สหุสเสถิ ภิกขุ-
 ภควโต อธิวาสนัม วิทิตฺวา อญฺจายาสนา ภควตัม อธิวาเทตฺวา
 ปทกฺขิณํ กตฺวา ปทกามิ ฯ เตน โห ปน สมนเยน คสฺสสา รคฺคิยา
 อจฺจเยน จาคฺคฺทํปปีโก มหาเมโส ปาวสฺสสิ ฯ อถ วิสาชา มิคารมาตา
 ชุมิยา กถา สหุสเสถิ สมหาเปติ สมุเตเตเสถิ สมุปหเสถิ ภควตัม
 เขตทโวจ อธิวาเสตุ เม ภนุเต ภควา สหุสเสถิ ภควตัม สหุสเสถิ
 ภิกขุสงฺฆนาติ ฯ อถ วิสาชา มิคารมาตา ภควตา ชุมิยา กถา
 สหุสเสถิ สมหาเปติ สมุเตเตเสถิ สมุปหเสถิ ภควตัม เขตทโวจ
 อธิวาเสตุ เม ภนุเต ภควา สหุสเสถิ ภควตัม สหุสเสถิ ภิกขุ-
 ภควโต อธิวาสนัม วิทิตฺวา อญฺจายาสนา ภควตัม อธิวาเทตฺวา
 ปทกฺขิณํ กตฺวา ปทกามิ ฯ เตน โห ปน สมนเยน คสฺสสา รคฺคิยา
 อจฺจเยน จาคฺคฺทํปปีโก มหาเมโส ปาวสฺสสิ ฯ อถ วิสาชา มิคารมาตา
 ชุมิยา กถา สหุสเสถิ สมหาเปติ สมุเตเตเสถิ สมุปหเสถิ ภควตัม
 เขตทโวจ อธิวาเสตุ เม ภนุเต ภควา สหุสเสถิ ภควตัม สหุสเสถิ
 ภิกขุสงฺฆนาติ ฯ อถ วิสาชา มิคารมาตา ภควตา ชุมิยา กถา
 สหุสเสถิ สมหาเปติ สมุเตเตเสถิ สมุปหเสถิ ภควตัม เขตทโวจ
 อธิวาเสตุ เม ภนุเต ภควา สหุสเสถิ ภควตัม สหุสเสถิ ภิกขุ-
 ภควโต อธิวาสนัม วิทิตฺวา อญฺจายาสนา ภควตัม อธิวาเทตฺวา
 ปทกฺขิณํ กตฺวา ปทกามิ ฯ เตน โห ปน สมนเยน คสฺสสา รคฺคิยา
 อจฺจเยน จาคฺคฺทํปปีโก มหาเมโส ปาวสฺสสิ ฯ อถ วิสาชา มิคารมาตา
 ชุมิยา กถา สหุสเสถิ สมหาเปติ สมุเตเตเสถิ สมุปหเสถิ ภควตัม
 เขตทโวจ อธิวาเสตุ เม ภนุเต ภควา สหุสเสถิ ภควตัม สหุสเสถิ
 ภิกขุสงฺฆนาติ ฯ

มิการมาตฺยา ปณฺธิตฺยา วิยตฺตฺยา เมธาวิณฺยา เขตฺทโหสิ นิสฺ-
 สํสํ ไช อญฺยา นิฏฺฐิตฺตจิวฺรา กายํ โอวตฺถสาเปนฺติ สํยํ พาดา
 มณฺณิตฺตํ นตฺติ อารามํ ภิภูํ อารามํ ภิภูํ กายํ โอวตฺถสา-
 เปนฺตํ ๑ ทาสี อานาเปสิ คจฺจนฺเต อารามํ คณฺฑวา กาลํ
 อารโจะหิ กาลโต ภาณฺเต นิฏฺฐิตํ ภาณฺตํ ๑ อตฺถ ไช ภิภู
 คคฺคานํ สํตํกิริตฺวา กตฺตกาเย จิวฺรานํ คคฺคฺวา ยถาวิหารํ ปวิตฺติ ๑
 อตฺถ ไช ทาสี อารามํ คณฺฑวา ภิภูํ อปฺปสํสํ นตฺติ อารามํ
 ภิภูํ สฺสฺสฺสฺส อารามํ เยน วิสาขํ มิการมาตา เทนฺตฺตํ
 ๑ อตฺถ ไช วิสาขํ มิการมาตา เทนฺตฺตํ ๑ อตฺถ ไช วิสาขํ
 ปณฺธิตฺยา วิยตฺตฺยา เมธาวิณฺยา เขตฺทโหสิ นิสฺสํสํ ไช อญฺยา
 คคฺคานํ สํตํกิริตฺวา กตฺตกาเย จิวฺรานํ คคฺคฺวา ยถาวิหารํ ปวิฏฺฐา
 สํยํ พาดา มณฺณิตฺตํ นตฺติ อารามํ ภิภูํ สฺสฺสฺส อารามํ ๑
 ปุณฺ ทาสี อานาเปสิ คจฺจนฺเต อารามํ คณฺฑวา กาลํ อารโจะหิ
 กาลโต ภาณฺเต นิฏฺฐิตํ ภาณฺตํ ๑ อตฺถ ไช ภาณฺตา ภิภูํ อามนฺเตสิ
 สมนฺท ภิภูเว ปคฺคจิวฺรํ กาลโต ภาณฺตํ ๑ อตฺถ ไช ภาณฺตา
 ไช ภิภู ภาณฺโต ปจฺจสฺสํ ๑ อตฺถ ไช ภาณฺตา ปุพฺพณฺท-
 สมนํ นิวาเสตฺวา ปคฺคจิวฺรมาทฺยา เสนฺตฺตํ นาม พทฺวา
 ปุริสํ สมนฺตํ ๑ วา พาทํ ปสาเรยฺย ปสํริตํ ๑ วา พาทํ สมนฺต-
 เชนฺตํ เหวเมว เหวเนว อนฺตรํ ๑ วิสาขํ มิการมาตฺยา

โกฏฐเก ปาตุรโหติ ๑ นิสฺสํทิ ภคฺวา ปณฺณคฺเต อาสเน สทฺธิ
 ภิกฺขุสงฺฆเณ ๑ อถโฆ วิสาขา มิคฺการมาตา อจฺจนฺนํ วต โภ
 อพฺพุตํ วต โภ ตถาคคฺคฺสํ มหิทฺธิกตา มหานุภาวตา ยตุร
 หิ นาม ชนฺนุกมคฺเตสฺสปี โยเชสฺส วคฺตมาเนสฺส กฺกมคฺเตสฺสปี โยเชสฺส
 วคฺตมาเนสฺส น หิ นาม เอกภิกฺขุสงฺฆาปี ปาธา วา จีวรานิ วา
 อตุฏฺธานิ ภวิสฺสํคฺคฺติ หุจฺจำ อุกคฺคา พุทฺธปฺปมฺขํ ภิกฺขุสงฺฆํ ปณฺเฑน
 ขาทฺนํเยน โภชนํเยน สหคฺคา สมนุคฺคปฺเปตฺวา สมนุคฺควาเรตฺวา ภคฺวณฺตํ
 ภคฺคาจี โอนํคฺคปคฺคปาณํ เอกมณฺตํ นิสฺสํทิ ๑ เอกมณฺตํ นิสฺสินฺหา
 โฆ วิสาขา มิคฺการมาตา ภคฺวณฺตํ เขตฺทโวจ อญฺจํหาญํ ฆนฺเต
 ภคฺวณฺตํ วรานิ ยาจามํติ ๑ อติภฺกณฺตวรา โฆ วิสาเฆ ตถา-
 คตาคิ ๑ ยานิ ๑ ฆนฺเต กปฺปณฺติ ยานิ ๑ อนวชฺชานํติ ๑
 วเทหิ วิสาเเขตฺติ ๑ อิจฺฉามหํ ฆนฺเต สงฺฆสฺส ยาวชฺชํ วสฺสํคฺคสาญฺญิ
 ทาคฺุ อคฺคณฺตคฺคภคฺคํ ทาคฺุ คมิกภคฺคํ ทาคฺุ คิถานภคฺคํ ทาคฺุ
 คิถานปญฺจํภคฺคํ ทาคฺุ คิถานภคฺคชฺชํ ทาคฺุ ชุวยาญฺญํ ทาคฺุ
 ภิกฺขุสงฺฆสงฺฆสฺส อุกคฺคสาญฺญิ ทาคฺุณฺติ ๑ กิ ปน ทวํ วิสาเฆ อคฺคณฺต
 สมนุคฺคสฺมาณา ตถาคคฺคํ อญฺจํ วรานิ ยาจสฺสํติ ๑ อิจฺฉาญํ ฆนฺเต
 ทาสํ อาณานิเปสํ คจฺจนฺเต ขาหารามํ คณฺตฺวา กถํ อาโรเจหิ
 กาโถ ฆนฺเต นิฏฺฐิณฺติ ภคฺคณฺติ อถโฆ สํ ฆนฺเต ทาสํ
 ขาหารามํ คณฺตฺวา อุกคฺคสฺส ภิกฺขุ นิฏฺฐิณฺติคฺคจิวเร กายํ โอวสฺสํ-

๓ ย. ปวคฺตมาเนสฺส ๑

๓๕๓] จีวรกฐนุทกัม วิสาขามิคารมาตาวัตถุ ธงจักรกถา ๒๓๓

เปนเหตุ ทิฐิวาน นคติ อารามะ ภิณฑุ ราชวาทา กายั โหวสุ-
 ตาเปนคัตติ เชนาห์ เทนุปลังกมิ อุปลังกมิทวา มั เอกทโวจ
 นตถยเย อารามะ ภิณฑุ ราชวาทา กายั โหวสุตาเปนคัตติ
 อดุจิ ภาณเต นคคิยั เขตฺตัง ปฏิกุตติ อิมานั ภาณเต อตฺตวสั
 สมนุปลัสสมานา อิจฺฉามิ สังฆสฺส ยาวชัวั วสุตฺติสสาวิทัง ทาตุ ๑
 ปุณ จปรัง ภาณเต อากนฺตฺตโก ภิณฑุ น วัตติกุตฺโต น โคจรรกุตฺโต
 กิตฺตฺโต ปิณฺฑทาย จรติ โส เม อากนฺตฺตภคฺตํ ญฺชิตฺวา
 วัตติกุตฺโต โคจรรกุตฺโต อกิตฺตฺโต ปิณฺฑทาย จริสฺสตี อิมานั
 ภาณเต อตฺตวสั สมนุปลัสสมานา อิจฺฉามิ สังฆสฺส ยาวชัวั อากน-
 ตฺตภคฺตํ ทาตุ ๑ ปุณ จปรัง ภาณเต คมฺมิโก ภิณฑุ อตฺตโน ภคฺตํ
 ปริเยสฺมาโน สตฺถา วา วิหายิสฺสตี ยตฺถ วา วาสั คนฺตฺตกาโม
 ภวิสฺสตี ตตฺถ วิภาเต อุปคจฺฉิสฺสตี กิตฺตฺโต อทฺธานั คมฺมิสฺสตี
 โส เม คมฺมิภคฺตํ ญฺชิตฺวา สตฺถา น วิหายิสฺสตี ยตฺถ วาสั
 คนฺตฺตกาโม ภวิสฺสตี ตตฺถ วิภาเต น อุปคจฺฉิสฺสตี อกิตฺตฺโต
 อทฺธานั คมฺมิสฺสตี อิมานั ภาณเต อตฺตวสั สมนุปลัสสมานา อิจฺฉามิ
 สังฆสฺส ยาวชัวั คมฺมิภคฺตํ ทาตุ ๑ ปุณ จปรัง ภาณเต คิตฺถานสฺส
 ภิณฑุโน สบฺปายานิ โภชนานิ อตฺถนฺตสฺส อาพาโห วา อภิ-
 วทฺธมฺมิสฺสตี กาลกิริยา วา ภวิสฺสตี ตสฺส เม คิตฺถานภคฺตํ ญฺชิตฺส
 อาพาโห นภิวทฺธมฺมิสฺสตี กาลกิริยา น ภวิสฺสตี อิมานั ภาณเต
 อตฺตวสั สมนุปลัสสมานา อิจฺฉามิ สังฆสฺส ยาวชัวั คิตฺถานภคฺตํ

ทาตุ ๑ ปุณ จปร ภาณเต คิถาณุปุจฉาโก ภิกขุ อตฺตโน ภคฺคํ
 ปริเยธมาโน คิถาณตฺถํ อตฺตํเว ภคฺคํ นหริสฺสติ ภคฺคจฺเจทํ ภริสฺสติ
 โส เม คิถาณุปุจฉาภคฺคํ ภาณชิตฺวา คิถาณตฺถํ กาเถน ภคฺคํ
 นหริสฺสติ ภคฺคจฺเจทํ น ภริสฺสติ อิมานํ ภาณเต อตฺตวสํ
 สมนฺปตฺสํมานา อิจฺฉามิ สงฺฆตฺถํ ยาวชฺฉิํ คิถาณุปุจฉาภคฺคํ ทาตุ ๑
 ปุณ จปร ภาณเต คิถาณตฺถํ ภิกขุโน สมนฺปายานิ เกสฺสชานิ อตฺตภา-
 ณตฺถํ อาพาโห วา อภิวทฺถมฺสฺสติ กาลกิริยา วา ภวิสฺสติ ตตฺถ เม
 คิถาณเกสฺสชํ ปริภุคฺคตฺถํ อาพาโห นภิวทฺถมฺสฺสติ กาลกิริยา
 น ภวิสฺสติ อิมานํ ภาณเต อตฺตวสํ สมนฺปตฺสํมานา อิจฺฉามิ
 สงฺฆตฺถํ ยาวชฺฉิํ คิถาณเกสฺสชํ ทาตุ ๑ ปุณ จปร ภาณเต
 ภคฺควตา อนฺธกวิญฺเฑ ทถานิสฺสํ สมนฺปตฺสํมานนฺ ยาคุ อนฺธวตา
 คุยาหํ ภาณเต อานิสฺสํ สมนฺปตฺสํมานา อิจฺฉามิ สงฺฆตฺถํ ยาวชฺฉิํ
 คุยาคุ ทาตุ ๑ อธิ ภาณเต ภิกฺขุณฺโณ อจิรวคฺคิยา นทียา เวลฺล-
 ยาทิ สทฺธิ นคฺคา เอกคิตฺเตน นหายนฺติ ตา ภาณเต เวลฺลียา
 ภิกฺขุณฺโณ อปฺปณฺนเตสฺสุ กิณฺนุ โห นาม คุมฺหากํ อยฺเย ทหรานํ
 พุทฺทมจฺริยํ จินฺนํ นนฺ นาม กามา ปริภุคฺคิตพฺพา ยทา
 ชินฺนนา ภวิสฺสถ ตทา พุทฺทมจฺริยํ จริสฺสถ เอวํ คุมฺหากํ
 อุกา อนฺตา ปริภุคฺคิตา ภวิสฺสนฺติ ตา ภาณเต ภิกฺขุณฺโณ เวลฺลียาทิ
 อปฺปณฺนตฺติยมานา มงฺกุ อเหสฺสุ อสฺสจฺจิ ภาณเต มาตุคามตฺถํ นคฺคิยํ
 เขจฺจุณฺณํ ปฏฺฐิตํ อิมานํ ภาณเต อตฺตวสํ สมนฺปตฺสํมานา อิจฺฉามิ

เสนาสน์ อสุจินา มกุชิต์ ทิสุวาน อายสุมนุฑ์ อานนุฑ์ อามนุเคสิ
 กิเมตม์ อานนุฑ์ เสนาสน์ มกุชิตนุฑ์ ๑ เศวตริ ภาณุเค ภิภูช
 ปณีนานิ โภชนานิ ภาณชิตวา มุขสัจธรรม์ อสุมุขานา นิทุท์
 โอภกมณุฑิ เศล มุขสัจธรรม์ อสุมุขานานิ นิทุท์ โอภกมณุฑานิ
 สุปีนนุเคน อสุจิ มุจุจติ คยิท ภาควา เสนาสน์ อสุจินา มกุชิต
 นุฑิ ๑ เศวเมตม์ อานนุฑ์ เศวเมตม์ อานนุฑ์ มุจุจติ หิ อานนุฑ์
 เศล มุขสัจธรรม์ อสุมุขานานิ นิทุท์ โอภกมณุฑานิ สุปีนนุเคน
 อสุจิ เย เค อานนุฑ์ ภิภูช อุมุจิตธรรม์ สุมุขานา นิทุท์
 โอภกมณุฑิ เศล อสุจิ น มุจุจติ เยปี เค อานนุฑ์ ปุณุชชนา
 กาเมสุ วิตรากา เศล อสุจิ น มุจุจติ อญุจันเมตม์ อานนุฑ์
 ชนวกาโล ยัม อรหโต อสุจิ มุจุเจยยาติ ๑ อถโฆ ภาควา
 เขตธรรม์ นิทานเ เขตธรรม์ ปกรณเ ชมมัม กถั กตวา ภิภูช อามนุเคสิ
 อิทาห์ ภิภูชเว อานนุฑเณ ปจุณาสมณเณ เสนาสน์จาวิกัม อาหิณ
 ฑนุโต อทุทส เสนาสน์ อสุจินา มกุชิต์ ทิสุวาน อานนุฑ์
 อามนุเคสิ กิเมตม์ อานนุฑ์ เสนาสน์ มกุชิตนุฑิ เศวตริ ภาณุเค
 ภิภูช ปณีนานิ โภชนานิ ภาณชิตวา มุขสัจธรรม์ อสุมุขานา นิทุท์
 โอภกมณุฑิ เศล มุขสัจธรรม์ อสุมุขานานิ นิทุท์ โอภกมณุฑานิ
 สุปีนนุเคน อสุจิ มุจุจติ คยิท ภาควา เสนาสน์ อสุจินา
 มกุชิตนุฑิ เศวเมตม์ อานนุฑ์ เศวเมตม์ อานนุฑ์ มุจุจติ
 หิ อานนุฑ์ เศล มุขสัจธรรม์ อสุมุขานานิ นิทุท์ โอภกมณุฑานิ

๓๕๘] จักรกฤษณ์ กณทุปปฏิญาณทัชชหีณาณ ๒๓๗

เต ภิภูฏ ตานิ จักรกฤษณ์ อุกเทเน เตเมตฺวา เตเมตฺวา อปฺกทฺฆมนฺเต
ทิสฺวาน เยน เต ภิภูฏ เคนฺอุปสงฺกมิ อฺอุปสงฺกมิตฺวา เต ภิภูฏ
ເຫດໄວ້ ກໍ ອົມສຸສຸ ກິກຸຂເວ ກິກຸຂໂນ ອາພາໂຣຕິ າ ອົມສຸສຸ
ກນເຕ ອາຍສຸມໂຕ ຄຸດຸດກຸດາພາໂຣ ດສິກາຍ ຈັວຣາຣິ ກາເຍ ດຸກຸນຸຕິ
ຕານີ ມຍໍ ອຸກເກນ ເຕເມຕຸວາ ເຕເມຕຸວາ ອປກຸທຸມາມາຕິ າ ອດໂຂ
ກວາ ເອຕສຸມໍ ນິທາເນ ເອຕສຸມໍ ປກຣເນ ໝຸມໍ ກຕໍ ກຕຸວາ ກິກຸຂ
ອາມນຸເຕສິ ອນຸຊານາມີ ກິກຸຂເວ ຍສຸສຸ ກນຸຖຸ ວາ ປິຟກາ ວາ
ອສຸສຸໂວ ວາ ຄຸດຸດກຸດາ ວາ ອາພາໂຣ ກນຸຖຸປັກຸຊາທິນຸຕິ າ

[๓๕๘] ອດໂຂ ວິສາຂາ ມິຕາຣມາຕາ ມຸຊປຸນຸດນໂຈດໍ ອາທາຍໍ
ເຍນ ກວາ ເຄນຸປສັງກມີ ອຸປສັງກມີຕຸວາ ກວນຸຕໍ ອກິວາເຕຕຸວາ
ເອກມນຸຕໍ ພິສິທິ າ ເອກມນຸຕໍ ພິສິນຸນາ ໂຂ ວິສາຂາ ມິຕາຣມາຕາ
ກວນຸຕໍ ເອຕໂວຈ ປັກຸຊກຸດຸກາ ເມ ກນເຕ ມຸຊປຸນຸດນໂຈດໍ
ຍໍ ມມ ອສຸສຸ ທິຊຣຕຸຕໍ ທິຕາຍ ສຸຂາຍາຕິ າ ປັກຸຊເສສິ ກວາ
ມຸຊປຸນຸດນໂຈດໍ າ ອດໂຂ ກວາ ວິສາຂໍ ມິຕາຣມາຕຣໍ ໝຸມິຍາ
ກດາຍ ສຸກຸສຸເສສິ ສຸມາທເປສິ ສຸມຸຕເຕເສສິ ສຸມຸປຸທິເສສິ າ ອດໂຂ
ວິສາຂາ ມິຕາຣມາຕາ ກວດາ ໝຸມິຍາ ກດາຍ ສຸກຸສຸສິຕາ ສຸມາທປິຕາ
ສຸມຸຕເຕສິຕາ ສຸມຸປຸທິຕາ ອຸຸຈຳຍາສຸນາ ກວນຸຕໍ ອກິວາເຕຕຸວາ ປກຸຊິນິ
ກຕຸວາ ປກຸກາມີ າ ອດໂຂ ກວາ ເອຕສຸມໍ ນິທາເນ ເອຕສຸມໍ ປກຣເນ
ໝຸມໍ ກຕໍ ກຕຸວາ ກິກຸຂ ອາມນຸເຕສິ ອນຸຊານາມີ ກິກຸຂເວ ມຸຊ-
ປຸນຸດນໂຈດຸນຸຕິ າ

[๓๕๘] เตน โข ปน สมนเยน โรโซ มตุโถ อายสุมโต
 อานนุหตุส สหาโย โหติ ฯ โรซสตุส มตุตสตุส โขมปีโตติกา
 อายสุมโต อานนุหตุส หตุเถ นิกขิตตุตา โหติ ฯ อายสุมโต ฯ
 อานนุหตุส โขมปีโตติกา อตุโถ โหติ ฯ ภควโต เขตมตุถุ
 อารุเจสุ ฯ อานุชานามิ ภิกขเว ปญฺจทงฺเกหิ สมนฺนาคตสฺส วิสฺสํสา
 คเหตุํ สฺนุทฺธิวโส ฯ โหติ สฺมฺภวโต ฯ อายสุมโต ฯ
 ธีวติ ฯ ชานาติ ฯ คหิตเต เม อตุตมโน ภวิสฺสํคิตติ
 อานุชานามิ ภิกขเว อิมหิ ปญฺจทงฺเกหิ สมนฺนาคตสฺส วิสฺสํสา
 คเหตุณฺติ ฯ

[๓๖๐] เตน โข ปน สมนเยน ภิกฺขุณฺํ ปริปฺปณฺณํ โหติ ติจฺจว
 อตุโถ ฯ โหติ ปริสฺสํสาเวเนหิปี ถวิกาหิปี ฯ ภควโต เขตมตุถุ
 อารุเจสุ ฯ อานุชานามิ ภิกขเว ปริกฺขารโฆถนฺติ^๑ ฯ อถโฆ
 ภิกฺขุณฺํ เขตทโหสิ ยานิ ตานิ ภควตา อานุญฺจาทานิ ติจฺจวณฺติ
 วา วสฺสํสํสาวิกาติ วา นิสฺสํทณฺติ วา ปจฺจุตฺตกรณณฺติ วา กณฺฑ-
 ปฺป
 ปฺป
 สฺสพฺพานิ ตานิ อธิวฺจํสํสพฺพานิ นุ โข อุกฺกาทุ วิกปฺเปตฺตพฺพานํติ ฯ
 ภควโต เขตมตุถุ อารุเจสุ ฯ อานุชานามิ ภิกขเว ติจฺจว อธิวฺจํ
 น วิกปฺเปตฺตุ วสฺสํสํสาวิกาติ วสฺสํสา จาตุมฺมาส อธิวฺจํสํสํสํ
 ปริ วิกปฺเปตฺตุ นิสฺสํทณฺ อธิวฺจํสํสํ น วิกปฺเปตฺตุ ปจฺจุตฺตกรณ
 ๑. ย. ปริกฺขารโฆถนฺติ ฯ ๒. มุขปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺป
 ๓. มุขปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺปฺป

อริยฺชํ ๓ น วิกปเปตฺตํ กณฺทฺสปฏิจฺฉาที ยาว อพาธา อริยฺชํ
 คโต ปรี วิกปเปตฺตํ มุขบฺบณฺณโจถํ อริยฺชํ ๓ น วิกปเปตฺตํ
 ปรีกฺขารโจถํ อริยฺชํ ๓ น วิกปเปตฺตํ ๑ อถ โข ภิกฺขุ
 เขตฺทโหสิ กิตฺตํ ปจฺฉิมํ นุ โข จีวรํ วิกปเปตฺตพฺพนฺติ ๑
 ภควโต เขตฺตมคฺคํ อารโหเส ๑ อานุชานามิ ภิกฺขเว อายาเมน
 อฏฺฐงฺคํ สํคตฺตํ เณ จตฺตงฺคํ วิคฺคตํ ปจฺฉิมํ จีวรํ วิกปเปตฺตํ ๑
 เณ โข ปน สํเยน อายสฺมโต มหากตฺตํ ปสฺสํ ปสฺสํ กิตฺติ
 ครุโก โหติ ๑ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อารโหเส ๑ อานุชานามิ
 ภิกฺขเว สํคตฺตํ กาคฺคํ ๑ วิคฺคตํ โหติ ๑ ภควโต เขตฺตมคฺคํ
 อารโหเส ๑ อานุชานามิ ภิกฺขเว วิคฺคตํ อฏฺฐงฺคํ ๑ สํคตํ
 โอทฺธิยนฺติ ๑ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อารโหเส ๑ อานุชานามิ ภิกฺขเว
 อานุชํ ปรีกฺขณํ อารโหเส ๑ เณ โข ปน สํเยน สํฆาตฺตํ
 ปตฺตา อฏฺฐนฺติ ๑ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อารโหเส ๑ อานุชานามิ
 ภิกฺขเว อฏฺฐนฺติ กาคฺคํ ๑

[๑๖๓] เณ โข ปน สํเยน อฏฺฐนฺติ ภิกฺขุโน จีวร
 กรียมาเน สํพฺพํ นินฺนํ นปฺปโหติ ๑ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อารโหเส ๑
 อานุชานามิ ภิกฺขเว เทว นินฺนํ อเก อจฺฉินฺนํ ๑ เทว
 นินฺนํ อเก อจฺฉินฺนํ นปฺปโหติ ๑ ภควโต เขตฺตมคฺคํ อารโหเส ๑
 อานุชานามิ ภิกฺขเว เทว อจฺฉินฺนํ อเก นินฺนํ ๑ เทว

๓ ย. ปสฺสํ กิตฺติ ๑

อจุณฺณกานิ เขถํ ฌินฺนํ นปฺปโหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ ฯ
 อมนุษย์านามิ ภิกฺขเว อนฺวาทิกํปี้ อารโจะตุํ น จ ภิกฺขเว สหฺพํ
 อจุณฺณกํ ชาเรตพฺพํ โย ชาเรยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ฯ

[๑๖๒] เตน โส ปน สมฺเยน อญฺญตรสฺสํ ภิกฺขุโน พหุ
 จีวรํ อปฺปนฺนํ โหติ ฯ โส จ ตํ จีวรํ มาตาปิตฺตุนํ^๑ ทาทุกาโม
 โหติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ ฯ มาตาปิตโรติ โส ภิกฺขเว
 ททมาเน กิ วเทยฺยามิ^๒ อมนุษย์านามิ ภิกฺขเว มาตาปิตฺตุนํ ทาคุ
 น จ ภิกฺขเว สหฺวาเทยฺยํ วินิปาเตตพฺพํ โย วินิปาเตยฺย
 อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ฯ

[๑๖๓] เตน โส ปน สมฺเยน อญฺญตโร ภิกฺขุ อมนุษย์เ
 จีวรํ นิภฺชิปิตฺวา สหฺตรฺคฺคตเรน คามํ ปิณฺฑาย ปาวิสี ฯ โจรา
 ตํ จีวรํ อวหฺรียํ^๓ ฯ โส ภิกฺขุ ทฺจุจฺจโต โหติ อหฺวจีวโร ฯ
 ภิกฺขุ เอวมาหํสุ กิสฺสํ ทฺวํ อวฺจฺจโต ทฺจุจฺจโต อหฺวจีวโรติ ฯ
 อิทาหํ อวฺจฺจโต อมนุษย์เ จีวรํ นิภฺชิปิตฺวา สหฺตรฺคฺคตเรน คามํ
 ปิณฺฑาย ปาวิสี โจรา ตํ จีวรํ อวหฺรียํ เตนาคํ ทฺจุจฺจโต
 อหฺวจีวโรติ ฯ ภควโต เขตมคฺคํ อารโจะสุ ฯ น ภิกฺขเว สหฺตรฺคฺค-
 ตเรน คามโม ปวิสีตพฺพโ พ โย ปวิเสยฺย อปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ฯ
 เตน โส ปน สมฺเยน อายสฺมา อานนฺโท อสฺติยา สหฺตรฺคฺคตเรน
 คามํ ปิณฺฑาย ปาวิสี ฯ ภิกฺขุ อายสฺมนํคํ อานนฺทํ เอตทโวจํ

๑ ย. มาตาปิตฺตุนํ ฯ ๒ วเทยฺยาม ฯ

นนุ อวรุโธ อานนท ภควตา ปณฺณตฺตํ น สฺนฺตรฺรุตฺตเรน คาโม
 ปวิสฺสิตพฺโพติ กิสฺสํ ตฺวํ อวรุโธ สฺนฺตรฺรุตฺตเรน คามํ ปวิฏฺฐโจติ ฯ
 สจฺจํ อวรุโธ ภควตา ปณฺณตฺตํ น สฺนฺตรฺรุตฺตเรน คาโม ปวิสฺ-
 สิตพฺโพติ อปฺเปจฺหา อวรุโธ อสฺสติยา ปวิฏฺฐโจติ ฯ ภควโต เขตมฺหํ
 อารุโรจํ ฯ อถ โข ภควา เขตฺตมํ นิทานํ เขตฺตมํ ปกรณ-
 ามมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส ปณฺณจิเม ภิกฺขเว ปจฺจยา
 สงฺฆาฏฺฐิยา นิรุกฺเขปาย คิตาโน วา โหติ วสฺสํ สกฺกํ เกตํ วา
 โหติ นทฺ์ปารํ คณฺทํ วา โหติ อคฺคพฺพคฺคฺติวิหาโร วา โหติ
 อคฺคตคฺคจฺฉิํ วา โหติ อิเม โข ภิกฺขเว ปณฺจ ปจฺจยา
 สงฺฆาฏฺฐิยา นิรุกฺเขปาย ฯ ปณฺณจิเม ภิกฺขเว ปจฺจยา อคฺคตฺราสงฺกสฺส
 นิรุกฺเขปาย คิตาโน วา โหติ วสฺสํ สกฺกํ เกตํ วา โหติ นทฺ์ปารํ
 คณฺทํ วา โหติ อคฺคพฺพคฺคฺติวิหาโร วา โหติ อคฺคตคฺคจฺฉิํ วา
 โหติ อิเม โข ภิกฺขเว ปณฺจ ปจฺจยา อคฺคตฺราสงฺกสฺส นิรุกฺเข-
 ปาย ฯ ปณฺณจิเม ภิกฺขเว ปจฺจยา อคฺคตฺราสงฺกสฺส นิรุกฺเขปาย
 คิตาโน วา โหติ วสฺสํ สกฺกํ เกตํ วา โหติ นทฺ์ปารํ คณฺทํ วา
 โหติ อคฺคพฺพคฺคฺติวิหาโร วา โหติ อคฺคตคฺคจฺฉิํ วา โหติ
 อิเม โข ภิกฺขเว ปณฺจ ปจฺจยา อคฺคตฺราสงฺกสฺส นิรุกฺเขปาย ฯ
 ปณฺณจิเม ภิกฺขเว ปจฺจยา วสฺสํ สกฺกํ เกตํ นิรุกฺเขปาย คิตาโน
 วา โหติ นิสฺสํ คณฺทํ วา โหติ นทฺ์ปารํ คณฺทํ วา โหติ
 อคฺคพฺพคฺคฺติวิหาโร วา โหติ วสฺสํ สกฺกํ เกตํ อคฺคา วา โหติ

วิปฺปกตา วา อิมे โห ภิกฺขเว ปณฺจ ปจฺจยา วสฺสีกสํภิกาย
นิกฺเขปายาติ ฯ

[๑๖๔] เตน โห ปณ สมนฺเณ อณฺเณตโร ภิกฺขุ เอโก วสฺส
วสฺสิ ฯ ตตฺถ มนุสฺสํ สํวสฺสํ เทมาติ จีวรานิ อทฺธํ ฯ อถ โห
ตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ ภควตา ปณฺณตฺตํ จตุวคฺโค
ปจฺฉิมํ สํโฆติ อหฺมจฺมฺหิ เอโก อิมे จ มนุสฺสํ
สํวสฺสํ เทมาติ จีวรานิ อทฺธํ ยนฺนุนาหํ อิมานิ สํฆิกานิ
จีวรานิ สํวคฺคํ หเรยฺยนฺติ ฯ อถ โห โส ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ
อาทาย สํวคฺคํ คนฺตฺวา ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสิ ฯ
คฺยฺเหว ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ ยาว กจฺจิสฺสํ อพฺพการายาติ ฯ อธิ
ปณ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอโก วสฺสํ วสฺติ ฯ ตตฺถ มนุสฺสํ สํวสฺสํ
เทมาติ จีวรานิ เทนฺติ ฯ อนฺนชานามิ ภิกฺขเว ตสฺสเสว ตานิ
จีวรานิ ยาว กจฺจิสฺสํ อพฺพการายาติ ฯ เตน โห ปณ สมนฺเณ
อณฺเณตโร ภิกฺขุ อคฺคกาสํ เอโก วสฺสิ ฯ ตตฺถ มนุสฺสํ สํวสฺสํ
เทมาติ จีวรานิ อทฺธํ ฯ อถ โห ตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ
ภควตา ปณฺณตฺตํ จตุวคฺโค ปจฺฉิมํ สํโฆติ อหฺมจฺมฺหิ
เอโก อิมे จ มนุสฺสํ สํวสฺสํ เทมาติ จีวรานิ อทฺธํ
ยนฺนุนาหํ อิมานิ สํฆิกานิ จีวรานิ สํวคฺคํ หเรยฺยนฺติ ฯ อถ โห
โส ภิกฺขุ ตานิ จีวรานิ อาทาย สํวคฺคํ คนฺตฺวา ภิกฺขุโน เอต-
มคฺคํ อาโรเจสิ ฯ ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจสิ ฯ อนฺนช-

นามิ ภิกขเว สัมมุชชีภูเตน สงฺเขน ภาเชตฺ ๑ อธิ ปน ภิกขเว
 ภิกขุ อุตฺตกาถํ เอโก วสฺสติ ๑ ศคฺค มนุสฺสํ สงฺฆสฺส เตมาติ
 จีวรานิ เทนฺติ ๑ อนฺธานามิ ภิกขเว เตน ภิกขุณา คานิ จีวรานิ
 อธิฏฺฐาตุ มยฺหิมานิ จีวรานิติ ๑ ศสฺส เจ ภิกขเว ภิกขุโน ตํ
 จีวรํ อนธิฏฺฐิเค อญฺโฆ ภิกขุ อากฺขณฺติ สมนโก ทาคพฺโพ
 ภาโค เตหิ เจ ภิกขเว ภิกขุหิ ตํ จีวรํ ภาชียมาเน อปาคิตะ
 กุเส อญฺโฆ ภิกขุ อากฺขณฺติ สมนโก ทาคพฺโพ ภาโค เตหิ
 เจ ภิกขเว ภิกขุหิ ตํ จีวรํ ภาชียมาเน ปาคิตะ กุเส อญฺโฆ
 ภิกขุ อากฺขณฺติ นากามา ทาคพฺโพ ภาโคติ ๑ เตน โห ปน
 สมนเยน เทว ภาตฺกกา เถรา อายสฺมา ๑ อธิทาโส อายสฺมา ๑
 อธิสภโค สํวคฺคิยํ วสฺสํ วุคฺคา อญฺเฏทวํ คามกาวาสํ อคฺมํสุ ๑
 มนุสฺสํ จิรสฺสํปี เถรา อากคาคิ สจฺจีวรานิ ภคฺคานิ อทํสุ ๑
 อาวาสิกา ภิกขุ เถเร ปุจฺฉิํสุ อิมานิ ภาณฺเต สงฺฆิกานิ จีวรานิ
 เถเร อากมฺม อปฺปปฺนฺหานิ สํทียิสฺสํนฺติ เถรา ภาณฺติ ๑ เถรา
 เขวมาหํสุ ยถา โห มยฺ อากุโส ภคฺวตา รมฺมํ เทสํ อชาน
 นาม คุมฺภากํเยว คานิ จีวรานิ ยาว กจฺฉินสฺส อพฺพการายาติ ๑
 เตน โห ปน สมนเยน คโย ภิกขุ ราชกเท วสฺสํ วสฺนฺติ ๑
 ศคฺค มนุสฺสํ สงฺฆสฺส เตมาติ จีวรานิ เทนฺติ ๑ อถโห เกสํ
 ภิกขุณํ เขตทโหสิ ภคฺวตา ปญฺเฏคตํ จคฺควคฺโค ปจฺฉินโม สงฺโฆติ
 มยฺญจฺมฺห คโย ชนา อิม ๑ มนุสฺสํ สงฺฆสฺส เตมาติ

จีวรานิ เทนุติ กถิ นุ โห อเมหิ ปฏิปชชิตพพนุติ ๑ เตน
 โห ปน สมนเยน สมนุพพุตา เถรา อายสุมมา ๑ นัตถวาส อายสุมมา
 ๑ สำนวาส อายสุมมา ๑ โคปโก อายสุมมา ๑ ภค อายสุมมา
 ๑ ผลิกสันทาโน ปาตติปุตเต วิหรนุติ กุกกุฏาราม ๑ อถโห
 เต ภิกขุ ปาตติปุตตัม คนุคฺวา เถเร ปุจฺฉิสฺสุ ๑ เถรา เขวมาหฺสฺสุ
 ยถา โห มยฺ อวฺสุโส ภคฺวตา ชมฺมํ เทสิตํ ขาษานาม ตุมหากิ-
 เยว ตานิ จีวรานิ ยาว กจฺฉินฺตฺส อุกฺการาयाติ ๑

[๑๖๕] เตน โห ปน สมนเยน อายสุมมา อุกฺกนุโห สกฺยปุตฺโต
 สํวคฺคิยํ วตฺสํ วุตฺโต อณฺเฏตฺรํ คามกาวสํ อคฺมาสิ ๑ ตตฺถ
 ภิกขุ จีวรํ ภาเชตฺถกามา สมนฺนิปตฺติสฺสุ ๑ เต เขวมาหฺสฺสุ อิมานิ
 โห อวฺสุโส สํฆิกานิ จีวรานิ ภาชฺชิสฺสฺสนุติ สํทฺธิยิสฺสฺสฺสํ ภาคฺนุติ ๑
 อามาวฺสุโส สํทฺธิยิสฺสํสํมิตฺติ ตโต จีวรภากํ คเหตฺวา อณฺเฏ อวฺวสํ
 อคฺมาสิ ๑ ตตฺถปิ ภิกขุ จีวรํ ภาเชตฺถกามา สมนฺนิปตฺติสฺสุ ๑ เตปิ
 เขวมาหฺสฺสุ อิมานิ โห อวฺสุโส สํฆิกานิ จีวรานิ ภาชฺชิสฺสฺสนุติ
 สํทฺธิยิสฺสฺสฺสํ ภาคฺนุติ ๑ อามาวฺสุโส สํทฺธิยิสฺสํสํมิตฺติ ตโตปิ จีวรภากํ
 คเหตฺวา อณฺเฏ อวฺวสํ อคฺมาสิ ๑ ตตฺถปิ ภิกขุ จีวรํ ภาเชตฺ-
 ถกามา สมนฺนิปตฺติสฺสุ ๑ เตปิ เขวมาหฺสฺสุ อิมานิ โห อวฺสุโส
 สํฆิกานิ จีวรานิ ภาชฺชิสฺสฺสนุติ สํทฺธิยิสฺสฺสฺสํ ภาคฺนุติ ๑ อามาวฺสุโส
 สํทฺธิยิสฺสํสํมิตฺติ ตโตปิ จีวรภากํ คเหตฺวา มหฺนตํ จีวรภณฺฑิกํ อาทาย
 ปุนเทว สํวคฺคิ ปจฺจจากจฺฉนฺติ ๑ ภิกขุ เขวมาหฺสฺสุ มหาปฺญฺโยตฺติ

ศุภัง อารุโธ อุนนท พหุ เต จัวรร อุนนท ๑ กุโธ เม
 อารุโธ อุนนท อิทาหิ สวตถิย วสธัง วุตโต อุนนทว ความ
 กวาส อคมาลิตตถุ ภิกขุ จัวรร ภาสตุกามา สมนิปปตัส
 เต มเ อเวมาหัส อิมานิ โห อารุโธ สัมมิกานิ จัวรรานิ ภาส
 ยิสฺสณฺหิ สาทิยิสฺสณฺหิ ภากนฺหิ อามารุโธ สาทิยิสฺสณฺหิ ตโต
 จัวรรภาคํ คเหตฺวา อุนนท อารุโธ อคมาลิตตถุ ภิกขุ จัวรร
 ภาสตุกามา สมนิปปตัส เตมี มเ อเวมาหัส อิมานิ โห อารุโธ
 สัมมิกานิ จัวรรานิ ภาสยิสฺสณฺหิ สาทิยิสฺสณฺหิ ภากนฺหิ อามารุโธ
 สาทิยิสฺสณฺหิ ตโตมี จัวรรภาคํ คเหตฺวา อุนนท อารุโธ อคมาลิต
 ตถุ ภิกขุ จัวรร ภาสตุกามา สมนิปปตัส เตมี มเ อเวมาหัส
 อิมานิ โห อารุโธ สัมมิกานิ จัวรรานิ ภาสยิสฺสณฺหิ สาทิยิสฺสณฺหิ
 ภากนฺหิ อามารุโธ สาทิยิสฺสณฺหิ ตโตมี จัวรรภาคํ อคฺคเหตฺ
 เหว เม พหุ จัวรร อุนนท ๑ กิ ปน ศุภัง อารุโธ อุนนท
 อุนนทว วสธัง วุตโต อุนนทว จัวรรภาคํ สาทิยิติ ๑ เหวมา
 รุโธติ ๑ เย เต ภิกขุ อุนนท ๑ เป ๑ เต อุนนท ๑ อุนนท
 วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม อายสฺมา อุนนทโท สกฺยปฺปโก อุนนท
 วสธัง วุตโต อุนนทว จัวรรภาคํ สาทิยิสฺสณฺหิ ๑ ภควโต เหว
 มตฺถํ อารุโธ ๑ สจฺจํ กิร ศุภัง อุนนท อุนนทว วสธัง วุตโต
 อุนนทว จัวรรภาคํ สาทิยิติ ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ วิกรหิ พุทฺโธ
 ภควา กถํ หิ นาม ศุภัง โมฆปริณฺส อุนนทว วสธัง วุตโต

อณฺเฑศฺร จัวรภาคํ สํทียิสฺสํ เณคํ โมฆปฺริสํ อปฺปสํนฺนํ วา
 ปสํทาย ๑เป ๑ วิคฺรหิตฺวา ฌมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ
 น ภิกฺขเว อณฺเฑศฺร วสฺสํ วุคฺคเณน อณฺเฑศฺร จัวรภาโค สํทิตฺพุโ
 โย สํทียะยฺย อปฺปคฺติ ทุกฺกฏสฺสํทํ ๑ เตน โข ปน สมนฺเณ
 อายสฺมา อฺปนฺนุโท สกฺยปคฺโค เอโก ทฺวีสฺสุ อวฺวาเสสฺสุ วสฺสํ วสฺสิ
 เอวํ เม พหุํ จัวรํ อฺปนฺนชฺชิสฺสํคฺคิ ๑ อถ โข เตสํ ภิกฺขุณํ เอตทโหสิ
 กถํ นุ โข อายสฺมโต อฺปนฺนทสฺสํ สกฺยปคฺคสฺสํ จัวรปฏฺิวิโส
 ทาทพุโติ ๑ ภคฺวโต เอตมคฺคํ อารโจะสฺสุ ๑ เทถ ภิกฺขเว
 โมฆปฺริสฺสํ อเภาธิปฺปายํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เอโก ทฺวีสฺสุ
 อวฺวาเสสฺสุ วสฺสํ วสฺสิ เอวํ เม พหุํ จัวรํ อฺปนฺนชฺชิสฺสํคฺคิ ๑
 สเจ อมฺุศฺร อฺปนฺนทํ อมฺุศฺร อฺปนฺนทํ วสฺสิ อมฺุศฺร อฺปนฺนทํ
 อมฺุศฺร อฺปนฺนทํ จัวรปฏฺิวิโส ทาทพุโติ ยคฺค วา ปน พหุศฺร
 วสฺสิ คโต จัวรปฏฺิวิโส ทาทพุโติ ๑

[๑๖๖] เตน โข ปน สมนฺเณ อณฺเฑศฺรสฺสํ ภิกฺขุโน กุจฺฉิ-
 วิกฺการาพาโห โหติ ๑ โส สเก มุคฺคกฺกัเร ปติปฺนโน เสติ ๑
 อถ โข ภคฺวา อายสฺมตา อานนฺเตน ปจฺจาสมนฺเณ เสนาสนจาวิกํ
 อาหิณฺชนโต เยน คสฺสํ ภิกฺขุโน วิหาโร เตนฺนปสงฺกมิ ๑
 อทฺทสา โข ภคฺวา คํ ภิกฺขุํ สเก มุคฺคกฺกัเร ปติปฺนนํ สยมานํ
 ทิสฺวาน เยน โส ภิกฺขุ เตนฺนปสงฺกมิ อฺปนฺนทํทฺวา คํ ภิกฺขุํ
 เอตทโวจ กิณฺเต ภิกฺขุ อวฺพาโหติ ๑ กุจฺฉิวิกฺกาโร เม ภคฺวาติ ๑

อตฺถิ ปน เต ภิกฺขุ อปฺปญฺจสาโกติ ๑ นตฺถิ ภควาติ ๑ กิธฺสํ ตํ
 ภิกฺขุ น อปฺปญฺจເໝີຕິ ๑ อหํ โห ภาເໝີຕິ ๑ ภิกฺຂຸນໍ ອກາຣໂກ ເຕນ
 ມໍ ກິດຂຸ ນ ອປຸງເຈໝີຕິ ๑ ອຕໂໜ ກວາ ອຍສຸມນຸຕໍ ອານນຸທໍ
 ອານນຸເຕສີ ຄຈຸດານນຸທ ອຸທໍ ອາຮ ອີມໍ ກິດຂຸ ນ ພາເປສຸດາມາຕິ ๑
 ເວວໍ ກຸເຕຕິ ໂໜ ອຍສຸມາ ອານນຸໂທ ກວໂຕ ປຸງສຸສຸນິຕຸວາ ອຸທໍ
 ອາຮິ ๑ ກວາ ອຸທໍ ອາສິໝຈິ ອຍສຸມາ ອານນຸໂທ ປຣິໂຈວິ
 ກວາ ສັສໂຕ ອຸກເສຕິ ອຍສຸມາ ອານນຸໂທ ປາທໂຕ ອຸຈາເຣຕຸວາ
 ມນຸຈເຕ ພິປາເຕສຸ ๑ ອຕໂໜ ກວາ ເອຕສຸມີ ນິທານ ເອຕສຸມີ
 ປກເຕ ກິດຂຸສຸສຸມີ ສຸນິປາຕາເປຕຸວາ ກິດຂຸ ປຸງປຸຈຸນິ ອຕຕິ ກິດຂຸເວ
 ອນຸຄສຸມີ ວິຮາເຣ ກິດຂຸ ກິດໂນຕິ ๑ ອຕຕິ ກວາຕິ ๑ ກິນຸດສຸດ
 ກິດຂຸເວ ກິດຂຸໂນ ອາພາໂຫຕິ ๑ ຕສຸດ ກຸເຕ ອຍສຸມໂຕ ກຸຈຸນິ-
 ວິກາຣາພາໂຫຕິ ๑ ອຕຕິ ປນ ກິດຂຸເວ ຕສຸດ ກິດຂຸໂນ ອປຸງສາໂກຕິ ๑
 ນຕຕິ ກວາຕິ ๑ ກິສຸດ ຕໍ ກິດຂຸ ນ ອປຸງເຈໝີຕິ ๑ ເອໂສ ກຸເຕ
 ກິດຂຸ ກິດຂຸນໍ ອກາຣໂກ ເຕນ ຕໍ ກິດຂຸ ນ ອປຸງເຈໝີຕິ ๑ ນຕຕິ
 ໂວ ກິດຂຸເວ ມາຕາ ນຕຕິ ປິຕາ ເຍ ໂວ ອປຸງສຸເຍຍຸ ຕຸເມຮ ເຈ
 ກິດຂຸເວ ອນຸເມເມເໝ ນ ອປຸງສຸສິສຸດ ອຕ ໂກຈຣິ ອປຸງສຸສິສຸດຕິ
 ໂຍ ກິດຂຸເວ ມໍ ອປຸງສຸເຍຍ ໂສ ກິດານໍ ອປຸງສຸເຍຍ ๑ ສເຈ
 ອປຸສຸມາໂຍ ໂຫຕິ ອປຸສຸມາເຍນ ຍາວຮີວໍ ອປຸສຸຈາຕຸໂພ ວຸສຸຈາ-
 ນສຸດ ອາຄເມຕຸພໍ ๑ ສເຈ ອາຈຣິໂຍ ໂຫຕິ ອາຈຣິເຍນ ຍາວຮີວໍ
 ອປຸສຸຈາຕຸໂພ ວຸສຸຈານສຸດ ອາຄເມຕຸພໍ ๑ ສເຈ ສຸທຸວິຮາຣິໂກ

โหติ สัทธวิหริเกณ ยาวชฉิวั อุปฺปชฺชาตพฺโพ วุฏฺฐานตฺถํ อากเม-
 ตพฺพํ ๑ สเจ อนฺเตวาสโก โหติ อนฺเตวาสเกณ ยาวชฉิวั อุปฺปชฺชา-
 ตพฺโพ วุฏฺฐานตฺถํ อากเมตพฺพํ ๑ สเจ สมานุปฺปชฺฌายโก โหติ
 สมานุปฺปชฺฌายเกณ ยาวชฉิวั อุปฺปชฺชาตพฺโพ วุฏฺฐานตฺถํ อากเมตพฺพํ ๑
 สเจ สมานาจริยโก โหติ สมานาจริยเกณ ยาวชฉิวั อุปฺปชฺชาตพฺโพ
 วุฏฺฐานตฺถํ อากเมตพฺพํ ๑ สเจ น โหติ อุปฺปชฺฌายโย วา อาจริโย
 วา สัทธวิหริโก วา อนฺเตวาสโก วา สมานุปฺปชฺฌายโก วา
 สมานาจริยโก วา สงฺเขม อุปฺปชฺชาตพฺโพ ๑ โน เจ อุปฺปชฺชเหย
 อาปคฺติ ทุกฺกฏตฺถํ ๑ ปญฺจหิ ภิกฺขเว อังเคหิ สมนฺนาคโต คิลาโน
 ทูปฺปชฺชาโก โหติ สปปายการี โหติ สปปายเย มคฺคํ น
 ชานาติ เกสฺสชฺชํ น ปฏิเสธิตา โหติ อตฺตถกามตฺถํ คิลา-
 นุปฺปชฺชาตตฺถํ ยถาภูตํ อาพาธํ นาวิกคฺคา โหติ อภิกฺกมมฺหํ วา
 อภิกฺกมคฺคํ ปฏิภฺกมมฺหํ วา ปฏิภฺกมคฺคํ จิตฺตํ วา จิตฺตคิ
 อุปฺปชฺชานํ สารีริกานํ เวทนํ ทุกฺขานํ ติพฺพานํ ขรานํ กญฺจกานํ
 อสํสาณํ อมณาปณํ ปาณหฺรณํ อนฺธิวาสกชาติโก โหติ อิมะหิ
 ไช ภิกฺขเว ปญฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคโต คิลาโน ทูปฺปชฺชาโก โหติ ๑
 ปญฺจหิ ภิกฺขเว อังเคหิ สมนฺนาคโต คิลาโน สูปฺปชฺชาโก โหติ
 สปปายการี โหติ สปปายเย มคฺคํ ชานาติ เกสฺสชฺชํ ปฏิเสธิตา โหติ
 อตฺตถกามตฺถํ คิลาณุปฺปชฺชาตตฺถํ ยถาภูตํ อาพาธํ นาวิกคฺคา โหติ
 อภิกฺกมมฺหํ วา อภิกฺกมคฺคํ ปฏิภฺกมมฺหํ .วา ปฏิภฺกมคฺคํ

๑๖๗] จักรกฤษณกัม คิธานุပ္ปฐาโก น กาลกคปคฺคจฺจวราทกกา ๒๒๘

จิตํ วา จิโตติ อูปฺปนฺนํ สํวริทํ เวทณํ ทฺถชานํ ทิพฺพานํ
ชราณํ กญฺจนํ อสงฺคานํ อมฺพาปํ ปาณฺหรณํ อธิวาสกชาติโก โหติ
อิมฺเหติ ๒ ภิက္ขเว ปญฺจทฺทฺสเกหิ สมนฺนาคโต คิธานุ สูปฺปฐาโก
โหติ ๑ ปญฺจทฺทฺสเกหิ ภิက္ขเว อสงฺคเกหิ สมนฺนาคโต คิธานุ สูปฺปฐาโก นาทํ
คิธานํ อูปฺปฐาตุํ น ปฏฺิพฺโถ โหติ เกสฺสชฺชํ สํวิชาตุํ สํปฺปายา-
สํปฺปายํ น ชานาติ อสํปฺปายํ อูปฺปนาเมติ สํปฺปายํ อปฺปนาเมติ อามิ-
สฺสนฺคโร คิธานํ อูปฺปฐเชติ โน เมคฺคจฺจิตฺโต ชฺเชคฺคจฺจํ โหติ อฺจุจฺจวํ
วา ปสฺสํวํ วา เขฬํ วา วณฺตํ วา นีหํวํ น ปฏฺิพฺโถ โหติ
คิธานํ กาลเณ กาลํ ชมฺมียา กถาย สมนฺนาคโต สํมาทเปตฺตํ สมนฺนาคโต
สํปฺปทํสํวํ อิมฺเหติ ๒ ภิက္ขเว ปญฺจทฺทฺสเกหิ สมนฺนาคโต คิธานุ
สูปฺปฐาโก นาทํ คิธานํ อูปฺปฐาตุํ ๑ ปญฺจทฺทฺสเกหิ ภิက္ขเว อสงฺคเกหิ
สมนฺนาคโต คิธานุ สูปฺปฐาโก อตํ คิธานํ อูปฺปฐาตุํ ปฏฺิพฺโถ โหติ
เกสฺสชฺชํ สํวิชาตุํ สํปฺปายา สํปฺปายํ ชานาติ อสํปฺปายํ อปฺปนาเมติ
สํปฺปายํ อูปฺปนาเมติ เมคฺคจฺจิตฺโต คิธานํ อูปฺปฐเชติ โน อามิ สมนฺคโร
อชฺเชคฺคจฺจํ โหติ อฺจุจฺจวํ วา ปสฺสํวํ วา เขฬํ วา วณฺตํ วา นีหํวํ
ปฏฺิพฺโถ โหติ คิธานํ กาลเณ กาลํ ชมฺมียา กถาย สมนฺนาคโต สํมาทเปตฺตํ
สมนฺนาคโต สมนฺนาคโต สมนฺนาคโต อิมฺเหติ ๒ ภิက္ขเว ปญฺจ-
ทฺทฺสเกหิ สมนฺนาคโต คิธานุ สูปฺปฐาโก อตํ คิธานํ อูปฺปฐาตุํ ๑

[๑๖๗] เตน ๒ ปน สมนฺนเยน เทว ภิက္ขุ โกสฺสเสสฺส ชนปเทสฺส
อทฺถชานมคฺคปฏฺิพฺพณา โหณฺติ ๑ เค อณฺณตฺวํ อวาลํ อูปคฺคจฺจํ ๑

[illegible]

๑๖๗] จักรกฤษณ์ คิธานุปฏิชาทานํ กาสกตปคฺตจักรกฤษณกถา ๒๓๓

ธารยามีติ ๑ เตน ไช ปน สมนเณน อญฺเณตโร สำนเณโร
กาสกโต โหติ ๑ ภควโต เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ สำนเณรสฺส
ภิกฺขเว กาสกเต สงฺโฆ สำนํ ปคฺตจักรเว อปฺปํ คิธานุปฏิชาทา
พหุปรการา ๑ ชนฺชานามิ ภิกฺขเว สงฺเขน จักรญฺจ ปคฺตญฺจ
คิธานุปฏิชาทานํ ทาตุ ๑ เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว ทาทพฺพํ ๑ เตน
คิธานุปฏิชาเทน ภิกฺขุณา สงฺฆํ อุปสงฺกมิตฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย
อิตฺถนฺนาโม ภนฺเต สำนเณโร กาสกโต อิทํ ตสฺส จักรญฺจ
ปคฺโต จาติ ๑ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน สงฺโฆ ฃาเปตพฺโ
สฺสณาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม สำนเณโร กาสกโต
อิทํ ตสฺส จักรญฺจ ปคฺโต จ ๑ ยถิ สงฺฆสฺส ปคฺตกถสฺส สงฺโฆ
อิมํ จักรญฺจ ปคฺตญฺจ คิธานุปฏิชาทานํ ททฺเขย ๑ เอสํ ฃคฺติ ๑
สฺสณาคฺค เม ภนฺเต สงฺโฆ อิตฺถนฺนาโม สำนเณโร กาสกโต
อิทํ ตสฺส จักรญฺจ ปคฺโต จ ๑ สงฺโฆ อิมํ จักรญฺจ ปคฺตญฺจ
คิธานุปฏิชาทานํ เทติ ๑ ยสฺสํยสฺมโต ฃมคิ อิมสฺส จักรสฺส
จ ปคฺตสฺส จ คิธานุปฏิชาทานํ ทานํ โสฺ ฃุณฺหสฺส ยสฺส
นฏฺฃมคิ โสฺ ภาเสยฺย ๑ ทินฺนํ อิทํ สงฺเขน จักรญฺจ ปคฺโต
จ คิธานุปฏิชาทานํ ๑ ฃมคิ สงฺฆสฺส ตสฺมา ฃุณฺหํ ๑ เอวเมคํ
ธารยามีติ ๑ เตน ไช ปน สมนเณน อญฺเณตโร ภิกฺขุ จ สำนเณโร
จ คิธานํ อุปฺปชฺหิสฺส ๑ โสฺ เตหิ อุปฺปชฺหิยมาโน กาสกกาสิ ๑
ตถไช ตสฺส คิธานุปฏิชาทสฺส ภิกฺขุโน เขตทโหสิ กถํ นุ ไช

คิถานุปฏุซากุสฺสํ สํมณเณรสุตฺตํ จีวรปฏิวีโส ทาทพฺโพติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว คิถานุปฏุซากุสฺสํ สํมณ-
 เณรสุตฺตํ สํมกํ ปฏิวีโส ทาทุณฺทิตฺ ๑ เตน โข ปน สํมเยน อณฺเวยตโร
 ภิกฺขุ พหุณฺโง พหุปริกฺขารโร กาสกโต โหติ ๑ ภควโต
 เขตมคฺคํ อารโหเส ๑ ภิกฺขุสุตฺตํ ภิกฺขเว กาสกเต สงฺโฆ สํมึ
 ปคฺคตจีวเร อปีจ คิถานุปฏุซากา พหุปรการา ๑ อนุชานามิ ภิกฺขเว
 สงฺฆเณ ทิจจีวเร ปคฺคตญฺจ คิถานุปฏุซากานํ ทาคุํ ยํ คคฺค
 ตพฺพณฺทํ ตพฺพปริกฺขารํ ทํ สํมุขัฏฺเฐน สงฺฆเณ ภาเชตุํ ยํ คคฺค
 ครุณฺทํ ครุปริกฺขารํ ทํ อากตนาคคสุตฺตํ จาคฺคทิสฺสสุตฺตํ สงฺฆสุตฺตํ
 อวิธัสฺสชฺชํ อเวภกิกนฺทิต ๑

[๑๖๘] เตน โข ปน สํมเยน อณฺเวยตโร ภิกฺขุ นคฺโค หุตฺวา
 เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ อฺปฺปลงฺกมิตฺวา ภควนฺทํ เขตทโวจ
 ภควา ภาเต อเนกปริยาเยน อปฺปิจฺจสุตฺตํ สํมุขฺจสุตฺตํ สํมุเตชฺชสุตฺตํ
 ชฺชสุตฺตํ ปาสาทิกสุตฺตํ อปฺปายสุตฺตํ วิริยารมฺภสุตฺตํ วณฺณวาทํ อิทํ
 ภาเต นคฺคิยํ อเนกปริยาเยน อปฺปิจฺจตฺตาย สํมุขฺจตฺตาย สํมุเตชฺชตฺตาย
 ชฺชตฺตตฺตาย ปาสาทิกตฺตาย อปฺปายตฺตาย วิริยารมฺภตฺตาย สํมุเตชฺชตฺตาย
 ภาเต ภควา ภิกฺขุณํ นคฺคิยํ อนุชานาตุติ ๑ วิครหิ พุทฺโธ ภควา
 อนุชฺชวณฺณํ โมชฺชปฺริตฺ ๑ เป ๑ กถํ หิ นาม ทฺวํ โมชฺชปฺริตํ นคฺคิยํ คิตฺติย-
 สํมาทานํ สํมาทียิสฺสํ เณทํ โมชฺชปฺริตํ อปฺปปลฺลนฺนํ วา ปสาทาย
 ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา ฆมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ น ภิกฺขเว

๑๗๐] จักรกษณกัม วัธส์ วุตถานัม อนุปฺปนฺนจักรกถา ๒๓๕

สัพพมหานามรตฺตานิ จักรวณิ ชาเรตพฺพณิ น อจฺฉินฺนทสฺยานิ
จักรวณิ ชาเรตพฺพณิ น ทักขทสฺยานิ จักรวณิ ชาเรตพฺพณิ น
ปฺปฺพลทสฺยานิ จักรวณิ ชาเรตพฺพณิ น ฆณทสฺยานิ จักรวณิ ชาเรตพฺพณิ
น กณฺฐกัม ชาเรตพฺพํ น ตีรียกัม ชาเรตพฺพํ น เวจฺจนัม ชาเรตพฺพํ
โย ชาเรยฺย อปฺปติ ทุกฺกฏสฺสํสาติ ฯ

[๑๗๐] เทน โห ปน สมฺเยน วัธส์ วุตถา ภิกฺขุ อนุปฺปนฺเน
จักรเว ปกฺกมฺมกฺคิ ปิ วฬฺกมฺมกฺคิ กาลัม ปิ กโรนฺติ สํมณฺเวย ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ
ตฺถิขัม ปจฺจุกฺขาทกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ อนฺติมวคฺคัม อชฺชฎาปฺนฺนกฺคิ
ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ อุมฺมตฺตกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ ชิตฺตจิตฺตกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ
เวทนฏฺฐกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ อปฺปติยา อทสฺสเน อุกฺกชิตฺตกฺคิ ปฏฺชี-
ฆณฺณกฺคิ อปฺปติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺกชิตฺตกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ ปาณีกาย
ทฺธิจฺฉิยา อปฺปฏฺชีฆณฺณกฺคิ อุกฺกชิตฺตกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ ปณฺชาทกฺคิ ปฏฺชี-
ฆณฺณกฺคิ เถยฺยสํวาทกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ คิตฺติยปฺกฺกมฺมกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ
คิรฺจุณฺณคคกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ มาตุสฺสาทกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ ปิตุสฺสาทกฺคิ
ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ อรหฺนตฺสาทกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ ภิกฺขุณฺโณทฺสกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ
สงฺฆเภทกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ โถหิตฺตปฺปาทกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ อุกฺกโคพฺพณ-
ชนกฺคิ ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ ฯ ภควโต เขตมฺมตฺถํ อารโหเสํ ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว
วัธส์ วุตฺโต ภิกฺขุ อนุปฺปนฺเน จักรเว ปกฺกมฺมกฺคิ ฯ สหฺเต ปฏฺชีฆณฺเน
คากฺเก ทาทพฺพํ ฯ อีธ ปน ภิกฺขเว วัธส์ วุตฺโต ภิกฺขุ อนุปฺปนฺเน
จักรเว วฬฺกมฺมกฺคิ กาลัม ปิ กโรนฺติ สํมณฺเวย ปฏฺชีฆณฺณกฺคิ ตฺถิขัม ปจฺจุกฺขาทโก

ปฏิขานาติ ธนฺติมวคฺถุํ อชฺชฌาปนฺนโก ปฏิขานาติ ฯ สํโฆ สํมํ ฯ
 อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุคฺโค ภิกฺขุ อပ္ปฺปนฺเน จีวรํ อุมฺมคฺตโก
 ปฏิขานาติ ชิตฺตจิตฺโต ปฏิขานาติ เวทนฺนุโฆ ปฏิขานาติ อาปคฺติยา
 อทสฺสเน อุกฺกิตฺตโก ปฏิขานาติ อาปคฺติยา อပ္ปฏิกมฺเม อุกฺกิตฺตโก
 ปฏิขานาติ ปาปํกาย ทิฏฺฐิยา อပ္ปฏินิสฺสํสํเค อุกฺกิตฺตโก ปฏิ-
 ขานาติ ฯ สํหเต ปฏฺฐึเป คาทเก ทาทพฺพํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 วสฺสํ วุคฺโค ภิกฺขุ อပ္ปฺปนฺเน จีวรํ ปณฺทโก ปฏิขานาติ ฯ เปฯ
 อุกฺกิตฺตพฺพณฺนโก ปฏิขานาติ ฯ สํโฆ สํมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 วสฺสํ วุคฺโค ภิกฺขุ อပ္ปฺปนฺเน จีวรํ อภาสิเต ปกฺกมฺติ ฯ สํหเต
 ปฏฺฐึเป คาทเก ทาทพฺพํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุคฺโค ภิกฺขุ
 อပ္ปฺปนฺเน จีวรํ อภาสิเต วิพฺภมฺติ กาดํ กโรติ สํมณโร
 ปฏิขานาติ สิกฺขํ ปจฺจุจฺจวาทโก ปฏิขานาติ ธนฺติมวคฺถุํ อชฺชฌา-
 ปนฺนโก ปฏิขานาติ ฯ สํโฆ สํมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ
 วุคฺโค ภิกฺขุ อပ္ปฺปนฺเน จีวรํ อภาสิเต อุมฺมคฺตโก ปฏิขานาติ
 ชิตฺตจิตฺโต ปฏิขานาติ เวทนฺนุโฆ ปฏิขานาติ อาปคฺติยา อทสฺสเน
 อุกฺกิตฺตโก ปฏิขานาติ อาปคฺติยา อပ္ปฏิกมฺเม อุกฺกิตฺตโก ปฏิ-
 ขานาติ ปาปํกาย ทิฏฺฐิยา อပ္ปฏินิสฺสํสํเค อุกฺกิตฺตโก ปฏิขานาติ ฯ
 สํหเต ปฏฺฐึเป คาทเก ทาทพฺพํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว วสฺสํ วุคฺโค
 ภิกฺขุ อပ္ปฺปนฺเน จีวรํ อภาสิเต ปณฺทโก ปฏิขานาติ ฯ เปฯ
 อุกฺกิตฺตพฺพณฺนโก ปฏิขานาติ ฯ สํโฆ สํมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว

อาวุโส อายสุมโค หตุเถ เถธัส จัวรร ปาเหสิ กหนุต จัวรรนติ ฯ
 อหิ ภนุเต อายสุมโค วิสสาสา คัม จัวรร อคฺคเหสินฺติ ฯ ภควโค
 เขตมคฺคัม อาโรเจสิ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตุเถ
 จัวรร ปหิณฺติ อิมํ จัวรร อิตฺถนฺนามสฺส เทหิตี ฯ โส อนุตฺรา-
 มคฺเค โย ปหิณฺติ คสฺส วิสสาสา คณฺหาติ สํกฺคหิตํ ฯ
 ยสฺส ปหิณฺติ คสฺส วิสสาสา คณฺหาติ ทคฺคหิตํ ฯ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตุเถ จัวรร ปหิณฺติ อิมํ จัวรร อิตฺถนฺ-
 นามสฺส เทหิตี ฯ โส อนุตฺรามคฺเค ยสฺส ปหิณฺติ คสฺส วิสสาสา
 คณฺหาติ ทคฺคหิตํ ฯ โย ปหิณฺติ คสฺส วิสสาสา คณฺหาติ
 สํกฺคหิตํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตุเถ จัวรร ปหิณฺติ
 อิมํ จัวรร อิตฺถนฺนามสฺส เทหิตี ฯ โส อนุตฺรามคฺเค สฺสณฺาติ
 โย ปหิณฺติ โส กาสกโถติ คสฺส มคฺคจัวรร อธิจฺจุจฺาติ
 สํวธิจฺจุจฺิตํ ฯ ยสฺส ปหิณฺติ คสฺส วิสสาสา คณฺหาติ ทคฺคหิตํ ฯ
 อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตุเถ จัวรร ปหิณฺติ อิมํ
 จัวรร อิตฺถนฺนามสฺส เทหิตี ฯ โส อนุตฺรามคฺเค สฺสณฺาติ ยสฺส
 ปหิณฺติ โส กาสกโถติ คสฺส มคฺคจัวรร อธิจฺจุจฺาติ ทวธิจฺจุจฺิตํ ฯ
 โย ปหิณฺติ คสฺส วิสสาสา คณฺหาติ สํกฺคหิตํ ฯ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตุเถ จัวรร ปหิณฺติ อิมํ จัวรร อิตฺถนฺ-
 นามสฺส เทหิตี ฯ โส อนุตฺรามคฺเค สฺสณฺาติ อุกา กาสกคฺาติ
 โย ปหิณฺติ คสฺส มคฺคจัวรร อธิจฺจุจฺาติ สํวธิจฺจุจฺิตํ ฯ ยสฺส

๑๗๒] จักรกษณภัก จักรรตัส อุนฺนปาทาย อุนฺน มาติกา ๒๓๘

ปหฺยติ ตสฺส มตฺตจํวํ อธิฏฺฐาติ ทฺวริฏฺฐิตํ ๑ อธิ ปน
ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺถे จํวํ ปหิณฺติ อิมํ จํวํ อิตฺตณฺ-
นามสฺส ทมฺมํติ ๑ โส อุนฺตรามคฺเค โย ปหิณฺติ ตสฺส วิสฺสาสา
คณฺหาติ ทฺวคฺคหิตํ ๑ ยสฺส ปหฺยติ ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ
สํคฺคหิตํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺถे จํวํ ปหิณฺติ
อิมํ จํวํ อิตฺตณฺนามสฺส ทมฺมํติ ๑ โส อุนฺตรามคฺเค ยสฺส
ปหฺยติ ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ สํคฺคหิตํ ๑ โย ปหิณฺติ
ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ ทฺวคฺคหิตํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ภิกฺขุสฺส หตฺถे จํวํ ปหิณฺติ อิมํ จํวํ อิตฺตณฺนามสฺส ทมฺมํติ ๑
โส อุนฺตรามคฺเค สฺสณฺาติ โย ปหิณฺติ โส กาสกฺโคติ ตสฺส
มตฺตจํวํ อธิฏฺฐาติ ทฺวริฏฺฐิตํ ๑ ยสฺส ปหฺยติ ตสฺส วิสฺสาสา
คณฺหาติ สํคฺคหิตํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺถे
จํวํ ปหิณฺติ อิมํ จํวํ อิตฺตณฺนามสฺส ทมฺมํติ ๑ โส อุนฺตรา-
มคฺเค สฺสณฺาติ ยสฺส ปหฺยติ โส กาสกฺโคติ ตสฺส มตฺตจํวํ
อธิฏฺฐาติ สฺวริฏฺฐิตํ ๑ โย ปหิณฺติ ตสฺส วิสฺสาสา คณฺหาติ
ทฺวคฺคหิตํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส หตฺถे จํวํ ปหิณฺติ
อิมํ จํวํ อิตฺตณฺนามสฺส ทมฺมํติ ๑ โส อุนฺตรามคฺเค สฺสณฺาติ
อุนฺน กาสกฺคาติ โย ปหิณฺติ ตสฺส มตฺตจํวํ อธิฏฺฐาติ
ทฺวริฏฺฐิตํ ๑ ยสฺส ปหฺยติ ตสฺส มตฺตจํวํ อธิฏฺฐาติ สฺวริฏฺฐิตํ ๑

[๑๗๒] อุนฺนมา ภิกฺขเว มาติกา จักรรตัส อุนฺนปาทาย สํมา

เทติ กติกาเย เทติ ภิกฺขวาปณฺณคฺคิยา เทติ สงฺฆสฺส เทติ
 อุกฺกโตสงฺฆสฺส เทติ วสฺสํ วุคฺคสฺส สงฺฆสฺส เทติ อาทิสฺส
 เทติ ปุคฺคสฺส เทติ ๑ สํมาย เทติ ยาวตฺติกา ภิกฺขุ อนฺโต-
 สัมมคฺคา เทติ ภาเชตพฺพ ๑ กติกาเย เทติ สมนุพฺพตา อววาสา
 สมานถาภา โหณฺติ เถกฺกมฺมิ อววาเส ทินฺนเน สพฺพคฺคท ทินฺนํ
 โหติ ๑ ภิกฺขวาปณฺณคฺคิยา เทติ ยคฺค สงฺฆสฺส ชฺวการา กริยนฺติ
 คคฺค เทติ ๑ สงฺฆสฺส เทติ สมนุชฺชํกุเคน สงฺฆเนน ภาเชตพฺพ ๑
 อุกฺกโตสงฺฆสฺส เทติ พหุกาปํ ภิกฺขุ โหณฺติ เถกา ภิกฺขุ
 โหติ อุปทฺถมํ ทาทพฺพ ๑ พหุกาปํ ภิกฺขุณฺนํ โหณฺติ เถโก ภิกฺขุ
 โหติ อุปทฺถมํ ทาทพฺพ ๑ วสฺสํ วุคฺคสฺส สงฺฆสฺส เทติ ยาวตฺติกา
 ภิกฺขุ คสฺมํ อววาเส วสฺสํ วุคฺคา เทติ ภาเชตพฺพ ๑ อาทิสฺส เทติ
 ยาคฺคยา วา ภคฺเค วา ชาทณฺเฑ วา จิวฺเร วา เสนาถเน วา
 เกถฺชฺเช วา ๑ ปุคฺคสฺส เทติ อิมํ จิวฺรํ อิตฺถนฺนามสฺสํ ทมฺมํติ ๑

จิวฺรกฺขนฺธกํ นิฏฺฐิตํ อฏฺฐมนํ ๑

อิมมฺหิ ขนฺธเก วคฺคฺชฺช นนฺนํวติ ๑

คตฺถสํกฺกทานํ

[๓๗๓] ราชคฺคโกล เนคโม ทิสฺสวา เวธํติยํ คณฺโณ

ปฺปน ราชคฺคํ คณฺธวา รณฺโณ ตํ ปฏฺฐิเวทฺธิ ๑

๑ ย. เทมาติ ๑

ปฐโต สาทวติกาย	อภยสัส หิ อตุโร
ชีวคีติ กุมาเรน	สงฺขาโต ชีวโก อิติ ๑
โส หิ ตกฺกสฺสํ คนฺดฺวา	อฺกฺกเหตุวา มหาภิสฺ
ตฺตฺวสฺสํ อพาธํ	นตฺตฺกมฺเมน นาสฺย ๑
รณฺโณ ภณฺททาพาธํ	อาเลปนํ อปากมฺ ๑
มมณฺจ อิตฺถาการณฺจ	พฺพุตฺตํมณฺจปฺพุตฺ ๑
ราชคฺโค จ เสฏฺฐี	อนฺตคณฺฐิติกิจฺจํ
ปชฺโชตสฺส มหาโรคํ	มฺพาเนน นาสฺย ๑
อริการณฺจ สิวเยยฺ	อภิสฺนํ สีนฺหิ
คฺหิ อฺปฺปตฺตฺกเถหิ	ตฺมคฺตฺตฺตฺวิเรจํ
ปกตคฺคํ วรํ ยาจิ	สิวเยยณฺจ ปฏิกคฺหิ
จักรณฺจ คิหิทานํ	อนฺนฺณวาสิ ตถาคโค ๑
ราชคฺเห ชนปเท	พหุ อฺปฺปชฺชํ จีวรํ ๑
ปาวาโร โกสฺยณฺเจว	โกชโว อทฺมกาธํ
อฺจฺจาวจา จ สฺนฺตฺตฺ	นาคเมธาคเมธํ ๑
ปจฺมํ ปจฺฉา สฺทิสฺ	กตฺถา จ ปฏฺฐิ
ภณฺฑาคารํ อคฺคตณฺจ	วฺจฺจาเปนฺติ ตเถว ๑
อฺสฺสํ โภถาหณฺจ	กถํ ภาเช กถํ ทเท
ตฺกาคิเรกภาเคน	ปฏฺฐิโส กถํ ทเท

๓. ย. สีนฺหิ ๑

ฉกณณ สัตถุณห์ จ	อตุตริคฺคํ น ชานเว
โอโรเปหฺตา ภาชนนฺจ	ปาคิยา จ ฉมาย จ
อูปจิกา มชฺเช ชีรฺนติ	เอกโต ปตฺติเนน จ
ผรุสํณินฺนํ จิพฺพชา	อหฺมสํสํ อภณฺจติเต
วํสํสํสํ สกฺขมฺนิ	อนฺนณฺดาสิ คิจฺจํ
อณฺเนน อติเรเกน	อูปฺปชฺชิ นิทฺทเมว จ
จาตุทฺทํไป วรํ ยาจิ	ทาตุํ วสฺสํสํสํ
อากนฺตคฺคํคิณํ	อูปฺปจํจากนฺจ ภาสฺสํ
อํ อหฺมสํสํ จ	ปณฺนํ อติชฺชทํ
อตุตฺถจฺจุ มุขํ โขมํ	ปริปฺปณฺนํ อธิชฺชนํ
ปจฺฉิมํ กโต กรโก	วิกณฺโณ สุตฺตโมทวิ
อหฺมสํสํ นปฺปโหณฺติ จ	อนฺนวาจํ พหฺนํ จ
อนฺนชเวน อสฺสคิยา	เอโก วสฺสํ อตุตฺถํ จ
เทว ภาตุกา ราชคฺเค	อูปฺปนฺโท ปุณฺ ทฺวิสุ
อหฺมสํสํคิณํ คิณํ	อฺโห เจว คิณายนา
นคฺคา กุสํ วาจํ	ผลกํ เกสํมพฺพํ
วาตอตุตฺถกปฺกนฺจ	อหฺมสํ อภณฺนาถํ
ไปคฺคกํ นํสํคิณํ	โตทิตํ มณฺเชนฺจ ๑
กณฺหา มหาวจฺจนาม-	อหฺมสํสํคิณํ คิณํ

ทึชปฺปผณทสา	กณฺจุตฺตริฏฺเฐจัน
อนฺนปฺปเน ปกฺกมตฺติ	สงฺโฆ ภิชฺชตฺติ คาวเท
ปฺกฺกเช ททฺหนฺติ สงฺฆสฺส	อายสฺมา เรวโต ปหิ
วิสฺสสาธคาหาธิฏฺฐาติ	อญฺส จิวรมาคิกาทิ ฯ

จมนเปยยภษนุชกั

[๑๗๔] เตน สมนเยน พุทฺโธ ภควา จมนปายั วิหริติ คคฺคฺกราย
 โปกฺขรณียา ตีเร ฯ เตน โส ปน สมนเยน กาสีสุ ชนปเทสุ
 วาสภคาโม นาม โหติ ฯ ตตฺถ กสฺสํปโคตฺโต นาม ภิกฺขุ
 อาวาสโก โหติ ตนฺติพฺพุโธ อุตฺตํสํกํ อาปนฺโน กิณฺติ อนาคตา
 จ เปสฺสตา ภิกฺขุ อากฺขณฺเณยฺยํ อากฺตา จ เปสฺสตา ภิกฺขุ ผาสฺ
 วิหเรยฺยํ อยฺยจ อาวาโส อุตฺตํ วิรุฬฺหิ เวปฺปสฺสํ อาปชฺเชยฺยาติ ฯ
 เตน โส ปน สมนเยน สมนุพฺพตา ภิกฺขุ กาสีสุ จาริกํ จรมาณา
 เยน วาสภคาโม ตทวสฺสํ^๑ ฯ อทฺทสา โส กสฺสํปโคตฺโต
 ภิกฺขุ เต ภิกฺขุ ทูรโต ว อากฺขณฺเณ เต ทิสฺสวาน อาสํ ปณฺณาเปสฺ
 ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ อุนฺนิทฺธิมํ ปจฺจุคฺคฺนฺตฺวา ปตฺตจฺจวํ
 ปฏิกฺคฺเหติ ปานํเยน อาปฺปจฺฉิ นหาเน อุตฺตํสํกํ อกาสิ อุตฺตํสํกํ
 อกาสิ ยาคฺยา ขาถนํเย ภคฺคฺคฺคฺมํ ฯ อถ โส เตสํ อากฺขณฺตฺกานํ
 ภิกฺขุณํ เอตทโหสิ ภทฺทโก โส อยํ อาวุโส อาวาสโก ภิกฺขุ
 นหาเน อุตฺตํสํกํ กโรติ อุตฺตํสํกํ กโรติ ยาคฺยา ขาถนํเย
 ภคฺคฺคฺคฺมํ นนฺท มยํ อาวุโส อีเชว วาสภคาเม นีวาสํ กปฺเป-
 มาติ ฯ อถ โส เต อากฺขณฺตฺกา ภิกฺขุ ตตฺถเว วาสภคาเม นีวาสํ
 กปฺเปสฺสํ ฯ อถ โส กสฺสํปโคตฺตสฺส ภิกฺขุโน เอตทโหสิ โย โส

๑ ย. ตทวสฺสํ ๑

อิมេส อากนคฺคกานํ ภิกขุํ อากนคฺคกิตฺตมโก โส ปฏฺฐิปปสฺสทฺโธ
 เยปฺปเม โคจเร อปฺปกคณฺณโน เตทานีเม โคจเร ปกคณฺณโน
 ทฺตฺถวํ ไซ ปน ปรรุเสสฺส ยาวสฺสํ อุตฺตสฺสํ กาคํ วิณฺณตฺติ จ
 มนุสฺสํ อมฺพาปา ยนฺนุนาหํ น อุตฺตสฺสํ กเรยฺย ยาคฺคยา
 ขาถนียะ ภคฺคตฺตํ ๑ โส น อุตฺตสฺสํ อกาสิ ยาคฺคยา ขาถนียะ
 ภคฺคตฺตํ ๑ อถ ไซ เตสํ อากนคฺคกานํ ภิกขุํ เขตฺทโหสิ ปุพฺเพ
 ขวายํ อากุโส อากาสโก ภิกขุํ นหาเน อุตฺตสฺสํ กโรติ อุตฺตสฺสํ
 กโรติ ยาคฺคยา ขาถนียะ ภคฺคตฺตํ โสทานายํ น อุตฺตสฺสํ กโรติ
 ยาคฺคยา ขาถนียะ ภคฺคตฺตํ ทฺตฺถโงทานายํ อากุโส อากาสโก
 ภิกขุํ หนฺน มยํ อากุโส อิมํ อากาสกํ ภิกขุํ อุกฺกิปฺปามาติ ๑
 อถ ไซ เต อากนคฺคกา ภิกขุํ สมนฺนปิตฺตวา กัสสปโคตฺตํ ภิกขุํ
 เขตฺทโวจํ ปุพฺเพ ไซ ตวํ อากุโส นหาเน อุตฺตสฺสํ กโรติ
 อุตฺตสฺสํ กโรติ ยาคฺคยา ขาถนียะ ภคฺคตฺตํ โสทานิ ตวํ น
 อุตฺตสฺสํ กโรติ ยาคฺคยา ขาถนียะ ภคฺคตฺตํ อปคฺคํ ตวํ อากุโส
 อปนฺโน ปสฺสเสตํ อปคฺคินฺนํ ๑ นคฺคิ เม อากุโส อปคฺคิ
 ยมํ ปสฺสเสยฺยนฺนํ ๑ อถ ไซ เต อากนคฺคกา ภิกขุํ กัสสปโคตฺตํ
 ภิกขุํ อปคฺคิยา อทสฺสเน อุกฺกิปฺปํ ๑ อถ ไซ กัสสปโคตฺตสฺส
 ภิกขุโน เขตฺทโหสิ อหํ ไซ เขตํ น ขานามิ อปคฺคิ วา
 เขตฺท อปคฺคิ วา อปนฺโน จมฺหิ อปนฺโน วา อุกฺกิตฺโต

๑ ส. ย. ไปคฺคเกยํ ปาไซ น โหติ ๑

จมฺหิ อญฺญชิตฺโต วา ชมฺมิเกน วา อชฺชมฺมิเกน วา กุปฺเปเน
 วา อกุปฺเปเน วา จานารฺहेเน วา อญฺจานารฺहेเน วา ยนฺนุหนํ
 จมฺปิ คนฺตุวา ภควนฺตํ เอตมฺมตฺตํ ปุจฺเจยฺยนฺติ ฯ อถ โส กตฺถสฺส-
 โคตฺโต ภิกฺขุ เตนํสํ สํสาเมตฺวา ปตฺตจํวรมาทาย เยน จมฺปา
 เตน ปกฺกามิ อญฺญพฺเพเน เยน จมฺปา เยน ภควา
 เตนฺนสํสํกมิ อฺปสํสํกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา เอกมฺนตํ นิสฺสีทิ ฯ
 อากิณฺณํ โส ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนฺตานํ อากนฺตฺตเกหิ ภิกฺขุหิ
 สํหํ ปฏิสมฺโมทิตุํ ฯ อถ โส ภควา กตฺถสฺสโคตฺตํ ภิกฺขุํ เขตฺทวโจ
 กจฺจิ ภิกฺขุ ชมฺนํ ยํ กจฺจิ ยํ ยํ กจฺจิสฺส อปฺปภิตฺตมฺเกน อทฺธานํ
 อากโต กุโต จ ตวํ ภิกฺขุ อากจฺฉตฺติ ฯ ชมฺนํ ภควา ยํ ยํ
 ภควา อปฺปภิตฺตมฺเกน จาหํ ภนฺเต อทฺธานํ อากโต อตฺถิ ภนฺเต
 กาสฺสํ ชนฺนปเทสฺส วาสภคาโม นาม ตตฺถาหํ อวาสโก ตนฺติ-
 พทฺโธ อตฺถสฺสํ อปฺปนฺโน กิณฺติ อนาคตา จ เปตฺตา ภิกฺขุ
 อากจฺฉยฺยํ อากตา จ เปตฺตา ภิกฺขุ ผาสฺสํ วิหเรยฺยํ อยฺยจ
 อวาสํ อจฺฉํ วิรฺพํ เวปฺปสฺสํ อปฺปชฺเชยฺยติ อถ โส ภนฺเต
 สํพหุตา ภิกฺขุ กาสฺสํ จาริกํ จรฺมานา เยน วาสภคาโม
 ตทวสฺสํ อทฺทสฺสํ โส อหํ ภนฺเต เต ภิกฺขุ ทฺวโร ว อากจฺฉนฺเต
 ทิสฺสวณฺ อสํ ปณฺณาเปตฺติ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกตฺติกํ
 อฺปนิกฺขิปปิ ปจฺจุคฺคณฺตุวา ปตฺตจํวรํ ปฏิกฺกहेตฺติ ปานํ เยน อปฺปจฺฉ-
 นหาเน อตฺถสฺสํ อกาตํ อตฺถสฺสํ อกาตํ ยากฺยา ทาทนํ

ภคฺคตฺถํมํ อถโฆ เตสํ ภนฺเต อคฺคนฺตฺตฺถนํ ภิกฺขุณฺโณ เขตฺตโหสิ
 ภทฺทโก โฆ อโย อวฺโส อวฺสํโก ภิกฺขุ นฺหาเน อุตฺตํกํ กโรติ
 อุตฺตํกํ กโรติ ยาคฺยา ขาถนํเย ภคฺคตฺถํมํ นนฺท มโย อวฺโส
 อิวฺว วาสภคฺคาเม นิวาสํ กปฺเปมาติ อถโฆ เต ภนฺเต อคฺคนฺตฺตฺถนํ
 ภิกฺขุ คคฺเคว วาสภคฺคาเม นิวาสํ กปฺเปสฺสํ ตสฺสํ มโย ภนฺเต
 เขตฺตโหสิ โย โฆ อิมํสํ อคฺคนฺตฺตฺถนํ ภิกฺขุณฺโณ อคฺคนฺตฺตฺถนํโก
 สํ ปฏฺฐปฺปสฺสํทฺธโร เยปํเม โคจเร อปฺปคคตฺตฺถนํ เตทานํเม
 โคจเร ปคคตฺตฺถนํ ทฺธกฺโร โฆ ปน ปรรคฺเคสฺสํ ยาวสํ อุตฺตํกํ
 กาคํ วิณฺณคฺคตฺติ จ มนุสฺสํ อมฺนาปํ ยนฺนํ น อุตฺตํกํ
 กเรยโย ยาคฺยา ขาถนํเย ภคฺคตฺถํมํ สํ โฆ อหํ ภนฺเต น อุตฺตํกํ
 คคฺคตฺติ ยาคฺยา ขาถนํเย ภคฺคตฺถํมํนํ อถโฆ เตสํ ภนฺเต
 อคฺคนฺตฺตฺถนํ ภิกฺขุณฺโณ เขตฺตโหสิ ปุพฺเพ ขวํ อวฺโส อวฺสํโก
 ภิกฺขุ นฺหาเน อุตฺตํกํ กโรติ อุตฺตํกํ กโรติ ยาคฺยา ขาถนํเย
 ภคฺคตฺถํมํ สํทํนํ น อุตฺตํกํ กโรติ ยาคฺยา ขาถนํเย
 ภคฺคตฺถํมํ ทฺธสํทํนํ อวฺโส อวฺสํโก ภิกฺขุ นนฺท มโย
 อวฺโส อิมํ อวฺสํกํ ภิกฺขุ อฏฺฐปํมาติ อถโฆ เต ภนฺเต
 อคฺคนฺตฺตฺถนํ ภิกฺขุ สมนํปคฺคตฺวา มํ เขตฺตโหสิ ปุพฺเพ โฆ ควํ
 อวฺโส นฺหาเน อุตฺตํกํ กโรติ อุตฺตํกํ กโรติ ยาคฺยา
 ขาถนํเย ภคฺคตฺถํมํ สํทํนํ ควํ น อุตฺตํกํ กโรติ ยาคฺยา
 ขาถนํเย ภคฺคตฺถํมํ อปคฺคตฺติ ควํ อวฺโส อปคฺคตฺติ ปสฺสํเสตฺติ

ยถามุเพห ยถาอุกฺสเถ เย มยฺ สํทฺธํ ภิกฺขุ อนุปตฺติกํ อวตฺตฺตมํ
 อการณํ อุกฺขิเปมฺหา เตสํ โน ภนฺเต ภควา อจฺจยํ อจฺจยโต
 ปฏิกฺคณฺหาตุ อายตํ สํวรายาติ ฯ ตคฺช ตฺเมห ภิกฺขเว อจฺจโย
 อจฺจมา ยถาพาเถ ยถามุเพห ยถาอุกฺสเถ เย ตฺเมห สํทฺธํ
 ภิกฺขุ อนุปตฺติกํ อวตฺตฺตมํ อการณํ อุกฺขิเปตฺถ ยโต ฯ โห
 ตฺเมห ภิกฺขเว อจฺจยํ อจฺจยโต ทิสฺวา ยถาธมฺมํ ปฏิกโรถ ตํ
 โว มยฺ ปฏิกฺคณฺหาณํ วุฑฺฒิ เสดา ภิกฺขเว อริยสํสํ วินย
 โย อจฺจยํ อจฺจยโต ทิสฺวา ยถาธมฺมํ ปฏิกโรติ อายตํ สํว
 ธาปชฺชตฺติ ฯ

[๑๗๕] เตน โห ปน สมนฺเณ จมฺปายํ ภิกฺขุ เหวรฺรปานิ
 กมฺมานิ กโรนฺติ อธมฺเมณ วคฺคกมฺมํ^๑ กโรนฺติ อธมฺเมณ
 สมนฺคคกมฺมํ^๒ กโรนฺติ ธมฺเมณ วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺมปฏฺฐิรฺรปเกณ
 วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺมปฏฺฐิรฺรปเกณ สมนฺคคกมฺมํ กโรนฺติ เอโกปี
 เอกํ อุกฺขิเปติ เอโกปี เทว อุกฺขิเปติ เอโกปี สมนฺพหฺสุเต อุกฺขิเปติ
 เอโกปี สํสํ อุกฺขิเปติ เทวปี เอกํ อุกฺขิเปติ เทวปี เทว
 อุกฺขิเปติ เทวปี สมนฺพหฺสุเต อุกฺขิเปติ เทวปี สํสํ อุกฺขิเปติ

๑-๒ สมนฺพหฺสุเต วคฺคกมฺมมนฺติ ฯ สมนฺคคกมฺมมนฺติ ฯ ทิสฺสํนฺติ ฯ
 ตานิ ปน อฺโปสฺสณฺทกฺขณฺทเก ปาติยา น สมนฺนฺติ ฯ ตคฺคทฺท หิ จคฺคตาริ-
 มานิ ภิกฺขเว อฺโปสฺสณฺทกมฺมานิ อธมฺเมณ วคฺคํ อฺโปสฺสณฺทกมฺม-
 ญายาทิภา ปาติ ทิสฺสํนฺติ ฯ

๓๗๖] จมูเปยฺยกុททหฺมํ อุกุເပိနီယကမ္မံ ကမ္မာကမ္မကဏ ၂၆၈

สัมพุทธาภิเษก อุกุชิปนุติ สัมพุทธาภิเษก อุกุชิปนุติ สัมพุทธาภิเษก
 สัมพุทธาภิเษก อุกุชิปนุติ สัมพุทธาภิเษก สังฆิ อุกุชิปนุติ สังฆิ สังฆิ
 อุกุชิปนุติ ๑ เย เต ภิกขุ อปปีຈຸຣາ ๑ ເປ ๑ ເຕ ອຸຊຸຣາຍນຸຕິ ຂຶ້ນນຸຕິ
 ວິປາເຈນຸຕິ ກຣັ ທິ ນາມ ຈມຸປາຍໍ ກິກຊຸ ເວຣຸປານີ ກມຸມານີ
 ກຣິສັສນຸຕິ ອຣມເມນ ວຈຸກກມຸມໍ ກຣິສັສນຸຕິ ๑ ເປ ๑ ສິງໂໝປີ ສິງໂໝ
 ອຸກຸຊິປັດຕິ ๑ ອຄໂໝ ເຕ ກິກຊຸ ກວໂຕ ເຕມທຸດໍ ອາໂຣເຈດໍ ๑
 ສິຈຸຈໍ ກິກ ກິກຊເວ ຈມຸປາຍໍ ກິກຊຸ ເວຣຸປານີ ກມຸມານີ ກໂຣນຸຕິ
 ອຣມເມນ ວຈຸກກມຸມໍ ກໂຣນຸຕິ ๑ ເປ ๑ ສິງໂໝປີ ສິງໂໝ ອຸກຸຊິປັດຕິ ๑ ສິຈຸຈໍ
 ກວາວາຕິ ๑ ວິກຣາ ພຸທຸໂຣ ກວາ ๑ ເປ ๑ ວິກຣາຕິວາ ຂມຸມໍ ກຣັ
 ກວາ ກິກຊຸ ອາມເນເຕສີ ๑

[๑๗๖] ธรรมเมเน เจ ภิกขเว วคฺคกมฺมํ อคฺคกมฺมํ น จ ภณฺณํ ๑
 อธรรมเมเน เจ ภิกขเว สํมคฺคกมฺมํ อคฺคกมฺมํ น จ ภณฺณํ ๑ ธรรมเมเน
 เจ ภิกขเว วคฺคกมฺมํ อคฺคกมฺมํ น จ ภณฺณํ ๑ ธรรมปฏฺฐิรูปเพเน เจ
 ภิกขเว วคฺคกมฺมํ อคฺคกมฺมํ น จ ภณฺณํ ๑ ธรรมปฏฺฐิรูปเพเน เจ
 ภิกขเว สํมคฺคกมฺมํ อคฺคกมฺมํ น จ ภณฺณํ ๑ เอโกปี เถกํ อุกฺคิปปติ
 อคฺคกมฺมํ น จ ภณฺณํ ๑ เอโกปี เทว อุกฺคิปปติ อคฺคกมฺมํ น จ
 ภณฺณํ ๑ เอโกปี สํมพฺพุเต อุกฺคิปปติ อคฺคกมฺมํ น จ ภณฺณํ ๑
 เอโกปี สํขมํ อุกฺคิปปติ อคฺคกมฺมํ น จ ภณฺณํ ๑ เทวปี เถกํ
 อุกฺคิปปนฺติ อคฺคกมฺมํ น จ ภณฺณํ ๑ เทวปี เทว อุกฺคิปปนฺติ อคฺคกมฺมํ
 น จ ภณฺณํ ๑ เทวปี สํมพฺพุเต อุกฺคิปปนฺติ อคฺคกมฺมํ น จ ภณฺณํ ๑

เทวปี่ สังฆี อุกุชิปนุติ อกมมํ น จ กรณียํ ๑ สัมพุทฺธปี่ เขกั
 อุกุชิปนุติ อกมมํ น จ กรณียํ ๑ สัมพุทฺธปี่ เทว อุกุชิปนุติ
 อกมมํ น จ กรณียํ ๑ สัมพุทฺธปี่ สัมพุทฺธ อุกุชิปนุติ อกมมํ
 น จ กรณียํ ๑ สัมพุทฺธปี่ สังฆี อุกุชิปนุติ อกมมํ น จ กรณียํ ๑
 สังฆีปี่ สังฆี อุกุชิปนุติ อกมมํ น จ กรณียํ ๑

[๑๗๗] จตุตาริมาณี ภิกฺขเว กมฺมาณี อธมฺเมเน วคฺคกมฺมํ
 อธมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ ธมฺเมเน วคฺคกมฺมํ ธมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ ๑
 ตตฺถ ภิกฺขเว ยทิทํ^๑ อธมฺเมเน วคฺคกมฺมํ อิทํ ภิกฺขเว กมฺมํ
 อธมฺมตฺตา วคฺคตฺตา กุปฺปํ อฏฺฐจํ นารทํ น ภิกฺขเว เขวฺรुปํ
 กมฺมํ กาคพฺพํ น จ มยา เขวฺรुปํ กมฺมํ อนุญฺญาตํ ๑ ตตฺถ
 ภิกฺขเว ยทิทํ อธมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ อิทํ ภิกฺขเว กมฺมํ อธมฺมตฺตา
 กุปฺปํ อฏฺฐจํ นารทํ น ภิกฺขเว เขวฺรุปํ กมฺมํ กาคพฺพํ น จ
 มยา เขวฺรุปํ กมฺมํ อนุญฺญาตํ ๑ ตตฺถ ภิกฺขเว ยทิทํ ธมฺเมเน
 วคฺคกมฺมํ อิทํ ภิกฺขเว กมฺมํ วคฺคตฺตา กุปฺปํ อฏฺฐจํ นารทํ น
 ภิกฺขเว เขวฺรุปํ กมฺมํ กาคพฺพํ น จ มยา เขวฺรุปํ กมฺมํ
 อนุญฺญาตํ ๑ ตตฺถ ภิกฺขเว ยทิทํ ธมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ อิทํ ภิกฺขเว
 กมฺมํ ธมฺมตฺตา สํคฺคตฺตา อกุปฺปํ จํ นารทํ เขวฺรุปํ ภิกฺขเว
 กมฺมํ กาคพฺพํ เขวฺรุปญฺจ มยา กมฺมํ อนุญฺญาตํ ๑ ตตฺถ มาติท
 ภิกฺขเว เขวฺรุปํ กมฺมํ กริสุตํ ยทิทํ ธมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ

๑ ส. ย. ยมิทํ ๑

๑๗๘] จมฺเปยฺยกฺขณฺทํ ฉพฺพคฺคิยาภิกฺขวตฺถุ อภมฺมกถา ๒๕๓

เอวฺวณฺทิ โว ภิกฺขเว สิกฺขิตพฺพนฺติ ฯ

[๑๗๘] เตน โข ปน สฺมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ เอวฺวรูปานิ
กมฺมานิ กโรนฺติ อธมฺเมว วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมว สฺมคฺค-
กมฺมํ กโรนฺติ ธมฺเมว วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺมปฏฺฐิรูปเกน
วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ธมฺมปฏฺฐิรูปเกน สฺมคฺคกมฺมํ กโรนฺติ เวนฺตติ-
วิปฺสนฺนํ กมฺมํ กโรนฺติ อนฺตฺตฺถาวนสฺมปฺสนฺนํ อนฺตฺตฺถาวนวิปฺสนฺนํ
กมฺมํ กโรนฺติ เวนฺตติสฺมปฺสนฺนํ เวนฺตติวิปฺสนฺนํ อนฺตฺตฺถาวนวิปฺสนฺนํ
กมฺมํ กโรนฺติ อญฺเญตฺตฺราปํ ธมฺมา กมฺมํ กโรนฺติ อญฺเญตฺตฺราปํ
วินยา กมฺมํ กโรนฺติ อญฺเญตฺตฺราปํ สํคฺคฺกํ สํคฺคํ กมฺมํ กโรนฺติ
ปฏฺฐิการุญฺจกตฺตํ กมฺมํ กโรนฺติ อธมฺมิกํ กุปฺปํ อญฺจานารหํ ฯ ยเ เต
ภิกฺขุ อปฺปํ จฺจุฉา ฯ เป ฯ เต อชฺชฌายนฺติ ชฺชยนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ
หิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ เอวฺวรูปานิ กมฺมานิ กริสฺสํ นฺติ อธมฺเมว
วคฺคกมฺมํ กริสฺสํ นฺติ ฯ เป ฯ ปฏฺฐิการุญฺจกตฺตํ กมฺมํ กริสฺสํ นฺติ
อธมฺมิกํ กุปฺปํ อญฺจานารหนฺติ ฯ ธนฺโต เต ภิกฺขุ ภควโต เตตมคฺคํ
อาโรเจสฺสํ ฯ สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ เอวฺวรูปานิ กมฺมานิ
กโรนฺติ อธมฺเมว วคฺคกมฺมํ กโรนฺติ ฯ เป ฯ ปฏฺฐิการุญฺจกตฺตํ
กมฺมํ กโรนฺติ อธมฺมิกํ กุปฺปํ อญฺจานารหนฺติ ฯ สจฺจํ ภควาติ ฯ
วិครหิ พฺพุโธ ภควา ฯ เป ฯ วิครหิตฺวา ธมฺมํ กถํ กถวา ภิกฺขุ
ชามนฺเตสฺสि ฯ

[๑๗๘] อธมฺเมว เจ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ อภมฺมํ น จ

กรณี ๑ อชฺมุเมเห เจ ภิกฺขเว สํมกฺกกมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณี ๑
 อชฺมุเมเห เจ ภิกฺขเว วกฺกกมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณี ๑ อชฺมุเมเห
 รูปเกเห เจ ภิกฺขเว วกฺกกมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณี ๑ อชฺมุเมเห
 รูปเกเห เจ ภิกฺขเว สํมกฺกกมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณี ๑ ฃตฺติ-
 วิปฺนฺนญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ อหุสฺสํสาเวนสํปฺนฺนํ อกมฺมํ น จ กรณี ๑
 อหุสฺสํสาเวนวิปฺนฺนญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ฃตฺติสํปฺนฺนํ อกมฺมํ น จ
 กรณี ๑ ฃตฺติวิปฺนฺนญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ อหุสฺสํสาเวนวิปฺนฺนํ อกมฺมํ
 น จ กรณี ๑ อชฺมุเมเห เจ ภิกฺขเว อชฺมุเมเห กมฺมํ อกมฺมํ น จ
 กรณี ๑ อชฺมุเมเห เจ ภิกฺขเว อชฺมุเมเห กมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณี ๑
 อชฺมุเมเห เจ ภิกฺขเว สํมกฺก กมฺมํ อกมฺมํ น จ กรณี ๑
 อชฺมุเมเห เจ ภิกฺขเว กมฺมํ อชฺมุเมเห กมฺมํ อชฺมุเมเห กมฺมํ
 น จ กรณี ๑

[๓๘๐] อชฺมุเมเห ภิกฺขเว กมฺมํ อชฺมุเมเห กมฺมํ วกฺกกมฺมํ
 สํมกฺกกมฺมํ อชฺมุเมเห รูปเกเห วกฺกกมฺมํ อชฺมุเมเห รูปเกเห
 สํมกฺกกมฺมํ อชฺมุเมเห สํมกฺกกมฺมํ ๑

[๓๘๑] กตมญฺเจ ภิกฺขเว อชฺมุเมเห กมฺมํ ๑ ฃตฺติกฺกตฺติเย เจ ภิกฺขเว
 กมฺมํ อชฺมุเมเห กมฺมํ กโรติ น จ กมฺมวาจํ อหุสฺสํสาเวน
 อชฺมุเมเห กมฺมํ ๑ ฃตฺติกฺกตฺติเย เจ ภิกฺขเว กมฺมํ กโรติ น จ
 กมฺมวาจํ อหุสฺสํสาเวน อชฺมุเมเห กมฺมํ ๑ ฃตฺติกฺกตฺติเย
 เจ ภิกฺขเว กมฺมํ อชฺมุเมเห กมฺมํ กโรติ น จ กมฺมวาจํ
 อชฺมุเมเห กมฺมํ อชฺมุเมเห กมฺมํ กโรติ น จ ฃตฺติ

๕เปติ อธมฺมกมฺมํ ๑ ฅตฺติทฺติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ทฺวํหิ
 กมฺมวาทาหิ กมฺมํ กโรติ น จ ฅตฺติ ๕เปติ อธมฺมกมฺมํ ๑
 ฅตฺติจตุเต เจ ภิกฺขเว กมฺเม เขกาย ฅตฺติยา กมฺมํ กโรติ
 น จ กมฺมวาทํ อหุสฺสาเวติ อธมฺมกมฺมํ ๑ ฅตฺติจตุเต เจ
 ภิกฺขเว กมฺเม ทฺวํหิ ฅตฺติหิ ตฺติ ฅตฺติหิ จตุหิ ฅตฺติหิ กมฺมํ
 กโรติ น จ กมฺมวาทํ อหุสฺสาเวติ อธมฺมกมฺมํ ๑ ฅตฺติจตุเต
 เจ ภิกฺขเว กมฺเม เขกาย กมฺมวาทาย กมฺมํ กโรติ น จ ฅตฺติ
 ๕เปติ อธมฺมกมฺมํ ๑ ฅตฺติจตุเต เจ ภิกฺขเว กมฺเม ทฺวํหิ
 กมฺมวาทาหิ ตฺติ กมฺมวาทาหิ จตุหิ กมฺมวาทาหิ กมฺมํ
 กโรติ น จ ฅตฺติ ๕เปติ อธมฺมกมฺมํ ๑ อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว
 อธมฺมกมฺมํ ๑

[๑๘๒] กตมญฺเ ภิกฺขเว วคฺคกมฺมํ ๑ ฅตฺติทฺติเย เจ ภิกฺขเว
 กมฺเม ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อหาคตา โหณฺติ
 ฅนฺทารหานํ ฅนฺโท อหาโห โหติ สฺมมฺมุฏฺฐา ปฏฺิโกสฺสณฺติ
 วคฺคกมฺมํ ๑ ฅตฺติทฺติเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ยาวติกา ภิกฺขุ
 กมฺมปฺปตฺตา เต อหาคตา โหณฺติ ฅนฺทารหานํ ฅนฺโท อหาโห
 โหติ สฺมมฺมุฏฺฐา ปฏฺิโกสฺสณฺติ วคฺคกมฺมํ ๑ ฅตฺติทฺติเย เจ
 ภิกฺขเว กมฺเม ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อหาคตา โหณฺติ
 ฅนฺทารหานํ ฅนฺโท อหาโห โหติ สฺมมฺมุฏฺฐา ปฏฺิโกสฺสณฺติ
 วคฺคกมฺมํ ๑ ฅตฺติจตุเต เจ ภิกฺขเว กมฺเม ยาวติกา ภิกฺขุ

กมุทปฐมา เต อมาตยา โหนติ ฉนทารหานิ ฉนโท อมาทโธ
 โหติ สัมมุชชีฏตา ปฏิญโกธันติ วคคกมมัม ๑ ฅตฺติจตุตฺเต
 เจ ภิกฺขเว กมุเม ยาวติกา ภิกฺขุ กมุทปฐมา เต อมาตยา
 โหนติ ฉนทารหานิ ฉนโท อมาทโธ โหติ สัมมุชชีฏตา
 ปฏิญโกธันติ วคคกมมัม ๑ ฅตฺติจตุตฺเต เจ ภิกฺขเว กมุเม
 ยาวติกา ภิกฺขุ กมุทปฐมา เต อมาตยา โหนติ ฉนทารหานิ
 ฉนโท อมาทโธ โหติ สัมมุชชีฏตา ปฏิญโกธันติ วคคกมมัม ๑
 อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว วคคกมมัม ๑

[๑๘๓] กตมญฺเญ ภิกฺขเว สํคคกมมัม ๑ ฅตฺติทฺติเย เจ ภิกฺขเว
 กมุเม ยาวติกา ภิกฺขุ กมุทปฐมา เต อมาตยา โหนติ ฉนทา-
 รหานิ ฉนโท อมาทโธ โหติ สัมมุชชีฏตา นปฺปฏิญโกธันติ สํคค-
 กมมัม ๑ ฅตฺติจตุตฺเต เจ ภิกฺขเว กมุเม ยาวติกา ภิกฺขุ กมุทป-
 ฐมา เต อมาตยา โหนติ ฉนทารหานิ ฉนโท อมาทโธ โหติ
 สัมมุชชีฏตา นปฺปฏิญโกธันติ สํคคกมมัม ๑ อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว
 สํคคกมมัม ๑

[๑๘๔] กตมญฺเญ ภิกฺขเว ฅมฺมปฐปะเกณ วคคกมมัม ๑ ฅตฺติ-
 ทฺติเย เจ ภิกฺขเว กมุเม ปจฺฉิมํ กมุทวาจํ อณฺเฐสาเวติ ปจฺฉา
 ฅตฺติ ชเปติ ยาวติกา ภิกฺขุ กมุทปฐมา เต อมาตยา โหนติ
 ฉนทารหานิ ฉนโท อมาทโธ โหติ สัมมุชชีฏตา ปฏิญโกธันติ
 ฅมฺมปฐปะเกณ วคคกมมัม ๑ ฅตฺติทฺติเย เจ ภิกฺขเว กมุเม ปจฺฉิมํ

กมฺมวาทํ อนุสฺสํสาเวติ ปจฺจนา เณคฺคิ ชเปติ ยาวติกา ภิกฺขุ
 กมฺมปฺปตฺตา เต อากตา โหณฺติ นนฺทารหานํ ฌนฺโท อนาหโฆ
 โหติ สฺมมฺมุขํฐา ปฏิกฺโกถฺสนฺติ ชมฺมปฏฺฐิรฺูปเกณ วคฺคกมฺมํ ฯ
 เณคฺคิทฺธิเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ กมฺมวาทํ อนุสฺสํสาเวติ ปจฺจนา
 เณคฺคิ ชเปติ ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อากตา โหณฺติ
 นนฺทารหานํ ฌนฺโท อนาหโฆ โหติ สฺมมฺมุขํฐา ปฏิกฺโกถฺสนฺติ
 ชมฺมปฏฺฐิรฺูปเกณ วคฺคกมฺมํ ฯ เณคฺคิจคฺคฺเถ เจ ภิกฺขเว กมฺเม
 ปจฺมํ กมฺมวาทํ อนุสฺสํสาเวติ ปจฺจนา เณคฺคิ ชเปติ ยาวติกา
 ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อนาคตา โหณฺติ นนฺทารหานํ ฌนฺโท
 อนาหโฆ โหติ สฺมมฺมุขํฐา ปฏิกฺโกถฺสนฺติ ชมฺมปฏฺฐิรฺูปเกณ วคฺค-
 กมฺมํ ฯ เณคฺคิจคฺคฺเถ เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ กมฺมวาทํ อนุสฺ-
 สํสาเวติ ปจฺจนา เณคฺคิ ชเปติ ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต
 อากตา โหณฺติ นนฺทารหานํ ฌนฺโท อนาหโฆ โหติ สฺมมฺมุขํฐา
 ปฏิกฺโกถฺสนฺติ ชมฺมปฏฺฐิรฺูปเกณ วคฺคกมฺมํ ฯ เณคฺคิจคฺคฺเถ เจ
 ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ กมฺมวาทํ อนุสฺสํสาเวติ ปจฺจนา เณคฺคิ ชเปติ
 ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อากตา โหณฺติ นนฺทารหานํ
 ฌนฺโท อนาหโฆ โหติ สฺมมฺมุขํฐา ปฏิกฺโกถฺสนฺติ ชมฺมปฏฺฐิรฺูปเกณ
 วคฺคกมฺมํ ฯ อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ชมฺมปฏฺฐิรฺูปเกณ วคฺคกมฺมํ ฯ

[๓๘๕] กตมฺเญจ ภิกฺขเว ชมฺมปฏฺฐิรฺูปเกณ สฺมคฺคกมฺมํ ฯ เณคฺคิ-
 ทฺธิเย เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺมํ กมฺมวาทํ อนุสฺสํสาเวติ ปจฺจนา

ฌตฺถิ จเปติ ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อากตา โหณฺติ
 ฌนฺทารหานํ ฌนฺโท อาหโฏ โหติ สฺมมุขํภฺตฺตา นปฺปฏิกโกถฺสนฺติ
 ฌมฺมปฏฺฐิรูปเกณ สฺมคฺคกมฺมํ ๑ ฌตฺถิจตฺตฺเต เจ ภิกฺขเว ฌมฺเม
 ปจฺจํ กมฺมวาชํ อนุสฺสํสาเวติ ปจฺจนา ฌตฺถิ จเปติ ยาวติกา
 ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อากตา โหณฺติ ฌนฺทารหานํ ฌนฺโท
 อาหโฏ โหติ สฺมมุขํภฺตฺตา นปฺปฏิกโกถฺสนฺติ ฌมฺมปฏฺฐิรูปเกณ
 สฺมคฺคกมฺมํ ๑ อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ฌมฺมปฏฺฐิรูปเกณ สฺมคฺคกมฺมํ ๑

[๓๔๖] กตมญฺจ ภิกฺขเว ฌมฺเมน สฺมคฺคกมฺมํ ๑ ฌตฺถิทฺตฺเต
 เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺจํ ฌตฺถิ จเปติ ปจฺจนา เถกาย กมฺมวาชาย
 กมฺมํ กโรติ ยาวติกา ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อากตา โหณฺติ
 ฌนฺทารหานํ ฌนฺโท อาหโฏ โหติ สฺมมุขํภฺตฺตา นปฺปฏิกโกถฺสนฺติ
 ฌมฺเมน สฺมคฺคกมฺมํ ๑ ฌตฺถิจตฺตฺเต เจ ภิกฺขเว กมฺเม ปจฺจํ
 ฌตฺถิ จเปติ ปจฺจนา ตฺถิ กมฺมวาชาย กมฺมํ กโรติ ยาวติกา
 ภิกฺขุ กมฺมปฺปตฺตา เต อากตา โหณฺติ ฌนฺทารหานํ ฌนฺโท
 อาหโฏ โหติ สฺมมุขํภฺตฺตา นปฺปฏิกโกถฺสนฺติ ๑ ฌมฺเมน สฺมคฺค-
 กมฺมํ ๑ อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ฌมฺเมน สฺมคฺคกมฺมํ ๑

[๓๔๗] ปญฺจ สงฺฆา จตฺตวคฺโค ภิกฺขุสงฺโฆ ปญฺจวคฺโค
 ภิกฺขุสงฺโฆ ทสฺสวคฺโค ภิกฺขุสงฺโฆ วิสฺสวคฺโค ภิกฺขุสงฺโฆ อติเรก-
 วิสฺสวคฺโค ภิกฺขุสงฺโฆติ ๑ คตฺถ ภิกฺขเว ยวายํ จตฺตวคฺโค ภิกฺขุสงฺโฆ
 จเปตฺวา ตฺถนิ กมฺมานิ อฺปฺสํสํปทํ ปวารณํ อพฺพทานํ ฌมฺเมน

๑๘๘] จมฺเปยฺยกฺขมฺหํ ปญฺจสํวทฺธา จตุวคฺคกฺกณกมฺมํ ๒๕๘

ธมฺมคฺโค ธมฺมกมฺเมสฺส กมฺมมปฺปคฺโค ๑ คตฺร ภิกฺขเว ยฺวํ ปญฺจ-
วคฺโค ภิกฺขุสํวทฺธา จเปตฺวา เทว กมฺมานิ มชฺฌิเมสฺส ชนปฺเทสฺส
อฺปสฺมปฺมํ อพฺภานํ ฌมฺเมน ธมฺมคฺโค ธมฺมกมฺเมสฺส กมฺมมปฺปคฺโค ๑
คตฺร ภิกฺขเว ยฺวํ ทสฺวคฺโค ภิกฺขุสํวทฺธา จเปตฺวา เถกํ กมฺมํ
อฺพฺภานํ ฌมฺเมน ธมฺมคฺโค ธมฺมกมฺเมสฺส กมฺมมปฺปคฺโค ๑ คตฺร
ภิกฺขเว ยฺวํ วีสฺสวคฺโค ภิกฺขุสํวทฺธา ฌมฺเมน ธมฺมคฺโค ธมฺม-
กมฺเมสฺส กมฺมมปฺปคฺโค ๑ คตฺร ภิกฺขเว ยฺวํ อตฺตเรกํวีสฺสวคฺโค
ภิกฺขุสํวทฺธา ฌมฺเมน ธมฺมคฺโค ธมฺมกมฺเมสฺส กมฺมมปฺปคฺโค ๑

[๑๘๘] จตุวคฺคกฺกณกฺกณเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ภิกฺขุนี้จตุคฺโค กมฺมํ
กเรยฺย อกมฺมํ น จ กรณียํ ๑ จตุวคฺคกฺกณกฺกณเจ ภิกฺขเว กมฺมํ
ลิกฺขมานาจตุคฺโค ๑ เป ๑ สํวเนรจตุคฺโค สํวเนรจตุคฺโค
ลิกฺขํ ปจฺจุทฺทกจตุคฺโค อหฺมิมวคฺคํ อชฺฌมาปฺนฺนกจตุคฺโค
อาปคฺติยา อทสฺสเน อฏฺฐิตคฺคกจตุคฺโค อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม
อฏฺฐิตคฺคกจตุคฺโค ปาปํกาย ทุจฺฉิยา อปฺปฏฺฐินิสฺสคฺเค อฏฺฐิตคฺคก-
จตุคฺโค ปญฺชาทจตุคฺโค เถยฺยสํวทฺธกจตุคฺโค ติตฺถียปฏฺกนฺทก-
จตุคฺโค ตฺริจฺฉานคคจตุคฺโค มาคฺฐาตคจตุคฺโค ปิตฺฐาตค-
จตุคฺโค อรหฺนคคจตุคฺโค ภิกฺขุนี้ทฺฐกจตุคฺโค สํวเนรท-
จตุคฺโค โลหิตปฺปาทกจตุคฺโค อฏฺโศกยฺยชนกจตุคฺโค นานา-
สํวทฺธกจตุคฺโค นานาสํวทฺธ จิตจตุคฺโค อิทฺธิยา เวหาเส
จิตจตุคฺโค ยสฺส สํวทฺธ กมฺมํ กโรติ ทจตุคฺโค กมฺมํ

กรรณีย อภิมัน น จ กรณีย ๑

จุลจุลกรณ ๑

[๑๘๘] ปณจจุลกรณญเจ ภิกขเว ภุมม ภิกขุณีปณจโม
ภุมม กรรณีย อภิมัน น จ กรณีย ๑ ปณจจุลกรณญเจ
ภิกขเว ภุมม สิกขมานาปณจโม ๑เป ๑ สามเนรปณจโม
สามเนรปณจโม สิกข ปจจุลจกตปณจโม อนุติมวคฺถุ อชฺฌา-
ปนฺนทปณจโม อปคฺติยา อทตฺตเน อฏฺฐิตตปณจโม อปคฺ-
ติยา อปฺปฏิกมฺเม อฏฺฐิตตปณจโม ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏิ-
นิตฺตคฺเค อฏฺฐิตตปณจโม ปณฺททปณจโม เถยฺยสํวาสก-
ปณจโม คิตฺติยปฏกนฺตปณจโม ทิรจฺจนคตปณจโม มาตุ-
ฆาตกปณจโม ปิตุฆาตกปณจโม อรหฺนคฆาตกปณจโม
ภิกขุณีฆตกปณจโม สงฺฆเภทกปณจโม โสฬสคฺคปณจโม
อฏฺโศคคฺคปณจโม นานาสํวาสกปณจโม นานาสํมา-
ยจิตปณจโม อิทฺธิยา เวหาเส จิตปณจโม ยตฺต สฺสโม ภุมม
กรโรติ คํปณจโม ภุมม กรรณีย อภิมัน น จ กรณีย ๑

ปณจจุลกรณ ๑

[๑๘๙] ทสฺสจุลกรณญเจ ภิกขเว ภุมม ภิกขุณีทสฺสโม ภุมม
กรรณีย อภิมัน น จ กรณีย ๑ ทสฺสจุลกรณญเจ ภิกขเว ภุมม
สิกขมานาทสฺสโม ๑เป ๑ สามเนรทสฺสโม สามเนรทสฺสโม สิกข
ปจจุลจกตทสฺสโม อนุติมวคฺถุ อชฺฌาปนฺนททสฺสโม อปคฺติยา

๑๘๑] จมฺเปยฺยกฺขมฺหํ ปณฺยสงฺกทา วັสฺสทิวคฺคกรณกมฺมํ ๒๖๑

อหสฺสเน อุกฺขิตฺตกทสโม อปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตกทสโม
ปามิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสํสํสํ อุกฺขิตฺตกทสโม ปณฺชกทสโม
เถยฺยสํวาทกทสโม ติตฺถิยปฏกนฺตกทสโม ติรจฺจนคคทสโม
มาตุฆาตกทสโม ปิตุฆาตกทสโม อรหฺนฺตฆาตกทสโม ภิกฺขุ-
หฺนฺตกทสโม สงฺฆเภทกทสโม โสฬสํปาทกทสโม อุกฺโก-
ตฺตพฺพณฺชนกทสโม นานาสํวาทกทสโม นานาสํมาย จิตทสโม
อิทฺธิยา เวหาเส จิตทสโม ยสฺสํ สงฺโฆ กมฺมํ กโรติ คํทสโม
กมฺมํ กรียฺย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ

ทสฺสวคฺคกรณํ ฯ

[๑๘๑] วັสฺสทิวคฺคกรณญฺเจ ภิกฺขเว กมฺมํ ภิกฺขุหฺนฺตํวโส กมฺมํ
กรียฺย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ วັสฺสทิวคฺคกรณญฺเจ ภิกฺขเว
กมฺมํ สิกฺขมานาหฺนฺตํวโส ฯเปฯ สามเณรํวโส สามเณรํวโส สิกฺข-
ปจฺจุกฺขาทกํวโส อนฺติมวคฺคํ อชฺฌาปนฺนํวโส อปคฺติยา
อหสฺสเน อุกฺขิตฺตกํวโส อปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิตฺตกํวโส
ปามิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสํสํสํ อุกฺขิตฺตกํวโส ปณฺชกํวโส
เถยฺยสํวาทกํวโส ติตฺถิยปฏกนฺตกํวโส ติรจฺจนคคํวโส มาตุ-
ฆาตกํวโส ปิตุฆาตกํวโส อรหฺนฺตฆาตกํวโส ภิกฺขุหฺนฺตํวโส
สงฺฆเภทกํวโส โสฬสํปาทกํวโส อุกฺโกตฺตพฺพณฺชนกํวโส นานา-
สํวาทกํวโส นานาสํมาย จิตกํวโส ยสฺสํ สงฺโฆ กมฺมํ กโรติ
คํวโส กมฺมํ กรียฺย อกมฺมํ น จ กรณียํ ฯ

วิธิติวศกกรรม ๑

[๑๘๒] ปาวิวาสกจุลโค เจ ภิกขเว ปวิวาส ทเทยฺย มฺหุทาย
 ปฏิสฺสเสยฺย มานศฺมํ ทเทยฺย คัมภีโร อพฺภะยฺย อกมฺมํ น
 ๑ กรณียํ ๑ มฺหุทาย ปฏิสฺสเสยฺย นารทจุลโค เจ ภิกขเว ปวิวาส
 ทเทยฺย มฺหุทาย ปฏิสฺสเสยฺย มานศฺมํ ทเทยฺย คัมภีโร อพฺภะยฺย
 อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑ มานศฺตาวทจุลโค เจ ภิกขเว ปวิวาส
 ทเทยฺย มฺหุทาย ปฏิสฺสเสยฺย มานศฺมํ ทเทยฺย คัมภีโร อพฺภะยฺย
 อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑ มานศฺตจาวทจุลโค เจ ภิกขเว ปวิวาส
 ทเทยฺย มฺหุทาย ปฏิสฺสเสยฺย มานศฺมํ ทเทยฺย คัมภีโร อพฺภะยฺย
 อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑ อพฺภานารทจุลโค เจ ภิกขเว ปวิวาส
 ทเทยฺย มฺหุทาย ปฏิสฺสเสยฺย มานศฺมํ ทเทยฺย คัมภีโร อพฺภะยฺย
 อกมฺมํ น ๑ กรณียํ ๑

[๑๘๓] เขกจุลสฺส ภิกขเว สํฆมชฺเช ปฏิโกสฺสนา รุหติ
 เขกจุลสฺส น รุหติ ๑ กสฺส ๑ ภิกขเว สํฆมชฺเช ปฏิโกสฺสนา
 น รุหติ ๑ ภิกขุณฺเีย ภิกขเว สํฆมชฺเช ปฏิโกสฺสนา น รุหติ ๑
 สิกฺขมานาย ภิกขเว ๑เป๑ สํฆเนรสฺส ภิกขเว สํฆเนรียา
 ภิกขเว สิกฺขํ ปจฺจกฺขาตกสฺส ภิกขเว อนฺติมวตฺถํ อชฺฌาปนฺน-
 กสฺส ภิกขเว อุมฺมคฺตกสฺส ภิกขเว ชิตฺตจิตฺตกสฺส ภิกขเว
 เวทนญฺญสฺส ภิกขเว อาปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺกิตฺตกสฺส ภิกขเว
 อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺกิตฺตกสฺส ภิกขเว ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา

อปฺปปฏินิสัถฺกฺเค อุกฺกิตฺตกฺกสัถฺ ภาวเว ปณฺทกฺกสัถฺ ภาวเว เถยฺย-
 สัวสัถฺกฺกสัถฺ ภาวเว ทิตฺตฺยปฏฺกนฺตกฺกสัถฺ ภาวเว ทิรฺจฺจฺนํคคฺกสัถฺ
 ภาวเว มาตฺตฺวคคฺกสัถฺ ภาวเว ปิตฺตฺวคคฺกสัถฺ ภาวเว อรหฺนฺต-
 ฆคคฺกสัถฺ ภาวเว ภาวฺวํทฺตฺกสัถฺ ภาวเว สํวฺสภทกฺกสัถฺ ภาวเว
 โถหิตฺตฺปฺปาทกฺกสัถฺ ภาวเว อุกฺกโคพฺยณฺชนกฺกสัถฺ ภาวเว นานา-
 สัวสัถฺกฺกสัถฺ ภาวเว นานาสัสมาย จิตฺตฺส ภาวเว อิทฺธิยา
 เวหาเส จิตฺตฺส ภาวเว ยสฺส สํโฆ กมฺมํ กโรติ คฺคสัถฺ
 ภาวเว สํวฺสมชฺชเณ ปฏฺยโกสฺสนา น รุหฺติ ฯ อิมํ โห ภาวฺว
 สํวฺสมชฺชเณ ปฏฺยโกสฺสนา น รุหฺติ ฯ กสฺส จ ภาวฺว สํวฺสมชฺชเณ
 ปฏฺยโกสฺสนา รุหฺติ ฯ ภาวฺวสฺส ภาวฺว ปกคฺคคฺคสัถฺ สํมานสัวส-
 กฺกสัถฺ สํมานสัสมาย จิตฺตฺส อนุคฺมโธ อณฺนคฺตริกสฺสํปปี ภาวฺวโน
 วิญฺญาเปนฺนคฺคสัถฺ สํวฺสมชฺชเณ ปฏฺยโกสฺสนา รุหฺติ ฯ อิมํ โห
 ภาวฺว สํวฺสมชฺชเณ ปฏฺยโกสฺสนา รุหฺติ ฯ

[๑๘๕] เทวมา ภาวฺว นิสัถารณา อคฺคิ ภาวฺว ปุคฺคโถ
 อปฺปปฺคฺคโถ นิสัถารณํ คํ เจ สํโฆ นิสัถาเรติ เอกจฺจ สุนิสัถา-
 ริโถ เอกจฺจ ทฺพนิสัถาริโถ ฯ กตโม จ ภาวฺว ปุคฺคโถ
 อปฺปปฺคฺคโถ นิสัถารณํ คํ เจ สํโฆ นิสัถาเรติ ทฺพนิสัถาริโถ ฯ
 อิท ภาวฺว ภาวฺว สํโฆ โหติ อณาปคฺคิโก คํ เจ สํโฆ
 นิสัถาเรติ ทฺพนิสัถาริโถ ฯ อยํ อจฺจ ภาวฺว ปุคฺคโถ อปฺปปฺคฺคโถ
 นิสัถารณํ คํ เจ สํโฆ นิสัถาเรติ ทฺพนิสัถาริโถ ฯ กตโม

จ ภิกขเว ปุคฺคโต อปฺปตฺโต นิสฺสํวณํ ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสํวเรติ
 สฺมฺมุตฺตํวโร ๑ อธิ ภิกขเว ภิกขุ พาลโต โหติ อพฺยตฺโต อวปฺปติ-
 พหุโต อนปทาโน คิหิสังฺกฺขโช วิหริติ อนนฺโตมิเกหิ คิหิสังฺกฺเคหิ
 ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสํวเรติ สฺมฺมุตฺตํวโร ๑ อยํ วุจฺจติ ภิกขเว
 ปุคฺคโต อปฺปตฺโต นิสฺสํวณํ ตํ เจ สงฺโฆ นิสฺสํวเรติ สฺมฺมุตฺตํวโร ๑

[๑๘๕] เทวมา ภิกขเว โอสํวณํ อตฺถิ ภิกขเว ปุคฺคโต
 อปฺปตฺโต โอสํวณํ ตํ เจ สงฺโฆ โอสํวเรติ เอกจฺโจ โสฺสํวโร
 เอกจฺโจ โทสํวโร ๑ กตโม จ ภิกขเว ปุคฺคโต อปฺปตฺโต
 โอสํวณํ ตํ เจ สงฺโฆ โอสํวเรติ โทสํวโร ๑ ปณฺชาโก
 ภิกขเว อปฺปตฺโต โอสํวณํ ตณฺเฏ สงฺโฆ โอสํวเรติ โทสํ-
 วโร ๑ เถยฺยสํวาสโก ภิกขเว ๑ เป ๑ ติตฺถิยปฏฺกนฺตโก ภิกขเว
 ติรจฺจนนคโต ภิกขเว มาตุจฺจกโก ภิกขเว ปิตุจฺจกโก ภิกขเว
 อรหณจฺจกโก ภิกขเว ภิกขุนี้หุสโก ภิกขเว สงฺฆนภโก
 ภิกขเว โถหิตฺตปฺปาทโก ภิกขเว กุภโตพฺยณฺชนโก ภิกขเว
 อปฺปตฺโต โอสํวณํ ตํ เจ สงฺโฆ โอสํวเรติ โทสํวโร ๑
 อยํ วุจฺจติ ภิกขเว ปุคฺคโต อปฺปตฺโต โอสํวณํ ตํ เจ สงฺโฆ
 โอสํวเรติ โทสํวโร ๑ กตโม จ ภิกขเว ปุคฺคโต อปฺปตฺโต
 โอสํวณํ ตํ เจ สงฺโฆ โอสํวเรติ โสฺสํวโร ๑ หตฺตจฺฉินฺโน
 ภิกขเว อปฺปตฺโต โอสํวณํ ตํ เจ สงฺโฆ โอสํวเรติ โสฺสํ-
 วโร ๑ ปาทจฺฉินฺโน ภิกขเว ๑ เป ๑ หตฺตปาทจฺฉินฺโน ภิกขเว

๑๘๖] จมฺเปยฺยกฺขมฺหํ อุกฺเขปฺนียกฺมํ อธมฺมกฺมํ ๒๖๕

กณฺณจฺฉินฺโน ภิกฺขเว นาสจฺฉินฺโน ภิกฺขเว กณฺณนาสจฺฉินฺโน
ภิกฺขเว อํกุตฺติจฺฉินฺโน ภิกฺขเว อพจฺฉินฺโน ภิกฺขเว กณฺฑารจ-
ฉินฺโน ภิกฺขเว ฌณฺทตฺตโก ภิกฺขเว ชฺชชฺช ภิกฺขเว วามโน
ภิกฺขเว คตคณฺฐี ภิกฺขเว ตกฺขณาหโต ภิกฺขเว กสฺส่าหโต
ภิกฺขเว สฺสิตโก ภิกฺขเว สฺสปฺปํ ภิกฺขเว ปาปโรคิ ภิกฺขเว
ปรีสฺสทฺธโก ภิกฺขเว ทาโล ภิกฺขเว กุณฺโณ ภิกฺขเว ชนฺนชฺช
ภิกฺขเว ปกฺขหโต ภิกฺขเว ฉินฺนินฺนียาปโก ภิกฺขเว ชฺรราทฺตพฺพโต
ภิกฺขเว ชนฺนชฺช ภิกฺขเว มฺมุโค ภิกฺขเว พฺพิโร ภิกฺขเว
อนฺนมฺมุโค ภิกฺขเว อนฺนพฺพิโร ภิกฺขเว มฺมุคพฺพิโร ภิกฺขเว
อนฺนมฺมุคพฺพิโร ภิกฺขเว อปฺปตฺโต โธสํวณฺโณ คํ เจ สํโฆ
โธสํวเรติ โธสํวริโต ฯ อยํ วุจฺจติ ภิกฺขเว ปุคฺคโต อปฺปตฺโต
โธสํวณฺโณ คํ เจ สํโฆ โธสํวเรติ โธสํวริโต ฯ

วาสภคามภาณวารี ปจฺจํ ฯ

[๑๘๖] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ อาปคฺติ ทฏฺฐพฺพา ฯ
คเมณฺโ จเทติ สํโฆ วา สํมพฺพุตา วา เขกฺกปฺคฺคโต วา อาปคฺติ
คฺวํ อาวุโส อาปนฺโน ปสฺสเสคํ อาปคฺติมฺหิ ฯ โสฺ เหวํ วเทติ
นคฺติ เม อาวุโส อาปคฺติ ยมฺหํ ปสฺสเสยฺยมฺหิ ฯ คํ สํโฆ
อาปคฺติยา อทฺธสฺสเน อุกฺกชิปฺติ อธมฺมกฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุสฺส น โหติ อาปคฺติ ปฏฺฐิตาพฺพา ฯ คเมณฺโ จเทติ สํโฆ
วา สํมพฺพุตา วา เขกฺกปฺคฺคโต วา อาปคฺติ คฺวํ อาวุโส อาปนฺโน

ปฏิกโรหิ ตํ อปคฺคินฺติ ฯ โสฺ ฌอวํ วเทติ นคฺคิ เม อวฺโส
 อปคฺคิ ยมํ ปฏิกเรยฺยนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ อปคฺคิยา อปฺปฏิกมฺเม
 อุกฺกขปฺติ อธมฺมกมฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ
 ปาปิกา ทิฏฺฐิ ปฏินิสฺสํเสตา ฯ ตเมนํ โจเทติ สงฺโฆ วา สํพหุตา
 วา เอกปฺกฺคโต วา ปาปิกา เต อวฺโส ทิฏฺฐิ ปฏินิสฺสํเสตํ
 ปาปิกํ ทิฏฺฐินฺติ ฯ โสฺ ฌอวํ วเทติ นคฺคิ เม อวฺโส ปาปิกา ทิฏฺฐิ
 ยมํ ปฏินิสฺสํเสยฺยนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺ-
 สคฺเค อุกฺกขปฺติ อธมฺมกมฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส น โหติ
 อปคฺคิ ทฏฺฐพฺพา น โหติ อปคฺคิ ปฏิกาสพฺพา ฯ ตเมนํ
 โจเทติ สงฺโฆ วา สํพหุตา วา เอกปฺกฺคโต วา อปคฺคิ
 ตวํ อวฺโส อปนฺโน ปสฺสเสตํ อปคฺคิ ปฏิกโรหิ ตํ อปคฺ-
 คินฺติ ฯ โสฺ ฌอวํ วเทติ นคฺคิ เม อวฺโส อปคฺคิ ยมํ ปสฺสเสยฺยํ
 นคฺคิ เม อวฺโส อปคฺคิ ยมํ ปฏิกเรยฺยนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ อทสฺสเน
 วา อปฺปฏิกมฺเม วา อุกฺกขปฺติ อธมฺมกมฺมํ ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุสฺส น โหติ อปคฺคิ ทฏฺฐพฺพา น โหติ ปาปิกา ทิฏฺฐิ
 ปฏินิสฺสํเสตา ฯ ตเมนํ โจเทติ สงฺโฆ วา สํพหุตา วา เอกปฺกฺคโต
 วา อปคฺคิ ตวํ อวฺโส อปนฺโน ปสฺสเสตํ อปคฺคิ ปาปิกา
 เต ทิฏฺฐิ ปฏินิสฺสํเสตํ ปาปิกํ ทิฏฺฐินฺติ ฯ โสฺ ฌอวํ วเทติ
 นคฺคิ เม อวฺโส อปคฺคิ ยมํ ปสฺสเสยฺยํ นคฺคิ เม ปาปิกา
 ทิฏฺฐิ ยมํ ปฏินิสฺสํเสยฺยนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ อทสฺสเน วา

๑๘๗] จมฺเปยฺยทฺทນฺทํ อຸຸເປນີຍກມຸມໍ ອຸຸມຸມກມຸມໍ ๒๖๗

ອຸປຸຸນີສຸສຸເກ ວາ ອຸຸຸປິຕິ ອຸຸມຸມກມຸມໍ າ ອິ ປນ ກິຸຸເ
ກິຸຸສຸສຸ ນ ໂຫິ ອາປຕິ ປຸກາຕພຸ ນ ໂຫິ ປາມິກາ ທິຸຈີ
ປຸນີສຸສຸເກ າ ຕເນນໍ ໂຈເຕຕິ ສຸໂໝ ວາ ສມຸພຸດາ ວາ
ເອກປຸກໂຕ ວາ ອາປຕິ ຕຸວໍ ອາຸໂສ ອາປນໂ ປຸກໂກ
ຕໍ ອາປຕິ ປາມິກາ ຕ ທິຸຈີ ປຸນີສຸສຸເກ ປາມິກ ທິຸຈິນຕິ າ
ໂສ ເວວໍ ວເຕຕິ ນຕຸຕິ ເມ ອາຸໂສ ອາປຕິ ຍມໍ ປຸກເຢຍໍ
ນຕຸຕິ ເມ ອາຸໂສ ປາມິກາ ທິຸຈີ ຍມໍ ປຸນີສຸສຸເກຍຍນຕິ າ
ຕໍ ສຸໂໝ ອຸປຸກມເ ວາ ອຸປຸນີສຸສຸເກ ວາ ອຸຸປິຕິ ອຸຸມຸມ
ກມຸມໍ າ ອິ ປນ ກິຸຸເ ກິຸຸສຸສຸ ນ ໂຫິ ອາປຕິ ທຸຸພຸ
ນ ໂຫິ ອາປຕິ ປຸກາຕພຸ ນ ໂຫິ ປາມິກາ ທິຸຈີ ປຸນີສຸ
ສຸເກ າ ຕເນນໍ ໂຈເຕຕິ ສຸໂໝ ວາ ສມຸພຸດາ ວາ ເອກປຸກໂຕ
ວາ ອາປຕິ ຕຸວໍ ອາຸໂສ ອາປນໂ ປຸສຸເສຕໍ ອາປຕິ
ປຸກໂກ ຕໍ ອາປຕິ ປາມິກາ ຕ ທິຸຈີ ປຸນີສຸສຸເກ ປາມິກ
ທິຸຈິນຕິ າ ໂສ ເວວໍ ວເຕຕິ ນຕຸຕິ ເມ ອາຸໂສ ອາປຕິ ຍມໍ
ປຸສຸເສຍໍ ນຕຸຕິ ເມ ອາຸໂສ ອາປຕິ ຍມໍ ປຸກເຢຍໍ ນຕຸຕິ
ເມ ອາຸໂສ ປາມິກາ ທິຸຈີ ຍມໍ ປຸນີສຸສຸເກຍຍນຕິ າ ຕໍ
ສຸໂໝ ອຸສຸເ ວາ ອຸປຸກມເ ວາ ອຸປຸນີສຸສຸເກ ວາ ອຸຸປິຕິ
ອຸຸມຸມກມຸມໍ າ

[๑๘๗] ອິ ປນ ກິຸຸເ ກິຸຸສຸສຸ ໂຫິ ອາປຕິ ທຸຸພຸ າ
ຕເນນໍ ໂຈເຕຕິ ສຸໂໝ ວາ ສມຸພຸດາ ວາ ເອກປຸກໂຕ ວາ ອາປຕິ

๑๘๘] จมฺเปยฺยกฺขณฺธํ อุกฺเขปณียกมฺมํ ฌมฺมกมฺมํ ๒๖๘

ปฏินิสฺสชฺชิสฺสํมํติ ๑ คํ สงฺโฆ อทฺธสฺสเน วา อปฺปฏิกมฺเม วา
อปฺปฏินิสฺสํคฺเค วา อุกฺกิปฺติ ฌมฺมกมฺมํ ๑

[๑๘๘] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส โหติ อาปคฺติ ทฺวํพุทฺธา ๑
คเมณฺ ใจฺเทติ สงฺโฆ วา สมฺพุทฺธา วา เอกํคฺคโต วา อาปคฺติ
คฺวํ อาวุโส อาปนฺโน ปสฺสสฺสํ อาปคฺตินฺติ ๑ โส เอวํ วเทติ
นคฺติ เม อาวุโส อาปคฺติ ยมํ ปสฺสํเยยนฺติ ๑ คํ สงฺโฆ
อาปคฺติยา อทฺธสฺสเน อุกฺกิปฺติ ฌมฺมกมฺมํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว
ภิกฺขุสฺส โหติ อาปคฺติ ปฏิกาคพุทฺธา ๑ คเมณฺ ใจฺเทติ สงฺโฆ
วา สมฺพุทฺธา วา เอกํคฺคโต วา อาปคฺติ คฺวํ อาวุโส
อาปนฺโน ปฏิกโรหิ คํ อาปคฺตินฺติ ๑ โส เอวํ วเทติ นคฺติ
เม อาวุโส อาปคฺติ ยมํ ปฏิกเรยนฺติ ๑ คํ สงฺโฆ อาปคฺติยา
อปฺปฏิกมฺเม อุกฺกิปฺติ ฌมฺมกมฺมํ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส
โหติ ปาปิกา ทิฏฺฐิ ปฏินิสฺสชฺเชตา ๑ คเมณฺ ใจฺเทติ สงฺโฆ
วา สมฺพุทฺธา วา เอกํคฺคโต วา ปาปิกา เต อาวุโส ทิฏฺฐิ
ปฏินิสฺสชฺเชตํ ปาปิกํ ทิฏฺฐินฺติ ๑ โส เอวํ วเทติ นคฺติ เม
อาวุโส ปาปิกา ทิฏฺฐิ ยมํ ปฏินิสฺสชฺเชยนฺติ ๑ คํ สงฺโฆ
ปาปิกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺกิปฺติ ฌมฺมกมฺมํ ๑ อธิ
ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุสฺส โหติ อาปคฺติ ทฺวํพุทฺธา โหติ อาปคฺติ
ปฏิกาคพุทฺธา ๑ โหติ อาปคฺติ ทฺวํพุทฺธา โหติ ปาปิกา ทิฏฺฐิ
ปฏินิสฺสชฺเชตา ๑ โหติ อาปคฺติ ปฏิกาคพุทฺธา โหติ ปาปิกา

ทิจฺจํ ปฏินิสฺสํเสเตตา ฯ โหติ อปคฺติ ทฏฺฐพฺพา โหติ อปคฺติ
 ปฏิกาคพฺพา โหติ ปาปิกา ทิจฺจํ ปฏินิสฺสํเสเตตา ฯ คเมนํ
 โจเทติ สงฺโฆ วา สมนุพฺพตา วา เอกปฺกฺคโต วา อปคฺติ
 ตฺวํ อารุโส อปนฺโน ปสฺสเสตํ อปคฺติ ปฏิกโรหิ ตํ อปคฺติ
 ปาปิกา เค อารุโส ทิจฺจํ ปฏินิสฺสํเสตํ ปาปิกํ ทิจฺจํนฺติ ฯ
 โส เอวํ วเทติ นคฺติ เม อารุโส อปคฺติ ยมํ ปสฺสเสยฺยํ
 นคฺติ เม อปคฺติ ยมํ ปฏิกเรยฺยํ นคฺติ เม ปาปิกา ทิจฺจํ
 ยมํ ปฏินิสฺสํเสยฺยนฺติ ฯ ตํ สงฺโฆ อทสฺสเน วา อปฺปฏิกมฺเม
 วา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค วา อุกฺกิปติ ฐมฺมกมฺมํนฺติ ฯ

[๑๘๘] อถ โส อายสฺมา อฺปฺปติ เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ
 อฺปฺปลงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหํ นิสฺสีติ ฯ เอกมฺหํ
 นิสฺสินฺโน โส อายสฺมา อฺปฺปติ ภควนฺตํ เขตฺทโวจ โย นุ โส
 ภาเต สํคฺโค สงฺโฆ สมนุชากฺรณียํ กมฺมํ อสฺมมฺชา กโรติ
 ฐมฺมกมฺมํ นุ โส ตํ ภาเต วินยกมฺมํนฺติ ฯ อฐมฺมกมฺมํ ตํ
 อฺปฺปติ อวินยกมฺมํนฺติ ฯ โย นุ โส ภาเต สํคฺโค สงฺโฆ
 ปฏิปฺปจฺจากรณียํ กมฺมํ อปฺปฏิปฺปจฺจา กโรติ ปฏินุญาย กรณียํ
 อปฺปฏินุญาย กโรติ สติวินยารหฺสฺส อมฺพุทฺทวินยํ เทติ อมฺพุทฺ-
 ทวินยารหฺสฺส ตสฺสปาปียสึกาณฺมํ กโรติ ตสฺสปาปียสึกาณฺมา-
 รหฺสฺส คชฺชนียกมฺมํ กโรติ คชฺชนียกมฺमारหฺสฺส นียสฺสํกมฺมํ^๑
 ๑. ย. นิสฺสํกมฺมํ ฯ

๑๘๘] จมฺเปยฺยกฺขนฺธํ อฺปาทิปฺปจฺจํ ปพฺพชณฺเฑยํ ๒๗๑

กโรติ นียสฺสํกมฺมารหฺสฺสํ ปพฺพชณฺเฑยํ กโรติ ปพฺพชณฺเฑย-
กมฺมารหฺสฺสํ ปฏิสารณฺเฑยํ กโรติ ปฏิสารณฺเฑยํกมฺมารหฺสฺสํ
อฺกฺกฺเขปณฺเฑยํ กโรติ อฺกฺกฺเขปณฺเฑยํกมฺมารหฺสฺสํ ปรีวสฺสํ เทติ
ปรีวสฺสํมฺหาโร มุทาย ปฏิกสฺสํติ มุทาย ปฏิกสฺสํนารหฺสฺสํ มานคฺคํ
เทติ มานคฺคํมฺหาโร อพฺเพติ อพฺพชณฺเฑยํ อฺปสฺสํมฺหาโร อมฺม-
กมฺมํ นุ ไซ คํ ภาณเต วิณยํกมฺมํติ ๑ อมฺมกมฺมํ คํ อฺปาทิ
อวิณยํกมฺมํ โย ไซ อฺปาทิ สํมคฺคโค สํโฆ สํมคฺคกรณฺเฑยํ
กมฺมํ อสํมคฺคชา กโรติ เอว ไซ อฺปาทิ อมฺมกมฺมํ โหติ
อวิณยํกมฺมํ เอวญฺจ ปน สํโฆ สํคิธํโร โหติ โย ไซ
อฺปาทิ สํมคฺคโค สํโฆ ปฏิปฺปจฺจกรณฺเฑยํ กมฺมํ อปฺปฏิปฺปจฺจ
กโรติ ปฏิจฺจณาย กรณฺเฑยํ กมฺมํ อปฺปฏิจฺจณาย กโรติ สติวิณย-
ารหฺสฺสํ อมฺมคฺคกรณฺเฑยํ เทติ อมฺมคฺคกรณฺเฑยํารหฺสฺสํ คสฺสํปายีธํกมฺมํ
กโรติ คสฺสํปายีธํกมฺมารหฺสฺสํ คชฺชณฺเฑยํ กโรติ คชฺชณฺเฑย-
กมฺมารหฺสฺสํ นียสฺสํกมฺมํ กโรติ นียสฺสํกมฺมารหฺสฺสํ ปพฺพชณฺเฑยํ
กโรติ ปพฺพชณฺเฑยํกมฺมารหฺสฺสํ ปฏิสารณฺเฑยํ กโรติ ปฏิสาร-
ณฺเฑยํกมฺมารหฺสฺสํ อฺกฺกฺเขปณฺเฑยํ กโรติ อฺกฺกฺเขปณฺเฑยํกมฺมารหฺสฺสํ
ปรีวสฺสํ เทติ ปรีวสฺสํมฺหาโร มุทาย ปฏิกสฺสํติ มุทาย ปฏิกสฺสํนาร-
ารหฺสฺสํ มานคฺคํ เทติ มานคฺคํมฺหาโร อพฺเพติ อพฺพชณฺเฑยํ อฺปสฺสํมฺหาโร
เทติ เอว ไซ อฺปาทิ อมฺมกมฺมํ โหติ อวิณยํกมฺมํ เอวญฺจ
ปน สํโฆ สํคิธํโร โหติ ๑

[๒๐๐] โย นุ ไซ ภาหุเต สมนคโค สงฺโฆ สมนุชากรณียํ
 กมฺมํ สมนุชา กรโหติ ชมฺมกมฺมํ นุ ไซ ตํ ภาหุเต วินยกมฺมนฺติ ฯ
 ชมฺมกมฺมํ ตํ อุปาติ วินยกมฺมนฺติ ฯ โย นุ ไซ ภาหุเต สมนคโค
 สงฺโฆ ปฏิปุจฺจนากรณียํ กมฺมํ ปฏิปุจฺจนา กรโหติ ปฏิญฺญา
 กรณียํ กมฺมํ ปฏิญฺญา กรโหติ สติวินยารหสฺสํ สติวินยํ เทติ
 อมฺพุทฺทวินยารหสฺสํ อมฺพุทฺทวินยํ เทติ ตสฺสํปาปียสติกากมฺमारหสฺสํ
 ตสฺสํปาปียสติกากมฺมํ กรโหติ ตชฺชนียกมฺमारหสฺสํ ตชฺชนียกมฺมํ
 กรโหติ นียสฺสํกมฺमारหสฺสํ นียสฺสํกมฺมํ กรโหติ ปพฺพาชฺชนียกมฺมา-
 รหสฺสํ ปพฺพาชฺชนียกมฺมํ กรโหติ ปฏิสํวณียกมฺमारหสฺสํ ปฏิสํว-
 ณียกมฺมํ กรโหติ อุกฺกเขปณียกมฺमारหสฺสํ อุกฺกเขปณียกมฺมํ กรโหติ
 ปริวาสารหสฺสํ ปริวาสํ เทติ มฺหฺตาย ปฏิกสฺสํนารหํ มฺหฺตาย ปฏิกสฺสํติ
 มาณคฺตารหสฺสํ มาณคฺตํ เทติ อพฺภานารหํ อพฺภเกติ อุปสฺมปทารหํ
 อุปสฺมปทาเทติ ชมฺมกมฺมํ นุ ไซ ตํ ภาหุเต วินยกมฺมนฺติ ฯ
 ชมฺมกมฺมํ ตํ อุปาติ วินยกมฺมํ โย ไซ อุปาติ สมนคโค สงฺโฆ
 สมนุชากรณียํ กมฺมํ สมนุชา กรโหติ เหวํ ไซ อุปาติ ชมฺมกมฺมํ
 โหติ วินยกมฺมํ เหวณฺญ ปน สงฺโฆ อนนฺตัสสโร โหติ โย
 ไซ อุปาติ สมนคโค สงฺโฆ ปฏิปุจฺจนากรณียํ กมฺมํ ปฏิปุจฺจนา
 กรโหติ ปฏิญฺญา กรณียํ กมฺมํ ปฏิญฺญา กรโหติ สติวินยา-
 รหสฺสํ สติวินยํ เทติ อมฺพุทฺทวินยารหสฺสํ อมฺพุทฺทวินยํ เทติ ตสฺสํ-
 ปาปียสติกากมฺमारหสฺสํ ตสฺสํปาปียสติกากมฺมํ กรโหติ ตชฺชนียกมฺมา-

๒๐๓] จมฺเปยฺยกฺขนุรํ กุปฺปาทิปุจฺฉา อจฺมมกมฺมํ อวินยกมฺมํ ๕๗๓

รหฺสฺสํ คชฺชนียกมฺมํ กโรติ นียสฺสํกมฺมารหฺสฺสํ นียสฺสํกมฺมํ กโรติ
ปพฺพาชนียกมฺมารหฺสฺสํ ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ ปฏิสารณียกมฺมา-
รหฺสฺสํ ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ อุกฺกเขปนียกมฺมารหฺสฺสํ อุกฺกเขป-
นียกมฺมํ กโรติ ปรีวาสารหฺสฺสํ ปรีวาสํ เทติ มุถาย ปฏิกสฺสํนารหฺ
มุถาย ปฏิกสฺสํติ มานคฺตฺตารหฺสฺสํ มานคฺตํ เทติ อพฺภานารหฺ
อพฺภเกติ กุปฺสํมปทารหฺ กุปฺสํมปาเทติ เหวํ โห อฺ กุปฺปาทิ จมฺม-
กมฺมํ โหติ วินยกมฺมํ ฯ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ อนคิสาโร โหตฺติ ฯ

[๒๐๓] โย นุ โห ภาเต สํมคฺโค สงฺโฆ สติวินยารหฺสฺสํ
อฺมุพฺพหวินยํ เทติ อฺมุพฺพหวินยารหฺสฺสํ สติวินยํ เทติ จมฺมกมฺมํ
นุ โห คํ ภาเต วินยกมฺมนฺติ ฯ อจฺมมกมฺมํ คํ กุปฺปาทิ อวินย-
กมฺมนฺติ ฯ โย นุ โห ภาเต สํมคฺโค สงฺโฆ อฺมุพฺพหวินยารหฺสฺสํ
คสฺสํปาปียสํกากมฺมํ กโรติ คสฺสํปาปียสํกากมฺมารหฺสฺสํ อฺมุพฺพหวินยํ
เทติ คสฺสํปาปียสํกากมฺมารหฺสฺสํ คชฺชนียกมฺมํ กโรติ คชฺชนีย-
กมฺมารหฺสฺสํ คสฺสํปาปียสํกากมฺมํ กโรติ คชฺชนียกมฺมารหฺสฺสํ
นียสฺสํกมฺมํ กโรติ นียสฺสํกมฺมารหฺสฺสํ คชฺชนียกมฺมํ กโรติ
นียสฺสํกมฺมารหฺสฺสํ ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ ปพฺพาชนียกมฺมารหฺสฺสํ
นียสฺสํกมฺมํ กโรติ ปพฺพาชนียกมฺมารหฺสฺสํ ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ
ปฏิสารณียกมฺมารหฺสฺสํ ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ ปฏิสารณียกมฺมา-
รหฺสฺสํ อุกฺกเขปนียกมฺมํ กโรติ อุกฺกเขปนียกมฺมารหฺสฺสํ ปฏิสาร-
ณียกมฺมํ กโรติ อุกฺกเขปนียกมฺมารหฺสฺสํ ปรีวาสํ เทติ ปรีวา-

สํวหฺสํ อุกฺเขปณียกมฺมํ กโรติ ปริวารหํ มฺถาย ปฏิกฺขฺสฺติ
 มฺถาย ปฏิกฺขฺสฺนารหฺสํ ปริวารํ เทติ มฺถาย ปฏิกฺขฺสฺนารหฺสํ
 มานคฺคํ เทติ มานคฺคตารหํ มฺถาย ปฏิกฺขฺสฺติ มานคฺคตารหํ
 อพฺภเทติ อพฺภณารหฺสํ มานคฺคํ เทติ อพฺภณารหํ อุตฺตมฺปาเทติ
 อุตฺตมฺปทารหํ อพฺภเทติ อมฺมกมฺมํ หุ โห คํ ภาเต วินยกมฺมํ ๑
 อมฺมกมฺมํ คํ อฺปาติ อวินยกมฺมํ ๑ โย โห อฺปาติ สํมคฺโค
 สํโฆ สติวินยารหฺสํ อมฺพุทฺทวินยํ เทติ อมฺพุทฺทวินยารหฺสํ
 สติวินยํ เทติ เอวํ โห อฺปาติ อมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ
 เอวํ ๑ ปน - สํโฆ สํคิสาโร โหติ ๑ โย โห อฺปาติ สํมคฺโค
 สํโฆ อมฺพุทฺทวินยารหฺสํ คฺคฺสฺสปาปียสิกาณมฺมํ กโรติ คฺคฺสฺสปาปีย-
 สิกาณมฺมารหฺสํ อมฺพุทฺทวินยํ เทติ คฺคฺสฺสปาปียสิกาณมฺมารหฺสํ
 คฺชฺชนียกมฺมํ กโรติ คฺชฺชนียกมฺมารหฺสํ คฺคฺสฺสปาปียสิกาณมฺมํ
 กโรติ คฺชฺชนียกมฺมารหฺสํ นียตฺตกมฺมํ กโรติ นียตฺตกมฺมา-
 รหฺสํ คฺชฺชนียกมฺมํ กโรติ นียตฺตกมฺมารหฺสํ ปพฺพาชนียกมฺมํ
 กโรติ ปพฺพาชนียกมฺมารหฺสํ นียตฺตกมฺมํ กโรติ ปพฺพาชนีย-
 กมฺมารหฺสํ ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ ปฏิสารณียกมฺมารหฺสํ
 ปพฺพาชนียกมฺมํ กโรติ ปฏิสารณียกมฺมารหฺสํ อุกฺเขปณียกมฺมํ
 กโรติ อุกฺเขปณียกมฺมารหฺสํ ปฏิสารณียกมฺมํ กโรติ อุกฺเขป-
 นียกมฺมารหฺสํ ปริวารํ เทติ ปริวารหฺสํ อุกฺเขปณียกมฺมํ
 กโรติ ปริวารหํ มฺถาย ปฏิกฺขฺสฺติ มฺถาย ปฏิกฺขฺสฺนารหฺสํ

๒๐๒] จมฺเปยฺยกฺขณฺทํ อฺปาทิปฺปจฺจา ชมฺมกมฺมํ วิณยกมฺมํ ๒๗๕

ปริวาสํ เทติ มฺถาย ปฏิกฺกฺษณารหฺสฺสฺส มาณคฺคํ เทติ มาณคฺคตารหํ
มฺถาย ปฏิกฺกฺษติ มาณคฺคตารหํ อพฺเพติ อพฺพณารหฺสฺสฺส มาณคฺคํ
เทติ อพฺพณารหํ อฺปสฺสมฺปาเทติ อฺปสฺสมฺปทารหํ อพฺเพติ เอว
โฆ อฺปาทิ อชฺมกมฺมํ โหติ อวิณยกมฺมํ ๑ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ
ธาคิธาวโร โหติ ๑

[๒๐๒] โย นฺุ โฆ ภาเยเต สฺมคฺโค สงฺโฆ สติวินยารหฺสฺส
สฺติวินยํ เทติ อมฺพุทฺทวินยารหฺสฺส อมฺพุทฺทวินยํ เทติ ชมฺมกมฺมํ
นฺุ โฆ คํ ภาเยเต วิณยกมฺมมฺหติ ๑ ชมฺมกมฺมํ คํ อฺปาทิ วิณยกมฺมมฺหติ ๑
โย นฺุ โฆ ภาเยเต สฺมคฺโค สงฺโฆ อมฺพุทฺทวินยารหฺสฺส อมฺพุทฺทวินยํ
เทติ คฺคฺสฺสปาเปยฺยสิกาณมฺมารหฺสฺส คฺคฺสฺสปาเปยฺยสิกาณมฺมํ กโรติ
คฺชฺชณฺเญกมฺมารหฺสฺส คฺชฺชณฺเญกมฺมํ กโรติ นิยสฺสํกมฺมารหฺสฺส
นิยสฺสํกมฺมํ กโรติ ปพฺพาชณฺเญกมฺมารหฺสฺส ปพฺพาชณฺเญกมฺมํ กโรติ
ปฺปิจฺจารณฺเญกมฺมารหฺสฺส ปฺปิจฺจารณฺเญกมฺมํ กโรติ อุกฺกเขปณฺเญกมฺมา-
รหฺสฺส อุกฺกเขปณฺเญกมฺมํ กโรติ ปริวาสารหฺสฺส ปริวาสํ เทติ
มฺถาย ปฏิกฺกฺษณารหํ มฺถาย ปฏิกฺกฺษติ มาณคฺคตารหฺสฺส มาณคฺคํ
เทติ อพฺพณารหํ อพฺเพติ อฺปสฺสมฺปทารหํ อฺปสฺสมฺปาเทติ ชมฺม-
กมฺมํ นฺุ โฆ คํ ภาเยเต วิณยกมฺมมฺหติ ๑ ชมฺมกมฺมํ คํ อฺปาทิ
วิณยกมฺมํ ๑ โย โฆ อฺปาทิ สฺมคฺโค สงฺโฆ สติวินยารหฺสฺส
สฺติวินยํ เทติ อมฺพุทฺทวินยารหฺสฺส อมฺพุทฺทวินยํ เทติ เอว โฆ
อฺปาทิ ชมฺมกมฺมํ โหติ วิณยกมฺมํ ๑ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ อนฺติธาวโร

โหติ ฯ โย โห อูปาติ สัมมุคโค สงฺโฆ อมฺพุทฺธิวินยารหฺสฺส อมฺพุทฺธิ-
 วินยํ เทติ คตฺถปาเปยฺยสํกฏาณุมารหฺสฺส คตฺถปาเปยฺยสํกฏาณุมํ กโรติ
 คตฺถนํยกมฺมารหฺสฺส คตฺถนํยกมฺมํ กโรติ นียสฺสํกมฺมารหฺสฺส นียสฺสํ-
 กมฺมํ กโรติ ปพฺพาทนํยกมฺมารหฺสฺส ปพฺพาทนํยกมฺมํ กโรติ
 ปฏิสํวารนํยกมฺมารหฺสฺส ปฏิสํวารนํยกมฺมํ กโรติ อุกฺกเชปนํยกมฺมา-
 รหฺสฺส อุกฺกเชปนํยกมฺมํ กโรติ ปรีวาสารหฺสฺส ปรีวาสํ เทติ
 มฺถาย ปฏิกตฺถนารํ มฺถาย ปฏิกตฺถนํ มาณคฺตารหฺสฺส มาณคฺตํ
 เทติ อพฺภากนารํ อพฺภเกติ อฺปสํมปฺทนารํ อฺปสํมปฺทาเทติ เอวํ
 โห อูปาติ อมฺมกมฺมํ โหติ วินยกมฺมํ ฯ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ
 อนตฺติสาโร โหตฺติ ฯ

[๒๐๓] อถ โห ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส โย โห ภิกฺขเว
 สัมมุคโค สงฺโฆ สติวินยารหฺสฺส อมฺพุทฺธิวินยํ เทติ เอวํ โห
 ภิกฺขเว อมฺมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ
 สํวาทิสํวาทโร โหติ ฯ โย โห ภิกฺขเว สัมมุคโค สงฺโฆ สติวินยา-
 รหฺสฺส คตฺถปาเปยฺยสํกฏาณุมํ กโรติ สติวินยารหฺสฺส คตฺถนํยกมฺมํ
 กโรติ สติวินยารหฺสฺส นียสฺสํกมฺมํ กโรติ สติวินยารหฺสฺส
 ปพฺพาทนํยกมฺมํ กโรติ สติวินยารหฺสฺส ปฏิสํวารนํยกมฺมํ กโรติ
 สติวินยารหฺสฺส อุกฺกเชปนํยกมฺมํ กโรติ สติวินยารหฺสฺส ปรีวาสํ
 เทติ สติวินยารํ มฺถาย ปฏิกตฺถนํ สติวินยารหฺสฺส มาณคฺตํ
 เทติ สติวินยารํ อพฺภเกติ สติวินยารํ อฺปสํมปฺทาเทติ เอวํ

โฆ ภิกขเว อธมมกมมัม โหติ อวินยกมมัม เอวญจ ปน สงฺโฆ
 สํติสํสโร โหติ ฯ โย โฆ ภิกขเว สํมคฺโค สงฺโฆ อมฺพุทฺธินยาร
 หสฺสํ คตฺถปํบิยฺยสํกามมมัม กโรติ เอวํ โฆ ภิกขเว อธมมกมมัม
 โหติ อวินยกมมัม เอวญจ ปน สงฺโฆ สํติสํสโร โหติ ฯ โย
 โฆ ภิกขเว สํมคฺโค สงฺโฆ อมฺพุทฺธินยารหสฺสํ คชฺชนิยกมมัม
 กโรติ อมฺพุทฺธินยารหสฺสํ นิยสฺสํกมมัม กโรติ อมฺพุทฺธินยารหสฺสํ
 ปพฺพาชนิยกมมัม กโรติ อมฺพุทฺธินยารหสฺสํ ปฏิสํวณฺณิยกมมัม กโรติ
 อมฺพุทฺธินยารหสฺสํ อุกฺกเขปนฺนิกมมัม กโรติ อมฺพุทฺธินยารหสฺสํ
 ปรีวาลํ เทติ อมฺพุทฺธินยารหํ มุถาย ปฏิกตฺถสฺติ อมฺพุทฺธินยาร
 หสฺสํ มานคฺคํ เทติ อมฺพุทฺธินยารหํ อพฺเภติ อมฺพุทฺธินยารหํ
 อุกฺกสํปาเทติ อมฺพุทฺธินยารหสฺสํ สํตฺติวินยํ เทติ เอวํ โฆ
 ภิกขเว อธมมกมมัม โหติ อวินยกมมัม เอวญจ ปน สงฺโฆ
 สํติสํสโร โหติ ฯ โย โฆ ภิกขเว สํมคฺโค สงฺโฆ คตฺถปํบิย
 สํกามมมารหสฺสํ คชฺชนิยกมมัม กโรติ คตฺถปํบิยฺยสํกามมมารหสฺสํ
 นิยสฺสํกมมัม กโรติ คตฺถปํบิยฺยสํกามมมารหสฺสํ ปพฺพาชนิยกมมัม
 กโรติ คตฺถปํบิยฺยสํกามมมารหสฺสํ ปฏิสํวณฺณิยกมมัม กโรติ คตฺถ
 ปํบิยฺยสํกามมมารหสฺสํ อุกฺกเขปนฺนิกมมัม กโรติ คตฺถปํบิยฺยสํกา
 มมมารหสฺสํ ปรีวาลํ เทติ ฯ เปฯ คตฺถปํบิยฺยสํกามมมารหสฺสํ
 สํตฺติวินยํ เทติ คตฺถปํบิยฺยสํกามมมารหสฺสํ อมฺพุทฺธินยํ เทติ
 เอวํ โฆ ภิกขเว อธมมกมมัม โหติ อวินยกมมัม เอวญจ ปน

สงฺโฆ สํติสํโหโร โหติ ฯ โย โช ภิกฺขเว สํมคุโ สงฺโฆ
 คฺชขณียกมฺมารหฺสฺส ฯ เป ฯ นียสฺสํกมฺมารหฺสฺส ปพฺพาทนียกมฺมา-
 รหฺสฺส ปฏิจฺฉารณียกมฺมารหฺสฺส อุกฺกฺเขปนียกมฺมารหฺสฺส ปรีวาทารหฺสฺส
 มฺมุตาย ปฏิกสฺสํนารหฺสฺส มานคฺตารหฺสฺส อพฺภานารหฺสฺส อฺปฺสํมฺปทา-
 รหฺสฺส สติวินยํ เทติ อฺปฺสํมฺปทารหฺสฺส อมฺมฺพฺพหฺวินยํ เทติ อฺปฺสํม-
 ปทารหฺสฺส คฺสฺสํปามียสํติกาณมํ กโรติ อฺปฺสํมฺปทารหฺสฺส คฺชขณีย-
 กมฺมํ กโรติ อฺปฺสํมฺปทารหฺสฺส นียสฺสํกมฺมํ กโรติ อฺปฺสํมฺปทา-
 รหฺสฺส ปพฺพาทนียกมฺมํ กโรติ อฺปฺสํมฺปทารหฺสฺส ปฏิจฺฉารณียกมฺมํ
 กโรติ อฺปฺสํมฺปทารหฺสฺส อุกฺกฺเขปนียกมฺมํ กโรติ อฺปฺสํมฺปทารหฺสฺส
 ปรีวาทํ เทติ อฺปฺสํมฺปทารหฺสฺส มฺมุตาย ปฏิกสฺสํติ อฺปฺสํมฺปทารหฺสฺส
 มานคฺตํ เทติ อฺปฺสํมฺปทารหฺสฺส อพฺภเกติ เอวํ โช ภิกฺขเว
 อหฺมมกมฺมํ โหติ อวินยกมฺมํ เอวญฺจ ปน สงฺโฆ สํติสํโหโร
 โหติ ฯ

อฺปฺปาทิปฺปจฺจภาณวารํ ทฺติยํ ฯ

[๒๐๔] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภาณฺชนการโก โหติ กถการโก
 วิวาทการโก ภสฺสํการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก ฯ คคฺคร เจ
 ภิกฺขุณฺโ เอวํ โหติ อยํ โช อากุโส ภิกฺขุ ภาณฺชนการโก
 กถการโก วิวาทการโก ภสฺสํการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก
 หนฺนุหฺสฺส มยํ คฺชขณียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต คฺสฺสํ คฺชขณียกมฺมํ
 กโรนฺติ อหฺมมฺเมน วคฺคา ฯ โส คมฺหา อวาสํ อณฺณปํ อวาสํ

๒๐๕] จมฺเปยฺยกฺขณฺทกํ คฺชฺชนียกมฺมํ อธมฺเมเน สํมคฺคาทโย ๒๗๘

คฺจฺฉนฺติ ๑ คตฺถปฺปํ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โส อวฺสุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ
คฺชฺชนียกมฺมกโต . อธมฺเมเน วคฺเคหิ หนฺนทสฺสํ มยํ คฺชฺชนียกมฺมํ
กโรมาติ ๑ เต คตฺถํ คฺชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมเน สํมคฺคา ๑
โส ตมฺหา อวฺวาสา อณฺณปฺปํ อวฺวาโส คฺจฺฉนฺติ ๑ คตฺถปฺปํ ภิกฺขุณฺโณ
เอวํ โหติ อยํ โส อวฺสุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ คฺชฺชนียกมฺมกโต
อธมฺเมเน สํมคฺเคหิ หนฺนทสฺสํ มยํ คฺชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ๑ เต
คตฺถํ คฺชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมเน วคฺคา ๑ โส ตมฺหา อวฺวาสา
อณฺณปฺปํ อวฺวาโส คฺจฺฉนฺติ ๑ คตฺถปฺปํ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โส
อวฺสุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ คฺชฺชนียกมฺมกโต อธมฺเมเน วคฺเคหิ หนฺนทสฺสํ
มยํ คฺชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ๑ เต คตฺถํ คฺชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ
อธมฺมปฏฺฐูปเกเน วคฺคา ๑ โส ตมฺหา อวฺวาสา อณฺณปฺปํ อวฺวาโส
คฺจฺฉนฺติ ๑ คตฺถปฺปํ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โส อวฺสุโส ภิกฺขุ
สงฺฆเณ คฺชฺชนียกมฺมกโต อธมฺมปฏฺฐูปเกเน วคฺเคหิ หนฺนทสฺสํ มยํ
คฺชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ๑ เต คตฺถํ คฺชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺมปฏฺฐูป-
เกเน สํมคฺคา ๑

[๒๐๕] อิทฺถ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑทานการโก โหติ กถหการโก
วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเณ อธิกรณการโก ๑ คตฺถ เจ
ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โส อวฺสุโส ภิกฺขุ ภณฺฑทานการโก
กถหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเณ อธิกรณการโก
หนฺนทสฺสํ มยํ คฺชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ๑ เต คตฺถํ คฺชฺชนียกมฺมํ

กโรหิตี อธมเมเน สัมมคคา ฯ โส ตมฺหา อวาลา อณฺเฏปี
 อวาลํ คจฺฉติ ฯ ตตฺถปิ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข อวฺโส
 ภิกฺขุ สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต อธมเมเน สัมมคฺเคหิ หนฺนสฺส
 มยํ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต คสฺสํ คชฺชนียกมฺมํ กโรหิตี
 ธมฺเมเน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อวาลา อณฺเฏปี อวาลํ คจฺฉติ ฯ
 ตตฺถปิ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข อวฺโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ
 คชฺชนียกมฺมกโต ธมฺเมเน วคฺเคหิ หนฺนสฺส มยํ คชฺชนียกมฺมํ
 กโรมาติ ฯ เต คสฺสํ คชฺชนียกมฺมํ กโรหิตี ธมฺมปฏฺฐูปเกเน
 วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อวาลา อณฺเฏปี อวาลํ คจฺฉติ ฯ ตตฺถปิ
 ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข อวฺโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต
 ธมฺมปฏฺฐูปเกเน วคฺเคหิ หนฺนสฺส มยํ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ
 เต คสฺสํ คชฺชนียกมฺมํ กโรหิตี ธมฺมปฏฺฐูปเกเน สัมมคฺคา ฯ โส
 ตมฺหา อวาลา อณฺเฏปี อวาลํ คจฺฉติ ฯ ตตฺถปิ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ
 โหติ อยํ โข อวฺโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต ธมฺม-
 ปฏฺฐูปเกเน สัมมคฺเคหิ หนฺนสฺส มยํ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ
 เต คสฺสํ คชฺชนียกมฺมํ กโรหิตี อธมเมเน วคฺคา ฯ

[๒๐๖] อิทฺถ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑชนการโก โหติ กถหการโก
 วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเณ อธิกรณการโก ฯ ตตฺถ เจ
 ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข อวฺโส ภิกฺขุ ภณฺฑชนการโก
 กถหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเณ อธิกรณการโก

๒๐๗] จมฺเปยฺยกฺขนุชกํ ตชฺชนียกมฺมํ ชมฺเมเน วคฺคาทโย ๒๘๓

หนฺทสฺส มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ
กโรนฺติ ชมฺเมเน วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาลํ อณฺณํ อาวาลํ
คจฺฉติ ฯ ตตฺถปํ ภิภฺขุํ เอวํ โหติ อยํ โข อาวุโส ภิภฺขุํ สํเขน
ตชฺชนียกมฺมกโต ชมฺเมเน วคฺเคหิ หนฺทสฺส มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ
กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ชมฺมปฏฺฐิรูปเกเน
วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาลํ อณฺณํ อาวาลํ คจฺฉติ ฯ
ตตฺถปํ ภิภฺขุํ เอวํ โหติ อยํ โข อาวุโส ภิภฺขุํ สํเขน
ตชฺชนียกมฺมกโต ชมฺมปฏฺฐิรูปเกเน วคฺเคหิ หนฺทสฺส มยฺ ตชฺชนีย-
กมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ ชมฺมปฏฺฐิรูปเกเน
สํคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาลํ อณฺณํ อาวาลํ คจฺฉติ ฯ ตตฺถปํ
ภิภฺขุํ เอวํ โหติ อยํ โข อาวุโส ภิภฺขุํ สํเขน ตชฺชนีย-
กมฺมกโต ชมฺมปฏฺฐิรูปเกเน สํคฺเคหิ หนฺทสฺส มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ
กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมฺเมเน วคฺคา ฯ
โส ตมฺหา อาวาลํ อณฺณํ อาวาลํ คจฺฉติ ฯ ตตฺถปํ ภิภฺขุํ
เอวํ โหติ อยํ โข อาวุโส ภิภฺขุํ สํเขน ตชฺชนียกมฺมกโต
อชฺมฺเมเน วคฺเคหิ หนฺทสฺส มยฺ ตชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต
ตสฺส ตชฺชนียกมฺมํ กโรนฺติ อชฺมฺเมเน สํคฺคา ฯ

[๒๐๘] อิทฺ ปน ภิภฺขเว ภิภฺขุ ภาณฺชนการโก โหติ กถการโก
วิจาทการโก ภสฺสการโก สํเข อธิกรณการโก ฯ ตตฺถ เจ
ภิภฺขุํ เอวํ โหติ อยํ โข อาวุโส ภิภฺขุ ภาณฺชนการโก

กถการโก วิวาทการโก ภัสสการโก สงฺฆะ อธิกรณการโก
 หนุทสฺส มยฺ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต สฺส คชฺชนียกมฺมํ
 กโรหติ ฐมฺมปฏิรูปเกณ วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺณปี้
 อาวาสํ คจฺฉติ ฯ ตตฺถปี้ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยฺ โส อาวุโส
 ภิกฺขุ สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต ฐมฺมปฏิรูปเกณ วคฺเคหิ หนุทสฺส
 มยฺ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต สฺส คชฺชนียกมฺมํ กโรหติ
 ฐมฺมปฏิรูปเกณ สํคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺณปี้ อาวาสํ
 คจฺฉติ ฯ ตตฺถปี้ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยฺ โส อาวุโส ภิกฺขุ
 สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต ฐมฺมปฏิรูปเกณ สํคฺเคหิ หนุทสฺส
 มยฺ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต สฺส คชฺชนียกมฺมํ กโรหติ
 อธมฺเมณ วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺณปี้ อาวาสํ
 คจฺฉติ ฯ ตตฺถปี้ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยฺ โส อาวุโส ภิกฺขุ
 สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต อธมฺเมณ วคฺเคหิ หนุทสฺส มยฺ คชฺชนีย-
 กมฺมํ กโรมาติ ฯ เต สฺส คชฺชนียกมฺมํ กโรหติ อธมฺเมณ
 สํคฺคา ฯ โส ตมฺหา อาวาสา อณฺณปี้ อาวาสํ คจฺฉติ ฯ ตตฺถปี้
 ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยฺ โส อาวุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ คชฺชนียกมฺมกโต
 อธมฺเมณ สํคฺเคหิ หนุทสฺส มยฺ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ
 เต สฺส คชฺชนียกมฺมํ กโรหติ ฐมฺเมณ วคฺคา ฯ

[๒๐๘] อิทฺถ ปณฺ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กถการโก
 วิวาทการโก ภัสสการโก สงฺฆะ อธิกรณการโก ฯ ตตฺถ เจ

๒๐๘] จมฺเปยฺยกฺขณฺทกํ นียสฺสํกมฺมํ อธฺมเมว วคฺคาทโย ๒๘๓

ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อ ยํ โข อวฺสุโส ภิกฺขุ ภณฺทนาการโก
กถหการโก วิวาทการโก ภสฺสการโก สงฺฆเณ ธรฺมการโก
หนฺตสฺส มยํ ศฺชณฺียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ศฺสสฺส ศฺชณฺียกมฺมํ
กโรนฺติ ธฺมมปฏฺิรูปเกณ สํมคฺคา ฯ โส ตมฺหา อวฺวาสา อณฺณปฺปํ
อวฺวาสํ คจฺฉติ ฯ ตตฺถปฺปํ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อ ยํ โข อวฺสุโส
ภิกฺขุ สงฺฆเณ ศฺชณฺียกมฺมกโต ธฺมมปฏฺิรูปเกณ สํมคฺเคหิ หนฺตสฺส
มยํ ศฺชณฺียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ศฺสสฺส ศฺชณฺียกมฺมํ กโรนฺติ
อธฺมเมว วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อวฺวาสา อณฺณปฺปํ อวฺวาสํ คจฺฉติ ฯ
ตตฺถปฺปํ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อ ยํ โข อวฺสุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ
ศฺชณฺียกมฺมกโต อธฺมเมว วคฺเคหิ หนฺตสฺส มยํ ศฺชณฺียกมฺมํ
กโรมาติ ฯ เต ศฺสสฺส ศฺชณฺียกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมว สํมคฺคา ฯ
โส ตมฺหา อวฺวาสา อณฺณปฺปํ อวฺวาสํ คจฺฉติ ฯ ตตฺถปฺปํ ภิกฺขุณฺโณ
เอวํ โหติ อ ยํ โข อวฺสุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ ศฺชณฺียกมฺมกโต
อธฺมเมว สํมคฺเคหิ หนฺตสฺส มยํ ศฺชณฺียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต
ศฺสสฺส ศฺชณฺียกมฺมํ กโรนฺติ ธฺมมเมว วคฺคา ฯ โส ตมฺหา อวฺวาสา
อณฺณปฺปํ อวฺวาสํ คจฺฉติ ฯ ตตฺถปฺปํ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อ ยํ โข
อวฺสุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ ศฺชณฺียกมฺมกโต ธฺมมเมว วคฺเคหิ หนฺตสฺส
มยํ ศฺชณฺียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ศฺสสฺส ศฺชณฺียกมฺมํ กโรนฺติ
ธฺมมปฏฺิรูปเกณ วคฺคา ฯ

[๒๐๘] อิทฺถ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ พวาโส โหติ อพฺยตฺโต อปฺปตฺติ-

พฺหุโต อนปทาโน คิหิสังฺกฺโข วิหริติ อนนฺโตมิเกหิ คิหิสังฺกฺเคหิ ฯ
 ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อयํ โข อากุโส ภิกฺขุ พาโต
 อพฺยตฺโต อปคฺคิพฺหุโต อนปทาโน คิหิสังฺกฺโข วิหริติ อนนฺ-
 โตมิเกหิ คิหิสังฺกฺเคหิ หนฺนทฺธํ มยํ นียตฺถกฺกมฺมํ กโรมาติ ฯ
 เต ตตฺถ นียตฺถกฺกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมณ วคฺคา ฯ โส ตมฺหา
 อาวตฺตา อณฺณปปี อาวตฺส คจฺฉติ ฯ ตตฺถปปี ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ
 อयํ โข อากุโส ภิกฺขุ สงฺเขณ นียตฺถกฺกมฺมกโต อธฺมเมณ วคฺเคหิ
 หนฺนทฺธํ มยํ นียตฺถกฺกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตตฺถ นียตฺถกฺกมฺมํ
 กโรนฺติ อธฺมเมณ สํมคฺคา ฯ เปฯ ธฺมเมณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐูปเกณ
 วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐูปเกณ สํมคฺคา ฯ ยถา เหตุจฺา ตถา จกฺกํ
 กาคพฺพํ ฯ

[๒๓๐] อิทฺธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ กุตฺตฺสโก โหติ ปาปสฺมาจฺาโร ฯ
 ตตฺร เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข อากุโส ภิกฺขุ กุตฺตฺสโก
 ปาปสฺมาจฺาโร หนฺนทฺธํ มยํ ปพฺพาทนียกฺกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต
 ตตฺถ ปพฺพาทนียกฺกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมณ วคฺคา ฯ โส ตมฺหา
 อาวตฺตา อณฺณปปี อาวตฺส คจฺฉติ ฯ ตตฺถปปี ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ
 อยํ โข อากุโส ภิกฺขุ สงฺเขณ ปพฺพาทนียกฺกมฺมกโต อธฺมเมณ
 วคฺเคหิ หนฺนทฺธํ มยํ ปพฺพาทนียกฺกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตตฺถ
 ปพฺพาทนียกฺกมฺมํ กโรนฺติ อธฺมเมณ สํมคฺคา ฯ เปฯ ธฺมเมณ วคฺคา ฯ
 ธฺมมปฏฺฐูปเกณ วคฺคา ฯ ธฺมมปฏฺฐูปเกณ สํมคฺคา ฯ จกฺกํ

รูปเกณ วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏิจฺจุปเกณ สํมคฺคา ฯ จกฺกํ กาคพฺพํ ฯ
 อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ น อิจฺฉติ ปาปํ ทิฏฺฐิํ ปฏินิสฺสํสํหิํ ฯ
 ตตฺร เจ ภิกฺขุํ เหวํ โหติ อยํ โข อากุโส ภิกฺขุ น อิจฺฉติ
 ปาปํ ทิฏฺฐิํ ปฏินิสฺสํหิํ หนฺนํ มยํ ปาปํ กาย ทิฏฺฐิยา
 อปฺปฏินิสฺสํหํ อุกฺเขปํ นียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ปาปํ กาย
 ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสํหํ อุกฺเขปํ นียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมณ วคฺคา
 ฯ เป ฯ อธมฺเมณ สํมคฺคา ฯ ฐมฺเมณ วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏิจฺจุปเกณ
 วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏิจฺจุปเกณ สํมคฺคา ฯ จกฺกํ กาคพฺพํ ฯ

[๒๑๓] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน ตฺตฺถนียกมฺมกโต
 สํมา วคฺคติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺคติ ตฺตฺถนียกมฺมํ
 ปฏิปฺปสฺสํหํ ยาจติ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุํ เหวํ โหติ อยํ โข
 อากุโส ภิกฺขุ สงฺเขน ตฺตฺถนียกมฺมกโต สํมา วคฺคติ โถมํ ปาเตติ
 เนตฺถารํ วคฺคติ ตฺตฺถนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสํหํ ยาจติ หนฺนํ มยํ
 ตฺตฺถนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสํหํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตฺตฺถนียกมฺมํ ปฏิปฺป-
 สฺสํหํ อธมฺเมณ วคฺคา ฯ โส คมฺหา อากาสา อณฺณํ อากา-
 สํคฺคํ ฯ ตตฺถนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสํหํ อธมฺเมณ วคฺเคหิ หนฺนํ มยํ
 ตฺตฺถนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสํหํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตฺตฺถนียกมฺมํ ปฏิป-
 สฺสํหํ อธมฺเมณ สํมคฺคา ฯ เป ฯ ฐมฺเมณ วคฺคา ฯ ฐมฺม-
 ปฏิจฺจุปเกณ วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏิจฺจุปเกณ สํมคฺคา ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว

ภิกฺขุ สงฺฆเณ คฺชฺชนียกมฺมํ กโต สํมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ
 เนตฺถารํ วตฺตติ คฺชฺชนียกมฺมํ สํมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ ๑ ตฺถ
 เจ ภิกฺขุณฺโณ เหวํ โหติ อยํ โส ธาตุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ คฺชฺชนีย-
 กมฺมํ กโต สํมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ คฺชฺชนีย-
 กมฺมํ สํมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ ๑ หนฺทสฺส มยํ คฺชฺชนียกมฺมํ
 ปฏิปฺปสฺสํ เภมาติ ๑ เต คสฺส คฺชฺชนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสํ เภมาติ
 อธมฺเมเน สํมคฺคา ๑ เป ๑ ธมฺเมเน วคฺคา ๑ ธมฺมปฏฺฐูปเกเน
 วคฺคา ๑ ธมฺมปฏฺฐูปเกเน สํมคฺคา ๑ อธมฺเมเน วคฺคา ๑ อธิ
 ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ คฺชฺชนียกมฺมํ กโต สํมา วตฺตติ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ คฺชฺชนียกมฺมํ สํมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ ๑
 ตฺถ เจ ภิกฺขุณฺโณ เหวํ โหติ อยํ โส ธาตุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ
 คฺชฺชนียกมฺมํ กโต สํมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ
 คฺชฺชนียกมฺมํ สํมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ ๑ หนฺทสฺส มยํ คฺชฺชนียกมฺมํ
 ปฏิปฺปสฺสํ เภมาติ ๑ เต คสฺส คฺชฺชนียกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสํ เภมาติ
 ธมฺเมเน วคฺคา ๑ เป ๑ ธมฺมปฏฺฐูปเกเน วคฺคา ๑ ธมฺมปฏฺฐูปเกเน
 สํมคฺคา ๑ อธมฺเมเน วคฺคา ๑ อธมฺเมเน สํมคฺคา ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ คฺชฺชนียกมฺมํ กโต สํมา วตฺตติ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ คฺชฺชนียกมฺมํ สํมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ ๑
 ตฺถ เจ ภิกฺขุณฺโณ เหวํ โหติ อยํ โส ธาตุโส ภิกฺขุ สงฺฆเณ
 คฺชฺชนียกมฺมํ กโต สํมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วตฺตติ

คฺชฺชนียกมฺมุตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ ยาจติ หนฺทตฺตํ มยฺ คฺชฺชนียกมฺมํ
 ปฏิปฺปตฺตํมูเภามาติ ฯ เต คตฺตํ คฺชฺชนียกมฺมํ ปฏิปฺปตฺตํมูเภาเนติ
 ฐมฺมปฏฺฐูปเกน วคฺคา ฯ เป ฯ ฐมฺมปฏฺฐูปเกน สํมคฺคา ฯ อฐมฺเมเน
 วคฺคา ฯ อฐมฺเมเน สํมคฺคา ฯ ฐมฺเมเน วคฺคา ฯ อธิ ปน ภิกฺขเว
 ภิกฺขุ สงฺเขเน คฺชฺชนียกมฺมกโต สํมา วคฺคติ โถมํ ปาเตติ
 เนตฺตาวํ วคฺคติ คฺชฺชนียกมฺมุตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ ยาจติ ฯ คคฺค
 เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข อากุโธ ภิกฺขุ สงฺเขเน คฺชฺชนีย-
 กมฺมกโต สํมา วคฺคติ โถมํ ปาเตติ เนตฺตาวํ วคฺคติ คฺชฺชนีย-
 กมฺมุตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ ยาจติ หนฺทตฺตํ มยฺ คฺชฺชนียกมฺมํ
 ปฏิปฺปตฺตํมูเภามาติ ฯ เต คตฺตํ คฺชฺชนียกมฺมํ ปฏิปฺปตฺตํมูเภาเนติ
 ฐมฺมปฏฺฐูปเกน สํมคฺคา ฯ เป ฯ อฐมฺเมเน วคฺคา ฯ อฐมฺเมเน
 สํมคฺคา ฯ ฐมฺเมเน วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏฺฐูปเกน วคฺคา ฯ

[๒๓๔] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขเน นียตฺตํกมฺมกโต สํมา
 วคฺคติ โถมํ ปาเตติ เนตฺตาวํ วคฺคติ นียตฺตํกมฺมุตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ
 ยาจติ ฯ คคฺค เจ ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อยํ โข อากุโธ ภิกฺขุ
 สงฺเขเน นียตฺตํกมฺมกโต สํมา วคฺคติ โถมํ ปาเตติ เนตฺตาวํ
 วคฺคติ นียตฺตํกมฺมุตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ ยาจติ หนฺทตฺตํ มยฺ นียตฺตํกมฺมํ
 ปฏิปฺปตฺตํมูเภามาติ ฯ เต คตฺตํ นียตฺตํกมฺมํ ปฏิปฺปตฺตํมูเภาเนติ
 อฐมฺเมเน วคฺคา ฯ เป ฯ อฐมฺเมเน สํมคฺคา ฯ ฐมฺเมเน วคฺคา ฯ
 ฐมฺมปฏฺฐูปเกน วคฺคา ฯ ฐมฺมปฏฺฐูปเกน สํมคฺคา ฯ จกฺกํ กาคพฺพํ ฯ

อธมฺเมเน วคฺคกมฺมมฺหุตติ เย จ เต ภิกฺขุ เหวมาหํสุ อกตํ
กมฺมํ ทุฏฺเฏ กมฺมํ ปุณฺณ กาศพฺพิ กมฺมมฺหุตติ ฯ อิมเ ตตฺถ
ภิกฺขุ ฐมฺมวาทีโน ฯ

[๒๑๘] อธิ ปณ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กถการโก
จิวนการโก ภสฺสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก ฯ ตตฺถ เจ
ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อญฺเ ช อาวุโส ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก
กถการโก จิวนการโก ภสฺสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก
หนุหฺสฺส มยฺ คชฺชนํยํกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส คชฺชนํยํกมฺมํ
กโรหติ อธมฺเมเน สํคฺคคา ฯ ตตฺถวฺโส สงฺโฆ จิวนติ อธมฺเมเน
วคฺคกมฺมํ อธมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ ฐมฺเมเน วคฺคกมฺมํ ฐมฺม-
ปฏฺฐูปเกเน วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฏฺฐูปเกเน สํคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ
ทุฏฺเฏ กมฺมํ ปุณฺณ กาศพฺพิ กมฺมมฺหุตติ ฯ ตตฺถ ภิกฺขเว เย เต
ภิกฺขุ เหวมาหํสุ อธมฺเมเน สํคฺคกมฺมมฺหุตติ เย จ เต ภิกฺขุ
เอวมาหํสุ อกตํ กมฺมํ ทุฏฺเฏ กมฺมํ ปุณฺณ กาศพฺพิ กมฺมมฺหุตติ ฯ
อิมเ ตตฺถ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทีโน ฯ

[๒๑๙] อธิ ปณ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก โหติ กถการโก
จิวนการโก ภสฺสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก ฯ ตตฺถ เจ
ภิกฺขุณฺโณ เอวํ โหติ อญฺเ ช อาวุโส ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก
กถการโก จิวนการโก ภสฺสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก
หนุหฺสฺส มยฺ คชฺชนํยํกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส คชฺชนํยํกมฺมํ

๒๒๒] จมฺเปยฺยกฺขณฺธํ คชฺชนียกมฺมํ สงฺโฆ วิวตฺติ ๒๘๓

กโรนฺติ ชมฺเมเน วคฺคา ฯ คตฺตฺวโงฺ สงฺโฆ วิวตฺติ อชฺมฺเมเน
วคฺคกมฺมํ อชฺมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ ชมฺเมเน วคฺคกมฺมํ ชมฺม-
ปฏฺธิรูปเกเน วคฺคกมฺมํ ชมฺมปฏฺธิรูปเกเน สํคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ
ทฺถกฺกํ กมฺมํ ปุณฺ กาคพฺพํ กมฺมมฺนฺติ ฯ คตฺตฺว ภิกฺขเว เย เต
ภิกฺขุ เขวมาหํสุ ชมฺเมเน วคฺคกมฺมมฺนฺติ เย จ เต ภิกฺขุ
เขวมาหํสุ อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกํ กมฺมํ ปุณฺ กาคพฺพํ
กมฺมมฺนฺติ ฯ อิมเ คตฺถ ภิกฺขุ ชมฺมวาทิโน ฯ

[๒๒๓] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภาณฺชนการโก โหติ กถหการโก
วิวาทการโก ภาสฺสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก ฯ คตฺตฺว เจ
ภิกฺขุณฺ เหว โหติ อยํ โข อาวุโส ภิกฺขุ ภาณฺชนการโก
กถหการโก วิวาทการโก ภาสฺสการโก สงฺฆเ อธิกรณการโก
หนฺตฺสํ มยํ คชฺชนียกมฺมํ กโรมาติ ฯ เต คสฺสํ คชฺชนียกมฺมํ
กโรนฺติ ชมฺมปฏฺธิรูปเกเน วคฺคา ฯ คตฺตฺวโงฺ สงฺโฆ วิวตฺติ อชฺมฺเมเน
วคฺคกมฺมํ อชฺมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ ชมฺเมเน วคฺคกมฺมํ ชมฺมปฏฺธิ-
รูปเกเน วคฺคกมฺมํ ชมฺมปฏฺธิรูปเกเน สํคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ
ทฺถกฺกํ กมฺมํ ปุณฺ กาคพฺพํ กมฺมมฺนฺติ ฯ คตฺตฺว ภิกฺขเว เย เต
ภิกฺขุ เขวมาหํสุ ชมฺมปฏฺธิรูปเกเน วคฺคกมฺมมฺนฺติ เย จ เต
ภิกฺขุ เขวมาหํสุ อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกํ กมฺมํ ปุณฺ กาคพฺพํ
กมฺมมฺนฺติ ฯ อิมเ คตฺถ ภิกฺขุ ชมฺมวาทิโน ฯ

[๒๒๔] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภาณฺชนการโก โหติ กถหการโก

วิวาทการโก ภัสสการโก สงฺฆะ อธิกรณการโก ฯ ตตฺร เจ
 ภิกฺขุโน เอวํ โหติ อयํ โข อารุโธ ภิกฺขุ ภณฺฑนการโก
 กตทการโก วิวาทการโก ภัสสการโก สงฺฆะ อธิกรณการโก
 หนฺนํ มยํ ตชฺชนํ กมฺมํ กโรมาติ ฯ เต ตสฺส ตชฺชนํ กมฺมํ
 กโรนฺติ ธมฺมปฏฺธิรูปเกณ สํคฺคา ฯ ตตฺร ฐโง สงฺฆะ วิวาทิ
 อธมฺเมณ วคฺคกมฺมํ อธมฺเมณ สํคฺคกมฺมํ ธมฺเมณ วคฺคกมฺมํ
 ธมฺมปฏฺธิรูปเกณ วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฏฺธิรูปเกณ สํคฺคกมฺมํ อกคํ
 กมฺมํ ทุกฺกญฺจ กมฺมํ ปุณฺณ กาทพฺพํ กมฺมํ ๑ ตตฺร ภิกฺขเว
 เอ เต ภิกฺขุ เอวมาหํ ธมฺมปฏฺธิรูปเกณ สํคฺคกมฺมํ ๒
 ๑ เต ภิกฺขุ เอวมาหํ อกคํ กมฺมํ ทุกฺกญฺจ กมฺมํ ปุณฺณ
 กาทพฺพํ กมฺมํ ๑ อิมํ คคฺค ภิกฺขุ ธมฺมวาทีโน ฯ

[๒๒๓] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ พาลโต โหติ อพฺยตฺโต
 อาปคฺติพฺหุโต อนปทาโน คิหิธํ ฐโง วิหริ อนฺนุโลมิเกหิ คิหิ-
 ธํสํคฺเคหิ ฯ ตตฺร เจ ภิกฺขุโน เอวํ โหติ อยํ โข อารุโธ ภิกฺขุ
 พาลโต อพฺยตฺโต อาปคฺติพฺหุโต อนปทาโน คิหิธํ ฐโง วิหริ
 อนฺนุโลมิเกหิ คิหิธํสํคฺเคหิ หนฺนํ มยํ นยธํสํกมฺมํ กโรมาติ ฯ
 เต ตสฺส นยธํสํกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมณ วคฺคา ๑ เป ๑ อธมฺเมณ
 สํคฺคา ๑ ธมฺเมณ วคฺคา ๑ ธมฺมปฏฺธิรูปเกณ วคฺคา ๑ ธมฺมปฏฺธิ-
 รูปเกณ สํคฺคา ๑ ตตฺร ฐโง สงฺฆะ วิวาทิ อธมฺเมณ วคฺคกมฺมํ
 อธมฺเมณ สํคฺคกมฺมํ ธมฺเมณ วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฏฺธิรูปเกณ วคฺค-

๒๒๕] จมฺเปยฺยกฺขนฺธกํ ปพฺพทฺษนํ ๒๒๕

กมฺมํ ฐมฺมปฏฺฐูปເກນ ສັມຄຸກກມຸນີ ອກຕັ ກມຸນີ ທຸກຸກຼ່
ກມຸນີ ປຸນ ກາດພຸພັ ກມຸມນຸຕີ ។ ດຊຸຣ ກິກຸຂເວ ເຍ ເຕ ກິກຸຂ
ເວວມາຫໍຊຸ ສຸມປຸກຸຂເວ ສັມຄຸກກມຸມນຸຕີ ເຍ ຈ ເຕ ກິກຸຂ
ເວວມາຫໍຊຸ ອກຕັ ກມຸນີ ທຸກຸກຼ່ ກມຸນີ ປຸນ ກາດພຸພັ ກມຸມນຸຕີ ។
ອີເມ ດຊຸດ ກິກຸຂ ສຸມວາທິໂນ ។ ອີເມ ປເບຈ ວາຣາ ສັງຂີດຸດາ ។

[๒๒๕] อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ กุสฺหุสโก โหติ ปาปสฺมาจາโร ។
ດຊຸຣ ເຈ ກິກຸຂຸນ ເວວ ໂຫຕີ ອຍ໌ ໂຂ ອາຈຸໄສ ກິກຸຂ ກຸສຸກສໂກ
ປາປສມາຈາໂຣ ພຸທຸສຸສ ມຍ໌ ປພຸພາຊນິຍກມຸນີ ກໂຣມາຕີ ។ ເຕ
ດຊຸສ ປພຸພາຊນິຍກມຸນີ ກໂຣນຸຕີ ອຣມເມນ ວຸດຸດາ ។ ເປ ។ ອຣມເມນ
ສັມຄຸດາ ។ ອຣມເມນ ວຸດຸດາ ។ ສຸມປຸກຸຂເວ ວຸດຸດາ ។ ສຸມປຸກຸຂ
ເວ ສັມຄຸດາ ។ ດຊຸຣຸໄສ ສັງໂຂ ວິວຸທຕີ ອຣມເມນ ວຸດຸດກມຸນີ
ອຣມເມນ ສັມຄຸກກມຸນີ ອຣມເມນ ວຸດຸດກມຸນີ ສຸມປຸກຸຂເວ
ວຸດຸດກມຸນີ ສຸມປຸກຸຂເວ ສັມຄຸກກມຸນີ ອກຕັ ກມຸນີ ທຸກຸກຼ່
ກມຸນີ ປຸນ ກາດພຸພັ ກມຸມນຸຕີ ។ ດຊຸຣ ກິກຸຂເວ ເຍ ເຕ ກິກຸຂ
ເວວມາຫໍຊຸ ສຸມປຸກຸຂເວ ສັມຄຸກກມຸມນຸຕີ ເຍ ຈ ເຕ ກິກຸຂ
ເວວມາຫໍຊຸ ອກຕັ ກມຸນີ ທຸກຸກຼ່ ກມຸນີ ປຸນ ກາດພຸພັ ກມຸມນຸຕີ ។
ອີເມ ດຊຸດ ກິກຸຂ ສຸມວາທິໂນ ។ ອີເມ ປເບຈ ວາຣາ ສັງຂີດຸດາ ។

[๒๒๕] อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ คีหิ อุกโกสฺสຕิ ปริภาສຕิ ។
ດຊຸຣ ເຈ ກິກຸຂຸນ ເວວ ໂຫຕີ ອຍ໌ ໂຂ ອາຈຸໄສ ກິກຸຂ ຄີຮີ
ອຸກໂກສຕີ ປຣິກາສຕີ ພຸທຸສຸສ ມຍ໌ ປຸກຸຂເວ ສຸມວາທິໂນ ກໂຣມາຕີ ។

เต คตฺถ ปฏิจฺฉารณียกมฺมํ กโรหติ อหฺมเมว วคฺคา ฯ เป ฯ
 อหฺมเมว สํคฺคา ฯ อหฺมเมว วคฺคา ฯ อหฺมมปฏิจฺฉูปเพณ วคฺคา ฯ
 อหฺมมปฏิจฺฉูปเพณ สํคฺคา ฯ ตตฺถ ฐโง ฐโง วิวตฺติ อหฺมเมว
 วคฺคกมฺมํ อหฺมเมว สํคฺคกมฺมํ อหฺมเมว วคฺคกมฺมํ อหฺม-
 มปฏิจฺฉูปเพณ วคฺคกมฺมํ อหฺมมปฏิจฺฉูปเพณ สํคฺคกมฺมํ อคคํ กมฺมํ
 ทฺถกฺกํ กมฺมํ ปุณฺณ กาคพฺพํ กมฺมมฺหิตํ ฯ ตตฺถ ภิกฺขเว เย เต
 ภิกฺขุ เอวมาหํสํ อหฺมมปฏิจฺฉูปเพณ สํคฺคกมฺมมฺหิตํ เย จ เต
 ภิกฺขุ เอวมาหํสํ อคคํ กมฺมํ ทฺถกฺกํ กมฺมํ ปุณฺณ กาคพฺพํ
 กมฺมมฺหิตํ ฯ อิมํ ตตฺถ ภิกฺขุ อหฺมมวาทีโน ฯ อิมํ ปญฺจ วาร่า
 สงฺกิตฺตา ฯ

[illegible]

๒๒๖] งามเปยยงกษนุรกี อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปฺนียกมฺม ๒๘๗

เย เต ภิกฺขุ เหวมาหํสุ ฌมฺมปฏิรูปฺเพณ สํคฺคกมฺมฺนฺติ เย
จ เต ภิกฺขุ เหวมาหํสุ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกํ กมฺมํ ปุณ
ภาตพฺพํ กมฺมฺนฺติ ។ อิมํ คคฺค ภิกฺขุ ฌมฺมวาทีโน ។ อิมํ
ปญฺจ วารํ สงฺฆิตฺตา ។ อิทํ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปคฺติ
อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปคฺติ ปฏิกาคฺ ។ ตตฺร เจ ภิกฺขุ
ເວັ ໂຫີ ອຍ໌ ໂຂ ອາວຸໂສ ກິດຊຸ ອາປຕຕິ ອາປຊັຕວາ ນ
ອິຈຸຕຕິ ອາປຕຕິ ປຣິກາຕຸ ພຸທຸສສ ມຍ໌ ອາປຕຕິຍາ ອປປຣິກມເມ
ອຸກເຂປນຶຍກມ໌ ກໂຣມາຕິ ។ ຕເ ຕສສ ອາປຕຕິຍາ ອປປຣິກມເມ
ອຸກເຂປນຶຍກມ໌ ກໂຣນຕິ ອຣມເມນ ວຸຕຸກ ។ ເປ ។ ອຣມເມນ ສັມຄຸກ ។
ອຣມເມນ ວຸຕຸກ ។ ສມປຣິກປເກນ ວຸຕຸກ ។ ສມປຣິກປເກນ
ສັມຄຸກ ។ ຕຕຣຸໂສ ສງໂຂ ວິວຫຕິ ອຣມເມນ ວຸຕຸກມ໌
ອຣມເມນ ສັມຄຸກມ໌ ອຣມເມນ ວຸຕຸກມ໌ ສມປຣິກປເກນ
ວຸຕຸກມ໌ ສມປຣິກປເກນ ສັມຄຸກມ໌ ອກຕ໌ ກມ໌ ທຸກກຸ
ກມ໌ ປຸນ ກາຕພຸ ກມ໌ນຕິ ។ ຕຕຣ ກິດຊເວ ເຍ ຕເ ກິດຊ
ເວມາຮສຸ ສມປຣິກປເກນ ສັມຄຸກກມ໌ນຕິ ເຍ ຈ ຕເ ກິດຊ
ເວມາຮສຸ ອກຕ໌ ກມ໌ ທຸກກຸ ກມ໌ ປຸນ ກາຕພຸ ກມ໌ນຕິ ។
ອິເ ຕຕຸ ກິດຊ ສມວາຕິໂນ ។ ອິເ ປຸຈ ວາຣາ ສງສິຕຕາ ។
ອິຕ ປນ ກິດຊເວ ກິດຊ ນ ອິຈຸຕຕິ ປາປິກ໌ ທິງຈີ ປຣິນິສສຊັຕຸ ។
ຕຕຣ ຈ ກິດຊ ເວັ ໂຫີ ອຍ໌ ໂຂ ອາວຸໂສ ກິດຊ ນ ອິຈຸຕຕິ
ປາປິກ໌ ທິງຈີ ປຣິນິສສຊັຕຸ ພຸທຸສສ ມຍ໌ ປາປິກ໌ ທິງຈິຍາ

อปฺปปฏิณฺธํคฺคํ อุกฺกเขปณียกมฺมํ กโรมาติ ๑ เต คตฺถํ ปาปํกาย
 ติฏฺฐา อปฺปปฏิณฺธํคฺคํ อุกฺกเขปณียกมฺมํ กโรนฺติ อธมฺเมว วคฺคา
 ๑เป ๑ อธมฺเมว สํคฺคา ๑ ธมฺเมว วคฺคา ๑ ธมฺมปฏฺฐูปเกน
 วคฺคา ๑ ธมฺมปฏฺฐูปเกน สํคฺคา ๑ คตฺถํจฺจํ สํโฆ วิวตฺติ
 อธมฺเมว วคฺคกมฺมํ อธมฺเมว สํคฺคกมฺมํ ธมฺเมว วคฺคกมฺมํ
 ธมฺมปฏฺฐูปเกน วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฏฺฐูปเกน สํคฺคกมฺมํ อถกํ
 กมฺมํ ทุกฺกํ กมฺมํ ปุณฺ กาคพฺพํ กมฺมํ ๑ คตฺถํ ฆิฏฺฐเว
 เป เต ฆิฏฺฐ เววมาหํ ธมฺมปฏฺฐูปเกน สํคฺคกมฺมํ ๑ เป
 ๑ เต ฆิฏฺฐ เววมาหํ อถกํ กมฺมํ ทุกฺกํ กมฺมํ ปุณฺ
 กาคพฺพํ กมฺมํ ๑ อิมํ คตฺถํ ฆิฏฺฐ ธมฺมวาทีโน ๑ อิมํ
 ปณฺจ วารํ สํวตฺติ ๑

[๒๒๗] อธิ ปณ ฆิฏฺฐเว ฆิฏฺฐ สํโฆนํ คตฺถํกมฺมํคโค
 สํมา วคฺคํ โถมํ ปาเตติ เนตฺถํ วคฺคํ คตฺถํกมฺมํคโค
 ปฏฺฐูปสํวตฺติ ยาจติ ๑ คตฺถํ ๑ ฆิฏฺฐ เวว โหติ อยํ โฆ
 อวฺโส ฆิฏฺฐ สํโฆนํ คตฺถํกมฺมํคโค สํมา วคฺคํ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถํ วคฺคํ คตฺถํกมฺมํคโค ปฏฺฐูปสํวตฺติ ยาจติ
 หนฺตฺถํ มยํ คตฺถํกมฺมํ ปฏฺฐูปสํวตฺติ ๑ เต คตฺถํ คตฺถํกมฺมํ
 ปฏฺฐูปสํวตฺติ อธมฺเมว วคฺคา ๑ คตฺถํจฺจํ สํโฆ
 วิวตฺติ อธมฺเมว วคฺคกมฺมํ อธมฺเมว สํคฺคกมฺมํ ธมฺเมว
 วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฏฺฐูปเกน วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฏฺฐูปเกน สํคฺค-

ธาวุโส ภิกขุ สงฺฆเณ ศฺชนียกมฺมกโค สํมา วคฺตติ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺตติ ศฺชนียกมฺมสฺส ปฺปิปฺปสฺสทฺธิํ ยาจติ
 หนฺทสฺส มยํ ศฺชนียกมฺมํ ปฺปิปฺปสฺสํมเกมาติ ฯ เต ศฺสสฺส ศฺชนียกมฺมํ
 ปฺปิปฺปสฺสํมเกนติ ธมฺเมเน วคฺคา ฯ ตตฺถวฺจ โส สงฺโฆ
 วิวตฺติ อธมฺเมเน วคฺคกมฺมํ อธมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ ธมฺเมเน
 วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฺปวฺริยฺูปเกเน วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฺปวฺริยฺูปเกเน สํคฺคก-
 กมฺมํ อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกมฺมํ กมฺมํ ปุณฺณ กาคพฺพํ กมฺมมฺหิติ ฯ
 ตตฺถ ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขุ ธะวมาหํสฺส อธมฺเมเน วคฺคกมฺมมฺหิติ
 เย จ เต ภิกฺขุ ธะวมาหํสฺส อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกมฺมํ กมฺมํ
 ปุณฺณ กาคพฺพํ กมฺมมฺหิติ ฯ อิมเณ ตตฺถ ภิกฺขุ ธมฺมวาทินอ ฯ

[๒๓๐] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺฆเณ ศฺชนียกมฺมกโค
 สํมา วคฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺตติ ศฺชนียกมฺมสฺส
 ปฺปิปฺปสฺสทฺธิํ ยาจติ ฯ ตตฺถ เจ ภิกฺขุณฺโณ ธะวํ โหติ อยํ โส
 ธาวุโส ภิกขุ สงฺฆเณ ศฺชนียกมฺมกโค สํมา วคฺตติ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺตติ ศฺชนียกมฺมสฺส ปฺปิปฺปสฺสทฺธิํ ยาจติ
 หนฺทสฺส มยํ ศฺชนียกมฺมํ ปฺปิปฺปสฺสํมเกมาติ ฯ เต ศฺสสฺส ศฺชนียก-
 มฺมํ ปฺปิปฺปสฺสํมเกนติ ธมฺมปฺปวฺริยฺูปเกเน วคฺคา ฯ ตตฺถวฺจ โส สงฺโฆ
 วิวตฺติ อธมฺเมเน วคฺคกมฺมํ อธมฺเมเน สํคฺคกมฺมํ ธมฺเมเน
 วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฺปวฺริยฺูปเกเน วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฺปวฺริยฺูปเกเน สํคฺคก-
 กมฺมํ อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกมฺมํ กมฺมํ ปุณฺณ กาคพฺพํ กมฺมมฺหิติ ฯ

๒๓๒] จมฺเปยฺยกฺขณฺธํ คฺชฺชนียกมฺมาทํ ปฏฺิปปสฺสํ ๓๐๓

คฺคฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขุ เอวมาหํ ฐมฺมปฏฺิรูปเกณ วคฺค-
กมฺมณฺหิ เป จ เต ภิกฺขุ เอวมาหํ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกญฺ
กมฺมํ ปุณ กาคพฺพํ กมฺมณฺหิ ๑ อิมํ คคฺค ภิกฺขุ ฐมฺมวาทีโน ๑

๒๓๓] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน คฺชฺชนียกมฺมกโต สํมา
วคฺคตฺติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺคตฺติ คฺชฺชนียกมฺมสฺส ปฏฺิปปสฺสํ
ยาจติ ๑ คคฺร เจ ภิกฺขุณฺ อเว โหติ ธมฺมํ ๒ อากุโส ภิกฺขุ
สงฺเขน คฺชฺชนียกมฺมกโต สํมา วคฺคตฺติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ
วคฺคตฺติ คฺชฺชนียกมฺมสฺส ปฏฺิปปสฺสํ ยาจติ หนฺตสฺส มยํ
คฺชฺชนียกมฺมํ ปฏฺิปปสฺสํมเกมาติ ๑ เต สสฺส คฺชฺชนียกมฺมํ ปฏฺิปปสฺ-
สํเกณฺหิ ฐมฺมปฏฺิรูปเกณ สํคฺคา ๑ คคฺรญฺโซ สงฺโฆ จิวทฺติ
อธฺมเมณ วคฺคกมฺมํ อธฺมเมณ สํคฺคกมฺมํ ฐมฺมเมณ วคฺคกมฺมํ
ฐมฺมปฏฺิรูปเกณ วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฏฺิรูปเกณ สํคฺคกมฺมํ อกตํ
กมฺมํ ทุกฺกญฺ กมฺมํ ปุณ กาคพฺพํ กมฺมณฺหิ ๑ คคฺร ภิกฺขเว
เย เต ภิกฺขุ เอวมาหํ ฐมฺมปฏฺิรูปเกณ สํคฺคกมฺมณฺหิ เป
จ เต ภิกฺขุ เอวมาหํ อกตํ กมฺมํ ทุกฺกญฺ กมฺมํ ปุณ
กาคพฺพํ กมฺมณฺหิ ๑ อิมํ คคฺค ภิกฺขุ ฐมฺมวาทีโน ๑

[๒๓๒] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน นียสฺสํกมฺมกโต สํมา
วคฺคตฺติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ วคฺคตฺติ นียสฺสํกมฺมสฺส ปฏฺิปปสฺสํ
ยาจติ ๑ คคฺร เจ ภิกฺขุณฺ อเว โหติ ธมฺมํ ๒ อากุโส ภิกฺขุ
สงฺเขน นียสฺสํกมฺมกโต สํมา วคฺคตฺติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถารํ

วตฺตติ นียสฺสํกมฺมสฺสํ ปฏฺธิปฺปสฺสํทฐิ ยาจติ หนฺนทสฺสํ มยํ นียสฺสํ-
 กมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสํมฺเภามาติ ฯ เต ทสฺสํ นียสฺสํกมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสํมฺเภามาติ
 อธมฺเมว วคฺคา ฯ เป ฯ อธมฺเมว สํมคฺคา ฯ ธมฺเมว วคฺคา
 ธมฺมปฏฺธิรูปเกว วคฺคา ฯ ธมฺมปฏฺธิรูปเกว สํมคฺคา ฯ ตตฺถวฺชเ
 สํวโร จิวทติ อธมฺเมว วคฺคกมฺมํ อธมฺเมว สํมคฺคกมฺมํ
 ธมฺเมว วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฏฺธิรูปเกว วคฺคกมฺมํ ธมฺมปฏฺธิรูปเกว
 สํมคฺคกมฺมํ อกคํ กมฺมํ ทุกฺกญฺํ กมฺมํ ปุณฺณ กาคพฺพํ กมฺมมฺหิติ ฯ
 ตตฺถ ภิภูวเว เย เต ภิภูว เหวมาหํสํ ธมฺมปฏฺธิรูปเกว สํมคฺค-
 กมฺมมฺหิติ เย ฯ เต ภิภูว เหวมาหํสํ อกคํ กมฺมํ ทุกฺกญฺํ
 กมฺมํ ปุณฺณ กาคพฺพํ กมฺมมฺหิติ ฯ อิมเ ตตฺถ ภิภูว ธมฺมวาทินิ ฯ
 อิมเ ปณฺณ วารว สํวโรวคฺคา ฯ

[๒๓๓] อธิ ปณ ภิภูวเว ภิภูว สํวโรวคฺคา ปพฺพทสฺสํกมฺมกโต
 สํมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถวํ วตฺตติ ปพฺพทสฺสํกมฺมสฺสํ
 ปฏฺธิปฺปสฺสํทฐิ ยาจติ ฯ ตตฺถ เจ ภิภูว เหว โหติ อยํ ไซ
 อวฺโส ภิภูว สํวโรวคฺคา ปพฺพทสฺสํกมฺมกโต สํมา วตฺตติ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถวํ วตฺตติ ปพฺพทสฺสํกมฺมสฺสํ ปฏฺธิปฺปสฺสํทฐิ ยาจติ
 หนฺนทสฺสํ มยํ ปพฺพทสฺสํกมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสํมฺเภามาติ ฯ เต ทสฺสํ
 ปพฺพทสฺสํกมฺมํ ปฏฺธิปฺปสฺสํมฺเภามาติ อธมฺเมว วคฺคา ฯ เป ฯ อธมฺเมว
 สํมคฺคา ฯ ธมฺเมว วคฺคา ฯ ธมฺมปฏฺธิรูปเกว วคฺคา ฯ ธมฺมปฏฺธิ-
 รูปเกว สํมคฺคา ฯ ตตฺถวฺชเ สํวโร จิวทติ อธมฺเมว วคฺคกมฺมํ

២៣៤] ឧបសម្ព័ន្ធម្មត្ថកំ បដិសារនីយកម្មសុត្តន្ត បដិប្បដ្ឋត្ថកិ ៣០៣

ចម្ពុមេន សំគុកកម្មំ ចម្ពុមេន វគ្គកកម្មំ ចម្ពុមបដិវិទ្យុប្រភេន
វគ្គកកម្មំ ចម្ពុមបដិវិទ្យុប្រភេន សំគុកកកម្មំ ចក្កំ កម្មំ ពុក្កាញ្ចំ
កម្មំ ប្រុន កាតបុព្វំ កម្មុនុតិ ។ គគ្គ ភិក្ខុវេ យេ តេ ភិក្ខុ
ខេវមាអំសុំ ចម្ពុមបដិវិទ្យុប្រភេន សំគុកកកម្មុនុតិ យេ ។ តេ ភិក្ខុ
ខេវមាអំសុំ ចក្កំ កម្មំ ពុក្កាញ្ចំ កម្មំ ប្រុន កាតបុព្វំ កម្មុនុតិ ។
ឱមេ គគ្គ ភិក្ខុ ចម្ពុមវាទិណ្ឌ ។ ឱមេ បណ្ឌេ វារា ឥន្ទ្រិកុតា ។

[២៣៤] ឱច បណ្ឌេ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រេន បដិសារនីយកម្មកតិ
សំគុមា វគ្គកកិ ត្ថិណំ បាគេតិ កេតុនារំ វគ្គកកិ បដិសារនីយកម្មសុត្តន្ត
បដិប្បដ្ឋត្ថកិ បាគិ ។ គគ្គ ។ ភិក្ខុនំ ខេវំ តិកិ ចយំ តិ
ខាវុត្ថំ ភិក្ខុ ឥន្ទ្រេន បដិសារនីយកម្មកតិ សំគុមា វគ្គកកិ ត្ថិណំ
បាគេតិ កេតុនារំ វគ្គកកិ បដិសារនីយកម្មសុត្តន្ត បដិប្បដ្ឋត្ថកិ បាគិ
កក្កត្ថំ មយំ បដិសារនីយកម្មំ បដិប្បដ្ឋត្ថសំគុមាតិ ។ តេ គគ្គ
បដិសារនីយកម្មំ បដិប្បដ្ឋត្ថសំគុមាតិ ចម្ពុមេន វគ្គកា ។ បេ។ ចម្ពុមេន
សំគុកា ។ ចម្ពុមេន វគ្គកា ។ ចម្ពុមបដិវិទ្យុប្រភេន វគ្គកា ។ ចម្ពុមបដិ-
វិទ្យុប្រភេន សំគុកា ។ គគ្គវិទ្យុ ឥន្ទ្រេន វិវត្តិ ចម្ពុមេន វគ្គកកម្មំ
ចម្ពុមេន សំគុកកម្មំ ចម្ពុមេន វគ្គកកម្មំ ចម្ពុមបដិវិទ្យុប្រភេន
វគ្គកកម្មំ ចម្ពុមបដិវិទ្យុប្រភេន សំគុកកកម្មំ ចក្កំ កម្មំ ពុក្កាញ្ចំ
កម្មំ ប្រុន កាតបុព្វំ កម្មុនុតិ ។ គគ្គ ភិក្ខុវេ យេ តេ ភិក្ខុ
ខេវមាអំសុំ ចម្ពុមបដិវិទ្យុប្រភេន សំគុកកកម្មុនុតិ យេ ។ តេ ភិក្ខុ
ខេវមាអំសុំ ចក្កំ កម្មំ ពុក្កាញ្ចំ កម្មំ ប្រុន កាតបុព្វំ កម្មុនុតិ ។

อิมะ คตฺถ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทิโน ๑ อิมะ ปญฺจ วารว สํวริตฺตา ๑

[๒๓๕] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน อปฺปคฺติยา อทฺธสฺสเน
 อุกฺกฺเขปนียกมฺมกโต สฺมมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถวํ วตฺตติ
 อปฺปคฺติยา อทฺธสฺสเน อุกฺกฺเขปนียกมฺมสฺส ปฺปฺปิปปสฺสทฺธิ ยาจติ ๑
 คตฺร เจ ภิกฺขุโน เอวํ โหติ อยํ โข อวฺวโส ภิกฺขุ สงฺเขน
 อวฺปคฺติยา อทฺธสฺสเน อุกฺกฺเขปนียกมฺมกโต สฺมมา วตฺตติ โถมํ
 ปาเตติ เนตฺถวํ วตฺตติ อปฺปคฺติยา อทฺธสฺสเน อุกฺกฺเขปนียกมฺมสฺส
 ปฺปฺปิปปสฺสทฺธิ ยาจติ หนฺนทฺธสฺส มยํ อปฺปคฺติยา อทฺธสฺสเน อุกฺกฺเขป-
 นียกมฺมํ ปฺปฺปิปปสฺสํมฺเภมาติ ๑ เต คตฺธสฺส อปฺปคฺติยา อทฺธสฺสเน
 อุกฺกฺเขปนียกมฺมํ ปฺปฺปิปปสฺสํมฺเภนฺติ อธฺมฺเมเน วคฺคา ๑ เป ๑ อธฺมฺเมเน
 สํมคฺคา ๑ ฐมฺเมเน วคฺคา ๑ ฐมฺมปฏฺฐิรฺูปเกเน วคฺคา ๑ ฐมฺมปฏฺฐิ-
 รฺูปเกเน สํมคฺคา ๑ คตฺร อฺวโส สงฺโฆ วิวตฺติ อธฺมฺเมเน วคฺคกมฺมํ
 อธฺมฺเมเน สํมคฺคกมฺมํ ฐมฺเมเน วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฏฺฐิรฺูปเกเน
 วคฺคกมฺมํ ฐมฺมปฏฺฐิรฺูปเกเน สํมคฺคกมฺมํ อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกํ
 กมฺมํ ปุณฺณ กาคพฺพํ กมฺมมฺหิติ ๑ คตฺร ภิกฺขเว เย เต ภิกฺขุ
 เอวมาหํ ฐมฺมปฏฺฐิรฺูปเกเน สํมคฺคกมฺมมฺหิติ เย จ เต ภิกฺขุ
 เอวมาหํ อกตํ กมฺมํ ทฺถกฺกํ กมฺมํ ปุณฺณ กาคพฺพํ กมฺมมฺหิติ ๑
 อิมะ คตฺถ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทิโน ๑ อิมะ ปญฺจ วารว สํวริตฺตา ๑
 อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สงฺเขน อปฺปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺกฺเขปนีย-
 กมฺมกโต สฺมมา วตฺตติ โถมํ ปาเตติ เนตฺถวํ วตฺตติ อปฺปคฺติยา

២៣៦] ទម្រង់ប្រយោជន៍ ឧត្តរាជ្យនៃមនុស្ស ប្រើប្រាស់តុល្យ ៣០៥

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

[illegible]

สพฺพกมฺมกโร สงฺโฆ	วิโส สพฺพตฺถ กมฺมิโก ๑
ภิกฺขุณี สีกฺขมานา ๑	สํมณโร สํมณริกา
ปจฺจุตฺตาคณฺติมวตฺถ	ตฺถชิตฺตาปคฺคิทสฺสเน
อปฺปฏิกมฺมทิจฺจา	ปณฺทกเกยฺยสํวาสกํ
ติคฺคิยคฺิริจฺจนคํ	มาตุ ปิตุ ๑ ฆาตกํ
อรหํ ภิกฺขุณฺโห	ภาทกํ โสหิตฺตฺปาทกํ
พฺยณฺชนํ นานาสํวาสํ	นानาสํมาย อิทฺธิยา
ยสฺส สงฺโฆ กเร กมฺมํ	โหนฺติ เต จตุสฺสติ
สํพฺพุเทน ปฏิกฺขิตฺตา	น เหตุ คณปฺรกา
ปาริวาสกจฺจคฺโค	ปรีวสํ ทเทยฺย วา
มฺหฺมานคฺตมพฺเภยฺย	อภฺมํ น ๑ กรณํ
มฺหฺมอรหฺมานคฺคํ	อพฺภานารหเมว ๑
อภฺมการกา ปณฺจ	สํพฺพุเทน ปกาสิตา ๑
ภิกฺขุณี สีกฺขมานา ๑	สํมณโร สํมณริกา
ปจฺจุตฺตาคณฺติมคฺตฺตา	ชิตฺตเวทนทสฺสเน
อปฺปฏิกมฺมทิจฺจา	ปณฺทกเกยฺยสํวาสกํ
ติคฺคิยคฺิริจฺจนคํ	มาตา ปิตุ ๑ ฆาตกํ
อรหํ ภิกฺขุณฺโห	ภาทกํ โสหิตฺตฺปาทกํ
กฺุภโตพฺยณฺชนนฺเจว	นานาสํวาสกํปีจ
นานาสํมาย จิตกํ	เวทาสํ ยสฺส กมฺม ๑

สคฺคตวิธานเมเตสํ	ปฏิกโกสํ น รุหติ ฯ
ภิกขุสฺส ปกตคฺคตสฺส	รุหติ ปฏิกโกสนา
สฺสทฺธสฺส ทฺพนินฺสํวโร	พาโต हि สฺพนินฺสํวโร
ปณฺชโก เกยฺยสํวาโส	ปฏกนฺโต ทิรจฺจนนโค
มาตามิํคฺคอรนฺโท	ทฺฐโก สงฺฆเภทโก
โถหิตุํปาทโก เจว	อฺภาโตพฺยณฺชน โจ โย
เอกาทสนฺนเมเตสํ	โอสํวณํ น ยฺยชฺชติ ฯ
หคฺคปาทา คทฺทภฺยํ	กณฺณนาสา คทฺทภฺยํ
อํกุตฺตํอภกณฺฑรํ	ผณํ ชฺชชฺช โจ วามโน
คณฺฑิตกฤษณกาสา จ	ถิรฺรโก จ สํปทํ
ปาปปริสฺสกาโน จ	กฺุณิ ชณฺโง หโคปิ จ
อิริยาปทพฺพุโต	อนฺโง มฺุโค จ พาธิโร
อนฺธมฺุคณฺธพาธิโร	มฺุคพาธิรเมว จ
อนฺธมฺุคพฺธิโร จ	ทฺวคฺคตํเสเต อนฺนกา
เตสํ โอสํวณํ โหติ	สํมฺุพฺพุเรน ปกาสิคํ ฯ
ทญฺชพฺพา ปฏิกาทพฺพา	นิสฺสํชฺเชตา น วิชฺชติ
คสฺส อฺกุเชปนา กมฺุมา	สคฺคต โหนฺติ อธมฺุมิกา
อาปนฺนํ อนฺวคฺคตมฺุติ	สคฺคต เตปิ อธมฺุมิกา
อาปนฺนํ อนฺวคฺคตมฺุติ	สคฺคต กมฺุมา สฺสธมฺุมิกา
สํมฺุชา ปฏิปฺปจฺจา จ	ปฏินฺนําย จ การกา

ตติอมุพหปาบีกา	คชชนนียเสน ๑
ปพพาชนียปฏิดาร	อุกุเขปปริวาส ๑
มุตมานคุดอพุภานา	คเถว อุปตัมปทา
อณฺณํ กเรยฺย อณฺณสฺส	โสฬเสเต อธมมิกา
คณฺฑํ กเรยฺย คณฺฑสฺส	โสฬเสเต สุธมมิกา
ปจฺจาโรเปยฺย อณฺโณณณฺณํ	โสฬเสเต อธมมิกา
เทว เทว มุตตา กตา คสฺส	เตมี โสฬส ธมมิกา ๑
เอเกกมุตกํ จกุกํ	อธมฺมนุติ ขิโน พรวี
อกาสิ คชชนียํ กมฺมํ	สงฺโฆ ภณฺฑานการโก
อธมฺเมน วคฺคกมฺมํ	อณฺณํ อาวาส คจฺฉิ โส
คคฺคาธมฺเมน สํมคฺคา	คสฺส คชชนียํ กรุํ
อณฺณคฺค วคฺคธมฺเมน	คสฺส คชชนียํ กรุํ
ปฏฺฐูปเกน วคฺคคามิ	สํมคฺคามิ คตา กรุํ
อธมฺเมน สํมคฺคา ๑	ธมฺเมน วคฺคเมว ๑
ปฏฺฐูปเกน วคฺคา ๑	สํมคฺคา ๑ อิเม ปทา
เอเกกํ มุตกํ กคฺวา	จกุกํ พนฺเช วิจกฺขโน ๑
พาธาพฺยคฺคคสฺส นียสฺส	ปพฺพาเช กุตฺตสฺส
ปฏฺฐิดารณียํ กมฺมํ	กเร อุกุโกสคสฺส ๑
อทสฺสนาปฏิกกมฺเม	โย ๑ ทิฏฺฐิํ น นิสฺสเช
เตสํ อุกุเขปนํ กมฺมํ	สคฺควาเพน ภาสิคํ

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.	๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.
--	--

๓. อิทํ อุตฺตฺถํ สํ. ย. โปคฺคเกหิ เขภฺยุเขน วิสํทิสฺสํติ ฌาตพฺพํ ฯ

โกศลมุขิกขณนุทกั

[๒๓๘] เตน สัมเขน พุทโธ ภควา โกศลมุขิยั จิหฺรติ โฆสิตา-
 ราเม ๑ เตน โห ปน สัมเขน ธนฺตโร ภิกฺขุ อปฺตํ อปฺนโน
 โหติ ๑ โส คสฺสํ อปฺตํ อปฺตํ อปฺตํ โหติ ธนฺตโร
 ภิกฺขุ คสฺสํ อปฺตํ อปฺตํ อปฺตํ โหติ ๑ โส อปฺเรน
 สัมเขน คสฺสํ อปฺตํ อปฺตํ อปฺตํ โหติ ธนฺตโร ภิกฺขุ
 คสฺสํ อปฺตํ อปฺตํ อปฺตํ โหติ ๑ ธนฺตโร เตน ภิกฺขุ
 คํ ภิกฺขุ ธนฺตโร อปฺตํ คํ อปฺตํ อปฺนโน ปสฺสํเสตํ
 อปฺตํ ๑ นคฺติ เม อปฺตํ อปฺตํ ยมํ ปสฺสํเสตํ ๑
 ธนฺตโร เตน ภิกฺขุ สัมคํ ธนฺตโร คํ ภิกฺขุ อปฺตํ อปฺตํ
 อปฺตํ ๑ โส ๑ ภิกฺขุ พหุสฺสํ โหติ อคฺตํ ๑ ธนฺตโร
 วิณฺยโร มาติการโร ปณฺธิโต พยฺยโต เมธวํ ธนฺตโร
 สิกฺขาภาโม ๑ ธนฺตโร โส ภิกฺขุ สหฺนํ สหฺนํ ภิกฺขุ
 กุปฺตํ สหฺนํ ธนฺตโร อปฺตํ อปฺตํ อปฺตํ อปฺตํ
 อปฺนโน นมํ อปฺนโน อปฺนโน นมํ อปฺนโน
 อปฺนโน นมํ อปฺนโน อปฺนโน นมํ อปฺนโน
 เม อายสฺมํ ๑ ธนฺตโร วิณฺยโต ปกฺขาติ ๑ ธนฺตโร
 ภิกฺขุ สหฺนํ สหฺนํ ภิกฺขุ ปกฺขาติ ๑ ธนฺตโร
 สหฺนํ ภิกฺขุ สหฺนํ สหฺนํ สหฺนํ สหฺนํ สหฺนํ

เนสา ฅาปคฺติ ฅนาปนุโนมฺหิ นมฺหิ ฅาปนุโน ฅนุฏฺฐิตุโตนฺหิ
 นมฺหิ ฅุฏฺฐิตุโตน ฅธมฺมิเกณนฺมฺหิ กมฺเมเน ฅุฏฺฐิตุโตน กุปฺเปเน
 ฅญฺจํนารเหเน โทหนฺตุ เม ฅายสฺสมฺหุโตน ฅมฺมโตน ฅินยโตน ปกฺขาคิ ๑
 ฅถภิ ไซ โส ภิกฺขุ ฅานนเปเทปฺปี สฺสมฺหุเท ฅมฺมกฺคเต ภิกฺขุ ปกฺขเ ๑
 ฅถไซ เต ฅุฏฺฐิตุคฺคานุคฺคตกา ภิกฺขุ เยน ฅุฏฺฐเปนกา ภิกฺขุ
 เตนุปลสงฺกมฺมํสุ ฅุปลสงฺกมฺมิตฺวา ฅุฏฺฐเปนเก ภิกฺขุ ฅेतทวโจ ฅนาปคฺติ
 ฅเอสํ ฅาตุโส เนสา ฅาปคฺติ ฅนาปนุโน ฅเอสํ ภิกฺขุ เนโส
 ภิกฺขุ ฅาปนุโน ฅนุฏฺฐิตุโตน ฅเอสํ ภิกฺขุ เนโส ภิกฺขุ ฅุฏฺฐิตุโตน
 ฅธมฺมิเกณ กมฺเมเน ฅุฏฺฐิตุโตน กุปฺเปเน ฅญฺจํนารเหเนคิ ๑ ฅอ
 ฅุคฺเต ฅุฏฺฐเปนกา ภิกฺขุ ฅุฏฺฐิตุคฺคานุคฺคตเก ภิกฺขุ ฅेतทวโจ ฅาปคฺติ
 ฅเอสํ ฅาตุโส เนสา ฅนาปคฺติ ฅาปนุโน ฅเอสํ ภิกฺขุ เนโส
 ภิกฺขุ ฅนาปนุโน ฅุฏฺฐิตุโตน ฅเอสํ ภิกฺขุ เนโส ภิกฺขุ ฅนุ
 ฅฐิตุโตน ฅธมฺมิเกณ กมฺเมเน ฅุฏฺฐิตุโตน ฅกุปฺเปเน ฅจํนารเหเน มา
 ไซ ตฺตฺเมห ฅายสฺสมฺหุโตน ฅอํ ฅุฏฺฐิตุคฺคํ ภิกฺขุ ฅนุคฺคตฺต ฅนุปริ
 ฅวาทิ ๑ ฅอํปฺปี ไซ เต ฅุฏฺฐิตุคฺคานุคฺคตกา ภิกฺขุ ฅุฏฺฐเปนเก
 ภิกฺขุหิ ฅุจฺจมาเนา คเณว คํ ฅุฏฺฐิตุคฺคํ ภิกฺขุ ฅนุคฺคตฺต ฅนุปริ
 ฅวาทํ ๑

[๒๓๘] ฅถไซ ฅณฺณตโร ภิกฺขุ เยน ภคฺวา เตนุปลสงฺกมฺม
 ฅุปลสงฺกมฺมิตฺวา ภคฺวณฺคํ ฅภิเวาเทคฺวา ฅเอกมฺนุคํ นิสฺสีทิ ๑ ฅเอกมฺนุคํ
 นิสฺสีโน ไซ โส ภิกฺขุ ภคฺวณฺคํ ฅेतทวโจ ฅิธ ภนฺเต ฅณฺณตโร
 ภิกฺขุ ฅาปคฺติ ฅาปนุโน ฅโหสิ โส คสฺสํ ฅาปคฺติยา ฅาปคฺติ-

ทิฏฐิ อโหสิ อญเณ ภิกขุ ศัสสะ อาปคฺติยา อนาปคฺติทิฏฐิโน
 อเหตุโส โส อปเรน สมนฺเณ ศัสสะ อาปคฺติยา อนาปคฺติทิฏฐิ
 อโหสิ อญเณ ภิกขุ ศัสสะ อาปคฺติยา อาปคฺติทิฏฐิโน อเหตุ
 อถว เต ภนฺเต ภิกขุ คํ ภิกขุํ เขตทวโจ อาปคฺติํ ทว
 อาวุโส อาปนฺโน ปัสสเสคํ อาปคฺตินฺติ นคฺติ เม อาวุโส
 อาปคฺติ ยมํ ปัสสเสยฺยนฺติ อถว เต ภนฺเต ภิกขุ สํมคฺติ
 อภิกฺขวา คํ ภิกขุํ อาปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิเปสฺสุ โส จ ภนฺเต
 ภิกขุ พหุสฺสํโค อากตาคโม รมฺมชโร วินยชโร มาติกาชโร
 ปณฺชติโต พยฺยติโต เมธาวี อชฺชํ กุกฺกุกฺจโก สิกฺขากาโม
 อถว โส ภนฺเต ภิกขุ สํหิฏฺฐเช สํภคฺเต ภิกขุ อปฺปสงฺกมิกฺขวา
 เขตทวโจ อนาปคฺติ เสงฺสา อาวุโส เสงฺสา อาปคฺติ อนาปนฺ-
 โนมฺหิ นมฺหิ อาปนฺโน อุกฺขิตฺโตมฺหิ นมฺหิ อุกฺขิตฺโต
 อธมฺมิกถนฺมฺหิ กมฺมเมณ อุกฺขิตฺโต กุปฺเปณ อฏฺฐจํนารเหณ โทถ
 เม อายสฺมํนฺโต รมฺมโต วินยโต ปกฺขชาติ อถว ไซ โส
 ภนฺเต ภิกขุ สํหิฏฺฐเช สํภคฺเต ภิกขุ ปกฺขเช ขานปทานํเป
 สํหิฏฺฐจํนํ สํภคฺตจํนํ สํหิฏฺฐเก ทฺวํ ปาเหสิ อนาปคฺติ เสงฺสา
 อาวุโส เสงฺสา อาปคฺติ อนาปนฺโนมฺหิ นมฺหิ อาปนฺโน
 อุกฺขิตฺโตมฺหิ นมฺหิ อุกฺขิตฺโต อธมฺมิกถนฺมฺหิ กมฺมเมณ อุกฺขิตฺโต
 กุปฺเปณ อฏฺฐจํนารเหณ โทหนฺตุ เม อายสฺมํนฺโต รมฺมโต วินยโต
 ปกฺขชาติ อถว ไซ โส ภนฺเต ภิกขุ ขานปทานํเป สํหิฏฺฐเช

ฌมฺภคเต ภิกฺขุ ปกฺเข ฌถฺว เต ฌนฺเต อุกฤษฏานุกตกา
 ภิกฺขุ เยน อุกฺเขปกา ภิกฺขุ เทนฺปสงฺกมํสุ อฺปสงฺกมิตฺวา
 อุกฺเขปเก ภิกฺขุ เขตฺทวโจ ฌนาปคฺติ เสงฺสา อากฺโข เนสงฺสา
 อาปคฺติ ฌนาปนฺโน เสงฺโส ภิกฺขุ เนสงฺโส ภิกฺขุ อาปนฺโน
 ฌนุกฺขิตฺโต เสงฺโส ภิกฺขุ เนสงฺโส ภิกฺขุ อุกฤษฏิตฺโต ฌมฺภิกเณ
 กมฺเมเน อุกฤษฏิตฺโต กุปฺเปเน ฌญฺจํนารเณนาติ เสงฺว วุตฺเต
 ฌนฺเต อุกฺเขปกา ภิกฺขุ อุกฤษฏานุกตกา ภิกฺขุ เขตฺทวโจ อาปคฺติ
 เสงฺสา อากฺโข เนสงฺสา ฌนาปคฺติ อาปนฺโน เสงฺโส ภิกฺขุ เนสงฺโส
 ภิกฺขุ ฌนาปนฺโน อุกฤษฏิตฺโต เสงฺโส ภิกฺขุ เนสงฺโส ภิกฺขุ ฌนุกฤษฏิตฺโต
 ฌมฺภิกเณ กมฺเมเน อุกฤษฏิตฺโต อุกุปฺเปเน จํนารเณ มา โห
 ตฺตฺเมห อายสฺมณฺโถ เสงฺว อุกฤษฏิตฺตํ ภิกฺขุ ฌนุกตฺตํ ฌนฺปวิวา
 เรนาติ เสงฺว โห เต ฌนฺเต อุกฤษฏานุกตกา ภิกฺขุ อุกฺเขปเกหิ
 ภิกฺขุหิ วุจฺจํมาเน ตเถว ตํ อุกฤษฏิตฺตํ ภิกฺขุ ฌนุกตฺตํ ฌนฺปวิวา
 เรนคฺติ ฯ ฌถฺว ภคฺวา ฌนฺโน ภิกฺขุสงฺโฆ ฌนฺโน ภิกฺขุสงฺโฆติ
 ฌญฺจํยาสฺมา เยน อุกฺเขปกา ภิกฺขุ เทนฺปสงฺกมํ อฺปสงฺกมิตฺวา
 ปณฺณคฺเต อาสเน นิสฺสํ ๑ นิสฺสํ ๒ ภคฺวา อุกฺเขปเก ภิกฺขุ
 เขตฺทวโจ มา โห ตฺตฺเมห ภิกฺขเว ปฏฺฐิภาติ โน ปฏฺฐิภาติ โนติ
 ยสฺมํ วา ตสฺมํ วา ภิกฺขุ อุกฤษฏิตฺตํ มณฺณคฺตํ ๑ อธิ ปน
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปคฺติ อาปนฺโน โหติ ๑ โส ตสฺสา อาปคฺติยา
 ฌนาปคฺติทฺธิจฺจิ โหติ ๑ ฌนฺเน ภิกฺขุ ตสฺสา อาปคฺติยา อาปคฺติทฺธิจฺจิโน

โหนติ ๑ เต เจ ภิกขเว ภิกขุ ตัม ภิกขุ เหว ชานนติ อยัม
 ไช อายสฺมา พหุสฺสโต ๑เป ๑ สิกฺขาภาโม สเจ มยฺ อิมิ
 ภิกขุ อปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺกิปิตฺตํ น มยฺ อิมินา ภิกฺขุ
 สทฺธิ อโปสถํ กริสฺสํ วินา อิมินา ภิกฺขุ อโปสถํ กริสฺสํ
 ภวิสฺสตี สงฺฆสฺส คโคณิธานํ ภณฺฑนํ กถโห วิคฺคโห วิวาโห
 สงฺฆเภทโห สงฺฆวาทิ สงฺฆวาทคฺคานํ สงฺฆนानากรรมนฺติ ๑ เกทกรุกฺเก
 ภิกขเว ภิกฺขุ น โส ภิกขุ อปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺกิปิตฺตํ ๑
 อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ อปคฺติ อปนฺโน โหติ ๑ โส คสฺส
 อปคฺติยา อปคฺติทฺธิ โหติ อญฺเญ ภิกฺขุ คสฺส อปคฺติยา
 อปคฺติทฺธิโน โหนติ ๑ เต เจ ภิกขเว ภิกขุ ตัม ภิกขุ เหว
 ชานนติ อยัม ไช อายสฺมา พหุสฺสโต ๑เป ๑ สิกฺขาภาโม
 สเจ มยฺ อิมิ ภิกขุ อปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺกิปิตฺตํ น มยฺ
 อิมินา ภิกฺขุ สทฺธิ ปวาเรสฺสํ วินา อิมินา ภิกฺขุ
 ปวาเรสฺสํ น มยฺ อิมินา ภิกฺขุ สทฺธิ สงฺฆมมํ กริสฺสํ
 วินา อิมินา ภิกฺขุ สงฺฆมมํ กริสฺสํ น มยฺ อิมินา ภิกฺขุ
 สทฺธิ อาสเน นิสฺสิตฺตํ วินา อิมินา ภิกฺขุ อาสเน นิสฺสิตฺตํ
 น มยฺ อิมินา ภิกฺขุ สทฺธิ ยาคฺุปาเน นิสฺสิตฺตํ วินา อิมินา
 ภิกฺขุ ยาคฺุปาเน นิสฺสิตฺตํ น มยฺ อิมินา ภิกฺขุ สทฺธิ
 ภคฺคคฺเค นิสฺสิตฺตํ วินา อิมินา ภิกฺขุ ภคฺคคฺเค นิสฺสิตฺตํ
 น มยฺ อิมินา ภิกฺขุ สทฺธิ เขกฺขณฺเน วสฺสิตฺตํ วินา อิมินา

ภิกขุณา เอกจุณฺเณ วสฺสํสาณ น มยํ อิมินา ภิกขุณา สทฺธิ
 ยถาจุทฺธํ อภิวาทํ ปาจุจฺจุชานํ อณฺเฐติณฺมํ สามีจิกมฺมํ กริสฺสํ
 วิณา อิมินา ภิกขุณา ยถาจุทฺธํ อภิวาทํ ปาจุจฺจุชานํ อณฺเฐติณฺมํ
 สามีจิกมฺมํ กริสฺสํ ภวิสฺสํ สํวสฺสํ คโตนิทานํ ภณฺทํ
 กตฺโต วิคฺคฺโต วิวาโท สํวสฺสํ สํวราชํ สํวรววคฺคฺตํ สํวณานา-
 กรณฺนํ ๑ เกทฺทกรฺเกหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ น โส ภิกฺขุ อวปคฺติยา
 อทสฺสเน อุกฺขิปิตฺวาโพติ ๑ อถ โส ภคฺวา อุกฺเขปคานํ ภิกฺขุณํ
 เขตมคฺคํ ภาสิตฺวา อจฺจุชยาสนา เยน อุกฺขิตฺตานํวคฺคฺกา ภิกฺขุ
 เทนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิคฺวา ปณฺณคฺเต อาสเน นิสฺสํ ๑ นิสฺสร
 โส ภคฺวา อุกฺขิตฺตานํวคฺคฺเก ภิกฺขุ เขตทโวจ มา โส คฺมุเห
 ภิกฺขเว อวปคฺติ อวปฺรชิตฺวา นมฺห อวปฺนนา นมฺห อวปฺนนาติ
 อวปคฺติ น ปฏิกาสพฺพํ มณฺเฑิตฺถ ๑ อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 อวปคฺติ อวปฺนโน โหติ ๑ โส คสฺสา อวปคฺติยา อวปคฺติทิจิ
 โหติ อณฺเณ ภิกฺขุ คสฺสา อวปคฺติยา อวปคฺติทิจิโน โหณฺติ ๑
 โส เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เต ภิกฺขุ เอวํ ชานาติ อิมเ โส
 อายสฺมณฺโค พหุสฺสํสา ๑ เปว สิกฺขาการมา นาคํ มมํ วา
 การณา อณฺเณวํ วา การณา อนุทว โทสา โมหา ภยา อคฺติ
 คณฺฑํ สเจ มํ อิมเ ภิกฺขุ อวปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิปิตฺวา
 น มยา สทฺธิ ทฺวโปสํ กริสฺสํ วิณา มยา ทฺวโปสํ กริสฺสํ

๑ ส. ย. อายสฺมณฺคา ๑

ภวิสฺสํติ สงฺฆสฺสํ ตโตนิทานํ ภณฺฑนํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท
 สงฺฆเภโท สงฺฆราชิ สงฺฆวตฺถุณานํ สงฺฆนนานาภณฺณนฺติ ฯ เกทกรฺรเกณ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ปเรสฺสปี สํทฺธาย ตํ อาปคฺติ เทเสตพฺพา ฯ อธิ
 ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปคฺติ อาปนฺโน โหติ ฯ โส คสฺสํ
 อาปคฺติยา อนาปคฺติทฺธิจฺจิ โหติ อญฺเฆ ภิกฺขุ คสฺสํ อาปคฺติยา
 อาปคฺติทฺธิจฺจิโน โหณฺติ ฯ โส เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ เค ภิกฺขุ เอวํ
 ชานาติ อิมे โห อายสฺมณฺโโค พหุสฺสํตา ฯ เป ฯ สิกฺขากามา
 นาสํ มมํ วา การณา อญฺเฆสํ วา การณา ฉนฺทา โทสา
 โมหา ภยา อคฺติ คณฺฑํ สเจ มํ อิมे ภิกฺขุ อาปคฺติยา
 อทสฺสเน อุกฺกิปฺปสฺสํนฺติ น มยา สํทฺธิ ปวาเรสฺสํนฺติ วินา มยา
 ปวาเรสฺสํนฺติ น มยา สํทฺธิ สงฺฆกมฺมํ ภวิสฺสํนฺติ วินา มยา
 สงฺฆกมฺมํ ภวิสฺสํนฺติ น มยา สํทฺธิ อาสเน นิสฺสํทสฺสํนฺติ วินา
 มยา อาสเน นิสฺสํทสฺสํนฺติ น มยา สํทฺธิ ยาคุปาเน นิสฺสํทสฺสํนฺติ
 วินา มยา ยาคุปาเน นิสฺสํทสฺสํนฺติ น มยา สํทฺธิ ภคฺคคฺเค
 นิสฺสํทสฺสํนฺติ วินา มยา ภคฺคคฺเค นิสฺสํทสฺสํนฺติ น มยา สํทฺธิ
 เขกฺกณฺเณ วสฺสํนฺติ วินา มยา เขกฺกณฺเณ วสฺสํนฺติ น
 มยา สํทฺธิ ยถาธุจฺจํ อภิวาทํ ปจฺจุจฺจํ อญฺชติกมฺมํ สํมํจิณฺมํ
 ภวิสฺสํนฺติ วินา มยา ยถาธุจฺจํ อภิวาทํ ปจฺจุจฺจํ อญฺชติกมฺมํ
 สํมํจิณฺมํ ภวิสฺสํนฺติ ภวิสฺสํติ สงฺฆสฺสํ ตโตนิทานํ ภณฺฑนํ
 กถโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภโท สงฺฆราชิ สงฺฆวตฺถุณานํ สงฺฆนนา-

๒๔๐] โกธมฺปิฏกขมฺภํ อนฺโตสํมาทิสฺสํ อฺโปสถาติกฺกณํ ๓๑๘

กฺกณนฺติ ๑ เกทฺทฺรฺเกณ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ปเรสฺสปี สทฺทฺชาย ธา
วปาตฺติ เทเสตฺตพฺพาติ ๑ ธถฺโฆ ภควา อุกฺกฺขิตฺตานุคฺคกานํ ภิกฺขุณํ
เขตฺมตฺถํ ภาสิตฺวา อฺจฺจํสาธนา ปฏฺกามิ ๑

[๒๔๐] เตนฺ โฆ ปน สฺมเยน อุกฺกฺขิตฺตานุคฺคกานํ ภิกฺขุ ตตฺถเวย
อนฺโตสํมาทิสฺสํ อฺโปสถํ กโรนฺติ สํฆกมฺมํ กโรนฺติ ๑ อุกฺกฺเขปกา ปน
ภิกฺขุ นิสฺสํมํ คณฺตฺวา อฺโปสถํ กโรนฺติ สํฆกมฺมํ กโรนฺติ ๑ ธถฺโฆ
อณฺเวยคโร อุกฺกฺเขปโก ภิกฺขุ เยน ภควา เตนฺปสงฺกมิ อฺปสงฺ-
กมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เขกมฺนฺตํ นิสฺสํ ๑ เขกมฺนฺตํ นิสฺสินฺ โฆ
โส ภิกฺขุ ภควนฺตํ เขตฺทโวจฺ เตนฺ ภนฺเต อุกฺกฺขิตฺตานุคฺคกานํ
ภิกฺขุ ตตฺถเวย อนฺโตสํมาทิสฺสํ อฺโปสถํ กโรนฺติ สํฆกมฺมํ กโรนฺติ
มยฺ ปน ภนฺเต อุกฺกฺเขปกา ภิกฺขุ นิสฺสํมํ คณฺตฺวา อฺโปสถํ กโรน
สํฆกมฺมํ กโรมาติ ๑ เตนฺ เจ ภิกฺขุ อุกฺกฺขิตฺตานุคฺคกานํ ภิกฺขุ
ตตฺถเวย อนฺโตสํมาทิสฺสํ อฺโปสถํ กวิสฺสํนฺติ สํฆกมฺมํ กวิสฺสํนฺติ
ยถา มยา ฅตฺติ ๑ อนฺตฺสํวณฺนา ๑ ปณฺณตฺตา เตนฺ ตานิ
กมฺมานิ ชมฺมิกานิ ภวิสฺสํนฺติ อกฺุปฺปานิ จานาวฺรหฺนํ ๑ ตฺเมห
เจ ภิกฺขุ อุกฺกฺเขปกา ภิกฺขุ ตตฺถเวย อนฺโตสํมาทิสฺสํ อฺโปสถํ กวิสฺสํ
สํฆกมฺมํ กวิสฺสํนฺติ ยถา มยา ฅตฺติ ๑ อนฺตฺสํวณฺนา ๑ ปณฺณตฺตา
คฺุมาทกมฺปิ ตานิ กมฺมานิ ชมฺมิกานิ ภวิสฺสํนฺติ อกฺุปฺปานิ จานา-
วฺรหฺนํ ๑ คํ กวิสฺสํ เหตุ ๑ นานาสํวาสกา เตนฺ ภิกฺขุ ตฺเมห
ตฺเมห ๑ เตนฺ นานาสํวาสกา ๑ เทวมา ภิกฺขุ นานาสํวาสกภูมฺปิโย

อตุคณา วา อตุคณํ นานาสํวาสกํ กโรติ สัมมุคโค วา นํ
 สํวโร อุกุชิตติ อทสฺสเน วา อปฺปฏิกมฺเม วา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค
 วา อีมา โห ภิက္ขุ เทว นานาสํวาสกมฺมโย ๑ เทวมา ภิက္ขุ
 สํมานสํวาสกมฺมโย อตุคณา วา อตุคณํ สํมานสํวาสกํ กโรติ
 สัมมุคโค วา นํ สํวโร อุกุชิตฺตํ โยธํเรติ อทสฺสเน วา อปฺปฏิก-
 มฺเม วา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค วา อีมา โห ภิက္ขุ เทว สํมาน-
 สํวาสกมฺมโยติ ๑

[๒๔๓] เตน โห ปน สมนฺเนน ภิက္ขุ ภคฺคคฺเค อนฺตรขเว
 ภณฺฑชนฺชาตา กถฺหาตา วิวาทาปนฺนา อญฺญมญฺญํ อนฺนุโตมิกํ
 กายกมฺมํ วจฺจกมฺมํ อฺปทฺสํสํคฺคํ หตฺถปรามาสํ กโรนฺติ ๑ มนุสฺสํ
 อฺชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม สมนฺนา สกฺกยปฺปคฺคิยา
 ภคฺคคฺเค อนฺตรขเว ภณฺฑชนฺชาตา กถฺหาตา วิวาทาปนฺนา อญฺญ-
 มญฺญํ อนฺนุโตมิกํ กายกมฺมํ วจฺจกมฺมํ อฺปทฺสํสํคฺคํ หตฺถปรามาสํ
 กโรนฺติ ๑ อสฺสํสํสํ โห ภิက္ขุ เถสํ มนุสฺสํสํ อฺชฺชฌายนฺตํ
 ชียนฺตํ วิปาเจนฺตํ ๑ เอ เต ภิက္ขุ อปฺปํจฺฉา ๑ เป ๑ เต
 อฺชฺชฌายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ กถํ หิ นาม ภิက္ขุ ภคฺคคฺเค
 อนฺตรขเว ภณฺฑชนฺชาตา ๑ เป ๑ หตฺถปรามาสํ กโรนฺติ ๑
 อถ โห เต ภิက္ขุ ภคฺคโค เขตฺมคฺคํ อโรเจสฺสํ ๑ สจฺจํ กิร
 ภิက္ขเว ภิက္ขุ ภคฺคคฺเค อนฺตรขเว ภณฺฑชนฺชาตา ๑ เป ๑ หตฺถปรามาสํ
 กโรนฺติ ๑ สจฺจํ ภคฺควาติ ๑ วิคฺคหิ พุทฺโธ ภคฺควา ๑ เป ๑

วิคฺรหิตฺวา ฐมฺมํ กถํ กถฺวา ภิกฺขุ ฌามนฺเตสฺส ภินฺเน ภิกฺขเว
 สํวฺเฆ อฐมฺมียมาเน อสฺมโมทิกาย วุตฺตมานาย เอตฺตาจฺจ น
 อญฺเฌมญฺเฌ อญฺโถมิกํ กายกมฺมํ วจฺจกมฺมํ กุปฺปเสสฺสํตาม หตฺถปฺรา-
 มาสํ กริสฺสํมาติ ฌาสเน นิสฺสํทิตฺตพฺพํ ภินฺเน ภิกฺขเว สํวฺเฆ
 ฐมฺมียมาเน สฺมโมทิกาย วุตฺตมานาย ฌาสนฺนตฺริกาย นิสฺสํทิตฺตพฺพนฺติ ฯ

[๒๔๒] เคน ไช ปน สัมเชน ภิกฺขุ สํวฺฆมฺมชฺเฌ ภาณชนชาคา
 กถชาคา วิวาทาปฺนฺนา อญฺเฌมญฺเฌ มุขสํคฺคฺหิ วิคฺคฺชนฺตา วิหรนฺติ ฯ
 เคน น สกฺโกณฺหิติ ตํ อธิกรณํ วุปฺปสฺสเมตฺติ ฯ อถไช อญฺเฌคโร ภิกฺขุ
 เชน ภควา เคนฺอุปสํกมฺมิ กุปฺปสํกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺนตฺตํ อญฺุชาลํ ฯ เอกมฺนตฺตํ จิโต ไช โส ภิกฺขุ ภควนฺตํ
 เขตฺทโวจ อธิ ภนฺเต ภิกฺขุ สํวฺฆมฺมชฺเฌ ภาณชนชาคา กถชาคา
 วิวาทาปฺนฺนา อญฺเฌมญฺเฌ มุขสํคฺคฺหิ วิคฺคฺชนฺตา วิหรนฺติ เคน น
 สกฺโกณฺหิติ ตํ อธิกรณํ วุปฺปสฺสเมตฺติ สํวฺฆ ภนฺเต ภควา เชน เคน
 ภิกฺขุ เคนฺอุปสํกมฺมคฺ ฌนฺนํ กุปฺปาทายาติ ฯ อภิวาเสสฺสํ ภควา
 คฺคฺชนฺทิกาวเณ ฯ อถไช ภควา เชน เคน ภิกฺขุ เคนฺอุปสํกมฺมิ
 กุปฺปสํกมิตฺวา ปญฺญคฺเต ฌาสเน นิสฺสํทิตฺติ ฯ นิสฺสํทิตฺติ ไช ภควา เคน ภิกฺขุ
 เขตฺทโวจ อถ ภิกฺขเว มา ภาณชนํ มา กถํ มา วิคฺคฺชนํ มา
 วิวาทนฺติ ฯ เขวํ วุตฺเต อญฺเฌคโร อฐมฺมวาทํ ภิกฺขุ ภควนฺตํ
 เขตฺทโวจ อากเมตฺติ ภนฺเต ภควา ฐมฺมสํวฺฆํ อปฺปโปสฺสํโก
 ภนฺเต ภควา ทิฏฺฐฐมฺมสํวฺฆวิหารํ อญฺญคฺโต วิหรคฺ มยเมเตน

ภณฺฑาเนน กถฺเหน วิคฺคฺเหน วิวาทฺเณ ปณฺณายิสฺสํมาติ ฯ ทุคฺคิยมฺปึ
 ไช ภควา เต ภิกฺขุ เอตทฺโวจ อถฺ ภิกฺขเว มา ภณฺฑาณํ มา
 กถํ มา วิคฺคํ มา วิวาทนฺติ ฯ ทุคฺคิยมฺปึ ไช ไส อธมฺมวาทํ
 ภิกฺขุ ภควนํ เอตทฺโวจ อากเมตุ ภนฺเต ภควา ธมฺมธัมมํ
 อปฺปโถสฺสํกุโ ภนฺเต ภควา ทิฏฺฐธมฺมธฺมฺมวาทํ อณฺุคฺคโต วิหฺรตฺ
 มยเมเตน ภณฺฑาเนน กถฺเหน วิคฺคฺเหน วิวาทฺเณ ปณฺณายิสฺสํมาติ ฯ

[๒๔๓] อถฺ ไช ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสิ ภูตฺพุพฺพํ ภิกฺขเว
 พวฺวณฺธิยํ พุรฺหมทฺตฺโต นาม กาสีรํชา อโหสิ อชฺโฌ มหฺทฺธโน
 มหาโกโค มหฺพุพฺโต มหาวาทโน มหาวิสิโต ปฺริปฺนฺณโกส-
 โกฏจํคาโร ฯ ที่มฺปิ นาม โกสฺตรํชา อโหสิ ทถฺทโท อปฺปชฺโน
 อปฺปโกโค อปฺปพฺโต อปฺปวาทโน อปฺปวิสิโต อปฺริปฺนฺณโกส-
 โกฏจํคาโร ฯ อถฺ ไช ภิกฺขเว พุรฺหมทฺตฺโต กาสีรํชา จตุรํจฺฉิ
 เสนํ สนนฺยฺหิตฺวา ที่มฺปิ โกสฺตรํชานํ อพฺภุยาสิ ฯ อสฺโสสิ ไช
 ภิกฺขเว ที่มฺปิ โกสฺตรํชา พุรฺหมทฺตฺโต กิร กาสีรํชา จตุรํจฺฉิ
 เสนํ สนนฺยฺหิตฺวา มํ^๑ อพฺภุยาโตติ ฯ อถฺ ไช ภิกฺขเว ที่มฺปิธฺมํ
 โกสฺตรญฺโฆ เอตทฺโหสิ พุรฺหมทฺตฺโต ไช กาสีรํชา อชฺโฌ
 มหฺทฺธโน มหาโกโค มหฺพุพฺโต มหาวาทโน มหาวิสิโต ปฺริปฺนฺณ-
 โกสฺโกฏจํคาโร อหํ ปนฺมฺหิ ทถฺทโท อปฺปชฺโน อปฺปโกโค
 อปฺปพฺโต อปฺปวาทโน อปฺปวิสิโต อปฺริปฺนฺณโกสฺโกฏจํคาโร

นาค ปฏิกุญเฑ พุทฺธมฺมทศฺเคน กาสีรณฺณเภา เอกสงฺฆาตํปี่ สหิตฺตุํ ยนฺนุ-
 นาค ปฏิกุญเฑ^๑ นครมฺหา นิปปคฺเตยฺยนฺติ ๑ อถโฆ ภิกฺขเว ที่มฺหิตฺติ
 โกศลธรรมา มเหตฺติ อาทาย ปฏิกุญเฑ นครมฺหา นิปปคฺติ ๑ อถโฆ
 ภิกฺขเว พุทฺธมฺมทศฺโค กาสีรณฺณเภา ที่มฺหิตฺติสฺส โกศลธรรมา โพลลนฺจ วา-
 นนฺจ ชนปทนฺจ โกศลนฺจ โกฏฐาคารนฺจ อภิวิธีย อชฺฌณาวลิตฺติ^๒ ๑
 อถโฆ ภิกฺขเว ที่มฺหิตฺติ โกศลธรรมา สปัชฌาปติโก เยน พารานตฺติ
 เตน ปกุกามิ อานุพุทฺธเพน เยน พารานตฺติ คตฺทวสฺส ๑ คตฺทว สุกฺก
 ภิกฺขเว ที่มฺหิตฺติ โกศลธรรมา สปัชฌาปติโก พารานตฺติยํ อณฺเฏนคฺคตฺติ
 ปจฺจุณฺณเม โอภาเส กุมฺภการณิเวสฺสเน อณฺเฏนคฺคตฺติเวสฺสเน ปริพุทฺธก-
 ญฺญนฺน ปฏิกุญเฑ ๑ อถโฆ ภิกฺขเว ที่มฺหิตฺติสฺส โกศลธรรมา มเหตฺติ
 นจฺริสฺสว คพฺภินิ อโหสิ ๑ คตฺถสา เหวรฺโป โทหโฬ โหติ อิจฺฉนฺติ
 สฺวริยสฺส ตฺถคฺคณนฺกาเถ จตฺตฺตฺติคฺคินิ เสนํ สมนฺนทฺธํ วมฺมิกํ สฺกฺกมฺมียํ จิตฺตํ ปสฺสสิคฺคํ
 ชคฺคณนฺจ โธวณํ ปาตุ ๑ อถโฆ ภิกฺขเว ที่มฺหิตฺติสฺส โกศลธรรมา
 มเหตฺติ ที่มฺหิตฺติ โกศลธรรมา เอตฺถวโจจ คพฺภินิ มฺหิตฺติ เทว คตฺถสา เม
 เหวรฺโป โทหโฬ ตฺถปฺปนฺโน อิจฺฉนฺติ สฺวริยสฺส ตฺถคฺคณนฺกาเถ จตฺตฺตฺติ-
 คฺคินิ เสนํ สมนฺนทฺธํ วมฺมิกํ สฺกฺกมฺมียํ จิตฺตํ ปสฺสสิคฺคํ ชคฺคณนฺจ โธวณํ
 ปาตุณฺติ ๑ กุโธ เทว อมฺหากํ ตฺถคฺคณนฺจ จตฺตฺตฺติคฺคินิ เสนา สมนฺนทฺธา
 วมฺมิกา สฺกฺกมฺมียํ จิตฺตา ชคฺคณนฺจ โธวณฺติ ๑ สจฺจํ เทว น
 ตฺถคฺคณนฺจ มริตฺถสํมิตฺติ ๑ เตน โฆ ปน ภิกฺขเว สมนฺน

๑ ส. ย. ปฏิกุญเฑ ๑ ๒ ส. อชฺฌณาวลิตฺติ ๑

พุรุมทตฺตสฺส กาสีรวฺโณ ปุโรหิตो พุราหฺมโณ ที่ฆคิสฺส โกสฺส-
 รวฺโณ สหาโย โหติ ฯ อถ ช ภิขเว ที่ฆคิ โกสฺสราชา
 เยน พุรุมทตฺตสฺส กาสีรวฺโณ ปุโรหิตो พุราหฺมโณ เตนฺอุปสงฺกมิ
 อุปสงฺกมิตฺวา พุรุมทตฺตสฺส กาสีรวฺโณ ปุโรหิตํ พุราหฺมณํ เอตท-
 โวจ สขี เต สมฺม คพฺภินิ คสฺสา เอวฺรูป โทหโพ อุปฺปन्नโน
 อิจฺฉติ สฺริยสฺส อุกฺกมนกาเถ จตุรงฺกนิ เสนํ สนนทฺธํ วมฺภิกํ
 สฺกฺขมฺปิ จิตํ ปสฺสิตํ ขคฺคานนฺจ โหวณํ ปาตุณฺติ ฯ เตนฺทึ เทว
 มยฺปิ เทว ปสฺสํมาติ ฯ อถ ช ภิขเว ที่ฆคิสฺส โกสฺสรวฺโณ
 มहेสฺส เยน พุรุมทตฺตสฺส กาสีรวฺโณ ปุโรหิตो พุราหฺมโณ
 เตนฺอุปสงฺกมิ ฯ อทฺทสา ช ภิขเว พุรุมทตฺตสฺส กาสีรวฺโณ
 ปุโรหิตो พุราหฺมโณ ที่ฆคิสฺส โกสฺสรวฺโณ มहेสฺส ทฺวโต ว
 อากฺกณฺนํ ทิสฺวาน อญฺจายาสฺนา เอกํ อุกฺกตราสฺงคํ กริตฺวา
 เยน ที่ฆคิสฺส โกสฺสรวฺโณ มहेสฺส เตนฺนชฺชติมฺปณฺนามेतฺวา
 ติกฺขตฺตํ อุตฺถาณํ อุตฺถาเนสิ โกสฺสราชา วต โภ กุจฺฉิตโต
 โกสฺสราชา วต โภ กุจฺฉิตโตติ อวิมฺหา เทว โหติ จจฺฉสิ
 สฺริยสฺส อุกฺกมนกาเถ จตุรงฺกนิ เสนํ สนนทฺธํ วมฺภิกํ สฺกฺขมฺปิ
 จิตํ ปสฺสิตํ ขคฺคานนฺจ โหวณํ ปาตุณฺติ ฯ อถ ช ภิขเว
 พุรุมทตฺตสฺส กาสีรวฺโณ ปุโรหิตो พุราหฺมโณ เยน พุรุมทตฺโต
 กาสีราชา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกมิตฺวา พุรุมทตฺตํ กาสีราชานํ
 เอตทโวจ คถา เทว นิमितฺตานิ ทิสฺสนฺติ เสว สฺริยสฺส อุกฺกมน-

กาเถ จตุรงฺคินี เสนา สนนทฐา วมุมิกา สฺกฺมิมิยํ ตัญญุชฺช ชคฺคา จ
 ไรวียนนฺตฺติ ฯ ๑ อถ โข ภิกฺขเว พุรฺหมทฺตฺโต กาสีรฐา มนุสฺเส
 อาณาเปสึ ยถา ภณํ ปุโรหิตํ พุราหฺมโณ อาห ตถา
 กโรถาติ ฯ ๑ อถ ภิ โข ภิกฺขเว ที่มฺหิติสฺส โกสฺตรณฺโณ มเหสฺสึ
 สฺริยสฺสํ อุกฺคมนฺกาเถ จตุรงฺคินี เสนํ สนนทฐํ วมุมิกํ สฺกฺมิมิยํ จิตํ
 ปสฺสสิคฺคํ ชคฺคานญฺจ ไรวณํ ปาคุ ฯ ๑ อถ โข ภิกฺขเว ที่มฺหิติสฺส
 โกสฺตรณฺโณ มเหสฺสึ ตสฺสํ คพฺพสฺสํ ปริปากมฺนุวาย ปุคฺคํ วิชายิ ฯ
 ตสฺสํ ที่ชาวฺติ นามํ อกํสุ ฯ ๑ อถ โข ภิกฺขเว ที่ชาวฺ กุมารโ
 นจิริสฺเสว วิณฺญคฺคํ ปาปฺณิ ฯ ๑ อถ โข ภิกฺขเว ที่มฺหิติสฺส โกสฺตร
 ณฺโณ เอคทโหสิ อยํ โข พุรฺหมทฺตฺโต กาสีรฐา พหุโน
 อมฺหากํ อนนฺตสฺสํ การโก อิมินา อมฺหากํ พตฺตญฺจ วาหนญฺจ
 ชนปโท จ โกโส จ โกญฺจาคารญฺจ อจฺฉินฺหํ สจายํ อเมห
 ฆานิสฺสํติ สพฺเพ ว ตโย ฆาตาเปสฺสํติ ยนฺนุนาหํ ที่ชาวฺ
 กุมารํ พหิณฺศเร วาเสยฺยนฺตฺติ ฯ ๑ อถ โข ภิกฺขเว ที่มฺหิติ โกสฺตรฐา
 ที่ชาวฺ กุมารํ พหิณฺศเร วาเสสิ ฯ ๑ อถ โข ภิกฺขเว ที่ชาวฺ กุมารโ
 พหิณฺศเร ปฏิวสฺสนฺโต นจิริสฺเสว สพฺพสฺสิปฺปานิ สิกฺขิ ฯ ๑

[๒๔๔] เคน โข ปน ภิกฺขเว สมนฺเยน ที่มฺหิติสฺส โกสฺตรณฺโณ
 กปฺปโก พุรฺหมทฺตฺเต กาสีรณฺเณ ปฏิวสฺสํติ ฯ อทฺทสา โข ภิกฺขเว
 ที่มฺหิติสฺส โกสฺตรณฺโณ กปฺปโก ที่มฺหิติ โกสฺตรธานํ สปฺชาปคิกํ
 พาวารณสฺสํ อณฺณตฺตรสฺมึ ปจฺจุณฺตฺติเม โอกาเส กุมฺภการณิเวสฺสเน

อเนกาคกเวเลน ปริพพาชกจณฺเณน ปฏิวสฺสํ ทิสฺวาน เยน
 พรหมทตฺโต กาสีรราช เตนฺสปสฺสํมมิตฺวา พรหมทตฺตํ
 กาสีราชานํ เอกทโวจ ทิสฺสํ เทว โกธธราช สปฺชาปติโก
 พารานตฺธิยํ อเนกครสฺมํ ปจฺจกฺกเม โยกาเส กุมฺภการณิเวสฺสเน
 อเนกาคกเวเลน ปริพพาชกจณฺเณน ปฏิวสฺสํคตฺติ ๑ อถ โช ภิกฺขเว
 พรหมทตฺโต กาสีรราช มนุสฺสเส อานาเปสฺสิ เตนฺหิ ภณฺเณ ทิสฺสํคตฺติ
 โกธธราชานํ สปฺชาปติกํ อานเถตฺติ ๑ เอวํ เทวตฺติ โช ภิกฺขเว
 เต มนุสฺสํ พรหมทตฺตสฺส กาสีรชฺชโย ปฏิสฺสฺสนฺติทวา ทิสฺสํคตฺติ โกธธ-
 ราชานํ สปฺชาปติกํ อานเถ ๑ อถ โช ภิกฺขเว พรหมทตฺโต กาสีรราช
 มนุสฺสเส อานาเปสฺสิ เตนฺหิ ภณฺเณ ทิสฺสํคตฺติ โกธธราชานํ สปฺชาปติกํ
 ทพฺพาย รชฺชยา ปจฺฉาพาหํ คาพฺพพฺพนฺนํ พฺนฺธิทวา ชฺรฺมณฺฑํ
 กริตฺวา ชรฺสฺสเรณ ปณฺเวณ รติยาย รติยํ สฺงฺฆาฏเกณ สฺงฺฆาฏกํ
 ปริเนตฺวา ทกฺขิณฺเนน ทฺวาเรณ นิกฺขาเมตฺวา ทกฺขิณฺโต นครสฺส
 จตุธา ฉินฺนํทิตฺวา จตุทฺทิสฺสา พิตฺถานิ นิกฺขิปปตฺติ ๑ เอวํ เทวตฺติ
 โช ภิกฺขเว เต มนุสฺสํ พรหมทตฺตสฺส กาสีรชฺชโย ปฏิสฺสฺสนฺติทวา
 ทิสฺสํคตฺติ โกธธราชานํ สปฺชาปติกํ ทพฺพาย รชฺชยา ปจฺฉาพาหํ
 คาพฺพพฺพนฺนํ พฺนฺธิทวา ชฺรฺมณฺฑํ กริตฺวา ชรฺสฺสเรณ ปณฺเวณ
 รติยาย รติยํ สฺงฺฆาฏเกณ สฺงฺฆาฏกํ ปริเนหฺติ ๑ อถ โช ภิกฺขเว
 ทิสฺสาจฺจสฺส กุมารสฺส เอกทโหสิ จิรํ ทฺยจฺจา โช เม มาตาปิตโร

๑ ส. ย. จิรทฺยจฺจา ๑

ยนฺนุนาหิ มาตาปิตโร ปสฺสเสยฺยนฺติ ฯ อถ โช ภิกฺขเว ที่ฆาตุ
 กุมารโร พารานตํ ปวิสิตฺวา อทฺทสฺ มาตาปิตโร ทพฺพหยา รชฺชยา
 ปจฺฉาพาหิ คัพพหพนฺธํ พนฺธิคฺวา ชฺรฺมณฺทํ กริตฺวา ชรตฺถเรน
 ปณฺเวณ วรียาย วรียํ สิงฺฆาฏเกณ สิงฺฆาฏกํ ปริเนหฺเต ทิสฺวาน
 เยน มาตาปิตโร เตนุปสฺสงฺมิ ฯ อทฺทสา โช ภิกฺขเว ที่ฆตฺติ
 โกศลธราชา ที่ฆาตุํ กุมารํ ทูรโต ว อากฺขณฺคํ ทิสฺวาน ที่ฆาตุํ
 กุมารํ เอตทโวจ มา โช ตฺวํ ตาต ที่ฆาตุ ที่ฆิ ปสฺส มา
 รตฺถํ น หิ ตาต ที่ฆาตุ เวเรน เวรา สฺมมฺนฺติ อเวเรน หิ
 ตาต ที่ฆาตุ เวรา สฺมมฺนฺตฺติ ฯ เอวํ วุตฺเต ภิกฺขเว เต มนุสฺสา
 ที่ฆตฺติ โกศลธราชานํ เอตทโวจํ อุมฺมตฺตโก อยํ ที่ฆตฺติ โกศลธราชา
 วิปฺปตฺติโก โก อิมสฺส ที่ฆาตุ กํ อยํ เอวมาห มา โช
 ตฺวํ ตาต ที่ฆาตุ ที่ฆิ ปสฺส มา รตฺถํ น หิ ตาต ที่ฆาตุ
 เวเรน เวรา สฺมมฺนฺติ อเวเรน หิ ตาต ที่ฆาตุ เวรา สฺมมฺนฺตฺติ ฯ
 นาหิ ภณฺเ อุมฺมตฺตโก วิปฺปตฺตปามิ อปฺปจ โย วิญญู โส
 วิภาเวตฺถตฺติ ฯ ทฺติยมฺปิ โช ภิกฺขเว ฯ เป ฯ ตฺติยมฺปิ โช
 ภิกฺขเว ที่ฆตฺติ โกศลธราชา ที่ฆาตุํ กุมารํ เอตทโวจ มา โช
 ตฺวํ ตาต ที่ฆาตุ ที่ฆิ ปสฺส มา รตฺถํ น หิ ตาต ที่ฆาตุ
 เวเรน เวรา สฺมมฺนฺติ อเวเรน หิ ตาต ที่ฆาตุ เวรา สฺมมฺนฺตฺติ ฯ
 ตฺติยมฺปิ โช ภิกฺขเว เต มนุสฺสา ที่ฆตฺติ โกศลธราชานํ เอตทโวจํ
 อุมฺมตฺตโก อยํ ที่ฆตฺติ โกศลธราชา วิปฺปตฺติโก โก อิมสฺส

ที่ฆาตุ กัมมํ เหวมาห มา โห ติวํ คาค ที่ฆาตุ
 ที่ฆํ ปสฺส มา รสฺสํ น หิ คาค ที่ฆาตุ เวเรน เวรา สมนฺนํ
 อเวเรน หิ คาค ที่ฆาตุ เวรา สมนฺนํ ๑ นาคํ ภาเน อุมฺมคฺคโก
 วิปฺปตฺตปามิ อปฺปํ โย วิญญู โส วิภาเวสฺสํ ๑ อถโฆ
 ภิกฺขเว เต มนุสฺสํ ที่ฆํ โกสฺสธราชนํ สปฺชาปตฺติกํ รกฺขาย รกฺขี
 สฺงฆาฏเกณ สฺงฆาฏกํ ปริเนตฺวา ทกฺขิณณ ทฺวาเรน นิกฺขามेतฺวา
 ทกฺขิณโค นคฺรสฺส จตุธา นิหิตฺวา จตุทฺทิสํ พิตฺถนํ นิกฺขิเปตฺวา
 คุมฺพํ สเปตฺวา ปกฺกมิตฺถํ ๑ อถโฆ ภิกฺขเว ที่ฆาตุ กุมารโ
 พารานตฺถํ ปวิสิตฺวา สฺรํ นีหริตฺวา คุมฺพิเย ปาเยสี ๑ ยทา เต
 มคฺคา อเหตุํ ปตฺติคา อถ กฺกุจํ นํ สํกทฺตมิตฺวา มาคํ ปิณฺณ
 สฺรํ จิตฺกํ อารโเปตฺวา อคฺคํ ทตฺวา ปณฺชติโก ติกฺขตฺตํ จิตฺกํ
 ปทกฺขิณํ อกาลิ ๑ เคน โห ปน ภิกฺขเว สมนฺนํ พุทฺธมฺมคฺโค
 กาสฺสธรา คุปฺปิปาสํ ทวคฺโค โหติ ๑ อทฺทสํ โห ภิกฺขเว
 พุทฺธมฺมคฺโค กาสฺสธรา ที่ฆาตุ กุมารํ ปณฺชติกํ ติกฺขตฺตํ จิตฺกํ
 ปทกฺขิณํ กโรนคํ ทิสฺวานสฺสํ เขตฺทโหสี นิสฺสํสยํ โห โส
 มนุสฺสํ ที่ฆํ โกสฺสธราชนํ ฌาติ วา สํโถหิโค วา อโห
 เม ธนคฺคโก น หิ นาม เม โกจิ อารโเจสฺสํ ๑ อถโฆ
 ภิกฺขเว ที่ฆาตุ กุมารโ ชรณํ คนฺตฺวา ยาวทกฺกํ กนฺทิตฺวา
 โรทิตฺวา วปฺปํ ปุณฺณิตฺวา พารานตฺถํ ปวิสิตฺวา อเนกฺปฺรสุตฺถํ สํมณฺตา
 หคฺคิสํสํ คนฺตฺวา หคฺคาจริยํ เขตฺทโหจ อิจฺฉามหํ อจฺฉริย

สิบแปด สิกขิตฺตํ ๑ เตนฺนํ ภาณํ มาณวก สิกขิตฺตํ ๑ อถฺว
 ภิกฺขเว ที่ฆาตุ กุมารโร รตฺติยา ปจฺจุสฺสํมํ ปจฺจุจฺจุสํ หตฺถิสํสาถํ
 มณฺฑนา สเรน คายิ วึณฺณจ วาเทสิ ๑ อถฺว สิกฺขเว
 พุทฺธมฺมคฺคโต กาสีรชชา รตฺติยา ปจฺจุสฺสํมํ ปจฺจุจฺจุสํ หตฺถิสํสาถํ
 มณฺฑนา สเรน คัม คัม วึณฺณจ วาเทสิ สุตฺตวณ มนุสฺสํ ปุณฺณ
 โก ภาณํ รตฺติยา ปจฺจุสฺสํมํ ปจฺจุจฺจุสํ หตฺถิสํสาถํ มณฺฑนา
 สเรน คายิ วึณฺณจ วาเทสิ ๑ อถฺว สิกฺขเว เทว หตฺถิสํสาถํ
 อถฺว สิกฺขเว มาณวโก รตฺติยา ปจฺจุสฺสํมํ ปจฺจุจฺจุสํ หตฺถิสํสาถํ
 มณฺฑนา สเรน คายิ วึณฺณจ วาเทสิ ๑ เตนฺนํ ภาณํ คัม มาณวก
 อถฺว สิกฺขเว เทว หตฺถิสํสาถํ อถฺว สิกฺขเว เทว หตฺถิสํสาถํ
 กาสีรชชา ปจฺจุสฺสํมํ ที่ฆาตุ กุมารโร อถฺว สิกฺขเว
 พุทฺธมฺมคฺคโต กาสีรชชา ที่ฆาตุ กุมารโร อถฺว สิกฺขเว
 มาณวก รตฺติยา ปจฺจุสฺสํมํ ปจฺจุจฺจุสํ หตฺถิสํสาถํ มณฺฑนา
 สเรน คายิ วึณฺณจ วาเทสิ ๑ อถฺว สิกฺขเว เทว หตฺถิสํสาถํ
 มาณวก คายิ วึณฺณจ วาเทสิ ๑ อถฺว สิกฺขเว เทว หตฺถิสํสาถํ
 ที่ฆาตุ กุมารโร พุทฺธมฺมคฺคโต กาสีรชชา ปจฺจุสฺสํมํ อถฺว สิกฺขเว
 เปกฺขเว มณฺฑนา สเรน คายิ วึณฺณจ วาเทสิ ๑ อถฺว สิกฺขเว
 พุทฺธมฺมคฺคโต กาสีรชชา ที่ฆาตุ กุมารโร อถฺว สิกฺขเว
 มาณวก มํ อถฺว สิกฺขเว ๑ อถฺว สิกฺขเว เทว หตฺถิสํสาถํ
 ที่ฆาตุ กุมารโร พุทฺธมฺมคฺคโต กาสีรชชา ปจฺจุสฺสํมํ ๑ อถฺว สิกฺขเว

ที่ฆาตุ กุมารโ พุหมทตตตต กาสีรณโณ ปุพพุชชัยิ อโหสิ
 ปจฺฉานิปาติ กิการปฏิสตฺวา มนาปจาร์ มียวาทิ ๑ อถโฆ ภิกฺขเว
 พุหมทตโต กาสีรสา ที่ฆาตุ กุมาริ นจิรุตฺเตว อพฺภุตฺริเก
 วิสฺสํสาติกฺขจฺฉาเน จเปติ ๑ อถโฆ ภิกฺขเว พุหมทตโต กาสีรสา
 ที่ฆาตุ กุมาริ เขตฺทโวจฺ เจเนหิ ภณฺเ มาณวก รตํ โยเชหิ มิคฺว
 คมิตฺถํมาติ ๑ เอวํ เทวาทิ โฆ ภิกฺขเว ที่ฆาตุ กุมารโ พุหมทตตตต
 กาสีรณโณ ปฏิสตฺถณฺติว รตํ โยเชตฺวา พุหมทตต กาสีรสาณํ
 เขตฺทโวจฺ ยุตฺโต โฆ เจ เทว รโถ ยตฺถํทานิ กาสิ มณฺเณตฺติ ๑
 อถโฆ ภิกฺขเว พุหมทตโต กาสีรสา รตํ อภิรุหิ ที่ฆาตุ กุมารโ
 รตํ เปเตติ ๑ ตถา ตถา รตํ เปเตติ ยถา ยถา อณฺเณเนว
 เตเนา อคมาสิ อณฺเณเนว รโถ ๑ อถโฆ ภิกฺขเว พุหมทตโต
 กาสีรสา ทูริ คณฺตฺวา ที่ฆาตุ กุมาริ เขตฺทโวจฺ เจเนหิ ภณฺเ
 มาณวก รตํ มุณฺเจตฺถ กิตฺถุโตมฺหิ นิปฺชฺชิตฺถํมาติ ๑ เอวํ
 เทวาทิ โฆ ภิกฺขเว ที่ฆาตุ กุมารโ พุหมทตตตต กาสีรณโณ
 ปฏิสตฺถณฺติว รตํ มุณฺเจตฺวา ปจฺฉิมิ ปตฺตณฺเณ นิสฺสีติ ๑ อถโฆ
 ภิกฺขเว พุหมทตโต กาสีรสา ที่ฆาตุตฺถ กุมารุตฺถ อฺจฺฉนฺเต ตีตฺถ
 กตฺวา เตยฺยํ กปฺเปติ ๑ ตตฺถ กิตฺถุตฺถ มุหุตฺตเกเนว นิตฺถํ
 โอกฺกมิ ๑ อถโฆ ภิกฺขเว ที่ฆาตุตฺถ กุมารุตฺถ เขตฺทโหสิ
 อยํ โฆ พุหมทตโต กาสีรสา พุโณ อมฺหากํ อนตฺตตฺถ การโก
 อิมินา อมฺหากํ พตฺตณฺจ วาหนณฺจ ชนปโท จ โโกโส จ โโกฏฺจ-

การณฯ อจฺฉินฺนํ อิมินา ฯ เม มาตาปิตโร หตา อยํ ขวสฺส
 กาโต โยหํ เวโร อปฺเปยฺยนฺตํ โกธียา ขคฺคํ นิพฺพาหิ ฯ
 อถโช ภิกฺขเว ที่ชาดุสฺส กุมารสฺส เขตฺตโหสิ ปิตา โช มํ
 มรณกาเถ อวฯ มา โช ตวํ ตาต ที่ชาดु ที่มํ ปสฺส มา
 รสฺส น หิ ตาต ที่ชาดุ เวเรน เวรา สฺมมฺมํ อเวเรน หิ
 ตาต ที่ชาดุ เวรา สฺมมฺมํ ตํ น โช เม ตํ ปฏฺฐึเป โยหํ
 ปิตุ วณํ อติภกฺกเมยฺยนฺตํ โกธียา ขคฺคํ ปเวเสสิ ฯ คุตฺติยมฺปิ
 โช ภิกฺขเว ฯ เปฯ คติยมฺปิ โช ภิกฺขเว ที่ชาดุสฺส กุมารสฺส
 เขตฺตโหสิ อยํ โช พุทฺทมทตฺโต กาสีราชา พหุโน อมฺหากํ
 อนตฺตสฺส การโก อิมินา อมฺหากํ พตฺตญฯ วาหนญฯ ชนปโท
 ฯ โกโส ฯ โภฏสาการณฯ อจฺฉินฺนํ อิมินา ฯ เม มาตาปิตโร
 หตา อยํ ขวสฺส กาโต โยหํ เวโร อปฺเปยฺยนฺตํ โกธียา
 ขคฺคํ นิพฺพาหิ ฯ คติยมฺปิ โช ภิกฺขเว ที่ชาดุสฺส กุมารสฺส
 เขตฺตโหสิ ปิตา โช มํ มรณกาเถ อวฯ มา โช ตวํ ตาต
 ที่ชาดุ ที่มํ ปสฺส มา รสฺส น หิ ตาต ที่ชาดุ เวเรน เวรา
 สฺมมฺมํ อเวเรน หิ ตาต ที่ชาดุ เวรา สฺมมฺมํ ตํ น โช
 เม ตํ ปฏฺฐึเป โยหํ ปิตุ วณํ อติภกฺกเมยฺยนฺตํ ปุณฺทเว
 โกธียา ขคฺคํ ปเวเสสิ ฯ อถโช ภิกฺขเว พุทฺทมทตฺโต กาสีราชา
 ภาโต กุพฺพิโก อุตฺตงฺกํ อุตฺตรโสฺต สหสา วุฏฺฐาสิ ฯ อถโช
 ภิกฺขเว ที่ชาดุ กุมารโ พุทฺทมทตฺตํ กาสีราชานํ เขตฺตโวฯ กิธฺส

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

โยเซหิ คมิสฺสํสามาติ ฯ เหวํ เทวาคิ ไช ภิภูวเว ที่ฆาตุ กุมารโ
 พรหมทตฺตสฺส กาสีรณฺโณ ปฏิสฺสณฺณิตฺวา รถํ โยเซตฺวา พรหมทตฺตํ
 กาสีราชานํ เอตทโวจ ยุตฺโต ไช เตะ เทว รโถ ยสฺสํทานิ
 กาสํ มณฺเณสฺสิติ ฯ อถไช ภิภูวเว พรหมทตฺโต กาสีราชา รถํ
 อภิรุหิ ที่ฆาตุ กุมารโ รถํ เปเสสฺสิ ฯ ตถา ตถา รถํ เปเสสฺสิ
 ยถา ยถา นจิรสฺสํเสว เสนาย สํมาคฺคณิ ฯ อถไช ภิภูวเว
 พรหมทตฺโต กาสีราชา พารานลํ ปวีสิตฺวา อมฺจุเจ ปาริสฺสฺเซ
 สํนิปาตาเปตฺวา เอตทโวจ สฺเจ ภเน ที่มฺหิยสฺส โกสฺสตรณฺโณ
 ปฺตฺตํ ที่ฆาตุ กุมารํ ปสฺสเสยฺยาถ ภิณฺติ คํ กรายยาถาคิ ฯ
 เอกฺจุเจ อมฺจุจา เอวมาหํสฺสุ มยํ เทว หตฺถเณ ฉินฺนเทยฺยาม
 มยํ เทว ปาเท ฉินฺนเทยฺยาม มยํ เทว หตฺถปาเท ฉินฺนเทยฺยาม
 มยํ เทว กณฺเณ ฉินฺนเทยฺยาม มยํ เทว นาสํ ฉินฺนเทยฺยาม มยํ
 เทว กณฺเณนาสํ ฉินฺนเทยฺยาม มยํ เทว สีสํ ฉินฺนเทยฺยามาคิ ฯ
 อयํ ไช โส ภเน ที่มฺหิยสฺส โกสฺสตรณฺโณ ปฺตฺโต ที่ฆาตุ กุมารโ
 นายํ ตพฺภา กิณฺนิจิ กาคุํ อิมินา จ เม ชีวิตํ ทิณฺนํ มยา จ
 อิมสฺส ชีวิตํ ทิณฺนํนฺติ ฯ อถไช ภิภูวเว พรหมทตฺโต กาสีราชา
 ที่ฆาตุ กุมารํ เอตทโวจ ยํ ไช เตะ ตาต ที่ฆาตุ ปีตา มรณกาเต
 อวฺจ มา ไช ตวํ ตาต ที่ฆาตุ ที่มฺหิยสฺส ปสฺส มา รสฺสํ น
 หิ ตาต ที่ฆาตุ เวเรน เวรา สํมมฺมุติ อเวเรน หิ ตาต
 ที่ฆาตุ เวรา สํมมฺมุตฺติ ภิณฺเต ปีตา สํนุชาย อวฺจาคิ ฯ ยํ ไช

เม เทว ปีตา มรณกาเถ อวจ มา ที่สนฺติ มา จิร เวร
 อกาลีติ อิมํ ไช เม เทว ปีตา มรณกาเถ อวจ มา
 ที่สนฺติ ยํ ไช เม เทว ปีตา มรณกาเถ อวจ มา รสฺสนฺติ
 มา ชิปฺปํ มิตุเคหิ ภิชฺชิตฺถาติ อิมํ ไช เม เทว ปีตา
 มรณกาเถ อวจ มา รสฺสนฺติ ยํ ไช เม เทว ปีตา
 มรณกาเถ อวจ น หิ ตาค ที่ฆาตุ เวเรน เวรา สํมมฺหติ
 อเวเรน หิ ตาค ที่ฆาตุ เวรา สํมมฺหตฺติ เทเวน เม มาตา-
 ปิตโร หตฺตาติ สจฺจํ เทวํ ชีวิตา โวโรเปยฺยํ เย เทวสฺส
 อตุลลามา เต มํ ชีวิตา โวโรเปยฺยํ เย เม อตุลลามา เต
 เต ชีวิตา โวโรเปยฺยํ เอยฺยํ เวร เวเรน น วุปลฺลเมยฺย
 อิทานิ จ ปน เม เทเวน ชีวิตํ ทินฺนํ มยา จ เทวสฺส ชีวิตํ
 ทินฺนํ เอยฺยํ เวร อเวเรน วุปลฺลนํ อิมํ ไช เม เทว ปีตา
 มรณกาเถ อวจ น หิ ตาค ที่ฆาตุ เวเรน เวรา สํมมฺหติ
 อเวเรน หิ ตาค ที่ฆาตุ เวรา สํมมฺหตฺติ ฯ อถ โช ภิกฺขเว
 พุทฺธมฺหตฺโต กาสีราชา อจฺฉริยํ วต โภ อพฺภุตํ วต โภ
 ยาว ปณฺชิโต อयํ ที่ฆาตุ กุมารो ยตุร หิ นาม ปิตุโน
 สํวชิตฺเตน ภาสิตสฺส วิตุถาเรน อตุถํ อชานิสฺสตฺติ เปตฺติกํ
 พตฺตญฺจ วาหนญฺจ ชนปทญฺจ โกสฺสญฺจ โกลฺลจฺจาคารญฺจ ปฏิปาเทสสิ
 ชีตฺตวญฺจ อทาสิ ฯ เคสํ หิ นาม ภิกฺขเว ราชนํ อาทินฺนทณฺฑทานํ
 อาทินฺนสฺสคฺคานํ เอยฺยํ ชนฺติโสวฺจํ ภวิสฺสตฺติ ฯ อถ ไช ปน ตํ

๒๔๗] โกธมฺพิกฺขนุทฺถํ ฆนฺติโสธฺรํ เวรฺปสฺมคคาถา ๓๓๕

ภิกฺขเว โสภเถ ยํ ตุมฺเห เอวํ สุวากฺขาคเต ชมฺมวินเย ปพฺพชิตา
ธฺมานา ชมา จ ภเวยฺยถ โสธฺรา จาติ ๑

[๒๔๕] คติยมนฺปี โช ภควา เต ภิกฺขุ เขตฺตโวจ ฌถํ
ภิกฺขเว มา ภณฺทมนฺ มา กถํ มา วิคฺคหํ มา วิวาทนฺติ ๑
คติยมนฺปี โช โส อชฺชมนฺวาที ภิกฺขุ ภควนฺตํ เขตฺตโวจ อากเมตุ
ภนฺเต ภควา ชมฺมธัมมํ อปฺโปสฺสํโก ภนฺเต ภควา ทิฏฺฐชฺชมน-
สฺสํวิหารํ อหฺนฺยฺยโต วิหเรตุ มยเมเตน ภณฺทมนฺน กถเหเน วิคฺคเหเน
วิวาทเน ปณฺณายิสฺสํธมาติ ๑ อถโช ภควา ปริยาทินฺนรฺูปา
โช อิม โมชปฺริธํ นยิเม สฺสกรา สฺสณฺวาเปคฺคฺติ อฺฐจฺยาธนา
ปฏฺถามิ ๑

ทิสฺสาวุภาณวาร์ ปจฺมํ ๑

[๒๔๖] อถโช ภควา ปุพฺพพฺนฺทสมํ นีวาเสตฺวา ปคฺคจฺจวมาทาย
โกธมฺพิ ปิณฺฑทาย ปาวีสี โกธมฺพิยํ ปิณฺฑทาย จริตฺวา ปจฺจนา-
ภคํ ปิณฺฑทปาทปฏิกฺกนฺโต เสนาสนํ สํธามะตฺวา ปคฺคจฺจวมาทาย
สงฺฆมชฺเช จิตฺโก ๑ อีมา คาคาโย อภาติ

[๒๔๗] ปุคฺคสฺสทฺโท สมชฺโช น พาลโธ โกจิ มนฺนถ
สงฺฆสฺสํ ภิกฺขุชฺชานสฺสํ นานนฺตํ ภิกฺขุโย อมณฺณวํ ๑
ปริมุจฺจํ ปณฺชิตา ภาสา วาจาโคจรภาณิน
ยาวิจฺจนฺติ มุชฺชามํ เขน นีตา น คํ วิทฺธุ ๑
อฏฺโฏจฺติ มํ อวชิ มํ อชินิ มํ อหาติ เม

เย จ ตํ อุนนยหฺนติ เวรํ เสดํ น สฺมมฺติ ฯ
 อฏฺโฏจฺฉินิ มํ อวชิ มํ อชินิ มํ อหาสิ เม
 เย จ ตํ อุนนยหฺนติ เวรํ เสดํปสฺมมฺติ ฯ
 น หิ เวเรน เวรานิ สฺมมฺนฺตํ ภูทาจํ
 อเวเรน จ สฺมมฺนฺติ เสดํ ชมฺโม สฺนฺนฺตโน ฯ
 ปเร จ น วิชานนฺติ มยเมตฺถ ยมามุหเส ฯ
 เย จ ตตฺถ วิชานนฺติ ตโต สฺมมฺนฺติ เมธกา ฯ
 อฏฺฐิจฺฉินิ ภาณหฺรา ควาสฺสธมฺมหาริโน
 รฏฺฐํ วิตุมฺปมานํ เสดํปี โหติ สงฺกฺติ ฯ
 กสฺมา ตุมฺหาก โน สฺยา ฯ

สเจ ทเภถ นิปกํ สหายํ
 สทฺธิญฺจํ สาทฺวิหริชฺรํ
 อภิภุชฺช สพฺพานิ ปริสฺสยานิ
 จเรยฺย เตนตฺตมโน สคฺคิมา ฯ
 โน เจ ทเภถ นิปกํ สหายํ
 สทฺธิญฺจํ สาทฺวิหริชฺรํ
 ราชาว รฏฺฐํ วิชิตํ ปหาย
 เอโก จเร มาตฺตฺกฺรณฺเนว นาโค ฯ

เอกสฺส จริตํ เสยฺโย นตฺถิ พาเต สฺหายตา ฯ

๓. ย. อฏฺฐิจฺฉินฺนา ฯ

๒๔๘] โกธัมพิทฺฐนุทํ ภควโต พาทกโถณการกคามกมนํ ๓๓๗

เอโก จเร น จ ปาปานิ กยิรา

อปรโปสฺสํโก มาตงฺครณฺเณว นาโคติ ฯ

[๒๔๘] อถโฆ ภควา สังฆมฺหฺเณ จิตฺโต ว อีมา คากาโย
ภาสีคฺวา เยน พาทกโถณการกคาโม^๑ เทนุปสฺสํกมิ ฯ เทน
โฆ ปน สฺมเยน อายสฺมา ภคฺ พาทกโถณการกคามเ วิหริติ ฯ
อทุทฺธํ โฆ อายสฺมา ภคฺ ภควนฺตํ ทูโรโต ว อากฺขณฺตํ ทิสฺสุวาน
อาสํ ปณฺณาเปสฺสิ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ อุนฺนิทฺธิปํ
ปจฺจุคฺคณฺตฺวา ปคฺคจฺจวํ ปฏิกฺคเหสฺสิ ฯ นิสฺสํทิ ภควา ปณฺณคฺคเต
อาสเน นิสฺสํช ปาเท ปกฺขาทฺเตสฺสิ ฯ อายสฺมาปํ โฆ ภคฺ ภควนฺตํ
อภิวาทฺเตว เอกมฺนฺตํ นิสฺสํทิ ฯ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺนํ โฆ อายสฺมฺนฺตํ
ภคฺ ภควา เอกทโวจ กจฺจิ ภิกฺขุ ฆมฺนํยํ กจฺจิ ยาปํนํยํ
กจฺจิ ปิณฺฑทเกน น กิตมํสฺสิติ ฯ ฆมฺนํยํ ภควา ยาปํนํยํ ภควา
นํ จาหํ ภนฺเต ปิณฺฑทเกน กิตมามํติ ฯ อถโฆ ภควา อายสฺมฺนฺตํ
ภคฺ ฆมฺมียา กถาย สํหตฺสฺเสตฺวา สฺมาทเปตฺวา สฺมฺคฺคเตเชตฺวา
สฺมฺบหํเสตฺวา อฏฺฐจํยาธนา เยน ปาจฺฉนํวสฺสทาโย เทนุปสฺสํกมิ ฯ
เตน โฆ ปน สฺมเยน อายสฺมา จ อนูรฺกฺโข อายสฺมา จ นนฺทิโย
อายสฺมา จ กิम्ภิลโธ ปาจฺฉนํวสฺสทาเย วิหริณฺติ ฯ อทุทฺธํ โฆ
ทายปาโธ ภควนฺตํ ทูโรโต ว อากฺขณฺตํ ทิสฺสุวาน ภควนฺตํ
เอกทโวจ มา สฺมณฺเ เอกํ ทายํ ปาวิสฺสิ สฺนฺเตคฺคตฺตโย กุตฺตปฺคฺคา

๑ ย. พาทกโถณการกคาโม ฯ

อตุตคามรฐา วิหรนุติ มา เสด็จ อมาตย์กาสัตติ ๑ อตุตสัทธิ ๒
 อายสุมมา อานุรุทโธ ทายปาดสัสส ภควตา สัทธิ มนุชยมานสัสส
 สุตฺวาน ทายปาดํ เอตทโวจ มา อวฺโส ทายปาด ภควนุคํ
 วาเรสิ สุตฺวา โน ภควา อานุปฺปตฺโตติ ๑ อถโธ อายสุมมา
 อานุรุทโธ เยนายสุมมา จ นนฺทโย อายสุมมา จ กิมฺพิโต เทนุ-
 ปสฺสงฺกมิ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา อายสุมนุคณฺจ นนฺทียํ อายสุมนุคณฺจ
 กิมฺพิตํ เอตทโวจ อภิฏกมถายสุมนุโต อภิฏกมถายสุมนุโต
 สุตฺวา โน ภควา อานุปฺปตฺโตติ ๑ อถโธ อายสุมมา จ อานุรุทโธ
 อายสุมมา จ นนฺทโย อายสุมมา จ กิมฺพิโต ภควนุคํ ปจฺจุคฺคนฺตฺวา
 เอโก ภควโต ปตฺตจฺจวํ ปฏฺฐิคฺคเหสิ เอโก อาสํ ปณฺณาเปสิ
 เอโก ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ อฺปนฺนิกฺขมํ ๑ นิสฺสํติ ภควา
 ปณฺณตฺเต อาสเน นิสฺสชฺช ปาเท ปกฺขาสเตสิ ๑ เตปํ โธ อายสุมนุโต
 ภควนุคํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺนุคํ นิสฺสํติ ๑ เอกมฺนุคํ นิสฺสินฺ ๒
 อายสุมนุคํ อานุรุทํ ภควา เอตทโวจ กจฺจิ โว อานุรุทฺธา ชมนฺนํ
 กจฺจิ ยานฺนํ กจฺจิ ปิณฺฑาเกน น กิถมถาติ ๑ ชมนฺนํ ภควา
 ยานฺนํ ภควา น จ มยํ ภาณเต ปิณฺฑาเกน กิถมามาติ ๑
 กจฺจิ ปน โว อานุรุทฺธา สฺมคฺคา สฺมโมทมานา อวิวทมานา ชฺโร-
 ทกัฏฺฐา อณฺณมณฺณํ ปิยจฺกฺขฺหิ สฺมปสฺสํสฺสนฺตา วิหรถาติ ๑ ตคฺช
 เต มยํ ภาณเต สฺมคฺคา สฺมโมทมานา อวิวทมานา ชฺโรทกัฏฺฐา

๑ ส. ย. อายสุมนุตา ๑

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

นานา หิ ไช โน ฃนุเต กายา เอกณฺจ ปน มณฺเณ จิตฺตุนฺติ
 เขวํ ไช มยํ ฃนุเต สฺมคฺคา สฺมโมทมานา อวิวทมานา ชฺวีโรทกัฏฺฐา
 ธนฺณมณฺเณ ปิยจกฺขุหิ สฺมปสฺสสฺสนฺดา วิหรามาทิ ฯ กจฺจิ ปน โว
 ธนฺนุทฺธา ธปฺปมคฺคา ธาตานิโน ปหิตคฺคา วิหรณาทิ ฯ คคฺช มยํ
 ฃนุเต ธปฺปมคฺคา ธาตานิโน ปหิตคฺคา วิหรามาทิ ฯ ยถากถํ
 ปน คฺมุเท ธนฺนุทฺธา ธปฺปมคฺคา ธาตานิโน ปหิตคฺคา วิหรณาทิ ฯ
 อธิ ฃนุเต ธมฺหากํ โย ปจฺมํ คามโต ปิณฺฑทาย ปฏิกุณฺมติ โส
 ธาณํ ปณฺณาเปติ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถฺลิกํ ธุณฺณิกฺขปติ
 ธวุกการปาทํ โธวิตฺวา ธุณฺณจฺาเปติ ปานํยํ ปริโกชนํยํ ธุณฺณจฺา-
 เปติ โย ปจฺนา คามโต ปิณฺฑทาย ปฏิกุณฺมติ สฺเจ โหติ
 ฃคฺคาจฺเสโส สฺเจ ธากฺขุติ ฃคฺขุติ โน เจ ธากฺขุติ
 ธปฺหริเต วา ธคฺคเตติ ธปฺปณเเก วา ธุทเเก โธปิตฺาเปติ โส
 ธาณํ ธุทฺธติ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถฺลิกํ ปฏิสฺาเมติ ธวุกการ-
 ปาทํ โธวิตฺวา ปฏิสฺาเมติ ปานํยํ ปริโกชนํยํ ปฏิสฺาเมติ ฃคฺคคฺคํ
 สฺมมชฺชติ โย ปสฺสติ ปานํยชฺชํ วา ปริโกชนํยชฺชํ วา วจฺจชฺชํ
 วา วิคฺคํ คฺคณฺ โส ธุณฺณจฺาเปติ สฺจสฺส โหติ ธวิสฺยหํ หคฺค-
 วิการเณ ทฺติยํ อามนฺเตคฺคา หคฺควิจฺจมเกน ธุณฺณจฺาเปม น
 เทวว มยํ ฃนุเต คปฺปจฺยา วาจํ ฃนุทาม ปณฺจาหิํ ไช
 ปน มยํ ฃนุเต สฺพพฺรคฺติยา ธมฺมียา กถาย สฺนุหิสีทาม เขวํ
 ไช มยํ ฃนุเต ธปฺปมคฺคา ธาตานิโน ปหิตคฺคา วิหรามาทิ ฯ

อถโฆ ภควา อายสฺมมุตตญฯ อหุรฺรทฺธํ อายสฺมมุตตญฯ นนฺทียํ
 อายสฺมมุตตญฯ ทิมฺพิลํ ฐมฺมียา กถาย สํหุทฺธํเตตฺวา สํมาทเปตฺวา
 สํมุเตเชตฺวา สํมุทํเตตฺวา อญฺญํสาธนา เยน ปาโรเจยฺยกํ เตน
 จาริกํ ปกฺกามิ อหุปฺพุเพน จาริกํ จรมาโน เยน ปาโรเจยฺยกํ
 ตทวสฺริ ฯ ตตฺสฺร สํกํ ภควา ปาโรเจยฺยเก วิหฺรติ รกฺขิตฺวณฺสณฺเฑ
 ภทฺทสาธุเม ๑

[๒๔๘] อถโฆ ภควโต รโหคตสฺส ปฏิสตฺถนํสฺส เอวํ เจตโส
 ปรีวิตฺกโก อุตฺปาที อหํ โฆ ปุพฺเพ อากินฺโน น ฆาสุ วิหาสิ
 เตหิ โภสมณิกะหิ ภิกฺขุหิ ภณฺฑนการเกหิ กถการเกหิ วิวาท-
 การเกหิ ภสฺสการเกหิ สํฆเ อธิกรณการเกหิ โสมุหิ เขตรหิ
 เอโก อตุคิโย สํฆํ ฆาสุ วิหฺรามี อณฺเวยเตว เตหิ โภสมณิกะหิ
 ภิกฺขุหิ ภณฺฑนการเกหิ กถการเกหิ วิวาทการเกหิ ภสฺสการเกหิ
 สํฆเ อธิกรณการเกหิ ๑ อณฺเวยตโรปี โฆ หตุณิมาโค อากินฺโน
 วิหฺรติ หตุถิหิ หตุณิหิ หตุถิตถเกหิ^๑ หตุถิจฺฉาเปหิ^๒ ฉินฺนํคฺคานิ เจว
 คินฺนานิ ชาหติ โอบกฺโขภกฺคคฺคญฺจสฺส สํชาภํกํ ชาหนฺติ อาวินฺนํ
 จ ปานํยานิ ปิวัคิ โอบคาหญฺจสฺส^๓ โอบคินฺนํสฺส หตุถินิโย กายํ
 อุมฺปิฆสฺสํนฺติโย คจฺจนฺติ ๑ อถโฆ คสฺสํ หตุณิมาคสฺสํ เขตฺทโหสิ
 อหํ โฆ อากินฺโน วิหฺรามี หตุถิหิ หตุณิหิ หตุถิตถเกหิ หตุถิจ-
 ฉาเปหิ ฉินฺนํคฺคานิ เจว คินฺนานิ ชาหามิ โอบกฺโขภกฺคคฺคญฺจ เม

๑ ย. หตุถิกถเกหิ ๑ ๒ หตุถิจฺฉาเปเกหิ ๑ ๓ โอบคาหญฺจสฺส ๑

ธำชารังคิ ธาตุนิ ธาวิตานิ ฯ ปาณียานิ ปิณามิ โอคาหณฺจ
 เม โอติณฺณสฺส หตฺถินิโย กายํ อุนฺนิฆฺสํหิตฺติโย ศกฺขณฺติ ยนฺนุนาหํ
 เอโก ๑ คณฺธุมา วูปกฏฺโง วิหเรยฺยนฺติ ฯ อถ โส ๑ หตฺถินาโค
 ยฺยทา อปฺกุกมฺม เยน ปาริเตยฺยกํ รกฺขิตฺตวณฺตณฺโง ภาทฺธสํสา-
 มฺมํ เยน ภควา เทนุปลสงฺกมิ อุนฺปลสงฺกมิทฺวา ใสณฺทาย
 ภควโต ปาณียํ ปริโฆณฺนียํ อุนฺนุจําเปติ อปฺหริตฺตญฺจ กโรติ ฯ
 อถ โส ๑ ศกฺสํ หตฺถินา ศกฺสํ เขตฺตทโหสิ อหํ โส ปุพฺเพ อากินฺโน
 น ฆาตํ วิหาสิ หตฺถิหิ หตฺถินิหิ หตฺถิกถฺเทหิ หตฺถิจฺญาเปติ นิมนฺต-
 คานิ เจว ตินานิ ธาเท โอภกฺโขภกฺคณฺจ เม ธำชารังคิ ธาตุนิ
 ธาวิตานิ ฯ ปาณียานิ อปายี โอคาหณฺจ เม โอติณฺณสฺส
 หตฺถินิโย กายํ อุนฺนิฆฺสํหิตฺติโย อคฺมํสุ ใสมฺหิ เขตฺตริ เอโก
 อหฺมํโส ๑ ฆาตํ วิหเรยฺยนฺติ อณฺณคฺเรว หตฺถิหิ หตฺถินิหิ หตฺถิกถฺเทหิ
 หตฺถิจฺญาเปติ ๑ อถ โส ๑ ภควา อคฺคโน ๑ ปวิเวกํ วิทิตฺวา
 ศกฺสํ ๑ หตฺถินา ศกฺสํ เจตฺถา เจโตปฺริวิตฺตกฺกมณฺณาย ตายํ เวธาย
 อิมํ อุกาณํ อุกาณํ

เอตํ นาคสฺส นาคเณ อีสํทนฺตสฺส หตฺถินิ

สเมติ จิตฺตํ จิตฺเตน ยเทโก รมตี วเนติ ฯ

[๒๕๐] อถ โส ๑ ภควา ปาริเตยฺยกเณ ยถาภิรํหํ วิหริทฺวา เยน
 ธำชารังคิ เณ จาริกํ ปกุกามิ อุนฺนุพฺพุเพน จาริกํ จรมาโน

๑ โอคาหณฺตสฺส ๑

๒๕๒] โกธมฺพิกขมฺหํ โกธมฺพิกอุปาสกานํ อภิวัตตนาทิกกรณํ ๓๕๓

เยน สาวคฺคํ ตทวสฺสํ ๑ ตตฺร สฺสํ ภควา สาวคฺคิยํ วิหริติ เชตฺวเน
อนาถปฺปิตฺตํ อารามे ๑

[๒๕๓] อถ โธ โกธมฺพิกานํ อุปาสกานํ เอตทโหสิ อิมเ ๒
อญฺญา โกธมฺพิกา ภิกฺขุ พหุโน อมฺหากํ อนตฺตํสฺส การกา อิมฺหิ
อุพฺพาโพท ภควา ปกฺกนฺโต หนฺนท มยฺ อญฺเย โกธมฺพิกเ ภิกฺขุ
เนว อภิวัตเตยฺยาม น ปจฺจุจฺเจยฺยาม น อญฺชติกมฺมํ สํมํจิคมฺมํ
กรเยยฺยาม น สกฺกเยยฺยาม น ครุทเยยฺยาม น มาเนยฺยาม น
ปฺปฺเชยฺยาม อุปคฺคานํปฺปิตฺตํ น ทชฺเชยฺยาม เอวํ อิมเ อเมหิ
อตฺถกฺกิริยมาณา อครุทกิริยมาณา อมานิยมาณา อปฺปฺชียมาณา อตฺถกการ-
ปคฺคา ปกฺกมิตฺตํสฺส น วิพฺภมิตฺตํสฺส น ภควนฺตํ น ปสา-
เทตฺตํสฺส ๑ อถ โธ โกธมฺพิกา อุปาสกา โกธมฺพิกเ ภิกฺขุ เนว
อภิวัตเตสฺส น ปจฺจุจฺเจตฺส น อญฺชติกมฺมํ สํมํจิคมฺมํ อตฺถํ น
สกฺกเวตฺส น ครุทเวตฺส น มาเนตฺส น ปฺปฺเชตฺส อุปคฺคานํปฺปิตฺตํ น
อตฺถํ ๑ อถ โธ โกธมฺพิกา ภิกฺขุ โกธมฺพิกเ ภิกฺขุ อุปาสเกหิ อตฺถ-
กิริยมาณา อครุทกิริยมาณา อมานิยมาณา อปฺปฺชียมาณา อตฺถกการปคฺคา
เอวมาหํสฺส หนฺนท มยฺ อวฺโส สาวคฺคํ คณฺหฺวา ภควโต สฺสํติเก
อิมํ อธิกรณํ อุปสเมยฺยามาติ ๑ อถ โธ โกธมฺพิกา ภิกฺขุ เสนาสนํ
สํสาเมตฺวา ปตฺตจิวรมาทาย เยน สาวคฺคํ เทนฺอุปสงฺกมิตฺส ๑

[๒๕๔] อตฺถโสสิ ๒ อายสฺมา สวริปฺปฺโต เต กิร โกธมฺพิกา

๑ ย. ปิตฺตปาตํ ๑

ภิกขุ ภณฺชนการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ
 อธิกรณการกา สํวตุฏฺฐิ อากฺขณฺตํติ ๑ อถ โข อายสฺมา สํวปฺพุโต
 เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ ญฺปลงฺกมิทฺวา ภควนฺตํ อภิวาเททฺวา
 เอกมฺหํ นิสํสิ ๑ เอกมฺหํ นิสฺสินฺโน โข อายสฺมา สํวปฺพุโต
 ภควนฺตํ เขตทวโจ เต กิร ภนฺเต โกสฺมพิกา ภิกขุ ภณฺชน-
 การกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆ อธิกรณการกา
 สํวตุฏฺฐิ อากฺขณฺตํ กถาหํ ภนฺเต เตสุ ภิกขุสุ ปฏิปชฺชามํติ ๑
 เตนहि ทฺวํ สํวปฺพุตฺตํ ยถา ชมฺโม ตถา ปติญฺจํหํติ ๑ กถาหํ
 ภนฺเต ชานเนยฺยํ ชมฺมํ วา อชมฺมํ วาติ ๑ อญฺจํวํสํสิ โข สํวปฺพุตฺต-
 วจฺฉนฺตํ อชมฺมวาที ชานิตพฺโพ อธิ สํวปฺพุตฺตํ ภิกขุ อชมฺมํ
 ชมฺโมติ ที่เปติ ชมฺมํ อชมฺโมติ ที่เปติ อวินยํ วินโยติ ที่เปติ
 วินยํ อวินโยติ ที่เปติ อภาสิตํ อตฺถปีตํ ตถาคเตน ภาสิตํ
 อตฺถปีตํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ ภาสิตํ อตฺถปีตํ ตถาคเตน อภาสิตํ
 อตฺถปีตํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ อนาจิณฺณํ ตถาคเตน อจิณฺณํ
 ตถาคเตนาติ ที่เปติ อจิณฺณํ ตถาคเตน อนาจิณฺณํ ตถา-
 คเตนาติ ที่เปติ อปฺปญฺเจตฺตํ ตถาคเตน ปญฺเจตฺตํ ตถาคเตนาติ
 ที่เปติ ปญฺเจตฺตํ ตถาคเตน อปฺปญฺเจตฺตํ ตถาคเตนาติ ที่เปติ
 อนาปฺตํ อาปฺตํติ ที่เปติ อาปฺตํ อนาปฺตํติ ที่เปติ
 อหุํ อาปฺตํ ครุกา อาปฺตํติ ที่เปติ ครุํ อาปฺตํ อหุกา
 อาปฺตํติ ที่เปติ สํวเสถํ อาปฺตํ อหฺวเสถํ อาปฺตํติ ที่เปติ

กจฺจาโน อสฺสโสสี โห อายสฺมา มหาโกฏฺฐจิตฺต อสฺสโสสี โห
 อายสฺมา มหาภปฺปโน อสฺสโสสี โห อายสฺมา มหาจฺจุโท
 อสฺสโสสี โห อายสฺมา อหุรฺรทฺโห อสฺสโสสี โห อายสฺมา เรวโต
 อสฺสโสสี โห อายสฺมา อูปาติ อสฺสโสสี โห อายสฺมา อานนฺโท
 อสฺสโสสี โห อายสฺมา ราหุโต เต กิร โภสมุพฺพิกา ภิกฺขุ
 ภณฺฑนการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆเข อธิ-
 กรณการกา สํวคฺคิ อคฺคจฺฉนฺตํ ๑ อถ โห อายสฺมา ราหุโต
 เยน ภควา เตนุปลสงฺกมิ อปลสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เอกมฺหตํ นิสฺสํ ๑ เอกมฺหตํ นิสฺสินฺโน โห อายสฺมา ราหุโต
 ภควนฺตํ เขตทโวจ เต กิร ภนฺเต โภสมุพฺพิกา ภิกฺขุ ภณฺฑน-
 การกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆเข อธิกรณการกา
 สํวคฺคิ อคฺคจฺฉนฺตํ กถาหํ ภนฺเต เตสํ ภิกฺขุสงฺ ปรอฺปิขฺชาเมตฺติ ๑
 เตนฺหิ ตฺวํ ราหุต ยถา ชมฺโม ตถา ปตฺติจฺจาทิตฺติ ๑ กถาหํ
 ภนฺเต ชาเนยฺย ชมฺมํ วา อชฺชมฺมํ วาติ ๑ อจฺจุจฺจารสฺสํ โห ราหุต
 วตฺถุหิ อชฺชมฺมวาทํ ชานิตฺตพฺโพ ๑ เป ๑ อิมฺหิ โห ราหุต อจฺจุจฺจารสฺสํ
 วตฺถุหิ อชฺชมฺมวาทํ ชานิตฺตพฺโพ อจฺจุจฺจารสฺสํ ๑ โห ราหุต
 วตฺถุหิ ชมฺมวาทํ ชานิตฺตพฺโพ ๑ เป ๑ อิมฺหิ โห ราหุต อจฺจุจฺจารสฺสํ
 วตฺถุหิ ชมฺมวาทํ ชานิตฺตพฺโพติ ๑

[๒๕๕] อสฺสโสสี โห มหาปชาปตํ โคตมํ เต กิร โภสมุพฺพิกา
 ภิกฺขุ ภณฺฑนการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆเข

๒๕๕] โสฬสมุพิกขนุหัง อนาถปเปณชิกคหปติปฺปจฺจา ๓๔๗

อริกรณการกา สํวตฺถิ อากฺขณฺตํ ๑ อถ โช มหาปชาปคํ โคตมํ
เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิทฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
เอกมฺหํ อญฺจาสํ ๑ เอกมฺหํ จิตฺตา โช มหาปชาปคํ โคตมํ
ภควนฺตํ เอตทโวจ เต กิร ภนฺเต โสฬสมุพิกกา ภิกฺขุ ภณฺทนาการกา
กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆे อริกรณการกา สํวตฺถิ
อากฺขณฺติ กถาหํ ภนฺเต เตสุ ภิกฺขุสุ ปฏฺธิปชฺชามํติ ๑ เตนฺหิ ทฺวํ
โคตมิ อฺภยตฺถ ชมฺมํ สฺสฺน อฺภยตฺถ ชมฺมํ สฺสฺวา เย ตตฺถ
ภิกฺขุ ชมฺมวาทิโน เตสํ ทิฏฺฐิจฺฉนฺจ ขนฺติณฺจ รุจฺฉนฺจ อาทายณฺจ
โรเจหิ ยํ จ ทิณฺจ ภิกฺขุณฺสงฺฆเณน ภิกฺขุสงฺฆโต ปจฺจาสํสํตพฺพํ
สพฺพนฺตํ ชมฺมวาทิโต ว ปจฺจาสํสํตพฺพนฺติ ๑

[๒๕๕] อสฺสํโสสิ โช อนาถปเปณชิกโก คหปติ เต กิร โสฬสมุพิกกา
ภิกฺขุ ภณฺทนาการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆे
อริกรณการกา สํวตฺถิ อากฺขณฺตํ ๑ อถ โช อนาถปเปณชิกโก
คหปติ เยน ภควา เตนุปลงฺกมิ อฺปลงฺกมิทฺวา ภควนฺตํ
อภิวาเทตฺวา เอกมฺหํ นิสํสิ ๑ เอกมฺหํ นิสินฺโน โช อนาถปเปณชิกโก
คหปติ ภควนฺตํ เอตทโวจ เต กิร ภนฺเต โสฬสมุพิกกา ภิกฺขุ
ภณฺทนาการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆे อริ-
กรณการกา สํวตฺถิ อากฺขณฺติ กถาหํ ภนฺเต เตสุ ภิกฺขุสุ
ปฏฺธิปชฺชามํติ ๑ เตนฺหิ ทฺวํ คหปติ อฺภยตฺถ ทานํ เทหิ อฺภยตฺถ
ทานํ ทตฺวา อฺภยตฺถ ชมฺมํ สฺสฺน อฺภยตฺถ ชมฺมํ สฺสฺวา เย

คตฺตํ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทิโน เตสํ ทิฏฺฐิธมฺมํ ฐนฺติธมฺมํ ฐจฺฉิธมฺมํ
 ขาทายณฺณํ โรเจหิตํ ฯ

[๒๕๖] อสฺสโลสฺสี โห วิสาขา มิคารมาตา เต กิร โกสฺมพิกา
 ภิกฺขุ ภาณฺชนการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆะ
 อธิกรณการกา สํวคฺคํ อากฺขณฺตํ ๑ อถ โห วิสาขา มิคารมาตา
 เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา
 เขมณฺตํ นิสฺสํ ๑ เขมณฺตํ นิสฺสนฺนา โห วิสาขา มิคารมาตา ภควนฺตํ
 เขตฺทโวจ เต กิร ภาณฺเต โกสฺมพิกา ภิกฺขุ ภาณฺชนการกา
 กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆะ อธิกรณการกา สํวคฺคํ
 อากฺขณฺตํ กถาหํ ภาณฺเต เตสํ ภิกฺขุสํ ปฏิปชฺชามํติ ๑ เตนหิ
 ตฺวํ วิสาเษ อุกฺกตฺตํ ทานํ เทหิ อุกฺกตฺตํ ทานํ ทตฺวา อุกฺกตฺตํ
 ฐมฺมํ สฺสํ อุกฺกตฺตํ ฐมฺมํ สฺสํ ตฺวา เป คตฺตํ ภิกฺขุ ฐมฺมวาทิโน
 เตสํ ทิฏฺฐิธมฺมํ ฐนฺติธมฺมํ ฐจฺฉิธมฺมํ ขาทายณฺณํ โรเจหิตํ ฯ

[๒๕๗] อถ โห โกสฺมพิกา ภิกฺขุ อนุปฺพุเพน เยน สํวคฺคํ
 คทวสฺสํ ๑ อถ โห ขายสฺมา สํวคฺคํ โย เยน ภควา เตนฺอุป-
 สงฺกมิ อุปสงฺกमितฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เขมณฺตํ นิสฺสํ ๑
 เขมณฺตํ นิสฺสนฺนา โห ขายสฺมา สํวคฺคํ โย ภควนฺตํ เขตฺทโวจ
 เต กิร ภาณฺเต โกสฺมพิกา ภิกฺขุ ภาณฺชนการกา กถการกา
 วิวาทการกา ภสฺสการกา สงฺฆะ อธิกรณการกา สํวคฺคํ อนุปฺพุตฺตา

๑ สฺสํ. ย. คทวสฺสํ ๑

กถํ นุ ไช ภนฺเต เตสุ ภิกฺขุสุ เสนาสนํ ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ เตนฺหิ
 คยา สําริปฺปุตฺต วิวิคฺคํ เสนาสนํ ทาทพฺพนฺติ ฯ สเจ ปน ภนฺเต
 วิวิคฺคํ น โหติ กถํ ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ เตนฺหิ สําริปฺปุตฺต วิวิคฺคํ
 กถวาปํ ทาทพฺพํ น เคววาหํ สําริปฺปุตฺต เกณจิ ปริยาเยน วุฑฺฒตฺตรสฺส
 ภิกฺขุโน เสนาสนํ ปฏิพาหิตพฺพนฺติ วทามิ โย ปฏิพาหเยย
 อาปคฺติ ทุกกฺกยฺสฺสํสํติ ฯ อามิสฺสํ ปน ภนฺเต กถํ ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ
 อามิสฺสํ ไช สําริปฺปุตฺต สํพเพสฺสํ สํมกํ ภาเชตพฺพนฺติ ฯ

[๒๕๔] อถไช ตสฺส อุกฺขิตฺตกสฺสํ ภิกฺขุโน ฐมฺมมฺเญจ วินยมฺเญจ
 ปจฺจเวกฺขนฺตสฺสํ เอตทโหสิ อาปคฺติ เเฮสา เนสา อนาปคฺติ
 อาปนฺโนมฺหิ นมฺหิ อนาปนฺโน อุกฺขิตฺโตมฺหิ นมฺหิ อนุกฺขิตฺโต
 ฐมฺมิเกนมฺหิ กมฺมเมน อุกฺขิตฺโต อุกฺกุปฺเปน จํนารเหนาติ ฯ อถไช
 โส อุกฺขิตฺตโก ภิกฺขุ เยน อุกฺขิตฺตานุวตฺตกา ภิกฺขุ เตนฺปสฺสงฺกมิ
 อฺปสฺสงฺกมิตฺวา อุกฺขิตฺตานุวตฺตเก ภิกฺขุ เอตทโวจ อาปคฺติ เเฮสา
 อาวุโส เนสา อนาปคฺติ อาปนฺโนมฺหิ นมฺหิ อนาปนฺโน
 อุกฺขิตฺโตมฺหิ นมฺหิ อนุกฺขิตฺโต ฐมฺมิเกนมฺหิ กมฺมเมน อุกฺขิตฺโต
 อุกฺกุปฺเปน จํนารเหเน เเฮ มํ อายสฺสึมนฺโต โอสํารณาติ ฯ
 อถไช เต อุกฺขิตฺตานุวตฺตกา ภิกฺขุ คํ อุกฺขิตฺตกํ ภิกฺขุ อาทาย
 เยน ภควา เตนฺปสฺสงฺกมิตฺสํ อฺปสฺสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาทเฑวา
 เอกมฺนตํ นิสฺสํกํ ฯ เอกมฺนตํ นิสฺสํนา ไช เต ภิกฺขุ ภควนฺตํ
 เอตทโวจํ อยํ ภนฺเต อุกฺขิตฺตโก ภิกฺขุ เหวมาห อาปคฺติ

เสด้า อากุโส เนส้า อมาปคฺติ อาปนุโนมฺหิ นมฺหิ อมาปนุโน
 อุกฺขิตฺโตมฺหิ นมฺหิ อณุกฺขิตฺโต ฐมฺมิเกนนฺหิ กมฺเมเน อุกฺขิตฺโต
 อกฺกุปฺเปเน จานารเหเน เอต มํ ขายสฺสมนฺโต โธธ้าเรถาคิ กถํ
 นุ ไซ ภาเนเต ปฏฺธิปชฺชิตพฺพนฺติ ฯ อาปคฺติ เสด้า ภิกฺขเว เนส้า
 อมาปคฺติ อาปนุโน เอตํ ภิกฺขุ เนส้า ภิกฺขุ อมาปนุโน
 อุกฺขิตฺโต เอตํ ภิกฺขุ เนส้า ภิกฺขุ อณุกฺขิตฺโต ฐมฺมิเกน กมฺเมเน
 อุกฺขิตฺโต อกฺกุปฺเปเน จานารเหเน ยโต จ ไซ สํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 อาปนุโน จ อุกฺขิตฺโต จ ปสฺสตี จ เตนฺหิ ภิกฺขเว ตํ ภิกฺขุ
 โธธ้าเรถาคิ ฯ อถไซ เต อุกฺขิตฺตานุวตฺตกา ภิกฺขุ ตํ อุกฺขิตฺตํ
 ภิกฺขุ โธธ้าเรถวา เยน อุกฺกเขปกา ภิกฺขุ เตนฺอุปสงฺกมัสฺสุ
 อุปสงฺกมิตฺวา อุกฺกเขปเก ภิกฺขุ เขตฺตโวจํ ยสฺมึ อากุโส วตฺตสฺมึ
 อโหสิ สงฺฆสฺส ภณฺฑนํ กถโห วิคฺคโห วิจฺจาโท สงฺฆเกโท สงฺฆราชิ
 สงฺฆวตฺตถานํ สงฺฆนนานาภณํ สํ เอตํ ภิกฺขุ อาปนุโน จ
 อุกฺขิตฺโต จ ปสฺสตี จ โธธ้าริโต จ นนฺท มยํ อากุโส คสฺส
 วตฺตสฺส วูปสฺมาเย สงฺฆสฺมาคฺคิ กโรมาติ ฯ อถไซ เต อุกฺกเขปกา
 ภิกฺขุ เยน ภคฺวา เตนฺอุปสงฺกมัสฺสุ อุปสงฺกมิตฺวา ภคฺวณฺตํ
 อภิวาเทถวา เอกมฺนฺตํ นิสฺสํ ๑ เอกมฺนฺตํ นิสฺสินฺหา ไซ เต
 อุกฺกเขปกา ภิกฺขุ ภคฺวณฺตํ เขตฺตโวจํ เต ภาเนเต อุกฺขิตฺตานุวตฺตกา
 ภิกฺขุ เหวมาหํสํ ยสฺมึ อากุโส วตฺตสฺมึ อโหสิ สงฺฆสฺส ภณฺฑนํ
 กถโห วิคฺคโห วิจฺจาโท สงฺฆเกโท สงฺฆราชิ สงฺฆวตฺตถานํ สงฺฆ-

นานากรรม ไส้ เอ็ด ภัทฺฐ อาปนโน ๑ อุทฺธิโต ๑ ปัสสี ๑
 โธธาริโต ๑ หนท มยฺ อาวุโส คัสสํ วคฺคัสสํ วูปสํมาย
 สงฺฆสํมาคฺคิ กโรมาติ กถํ นุ โห ภาเต ปฏิปชฺชิตพฺพนฺติ ๑
 ยโต ๑ โห ไส ภัทฺฐเว ภัทฺฐ อาปนโน ๑ อุทฺธิโต ๑ ปัสสี ๑
 โธธาริโต ๑ เตนฺท ภัทฺฐเว สงฺโฆ คัสสํ วคฺคัสสํ วูปสํมาย
 สงฺฆสํมาคฺคิ กโรตุ ๑ เอวฺว ๑ ปน ภัทฺฐเว กาคพฺพา ๑ สพฺเพเหว
 เอกชฺฌํ สันฺนิปตฺติพฺพํ คิธานฺท ๑ อคิธานฺท ๑ น เกหิจิ ฌนฺโท
 ทาทพฺโพน ๑ สันฺนิปตฺติว พยฺยคฺเตน ภัทฺฐนา ปฏิพฺเพน สงฺโฆ
 นนาเปตพฺโพน สฺสณาคฺค เม ภาเต สงฺโฆ ยสฺมึํ วคฺคสฺมึํ อโหสิ
 สงฺฆสฺสํ ภณฺฑนํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆภาโท สงฺฆวาชิ
 สงฺฆวอวตฺถานํ สงฺฆนานากรรม ไส้ เอ็ด ภัทฺฐ อาปนโน ๑
 อุทฺธิโต ๑ ปัสสี ๑ โธธาริโต ๑ ๑ ยทิ สงฺฆสฺสํ ปคฺคกถํ
 สงฺโฆ คัสสํ วคฺคัสสํ วูปสํมาย สงฺฆสํมาคฺคิ กรายฺย ๑ เอธา
 นคฺติ ๑ สฺสณาคฺค เม ภาเต สงฺโฆ ยสฺมึํ วคฺคสฺมึํ อโหสิ
 สงฺฆสฺสํ ภณฺฑนํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆภาโท สงฺฆวาชิ
 สงฺฆวอวตฺถานํ สงฺฆนานากรรม ไส้ เอ็ด ภัทฺฐ อาปนโน ๑
 อุทฺธิโต ๑ ปัสสี ๑ โธธาริโต ๑ ๑ สงฺโฆ คัสสํ วคฺคัสสํ
 วูปสํมาย สงฺฆสํมาคฺคิ กโรติ ๑ ยสฺสํยสฺมโต ฌมฺติ คัสสํ วคฺคัสสํ
 วูปสํมาย สงฺฆสํมาคฺคิยา กรณํ ไส้ คฺคณฺหสฺสํ ยสฺสํ นกฺขมฺติ
 ไส้ ภาเสยฺย ๑ กตา สงฺเขน คัสสํ วคฺคัสสํ วูปสํมาย สงฺฆสํมาคฺคิ

นี้หโต สงฺฆเภท นี้หตา สงฺฆราชิ นี้หคํ สงฺฆววตฺถานํ นี้หคํ
 สงฺฆนทานาการณํ ๑ ขมคติ สงฺฆสฺส คสฺมา ตฺวณฺที ๑ เอวเมคํ
 ขารยามีติ ๑ คาวเทว อฺโปสฺสโต กาคพฺโพ ปาติโมกฺขํ อฺทฺทิสิ-
 คพฺพนฺติ ๑

[๒๕๘] อถโฆ อายสฺมา อฺปาติ เยน ภควา เตนฺอุปสงฺกมิ
 อฺอุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺคํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺคํ นิสฺสีติ ๑ เอกมนฺคํ
 นิสินฺโน โฆ อายสฺมา อฺปาติ ภควนฺคํ เขตฺทโวจ ยสฺมึ ภาเย
 วตฺถุสฺมึ โหติ สงฺฆสฺส ภาเยนํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภท
 สงฺฆราชิ สงฺฆววตฺถานํ สงฺฆนทานาการณํ สงฺโฆ คํ วตฺถุ อวินิจฺ-
 จินิตฺวา อมฺมตา มฺมํ คนฺตฺวา สงฺฆสํคฺคํ กโรติ ๑ ๑ มฺมิกา นุ
 โฆ สํ ภาเย สงฺฆสํคฺคํ ๑ ยสฺมึ อฺปาติ วตฺถุสฺมึ โหติ
 สงฺฆสฺส ภาเยนํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภท สงฺฆราชิ
 สงฺฆววตฺถานํ สงฺฆนทานาการณํ สงฺโฆ คํ วตฺถุ อวินิจฺจินิตฺวา
 อมฺมตา มฺมํ คนฺตฺวา สงฺฆสํคฺคํ กโรติ ๑ ๑ มฺมิกา สํ อฺปาติ
 สงฺฆสํคฺคํ ๑ ยสฺมึ ปน ภาเย วตฺถุสฺมึ โหติ สงฺฆสฺส ภาเยนํ
 กถโห วิคฺคโห วิวาโท สงฺฆเภท สงฺฆราชิ สงฺฆววตฺถานํ สงฺฆ-
 นทานาการณํ สงฺโฆ คํ วตฺถุ อวินิจฺจินิตฺวา อมฺมตา มฺมํ คนฺตฺวา
 สงฺฆสํคฺคํ กโรติ ๑ ๑ มฺมิกา นุ โฆ สํ ภาเย สงฺฆสํคฺคํ ๑

๑ ส. ย. กตา สงฺฆเนน คสฺส วตฺถุสฺส วูปสํมาย สงฺฆสํคฺคํ
 นี้หตา สงฺฆราชิ นี้หโต สงฺฆเภท ๑

ยสฺมี อูปาติ วตฺถุสฺมี โหติ สังขสฺส ภณฺฑนํ กถโห วิคฺคโห
 วิวาโท สังฆเกโห สังฆราชิ สังฆววตฺถานํ สังฆนนากรณํ สังโฆ
 คํ วตฺถุํ วิวิจฺจนิตฺวา มฺหตา มฺหํ คณฺหา สังขสามคฺคิ กโรติ
 รมฺมิกา ตา อูปาติ สังขสามคฺคิ ๑ กติ นุ ๒ ภาเนตฺ สังฆ-
 สามคฺคิโยติ ๑ เทว อูปาติ สังขสามคฺคิโย อตฺถิ อูปาติ สังฆ-
 สามคฺคิ อตฺถาเปตา พุยฺยชนฺเปตา อตฺถิ อูปาติ สังขสามคฺคิ
 อตฺถุเปตา ๑ พุยฺยชนฺเปตา ๑ ๑ กตมา ๑ อูปาติ สังขสามคฺคิ
 อตฺถาเปตา พุยฺยชนฺเปตา ๑ ยสฺมี อูปาติ วตฺถุสฺมี โหติ สังขสฺส
 ภณฺฑนํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท สังฆเกโห สังฆราชิ สังฆ-
 ววตฺถานํ สังฆนนากรณํ สังโฆ คํ วตฺถุํ วิวิจฺจนิตฺวา มฺหตา
 มฺหํ คณฺหา สังขสามคฺคิ กโรติ อยํ วุจฺจติ อูปาติ สังขสามคฺคิ
 อตฺถาเปตา พุยฺยชนฺเปตา ๑ กตมา ๑ อูปาติ สังขสามคฺคิ
 อตฺถุเปตา ๑ พุยฺยชนฺเปตา ๑ ๑ ยสฺมี อูปาติ วตฺถุสฺมี โหติ
 สังขสฺส ภณฺฑนํ กถโห วิคฺคโห วิวาโท สังฆเกโห สังฆราชิ
 สังฆววตฺถานํ สังฆนนากรณํ สังโฆ คํ วตฺถุํ วิวิจฺจนิตฺวา มฺหตา
 มฺหํ คณฺหา สังขสามคฺคิ กโรติ อยํ วุจฺจติ อูปาติ สังขสามคฺคิ
 อตฺถุเปตา ๑ พุยฺยชนฺเปตา ๑ ๑ อีมา ๒ อูปาติ เทว สังฆ-
 สามคฺคิโยติ ๑ อถ ๒ อายสฺมา อูปาติ อญฺจายาสฺมา เขกฺสํ
 อุตฺตราสฺสํ กโรติว เยน ภควา เทนฺนฺชติมฺปนาเมตฺวา ภควนฺตุ
 คากาย อชฺฌณภาสิ

[๒๖๐] สัณฺฑิโก กิเณสํ ๑ มนฺตนาสํ ๑
 อตุเณสํ ชาเตสํ วิณิยุตฺเตสํ ๑
 กถมุปกาโรห นโร มหคฺคิโก
 ภิกฺขุ กถํ โหติห ปคฺคหโรหติ ฯ
 อนาณวชฺโซ ปจฺเจน สัตฺตโค
 อเวกฺขิตาจารสํสํวตฺตนิทฺธิโย
 ปจฺจุตฺติกา โนปวทฺตติ ฐมฺมโต
 น หิสฺสํ คํ โหติ วเทยฺยุ เยน นํ ฯ
 โส คาทิโส สัตฺตวิสํวตฺตนิทฺธิโย
 วิสํวโร โหติ วิสํวโร ภาสฺสติ
 นจฺจุตฺตติ ปริสํคโต น เวชฺติ
 อตุณฺโณ น หาเปติ อนุยุตฺตํ ภาณํ
 คเถว ปณฺหํ ปริสํสํ ปุจฺจติโต
 น จาปี ปชฺฌนํ ๑ น มงฺกุ โหติ ฯ
 โส กาสคคํ พุยากรณารหํ วโจ
 รณเชติ วิญญฺปิรํ วิจฺจุทฺตโน
 สคารโว วุฑฺฒคเรสํ ภิกฺขุสํ
 อาเจรณมฺหิ ๑ สเก วิสํวโร
 ธมฺมํ ปเมตฺติ ปคฺคโน กเถว
 ปจฺจุตฺติกานณํ วิรทฺติโกวิโท

ปจฺจตฺติกา เยน วชฺชติ นิคฺคหํ
 มหาชนโน ปณฺณวปณฺณจ คจฺจติ
 สกณฺจ อาทายมยํ น วิญฺจติ
 เวยฺยากรํ ปณฺณมณฺเฐปฏาติกํ
 ทฺวเตยฺยกมฺเมสฺส อตฺถํ สํมุคฺคโห
 สจฺจสฺส กิจฺจเจสฺส จ อาหุณํ ยถา
 กรวโจ ภิกฺขุชฺชคณฺเณน เปตฺติโต
 อหํ กโรมีติ น เตน มณฺเฐปฏาติ
 อาปชฺชติ ยาวตเกสฺส วตฺตสฺส
 อาปตฺติยา โหติ ยถา จ วุจฺจติ
 เอเต วิภงฺกา อภยสฺส สํคตา
 อาปตฺติวฺจฺจจํปทสฺส โกวิโท
 นิสฺสํวณํ คจฺจติ ยานิ จาจวํ
 นิสฺสํวริโต โหติ ยถา จ วตฺตนา
 โขสํวณํ คํวสฺสิตสฺส ชนฺตฺวโน
 เอตํปํ ชานาติ วิภงฺกโกวิโท
 สคฺการโว วุชฺชตฺตเรสฺส ภิกฺขุชฺช
 นเวสฺส เถเรสฺส จ มชฺฌิเมสฺส จ
 มหาชนสฺสคฺคจโรช ปณฺชิตโต
 ไล่ ตาติไล่ ภิกฺขุ อิช ปคฺคหารโหติ ฯ

โกธัมพิกขณนํ ทถมํ ฯ

ตถัสสุทธานํ

- [๒๖๓] โกธัมพิยํ ชินวโร วิวาทาปคฺติทสฺสเน
 อุกฺกเขยฺย ยสฺมึํ ตสฺมึํ ตสฺส ยปคฺติ เทสฺเย ฯ
 อนุโคธึมาย ตคฺเคว พาลกณฺเญว วสฺสา
 ปาริเตยฺยา ฯ ตาวคฺถึ ตาวิปฺคฺโต ฯ โกธิตฺโต
 มหาทสฺสปกฺกจฺจาโน โกฏฺฐิจิตฺโต กบฺบิเณน ฯ
 มหาจฺจุทฺโต ฯ อนุจฺจุทฺโต เรวติ อฺปฺปาทิอฺหโย
 อานฺนุทฺโต ราหุทฺโต เญว โคตมึนฺนถปิณฺณทิตฺโต
 วิสาखा มิคฺคารมาตา ฯ
 เสนาสนํ วิวิคฺคณฺญจ อามิสํ สมกํปึ ฯ
 น เกหิ ฌนฺโท ทาทพฺโพ อฺปฺปาทิ ปรีปฺปจฺฉิตฺโต
 อนุปวชฺโซ สฺสเถน สํมคฺคํ ชินสาธเนติ ฯ
 มหาวิภังค์ สมตฺตโต ฯ

ปทานุกรกโม

อकारวตา	ปพฺพ	๘	อังก	๑๖
อธมฺมกมฺมํ อวินยกมฺมํ	,,	๑๘๘	,,	๒๗๐
อณฺุพฺพุทฺถา	,,	๓	,,	๔
อาเนญฺชปฺปคฺคํ จิตฺคํ	,,	๓	,,	๑๐
อิทฺธิปฺปาฏิหาริยเทสฺสา	,,	๓	,,	๓
อินฺทริยสํมคฺคา	,,	๒	,,	๗
อุจฺจาสยฺนมหาสยฺยานิ	,,	๓๕	,,	๒๕
กปฺปิยํกปฺปิยํ	,,	๘๒	,,	๑๓๓
กถาวานิ เกสฺสฺชานิ	,,	๒๘	,,	๔๒
กิตฺถานุปฺปจฺจํสาณฺฑาปฺปนา	,,	๑๖๖	,,	๒๒๗
ชฺคฺคินิ เกสฺสฺชานิ	,,	๓๒	,,	๔๓
คิริจฺจฺฉานกถา	,,	๓๐	,,	๓๘
ธมฺมกมฺมํ วินยกมฺมํ	,,	๒๐๐	,,	๒๗๒
ธมฺมจกฺขุ	,,	๓	,,	๔
ธมฺมเทสฺสาโถมฺนา	,,	,,	,,	๔
ปจฺจุตฺตมา ชนปฺปทา	,,	๒๓	,,	๓๕
ปณฺณานิ เกสฺสฺชานิ	,,	๓๐	,,	๔๒
ปาทุกฺกมณฺุชานนุโยโค	,,	๓๒	,,	๒๑

ធនាគារ រោងចក្រ	ប្រភេទ	៣១	ចំណុច	៤៣
ធនាគារប្រជាជន	,,	២៣	,,	៣៥
ធនាគារ រោងចក្រ	,,	៥៨	,,	៤៣
ត្រីវិសាល រោងចក្រ	,,	៣៣	,,	៤៣
វត្តាន រោងចក្រ	,,	២៧	,,	៤៣
វិទ្យាស្ថាន	,,	២	,,	៧
សម្រាប់សិក្សា បណ្ណាល័យ	,,	៣	,,	៤

สวัสดิวณญาณกานํ อสํสารณนามานิ

อังกุรัส อิติ	ปพฺพ ๘๖	อังกุ ๑๒๒
อญฺจโก อิติ	„ „	„ „
อนาถปณฺฑิตโก คหปติ	„ ๒๕๕	„ ๓๔๗
อนรฺรทฺโธ เถโร	„ ๒๔๘	„ ๓๓๗
อภโย ราชกุมาร	„ ๑๒๘	„ ๓๗๐
อมุพฺพาสํ คณิกา	„ ๗๗	„ ๔๔
อรรหํ ภควา	„ ๗๘	„ ๔๘
อาภาสโคคุโต เวชฺโธ	„ ๕๗	„ ๖๘
อาหุโธ พุทฺธรูปญฺจํโก ปจฺฉินิโม	„ ๒๐	„ ๓๓
อายสฺมา สํคโต ภควโต อุนฺนฺจํโก	„ ๑	„ ๒
อิตฺติทาโส เถโร	„ ๑๖๔	„ ๒๒๓
อิตฺติภคฺโค เถโร	„ „	„ „
อุปฺพนฺโธ ภิกฺขุ สกฺขยปฺคุโต	„ ๕๔	„ ๖๔
อุปาติ วินยสงฺคหาโก เถโร	„ ๑๔๔	„ ๒๗๐
กฺขฺชาเรวโต เถโร	„ ๔๘	„ ๕๘
กตฺถสฺปโคคุโต นาม ภิกฺขุ	„ ๑๗๔	„ ๒๔๔
กตฺถสฺโป อิติ	„ ๘๖	„ ๑๒๒
กาโก นาม ทาโส	„ ๑๓๔	„ ๑๘๖

กิมฺพิโต เถโร	ปพฺพ ๒๔๘	อสงฺา ๓๓๗
เกณฺโณ ชฏฺโณ	,, ๘๖	,, ๑๒๓
โกตฺถินารกฺกา มตฺถา	,, ๘๘	,, ๑๒๔
โคปโก เถโร	,, ๑๖๔	,, ๕๒๔
ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ	,, ๖	,, ๑๒
ชฺวโก โภจนาภิกฺขุ	,, ๑๒๘	,, ๑๗๑
คตฺถาคโค ภควา	,, ๕๘	,, ๗๓
คาวคฺคิสา เทวา	,, ๗๗	,, ๘๖
คฺคิสมคฺคตา ปาเจยฺยกา ภิกฺขุ	,, ๘๕	,, ๑๓๕
ทฺฆาฏุ ทฺฆคฺคิสฺส โกตฺถรณฺโณ กุมาริ	,, ๒๔๓	,, ๓๒๕
ทฺฆคฺคิ โกตฺถรารา	,, ,,	,, ๓๒๒
นนฺทโย เถโร	,, ๒๔๘	,, ๓๓๗
นหามิถนฺทโย วุจฺจณฺทปพฺพชฺชโค	,, ๘๘	,, ๑๒๘
นิกฺคณฺโณ นามฺภุคฺโค ตฺถา	,, ๗๘	,, ๘๘
นฺทวาสี เถโร	,, ๑๖๔	,, ๕๒๔
ปชฺชชฺชโค อชฺชเชนฺนิยํ ราชา	,, ๑๓๔	,, ๑๘๔
ปตฺติทฺทวชฺชโย เถโร	,, ๓๘	,, ๔๗
ผตฺถิสฺสทฺทาโน เถโร	,, ๑๖๔	,, ๕๒๔
พฺรหฺมทฺทโค กาสฺสารา	,, ๒๔๓	,, ๓๒๒
พิมฺพิสฺสโร ราชา มาคฺช	,, ๓	,, ๓

สัพพัญญูญาณ อสงฺาขรณนามานิ

๓๖๓

พทุโฆ สัพพญญ	ปพเพ	๓	อุงเก	๓
ภควา สตุถา เทวมนุสฺสํ	„	„	„	„
ภคฺ อีสึ	„	๘๖	„	๑๒๒
ภคฺ เถโร	„	๑๖๔	„	๕๕๔
ภทฺทวตฺติกา นาม หตฺถินิกา	„	๓๓๔	„	๑๘๕
ภารทุวาโฆ อีสึ	„	๘๖	„	๑๕๒
มหากจฺจาโน เถโร	„	๒๐	„	๒๘
มหากบฺปโน เถโร	„	๒๕๓	„	๓๔๖
มหากสฺสโป สงฺฆคฺคเถโร	„	๑๖๑	„	๒๑๘
มหาโกญฺจโถ เถโร	„	๕๕๓	„	๓๔๖
มหาจฺจุโถ เถโร	„	„	„	„
มหาปชาปตี โคคมี ภิกฺขุณฺ	„	๒๕๔	„	„
เมณฑโก คหปติ	„	๘๓	„	๑๑๑
โมคฺคสฺสตาโน เถโร อคฺคสฺสวาโก	„	๕๕	„	๖๕
ยมคคฺค อีสึ	„	๘๖	„	๑๒๒
ยโสโฆ เถโร	„	๘๒	„	๑๑๐
ราชคเห สํวตฺตี กุมาริ คณิกา	„	๑๒๘	„	๑๖๘
ราหุโถ เถโร ภควโถ โอรโส	„	๑๕๓	„	๓๔๖
เรวโถ เถโร	„	๑๗๑	„	๒๓๗
โรโฆ มลฺโล อานนฺทสฺส สหาโย	„	๘๘	„	๑๒๕

រាមកោ ចិត្តិ	បុព្វេ ៨៦	ចុងកេ ៣២២
រាមកោ ចិត្តិ	,, ,,	,, ,,
រាមកោ ចិត្តិ	,, ,,	,, ,,
វិសាខា មិគ្គាមាគា	,, ៣៥៣	,, ២០៧
វេលុត្តិស្ថិតិ ពេរ ចានុត្តិស្ថិតិ ឧប្បន្ទនាមី	,, ៣៥	,, ៤៤
វេលុត្តិស្ថិតិ កុសុលា	,, ៦៥	,, ៨២
វេលុត្តិស្ថិតិ តិរុច្ឆរ	,, ៧៧	,, ៨៤
វេលុត្តិស្ថិតិ ចិត្តិ	,, ៨៦	,, ៣២២
ឥវុត្តិស្ថិតិ អរាមកោ	,, ៤៥	,, ៥៤
ឥវុត្តិស្ថិតិ កោតិម ឥវុត្តិស្ថិតិ	,, ៧៨	,, ៨៨
ឥវុត្តិស្ថិតិ ឥវុត្តិស្ថិតិ ឥវុត្តិស្ថិតិ	,, ,,	,, ,,
ឥវុត្តិស្ថិតិ ពេរ	,, ៣៦៤	,, ២២៤
ឥវុត្តិស្ថិតិ ពេរ ឥវុត្តិស្ថិតិ	,, ៥៥	,, ៦៥
ឥវុត្តិស្ថិតិ ឥវុត្តិស្ថិតិ	,, ៧៨	,, ៨៨
ឥវុត្តិស្ថិតិ ឥវុត្តិស្ថិតិ ឥវុត្តិស្ថិតិ	,, ៧៩	,, ៨០
ឥវុត្តិស្ថិតិ ឥវុត្តិស្ថិតិ	,, ៥៨	,, ៦៨
ឥវុត្តិស្ថិតិ ឥវុត្តិស្ថិតិ	,, ,,	,, ,,
ឥវុត្តិស្ថិតិ ឥវុត្តិស្ថិតិ	,, ៦០	,, ៧៤
ឥវុត្តិស្ថិតិ ឥវុត្តិស្ថិតិ ឥវុត្តិស្ថិតិ	,, ២០	,, ៣០
ឥវុត្តិស្ថិតិ ឥវុត្តិស្ថិតិ ឥវុត្តិស្ថិតិ ឥវុត្តិស្ថិតិ	,, ,,	,, ២៨

สัพพัญญูญาณกานํ อสงฺาธรรณนามานิ

๓๒๓

โสโณ	โกฬิวิโส	จมุปายํ	เสฏฺฐิปปุตุโต	ปพฺพเพ	๓	องฺเก	๓
โสโณ	โกฬิวิโส	ภิกฺขุ		,,	๒	,,	๕

อวิญญานกานัน อสภารณนามานิ

อญฺจุตฺตฺราโป	ปพฺพ ๘๕	อญฺเฏ ๓๓๘
อจิรวคฺคิ ตาวคฺคิณํ นทํ	„ ๓๕๓	„ ๒๓๒
อนฺนุพฺพุทฺถกา	„ ๒	„ ๔
อนฺนุทฺตวณฺทํ	„ ๖๑	„ ๗๖
อนฺนุทฺตวณฺ ๓๖๓	„ ๓๖๓	„ ๒๒๐
อมฺพปาดิํวณฺ ๓๖๓	„ ๗๗	„ ๘๗
อนฺนุทฺติ ชนปโท	„ ๒๐	„ ๒๘
อนฺนุทฺติทกฺขณปโป	„ „	„ ๓๐
อาคฺคมา นทฺรํ	„ ๘๘	„ ๓๒๘
อาปณฺ	„ ๘๖	„ ๓๒๓
อิติปคณฺ พารานตฺธิยํ นิคทาโย	„ ๕๘	„ ๖๘
อฺฐเชนํ นทฺรํ	„ ๓๓๔	„ ๓๘๔
อฺฐรทฺทชโย นาม ปพฺพโต	„ ๒๓	„ ๓๕
กชฺชกตํ นาม นิคโม	„ „	„ „
กาสํ ชนปโท	„ ๕๒	„ ๖๓
กุกฺกฏารามิ ปาตติปฺพุเต อารามิ	„ ๓๖๔	„ ๒๒๔
กุรฺรทฺรํ อนฺนุทฺตํ ปปาโต	„ ๒๐	„ ๒๘
กฺุสินารวา นทฺรํ	„ ๘๘	„ ๓๒๔

กฐาการธำธา ราชคเห มหาวเน ธำธา	ปพฺเพ ๗๗	อิงเก ๘๗
โกฏิกามิ มหาปนาทสัส ปาสาทโกฏีย กคคามิ	,, ๗๕	,, ๘๓
โกธมฺพี นคร	,, ๒๓๘	,, ๓๑๒
คคฺครา จมฺปาย โปกฺขรณ	,, ๑๗๔	,, ๒๔๔
คฺงฺคา ปยาคปติฏฺฐาเน นที	,, ๗๔	,, ๘๒
คิขฺณกุโฏ ราชคเห ปพฺพโต	,, ๑	,, ๓
คิณฺชกาณโธ นาทิกิ คิณฺชติ	,, ๗๗	,, ๘๗
โคตมกํ เวธํติยํ เจติย	,, ๓๕๐	,, ๒๐๓
โคตมคิตฺถ	,, ๗๔	,, ๘๒
โคตมทวาร	,, ,,	,, ,,
โฆสิคการามิ โธสมฺปิยํ สงฺฆารามิ	,, ๒๓๘	,, ๓๑๒
จฺมฺปา นคร	,, ๑	,, ๓
ชาติยวณํ ภาทฺธิยนครสัส อุปฺจาเร วณ	,, ๑๒	,, ๒๓
เชตวณํ ธาวคฺคิยํ อนาถปณฺธิการามิ	,, ๑๓	,, ๒๓
คฤกฺคธิตา นคร	,, ๑๒๘	,, ๑๗๓
คิรฺจุณานกธา	,, ๑๐	,, ๑๘
คฺฐณํ นาม พฺราหฺมณคคามิ	,, ๒๓	,, ๓๕
ทกฺขิณาคิวิ ชนปโท	,, ๑๔๘	,, ๒๐๒
นาทิกิ นคร	,, ๗๗	,, ๘๗
ปาจิณวธฺททาโย	,, ๒๔๘	,, ๓๓๗

ปาวุติคาโม นพพุทหาย คามิ	ปพเพ ๖๗ อฎเก ๘๖
ปาดติปุตต์ นคร	,, ๗๓ ,, ๘๓
ปาริเลยยกั	,, ๒๔๘ ,, ๓๔๓
พารานส์ นคร	,, ๓๓ ,, ๓๘
พาดกโถณการกคามิ	,, ๒๔๘ ,, ๓๓๗
ภททลัตมุต รกขิตวณตณเต พุทธาธิวาสนุจัน	,, ,, ,, ๓๔๓
ภททิม นคร	,, ๓๒ ,, ๒๓
ภูธาคาร อากุมาย์ ตัญจติ	,, ๘๘ ,, ๓๓๐
มชณิโม ชนปโท	,, ๒๐ ,, ๓๒
มนุทากินี โปกขรณ	,, ๕๕ ,, ๖๖
มหาวน เวลาลัย พุทธาวน	,, ๗๗ ,, ๘๗
มหาธาดา นาม คามิ	,, ๒๓ ,, ๓๕
รกขิตวณตณโฑ ปาริเลยยเก วณตณโฑ	,, ๒๔๘ ,, ๓๔๓
ราชคห นคร	,, ๑ ,, ๑
วสภคามิ กาสีสุ ชนปเทศ คามิ	,, ๓๗๔ ,, ๒๔๔
เวลาลัย นคร	,, ๗๗ ,, ๘๗
เวพูน ราชคเห อารามิ กถนุทกนิวาโป	,, ๔๘ ,, ๕๘
สถิตวดี นาม นที	,, ๒๓ ,, ๓๕
ธำเกติ นคร	,, ๘๕ ,, ๓๓๕
ธำมุกกัธิกา ธมมเทศนา	,, ๖๕ ,, ๘๕

อวัญญาณกาน์ อสารณนามานิ

๓๖๗

สาวกุตี นคร	ปพเพ	๓๓	ขงเก	๒๓
สัตว์น คิขณญูปพเพ เว	,,	๒	,,	๕
เสตกณณิก นาม นิคโม	,,	๒๓	,,	๓๕

คาถานี้ ปจิมปาทา

อภิกุหุคคฺมุชา ขณฺเณ	ปพฺพ ๘๗	อฏฺเฏ ๓๒๔
เอกุสฺส จริคํ เถยฺโย	,, ๒๔๗	,, ๓๓๖
เขตฺถํ นาคุสฺสํ นาคเณ	,, ๒๔๘	,, ๓๔๒
โกธมฺปิยํ ชินวโร	,, ๒๖๓	,, ๓๕๖
จตุณฺโณ อริยสจฺจานํ	,, ๗๖	,, ๘๔
จมุปายํ ภควา อาสี	,, ๒๓๗	,, ๓๐๖
คัสสํ ปาเชยฺยกา ภิกฺขุ	,, ๑๒๗	,, ๑๖๕
ทิสฺสุวา อาทินวํ โถเก	,, ๒๓	,, ๓๔
เนกขมฺมํ อธิมฺคฺคสฺส	,, ๔	,, ๑๓
ปฏฺฐทฺโท สมฺชโน	,, ๒๓๗	,, ๓๓๕
ยสฺสํ ปเทสํ กปฺเปติ	,, ๗๓	,, ๘๒
ยา อนฺนปानํ ททคํ ปโมทิตา	,, ๑๕๔	,, ๒๑๔
เย ครนฺติ อนฺนณวํ สฺว	,, ๗๔	,, ๘๓
โย สํญฺณตํ ปรทคฺคโกชินํ	,, ๖๒	,, ๗๘
ราชคฺคโก เนกโม	,, ๑๗๓	,, ๒๔๐
ราชา จ มาคฺโข สฺสโณ	,, ๒๔	,, ๓๖
สจฺจสฺสํ กิจฺจเจสฺสุ จ มนฺตนาสฺสุ จ	,, ๒๖๐	,, ๓๕๔
สเจ ทเมถ นิปกํ สหายํ	,, ๒๔๗	,, ๓๓๖
สวาทิกเก วิกาเตปี	,, ๘๔	,, ๓๓๓

ปทตฺตปฺปเกโท

๓๑

โอสถารณา	ปพฺเพ ๑๘๕	อังเก ๒๖๔
กชินตฺส อปติโพชา	" ๑๗๖	" ๓๖๔
กชินตฺส ปติโพชว	" "	" "
นानาสํวาสกภูมิโย	" ๒๔๐	" ๓๓๙
นิสฺสธรรณา	" ๑๙๔	" ๒๖๓
พุทฺธานํ อาการา	" ๘๘	" ๓๓๐
สังฆตามคฺคิโย	" ๒๕๘	" ๓๕๓
สถานสํวาสกภูมิโย	" ๒๔๐	" ๓๒๐

๑๑
ศก

กบฏไผ่ภูมิลโย	๑๑	๘๕	๑๑	๓๑๐
คิโกฏฐปริสสุทฐ์	๑๑	๘๐	๑๑	๓๐๘
คัมภานี	๑๑	๓๘	๑๑	๔๘
ทูลุจรัตน	๑๑	๗๘	๑๑	๓๐๓
ปาทลปคตลลล อนุตรายา	๑๑	๗๓	๑๑	๘๓

๑๓๓

ចរិយឥសាន	,, ៣៧៥	,, ៤០៣
កប្បជ្ឈិកា	,, ៨២	,, ៣៣៣

กมุทานิ	ปพเพ ๑๗๗	อฎเ ๒๕๒
กาทิกานิ	,, ๑๙๓	,, ๑๓๒
มหาวิกกานิ	,, ๔๓	,, ๕๓

ปญจกัม

อศุตคกจินานัม อานิสส์ดา	,, ๑๖	,, ๑๓๖
อนตรวาสกัถุสส นิกุเชปาย ปจจยา	,, ๑๖๓	,, ๒๒๑
อนุปุพพิกถา	,, ๑	,, ๔
อภพพัสส คิตานุปุพพจกัถุสส อญคานิ	,, ๑๖๖	,, ๒๒๑
อศุตทวาสกัถุสส นิกุเชปาย ปจจยา	,, ๑๖๓	,, ๒๒๑
อญจจิตตัสสคิตัสส อานิสส์ดา	,, ๑๕๖	,, ๒๑๖
โคธธ	,, ๑๕	,, ๑๒๐
จิวรนิททาหกัถุสส อญคานิ	,, ๑๔๒	,, ๑๑๖
จิวรปฏิกคทาหกัถุสส อญคานิ	,, ๑๔๑	,, ๑๑๑
จิวรภาชกัถุสส อญคานิ	,, ๑๔๖	,, ๑๑๑
ทญจจกัถุสส คิตานัสส อญคานิ	,, ๑๖๖	,, ๒๒๑
ภณฐาการิกัถุสส อญคานิ	,, ๑๔๔	,, ๑๑๑
ภพพัสส คิตานุปุพพจกัถุสส อญคานิ	,, ๑๖๖	,, ๒๒๑
เกสขขานิ	,, ๒๕	,, ๓๑
มญจจิตตัสสคิตัสส อาทินวา	,, ๑๕๖	,, ๒๑๖
วสัถิกถาฏิกาย นิกุเชปาย จจยา	,, ๑๖๓	,, ๒๒๑

ປທຸດປຸປເກໂທ

໓໗໓

ວິສຸດທະສຸກສຸດ ອະນຸກາມິ	ປພຸເພ ໑໕໒	ປງເກ ໒໑໒
ສັງຂາ	,, ໑໒໗	,, ໒໔໒
ສັງຂາກຼິຍາ ນິກຸເຟປາຍ ປຈຸຈຍາ	,, ໑໒໓	,, ໒໒໑
ສິດວິປັດຕິຍາ ອາທິນວາ	,, ໒໒	,, ໒໒
ສິດສັມປທາຍ ອານິສັດ	,, ໒໒	,, ,,
ສູ່ປຸງຈຳກັດ ກິດານສຸດ ອະນຸກາມິ	,, ໑໒໒	,, ໒໒໒

ຊຸກກິ

ກມຸມານິ	,, ໑໒໐	,, ໒໕໔
ຈິວຣານິ	,, ໑໓໒	,, ໑໒໓
ຈຳນານິມຸກຸໂຕ	,, ໓	,, ໒
ຣຸຮນານິ	,, ໑໔໗	,, ໒໐໐

ອຸຸຈຸກິ

ກຈິນສຸດ ຄຸພຸກາຣາຍ ມາຕິຄາ	,, ໑໒	,, ໑໓໒
ຈິວຣສຸດ ອຸປຸປາທາຍ ມາຕິຄາ	,, ໑໗໒	,, ໒໓໒
ປານານິ	,, ໒໒	,, ໑໒໓
ວິສາຂາຍ ມິຕາຣມາຕຸຍາ ວຣານິ	,, ໑໕໓	,, ໒໑໐

ທຸດກິ

ຍາຕຸຍາ ອານິສັດ	,, ໒໑	,, ໗໒
----------------	-------	-------

ອຸຸຈາຣສຸດກິ

ອຸມຸມວາທິຊານພວຕຸກຼິນິ	,, ໒໕໒	,, ໓໒໒
-----------------------	--------	--------

๓๗๒

ปทศุถนุปรเกโท

รณุมวาทิชานนทศุถนุ

ปรพเพ ๒๕๒

องเก ๓๔๕

ไสถนปทุทํ

อสุทฐปาโจ	สุทฐปาโจ	องฺเก
กาถกตปคฺคจํวรทานกถา	กาถกตปคฺคจํวรทานกถา	ง
อุปฺปนา	อุปาหนา	๑๓
อริจิตํ	อริจิตํ	๒๒
มุฏฺฐา	มุฏฺฐา	๔๐
ผลาทิเกสฺสชฺชกถา	วสฺสาทิเกสฺสชฺชกถา	๔๓
อาโรเจสฺ	อาโรเจสฺ	๖๗
ปํจฺจุสฺสํมยํ	ปํจฺจุสฺสํมยํ	๘๐
วิเนตฺติ	วิเนตฺติ	๑๐๐
เอตทโวจํ	เอตทโวจํ	๑๑๕
คณฺตุ	คณฺตุ	๑๒๐
คสฺสํ	คสฺสํ	๒๑๓
คจฺจวํ	คจฺจวํ	๒๑๘
กาถํ	กาถํ	๒๓๕
อาคณฺตุกิตฺตมโ	อาคณฺตุกิตฺตมโ	๒๔๗
สํมุพฺพหุตาปี	สํมุพฺพหุตาปี	๒๕๓
อธมฺเมนุ	อธมฺเมนุ	๒๕๓
กโรนฺติ	กโรนฺติ	๒๕๔

ឧត្តរុបាស័	ឧត្តរុបាស័	ចង្កេ
ធម្មបទប្បកេន	ធម្មបទប្បកេន	២៥៦
អប្បធិក្កក្កតិ	អប្បធិក្កក្កតិ	២៥៨
ធម្មបទប្បកេន	ធម្មបទប្បកេន	,,
ឧប្បធិក្កតិ	ឧប្បធិក្កតិ	២៥៩
កេ	កេ	២៦៣
ករណី ឧប្បធិក្កតិ	ករណី ករណី ឧប្បធិក្កតិ	២៧០
(២៣៧)	(២៣៧)	៣០២
ឧប្បធិក្កតិ	ឧប្បធិក្កតិ	,,
ឧប្បធិក្កតិ	ឧប្បធិក្កតិ	៣៤៩

